

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

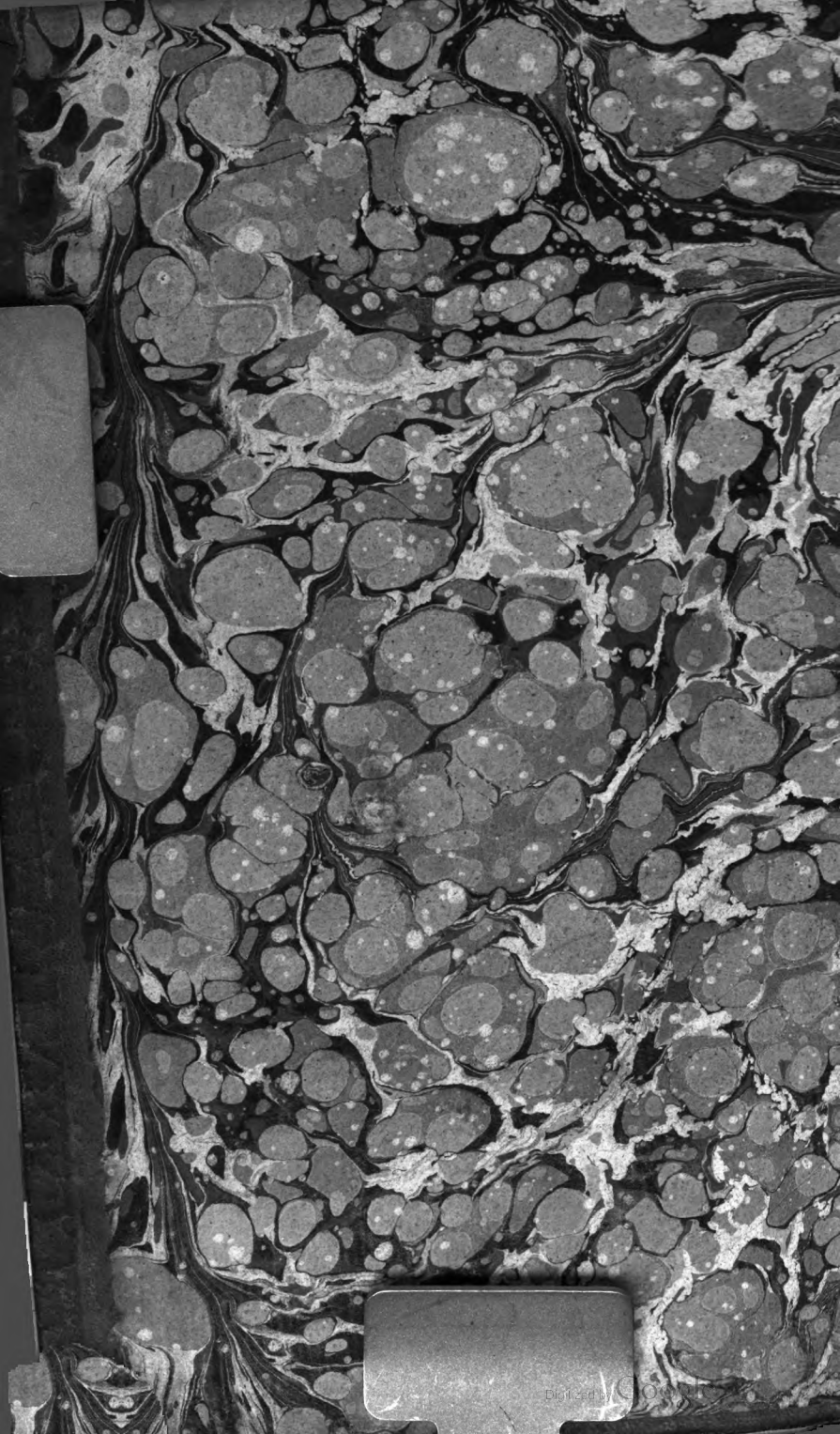
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

The background is a traditional marbled paper pattern, often called a 'stone' or 'shell' pattern. It consists of numerous irregular, rounded shapes in various shades of grey, black, and white, creating a complex, organic texture. A white rectangular label is positioned in the lower center of the image.

<36619858740015

<36619858740015 S

Bayer. Staatsbibliothek

Q. 94. b. 1333

Dionysius

Aut. Clas.

Auct. Gr. Vet. 153. p. 591.

TEXNH PHTOPIKH

QUAE VULGO INTEGRA

DIONYSIO HALICARNASSENSI

TRIBUITUR, EMENDATA,

NOVA VERSIONE LATINA

ET

COMMENTARIO ILLUSTRATA

AUCTORE

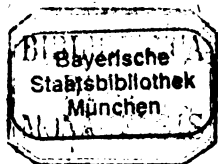
HENRICO AUGUSTO SCHOTT,

ARTT. LIBERALL. MAG. ET PHILOS. DOCT. ACADEMIAE LIPS. ET
SOCIETATIS PHILOL. LIPS. COLLEGA.

L I P S I A E,

SUMTIBUS ENGELHARD BENIAMIN SUICQUERTI.

M D C C C . I V .

57.10.1930

V I R O

MAGNIFICO EXCELLENTISSIMO

AMPLISSIMO DOCTISSIMO

CHRISTIANO DANIELI
BECKIO

LITT. GRÆCÆ ET LATÆ, PROF. PUBL. ORD. IN UNIVERSIT.
LIPS. BIBLIOTH. ACAD. DIRECT. SOCIET. SCIENŦT. ET ARTT.
REGIÆ VIADRO TRAIECT. ELECT. MOIUNT. ACAD. ERFORD.
SOC. VOLSCOR. VELITER. OECONOM. LIPS. ET LATINÆ
IENENS. SOCIO

SOCIETATIS PHILOL. LIPS. PRAESIDI

PRAECEPTORI PIE VENERANDO

ET

SOCIETATIS PHILOL. LIPS. COLLEGIS

AESTUMATISSIMIS

HANC OPELLAM SACRAM ESSE VOLUIT

A U C T O R.

Quo praeclarius cum de singulis nostrum, tum de omni genere humano excolendo ii merentur, qui eruditione multiplici pariter quam profunda conspicui, ea virium intentione, quae nullas difficultates, nullas molestias fugiat, et ipsi litterarum studia perficiunt, et doctorum publicorum provinciam ita administrant, ut iuvenibus discendi cupidis certam monstrent tutamque viam, quae ad veram ducat omnibusque fructuosam doctrinam; eo magis decere puto eos, qui, quaecunque ipsi didicerint, talium virorum institutioni potissimum debeant, gratum piisque animi sensum testimoniis publicis significare. Haec erant, quae mihi etiam libellum meum TIBI, FAUTOR PIE COLENDE, et Societati Philologicae, quam Tuum praesidium ornat, oblaturus, spem gratissimam facerent, fore, ut desiderium meum studiumque intimos pectoris sensus aliquo modo declarandi, TIBI non prorsus displiceat. Quanquam enim probe novi, libellum meum minime ita esse comparatum, ut TIBI, talium rerum iudici longe peritissimo, omni ex parte possit probari; experientia tamen edoctus iam pridem laetus intellexi, Te severitatem iudicii ea humanitate atque benevolentia temperare cui voluntas honesta probetur, etiamsi facultas scribentis non ubique parem cur-

sum tenuerit. Cuius benevolentiae quo illustriora documenta mihi potissimum inde ab eo tempore exhibuisti, quo totus ab ore TUO penderem, eo maiori animi fiducia opellam tenuem tanquam fidum ac sincerum pectoris sensuum testem et interpretem produco; qui sancte promittat, me neque scholarum TUARUM, unde per plures annos quotidie pleniori cum aliarum rerum tum antiquitatis notitia auctus discederem, neque humanitatis egregiae, qua privatim TE adeuntem, dubitantem, rogantem amice excipere, confirmare, doctrinaeque praesidiis instruere soleas, unquam fore immemorem. Quodsi mihi contigerit, ut et TIBI et aliis huius opellae lectoribus non omnino infeliciter in Rhetore meo illustrando et emendando operam posuisse videar; id profecto TUAE potissimum diligentiae exemplo illustri, meisque laudibus longe superiori, TUAE quae disciplinae me debere gratus profitebor. Quemadmodum enim TUA potissimum fuit in litteris tractandis assiduitas, cuius cogitatio me etiam confirmaret et incitaret, ut, quantum per virium tenuitatem fieri posset, difficultates huius scriptoris tractationi coniunctissimas superare conarer; ita omnistudio in eo elaboravi, ut ad eam scriptores veteres tractandirationem commentarium meum confor-

marem, quam nobis TE praeside scriptores interpretantibus diligenter soles commendare. At, malo cōhibere animum plura de meritis TUIS laudibusque expromere cupientem, quam modestiam TUAM, verae doctrinae virtutisque perpetuum comitem, offendere. Id unum addere liceat, egregie mecum actum iri, si eadem, quam hucusque expertus fuerim, benevolētia, me porro ornare volueris. Deum vero Ter O. M. piis precibus inploro, ut et TIBI et Genti TUAE splendidissimae valetudinem pariter exoptatam quam omnia, quae ad huius vitae veram felicitatem pertineant, large contingere iubeat. Vale.

colunt

VOS etiam, Viri Aestumatissimi mihiq̃ue Carissimi, qui mecum BECKIUM Fautorem benevolum, Doctorem meritissimum,strarumque exercitationum Moderatorem nobis omnibus ac singulis carum veneramini, quin de consilio, cur Societatis Philologicae nomini libellum meum inscribere ausus fuerim, eo modo sitis iudicaturi, quo equidem id fieri velim, eo minus dubito, quo firmitiori fundamento (consiliorum dico studiorumque similitudinem) amicitia nostra innititur. Talis enim, quali VOS me amplectimini, amicitia, uti

benevole admittit, quaecunque amice et modeste offeruntur, ita errorum veniam facile ei concedit, qui lubenter fatetur, argumenti, quod tractaret, difficultatibus virium rationem non ubique parem fuisse. Quodsi hoc publicum meae erga VOS observantiae testimonium non omnino Vobis improbatum fuerit, spem dulcissimam comprobabit eventus. Favete porro

— Socio et Amico

M. Henr. Aug. Schott.

PROLEGOMENA.

CAPUT I.

De omni huius editionis consilio et ratione.

Inde ab eo tempore, quo haec potissimum esse coepit studiorum meorum philologicorum ratio, ut cum oratoribus Graecis Latinisque, tum iis antiquitatis scriptoribus, qui artis rhetoricae praecepta proposuerint, legendis et explicandis operam impenderem; duplicem huius Rhetorum vett. tractationis usum deprehendisse mihi visus sum; alium, qui ad ipsam antiquitatis cognitionem subriorem et accuratorem, alium, qui ad artem oratoriam per se spectatam illiusque matrem aliam Psychologiam, pertineat. Etenim quum omnis artis rhetoricae haec fuerit origo, ut, quaecunque oratores audientium animos ad persuasionem perducturi consilio suo accommodate facerent (sive ea ad rerum delectum et collocationem, sive ad elocutionem pertinerent) observarentur et ad principia quaedam revocarentur; ipsa oratorum Graecorum-Latinorumque lectio nonnisi ab iis recte et utiliter institui poterit, quos Rhetorum commentarii praecipui edocuerint, quale esset singulis aetatibus consilium, qualis indoles eloquentiae. Quod non ita disputamus, quasi primum huius notitiae fontem in ipsa oratorum lectione assidua versari negemus. Verum aequè patet, non facile integram posse et perfectam inde promanare notitiam, nisi oratorum lectioni Rhetorum tractationem amice iungas; cum oratoris quidem boni ac periti summa et praecipua ars haud raro in eo versetur, quod artificia oratoria, nisi omnino dissimulet, tamen levioribus quibusdam involucris obtegat neque, velut merces, prae se ferat, Rhetorum vero studiis artificia illa quasi in lucem protrahi soleant, eorumque rationes ususque varius explanari. Aliud commodum, quod antiquitatis amatoribus Rhetorum lectio adferat necesse est, ad ipsam linguam Graecam Romanamque et utriusque historiam pertinet.

Quo graviores enim artis rhetoricae partem ea, quae in elocutionis praeceptis versatur. disciplina constituit, quoque diligentius eam a nonnullis rhetorum vet. (v. c. Demetrio Phalereo, Dionysio Halicarnassensi, Cicero- ne, Quintiliano) tractatam novimus; eo minus mirum videbitur, quod saepius singulae voculae et formulae ab iis explicatae atque examinatae fuerint. Nolo de technologia Rhetoribus illis propria multis dicere, quae, si caute et perite adhibeatur, et ipsa ad utriusque linguae notitiam augendam conferre aliquantulum poterit. Patet enim, partim vim et ambitum singulorum vocabulorum haud raro egregie posse eo illustrari, quod usum illorum artis oratoriae scriptoribus proprium cum communi et vulgari comparemus, et, quomodo inde duci potuerit, quaeramus; partim virtutum, quae utrique linguae (Gr. et Lat.) propriae sint, comparisonem haud parum iuvare technologia rhetor. Graeca cum Latina conferenda. Ad ipsam vero artem oratoriam excolendam et perficiendam quam commode nostra etiam aetate illorum Rhetorum assidua lectio adhibeatur, non est, quod iis copiosius ostendatur, qui, neque unius antiquitatis neque nostrorum temporum coeco amore capti, cuius aetati lubenter suum tribuant. Quanquam enim Graecorum Romanorumque eloquentiam politicam inter et nostram ecclesiasticam haud parum intercedit discriminis, ita, ut nostrae disciplinae rhetoricae non ubique eadem, quae antiquae illius fuerit, ratio esse debeat grati tamen profiteamur necesse est; illos fuisse, qui primi viam nobis monstrarent, quae teneri deberet artis rhetoricae studium ad maiorem perfectionem adducturis. Neque profecto nostri homines tam praeclare omnia consummasse, tam diligenter errores omnes vitare putandi sunt, ut nunquam debeant ad primos illos duces et magistros respicere, et ex illorum commentariis petere, quae, si pauca mutaveris (temporum ratione diversa ita suadente) nostris etiam oratoribus egregie prosint. Quid? quod eadem est Rhetorum vet. diligens lectio, quae accuratorem fatorum et ipsius eloquentiae et artis rhetoricae historiam nobis suppeditet, vel ideo minime negligendam, quod universae litterarum artiumque historiae partem constituat? Denique, cum non possit alia huius artis recte et utiliter tractandae via patere, nisi haec, ut singula eius praecepta ad certa revoces Psychologiae principia, omnisque dicendi

facultas in arte quadam psychologica versetur; vel eum, qui huic potissimum disciplinae omnium studiis dignissimae operam inpendere voluerit, haud parum iuvabit, Rhetorum libros persequendo, et, quae singuli vel acute vel inepte, de mente humana eaque prudenter tractanda observaverint, (qua in re praecipue Aristotelem copiosiore fuisse novimus), notare, atque colligere; et, quomodo universe singulis aetatibus, de Psychologiae usu iudicatum fuerit, intelligere.

Talium commodorum cogitatio quum me etiam incitasset, ut, quantum mihi ab aliis negotiis studiisque concessum fuisset otii, tantum ad Rhetorum vet. scripta (praecipua certe) perlustranda conferrem; incidi, aliis pertractatis, in libellum rhetoricum, qui vulgo integer ad Dionysium Halicarnassensem refertur, Τεχνη inscriptum. Quo uberiores enim et utilitatem et suavitatem aliorum Dionysii Halicarnassensis librorum lectio antea mihi praebuerat, eo maiori iure sperabam, fore, ut libellus, quo idem rhetor acutus praecepta artis ordine quodam proposuerit, similiter animum meum alliciat teneatque. Ignorabam scilicet, Τεχνην illam non modo unum esse e corruptissimis voluminibus, quae ad nostram aetatem pervenerint, sed etiam haud raro aliis laborare erroribus minime e librariorum negligentia repetendis, nec pauca continere, quae vel omnino sibi repugnent, vel non satis apte cohaereant. Ignorabam, permagnam eius partem praecepta complecti ab ea indole, quam in reliquis Dion. Halic. scriptis expressam vides, remotissima. Quae singula quum mihi Τεχνην accuratius pertractanti sponte obvenirent, ipsiusque lectionis cursum haud exiguis difficultatibus retardarent, quibus pressus editorum Dionysii opem auxiliumque saepissime frustra implorarem; malebam tamen studium incoeptum strenue continuare, mentemque bonis, et laude dignis, quae huic libro inesse viderem, (etsi malis mixta) recreare, et, quid propria virium tenuitate in singulis emendandis, digerendis, illustrandis effici posset, tentare, quam impatienter librum abjicere. Ita factum, ut ex ipso Reiskianae editionis usu mihi primum consilium novae huius Τεχνης editionis adornandae enascetur. Confirmabant idem Virorum quorundam Doctorum monita, quibus observationes meas de singulis et huius Τεχνης et libri πρὸς συνθεσιν ὀνοματων locis editas (in Commentariis Societ. Philol.

Lips.) non omnino inprobatas esse viderem. Accederet, quod alios viros, et maiori iudicii subtilitate praeditos, et accuratiori ac pleniori illarum rerum notitia instructos, aliis tamen studiis prohiberi intelligerem, quo minus doctrinae suae copiis hunc libellum illustrarent. Unde spem dulcem animo concipiebam, fore, ut institutum meum, etsi non omnibus, quae exspectata fuerint, ac desiderata, satisfaciat, ab ostentatione tamen inani et temeritate alienum videatur.

At, quo facilius lector omnem eius rationem causamque intelligendo habeat, quo animum convertat de opella mea iudicaturus; liceat paulo accuratius significare, et, cuinam potissimum lectorum generi eam scripserim, et, quaeenam praesidia adhibuerim ut partim Critici partim interpretis provinciam susceptam recte administrarem.

Quaquam ipsa Τεχνη nostrae indoles omnino nos prohibet quo minus inter eos antiquitatis libros referamus, quorum lectione inbutos esse oporteat, quicunque iure meritoque Philologorum nomen sibi vindicent; eos tamen, quorum studia maxime in eloquentia veterum ipsaque arte rhetorica illustranda versantur, eo diligentius his etiam commentariis (etsi interdum minus incundis) operam impendere decet, quo plura eorum lectio confert ad omnem serioris eloquentiae et rhetoricae indolem accuratius cognoscendam. (Nolo exemplis rei et testimoniis adferendis quae lectori Τεχνη illam obiter perlustranti undique sponte obveniant, et tempus et chartam perdere.) Praeterea vero permulta Homeri, Platonis, Thucydidis, aliorumque scriptorum classicorum loca in commentariis illis (maxime cap. §. 9. 10. 11. allata, explicata, examinata videmus, ita quidem, ut haud raro a vulgari textu in editionibus scriptorum illorum obvio discrepent lectiones apud Rhetorem expressae, notandae eae, colligendae et diiudicandae a Viris Doctis in apparatu critico conficiendo elaborantibus (quod cum ab aliis, tum nuper a Cl. Heynio in Homero edendo factum novimus.) His de causis consilium studiumque eum Τεχνη nostrae textum proponendi, qui minus, quam in editionibus hucusque impressis factum fuerit, impediat turbetque lectorem et lectionibus mendosissimis et interpunctione haud raro perversissima Viris Doctis non omnino inprobata iri putabam. Praeter illam vero, quae in textu emendan-

do versaretur, operam, ut interpretis etiam partes in me susciperem, et vocabula singula formulasque rariores et sententias ac praecepta illustrantis, cum res ipsa, tum Virorum quorundam DD. monita mihi suadebant. Etenim, ut taceam, de lect. diversitate aut emendationis probabilitate haud raro non posse recte disputari, nisi sententia ipsa copiosius illustretur; opellam meam tali commentario addendo iis etiam commendare volui, qui nondum eam contraxerint vel cum omni arte rhetorica vel cum antiquis rhetoribus familiaritatem, quae praeceptis omnibus vocabulisque in libello nostro obviis intelligendis ac diiudicandis sola sufficiat.

Praesidia vero, quorum usu et Critici et interpretis officio, quantum liceret, satisfacere studerem, ita erant comparata, ut potius mea qualicumque lectione et comparandi studio conquiri et parari deberent, quam extrinsecus suppedirentur. Quanquam enim, cum primum ad textum emendandum me accingerem, nihil magis desideravi quam usum codicum quorundam nondum collatorum, unde depravata corrigi possent, et lacunae expleri. ideoque partim Viros quosdam Doctos privatim epistolis hac de re adii, partim initio anni elapsi vota mea publice in Ephemeridibus Ienensibus significavi; tamen spes concepta me prorsus fefellit. Humanissimis enim litteris plures mihi animum quidem promptum paratumque ad opem studiis meis ferendam declararunt, sed de eiusmodi praesidiorum inopia et ipsi conquesti sunt. Sperabam imprimis fore, ut collatione codicis cuiusdam in bibliothecae Wolfenbütt. thesauris egregiis reconditi quo vel integram *Texvvy* vel in compendium redactam cum aliis scriptis rectorr. comprehendere Exc. Langerus bibl. Custos benevole mihi significavit) plura restituere liceat. Verum, quum ille in manibus alius cuiusdam Viri Docti versaretur (quem negotiorum ratio, quo minus mihi transmitteret, impediret) neque ipso codice uti poteram, neque accuratorem mihi eius notitiam parare. Britanniae vero, Angliae, Italiae bibliothecas ne litteris adirem, codicumque ibi latentium collationem expeterem, sumtus nimii, quos tale litterarum commercium paraturum esse praeviderem, vetabant. Relicto igitur a tali praesidiorum genere, quid tandem supererat? nisi, ut cautè uteretur illis, quae ab aliis editoribus parata viderem,

et, ubi illi frustra consulerebuntur, ad crisin coniecturalem confugerem?

Ac primum quidem priorum Dionysii Halic. editorum, Sylburgii maxime et Hudsoni, (quos partim lectionibus codd. quorundam notandis, partim coniecturis subinde ad textum emendandum aliqua contulisse viderem) observationes criticas in editione Reiskiana allatas, neque tamen ipsius B. Reiskii (morte occupati) additamentis auctas diligentius examinandas et cum vulgari textu comparandas putavi. Etenim quum Sylburg. et Hudson. exemplaribus nonnisi certis quibusdam temporibus uti liceret, non poteram non in sola Reiskiana, quae ex Hudson. enata est, adhibenda pluribus locis acquiescere. Novi quidem, ipsum Reiskium in praefat. (T. I. p. XVII. seq.) in Hudsonum, qui Sylburgianas animadversiones non integras, sed mutilatas ac depravatas exhibuerit, vehementer esse in-
vectum, ibidemque (p. XX.) professum, temporis angustias ipsi non permisisse, ut omnibus hisce Hudsonianis labibus occurreret. Verum e pluribus locis, ubi Sylburg. et Huds. editiones accuratius conferre liceret, intellexi, in nostra certe Τσχνη describenda, Hudsonum minime tanta levitate Sylburgianas observationes tractasse, quantam Reiskius ei vitio verterit. Dolendum omnino, quod Reiskius, ceteroquin cum de aliis scriptoribus, tum de Dionysii Halic. operibus bene meritus, nescio quo partium studio ductus Hudson. editionis pretium omni modo iniuste deprimere studuerit, per omnem fere praefationem de temeritate eius acerbè conquerendo, neque doctrinae huius viri et acumini quo interdum et Sylburgium et alios editores superavit, debitas laudes concedendo a). At nolo repetere

- a) Omisit, (ut exemplum addatur,) Hudsonus notam Sylburgii ad c. 5. §. 2. ubi exinde, quod rhetor in orationibus προσφωνηματικοῖς laudationem τοῦ βασιλέως addi iubeat, ac praeterea de eo quaeri, utrum Praetor s. Praefectus ad provinciae administrationem a rege missus, Graecam Romanave linguam calleat, Sylburgius non absurde conici posse dicit, τσχνη nostram sub Caesare Augusto esse scriptam. Fateor tamen, me quoque non satis intelligere, quid sibi voluerit Sylburgius his notandis. Quodsi hoc probaturus erat, non potuisset talia de συγκομιῇ βασιλέως, et Praefectis ad Provincias administr. a rege ablegatis scribi, anteaquam omnino essent Caesares, nemo ei repugnabit. Verum non aequè inde probatur, non potuisse talia sub alio Caesare scribi. Tali observatione omittenda non putaverim Hudsonum magnam iniuriam fecisse Sylburgio.

ab aliis Censoribus recte contra eum monita. Lubenter vero B. Reiskio in eo adsentior, quod frustra desiderari dicat accuratiorem et perspicuam codicum, qui hucusque ab editoribus Dionysii adhibiti fuerint, notitiam, neque a Stephano, Sylburgio, Hudsono, neque a Montefauconio in Bibliotheca bibliothecarum exhibitam. Vd. eius praef. p. XXIII. seq. Eiusmodi historia critica quo plura adfert commoda editori de singulorum codd. pretio ac usu recte iudicatur; eo magis ipse etiam, dum in textu emendando elaborarem, talem notitiam desideravi, neque tamen me (destitutum praesidiis necessariis) huic negotio suscipiendo ullo modo parem esse intellexi. Quapropter in iis acquiescere debebam quae partim ab editoribus commemoratis, partim a Fabricio in Bibl. Graeca, eiusque operis editore nuperrimo Cl. Harlesio, Vol. IV.) de codd. ad libros rhetor. pertinentibus notata viderem. Inprimis mihi proderant primum codd. ab Hudsono collatorum, cod. reg. 1 (in Bibliotheca regis Gallorum repositi Colbertini, et Cantabrigiensis, lectiones, quibus haud raro tam bene et commode vel lacunae expleri vel errores corrigi poterant, ut haud parum mirarer, quid fuerit, quod Hudsonus eas non confestim in textum reciperet. Item emendationibus ab aliis Viris Doctis inprimis Sylburgio et Hudsono, propositis multa me debere gratus profiteor. Nescio tamen, unde factum sit, ut uterque tot loca depravatissima omnino intacta relinqueret; qua de re quo iure conquerar, ipsa observationum mearum criticarum lectio docebit. Alia contra (a Sylburgio potissimum) emendata sunt et in dubium vocata, quae recte liceret vel communi loquendi usu Graecorum, vel technologia Rhetoribus propria similibusve locis in ipsa Τεχνη nostra obviis defendere. Hisce emendationibus alias addidi vel a Praeceptoribus meis pie venerandis. Exc. Beckio et Herrmanno (quos subinde de locis quibusdam difficilioribus consulere mihi liceret) mihi benevole suppeditatas, vel in aliorum observationibus ad alios scriptores pertinentibus obvias. Contuli praeterea textum vulgarem cum versionibus singularum συγγ. partium latinis in edit. Reisk. textui subiectis (de quarum auctoribus cap. II. huius praefat. pluribus dicam) ut meliorum lectionum vestigia deprehenderem. Neque tamen nisi paucis locis eiusmodi vestigia deprehendere licuit. Plerumque enim verba

Graeca ab auctoribus illis ita latine reddita videmus, ut pateat, eos nequē tali, quali opus esset, diligentia hac in re esse versatos, neque Rhetorem summi recte intellexisse. Denique meum quaecunque studium adiunxi, propriis emendationibus textum, quantum fieri posset, in integrum restituendi. Qua in re elabdrantem si quis iusto audaciorem fuisse existimet, vel propriis verborum mutationibus, additamentis, enunciationum transpositionibus subinde in textum recipiendis, vel omit-tendis, quae vulgo addita legerentur, is perpendat quaeso, librariorum, qui textum *Ταχως* nostrae describerent, eam fuisse negligentiam, quae editori textum a mendis purgaturō (inprimis codicum meliorum praesidiis destituto) paulo maiorem audaciam non permitteret tantum, sed adeo iniungeret. Exempla rei in singulis *Ταχως* capitibus, ne dicam sectionibus cuiusvis sponte obvenient. At, quo firmitus mihi persuasum habeo, haud raro satis incertam esse viam plenamque periculosae aleae, quam criseos coniecturalis usus nos ingredi iubeat, eo magis mihi etiam certis limitibus constituendis cavendum putavi, ne audacia fieret temeritas. His rationibus ductus partim nonnisi eas emendationes in textum recepi, quas series orationis, consilium scriptoris, linguae usus necessario efflagitarent, ac praeterea facilitas quaedam ac simplicitas commendaret, reliquas ad easdem observationes criticas relegavi, quibus de omnibus lect. varietatibus et emendationum rationibus exponere constitueram b); partim in ipso emendationum delēctu leges certas sequutus sum propriae *Ταχως* nostrae indoli accommodatas. Etenim, quum repetita singulorum locorum lectio et comparatio me facile docuisset, haud raro in commentariis illis sermonem Graecum minus parum deprehendi eamque orationis negligentiam, quae plura iisdem plane verbis formulisque saepius repetat, neque artificiosam periodorum membrorumque structuram curet; cavendum erat, ne, si quae in elocutione non satis placerent, confestim lectio depravata putaretur. Intelligebam item, haud dubie iampridem plura exstitisse glossemata et interpolamenta, omnibus codicibus nostris antiquiora (cuius sententiae rationes idoneae c. c. 1. III.

b) Parentheses signis includenda curavi verba graeca in textu obvia, quae vel addenda, vel omittenda, vel emendanda putaveram.

praefat. patebunt, ubi de origine probabili fatisque huius *Τεχνη* disputabitur); ideoque omnino iniuriam fieri librariorum, si quis eiusmodi additamenta vel otiosa vel plane inepta ubique ab illorum temeritate profecta existimet. Inprimis vero meum emendandi studium regebat et moderabatur cum universa technologiae Graecorum rhetoricae ratio, tum eorum locorum in *Τεχνη* nostra obviorum diligens comparatio, quibus nunc eadem sententiae eodem plane modo proponerentur, nunc praecepta alibi breviter et obscurius proposita copiosius explicarentur et exemplis illustrarentur. Quae in re permulta debeo auctori capitis noni (de quo mox cap. III. pluribus dicetur). Etenim quum non possem non primo obtutu intelligere, huius capitis auctorem permulta repetisse, aut brevius contraxisse, quae cap. 8. de eodem argumento (diversis orationum figuratarum formis) essent praecepta; haud raro capitis noni lectio viam mihi parabat ad loca quaedam cap. 8. admodum depravata probabiliter emendanda; quam *interdum* mira librariorum negligentia acciderat, ut utriusque capitis *prosis* ad eadem praecepta et exempla pertinentes corrumperentur. Magnas mihi subinde difficultates paravit locorum ex aliis scriptoribus laudatorum tractatio critica. Quanquam enim hanc potissimum provinciae meae partem non sine spe grata et iucunda susceperam, fore, ut ex ipsa *Τεχνη* nostra permulta aliorum scriptorum loca liceat emendare; tamen, quo accuratius eam cum iis ipsis, qui laudantur, scriptoribus contuli, eo magis intellexi, non modo librariorum *Τεχνη* describentes his etiam locis plura vitia intulisse, (ex illis scriptoribus emendanda) sed ipsum etiam auctorem haud raro negligentius aliorum loca laudasse. Propterea minime audebam scriptori cuidam lectionem in commentariis nostris obviam a textu vulg. discrepantem obtrudere, nisi ea praeterea codicum quorundam illius scriptoris auctoritate aliisve argumentis recte posset defendi. Consultius item putabam, saepius in dubio ac suspensio relinquere, num ipsius auctoris, an librariorum negligentiae talis lecti. discrepantia debeatur, quam temere certi quid de origine eius pronunciare, neque nisi iis locis id audebam, ubi illa vel saepius in vulgari Rhetoris textu repeteretur, vel omnino ita comparata esset, ut haud facile posset e librariorum temeritate explicari. Solebam praeterea

ad illam laboris mei partem felicitis peragendam praestantissimorum interpretum, qui, scriptores laudatos illustrarunt (Heynii, Wolfii, Valquenarii, Gottloeberi etc.) symbolas criticas adhibere.

Interpretationis meae praesidia modumque a me servatum quod attinet, et versionem novam latinam textui addendo, et commentarium cum historicum tum philologico-rhetoricum subiiciendo interpretis officio satisfacere studui. De versionis quidem novae elaborandae consilio eiusque causis non est, quod multis dicam. Quicumque enim interpretationem illam latinam vulgo textui subiici solitam obiter tantum perlustraverit, ei neque linguarum veterum notitia, quam auctores eius prodiderunt, neque diligentia eorum satis probabitur c). Desiderabatur omnino versio latina, quae sermone et puriori et magis perspicuo sensum auctoris fide exprimeret. Talem potissimum me exhibere voluisse ac studuisse, quemadmodum absque omni vano gloriolae studio licet profiteri; ita lubenter concedo, ipsam, quae in commentariis nostris regnet, elocutionem, haud raro negligentiores et elipticam, mihi neutiquam permisisse, ut ubique latini sermonis puritati et perspicuitati brevitatem iungerem exoptatam. Accedebat, quod diversitas, quae technologiam rhetoricam Graecam inter et Latinam intercedit, subinde *περίφρασις* requireret. Ceterum mirum forsitan possit videri, quod locorum ex Homerr. carminibus laudatorum versionem a metri vinculis liberam exhibuerim. Verum, quum intelligerem, versionem metricam in vulgari illa latina omnis *ῥυθμός* interpretatione obviam haud raro iisdem vitiis esse obnoxiam, quibus reliquam huius interpretationis partem laborare supra monuimus, neque meas vires novae Homericorum locorum versioni lat. metricae elaborandae pares existimarem, consultius putabam, illam, quae Tomo tertio editionis Heynianae comprehenditur versionem a metri quidem vinculis solutam; sed fidam, paucis subinde mutatis, locis Homm. subiungere. Cuius instituti mei excusatio idonea vel inde mihi paratur, quod illa Homeri loca in

c) Liceat eos, quibus aliae Dionysii editiones non in promptu sint, ablegare ad specimina quaedam huius antiquae versionis in commentario nostro subinde prolata. (Omnibus enim erroribus, quibus haec versio scatet, commemorandis et refutandis oleam profecto operamque perdidissem.)

commentariis nostris rhetoricis artificii tantum oratorii examinandi neque verae pulchritudinis poeticae (eius potissimum, quae metro constet) declarandae causa allata videntur.

At, quum permulta occurrerent, quae uberiori interpretatione indigerent, nec uno modo intelligi possent ac diiudicari, sive ad historiam, antiquitates, mythologiam, sive ad ipsam rhetoricam, sive ad linguam (illam potissimum Rhetoribus propriam technologiam) spectarent; commentarium addebam singulas omnisvis generis difficultates expediendum. Qua in re eo diligentius mihi elaborandum putavi, quo magis ipsam interpretationem a prioribus Dionysii Halic. editoribus neglectam vidi. Accuratius potissimum ipsa praecepta interdum paulo obscurius proposita erant explicanda; cum aliorum rhetorum monitis conferenda, et diiudicanda, phrasaeque singulae ac vocolae rhetoricae (in quibus adhibendis Rhetores vet. non ubique satis constantes frnere) singulorum locorum comparatione illustrandae. Egregium sequebar ducem et Coryphaeum, B. Theoph. Ernestium, cuius Viri quot et quanta fuerint de hoc potissimum litterarum genere merita, quamque desideratus et dilectus omnibus, qui veram eruditionem eique iunctam animi humanitatem colant et diligant, ex hac vita discesserit, ita inter omnes constat, ut in eum Ernestii encomium non possit non otiosum pariter quam laudibus eius longe inferius videri. Immortalia reliquit doctrinae suae et assiduitatis monumenta lexicæ technologiae Graecorum et Latinorum rhetoricae (edita Lips. 795. et 796. 8.) quorum usu perpetuo edoctus et confirmatus interpretis provinciam rectius possem ac facilius administrare. Obveniebant tamen interdum formulae (v. c. σχημα, λογοι σχηματισμοι, ηθος, αγων κεινος et οικειος, etc.) de quibus ideo paulo copiosius exponi deberet, quod B. Ernestium de usu earum in nostra potissimum Τεχνη obvio non accuratius dixisse intelligerem.

Denique, quum partim vitae scriptorumque rhetoricorum Dionysii Halicarn. historia breviter enarrari deberet, (copiosius illustrata in Fabricii bibl. Graeca l. i.) partim quaestio tractari (a nemine, quantum novi, accuratius tractata) quae ad authenticam Τεχνης nostrae pertineret; utrique officio capite secundo et tertio huius introductionis satisfacere constitui.

Haec de consilio et ratione editionis meae praemonita sufficiant. Quodsi opellae meae aequi contigerint et Lectores et Censores, qui eam non omni utilitate carere existiment, neque difficultatum, quibuscum mihi praesidiis externis haud raro prorsus destituto pugnandum fuerit, sint immemores; sat ampla laborio mei praemia retulisse mihi videbor, omnemque operam meam, otio concessa, ad alia Dionysii scripta rhetorica (minus a librariis depravata lectique incundiora) similibus commentariis illustranda conferam.

Errores typographicos (qui non omnino evitari poterant, etsi molestissimo illos corrigendi officio mihi soli inposito omni diligentia, nec sine magna temporis iactura et oculorum incommodo fungerer) benevolus lector ipse emendabit.

CAPUT II.

Dionysii Halic. vitae, scriptorum rhetor. eorumque editt. notitia breviter tradita e Fabricii bibl. Graeca Vol. IV. ed. Harles. p. 382. sqq.

Dionysius, Alexandri filius e Caria *Halicarnassensis*, vir doctissimus et criticus ac rhetor sua aetate praestantissimus, in Italiam venit post finem bellis civilibus inpositum ab Augusto Caesare circa mediam Olymp. 187. (A. U. C. 723. ante Christum N. a. 30. atque ab eo tempore per annos 12 Romae versatus Latinae linguae facultatem et alia ad historiam romanam scribendam necessaria monumenta ac subsidia sibi comparavit. Manum admovit operi Ol. 193. a. 1: ediditque antiquitatum s. originum Romanarum, *Ρωμαϊκῆς Αρχαιολογίας* libros 20, quorum nonnisi priores undecim restant, desinentes in anno U. C. 512. et fragmenta quaedam de legationibus, itemque libri 12. Exstitit idem scriptorum criticorum et rhetoricorum auctor quorum alia servata sunt, alia perierunt. Sunt autem haec omnino eximia et lectu digna, nisi quod interdum nimis acerbam (et iusto subtiliorem) crisin exercere videtur Dionysius d) in iis scriptis, quae iunior aetate

d) cfr. quae de iudiciis Dionysii Halic. praecclare monuit Schlagelins in Vvalandii Museo Attico, T. I. fascic. 3. p. 161. sqq.

et ferventior edidit (neque enim dubium est, haec ante antiquitates ab eo composita fuisse.) Tituli scriptorum rhetor. quibus temporum iniuria perpercit, hi sunt: 1) *περὶ συντάξεως ὀνομάτων* liber de structura orationis ad Rufum Melitium s. ut Sylb. vult) Minucium scriptus; 2) *τέχνη*, ars rhetorica, duodecim capitibus constans de qua mox singulari disput. videbimus); 3) *τῶν παλαιῶν χαρακτῆρες*, s. *τῶν ἀρχαίων κρίσις*, (de praecipuis linguae Graecae auctoribus elogia); 4) *περὶ τῶν Ἀττικῶν ῥητέρων ὑπομνηματισμοί, πρὸς Ἀμμαῖον*. (de oratoribus Atticis ad Ammaeum scripti commentarii, quorum prior tantum pars exstat integra (*περὶ τῶν πρεσβυτέρων*, de antiquis oratoribus, Lysia, Isocrate, Isaco) posterioris (de iunioribus oratoribus Att. Demosthenes, Hyperide, Aeschine) nonnisi unum caput superest, initio mutilum et hinc inde hians, *περὶ τῆς λεπτικῆς Δημοσθένους δεινότητος*, et tractatio non integra de Dinarcho, *tertía* (de historicis et ceteris scriptoribus Atticis) a Dionysio promissa, incertum an perfecta, certe ad nostram aetatem non pervenit; 5) epistola I. ad Ammaeum de aetate scriptorum Demosthenis et Aristotelis, s. quod Demosthenes artem rhetoricam non didicerit ex Aristotele, neque orationibus suis ad eius praecepta conformatis omnium oratorum praestantissimus evaserit; 6) epistola II. ad Ammaeum *περὶ τῶν Θουκυδίδου ιδιωμάτων* (de iis, quae Thucydidi propria sint); 7) de Thucydide liber ad Q. Aelium Tuberonem *περὶ τῆς Θουκυδίδου χαρακτῆρος καὶ τῶν λοιπῶν τῆς συγγραφῆς ιδιωμάτων*; 8) epistola ad Cn. Pompeium de Platone, qua exponit, quid in eius dictione, et quam ob rem inprobet, adiuncto iudicio de historicis, quos praecipue imitatione dignos esse putet.

Perierunt haec: 1) *περὶ μιμήσεως* de imitatione ad Demetrium scripti *υπομνηματισμοί* 3, an et quinam et quomodo imitandi sint scriptores eximii (cfr. *τέχνη* c. 10. §. 6. et §. 19. ibique not. laudantur iidem in scholl. ad Hermogenem ab Aldo editis p. 411.); 2) *περὶ τῆς πραγματικῆς Δημοσθένους δεινότητος* (de Demosthenis in rerum tractatione admirando acumine ac vi, vd. l. *περὶ λεπτ. Δημοσθ. δαινοτ.* c. 53. p. 1129. T. VI. ed. R.); 3) de Hyperide et Aeschine, historicis, philosophis, et ceteris scriptoribus Atticis *υπομνηματισμοί*; 4) *περὶ τῆς ἐκλογῆς ὀνομάτων*, de delectu verborum liber, quem Rufo promittit in l. *περὶ συντάξεως* (c. 1. p. 6. T. V. ed. R.); 5) de

Lysia et internoscendis eius orationibus (cfr. iudicium de Lysia c. 4. ex. p. 85. T. V. ed. Reisk.) ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας πρὸς τὰς κατὰ τὸ χροῖον αὐτὴν ἀδίκους. contra eos qui politicam philosophiam iniuste reprehendant (vd. iudicium de Thucydide c. 2. ex. p. 814. T. VI. ed. Reisk.)

Omissa codicum plurimum nondum collatorum notitia quam Fabricius et Harlesius l. l. addiderunt, editionum versionumque latinarum eas tantum commemorabo, quibus Τεχνη (nondum separatim edita) una cum aliis comprehenditur. Editā τεχνη primum una cum ceteris libris rhetor. ab *Aldo Manutio* in collectione rhetorum, Venet. 1538, fol. vd. Fabricij bibl. Gr. l. 4. c. 31, §. 16. p. 457. Vol. V.) Omnium vero Dionysii Halic. operum prima prodit insignisque editio, Paris. 1546. fol. curante *Roberto Stephano* qui textum subinde e codd. emendavit. Eodem saec. Dionysio emendando et illustrando manum admovit Sylburgius, cuius editio ita inscribitur: Dionysii Halicarn. scripta, quae exstant, omnia, et historica et rhetorica, gr. et lat. e veterum librorum auctoritate doctorumque hominum animadversionibus quam plurimis in locis emendata et interpolata, cum latina versione ad graeci exemplaris fidem denuo sic collata, et conformata, ut plerisque in locis sit plane nova. Addita fragmenta quaedam, cum Glareani chronologia et duplici appendice. Additae etiam notae, quibus de utriusque textus vel emendatione vel explanatione agitur. Adiecti praeterea duo locupletissimi rerum et verborum indices, alter graecus, alter latinus, opera et studio *Frieder. Sylburgii* Veterensis, Francof. apud heredes *Andreae Wecheli*, 1586. fol. (Cuius edit. tomo altero libri rhetorici et critici e coniecturis tam aliorum, quam Sylburgii emendati, notisque illustrati comprehenduntur.) Porro omnia Dionysii opera graece et latine cum notis et observatt. variorum et variis lecti. plurimum codd. edita sunt opera et studio *J. H. Hudson* (Oxoniae e theatro Sheldoniano, 1704. T. II. fol.) qui latinam τεχνης versionem in edit. Sylburg. expressam subinde emendavit, Graeca castigavit ope duorum codd. biblioth. regis Galliae, cod. Colbertini Jamesii item (theologi Cantabrigiensis) et Rogeri Galei, ac praeterea (rarius tamen) ipsius coniecturas acutas in notis addidit. Denique B. Reiskius Georgii librarii Lips. precibus motus,

qui Dionysium Hudsonianum typis repetere constituerat, curam suscepit editionis Lipsiensis; ex Hudson. enatae, cuius haec est inscriptio: Dionysii Halic. opera omnia graece et lat. cum annotatt. Henr. Stephani, Fried. Sylburgii, Franc. Porti, Isaaci Casauboni, Fulvii Ursini, Henr. Valesii, Io. Hudsoni, et Io. Iac. Reiske Lips. stumtibus Georgii, 1774—1777. Voll. 6. 8. Volumina V. et VI. continent Dion. libros rhetoricos, novis cum aliorum tum ipsius Reiskii observatt. illustratos praeter *ῥεχνην*, cui (morte impeditus, quo minus *ῥεχνην* relegeret, omnique editioni ipse ultimam manum inponeret) consulere non potuit.

Versiones quod attinet, (ut de reliquis libris taceam) satis antiquam exstare novimus *ῥεχνης* nostrae capp. 2. 3. 4. versionem latinam a Theodoro Gaza curatam, simul cum Chisii Fortunatiani libris 3. rhetoricorum editam a Francisco Puteolano, Mediolani, saec. 15. 4. sine anni nota. (Ea nunquam mihi uti licuit.) Illa vero omnis *ῥεχνης* interpretatio latina, quae et in Reisk. et in aliis editt. textui Gr. addita comparet, diversos habet auctores, 1) M. Antonium Antimachum Ferrariensem, qui priora 4 capita latine vertit, 2) Guil. Gratium, Brugensem, Iesuitam, cap. 5. 6. 9. 10. interpretem, 3) Andream Schottum, cui capp. 7. 8. 11. versionem debemus. Eadem versiones latina illa omnium Dion. operum interpretatione continentur, quae S. 17. in separatim prodit: Dion. Halic. scripta, quae extant, omnia, historica et rhetorr. nunc primum universe latine edita, illa quidem olim per Gelenium, sed ita interpolata per Sylburgium, ut pene nova versio dici queat, haec vero a variis translata, etc. Hanoviae, typis Wechelianiis, 1615. 8. T. II. (De usu ac pretio illarum versionum quae nos statuamus, supra cap. I. significavimus).

CAPUT III.

De singulis Τεχνης partibus, earum indole et argumento, causisque, cur minime integra possit ad Dionysium Halicarnassensem auctorem referri.

Novimus ab iis, qui vulgarem de vero libri cuiusdam antiqui auctore opinionem impugnaturi sint, duplex potissimum argumentorum genus adhiberi solere.

Alterum *externa* quae vocantur, argumenta, alterum *interna* complectitur. Illis qui continent, alios antiquitatis scriptores fide dignos, qui vel coevi essent scriptoris, quem vulgaris sententia libelli auctorem perhibet, vel non ita multo post eum vitam degerent, consulunt, diligenter inquirentes, num ii *vel* diserte negaverint, libellum laudatum huic scriptori recte tribui, *vel* silenti scriptorem librumque ibi potissimum praetereuntes, ubi utriusque mentio aut deberet necessario, aut posset commodissime fieri, tacite talem dubitationem significaverint, *vel*, dum librum eodem titulo insignitum laudarent, eidemque scriptori constanter tribuerent, tamen adferendis locis, quae in nostris exemplaribus minime compareant, monstraverint, non eum, quem auctor laudatus de hoc argumento vere scripserit, librum, sed alius auctoris opus supposititium ad nostram aetatem pervenisse. Interna, quae dicimus, argumenta, ipso libro diligenter perlustrando et partim cum rationibus temporis, quo auctor vitam degeret, partim cum reliquis eiusdem placitis alibi propositis, partim cum elocutionis indole, quam in aliis libris constanter servaverit, conferendo nobis paramus, negantes, vel omnino scriptorem illa aetate viventem, vel eum, cuius talis esset cogitandi, iudicandi, scribendi ratio recte auctorem libri existimari. Quodsi praeterea singulas libri partes tam male inter se nexas esse et eo modo discrepare videas, quo unius eiusdemque libri ab uno eodemque auctore conscripti partes minime inter se discrepare possint ac soleant, vel hoc unum argumentum sufficiet probaturo, *integrum certe opus* neutiquam debere huic auctori tribui.

Qua quidem via mihi etiam dubitationem de *γνησιότητι τῆς χυνης* vulgo Dionysio Halicarn. tributae, quae iampridem mentem subierat, accuratius examinaturo incedendum ratus, quo diligentius singula loca perlustrabam, eo magis mirabar, quod hucusque e) pauci

e) Praeter Tanaq. Fabrum, qui in notis ad Longinum *περὶ ὀψους* p. 329. (edit. quae Salmurii prodit, 1663. 8.) obiter monet, *τῆς χυνης* ipsi non videri *γνησιον*, et alios quosdam imprimis huc pertinere auctor notae cuiusdam obviae in cod. ms. 11. biblioth. Laurent. Medic. Florent. cuius codicis aetate ad saec. XV. refertur. Vd. Cl. Harles. in notitia codicum Dionysii Halic. Vol. IV. Fabricii bibl. Gr. p. 382. sqq.) Ibi enim capiti decimo *τῆς χυνης* haec observatio praefixa legitur: *ταῦτε τὸ μὲν βιβλόν, οἶμαι, Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς ἀνετάξῃ*

fuerint, qui subinde vulgarem de huius opellae auctore sententiam in dubium vocarent, nemo, qui rem accurate investigaret. Eodem vero tempore cum aliis quibusdam locis vestigia inesse intelligerem, quae vulgarem sententiam tuerentur, tutius putabam, aliquam tantam Τεχνης partem aliis auctoribus tribuere, quam omnem librum spurium pronunciare. Liceat de argumentis sententiam nostram confirmantibus accuratius dicere, pertinentibus iis cum ad singula quaedam loca (ita comparata, ut alium potius quam nostrum Dionysium arguant) tum ad omnem maiorem libri partium discrepantiam, (minime ab uno eodemque auctore repetendam.)

Externa enim argumenta quod attinet, fateor, me huic generi in ea, de qua nunc agatur, disputatione, ideo non ita multum tribuere posse, quod praesidiis pluribus eam ad rem necessariis caream. Quanquam plures scriptorum vet. (rhetorum potissimum) consulti, quos huius τεχνης mentionem iniecissem, aut singula eius loca attulisse non immerito suspicarer; frustra tamen talia quaesivi vestigia. Nolim vero exinde colligi, vel integrum opus esse spurium, vel omnino ne scripsisse quidem Dionysium aliquam τεχνην ρητορικην; quum probe teneam, partim non licuisse, mihi omnes huius generis scriptores perlustrare, partim facile fieri potuisse, ut τεχνη nostra vel omnino minus innotesceret, rariusque adhiberetur, quam cetera Dionysii scripta rhetorica, vel in libris nunc deperditis laudaretur. Neque eiusmodi argumenta magnopere desideravi. Facile enim mihi singulas libri partes legenti et relegenti sponte permulta obveniebant indicia interna, quae sententiam supra propositam magis magisque confirmarent. Quae quo maiori perspicuitate exponantur, singulas li-

ὁ Πρώτος μέμνηται γὰρ ἐν αὐτῷ ὡς ἐκδομένου αὐτῷ τοῦ περὶ μίμησης. Quae omnino ita comparata sunt, ut pateat, scriptorem notae nonnisi *decimam* caput ad nostrum *Dionysium Halic.* referri voluisse quippe in quo auctor (§. 6. et 19.) haud obscure significaverit, se librum περὶ μίμησης editurum quem a Dion. nostro scriptum novimus. De reliqua τεχνης parte quid iudicaverit ille, non improbabilius e vbb. Διονυσίου ο Αλικαρν. ο Πρώτος colligere licet. Suspicati videtur, vel omnes reliquos libellos illa τεχνη comprehensos, vel maiorem eorum partem rectius ad alterum referri Dionysium Halicarn. Aelium (unum e posteris nostri) qui Adriani temporibus clarus esset edendis commentariis de vocibus atticis (vd. Fabricii bibl. Gr. Vol. IV. p. 405. ed. Harles.)

belli partes ita persequar, ut lectoribus via monstretur, qua ipse ad firmam *de diversis horum commentariorum rhetoricorum auctoribus* persuasionem pervenerim.

Quatuor sunt primariae omnis libelli partes, cum argumento, tum indole omni diversae. *Prima*, quae priora *septem* capita complectitur, de singulis quibusdam orationum formis (maxime generis Panegyrici) ita disputatur, ut breviter doceatur, quam ratione primaria talium orationum capita recte inveniantur sibi que iungantur. Agitur 1) de orationibus Panegyricis (proprie sic dictis) 2) de nuptialibus, 3) de natalitiis, 4) de epithalamiis. 5 de compellatoriis, 6) de funebribus, 7) de iis, quae cohortationem Athletarum contineant. *Alter*a capitibus 8. et 9. comprehenditur, ubi copiosior de orationibus figuratis (λογοις σχηματισμένοις) earumque usu et formis variis disputatio bis instituitur. *Tertia*, (capite 10.) percensentur vitia in commentationibus s. declamationibus (μάλιστα) illa aetate committi solita. *Quarta* (cap. 11.) docetur, quaenam potissimum in orationibus diiudicandis debeant spectari.

Qui brevior argumenti conspectus vel me non mone-
n-
te ostendit, his omnibus minime consummatam
quandam et integram contineri *τεχνην ρητορικην*. Ne-
que enim *universa praecepta* de inventione, dispositio-
ne, elocutione, memoria, actione proposita vides, ne-
que praeter illas orationum formas (prima parte commem-
oratas) alias, quae ad integram *τεχνην ρητορ.* maxime
pertinerent, praeceptis propriis illustratas. His prae-
missis, quae in singulis partibus unum, quae diver-
sos prodant auctores, quae Dionysio nostro convenient,
quae minus, accuratius investigare licebit.

A.

Primam quod attinet, septem capitibus ea com-
prehensio, plura omnino inesse videmus, quibus illa
inter se convenient, sive argumentum ipsum, sive mo-
dum tractandi et elocutionis indolem respexeris. Ar-
gumentum enim in eo versatur, ut loci, unde petenda
sint ea, quae de singulis orationum formis commemo-
ratis consilio dicentis accommodate debeant proferri,
partim universe notentur, partim exemplis illustrentur,
et ad singulas personarum, locorum, temporum *περι-
στάσεις*, nunc brevius, nunc copiosius, transferantur

(qua in re Graecae potissimum historiae et Mythologiae usum factum videmus), additis subinde de ordine rerum pertractandarum et elocutione praeceptis. Ipsum vero praeceptorum delectum si quis modo obiter perlustraverit, facile intelliget, tironibus potius quam iis scripta esse, qui lectione et dicendi scribendique exercitatione multum iam profecerint, ita ut fere Ciceronianis de inventione commentariis possint conferri; nisi quod hi (Romanis tantum scripti) tria primaria eloquentiae genera, iudiciale, deliberativum, laudatorium complectantur, neque in singulis formis eloquentiae panegyricae (quae seriori demum aetate, extincta Romanorum libertate, diligentius f) tractari inciperet) commorentur. Eloquentio denique obtinet ea, quae brevioribus potius membris (negligentius interdum sibi invicem iunctis) quam periodis artificiose structis sententias efferat, et [si pauca loca exceperis) neque elegantia, neque ubertate et varietate multum commendetur (quippe quam ne admitteret quidem argumenti consiliique propositi ratio).

Neque tamen haec ita comparata sunt, ut, quaecunque his septem capitibus contineantur, ad eundem auctorem eundemque librum recte possint referri. In iis vero iudiciis, quae merito talem suspicionem excitent, primum omnium non inepte hoc mihi commemorare videor, quod in capp. 1. 2. 3. 4. 5. 7. manifesto regnet *indoles epistolarum familiarium, a Rhetore amico cuidam, Echecrati iuveni olim discipulo diversis temporibus transmissarum*, quibus ei artem inveniendi argumenta singulis orationum formis accommodata accuratius esset traditurus; contra capite sexto nulla omnino huius rei appareant vestigia. Illum enim Echecratem diserte alloquitur auctor c. 1. §. 1. c. 5. §. 1. c. 7 §. 1. Eundem esse, ad quem c. 2. §. 1. 3. c. 3. §. 1. c. 4. §. 1. et al. oratio convertatur, eiusdemque scriptoris praecepta iis contineri, etsi nomen Echecratis ibi non proferatur, inde probabiliter colligi potest, quod partim reliqua horum capp. indoles cum ea, quae c. 1. 5. 7. regnet, satis apte congruat, partim

f) Qualia fuerint et Graecorum et Romanorum illius aetatis rhetorum, oratorumque studia partim in eloquentia forensi partim in declamationibus posita, praeter alios bene ostendit Cl. Heeren in prolegomenis praemissis Menandri rhetoris commentario de encomiis ab illo edito, Goettingae, 1785. 8.

auctor c. 3. §. 2. haud obscure ad ea respiciat, quae idem c. 1. §. 4. praeceperit g). Contra capite sexto neque Echecratis nomen proferri videmus, neque omnino orationem ad unum converti, sed, quaecumque ibi de orationibus fanebribus tradantur, ita proponi, quasi in usum plurium lectorum tradantur. Cui argumento quum elocutionis c. 6. regnantis diversitas quaedam addat, non immerito caput sextum tanquam alienum additamentum a reliquis segregabimus.

Ut autem reliquis commentationibus epistolas rhetoricas in unius tantum amici usum diversis temporibus scriptas eique transmissas contineri statuerem duorum potissimum locorum indicis motus sum, c. 2. §. 1. et c. 4. §. 1. Priori enim loco discrete significat scriptor, se Echecrati suo, qui iam in eo versetur, ut nuptias celebret, hanc *περι λογων γαμηλιων* commentationem muneris nuptialis loco offerre, cum ipse quidem provincia iuvenes instituendi impeditus nequeat visere Echecratem, eiusque nuptiis interesse. Talem autem praeceptorum ad orationes nuptiales pertinentium conspectum eo maiori iure Echecrati tanquam amicitiae signum, offerri putabat, quo magis eo Echecrates nunc potissimum indigeret. Intelligimus enim e cap. 2. §. 8. ipsum Echecratem sponsum suscepisse nuptiarum laudatoris provinciam (vd quae in commentario ad h. l. p. 37. n. 64. ssq. itemque ad §. 1. p. 72. n. 6. monuimus.) Ut verbo dicam, omnis huius capituli lectio facile quemvis docebit, agere scriptorem cum amico Echecrate, olim discipulo, qui illum invitaverat, ut nuptias instantes sua praesentia ornaret, simulque significaverat, se ipsum nuptiarum laudatoris provinciam suscipere

g) Monet scriptor c. 3. §. 2. in orationibus natalitiis anni tempestatem, qua quis natus fuerit, non esse negligendam, sed eodem modo ad natalia laudanda adhibendam, quo in laudationibus certaminum publicorum anni tempestas, qua instituantur, respici solet: *ωσπερ εν τεις περι του αγωνος επαινοις επισημαινομεθα τας ιδιοτητας των καιρων* etc. Quamquam in commentario ad h. l. (p. 41 n. 13.) vulgarem lect *επισημαινομεθα* impugnauimus; tamen, mutato etiam *επισημ.* in *επισημ.* (quod non ad scriptorem, qui c. 1. de laudationibus *πανηγυριων* similia praeceperit, sed ad oratores pertineat, qui in eiusmodi encomiis anni tempestates eodem consilio commemorare soleant) locum c. 1. §. 4. *τουτου δ επαρησεις του λογου* etc. nostro (c. 3. §. 2.) ita videri convenire, ut ea haud obscure unum eundemque horum capp. prodant auctorem. Simil. c. 3. initium ad c. 2. c. 4ti init. ad c. 2. §. 3. itemque cap. 7. §§. 1. et 5. ad cap. 1. respiciunt.

constituisset. Quodsi rhetor uno eodemque tempore reliquas tractationes scripsisset, omnemque illum commentarium, tanquam donum γαμήλιον, Echecrati transmisisset, haud dubie ipse aptius iudicasset in prooemio quodam omni libro praemisso, quam in aliqua ipsius libri parte ea proferre, quae loco laud. de nuptiis Echecratis dicta videmus (ut taceam, omnino consilio doni γαμήλιου singularem potius de orationibus ad nuptiarum sollemnitates pertinentibus commentationem convenire, quam integrum libellum rhetoricum, quo praeterea de aliis eloquentiae panegyri. formis huc plane non spectantibus, v. c. de πανηγυρικοῖς proprie sic dictis agatur.) — Alterum locum quod attinet (c. 4. §. 1.) ordinem neglectum ibi ab ipso scriptore eo modo excusatum videmus, qui haud obscure praecepta in epistolis familiaribus non uno tempore proposita arguat. Etenim quum rhetor primum c. 2. de λόγοις γαμήλοις, tum c. 3. de γενεθλιακοῖς disputasset, c. 4. de ἐπιθαλαμίοις (alia specie orationum ad nuptias pertinentium) praecipit. Quam disputationem illi c. 2. institutae artissime esse coniunctam ita ut praecepta de natalitiis proposita praecedere deberet, ipse bene intelligens c. 4. in haec dicit: *προ δε του περι της γενεσεως λογου· μικρου γαρ με παρηλθεν υπο του θορυβου και της ταραχης της περι την εξοδον· ο επι τω θαλαμῳ λεγοματος λογος*, i. e. „verum orationem natalitiam, (id enim fere me praeterierat bellico tumultu ac strepitu perturbatum) praecedit ordine oratio, quae ad thalamum pertinet.„ Quodsi consilium scriptoris in eo versabatur, ut praecepta hisce capitibus comprehensa uno integro libello publice proponeret; nec poterat facile nec debebat illa *περι την εξοδον ταραχη* ipsum impedire, quo minus errorem commissum animadversumque emendaret, priusquam absolveretur omnis commentarius. Facile autem fieri poterat, ut, cum priores illas *περι λογων γαμηλιων* et *γενεθλιακων* commentationes paulo citius conscripsisset, et ad Echecratem perferri iussisset, (perturbatus strepitu bellico), nunc demum intelligeret, se praecepta de *λογοις επιθαλαμιοις* proponenda omisisse, idemque nec posset ordinem neglectum restituere, neque de errore commisso magnopere esset sollicitus (quippe qui cum amico Echecrate ageret). Nolim tamen haec ita intelligi, quasi *omnes* illas commentationes a se invicem separatas diversis temporibus ad Echecratem pervenisse contenderem. Licet profecto ex initiis cap. 3.

περι γενεθλιακων (εχοντας δε σοι τουτου ο επι ταις γενεσσαι των παιδων λεγόμενος λογος etc.) et cap. . . περι προτρεπτικων αθληταις (ακολουθος αν ειη, και, ως ειποι τις, συναφης, ω Εχεκρατες, και ο εν ταυταις ταις πανηγυρσαι λεγόμενος λογος etc.) non inprobabiliter colligere, illud una cum tractatione περι λογων γαμηλιων (cap. 2.) hoc una cum praeceptis ad λογους πανηγυρικούς pertinentibus (cap. 1.) Echecrati esse transmissum.

Verum praeter illam indolis diversitatem, quam caput sextum inter et reliqua intercedere videmus, alia nobis occurrit historica difficultas comparantibus ea, quae cap. 6. de λογις επιταφιοις κινουις praecipuntur, cum Nicostrati commemoratione cap. . . §. 9. ex¹ obvia. Quem posteriorem locum h) iam aliis viris doctis, qui e vulgari sententia omnem libellum uni scriptori tribuendum existimarent, causam dubitationis de vero huius τεχνης auctore exstitisse video. Cfr. Sylburgius in notis ad h. l. „praeter Nicostratum Comicum fuit et „Nicostratus Macedo, orator; de quo Dionysius Hali- „carnassens et Hermogenes. (Sunt haec Menagii verba ad Diog. Laërtium l. 2. §. 57. laudata a Sylburgio, qui sic pergit:) „Verum hic Nicostratus, Macedonum „orator, teste Suida i) aequalis erat Aristidis et Dionis „Chrysostomi; ideo diversus ab eo, cuius mentio fit „hic loci, nisi dicamus (quod nonnullis ante nos in men- „tem venit) falso hunc libellum Dionysio adscriptum „esse. „ Fuerunt quidem, qui cum Sylburgio minime Nicostratum Macedonem, rhetorem M. Aurelii Antonini (Philosophi) aetate clarum, sed alium antiquiorem nostro loco intelligendum putarent. Talis est Fabricii sententia in bibl. Graeca Vol. IV. ed. Harles. p. 396. 97. haec disputantis: „Tanaquil Faber in notis ad Longinum (loco supra l. n. e.) τεχνην Dionysii no-

b) Legimus ibi de elocutione λογις γαμηλις accommodata haec praecepta: λεξει δὲ χρησέον ἀφελὲι μᾶλλον, ἐγγύς Ξενοφῶντος τε καὶ Νικοστράτου βαίνοντα etc. „Elocutio autem adhibenda simplicior, quae ad Xenophontis et Nicostrati dictionem propius accedat., etc. (Male errore quodam typographico in versione mea p. 39. leg. Isocratis pro: Nicostrati.)

i) cf. Suidas sub v. Νικοστράτος. μακεδόνων ῥήτωρ. ἐτάχθη δ' ἐν τοῖς κριτίσιν ἐπὶ δευτέροις δίκᾳ ῥήτορι. συγχρόνος Ἀριστείδου καὶ Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου. ἦν γὰρ ἐπὶ Μάρκου Ἀντωνίνου τοῦ βασιλέως. ἔγραψε δεκάμυθιαν, εἰκόνας, πολυμυθίαν, Σαλαττούργους, καὶ ἄλλα πλεῖστα· καὶ ἐγκωμια ἕς τε τὸν Μάρκον καὶ ἄλλους.

„stri esse. negat: „atqui Dionysii dictionem habet et
 „characterem. — Laudat sane Nicostrati dictionem.
 „Sed neutiquam intelligendus Nicostratus Macedo sub
 „M. Antonino clarus, de quo Suidas, Philostratus
 „de Sophistis k), et Alciatus 2, 49. non magis quam
 „Sophista iunior Trapezuntius, historicus (Eva-
 „grius historia eccles. l. 5. c. ult.) Constat enim, plu-
 „res fuisse Nicostratos antiquiores, ut illum, con-
 „tra quem Demosthenes dixit Ol. 59. Menander quo-
 „que, s. Alexander rhëtor Xenophontem ac Nicostra-
 „tum coniungit. Verum si quis locum nostrum p. 612.
 „(c. 2. §. 9.) paulo diligentius spectaverit, non facile,
 „opinor, sibi persuadebit, de alio potius (ignoto no-
 „bis) Nicostrato agi, quam de eo, cuius elocutionem
 Philostratus, Hermogenes et Alexander II. laud. eodem
 simplicitatis nomine commendaverint, eodemque modo
 eum Xenophontea comparaverint. — Quanquam autem
 haec Nicostrati commemoratio omnino eum arguit scri-
 ptorem, qui vel ipsa Nicostrati Macedonis aetate, vel
 post eum viveret; aequè tamen patet, non posse non
 ad priorem aetatem referri, quae c. 6. de λογους επιτα-
 Φιους κοινοις (oratt. funebribus, quibus in Atheniensium
 civitate viri nuper pro patria mortui publice laudari so-
 lerent, vd. comment. nostrum ad c. 6. §. 1. n. 9. p. 66,
 67.) praecipiantur. Probat enim alius rhetoris M. An-
 tonini aevo clari, Alexandri supra laudati commentatio
 περι λογου επιταΦιου (cuius praecipua capita in commen-
 tario l. 1. attulimus), eas conciones publicas, quae late-

k) Philostratus de vitis Sophistarum l. 2. p. 624. (edit. Olee-
 rii) de dictione Aeliani haec refert: ἡ μὲν ἐπίταξ ἰδία τῶν
 ἀνδρῶν ἀφέλεια προσβάλλουσα τι τῆς Νικοστράτου ὥρας. ἡ δὲ ἐνί-
 ας πρὸς Δίωνα ὁρᾷ καὶ τὸν ἐκείνου λόγον. „Dictionis eius for-
 „ma (universe dicendo), simplicitate constat, aliquantum ac-
 „cedens ad Nicostrati elegantiam: quandoque tamen Dio-
 „nem ea refert, eiusque tonum.”

Hic addendum Hermogenis testimonium quod Sylburgius
 in nota supra laud. innuit. Ille enim περι ἰδιων l. 2. p. 386.
 ed. Sturmii, cum de simplicitate elocutionis Xenophontiae
 et Aeschinaeae disputasset, haec subiungit: ὁ δὲ Νικόστρα-
 τος — ἀφέλης μὲν οὐδενὸς ἦτον ἐξὶ τῶν προσηρμένων, λεπτοτε-
 ρος δὲ καὶ πολλῶν καθαρώτερος σχεδὸν πάντων etc. Intelligi
 illum, Nicostratum Macedonem, cuius encomia Suidas l. 1.
 commemoraverit, ex iis patet, quae ab Hermogene mox ad-
 duntur: ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν κατὰ τὸ τοιοῦτο τῶν πανηγυρικῶν
 ἰδῶς λόγων εὐδοκίμουτων ἀνδρῶν, μετ’ ὧν καὶ τὸν Νικόστρατον
 ἐτίξαμεν, τεσσάρτα εἰρήσθω. est. idem Hermogenes eod. l.
 p. 226.

dationem virorum nuper pro patria mortuorum cotheplecterentur, illa seriori aetate non amplius in usu fuisse. His non inepte addi potest locus c. i. §. 5. ex ubi de met' odo argumentum laudationis certaminum ex ipso modo, quo disposita sint, petendi disputans haec praecipit: *εἰ δὲ γυμνικός, στί τὴν μουσικὴν ὡς ἐκδηλοῦσαν τὴν ψυχὴν παρητήσατο, τὴν δὲ ῥωμὴν τῶν σώματων παρέλαβε.* „Sin gymnicum tantum est certamen), re, pudiasse musicen (dicamus), quippe quae animum „effoeminet, at usum corporis virium admisisse, „vd. comment. Etenim quum partim omnis huius capituli lectio doceat, auctorem in exemplis adferendis praecipue certaminum Olymp. Isthm. Nemm. Pyth. rationem habuisse, partim historiae testimonio constet, ludos Olympicos usque ad Neronis aetatem non admisisse certamina musica (cfr. n. 42. ad c. i. §. 5. p. i. .) tanquam indigna ludis ab Hercule primum institutis; illud: *παρητήσατο τὴν μουσικὴν* omnino ludos Olympicos potissimum, ideoque scriptorem ante Neronis aetatem ita praecipientem innuere videtur.

Hisce indiciis quo rectius mihi uti liceat ad meam de origine fatisque horum capitulum sententiam mox proferendam et comprobendam, addo mirae transpositionis exemplum, quod cap. 7. (*περὶ προτρεπτικῶν τοῖς ἀθληταῖς*) continetur. Mirum profecto cuivis videbitur, quod commentationem de sermonibus funebribus (c. 6.) ea excipiat, quae de sermonibus exhortatoriis ad Athletas haberi solitis exponat, ita incipiens §. i. *ἀκολούθως ἂν εἴη, καὶ, ὡς εἰποῖ τις. συναφής, ὡ- Ἐχέκρατες, καὶ ὁ ἐν ταύταις ταῖς πανηγύρεσι λεγόμενος λόγος, οὐκ εἰς αὐτὴν μέντοι τὴν πανηγύριν, ἀλλ' εἰς τοὺς ἀνταγωνιστὰς τοὺς ἐν τῇ πανηγύρει etc.* imprimis cum c. 5. ex. haec legantur: „*καθόλου ὁ περὶ τῶν πανηγυρικῶν λόγος ἂν εἴη, πῶς περαινοῖτο αὐτός;* (his fere omnem de, oratt. Panegyrr. disputationem absolvisse nobis vide, „mur.) ac praeterea auctor cap. 7. §. 5. ad illam *περὶ λόγων πανηγυρικῶν* disputationem capite i. comprehensam ita provocet, quasi ea proxime praecesserit: *ἀφορμαὶ δ' εἰς τοὺς ἐσονται δὴ πῶς ἰκαναὶ αἱ προεῖρημεναι ἐν ταῖς (περὶ) τοῦ πανηγυρικοῦ λόγου μεθόδοις* (argumenta sufficient eadem, quorum mentio nobis antea facta de oratione Panegyrica disputantibus) vd. comment. ad h. l. Nonne res ipsa docet, perperam vulgo commentationem *περὶ λόγων προτρεπτικῶν τοῖς ἀθλ.* hunc locum obti-

nere, post caput primum potius collocandam? Unde tandem haec perversa capitum dispositio?

Quae singula, si quis paulo accuratius perlustret, non improbabilius de hisce septem capitibus ita me iudicare intelliget, ut commentationes contineri existimem a Rhetore non uno tempore in usum amici cuiusdam, olim discipuli, Echecratis, scriptas, eique, velut epistolas familiares, transmissas, quae postea parvum, vel ab ipso Echecrate illo, vel ab aliis, quibus eae innotuissent, non satis diligenter colligerentur, et disponerentur, partim diversis temporibus aliorum rhetorum additamentis, nunc longioribus, (quale I) caput sextum) nunc brevioribus (quale inest Nicostrati commemoratio- ni c. 1. 3.) angerentur in).

Restat quaestio, num vel illis capitibus, quibus Rhetorem cum Echecrate suo agere vidimus, vel capiti sexto insint, quae Dionysium Halicarn. prodant auctorem? Quanquam negare nullo modo licebit, 1) copiam locorum ex Homero, Hesiodo, Platone, Herodoto, aliisque nunc diserte, nunc tacite et *ἀποκρυφῶς* laudatorum, talem fere scriptorum Graecorum lectionem et tractationem diligentem redolere; quali Dionysium Halic. insignem fuisse novimus, 2) institutionem rhetoricam in epistolis factam non abhorrere a Dionysii nostri consuetudine, quippe qui similiter ad Ammaeum et Cn. Pompeium notissimas illas de Aristotele et Demosthene, Thucydide, Platone epistolas scripserit; 3) singula quaedam monita cum praecceptis a Dio

1) Non inepte poterit ipsa *ῥησις* illa, quae §. 5. ex legitur: καὶ σχολὴ οὗ περὶ τῶν πανηγυρικῶν λόγος ὡς πῶς περαινέται αὐτὴν ad eundem auctorem referri, qui caput 6. adderet. Etenim enim ipsum vocab. λόγων πανηγυρικῶν non modo in inscriptione capitis primi, sed in ipso etiam capite I. itemque cap. 7. ubique sensu angustiori de iis orationibus dicatur, quae certaminum publicorum laudationem contineant; parum probabilis, eundem scriptorem capite quinto ex. eandem formulam latiori significatione (cuius alia exempla in hisce capitulis desiderantur) ad omnes orationum formas; quibus laudatio quaedam incesset, transuliasse. Originem suam omnis *ῥησις* debere videtur alius rhetoris interpolamento; qui, cum tractationem de sermonibus funebribus adderet, verbis: καὶ σχολὴ οὗ — περαινέται αὐτὴν significaret, finitam esse disputationem de laudationibus hominum in vita versantium, incipere aliam de mortuorum encomiis. (vd. comment. ad c. i. §. 1. in.)

m) Ex eodem fonte alia forsitan promanarunt glossemata, de quibus in commentario videbimus.

nysio alibi propositis conspirare (cfr. v. c. c. I. §. 8. ibique nott. p. 15. 17.); n) 4) abesse (quod bene monuit B. Ernesti in lex. technol. Grr. rhet. praefat. p. 18.) molestant illam subtilitatem, qua alii rhetores hoc argumentum tractaverint; ingenue tamen fateor, me, quum primum hanc, de qua agimus, *τεχνης* partem obiter perlustrarem, de eo dubium hæsisse, quomodo Dionysio in mentem venire potuerit, tales potissimum eloquentiae Panegyricae formas eiusmodi praeceptis, quae tironibus maxime essent accommodata, illustrare, studiumque his inpendendum adeo commendare (ut c. I. §. 1. et o. §. 1.)? Intelligimus enim e prooemiis libri de compositione verborum (p. 2. T. V. ed. Reisk.) et commentariorum de antiquis oratoribus (p. 445—451.) itemque ex ipso *τεχνης* nostrae capite decimo, haud dubie a Dionysio profecto, (ubi omnia ad iudiciale potissimum eloquentiam referuntur) aliisque locis, Dionysium nostrum in *eloquentia potuit* ipsius studia collocasse, nec magni fecisse illa orationum genera, quae ostentationi potius et adulationi inani quam verae eloquentiae exercendae consulerent (qualia essent *λογοι πανηγυρικοι* c. I. tractati multum distantes ab antiquis illis, ubi nobilior libertatis et patriae amoris sensus spiraret, *γαμηλια*, etc. seriorum potius rhetorum studiis digni.) Accedit porro ipsa elocutio in hisce septem capitibus regnans. minime ea ubertate et elegantia insignis, quae ceterorum Dionysii Halic. librorum lectores teneat necesse est; quanquam probe teneo, ea in re partim ipsi argumento elocutionis varietatem et ubertatem non admittenti, partim consilio in unius tantum amici usum praecepta quaedam conscribendi, partim temporum rationibus, quae rhetorem ea scribentem perturbarent ac distraherent, (c. 4. §. 1.) omnino aliqua concedi debere. Obveniunt denique in singulis locis, quae vel Dionysio sint indigna, vel aetatem seriore arguant o). Ita mirum profecto cuivis videbitur, quod c. 2. §. 2. de Iunone et Iove haec dicantur: *Ζεὺς p) γὰρ καὶ Ἥρα, παρ-*

n) Lege ibi p. 17. n. 61. ex. *uberius persequitur Dionysius Hal. in libro etc.* Scripta est typisque inpressa prior pars commentarii mei anteaquam hanc de authenticia libri eiusque singulorum partium disputationem prorsus consummarem, meamque persuasionem confirmarem.

o) Taceo h. l. Nicostrati Macedonis commemorationem, de qua supra diximus.

p) Pates autem, verba laudata acutius esse sequentibus con-

τοὶ ζευγνύοντες τε καὶ συνδυάζοντες (vd. commentar. nostrum n. 17. p. 25. Similiter offendit locus eod. cap. obuius §. 5. ex. ubi Peleus per Thetidem coniugem immortalitatem adeptus esse dicitur (vd. comment. n. 2. p. 32. Miro autem modo discrepat ab aliis Dionysii locis capituli sexti §. 1. ubi verbis: καὶ οὐ Παιανίους Demosthenes inter eos oratores refertur, quorum conciones funebres *etiamnum* q) existent legendae. Ostendunt enim loca Dionysii *περὶ τῆς ληπτένης Δημοσθένους δεινότητος* p. 1027. sq. T. VI. edit. Reisk. r et ib. p. 195. eum orationem illam funebrem, quae inter Demosthenis orat. vulgo legeretur, recte spuriam iudicasse (vd. n. 17. ad c. 5. §. 1. p. 69.) Neque haec ita licebit inter se conciliare, ut Dionysium eo tempore, quo hanc *πρὸς λόγων ἐστὶ* commentationem vulgo ei tributam scriberet. concionem illam fun. nondum pro spuria agnovisse dicamus. Nunquam potuit talis illarum rerum iudex, qualem Dionys. Halic. fuisse constat, Demostheni eam orationem tribuere, quam ipse loco infra all. *λόγον Φοῖνικον, κενόν, παιδαριώδη* appellat, ne verbulo quidem

innecta, quam quae facile possint pro seriori interpolamento haberi.

q) Dicit enim: *παράδειγματά αὐτῶν ἐστὶ τοῦ καὶ παρὰ τοῖς ἱεροχοῖς* etc.

r) Verba haec sunt: τοῦτον δὲ (int. Platonis Menexenum) παραλήψομαι τὴν λόγον, καὶ παρ' αὐτὸν ἐξετάσω Δημοσθένους λέξεις τινάς· οὐκ ἐν τούτῳ. (s. ut Reiskius vult: οὐκ ἐν τοῦ ὁμιλουμένου) τὴν μὲν γὰρ οὐχ ἠγούμαι ὑπ' ἐκείνου τοῦ ἀνδρός γεγραμμένην· ἀλλ' ἐν τῶν ἄλλων αὐτοῦ λόγων. „hanc igitur suam orationem et dicta quaedam Demosthenica cum illa „comparando examinabo, non ex illa quidem eiusdem argumenti oratione (funebri) deprompta (quippe quam minime ab illo oratore scriptam puto) sed e reliquis eius concionibus. „Posterior locus ita se habet: πανηγυρικοὺς μὲν δὴν λόγους οὐκ ἔχονεν αὐτοῦ παρασχέσθαι· πάντας γὰρ ἔγνωε τοὺς ἀναφορομένους εἰς αὐτὸν, ἄλλοτριούς· εἶναι τιθεσθαι, καὶ οὐδὲ κατὰ μικρὸν ἔχοντες τὸν ἐκείνου χαρακτήρα, οὐτ' ἐν τοῖς νοήμασι, τῆς δὲ συνθέσεως ὅλην, καὶ τῇ παντὶ λεγόμενους· ὧν ἔστιν ὁ τε Φορτικός καὶ κενὸς καὶ παιδαριώδης ἐπιτάφιος, καὶ τὸ τοῦ σοφιστικοῦ λόγου μέγαν ἐγκώμιον εἰς Πausaniam. τὰς δὲ περὶ τούτων ἀποδείξεις οὐχ οὗτος δ καὶ εἰς λόγον. „Panegyricas quidem eius (Demosth.) orationes proferre non licet. Omnes enim, quae vulgo ei tribuuntur, ab aliena manu profectas existimo, et ne ullo quidem modo eius indolem referentes, neque sententiis, (nec aliis verbis) compositione vero omnino longe esse inferiores; in quibus est tumida illa, vana, et puerilis concio funebriis, itemque Pausaniae encomium pugis sophisticis refertum. „Cuius sententiae demonstratio a praesenti tempore aliena est. „Recte viderunt Sylb. et Reisk. post voc. νοήμασι aliqua excidisse, v. c. οὐτ' ἐν τοῖς νοήμασι.

significans, se olim aliter hac de re indicasse). Denique Dionysio sub Augusto Caesare viventi et scribenti non conveniunt verba c. 1. §. 1. ubi officiosam salutationem tum maxime necessariam esse dicit, *εἰ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς καὶ ἐν ἀρχαῖς γεγενητοῦς ἀφ' ἡμῶν γινώσκω, μάλιστα γὰρ τοὺς ἐκαστὸς ἐκ βασιλέων εἰς τὰ εὖνη καὶ τὰς πόλεις τὰς μετὰ τὰς παραγινόμενους* etc. (si ad viros principes et magistratum obtinentes, eos praecipue, quos reges s. imperatores gentibus et urbibus nostris legatos praeficere solent, pertinet etc.) Non audis Dionysium sub Augusto, quem primum eiusmodi legatos Caesaris constituisse novimus, scribentem, sed alium rhetorem, qui, cum alicuius scilicet Caesarum aetate viveret, non posset non de consuetudine illa, quasi de instituto loqui quod per magham temporis partem iam invaluerit (*ἐκαστὸς ἐκ βασιλέων*). Eodem pertinet, quo et mox eadem v. mos eiusmodi legatos, ubi in provinciam iis demandatam venerint, oratione solemni salutandi dicitur *καὶ τὰς τῶν νόμος καὶ θεσμός διελήλυθεν διὰ πάντων* etc. Quae etiam ita sint, non vereor, ne criticae temeritatis crimen incurram, neque sexto capite, neque reliquis Dionysii Halicarnassensis praecepta contineri existimans. Ipsa autem illius rhetoris aetas, qui auctor existeret tractationum ad Echecratem scriptarum, quanquam deficientibus aliis testimoniis, accuratius definiri non poterit, tamen ex iis, quae supra de loco c. 1. §. 5. ex. disputata sunt, non improbabilius colligere licebit, scriptas esse ante Neronis aetatem.

B.

Videamus de altera *τεχνῆς* parte capp. 8. et 9. *comprehensa*, quorum illud vulgo *περὶ εὐχρηματισμῶν πρῶτον*, hoc *περὶ εὐχρηματισμῶν δευτέρου* inscribitur. Quo diligentius equidem omnem capitis noni indolem

- a) Magis dubium me haerere fateor de simili loco c. 1. §. 8. ubi rhetor, quum monuisset, orationibus panegyricis eam elocutionem esse accommodatissimam, quae alia simpliciter, alia artificiosius structa offerat, addit, eadem via incessisse oratorum principem (quae form. haud dubie Demosthenem innuit. v. comment. n. 65. p. 18.) Quae omnino pugnare videntur cum loco Dion. in nota antea allato, ubi orationes Panegyrr. Demostheni vulgo tributae spuriae dicuntur, nisi verba c. 1. §. 8. ita interpretemur, ut ea non tam ad Demosthenis orationes panegyrr. quam ad universam elocutionis Demosth. indolem pertineant.

examinavi, eiusque singulas partes cum locis cap. 8. obviis contuli; eo facilius intellexi, caput *nonum* neque ad eundem posse auctorem referri, cui octavum debeamus, neque ipsum unam quandam integram et absolutam disputationem continere. Nolo quidem tacere, plura deprehendi, in quibus utraque commentatio cum altera omnino conveniat. Quemadmodum enim utraque de genere *λογων συζηματισμενων* disputat, cuius artificium oratorum maxime in rebus vel simulandis vel dissimulandis et aliqua decori specie exornandis versetur, et easdem fere primarias orationum figuratarum species constituit (c. 8. §. 7. c. 9. §. 2.); ita omnem tractandi modum utroque cap. ita comparatum esse vides, ut singulae orat. figur. species pluribus exemplis, cum e prosae scriptoribus, tum e poetis, Homero potissimum, petitis (haud raro maiori, quam par erat, et copia et t) subtilitate) illustrentur. Immo ipsa exempla quae auctor c. 8. adhibuerat, interdum c. 9. denuncodem consilio laudata u), itemque breviores quasdam observationes c. 8. obvias c. 9. repetitas x) invenies. Obveniant tamen permulta, quibus caput nonum ab octavo plane discrepet.

Ac 1) primum quidem facile intelligimus, auctorem capitis 9. notionem *λογων συζηματισμενων* sequi latentem ea, quam capitis 8. auctor secutus fuerit. Et enim c. 9. §. 1. nulla omnino oratio figurae expers esse dicitur, unde lucem hauriantur verba §. 13. *η περι των ηδων διασκευσις και συζηματισμενους τους λογους εχει*, et §. 14. *λαγω δε και προτιθημι, οτι και οταν τις απλως λεγη, και τουτο τεχνη συζηματος γινεται* etc. Videtur profecto rhetor noster non satis accurate tenuisse discrimen, quod *σχημα* proprie sic dictum et universam notionem conformationis (qua nulla careat enunciatio) intercedat. Vd. commentar. ad c. 9. §. 1. n. c. p. 197.

2) Praeter illas tres primarias orationum figurat. species utroque y) cap. allatas aliae quaedam c. 8. aliae

v) Vd. v. c. c. 8. §. 12. 13. c. 9. §. 4. 6. 8. ibique not.

u) Vd. c. 9. §. 5. coll. c. 8. §. 15. c. 9. §. 9. coll. c. 8. §. 5. c. 9. §. 10. coll. c. 8. §. 7. c. 9. §. 11. coll. c. 8. §. 10. c. 9. §. 12. coll. c. 8. §. 8. et 9.

x) Vd. c. 8. §. 16. coll. c. 9. §. 5.

y) Prima complectitur eas, quibus orator, quae velit, decore (*συγγραφικως*) eloquatur, altera, quibus alia specie obtendat, alia dicendo vere efficere studeat, tertia, quibus contraria eloquatur his, quae fieri velit.

c. 9. commemorantur. Etenim c. 8. §. 4 et §. 12—15. commemoratos ac pertractatos videmus λογους εσχημ. ubi quis vel, dum eadem dicere videatur, quae alius antea dixerit, tamen alia efficere studeat, vel, dum illi adversari videatur, re vera tamen ei faveat, eiusque commodum adiuvet, vel liberiore argumenti cuiusdam breviter indicati explicationem in aliud tempus differat, cum usum huius figurae antea (in alia oratione) praeparasset. Contra capite nono eiusdem oratt. generis species ab illis primariis §. 2. commemoratis diversae proferuntur hae: a) orationum, quae aliud argumentum initio proponant, in alio tandem acquiescant, §. 6. b) quae sermonem, quo aliquis forte possit offendi, antequam diserte proferatur, obscurius innuant, animumque audientis praeparent, c) quibus alios tangamus, ad alios sermonem convertentes, §. 7. 8. d) quae εὐπρεπιας causa imagine quadam utantur, §. 16. 3) Superat posterior commentatio c. 8. priorem c. 8. obviam exemplorum quibus oratt. figurr. species utroque cap. allatae illustrantur, copia. Ita methodus λογων εσχημ. quibus orator, quae animo habet, decore eloquitur c. 8. §. 5. loco Demosthenis de corona, c. 9. §. 3. verbis Homeri Il. 6, v. 20. sqq. illustratur, quibus infra §. 9. Demosthenis locus l. additur. Item oratt. quae alia obtendant, alia perficere studeant, c. 9. plura adferuntur exempla, quam c. 8. ubi locus Homeri Il. 1. v. 35. sqq. (c. 9. §. 4.) alio adfertur consilio (c. 8. §. 13.) ac plane desunt exempla Demosthenis (c. 9. §. 10. ex.) Euripidis Aeoli (c. 9. §. 11.) Isocratis (c. 9. §. 12.) Xenophontis memorabilium Socratis et Gesilai (ib.) Desideravi tamen c. 9. exempla comoediae antiquae et loci Homer. Il. 1, v. 433. sqq. c. 8. §. 11. commemorata, quorum illud c. 9. plane deest, hoc alio consilio laudatur (c. 9. §. 14.) 4) Quae c. 9. vel de exemplis c. 8. quoque prolatis commentarii loco adduntur, vel de orationum figurr. formis illic etiam commemoratis univēse disputantur, nunc accuratius et copiosius exponuntur, nunc maiori brevitate quam c. 8. indicantur. Accuratius auctor c. 8. de tribus primariis oratt. figurr. formis earumque ratione et methodo univēse disputat §. 2. 3. antequam singulas exemplis illustrat. Viam, qua Agamemnon incedat, contraria iis, quae dicat, fieri cupiens Hom. Il. 9, 72. sqq. diligentius persequitur (§. 1.) quam auctor c. 9. §. 5. Loca Demosth. περὶ παραπρεσβ. Platonis Apologiae

et Thucydidis λόγου επιταφίου c. 8. §. 5. 6. 8. 9. pluribus pertractata videmus quam c. 9. §. 12. Deest c. 9. observatio c. 8. §. 16. ex. addita, σχήματα non esse προσκρουματα ονομάτων, ἀμφιβολίας λεγόμενα. Argumenta, quorum usu rhetores, qui negent, esse orationes figuratas, sententiam suam defendere studeant, plenius adferuntur c. 8. §. 1. quam c. 9. §. 1. Contra maior copia regnat c. 9. partim in laudandis partim in pertractandis exemplis Il. 1, v. 32. sqq. Il. 2, v. 19. sqq. Il. 1, v. 433. sqq. Demosth. περί τερφάνου, itemque περί συμμορίων, Euripidis Melanippes, (c. 9. §. 4. 6. 9. 10. 11. 14. coll. c. 8. §. 13. 12. 5. 7. 10. 11.)

5) Non idem obtinet singularum utriusque commentationis partium ordo. Etenim auctor c. 8. breviter indicatis orat. figur. generibus, de quibus deinceps esset expositurus, (§. 2. 3. 4.) hoc agit, ut inde a §. 4—2. rationem earum dictionum, quibus aliquis vel decore animi mentem eloquatur, vel alia obtendat, alia revera efficere studeat, pluribus exemplis illustret; tum §. 12. 13. 14. de iis exponat, ubi vel, dum eadem dicere videamur, quae alius antea dixerit, alia efficere studeamus, vel, dum illi adversari videamur, re vera faveamus, vel liberiolem argumenti cuiusdam breviter indicati explicationem in aliud tempus differamus, usu huius artificii iam antea praeparato; denique §. 15. tertiam σχημάτων speciem, ubi orator contraria dicat iis, quae efficere velit, loco Homer. pertractando explicet. Verum c. 9. primum §. 2—6. tres primariae orat. figg. formae exemplis Homerr. illustrantur; tum §. 6. 7. 8. aliae adduntur ab auctore cap. 8. non notatae; mox illarum §. 2. commemoratarum duae retractantur adhibitis pluribus exemplis, §. 9—13. cui. disputationi §. 13. 14. 15. partim de usu orationum figur. cum ea oratoris provincia, quae ad animi sensus pertineat, semper coniuncto, partim de artificio, quod in ipsa orationis simplicitate insit, partim de mensura λόγων σχημμ. observata quaedam adduntur; denique §. 16. nova species, quae υπερπείας causa imagine quadam utatur, loco Homer. illustratur. Quae brevis argumenti delineatio satis, opinor, probabit, ea quae c. 9. περί λόγων σχημμ. disputentur, ordine perturbatori proferri.

Haec omnia dum paulo copiosius (prout exigere videretur consilii nostri ratio) persequenti sumus, cavere volumus, ne quis existimaret, capita 8. et 9. commode

posse ad unum eundemque auctorem referri, profecta quippe e duabus libelli cuiusdam rhetorici editionibus, altera breviori et imperfectiori, altera auctiori et magis emendata. Quanquam enim minime negare licebit, pluribus scriptorum antiquorum voluminibus, quae ipsi auctores recognita, aucta, emendata prodire iussissent, hoc evenisse, ut ad nostram aetatem pervenirent exemplaria e duabus illis libri editionibus conflata; de nostro tamen libello, minime tale iudicium ferre poterit, qui modo obiter utriusque commentationis indolem cum alterius ingenio comparaverit. Etenim fere omnia, quibus disputationem c. 9. institutam a priori recedere videmus, aliorum potius rhetorum observata, quam eiusdem scriptoris, cui octavum debemus, emendationes et addimenta redolent. Quid quaeso, prohibere potuit scriptorem, ipsius libellum denuo editurum, quo minus c. 9. praeter illas orationum figur. species §. 6 7. 8. 16. commemoratas, omissas c. 8.) earundem mentionem iniiceret, quas c. 8. §. 4. et §. 2—15. indicatas ac pertractatas, cap. 9. omissas videmus? Neque enim has inter et illas c. 9. commemoratas ea intercedit similitudo, ut utroque cap. eadem species verbis tantum aliis notatae dici possint nisi forte exceperis orationes c. 9. §. 3. indicatas, vd. comment. ad h. l. n. 91. p. 22.); neque illae c. 8. praeteritae minori iure constitui, et inter *λογων συχημ.* referri poterant quam eae, quarum mentio nonnisi nono cap. iniecta est z). Quodsi quis priorem potius tractationem c. 8. ex altera quadam emendationi huius libelli editione profectam esse existimet; quaerere liceat, unde tandem factum fuerit, ut cap. 8. species quaedam orationum figur. quae uberiori

- z) Negari quidem non potest, videri nostrum c. 8. in enumerandis *λογων συχημ.* formis a logica *ακριβεια* paululum aberrasse. Etenim orationes, quibus vel, dum eadem dicere videmur, quae alius antea dixerat eidem re vera adversamur, vel, dum adversari videmur, dicendo eum adiuvamus, genere non differunt ab iis, quibus alia obtendit orator, alia consequi vult. Verum partim scriptor ipse c. 8. §. 4. diserte monuit: *η τήντοι δε τούτοις τοις τρεποις* etc. partim multo magis ab illa logica *ακριβεια* aberratum videmus c. 9. §. 7. et 16. Nam quae ibi pertractantur oratt. figur. ubi *εμπειρίας* causa, priusquam proferantur ea, quibus aliquis possit offendi, obscurius haec significamus, animumque audientis praeparamus, vel imagine adhibenda molestum et ingratum, quod sermoni inest, mitigamus, quomodo tandem differunt ab illa primaria specie antea indicata, *τω εμπειρίας λογιν, & βουλαται*, §. 3. (coll. c. 8. §. 3.)?

explicatione profecto non indignae essent (c. 9 § 6. 7. 8. 16) non diligentius pertractarentur? Idem valet de exemplis utroque capite allatis, et, quae de his a rhetore disputata sunt. Etenim, si quis vel nonum, vel octavum caput emendationi editioni deberi existimet, non patet, cur loca quaedam cap. 8 uberius pertractata (quorum tractatio omnino accommodata esset consilio rhetoris, ut locus Demosth. *περί παραπρ.* c. 8 §. 5 6.) c. 9 paucis tantum fuerint indicata (v. c. §. 11) alia vero c. 9 uberius laudata et recensita, de quibus c. 8 minus accurate ageretur? Nolo de ordine cap. 9. perturbatori, ne primam quidem libelli editione digno) repetere, quae supra monita sunt. Omnis profecto et cap. 8. et 9. indoles velat, ne quis ab uno eodemque auctore ea profecta existimet.

Liceat paulo ulterius progredi, et, quod supra innuimus, ne unam quidem integram absolutamque unius scriptoris commentationem capite nono contineri, argumentis probare ex omni cap. 9. indole et oeconomia petitis, quae ita se habet, ut partim proferri videas, quae ad locum, ubi dicantur, minus pertineant, neque vel antecedentibus, vel omni orationis seriei recto conveniant, partim omitti, quae iure meritoque quisque desideret. Ad primum genus pertinent quae c. 9 §. 7. 8. 11. 13. sqq. disputantur. Facile enim quemvis offendet, quod, cum primaria illa *λογων εσχημ* forma *ευπρεπειαν* in dicendo adhibens §. 3. diserte fuerit commemorata et loci Homer. exemplo illustrata, mox §. 7. 8. aliae duae species tanquam diversae ab antecedentibus commemorantur et explicantur, quas omnino illo *ευπρεπώς λογων* comprehendendi et res ipsa doceat, et rhetor noster haud obscure innuat appellando illas *ευπρεπειας των εσχηματισμενων λογων* §. 7. ex. 8. in. Mirum porro videatur necesse est, quod c. 9. §. 11. oratt. figur. ubi alia obtendimus, alia dicendo efficere studemus, exemplis ex Euripide depromptis illustrentur, cum scriptor §. 5. in. diserte monuisset: *ιωμεν τοιουν επι τα πεζα παραδειγματα.* cfr. §. 6. ex. aa. Nec facilius intelligitur,

aa) Quo loco minime in eo haerebimus, quod scriptor unam tantum modo commemoratam oratt. figur. formam exemplis se illustraturum promittere videatur (τα αυτο ειδος etc.) Poterat enim de una *λογων εσχημ.* specie, in qua describenda modo versatus fuerat, enunciare, quod simul ad reliquas transferre in animo haberet.

quam de causa omnis illa inde a §. 9. instituta locorum, ubi diversae σχημάτων species fuerint adhibitae, pertractatio §. 13. 14. 15. observationibus interrumpatur ad omnem usum et rationem λόγων εσχημ. pertinentibus, quae alio loco magis idoneo proferri et multo brevius pertractari bb) poterant. Denique σχημάτων forma §. 15. pertractata (quae υπερπικρίας causa imagine quadam utatur) quomodo vel a §. 3. vel a §. 7. 8. separari poterit non video. Contra minime absolutam videntur disputationem §. 9. incoeptam. Ibi enim quum scriptor initium fecisset σχημάτων species antea commemoratas exemplis illustrandi, quae e prosae scriptoribus essent petita, (id quod se facturum iam antea innuerat §. 6. ex.) iure meritoque expectat lector, fore, ut rhetor eadem ratione, qua σχήματα, ubi animi sententiam de ore eloquimur, aut alia obtendimus, alia re vera efficiere studemus illo exemplorum genere usque ad §. 13. illustrasset, reliquas etiam species persequatur; neque intelligit, quam de causa (translata disputatione ad res longe alias §. 13. sqq.) huic expectationi minime satisfiat.

Quodsi de via quaeratur, qua nos possimus ex illis haud exiguis difficultatibus extricare, nullam profecto, nisi hanc, relictam video, ut largiamur, omnem disputationem quae c. 9. contineatur, ex observationibus et additamentis plurium rhetorum nunc longioribus nunc brevioribus esse consarcinatam additamque capiti octavo (cuius auctorem Dionysium nostrum non inepte existimari, postea probare studebimus) ita ut mox titulo: περί εσχηματισμῶν δευτέρου insignita inter genuina Dionysii Halic. scripta referretur. Quae res minime mira et insolita videri poterit perpendenti, omnem illum locum περί λόγων εσχημ. a rhetoribus senioris aevi praecipua quadam (haud raro nimia) cura et subtilitate esse tractatum, ita ut fere omnes quidem

bb) Ut probaretur, quod §. 13. in. monebatur, usum λόγων εσχημ. ubique coniunctam esse cum ea orationis pertractatione, quae ad sensus adfectusque pertineat, neque opus erat monendis iis, quae seqq. πολλά σχήματα παρ' Ὀμηρ. — διοικουμένα; neque adferenda et explicanda Briseidis oratione II. T. v. 287. sqq. Inprimis vero offendunt, quae §. 15. inde a vbb. εἴη καὶ αἱ τῶν χαρίτων ἀπαιτήσεις etc. dicuntur. Quid, quaeso, pertinuit omnis illa admonitio de ratione preces faciendi artificiosa et simplici ad disputationem antea institutam?

universam illam (non ubique tamen satis accurate definitam) *λογων στυχημ.* notionem sequerentur, (quae ad res simulandas vel dissimulandas singularem huius generis indolem referret,) et exemplis ex Homero potissimum et oratorum Graecorum principibus petitis hoc genus illustrarent, alii tamen alias novas species ex antiquis scriptoribus eruerent, aliumque in iis constituendis tenerent ordinem. Vd. quibus laudat B. Ernesti in lex. techn. Grr. rh. sub vv. *στυχηματα* et *στυχηματιζαν*. Add. collectio rhetorum Grr. ab Aldo Manutio edita Venet. 150-. Fol. Novimus praeterea, Dionysii Halic. libros rhetoricos et criticos magnam inter veteres auctoritatem nactos esse, frequenter ab aliis rhetoribus lectos, adhibitos, interdumque in compendia redactos (quales *σπιτομης* libri de compositione verbb. in codd. 8. et 25. bibl. Laurent. Medic. Flor. et Veneto 444. deprehenduntur, vd. Fabric. l. l.) Unde non improbabilem, opinor, sententiam de prima origine earum capituli noni partium, quae, (ut supra vidimus) cum praeceptis c. 8. propositis plane consentiant, lucrabimur. Debentur eae rhetori, qui, cum ad exemplum Dionysianae commentationis *περι λογων στυχημ.* ipse aliam de eodem oratorum genere ex Homero potissimum conscriberet, Dionysium ubique ante oculos haberet, et tam praecepta quam exempla singula (partim copiosius ab ipso explicata, partim brevius contracta, partim alio modo mutata ex illius libello in suum transferret cc). Accessere postea aliorum lectorum rhetorumve observationes vel ex ipsorum ingenio enatae, vel ex aliorum commentariis et praeceptis depromptae. Ipsa vero argumenti similitudine factum, ut haec omnia in unum congesta Dionysianae tractationi (c. 9.) adiungerentur.

Videor mihi omnino tres potissimum diversas scriptiones c. c. congestas (interpolatas subinde brevioribus additamentis) s. potius earum fragmenta deprehendisse, quarum prima contineatur §§. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 9. 10. 11. 12. altera §. 7. 8. tertia §. 13. 14. 15. 16. (nisi quis §. 16. ab antecedentibus malit separare). Quam primam commemoravimus, eius auctorem de ec. Eadem ratio est commentationum Hermogenis et Apsinis *περι λογων στυχημ.* quarum illa in eiusdem libris *περι συσκευης* l. 4. haec in Apsinis *ταχυν παρασκευη* (vd. coll. Ald.) exstat. Utramque si quis modo obiect cum altera comparaverit, facile patebit, Apsinam potius certe commentationis laud. pag. Hermogenis disciplinam presse secutum esse.

genere *λογων σοχημ.* ita disputasse, ut maxime ante oculos haberet Dionysianam commentationem c. 8. servatam, nonnulla tamen mutaret, et adderet, cum praeceptorum tum exemplorum ratio et ordo ostendit. Interrumpitur omnis eius disputatio observationibus §. 7. 8. obviis ab alio rhetore profectis uberius illustrante, quae ille nimis accurate de prima oratt. figuratt. specie (*τω ευπρεπως λεγειν*) §. 3. monuerat. Continuatur primi rhetoris commentatio §. 9. cuius verba priora: *ωκειν τοιων επι τα πεζα παραδειγματα* (ita enim legendum pro vulg. *παραγγελματα*. vd. commentar. ad h. l.) haud dubie interpolatori debentur, significanti, redire disputationem §. 7. 8. interruptam ad eum locum, ubi §. 6. ex substitisset (proferri scil. exempla *λογων σοχημ.* antea notatorum e prosae scriptoribus petita.) Quae sequuntur §. 9—13. non dubito, quin eidem rhetori assignem, exceptis tamen §. 11. et §. 12. inde a verbis: *και ενοφαν δε ομολογων* etc. Nam de priori quidem loco iam supra monitum, Euripidis fabularum commemoratorem minime convenire promissis quae §. 6. ex. legantur. Posteriorem quod attinet, plura exstant haud obscura interpolationis vestigia. 1) non patet, quid sibi velit Xenophontis locorum ex *Agessao*, *Cyropaeidia*, et *Anabasi* Cyni petitorum commemoratio, quum rhetor, cui omnem hanc libelli partem debemus, §. 6. ex. id tantum significaverit, se exempla prolaturum ex orationibus deliberativis, iudicialibus, panegyricis, dialogis deprompta, iisque promissis inde a §. 9. usque ad verba laudata §. 12. recte satisfecerit. 2) offendit, quod mox Demosthenis oratio de legatione mala obita et Thucydidis *λογος επιτηδιος* commemorantur, postquam et omnino de orationibus proprie sic dictis, et de Demosthenicis, iam antea dictum fuerat. 3) observatio, expressa verbis: *εσι γαρ η ταχνη — τα οικεια* otiosa est. 4) ipsa sermonis brevitats glossatorem redolet. Unde haud immerito colligere licet, deberi haec breviora interpolamenta rhetoribus lectoribusve, qui exemplorum ab illo rhetore, quocum. h. l. agimus, allatorum copiam augerent, aliis locis breviter commemorandis, quae partim Xenophontis memorabilium laudatio in mentem iis revocaret, partim capitis octavi lectiq. suppelleret. Alius esse auctoris observata, quae a §. 13. usque ad §. 16. cap. 9. legantur; inde elucet, quod hac ultima capituli nonii parte minime (quod lector iure meritoque

expectet) incœpta locorum e prosae scriptoribus petitorum, ubi adhibita fuerint σχήματα §. 2— §. 7. notata, tractatio contineretur, sed alia proferantur ad hunc locum minus pertinentia, ac præterea §. 13. inde a vbb. και παλιν επανελθωμεν — τους λογους εχει ad præceptum provocetur, neque hoc nono capite, neque in priori omnis τεχνης parte propositum (vd. commentar. n. 182. p. 254) dd). Verum quae §. 16. de orationibus figuratis, ευπρεπειας causa imaginem adhibentibus disputantur, ea nunc ad eundem referam auctorem, cti §§. 13. 14. 15. debemus, an novum adlitamentum continere existimem, profecto dubius haereo. Quanquam enim iure meritoque mirum possit videri, quod sub finem illius disputationis, cuius fragmentum §§. 13. 14. 15. contineri monuimus, de alia λογων σχηματτ. specib. disputatio fuerit instituta, quam alio loco citius proferri oporteret: respondere tamen licebit, rhetorem illum ideo forsitan huius novae formae commemorationem velut appendicem tractationi addidisse, quod eam ex uno loco Homer. petierit, (unde §. 16. in. Homerum inventorem huius λογου εγχρμ. appellaret.)

Haec erant, quae mihi caput nonum legenti ac relegendi et cum octavo comparanti de illius origine probabiliter statui posse viderentur. Sufficit enim, in tanta rei obscuritate et praesidiorum, unde certiora forsitan possent cognosci, inopia coniecturam ex ipsa libelli indole accuratius examinata enatam proposuisse. Quam minime ita amplexus sum, ut temere existimarem, de futuros esse, qui de iisdem rebus aliter iudicent. Restat, ut argumenta, quibus ductus caput octavum non inepte Dionysio Halicarnassensi tribui supra monuerim, breviter indicentur. Omnis profecto argumenti, tractationis, elocutionis indoles ab illis epistolis rhetoricis ad Echecratem scriptis prima τεχνης parte comprehensis ita discrepat, ut propius ad eam accedat, quae c. 10. (ubi Dionysius de vitiis in commentationibus committi solitis praecipit) obtineat. Quemadmodum enim Dionysius Halic. et illo decimo capite et alibi de eloquentia πολιτ. potissimum praecipit, ita cap. 8. exempla λογων σχηματτ. ex iis oratoribus, qui eloquentiam polit. tractaverant (inprimis Demosthene) deprompta, et, quae universe praeciuntur, ad hanc potissimum translata dd) Deprompta haec videntur ex alius rhetoris commentario, cuius ultimam partem illa constituerent.

videmus. Egregie item cum aliis Dionysii locis comparantur quae c. 8. §. 9. de Thucydidis *λογω επιταφίω* monita legimus; ubi scriptor verbis: *αλλα και θουκυδιδης δυο υποθασεις συμπλεκει, εν τω επιγραφωμενω επιταφίω.* — *αυ* γαρ *μαλλον* *εκαινει* *τους τεθνεωτας*, *η* *τους ζωντας επι τον πολεμον παρακαλει.* *τουτο* *μεντοι* *αναγκαιως* *ποιει.* *ο* *γαρ* *λεγων* *εσι* *τον επιταφιον Περικλης*, *ανηρ* *του πολεμου αιτιος*, *et*, quae infra seqq. *ως* *φητιν* *αυτος* *ο θουκυδιδης* haud obscure innuit, (quod Dionysius alibi significat, vd. iudicium de Thucyde §. 8. p. 851. T. VI. itemque ee) de Lysia c. . p. 459. T. V. edit. Reisk.) concionem illam funebrem non vere a Pericle habitam esse sed a Thucyde conflictam. Quodsi cui mirum videatur, quod Dionysius Halic. in singulis locis, quorum usu *εσχημαται* methodum esset illustraturus, explicandis atque diiudicandis (maxime Homericis) subinde nimia potuerit subtilitate versari, legibus iustae (inprimis psychologicae) interpretationis non ubique satis accommodata (cfr. c. 8. §. 11. n. 173. p. 164. §. 12. n. 200. p. 172. 73. §. 13. n. 220. p. 177. 78.) itemque exempla adferre, quae formis *λογων εσχημμ.* notatis minus convenirent (vd. §. 8. n. 127. p. 140. §. 9. n. 149. p. 150. §. 10. n. 161. p. 156. 57. §. 11. n. 168. p. 159.) nolim tamen ex his erroribus colligi, alius potius rhetoris, quam Dionysii praecepta capite octavo contineri. Novimus enim, partim fere communem obtinuisse inter rhetores graecos consuetudinem e locis cum aliorum antiquitatis scriptorum, tum poetarum (Homeri potissimum) haud raro paulo subtilius et argutius, quam verius, cuiusvis generis artificia oratoria eruendi (vd. commentar. ad c. 8. n. 167. p. 161. sq.) partim Dionysium nostrum in iis etiam, quae de elocutione scriptorum quorundam iudicaverit, interdum nimiae subtilitatis studio a vero aberrasse (v. c. in l. *περι λεκτικης του Δημοσθ.* *δεινот.* c. 24. p. 1031. ib. c. 27. p. 1038. T. VI.

ee) Priori loco haec dicit: *τί δὴ ποτ' οὐδ' ἐπὶ μὲν τοῖς ὀλίγοις ἰππεύσει, καὶ οὐδεμίαν οὔτε δόξαν, οὔτε δύναμιν, τῇ πόλει κτήσασθαι, τὰς τε ταφὰς ἀνοίγει τὰς δημοσίας ὁ συγγραφεὺς, καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν δημαγωγῶν, Περικλῆα, τὴν ὑψηλὴν τραγωδίαν ἐκείνην εἰσάγει διατιθέμενον;* „Quid igitur erat, quod historicus (Thucydidēs) paucorum illorum equitum gratia, qui neque gloriam ullam, nec vires civitati parassent, monumenta publica aperiret, et oratorum clarissimum, Periclem induceret, magnificam illam tragoediam agentem? „Posteriori l. Thucydidēs dicitur *ἐν* *τε τῷ ἐπιταφίῳ* *καὶ ἐν ταῖς δημογορίαις ποιητικῇ κατασκευῇ χρησάμενος.*

pd. Reisk. Bene examinavit, quae ibi a Dion. contra Platonem disputata sunt, Gottlobber in notis ad Platonis Menexenam ab ipso editum p. 25. et p. 2.) Praeterea, ni omnia me fallunt, omnis haec commentatio e sermonibus enata est, quibus Dionysius noster Romae artis rhetoricae praecepta invenibus proponeret. Tali enim institutioni scholasticae sermonis copia, qua rhetor in locis quibusdam explicandis versatur, repetitiones frequenter obviae, oratio saepius per breviora membra et interrogationes procedens, laudatio ff) denique locorum allatorum negligens optime conveniunt. Quodsi non improbabilius sumatur, commentationem Dionysianam non ab ipso quidem rhetore, in usum publicum esse editam, sed ex eiusdem sermonibus ad iuvenes habitis ab amicis discipulisque compositam; facilius poterit causa dictorum quorundam intelligi, quae ipse forsitan Dionysius retractaturus fuisset et emendaturus, si commentationem recognitam ac perpolitam in usum publicum edere constituisset gg).

C.

De tertia τεχνης parte, capite decimo (περι των μεταις πλημμελουμενων) eo brevius dicemus, quo rectius plurima eorum, quae modo de capite octavo observavimus, ad illam licet transferre. Ut taceamus (quod lectoribus huius commentationis sponte obveniet) omnem et praeceptorum ad eloquentiam forensem potissimum spectantium et elocutionis indolem ad Dionysianam, scribendi et de eloquentia statuendi ac praeci-

ff) Inprimis huc pertinet error in laudando loco Homer. commissus §. 15. ex. vd. nota 260. p. 192.

gg) Nimis premerentur formulae σχεις, λαβε, ταυτα σε εγω et aliae similes, quibus rhetor c. 8. unum alloqui videtur (§. 7. ex. 8. in. 9. ex. 14. ex. et al.) si quis inde colligeret, caput octavum pariter quam c. 1. 2. 3. 4. 5. 7. ad Echecratem scriptum esse; inprimis quum alibi prima persona Plur. adhibita fuerit (ut §. 16. in.)

Ceterum a mea de origine huius commentationis sententia non omnino alienum fuisse video Sylburgium ad c. 9. §. 12. (vbb. ευρησεται τεχνητισμενους λογους) haec notantem: „ευρησους legendum vel potius ευρησεται. ut haec τεχνης praeceptiones „in frequenti auditorum coetu expositae intelligantur (sicut infra „quoque in postremo capite ait: ως ουν εμοι δοκει, Φρασω προς „υμας) uni autem prae ceteris dilecto Echecrati sint inscriptae. Displicet tamen, quod Sylburgius haec ad omnem omnino τεχνην nostram transferri voluerit.

piendi rationem longe propius accedere quam priorum septem capitum indolem; diserte promissum videmus (§. 6. et §. 19.) librum *περι μιμησεως*, quem a Dionysio scriptum novimus (vd. quae c. II. huius introductionis de Dionysii scriptis rhetoricis deperditis notata sunt.) Ipsam vero omnis tractationis originem quod attinet, etiamnum dubius ac suspensus haereo, utrum ex iis, quae cap. decimo subinde (rarius tamen quam c. 8.) deprehendantur, formularum praeceptorumque repetitionibus, et negligentius enuntiatis (v. c. §. 13. inde a vbb. *ετι μεντοι εν σχημα* etc. §. 4. a vbb. *εισι δε και διχα* etc. et §. 16.) colligere debeam, illam quoque commentationem ex institutione scholastica Dionysiana esse profectam an ab ipso rhetore in usum iuvenum, quibus universa rhetorices praecepta ore traderet, descriptam existimem. Verba enim sub finem §. 19. obvia: *ταυτα περι τα φανερωτα· πλειω δε τα υπολειπουμενα δεξουσιν αι συνουσιαι*, quanquam omnino hoc certo significant, praecepta c. 10. proposita ad eos potissimum iuvenes, qui Dionysiana institutione uterentur pertinuisse, duplicem tamen interpretationem admittunt, quum voc. *αι συνουσιαι* vel ad ipsos conventus illos scholasticos possit referri (quibus rhetor praecepta illa *περι των εν μελεταις πλημμελουμ.* discipulis suis scripta uberius sit explicaturus et exemplis pluribus illustraturus) vel ad colloquia familiaria, quibus privatim cum discipulis acturus sit, qui de praeceptis illis (vel in ipsa institutione scholastica, vel in commentatione scripta traditis) uberius edoceri cupiant.

D.

At, quae ultimo capite (undecimo) comprehensa legitur disputatio *περι λογων εξετασεως* (de orationibus recte diiudicandis) ea quomodo a Dionysio nostro profecta possit existimari, non video, nisi dicamus, eum neque sibi constituisse, neque ab ineptiis rhetoricis risu dignissimis alienum fuisse. Quanquam enim cap. 11. pariter quam c. 8. et c. 10. de eloquentia politica potissimum agitur; alia tamen permulta obveniunt, quae Dionysio minus convenient. Etenim

- 1) cum de iis, quae in orationibus diiudicandis maxime spectari debeant, eodem plane ordine praecipitur, quo c. 10. vitia in commentationibus committi

solita fuerant notata (ut a) de *ῥῆσι*, b) de *γνώμη*, c) de *τέχνη*, d) de *λαξαι* dicatur); tamēn si capitis 10. §§. 1. 2. 3. cum cap. 11. §. 1—8. (ubi copiosius de duplici ratione morum, *του ῥθους*, disseritur) itemque cap. 10. §. 5. 6. cum c. 11. §. 9. (non integra), ubi similiter de *τέχνη* oratoria κατ' *εξοχην* ita appellata praecipitur, contuleris; facile utroque loco diversos rhetores non uno modo praecipientes invenies. Inprimis apta videtur ad sententiam nostram comprobendam disputatio de moribus ab oratore recte significandis et tractandis utroque capite locis laudatis instituta. Patet enim, auctorem capitis 11. praecpta de moribus a Dionysio c. 10. proposita ante oculos habuisse, et in eo elaborasse, ut omnem theoriā maiori ubertate et subtilitate explicaret, quam a Dionysio factum videret. Quae res non ubique satis feliciter ei successit. Ita, ut unum addam exemplum, non patet, cur auctor c. 11. *τα ῥθῆ ἰδια* ab *ῥθαι κοινῶ* diversa κατ' *εξοχην* appellaverit *ρητορικῶ*. Vd. commentarius meus ad c. 10. §. 1. p. 278—281.

2) ut alia taceam, quae per se spectata Dionysio profecto sint indigna, (etsi largiamur, eum interdum paulo subtiliorem fuisse, maxime offendunt monita de locis Homerr. Il. l. 2. v. 215. *ἀλλ' ο τι οι εἰσαίτη γελῶιον Ἀργεῖοισιν ἐμμεναι*, et Il. l. 3. v. 214. *πανρῶ μιν, ἀλλὰ μαλὰ λιγῶς· ἀπει ον πολυμυθός*, c. 11. §. 8. vd. comment. n. 80. et n. 93. Redolent haec eandem subtilitatem perversam, qua c. 9. §. 8. de cuius origine supra dictum, vocem Homerr. *κοιρανῶν* explicatam legimus (vd. n. 126. p. 238.)

3) elocutionis negligentia, quae maxime e periodicis membrisque male nexis elucet, et repetitionum copia a Dionysiana scribendi ratione abhorret.

4) ea quae nobis servata est, pars §. 10. (s. e vulgari dispositione a nobis mutata posterior pars §. 9.), ubi locis quibusdam Homeri et Thucydidis laudandis docetur, quid sit *τῷ πολλοσῶς καὶ ποικίλως λεγειν*, suadet nobis, ut cap. 11. auctorem ante oculos habuisse putemus locum simillimum Hermogenis (senioris aevi rhetoris), qui in libro *περι μεθόδου δεινότητος* easdem *ῥησεις* Homerr. et Thucydd. eundem fere ordinem sequutus ut exempla *της ποικιλίας των ονοματων* attulit. Vd. commentar. ad c. 11. §. 10. n. 105. et n. 110. Quem locorum consensum quo minus inde explican-

dum putemus, quod Hermogenes potius nostri Rhetoris locum ante oculos habuerit, et in ipsius commentarios transtulerit, maior illa subtilitas, qua poster discriminem constituit inter το πολλοσως et ποικιλωσ λεγειν (illud ad usum plurium vocabulorum unam eandemque rem significantium referens, hoc ad usum ac delectum vocabulorum ad diversas elocutionis species pertinentium) impedire videtur. Docet quippe lectio ac comparatio Rhetorum vet. plerosque in eo elaborasse, ut, qui antea de iisdem rebus praeceperant, rhetores, praeciendi subtilitate novisque discriminibus et formulis technicis constituendis superarent. Quae si ad nostram rem transferamus, non temere inde colligere videbimur, auctorem capituli II. loco laud. Hermogenis loco ita usum fuisse, ut discriminem adderet ab Hermogene (solam ονοματων ποικιλαν commemorante) non indicatum. — Ceterum omnis, quae c. II. obtinet, tractationis ratio haud obscure significat, commentationem nostram tironibus edocendis inservire, sive ea ex institutione scholastica profecta fuerit, sive ab ipso rhetore in usum discipulorum suorum descripta et edita.

Omnia igitur de authenticitate huius τεχνικης sententiae nostra, singulis huius libri partibus spectandis uberius explicata, si parvis comprehendatur, huc redit, ut scriptioes quasdam Dionysii rhetoricas eo contineri existimemus, auctas et interpolatas multis seriorum rhetorum additamentis, et fragmentis, quibus addendis et consarcinandis maxime argumenti similitudo occasionem idoneam suppeditaret.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

ΤΕΧΝΗ ΡΗΤΟΡΙΚΗ.

DIONYSII ALEXANDRI FILII

HALICARNASSENSIS

A R S R H E T O R I C A.

A

ΚΕΦ. α.

* Περὶ τῶν πανηγυρικῶν.

α. Πανηγυραις ¹ εὐρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν εἰς ἀνάπαυσιν
 5. C. τῶν περὶ τὸν βίον ² (μειζόνων) παραδιδόμεναι ὡς ὁ Πλάτων
 Φησὶν,

Commentarius.

* Περὶ τῶν πανηγυρικῶν. Constat, institutos olim fuisse a Graecis publicos conventus, qui ludis ac certaminibus sollemnibus celebrarentur, et certis temporibus redirent, dictos Πανηγυραις, quod omnium Graeciae civitatum et legati rito constituti et alii incolae in iis solerent convenire s. congregari (αγυρασθαι, vd. Etymolog. M. sub V. πᾶνγυρις.). Tales fuerunt ludi Olympici, Pythii, Isthmici, Nemei, qui interduum pariter quam ipsi conventus illi πανηγυρεῶν nōmine veniebant (vd. Aelianus varr. historr. 9, 5. 34.). Earum πανηγυρεῶν quo major esset sollemnitas, quoque facilius omnibus, qui adessent, satisfaceret, non modo certaminum varia genera agi solebant, sed orationes quoque (λογοὶ Πανηγυρικοὶ) publice recitari. Quarum antiquitus hanc fuisse rationem videmus, ut partim Deorum heroumque, quibus sacra essent certamina, ipsorumque Graecorum laudationem continerent, partim de iis quae vel obfutura essent vel profutura Graecis, loquerentur, illa dissuadendo, haec suadendo. (cfr. Quintil. institt. oratt. l. 3. c. 11. §. 14. Ciceronis orator. c. 11. §. 37.) At cum prisca illa Graecorum libertas periisset, quae mater esset et patrona eloquentiae politicae, oratores Panegyrici nihil fero praeter encomia Deorum, heroum, imperatorum, certaminum, athletarum sibi relictum videbant. Indo factum, ut et Graeci oratores, ubi certamina sollennia instituerentur, et Romani in suis certaminibus agendis (quae ad exemplum Graecorum essent conformata) plerumque meros agerent et Deorum et imperatorum laudatores. Audiamus Quintil. institt. oratt. l. 3. c. 7. §. 3. neque inficias eo, esse quasdam ex hoc genere materias ad solam compositas ostentationem, ut laudes Deorum virorumque quos priora tempora tulerunt — laudes Capitolini Jovis, perpetuam sacri certaminis materiam. Vd. nota Cl. Spaldingii ad l. 2. c. 8. §. 7. Inde profecta latior vocabuli λογὸν πανηγυρικῶν notio, qua ad omnes eas orationes transferrebatur, quarum primum argumentum constituebat hominum in vita versantium laudatio, sive in Πανηγυρεσι, sive aliis locis temporibusque recitarentur. (qualis erat Pliniana Traiani laudatio.) Haec praemittenda putavimus, quo rectius posset ratio eorum, quae hoc cap. de λογοῖς πανηγυρικοῖς praecipiantur, diiudicari. Omnia enim videmus partim ad laudem Dei in cuius honorem instituantur πανηγυρις, imperatoris, eorumque, qui certaminis rationem definiant, partim ad laudem ipsius sollemnitatis, urbis, temporis, praemiorum referri. [Neque tamen illos solum dies festos et publicos conventus, qui olim κατ' εἶχον πανηγυρις dicebantur (Olymp. Pyth. Isthm. Nemm.) sed

CAPUT PRIMUM.

De orationibus Panegyricis.

§. 1. Πανηγυρεῖς Deorum quidem inventa sunt ac dona,
ad sublevandos vitae humanae labores suppeditatae (ut
Plato

Caput. I.

alios etiam, quorum minor esset sollemnitas, respici intelligitur ex illa, quae c. 1. s. 2. fit, dierum festorum in Herculis honorem institutorum commemoratione. Eodem modo c. 7. latiorem πανηγυρεως notionem rhetorem nostrum secutum videmus, cum, quae ibi s. 5. de πανηγυρεσι recentiori deum aetate institutis et de iis, quae forsitan hominibus sepulcro conditis celebrandis inserviant, dicuntur. πανηγυρεσι proprie sic dictis minime convenient. Vd. Irmischius ad Herod. T. I. p. 342. ubi loca Grammaticorum et Lexicographorum, qui simpl. per εορτη interpretantur, laud. invenies.] Ceterum quae infra c. 5. ex. expositis diversis generibus orationum, quarum praecipua pars esset laudatio hominum in vita versantium, adduntur: Καθολου ο περι των πανηγυρικων λογος ως πως περαινοιτο αν; ad latioreν λογων πανηγυ. notionem pertinere, ex antedictis sponte intelligi poterit.

§. 1.

1 Πανηγυρεῖς. Singularem numerum, qui vulgo legitur, Πανηγυρις in Pluralem mutari iubebant quae mox sequuntur: συνηχθησαν δε — κατεσθθησαν. Eadem de causa παραδιδουμαι edidi pro vulg. παραδιδουμένη. Locus Platonis, quem nostrum in rem suam adhibet. (de legibus l. 2. non longe ab in.) hic est: Θεοι δε οικειραντες το των ανθρωπων επι τονον πεφυκος γενος, αναπαυλας τε αυτοις των πονων εταξαντο, τας των εορτων αμοιβας τοις Θεοις, και Μουσας, Απολλωνα τε Μουσαγετην, και Διονυσον, ξυνεορταζας εδωσαν, ιν' επανορθωνται τας γενομενας τροφας εν ταις εορταις μετα Θεων. „Dii autem, „genus hominum laboribus natura pressum miserati remissiones laborum ipsis statuerunt, sollemnia videlicet festa „vicissim in ipsum Deorum honorem instituta praebentes. „Musas quinetiam, et Apollinem, Musarum ducein, et Baccum, concelebratores, Deorumque concilio emendatores „morum inter sollemnia adhibuere.“ Philosophi verbis nostrum ita utitur, ut, quanquam profiteatur, Deos primos existuisse dierum festorum auctores, tamen eam originem minime taceat, quae proxime debeat ab hominibus sapientibus (regibus (συνηχθησαν δε legumque latoribus) instituentibus tales conventus et ab ipsis civitatibus decretis legibusque eas confirmantibus repeti. Ad sententiam cfr. Thucydidis λογος επι. (l. 2. c. 38. in.) p. 89. ed. Gottl. και μην και των πονων πλεισας αναπαυλας τη γυνμη εφορσαμεθα, αγωσι μιν γε και θυσιαις διετησιοις νομιζοντες.

2 μειζονων cum paulo obscurius videatur. Sylburgius e Platonis loco πονων scribi iubet. Verum partim non video, quomodo e πονων potuerit μειζονων oriri, partim reliqua docent,

Φησιν, οικειταιράντων θεῶν τὸ ἀνθρώπειον ³ ἐκίπνονεν γένος. συνήχθησαν δὲ ὑπὸ ἀνθρώπων σοφῶν, κατεσάθησαν δὲ ὑπὸ πόλεων κοινῇ κοινῇ δογματι, εἰς τέραν καὶ ψυχαγωγίαν ⁴ τῶν παρόντων ⁵ συντέλεια δὲ ἢ εἰς τὰς πανηγύρεις ⁶ ἄλλη παρ' ἄλλων. παρὰ μὲν τῶν πλεσίων δαπάναι χρημάτων. παρὰ δὲ τῶν ἀρχόντων ⁷ κόσμος περὶ τὴν πανήγυριν καὶ τῶν ἐπιτηδεύων εὐπορία. οἱ δ' ἀβλήται τῇ ῥώμῃ τῶν σωματίων κοσμεῖσι τὴν πανήγυριν, καὶ ὅσοι γε δὴ Μεσῶν καὶ Ἀπόλλωνος ὁπαδοί, ⁸ τῇ μουσικῇ τῇ παρ' ἑαυτῶν. ἀνδρὶ δὲ ⁹ περὶ λόγους ἐσκεδακότες, καὶ σύμπαντα τὸν ἑαυτῆ βίαν ἀνατάθει-
¹⁰ κότες ¹⁰ τέτοις, πρέποι ἔν, οἶμαι, ¹¹ τοῖς τοιούτοις λόγοις κοσμεῖν τὴν πανήγυριν, ¹² τέχνην μεκίοντι τὸν λόγον, ὥς μὴ κατὰ τὰς πολλὰς εἴη αὐτῷ γινόμενος. Φέρε ἔν εἰς τὸτο, ὦ Ἐχέκρατες, λέγωμέν σοι, ὥσπερ ὁδὲ τινος ἀσιβῆς τοῖς πολλοῖς

scriptorem non accurate et presse Platonis verba esse secutum. Malim vel *μειζονων* sc. *πραγματων* c. latino int. vertere: *rerum maiorum* (ita ut labores graves et studia severiora intelligantur) vel aliud exhibere vocabulum ad *μειζονων* propius accedens, v. c. *μοχθων* aut *μεριμνων*.

³ τὸ ἀνθρώπειον. Propter locum Plat. *ανθρωπων* scribi vult Sylburgius. Sed vd. nota antec.

⁴ ψυχαγωγίαν cum proprie ψυχαγωγείν dicerentur, qui *inprecando* et *cantando* animas ex inferis iu. terram evocabant, sive responsa daturas quaerentibus res futuras et secretas, sive sepultura *imaginarium* placandas (cum sepultura contingere non potuisset corporibus non repertis); [Sic Darii umbra in Aeschyli Persis v. 686. ex inferis evocata a Persarum choro dicit: καὶ ψυχαγωγοὶς οὐθιαζόντες γούεις οἰκτρῶς καλεῖται μ'. Vd. Enstath. ad Od. i, 64. sqq.] ducta inde tropica notio animum alliciendi, animum oblectandi. Vd. Cuperi observatt. 2, 14. Schol. ad Epicteti enchirid. c. 3. Unde ψυχαγωγία i. q. oblectatio, vd. infra c. 7. s. 4. epist. ad Pompeium s. 6. p. 784. (T. VI. Reisk.) Eodem voc. ψυχαγωγείν Appianus de bello civili (l. I.) de spectaculis populum oblectantibus utitur.

⁵ συντέλεια dic. de impensis, quas plures uno eodemque consilio faciant, s. symbolis quas conferant. Vd. Dounaei adnot. ad Demosth. or. de pace (p. 140. ed. Beck.).

⁶ ἄλλη παρ' ἄλλων. Vulgo leg. *ἀλλήλων*, quod, sive cum latino interprete a τὰς πανηγύρεις pendere existimes (*tributus vero ad hos conventus mutuo celebrandos*) sive cum συντέλεια propius iungas (*impensae quas Πανηγυρῶν celebrandarum causa invicem suppeditant*) non idoneum fundit sensum. Recepi Sylburgii emendationem *ἀλλή παρ' ἄλλων* quam verissimam esse aeqq. docent, ubi diversae symbolae, quas diversi conferant ad exornandos illos conventus publicos, commemorantur.

Plato alicubi dicit), cum Dii generis humani laboribus obnoxii miserti fuissent. Coacti autem sunt (illi conventus), ab hominibus sapientissimis, et a civitatibus publice communi decreto constituti, ut suavem inde caperent spectantes animi oblectationem. Symbolae ad eos instituendos aliae ab aliis conferuntur; a divitibus pecuniarum sumtus, a magistratibus magnifici apparatus rerumque necessariorum copia. Et Athletae quidem corporum robore omant Panegyrim, itemque, quotquot sunt Musarum et Apollinis sectatores, artibus pulcris, quibus pollent. Virum autem, qui dicendi studio operam navavit, eidemque omne vitae tempus dicavit, decet, opinor, orationibus ornare Panegyrim, ita eas ex artis legibus componendo, ut a vulgari dicendi ratione discrepent. Agedum igitur, o Echeocrates, explicemus tibi,

7 patet, intelligi ea, quae ad aedificiorum, spectaculorum-que exornationem, epulas sollemnes, etc. pertineant.

8 τῇ μουσικῇ. Voc. μουσική (τέχνη) h. l. poetarum potissimum et Musicorum, quos proprie ita dicimus, artes ac certamina (de quibus vid. Faber in Agonistico l. I. c. 4. c. 25.) significat. Ita saepius sibi opponi videmus apud vet. ἁγῶνας γυμνικούς et μουσικούς. vd. infra §. 5. in. cfr. Irmisch. ad Herodianum l. I. c. 9 (T. I. p. 390. 91.). De latiori illo usu voc. μουσική quo omnino ad litteras artesque pulcras transfertur, eas potissimum, quae, velut Musice proprie sic dicta, et poetice, (quatenus ea rythmum curat) proxime ad sensus loquuntur, temporis (non spatii) forma utentes, non est quod h. l. pluribus disputetur. Vd. Brown Betrachtung über die Poesie und Musik (Eschenburgs Uebers.) Abschn. V. 1. — Quod vulgo legitur παρ' αὐτῶν si bene se habet, μουσική non tam de ipsa arte, quam de usu eius, quem faciunt illi, accipi debet. Malim tamen levi mutatione scribere: παρ' αὐτοῖς; arte (ope artis) quae apud ipsos est, i. q. quae pollent.

9 ἀνδρὶ δὴ. Etsi parum interest, utrum vulg. δὴ retineas, an lect. codd. reg. I. Colb. et Cant. δε sequaris potest tamen δὴ ideo suspectum videri, quod eadem parte proxime antecedit: καὶ οσοὶ γὰρ δὴ.

10 cod. Cant. edd. Ald. et Steph. ἀνατρεθῆκοσι.

11 τοιούτοις pertinet ad inscriptionem cap. παρὶ τῶν πανηγυρικῶν. Simil. infra c. 6. in. οὐ μὴν δὴ οὐδὲ τούτων ἀπειροῦς εἶναι.

12 τέχνη μετῆναι λόγους (quod alibi dic. ὁδῶ τινι καὶ ἐπιχρημῇ μετῆναι λόγους) est: artis quaedam praecepta sequi in elaborandis orationibus, ita ut quasi certa incedas via. Sic §. 2. in. c. 6. §. 1. in. et al.

λοῖς ἡγεμόνες γινόμενοι, ¹³ ἃ πάσαι παρὰ τῶν πατέρων ¹⁴ τῆς ἡμεδαπῆς σοφίας παραλαβόντες ἔχομεν. ἐκεῖνοι δὲ καὶ οἱ ἔτι τῶν ¹⁵ ἀνωτέρων, παρ' Ἑρμῆ τε καὶ Μεσῶν λαβεῖν ἔφασαν, ἃ μείον. ἢ ὁ Ἀσκραῖδης ¹⁶ ποιμὴν ποιήσιν παρὰ τῶν αὐτῶν πέτρων ἐν τῷ Ἐλικῶνι.

β. Ἰσι ἐν σὺν τέχνῃ εἰσὶ ματιῶν τὰς λόγους. Θεὸς μὲν γὰρ πᾶς πάντως ἡστίνος ἐν πανηγύρεως ¹⁷ ἡγεμὼν καὶ ἐκωνυμος· οἶον, Ὀλυμπίων μὲν, Ὀλύμπιος Ζεὺς· τῷ δ' ἐν ¹⁸ Πυθῶι, Ἀπόλλων. ἀρχὴ μὲν δὴ τῷ λόγῳ τῷδε, τῷ θεῷ, ὅστις ποτ' αὖν ἦ, ἐκαινος ἡμῖν γενέσθω, ὥς περ ¹⁹ πρόσωπον τι τηλαυγὲς προκειμένος τῷ λόγῳ. ἐπαινέσεις δ' ἀπὸ τῶν ²⁰ προσόντων τῷ θεῷ· εἰ μὲν Ζεὺς, ὅτι βασιλεὺς θεῶν, ὅτι τῶν ἔλων ²¹ ἡμικροῦς· εἰ δ' Ἀπόλλων, ὅτι μεσιτικῆς εὐεργετῆς, ὅτι ὁ αὐτός ²² Ἥλιω, Ἥλιος ²³ δὲ πάντων πᾶσιν ἀγαθῶν αἴτιος·

13 Quod vulgo legeb. ἦν (referendum ad οὐδεν) ideo locum habere non potest, quod hac lect. recepta vocabulum λεγόμεν non habet quo referatur.

14 ἡμεδαπὸς propr. qui ad solum nostrum (patriam nostram) pertinet, unde laudiori sensu ἡμεδαπῇ σοφία; ars nostra, dic. ut infra §. 8. ἡμεδαπὸς χορὸς σοφία; cuius notionem latius olim apud Graecos patuisse et ad omnia artium litterarumque genera translata fuisse novimus) appellatur nostro ars dicendi, cuius quasi patres sunt antiqui oratores.

15 ἀνωτέροι superiores saepe de iis, qui temporis ratione sint fuerintque priores. Ita ἀνω et τὰ ἀνωτέρα ap. Aeschinem dial. 2. §. 39. et al. οἱ ἀνωθεν Plat. Menex. c. 5. ex. Παρ' Ἑρμῶν τε καὶ Μουσῶν, notus est de Mercurio mythus faciundo Atlantis nepote, qui feros cultus hominum velle formavit catus (Horat. Od. I, 10.). Simil. Musarum unam Polyhymniam, superiores poëtae eloquentiae perhibent praesidem.

16 ὁ Ἀσκραῖος ποιμὴν. Apparuisse ipsi Musas in Helicone monte agnos pascenti, ipsi quoque docuisse carmina pangere testatur Hesiodus ab initio Theog. v. 22. 23. αἱ νῦν ποῦ', Ἡσιόδου καλὴν ἐδίδαξαν αἰοῖδην, ἄρνας ποιμαίνονθ' Ἐλικῶνος ὑπὸ ζαθέοιο.] §. 2.

17 ἐκωνυμος τινος dicitur et is, a quo nomen alius accipit, et, qui ipse ab alio nominatur. cfr. Stanlei ad Aeschyli 7. contra Thebas v. 136. H. l. priorem obtinere formulae significationem (ut infra c. 7. §. 5.) res ipsa docet.

18 τοῦ δ' ἐν Πυθῶι. Πυθῶ (de cuius voc. scriptura varia vd. nota Cl. Heynii ad Apollod. P. I. commentar. p. 44. 45.) nomen urbis Delphorum nomen, apud quam institui solebant certamina Pythica. Hom. Od. 9, 80. λ. 580. Il. 2, 405. Vd. Fabri Agonisticὸν l. I. c. 17. et Fischer. in ind. Aeschineo sub h. v. Post Πυθῶι subint. ἀγῶνας, nisi malis τοῦ in της (πανηγύρεως) mutare.

19 ὥσπερ πρόσωπον τι. Quemadmodum Latini interdum frontem appellant initium rei, quippe quod primum se offert spectanti (Quintil. institt. oratt. 4, I.) ita Graeci eod. sensu voc. πρόσωπον adhibent, translatum h. l. ad primam orationis Panegy. partem, quae cum laudationem Dei, cui sa-

tibi, tanquam duces viae plerisque intentatae, quae nos quidem iamdudum a parentibus sapientiae nostrae accepta servamus, illi autem eorumque maiores ad Mercurium et Musas auctores retulerunt, non aliter quam Ascreus pastor poësin ab iisdem in Helicone sibi traditam perhibuit.

§. 2. Hac igitur via incede, orationes illas ex artibus legibus compositurus. Deum quendam solet quaeris Panegyris praesidem habere, eidem cognominem, ut Olympica certamina Iovem Olympium, Apollinem Pythica. Hinc initium eiusmodi orationis Dei, quicumque tandem fuerit, laudationem constitui oportet frontis instar longe lateque splendentis orationi praefixam. Laudes a virtutibus Dei petendae. Quodsi Iupiter laudandus, dices, esse regem Deorum, rerumque omnium fabricatorem; sin Apollo, Musices esse inventorem, neque differre a sole, qui omnibus omnium

nium

cra est panegyris, contineat, ita eminet argumenti dignitate, ut quasi longe lateque splendeat. Pindarus Olymp. 6. ἀρχομένου δ' ἔργου πρόσωπον χρὴ θεμεν τηλαυγές. Ceterum Ies. προσωπων Hudsoni emendationi debemus. Perperam vulgo προσωπειον. Similis metaph. infra §. 7. ο δὲ σοὶ τοῦ παντός λόγου οἰονεὶ κολοφῶν ἐπηχθῆ τοῦ βασιλεὺς ἐπαινος.

20 τὰ προσόντα τῷ θεῷ quae proxime pertinent ad Deum, h. l. ea potissimum significare, quae faciat, feceritve et quibus de omni generis humani salute vel nunc bene mereatur vel olim bene meritis fuerit, sequentia docent. ipsa formula c. 3. §. 1. et al. saep. recurrit.

21 δημιουργός propr. (ut Suidas verbis utar) ο τὰ δημιουργεζόμενος, qui curat et parat ea quae ad salutem populi pertinent, (ut infra c. 10. §. 2.) tum omnino, qui alicuius rei auctor est atque fabricator, de Deo totius universi auctore et fabricatore, non semel dicitur. Vd. Valquernarii diatribae in Eurip. fragmenta p. 39. sq.

22 οτι ο αὐτός τῷ Ἠλίῳ. Numen Ἠλίου, Sol, nostro scriptorū omninoque plerisque Philosophorum Physicorumque vett. non diversum ab Apolline, solet et in poëtarum carminibus et in monumentis antiquis partim eorum, quae de genere et facie utriusque narrantur, partim formae diversitate ab Apolline distingui, quamquam non satis certae et perspicuae inveniuntur huius discriminis rationes in ipsa utriusque natura positae. Habuit apud Graecos pariter quam apud Romanos (quibus seriori aetate per Hellogabalum cultus Solis accuratius innotuit) suas ipsi proprias aedes sacras, etsi eum, qui Diis indigenis debebatur, cultum non tam a Graecis Romanisque, quam ab Asiaticis gentibus, Syris praecipue, Ἠλίῳ exhibitum fuisse novimus. cfr. Herodianus l. 5. c. 3. §. 7. et quos Strothius ad h. l. laudat, p. 66. ed. Irmisch.

23 καὶ δὲ Ἡρακλεῖ. De Ἡρακλείῳ, diebus festis Herculi sacris,

σὺγκληρ· εἰ δὲ Ἡρακλῆς, ὅτι Διός. ²⁴ καὶ ἃ παρέτχε τῷ βίῳ. καὶ
 σχεδὸν ὁ τοπος ²⁵ συμπληρωθήσεται, ἐξ ὧν ἕκαστος ἡ εὕρεν,
 ἡ παρέσχε τοῖς ἀνθρώποις. ἐν βραχεὶ δὲ ταῦτα, ὡς μὴ τῷ
 ἐπίαντος ²⁶ ὁ λόγος ὁ προάγων μείζων γίγνοιτο.

γ Ἐφεξῆς ἀπίνειν χρὴ τὸν ἔπαινον τῆς πόλεως, ἐν ᾗ
 ἡ πανήγυρις· περὶ θάσεως αὐτῆς, ²⁷ περὶ γενέσεως· ἐν ᾧ,
 τίς ὁ κτίσης θεός, ἡ θῆρας, καὶ εἰ τι ἔχεις περὶ αὐτῇ εἰπεῖν· —
²⁸ εἰ τι πέπρακται τῇ πόλει, ἡ ἐν πόλεμοις, ἡ ἐπ' εἰρήνης.
 ἀρμόσει δὲ καὶ περὶ μεγέθους λέγειν, εἰ μεγάλη. ²⁹ εἰ δὲ
 μικρά, ὅτι κάλλει διαφέρειν, ὅτι, εἰ καὶ μικρά, ἀλλὰ δυνά-
 μει ἰσθταί ταῖς μεγάλαις· ὅσα περὶ κόσμον, οἶον ἱερῶν, ἡ
 τῶν ἐν τέτοις ἀναθημάτων, ³⁰ δημοσίων οἰκοδομημάτων, ιδιω-
 τικῶν, ὡς καὶ Ἡρόδοτος ³¹ πεντάροφα, καὶ ἑξώροφα φητὶν
 εἶναι ἐν βαβυλῶνι· ἂν ποταμὸς ἡ μέγας, ἡ κατὰρὸς· ἡ
 συμβαλλόμενος τοῖς ἐνοικῆσι τὴν χάραν· εἰ δὲ δὴ καὶ μῦθος
 εἴη λεγόμενος τις περὶ τῆς πόλεως, ἔτω μὲν ἂν καὶ πολλὴν ³²
 γλυκύτητα ἔχοι ὁ λόγος.

δ'. Ασκ-

iam antiquitus apud Atticos celebrari solitis, vd. docta Span-
 hemii nota ad Aristoph. ranas v. 664.

²⁴ καὶ α παρέσχε τῷ βίῳ. Comparari cum his potest praecep-
 tum Alexandri rhetoris περὶ λαλίας p. 622. (collect. Ald.) οἷον
 εἰ Ἡρακλεὺς μνημονεύομεν ὡς παιζομένου μὲν αἰ' τῷ Διὶ προσε-
 τονται, ἀθλούντες δὲ ὑπὲρ τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοὺς μὲν
 ἀδικούς ἐξαιρουντες, τοὺς ἀγαθοὺς δὲ ἐγκαθίζαντες πρὸς ἐπιμελείαν
 τῶν πόλεων.

²⁵ ὁ τοπος scil. ἐγκωμιαστικὸς, argumentorum laudationis fons
 et sedes. Intelligit τὰ προσεπὶ τῷ βίῳ. De illa notione voc.
 τοπος, quod pariter quàm lat. locus apud Rhetores de notio-
 nibus quibusdam et sententiis dicebatur, unde, velut e fonte,
 rerum probandarum argumenta peti solerent, copiosius nos
 edocuit B. Ernesti in lexico Technologiae Graecorum rhetor.
 sub h. v.

²⁶ τοῦ ἐπίαντος ὁ λόγος, λόγος h. l. ut saepius est pars orationis,
 v. c. o. 2. §. 3. in. ut lat. oratio Cic. de orat. l. 2. c. 78. §. 377.
 et al. Modum servari iuber in prima hac orationis parte ne
 sequenti maior evadat, et, quod primario argumento, ipsius
 panegyricos encomio, pertractando debetur tempus, consumat.
 Commune id veterum pariter quàm recentiorum rhetorum de
 exordiis praeceptum, unde inter vitiosa refert exordia, quae
 nimis longa sint (praeter alios) auctor rhetorr. ad Herennium
 l. 1. c. 7.

§. 3.

²⁷ περὶ θάσεως αὐτῆς, subint. hic, ut paulo post ante vbb. εἰ τι
 πέπρακται vbb. λεγέται δὲ, s. λεγεῖν ἀρμοσσί quae formulae ne
 cumulatæ cures offendant, saepissime apud nostrum et alios
 rhetores omittuntur. — τίς ὁ κτίσης, quomodo laudari de-

nium sit bonorum auctor; sin Hercules, Iovis esse filium, et quae mortalium vitae praeberit. Ac fere omnem hunc locum explere licebit enumerandis iis, quae quisque aut invenerit, aut largitus fuerit mortalibus. Verum breviter haec tractanda, ne sequenti orationis parte praecedens maior evadat.

§. 3. Sequi deinceps oportet laudationem urbis, in qua Panegyris celebratur. Quae primum ab eius situ et ortu petenda, ubi dicendum, quisnam eius conditor exstiterit, num Deus aliquis an heros, itemque, si quid possimus in huius laudem proferre. Neque tacebimus, si quid notatu dignum ab incolis gestum fuerit, vel belli vel pacis temporibus. Decebit porro urbis magnitudinem commemorare, si magna sit; sin parva, dicamus pulcritudine excellere, et quanquam parva sit, potentia tamen magnas equiparare; neque negligenda, quae ad ornamenta eius pertinent, qualia sunt templa, donaria in iis suspensa, et aedificia vel publica vel privata (ut Herodotus aliquo loco Babylonis urbis laudat aedificia, quae quinque et sex habeant contignationes); itemque, si fluvius adsit magnus, purus, aut incolis fructuosus. Sin vel fabulam quandam de urbe commemorare liceat, haud exiguum inde suavitatem lucrabitur oratio.

§. 4.

beant urbis conditores, sive sint Dii, heroesve, sive homines, copiosius ostendit Menander de encomiis p. 78. 79. ed. Heeren.

28 *ει τι πεπρακται.* Ante haec verba excidisse suspicor *περι πραξων* quae responderent antecedentibus *περι θεσεων, περι γενεσων, et σευς. περι μεγεθους.*

29 Haec vulgo ita legebantur: *ει μεγαλη, η σμικρα, οτι καλλει διαφερουσα, οτι, ει και σμικρα, αλλα δυναμει ισουται ταις μεγαλαις.* Quae quomodo inter se cohaereant non patet. Emendationem quam in textum recepi res ipsa commendabit.

30 *αναθηματα* donaria in templis Deorum suspendi (*ανατιθεται*) solita, ut vasa, arma, tabulae votivae, etc.

31 Veram scripturam *πενταροφα και εξαροφα* pro vulg. *πεντοροφα και εξαροφα* e codd. reg. I. Colb. et Cant. in textum recepi. Herodoti locus exstat l. 1. s. 180.

32 *πολλην γλυκυτητα.* Suavitatem orationis rhetores vett. in primis ex eiusmodi narrationibus mythisque orationi inseritis enasci docent. cfr. B. Ernestius in lexico technol. Græc. thet. sub v. *γλυκυτης.*

δ'. Λεκτέου δ' ἐπὶ ταῖσι καὶ περὶ αὐτοῦ τῆ ἀγωνίας τῆς ἀρχῇ καὶ καταστάσις αὐτῆς, ἥ ἐφ' οἷσιν ἐτέθη. 33 εἴτε μὴ τίς τις εἴη, εἴτε τι ἄλλο ἀρχαῖον. ἐν τῷ δὲ γενομένῳ, 34 μὴ ἀπλῶς παρέλθῃς τὸν τόπον, ἀλλὰ παραβαλεῖν χρή πρὸς τοὺς ἄλλους ἀγωνίας. 35 ταῦτα δ' εὐπορήσεις τῇ λόγῳ, οἷον ἀπὸ καιρῶ παραβάλλων. 36 εἰ μὲν πρὸς ἕαυτοιοῦ, ὅτι ἐν τῷ συμμετροτάτῳ πρὸς ἐκάτερα· εἰ δ' ἐν χερσίν, ὅτι ἐν τῷ ἐξωμενεστάτῳ καὶ ἀνδρειοτάτῳ, ὡς ἂν εἴποι τις, καιρῶ εἰ δ' ἐν θέρει, ὅτι πρὸς 37 ἄσκησιν καὶ θεωρίαν τῶν θεωμένων κατεστάθη, καὶ 38 ὅτι ἐλεγχος τῆς προαιρέσεως, καὶ μὴ ὄντων ἀθλητῶν τὰς θεωμένους ἀγωνίζεσθαι. Ἐχούς δ' ἂν καὶ τὸ φθινόπωρον ἐπαινεῖν, 39 (καὶ ὅτι) ἀπὸ συγκαμιδῆς τῶν καρπῶν, καὶ ἀπὸ τῆ ἥδη παύσεσθαι τὰς ἀνδρώπας τῶν πόνων.

ε. Σηοκείσθαι δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς 40 διαθέσεως τῆ ἀγωνίας δεῖ. εἰ μὲν μαστικός καὶ γυμνικός εἴη, ὅτι τελευτάτος

§. 4.

33 εἴτε τι ἄλλο ἀρχαῖον, ita vulgatam lect. vitiosam ἢ τι ἄλλο ἀρχαῖον emendandam putavi praesuntibus codd. reg. i. Colb. et Cant. quorum primus εἴτε ἄλλο τι, reliqui duo εἴτε ἄλλο ἀρχαῖον exh.

34 μὴ ἀπλῶς παρέλθῃς τὸν τόπον. Ἀπλῶς παρερχεσθαι τὸν τόπον (ἐγκωμιαστικόν) dicuntur, qui panegyricum universe laudant, neque certamina, de quibus agitur, cum aliis certaminum generibus comparant. Habet enim talis comparatio compositi quid, laudi iunctum vituperium, teste Aphthonio in προγυμνασμάσι, ubi exponit ὅρον συγκρίσεως (p. 11. collect. Ald.) καὶ ὁλως ἡ συγκρίσις διὰ πλοῦν ἐγκωμίων ἐστίν, ἢ ψόγος ἐξ ἐγκωμίου συγκριμένος. Similiter λόγοις σχηματισμένοις, figuratis sermonibus, qui alia obtundunt, in aliis vere elaborant, et quodammodo duplicem tractant controversiam (διπλοῦν ἀγωνία ἀγωνίζονται) opponuntur λόγοι s. ἀγωνες ἀπλοί, a tali artificio alieni infra c. 8. §. 9. — παρερχεσθαι h. l. non est prorsus silentio praeterire, sed: obiter pertractare, paucis tangere.

35 τούτου δ' εὐπορήσεις. Vulgo legebatur τούτου δ' εὐπορήσεις τῷ λόγῳ, excepto cod. Cant. ubi τούτῳ exstat. At cum εὐπορεῖν Genitivum rei, qua aliquis abundare dicitur, requirat, sine mora edidi τούτου δ' εὐπορήσεις τοῦ λόγου, ita ut λόγος h. l. sit ea pars orationis, qua continetur illa comparatio, (vid. not. ad vbb. τοῦ κτιοντος τοῦ λόγου §. 2.) et εὐπορεῖν τοῦ λόγου de eo dicatur, cui abunde suppetit dicendi materies. Similis form. infra §. 6. in. οὐδε γὰρ ἐν τούτῳ γενομένος ἀπορήσεις σπαινοῦ.

36 οἷον ἀπὸ καιρῶν. Simil. Menander de encomiis s. 2. c. 2. ex. (ubi de laudationibus πανηγυρεῶν breviter disputat) laudari eas iubet ἀπὸ χρόνου. — εἰς dicitur καιρὸς συμμετροτάτος πρὸς ἐκάτερα, i. q. tempus, cuius optima est proportio, utriusque (et frigoris et calor) ratione habita. Breviter redd. lat. interpres: temperatissimo tempore.

37 Quanquam ἡ θεωρία haud raro apud Graecos meditatio rei et contemplatio dicitur, quae animo fit (quo sensu h. l. cer-

§. 4. Dicendum postea de ipso quoque certamine, quodnam eius fuerit initium, quaenam constitutio, et qua de causa institutum, sive haec ad fabulam quandam, sive ad aliud priscum eventum pertineant. In his ubi versamur, non oportet locum simplici narratione transiri, sed cum aliis certaminibus illud comparari. Abunde vero hic suppetet tibi materies dicendi, v. c. anni temporibus comparandis. Quodsi vere agatur, monebis agi temperatissimo, sin hyeme, validissimo et (ut ita dicam) fortissimo tempore, sin aestate, institutum esse ut ipsi spectatores exerceantur et spectentur, itemque significari, placuisse, ut spectatores subirent certamen, etsi nulli adessent athletae. Possis autem quoque inde laudare, quod et fruges hoc tempore colligantur, et homines iam a laboribus quiescant.

§. 5. Spectanda etiam ratio qua constitutae sint certaminis partes. Quodsi musicum est et gymnium, dicamus esse perfectissimum, atque ita e corporis virium

tamina illa dici possent instituta esse, ut spectatores ipsi athletarum constantiam et patientiam in solis aestu perferendo conspicuam contemplarentur, et inde exemplum sibi sumerent) malim tamen ob antecedd. πρὸς ἀσκήσιν h. l. sensu magis proprio accipi, et ita cum τῶν θεωμένων iungi, ut θεωμνοὶ (spectantes) ipsi dicantur θεωρεῖσθαι (spectari et explorari) dum constantia, qua illi aestum perferunt spectaculo intenti, spectatur. Sic vides omnia apte inter se cohaerere, et facilius intelligi posse, quae sequantur.

- 38 Verba: καὶ οὐκ ἀλεγχος, ut recte intelligantur, notandum obiter, fuisse in ludis gladiatorii veterum, qui athletic fessis victisque sufficerentur, ut ipsi ad mortem usque cum victore certarent. Vd. interpr. ad Pauli 1. ep. ad Corinthios c. 4. v. 9. Iam cum facile fieri posset, ut athletae omnes nimio solis calore pressi brevi defatigarentur, neque amplius possent certare; id ipsum, quod certamina illa aestate aguntur, arguere dicit, placuisse iis, qui primum ea instituerent, ut, si forte nulli amplius adessent athletae, ex ipsis spectantibus prodirent, qui provinciam eorum suscipere possent. Nolim tamen aliam, eamque forsitan simpliciore explic. rationem prorsus repudiare, quae huc redit, ut θεωμνοὶ tropico dicantur ipsi ἀγωνίζεσθαι (si vel nulli adsint athletae) dum molestias, quas anni tempestas secum fert, constantes perferunt. Simil. tropico sensu ἀγωνιστής legitur infra c. 7. §. 7. ex.
- 39 καὶ οὐκ, recte vidit Sylburgius, utramque vocem esse delendam. Num forsitan οἶον scriptum?

§. 5.

- 40 τίσιναι s. διατίθεναι τοὺς ἀγῶνας dicebantur, qui omnium quae ad ludos recte instituendos pertinerent, curam gerebant,

ἡδύνεσκον

ὁ ἀγών, καὶ ἀνευδαῖς κεκραμένος, ⁴¹ καὶ ῥώμη σωμαίων, καὶ καλλιφωνία, καὶ τοῖς λοιποῖς μέρεσι τῆς μουσικῆς· εἰ δὲ γυμνικός, ὅτι τὴν μουσικὴν ὡς ἐκθλύνεσαν τὴν ψυχὴν παρητήσατο, τὴν δὲ ῥώμην τῶν σωμαίων παρέλαβεν· καὶ ὅτι ὁ τρόπος ⁴³ τῆς ἀγωνίας χρήσιμος πρὸς τὴν ἀνδρείαν τὴν ἐν τοῖς πολέμοις. ⁴⁴

ε'. Μὴ παρέργως δὲ μὴδ' αὐτὸν τὸν στέφανον παρέλθης, ὅσις εἶη· ἔδδ' γὰρ ἐν τῷ γενόμενῳ ἀπορησεις ἐκείνῃ. τὴν ⁴⁵ μὲν δρῶν, ὅτι ἱερὰ Διὸς. καὶ ὅτι ἡ πρώτη καὶ πρεσβυτάτη τροφή τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅτι οὐκ ἐφωτός, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἑξέστω ποτε ἐν Δοδωνῇ· εἰ δ' ἐλαία, ὅτι ἱερὰ τῆς Ἀθηνᾶς, ⁴⁶ καὶ ὅτι ἄκος πόνων, καὶ ὅτι ⁴⁷ τὰ τρόπαια ἀπὸ τῶν τῶν φυτῶν ἀνέβησαν οἱ καλαιοί, καὶ ὅτι τῆς νίκης τῶτο σύμβολον τὸ φυτὸν, καὶ ⁴⁸ ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ τῷ πρώτῳ ἐστέψατο, νικη-
σα-

moderatores certaminis, alibi dicti ἀγωνοῦνται s. ἀγλοῦνται (de quibus vd. not. ad c. 7. §. 1.) cfr. Fabri Agonisticon l. x. c. 18. διαθῆσιν (constitutionem) certaminis h. l. commemoratam inpr. ad omnem rationem, quæ partes certaminis definitæ et dispositæ fuerint, pertinere, seqq. docent.

⁴¹ ῥώμη σωμαίων eodem sensu, quo §. 1. (οἱ δ' ἀγλῆται τῇ ῥώμῃ τῶν σωμαίων κοσμοῦσι τὴν πανηγυρίαν) dicti in promptu est. — Pro seq. τῆς μουσικῆς male cod. Cant. τῆς βουλῆς.

⁴² παραιτεῖσθαι τι propr. deprecari aliquid, tum omnino detrectare, nolle facere aliquid s. admittere (Epicteti enchirid. c. 33. s. 5. παραιτεῖσθαι ὄρκιον et al.) interdum, ut h. l. adiunctam habet notionem spernendi et contemnendi, cfr. interpr. ep. ad Hebr. 12. 25. — Innui h. l. præcipue videntur Olympici ludī, quos certamina musica et poetica non admisisse ante Neronis ætatem, qui primus Olympiæ agonem Musicum committeret, scriptores vet. memoriæ prodiderunt, ut Philostratus de vita Apollonii l. 6. ubi dicit: τὴν δὲ Ὀλυμπίαν τὰ μὲν τοιαῦτα (certamina Musica) ἐξελειν, ὡς ἀνορθοῦσα καὶ οὐ χρήσιμα εἶναι. Ceterum eod. voc. ἐκθλύειν. eadem de re putatur Diodorus Siculus bibl. l. 1. ubi de Aegyptiis narrat: τὴν δὲ μουσικὴν νομιζοῦσιν οὐ μόνον ἀχρεῖον ὑπαρχειν ἀλλὰ καὶ βλαβεράν, ὡς ἐν ἐκθλύνουσαν τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς.

⁴³ ἀγώνια ut infra c. 7. §. 2. i. q. ἀγών add. Isocr. Evagoræ eno. c. 1. ex. Aeschinis dial. 1. §. 7. B. Fischer in ind. Aeschineo sub h. v. Ἀντὶ τοῦτο ἐξείδισε videtur οὗτος. §. 6.

⁴⁴ Quatuor illis ludorum generibus maxime sollemnibus (Olymp. Pyth. Isthm. Nemeis) ideoque h. l. præcipue spectandis cum γέφανοι aliorum præmiorum loco victoribus contingere soliti ita essent proprii, ut inde dicerentur ἀγώνες γέφανται (vd. Fabri Agonist. l. 2. c. 9.); non poterat non h. l. γέφανων præcipua fieri mentio.

⁴⁵ Solebant interdum in ludis Pythicis coronæ ex esculo (quercuum genere) confectæ victoribus tribui. Vd. Perizon. ad Aeliani varr. histor. 3. 1. Ovid. Metamorph. 1, 449.

nium exercitatione, vocumque suavitate, et reliquis musices partibus compositum, ut nihil desideretur. Sin gymnicum tantum, repudiasse musicen, quippe quae animum effoeminet, at usum corporis virium admisisse, multumque conferre eiusmodi certamina ad fortitudinem bellicam.

§. 6. Neque coronam ipsam, quaecunque fuerit, leviter transeas; non enim deerit tibi hac in re versanti laudatio. Et quercum quidem propterea laudabis, quod Iovi sit sacra, et primum atque antiquissimum hominibus praebuerit alimentum, neque voce carcat, sed aliquando Dodonae ediderit vocem. Sin oliva celebranda, dices Minervae sacram esse, morborum laborumque levamen, et veteres usos fuisse hac arbore ad tropaea erigenda, itemque victoriae esse symbolum, eaque prima Minervam, Neptuno superato, coronatam; neque non prae-

ἄσπερζατο ποτὲ, ὀδεργυσοῖαι de voce clara et distincta poetis pariter dicitur, quam prosaiciis scriptoribus, v. c. Xenoph. memorabb. II, 4, 6. Alluditur h. l. ad notissimam illam a scriptoribus antiquis non uno modo exornatam et explicatam fabulam de quercubus sacris prope Dodonam, Epiri urbem, quae templum Iovis habuit illustre, sitis et oracula edentibus. Cfr. Van Dale de oraculis ethny. c. 9.

46 εἰ δ' αἰαία — ἀνος πονῶν. Quod oliva ἀνος πονῶν dicitur, et ad corporis aegritudines referre licet, quibus sanandis oleum inprimis adhiberi solebat (vd. Columella VII, 5, 18 Plinius histor. natur. 31, 47.) et ad labores corpore perficiendos, quos levabant oleo membra perungentes (ut de militibus narratur apud Livium l. 21. c. 25.) simil. αἰαίων dic. πονῶν ἀρωγῇ in Platonis Menexeno c. 7. p. 30. (ed. Gottloeber.) — Ceterum coronarum ex oleastro confectarum usum obtinuisse in ludis Olympicis, plures scriptores vet. testantur. v. c. Lucianus in dial. Αναχαρσις, ἡ περὶ Γυμνασίων, s. 9. p. 888. T. II. ed. Reiz. Vd. Hemsterhusius ad Aristoph. Plutum v. 586.

47 Τροπαια, victoriarum monumenta, solebant antiquissimis temporibus arbores esse ramis et frondibus suis privatae, spoliisque ornatae; quibus seriori aetate, crescente luxurie, lapidea et aurea monumenta succedere. Vd. Vesselingius ad Diod. Sic. 13, 24. Servius ad Virg. Aen. 11, 6.

48 οὐτὶ ἡ Αἰγυῖα. Litem fuisse dicunt Neptunum inter et Minervam de arce Athenarum, quam cum ille, Minerva inscia, tripodem infigendo ita ut aquae fons inde promanaret sibi vindicasset, haec eodem loco, ut sibi sacram reddderet eandem, oleam plantavit. Delata re ad reliquos Deos superiores, Neptunus, cum nullum posset rei testem producere, Minervas cedere coactus. Vd. Apollodori biblioth. 5, 14, 1. 16. Ovid. Metamorph. 6, 70. sqq.

σασα τὸν Ποσειδῶνα, καὶ ὅτι οἰκειότατον τοῖς ἀγωνιζομένοις·
 49 τὰ γὰρ γυμνάσια διὰ τῆ ἐλαίᾳ διαπονεῖται· καὶ ὅτι συναγω-
 νίζεται πρὸς τὸν λόγον, δι' ἧ πανηγύρεαι κοσμεῖνται. 50 καὶ
 τὴν δαφνὴν δ' ἔρεῖς ὅτι καὶ ἱερὰ τῷ Ἀπόλλωνος καὶ μαντικὸν
 51 τὸ φυτόν. εἰ δὲ βέβαια καὶ τῇ μύθῳ ἐφάπτεσθαι τῇ περὶ
 τῆς Δάφνης, 52 εἰ δὲ τὲτό σοι ἄπο τρόπῳ 53 εἴη ἂν αἰρημένον.
 ὁμοίως δὲ καὶ ἕτερον εἰ ἐπέη, οἷον οἱ καρποὶ Δημητριακοί, 54
 ἢ πίτυς. 55 εὐτόρησις δὲ καὶ περὶ τέτων ἐκάστῃ. 56 ἐκ
 ἔξω δὲ Φιλοτιμίᾳς εἰδὲ τὸ παραβαλεῖν τὸν ἐφάνον πρὸς τὰς
 παρ' ἄλλοις.

ζ. 'Ο

49 καὶ ὅτι οἰκειότατον. Explicatio verborum quae paulo sunt
 obscuriora: καὶ ὅτι συναγωνίζεται partim e. c. 7. petenda par-
 tim ex antecedd. καὶ ὅτι οἰκειότατον — διαπονεῖται. „dicens
 „dum est, maxime propriam esse olivam certantibus (ad eos
 „praecipuo quodam iure pertinere,) cum exercitationes
 „Gymnicæ olei ope, quo perunguntur et certamini futuro
 „præparantur corpora athletarum institui et confici soleant.“
 Oliva dicitur, (certaminis ratione habita) orationi socia ex-
 sistere συναγωνίζεσθαι πρὸς τὸν λόγον (πρὸς c. Accusat. respon-
 det lat. cum, ut infra c. 3. §. 1.) propterea quod oliva in
 Gymnasiis athletarum corporibus certamini præparandis ad-
 hibetur, ideoque ad ἀγῶνα instituendum plurimum confert;
 oratio vero, qua ornatur panegyriæ (vd. §. 1. ἀνδρὶ δὲ —
 τοῖς τοιοῦτοις λόγοις κοσμεῖν τὴν πανηγύριν) ipsa instar est cer-
 taminis, quod subit orator exponendo se omnium audientium
 iudicio. Quae orationis scum certamine comparatio quan-
 quam hoc imo cap. non uberius pertractata est, tamen c. 7.
 quo noster de orationibus προτρεπτικοῖς τοῖς ἀθληταῖς (quibus
 athletæ ad fortitudinem et constantiam incitantur) exposuit,
 multo clarius innuitur. Ibi enim cum §. 2. 3. de exordiis
 præcipiens ea haud incommode ab ipsius dicentis persona
 duci monuisset, quippe qui iam in eo sit, ut aliquid ingenii
 certamen subeat; addit §. 4. in talia argumenta subinde ab
 ipsis illis Panegyricis orationibus non aliena posse videri. —
 τὰ γυμνάσια δὲ ipsis exercitationibus quae in gymnasiis insti-
 tuuntur, et infra c. 7. §. 3 dic. cfr. Aeliani varr. historr.
 3. 38. Perizon. ad h. l. Fischer in ind. Aeschin. sub h. v.
 Bene lectum voc. διαπονεῖσθαι quod cum de laboribus mole-
 stis qui exantlantur, adhiberi soleat, bene convenit γυμνα-
 σιοῖς. Sic ap. Plutarchum l. 2. sympos. problem. quaest. 4.
 dic. δρομον et πυγμὴν ἐν παλαιστραῖς διαπονεῖν.

50 Vd. nota antecedd

51 Laureis coronis victores in ludis Pythicis ornati, testibus
 Pausania in Phocicis l. 7. sub finem Aeliano in varr. hi-
 stor. l. 3. c. 1. ex. Dum laurus arbor fatidica (μαντικὸν
 Φυτόν) dicitur, eo respicitur, quod Pythia, Phoebi sacerdos,
 anteaquam tripodi sacro insideret, oracula editura, folia lau-
 rea comedisce dicebatur, unde homines superstitiosi tantam
 vim lauri foliis inesse existimabant, ut ipsi ea comederent,

praecipuo iure ad certantes pertinere, (quum olei opē exercitationes gymnicae institui soleant) et orationi, qua Panegyris ornatur, certaminis ratione sociam existere. Laurum porro dices sacram esse Apollini, et fatidicam arborem. Sin vel illius de Daphne fabulae mentionem iniicere volueris, neque hoc alienum videbitur. Similiter, si quid aliud adfuerit, v. c. Cereris fruges, aut pinus. Nam de his etiam quae dicas, abunde suppetent. Neque aliena a laude (s. laudandi consilio) illam inter et aliorum certaminum coronas instituta comparatio.

§. 7.

vaticinandi facultatem sibi comparaturi. Vd. Iuvenalis Sat. 7. 19. Tibulli elegg. II, 5, 63. interpr. ad h. l.

52 Fabula de Daphne nymp̄ha, quae, cum Apollinem ipsius amore incensum fugeret, eo loco, quo Deus eam attigisset, subito in laurum mutata dicitur, satis nota, Ovid. Metamorphh. 1, 545. sqq.

53 ἀπο τροπῶν dic. aliquid εἶναι vel ποιεῖσθαι quod a loco, tempore, consilio alienum est et ineptum (propr. alienum a ratione, quam teneri oporteat) ut infra c. 3. §. 5. et al

54 In ludis Pythicis interdum coronas e palma confectas contigisse victoribus discimus e Plutarchi sympos. probl. 8, 4. Obtinuit item per aliquod tempus consuetudo pro coronis poma (μῆλα, Luciani dial. περὶ γυμνασ. s. 9. p. 888. T. II. ed. Reiz. ubi interpr. consul.) iisdem tribuendi.

55 ἡ πίτῳ. Legebatur vulgo πιστῶς (excepto cod. Cant. ubi πιστῆς scr.) quod h. l. nullum idoneum fundere sensum vel me non monente intelligitur, nisi cui arrideat lepida loci nostri interpretatio a latino interpr. proposita: vel si fide non careas circa unumquodque istorum te poteris diffundere. Patet, Antimachum talem fere vel libri cuiusdam lectionem vel coniecturam expressisse: ἡ εἰ πιστεῦῃ, εὐπορήσεις καὶ περὶ τούτων ἑκάστου. ita ut εὐπορήσεις paulo liberius verteret. Nimis enim a textu recedit ea, quam Sylburgius ab Antimacho expressam putat scriptura: ἡ εἰ πιστῶς εὐπορήσεις, ἀπομνηνεῖν δύνησθαι καὶ περὶ τούτων ἑκάστου. As, sive hanc sive illam lectionem latino interpr. probatam fuisse putemus, non patet profecto, quid sibi h. l. velit conditio illa proposita: si fide non careas. Praestat, quod Hudsonus scite coniecit, πίτῳ (pinus) in textum recipere, quae coniect. loco Plutarchi sympos. l. 5. quaeest. 3. nititur ubi docet, coronas, quae in ludis Isthmiis victoribus contingerent, initio ex pinu (arbore Neptuno sacra) tum ex apio, tandem iterum ex pinu confici solitas esse. vd. interpr. ad locum Luc. antea laud. Corsini dissertatt. Agonist. p. III.

56 εὐπορήσεις subint. λόγου, ἴσ. εἰπαινοῦ. vd. ad §. 2. εὐπορήσεις τοῦ λόγου.

οὐκ ἐξω δὲ φιλοτιμίας voc. φιλοτιμία, cuius plures sunt ac diversae significationes, natae ex prima illa, qua de hono-

ζ'. Ὅ δὲ σοι τῷ παντός λόγῳ οἶονε πολυφών. π. ἐπὶ χθονὶ
τῷ βασιλείῳ ἔπαινος, ὅτι τῷ ὄντι ἀγαποῦσθης ⁵⁸ πάντων ἀγώ-
νων. ὁ τὴν εἰρήνην πρυτανεύων, ⁵⁹ δι' ἣν καὶ τὰς ἀγῶνας ἐπι-
τελεῖν οἶον τε. ἤδη δὲ τινες καὶ τὰς διατιθέοντας τὰς ἀγῶνας
ἐπὶ ηὐνοῖαν, εἰ ἄρα ἐνδοξοὶ τινες ἔσονται, ὅτι καὶ ἐν ἄλλοις πρότερον
γεγόμενοι ⁶⁰ χρήσιμοι, καὶ ἐν τούτοις ὅτι φιλοτιμότεροι. εἰ δὲ
μὴ ἄλλα ἔχεις πρεσβύτερα, ὅτι ἀρχὴ τῆς φιλοτιμίας τῆς περὶ
τὴν πατρίδα μεγίστη καὶ Ἑλληνικατάτη.

η'. ⁶¹ Ἡ δὲ λέξις ἄλλη μὲν ἄλλων κατὰ τὴν ἐκείνων φύ-
σιν, ἢ βέλῃσιν. εἰ δὲ δὴ κρατεῖν χρὴ τὴν ἐμὴν γνώμην, ἢ
μονότροπον ταύτην συμβαλεύσκειν ἂν εἶναι, ἀλλὰ ποικίλῃ καὶ
μεμιγμένῃ, καὶ τὰ μὲν τῇ ἀφελείᾳ ⁶² προάγοντα, τὰ δ' ἐν
ἀντιθέτοις τε καὶ παρισώσιν ⁶³ Ἰσοκράτες, — — ⁶⁴ τὰ δὲ
διη-

ris studio dicitur, h. l. laudem ipsam et honorem indicat,
qui oratoria laudatione paratur. Ita ap. Demosthenem Olynth.
β, non longe ab in οτι μοι δοκεῖ παντ' ὅσα αν εἰπη τις ὑπερ του-
των, εκεῖνω (Philippo) μεν εχειν φιλοτιμιαν τινα, ημιν δ ουχι
καλως πεπραχθαι.

§. 7.

⁵⁷ ἐταγεσθαι adduci saepiss. de sermonibus qui proferuntur;
ut infra §. 8. δεῖ δὲ — ἐταγεῖν. c. 2. §. 3. in. et al.

⁵⁸ vd not ad §. 5 n. 40. — In vulg. lect. καὶ οτι τῷ otiosum
καὶ delendum putavi.

⁵⁹ πρυτανεύειν quo voc. proprie apud Athenienses imperium
quingenta πρυτανῶν, qui per mensem Athenis regnarent,
significari novimus, haud raro latiori sensu regendi et admi-
nistrandi adhibetur. vd. Dindaeus in adnotatt. ad Demosth.
orat. de pace (ed. Beck. p. 177. 78) πρυτανεύειν pacem h. l. dic.
imperator, dnm administrando eam tuetur, ita ut neque im-
pediatur, neque turbetur ludorum et certaminum sollemnitas.

⁶⁰ φιλοτιμότεροι (ita enim Sylburgio monente ed. pro vulg.
φιλοτιμωτατον) h. l. dicuntur honesta erga patriam liberalitate
insignes. Huius enim virtutis notio seq. φιλοτιμία inest. Conci-
liat quippe honorem bonamque famam. Ludi publici, quum
praecipua sint honestae liberalitatis eorum, qui sumtibus
praebendis aliisque rebus parandis eos adornant, documenta,
interdum ipsi appellantur φιλοτιμιαί.

§. 8.

⁶¹ Vulgo sub finem §. 7. haec leguntur: ἡ δὲ λέξις ἄλλη μὲν,
κατὰ τὴν ἐκείνων φύσιν, ἢ βέλῃσιν. In his duplici de causa
offendebamur, 1) eo quod sub finem sectionis nova plane
inciperet de elocutione orationibus Panegyricis accommodata
disputatio, quae rectius novam sect. constitueret 2) Ver-
bis ἄλλη μὲν (sc. εστιν) „alia quidem est elocutio“ quae sic
nude posita non habebant quo commode referrentur. Propter
ea partim ἄλλη μὲν ἄλλων (aut, si malis, ἄλλοις) edendum pu-
tavi, partim omnem hanc φησιν in. § 8. ponendam. — Cete-
rum quod noster h. l. brevius tangit, diversam esse elocutio-
nis indolem, prout natura aut consilium cuiusque scriptoris

§. 7. Totius vero orationis veluti fastigium addenda tibi inperatoris laudatio, — quem omnium dices certaminum vere esse moderatorem, quippe qui pacem, cuius ope institui possint, tueatur. Nonnulli eos quoque, qui ludos disponunt, (s. instituendos curant) si forte gloria essent insignes, ita laudarunt, ut et olim aliis in rebus multum profuisse civibus, et hac in re summam praestitisse liberalitatem ostenderent. Sin alia antiquiora praedicare nequeas, dices primum id honestae erga patriam liberalitatis specimen insigne esse, et Graeco homini maxime proprium.

§. 8. Elocutionem quod attinet, alius quidem alia uti solet, prout indoles aut consilium cuiusque exigit. Suadeam tamen (si quid valere oportet meam sententiam) ut non unius eiusdemque generis elocutio, sed varia et ex pluribus composita adhibeatur, quae alia simpliciter efferat, alia sic, ut Isocratico more contraria contrariis, paria paribus iungantur — — — alia membris

exigat, uberius persequitur in libro *περι της λεκτικης Δημοσθενους δεινότητος* c. 36.

62 Voc. *προαγειν* de cuius propria notione producendi et promovendi rem aut hominem quendam vd. Dounaeus ad Demosth. or. de pace p. 288. 89. ed. Beck saepe de loquente (loquendo quasi producere, ptoferre) ut ead. §. infra: *αφελως προαγοντα*, c. 5. §. 3. et al.

63 *Ισωκρατεύς*. Laudat hoster, ut concinnitatis in omni membrorum periodorumque conformatione conspicuae notionem quasi sub sensus vocet, Isocratis *αντιθετα* et *παρισώσεις*, quippe qui in periodis membrisque componendis et conformandis eam solebat *ακριβειαν* adhibere, quae haud raro in vitium ei verteretur. vd. Dionys. in iudicio de Isocrate c. 13. ex. coll. c. 20. Ciceronis orator c. 52. ubi exempla invenies *αντιθετων* και *παρισωσεων* Isocrate.

αντιθετοις και etc. Arist. rhetor. 1. 3. c. 9. elocutionem *αντικειμενην* (qua continentur *αντιθεσεις*) ita definit: *αντικειμενη δε εν η εκατερω τω κωλω, η προς εναντιω εναντιον συγκειται, η τωτο επεξευκται τοις εναντιοις*. Idem eod. cap. de *παρισωσεις*: *παρισωσις δε, εαν ισα τα κωλα*.

64 *τα δε διηρημενα*. Elocutio est *διηρημενη*, quae membris brevioribus continetur, ita ut contraria sit *periodicae* (τη *συμπεραμμενη*, contortae) et membris illis brevioribus velut in minutas partes dividatur. Cfr. Ernestius in lexico technol. Crit. rhetor. sub v. *διαρειν*. — Vulgo nostro loco: τα δε *διηρημενους* legitur. Quae cum non habeant, quo cominque referantur, vel: τα δ' εν *διηρημενοις* (sc. *προαγοντα*.) scribendum ita ut neutrum τα *διηρημενα* h. l. pro *λεξις διηρημενη* adhibeatur, vel: τα δε *διηρημενα* (alia profertur *λεξις* distincta membris

διηρημένα. ταύτην γὰρ τὴν ὁδὸν καὶ τὸν τῷ ἡμεδαυτῷ⁶⁵ χορῷ
 ἡγεμόνα τε καὶ κορυφαῖον οἶδα μετιόντα, ὡς ἔπος εἰπεῖν,⁶⁶ (ἥ)
 ἐν τοῖς πλείστοις· εἰ μὴ τινα⁶⁷ πρὸς εἶδος τι γράψωιν πρᾶττο.
 ἐκείνης δ' ἰδέας ἔοικεν ἡ ὕλη τὴν ἀφορμὴν⁶⁸ παρέχειν. δεῖ δὲ
 τοῖς νοήμασιν ἐπακολουθῆσαν⁶⁹ καὶ τὴν ἐρμηνείαν ἐπάγειν.
 70 οἶδ' οὖν τὰ μὲν ἀφηγηματικὰ⁷¹ καὶ μῦθ' αἰνός ἐχόμενα, ἀφελ-
 ῶς προάγοντα. ὅσα δὲ περὶ βραχυλέων ἢ θεῶν, σεμνῶς. ὅσα
 δὲ

s. c.

brevioribus). Verum alia eaque maior difficultas latet in
 omni orationis serie. Non enim video quomodo potuerit
 noster elocutioni simplici (τῷ πρᾶττειν τῇ ἀφελείᾳ) præster
 illam antithesibus membrisque paribus abundantam (artificio-
 siorem) elocutionem eam quoque opponere, quæ continetur
 membris brevioribus, cum in ipso usu λεξικῶς διηρημε-
 νης insit simplicitas quædam. Desideratur contra h. l. elo-
 cutionis periodicæ commemoratio quam noster alio simili
 loco c. 5. § 7. τῇ διηρημένῃ opponit. (ἀπαγγελία δὲ τρεποὶ ἀν-
 μαλίστα μεμειγμένη ἐν τοιοῦτῳ λόγῳ ἐνισχύει μὲν συνεστραμμένη,
 ἐνισχύει δὲ διηρημένη, τῆς ἐν τοῖς μυθοῖς ἀφελεστερα.) Hinc
 non immerito suspicor, ante vbb. τὰ δὲ διηρημένα excidisse
 verba, quibus illa periodicæ locutionis commemoratio fin-
 esset, ita ut omnis focus fere ita in integrum restitui debeat:
 τὰ μὲν συνεστραμμένα τὰ δὲ διηρημένα, (ut alia periodis con-
 torta, alia membris brevioribus distincta efferantur.)

65 τὸν — ἡγεμόνα. Intellige Demosthenem, quem omnium,
 qui vel antea fuerint, vel eum secuti sint, oratorum, prin-
 cipem fuisse, Dionysius pariter quam alii rhetores testatur.
 cfr. 1. epist. ad Ammaeum §. 2. ex. p. 723. T. VI. ed. Reisk.
 ep. ad Ammaeum de Platone p. 752. 53. ib. περὶ τῆς λεκτικῆς
 Δημοσθένους δεινότητος. c. 8. ubi oratorum princeps ideo lau-
 datur quod omnia diversa dicendi genera tanta arte et pru-
 dentia adhiberit, ut argumentis ubique egregie accommoda-
 ret elocutionis indolem. add. c. 46. 47. Herimogenes de formis
 orat. p. 8. 10. ed. Sturmii. Mirum possit videri, quod noster
 exemplo illustri probaturus in orat. Panegyricis variam esse
 elocutionem adhibendam, ad Demosthenem potissimum pro-
 vocet, quem ipse (περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθ. δεινότητ. c. 44.) negat
 scripsisse orationes illas Panegyricas, quæ sub nomine eius
 circumferrentur. Cui quaestioni respondere quidem liceat, vel
 scriptorem nostrum eo tempore, quo hunc de arte rhetor, li-
 brum scriberet, nondum pro spuris agnovisse orationes illas
 Panegyrr. Demostheni tributas, (id quod ex alio loco c. 6.
 §. 1. probari possit, ubi idem Demosth. inter auctores ἐγκω-
 μίων funebrium refertur) vel, quæ h. l. de Demosthene
 disputantur, universe dici de omni orationum eius indole.
 Sed vid. quæ in prolegg. de authentia libri disp. sunt.

κορυφαῖον οἶδα. Quemadmodum Coryphaeus in tra-
 goediis Graecorum vet. Chori ducem (ἡγεμόνα) agebat, ita
 ut tantum moderaretur et Chori nomine eum reliquis perso-
 nis scenicis loqueretur (vd. Ilgen commentatio: chorus Grae-
 corum tragicus qualis fuerit p. 9. 10.) ita Demosthenes ora-
 torum princeps praestit quasi oratorum choro. Ceterum non

membris brevioribus distincta. Hanc enim viam ipsum chori nostri ducem et Coryphaeum (ut verbo dicam) in plurimis ingressum fuisse novimus, (nisi quid consulto vellet ad unum dicendi genus conformare.) Cuiusvis vero generis adhibendi opportunitatem praebere videtur ipsa argumenti ratio. Oportet enim sententiis accommodari elocutionem, ita ut v. c. narrationes et quae ad fabulas pertinent, simplici, quae de regibus aut Diis agunt, sublimi, quae in comparando et diiudicando

inusitatum fuisse latiore vocabuli *χορος* significationem, qua omnino de costu quod diceretur, vix est quod moneam. Vd. infra c. 2. §. 2. ο των λοιπων γενων χορος.

66 In vbb. η εν τοις πλειστοις vel delendum η, vel ante η inserendum: η πανταχου.

67 ει μη τινα etc. vulgo legebatur ει μη τις προς ειδος γραφειν τε προϋστε. At facile patet, universam hanc enunciationem non convenire antecedenti orationi, quae ad unum illum oratorum principem pertinuit. Hinc legendum putabam: ει μη τινα προς ειδος τι etc. γραφειν τινα προς τι ειδος (λογου) scribere aliquid accommodate certo cuidam dicendi generi, idem quod infra: ιδεαν τινα λογου δια παντων παρεχεσθαι.

58 ὅλη proprie rudis et incompressa rerum copia, unde fingi aliquid et efformari possit, h. l. dicendi materiem signif. ut in libro: των αρχαιων κρισις c. 1. p. 415. T. V. ed. R. Demetri. Phaler. de elocut. §. 76. ed. Fischeri. Eodem modo Latini voc. sylva utuntur. cfr. Cicero de orat. l. 3. c. 26. Voc. παρεχειν post αφορμην vulgo deest. Addidi, sensu efflagitante. Darius enim, cum Hudsono mente subintelligere.

69 Quod verbo: επακολουθουσιν vulgo additur και h. l. sensu caret — Ad sententiam h. l. expressam illustr. conferri potest Dionysii de Isocrate iudicium c. 12. p. 559. T. V. Reisk. βουλεται δε η φυσις τοις νοημασιν απεσθαι την λεξιν, ου τη λεξει τα νοηματα.

70 οιον pro vulg. οια huic loco non accommodato edidi.

71 τα μεν αφηγηματικα, αφηγησιν dicebant rhetores vet. id genus narrationis, quod res nude ac breviter exponeret, ideoque haud raro in ipsa argumentatione orationis adhiberi soleat, ubi v. c. exemplis aliquid erat confirmandum; cum διηγησις potius copiosior illa rei, quae primarium constitueret orationis argumentum, expositio, orationum forensium et deliberatarum pars quaedam primaria, diceretur. cfr. Hermogenes περι ιδεων I. p. 83. ed. Ald. Apsinis ars rhetor. p. 692. Ald. τα μεν αφηγηματικα ig. dicuntur quae pertinent ad eiusmodi breviores narrationes in orationibus panegyricis obvias inpr. τα μυσου τινος εχομενα, non aliena a mythis, aut: mythis coniuncta. Constat enim dici εχομενα τινος quae ad rem propius accedant; et finitima quasi sint atque contigua; aut quae inde pendeant. Vd. infra c. 3. §. 3. εχομενην πολις c. 3. §. 1. in. Platonis Menex. c. 11. p. 41. ed. Gottloeber. ubi in nota laud. Thucyd. l. 2. c. 96.

δὲ περὶ ⁷² παραβολῶν καὶ συγκρίσεων, πολιτικῶς· εἰ μὴ δρα-
 τες (πρὸς τὴν) ἀξίαν ⁷³ τινὰ ἰδέαν λόγου διὰ πάντων παρέχοι-
 το. ἐπιδεικτικώτερον ⁷⁴ δὲ τὸ προειρημένον καὶ δημοτερέ-
 σερον.

ΚΕΦ. Β'.

Μέθοδος γαμηλίων.

αὐτοῖς

ἀ. Ἐμοὶ μὲν ἦν τερπνόν, αὐτὸν παρόντα καὶ συγχωρεῖον.
 τα καὶ ἀναβηκχέοντα ¹ μετὰ σε. τῆς Φίλης ἐμοὶ κεφαλῆς,
 ὑμνεῖν τε καὶ ἀνυμνεῖν τὸν μικρὸν ὕσερον ἐπιτελεσθτόμενον
 γάμον, ³ καὶ ἄδειν γε τὸν Τμέναιον τὸν ἐπὶ τῇς γάμοις πρέ-
 ποντά λέγεσθαι.

Ἐπεὶ

⁷² περὶ παραβολῶν. Quamquam voc. παραβολαι plerumque de exem-
 plis fictis dicitur, quibus sententia quaedam illustratur et
 sensibus subicitur; tamen, cum in usu eiusmodi exemplo-
 rum fictorum simul insit notio comparationis (exempli cum
 iis, quae illustrantur), quam ipsa origo vocabuli a παραβαλ-
 λειν ducti exprimit, non mirum videbitur, quod et h. l. et
 infra c. 8. §. 9. aliisque locis ipsam comparationem
 significet, quae propterea adhibetur, ut praestantia hominis
 aut rei eo facilius eluceat. Hanc enim vocab. significatio-
 nem nostro l. obtinere docet et additum συγκρίσεων (συγκρι-
 σεις enim teste Aphthonia in προγυμνασμ. p. II. ed. Ald. est
 λόγος ἀντιθέσεως ἐκ παραθέσεως συναγών τῷ ἀπαραλλομένῳ
 το μείζον ἢ το ἴσον) et res ipsa. Tales quippe comparationes
 (ut ex antecedd. patet) praecipuam laudationum partem con-
 stituere solebant. Iubet ea proferri πολιτικῶς. Qua in for-
 mula explicanda cum B. Ernestio facio, qui in lexico tech-
 nol. Grr. rhet. sub v. πολιτικῶς p. 281. e pluribus, quae oc-
 currunt, formularum λόγος πολιτ. et λεγέειν πολιτικῶς signifi-
 cationibus h. l. eam vult eligi, qua de elegantia quadam et
 urbanitate elocutionis dicatur. Innuittur omnino τῷ πολιτι-
 κῶς λεγέειν medium illud elocutionis genus suave ac floridum,
 diversum quidem a sublimi et magnifico, (σεμνῶν) ornati-
 us tamen simplici ac tenui (αφελεῖ).

⁷³ πρὸς τὴν ἀξίαν. Quamquam haec ita liceat interpretari, ut
 praepositio πρὸς accusativo substantivi ἀξία iuncta periphras-
 in adverbii ἀξίως faciat (cuius locutionis exempla non desi-
 derantur, vd. Demosth. orat. de pace c. 2. §. 4. Ulpianus
 ad h. l. p. 186. ed. Beck.) tamen non satis patet, cur non
 simplicius et brevius dixerit ἀξίως. Hinc suspicatus sum,
 voculas πρὸς τὴν plane esse eliminandas, inde ortas, quod
 librarii aberrarent in locum similem supra lectum εἰ μὴ τινὰ
 πρὸς, ita ut ἀξίαν sit adiectivi accusativus refer. ad ἰδέαν.
 Dignum dicit elocutionis genus, quod omnino accommodat-
 um sit argumenti orat. Panegy. gravitati.

⁷⁴ ἐπιδεικτικώτερον. Quum scriptor pluribus elocutionis ge-
 neribus, prout diversa exigit argumenti ratio, in una ea-
 demque orat. adhibendis et facilius possit ingenii vim artem-

dicando versantur, urbano sermone enunciemus, nisi quis malit in omnibus unum aliquod sectari argumento dignum genus dicendi. Verum ostentationi aptior est prior ratio et populo gratior.

CAPUT SECUNDUM.

Ratio orationum nuptialium conformandarum.

§. 1. Gratum quidem foret, si liceret mihi versanti tecum, carissimum caput, saltanti et bachanti iterandis cantibus celebrare nuptias prope instantes, et Hymenaeum canere, quem in nuptiis dici par est.

At

que ostendere, et ipsa hac varietate populo magis placere; priorem, quam scriptor commendaverat, rationem Panegyricis oratt. accommodatissimam existimat, quippe quae ad genus illud oratt. επιδεικτικον arti ostentandae et populo delectando praecipue idoneum pertineat, (vd. loca, quae attulit B. Ern. in lex. technol. Græc. rhetor. sub v. επιδεικτικον.)

Caput II.

§. 1.

- 1 Duplex genus orationum nuptialium rhetoris nostri aetate obtinuisse, a) λογων γαμηλιων nomine venientium, ante nuptias peractas ab amico quodam (interdum vel ab eo ipso, qui nuptias erat celebraturus) dici solitorum (vd. infra §. 8.) b) λογων επιγαλαμιων, qui, peractis nuptiis, velut Hymenaei, recitantur, discimus comparando hoc cap. cum c. 4. §. 1.
- 2 De usu vocabuli κεφαλη ad omnem hominem translato vd. nota Bergleri ad Alciphronis epist. l. 2. ep. 4. §. 43. (p. 349. ed. Wagneri.) Plane similis nostro est locus Platonis in Phaedro a Berglero laud. συνεβανχευσα μετα σου της Σαιας κεφαλης. Respondet lat. form. carissimum caput. — In voc. βανχευειν omnino inesse laetitiae effusae notionem, vix est quod moneatur
- 3 επιτελειν ut simpl. τελειν γαμον velut proprio huius rei vocabulo dicitur: peragere, conficere nuptias. Vd. Spanhemius ad Callimachi hymnum in Apollinem v. 14.

Τμυναίους recitatos esse in nuptiis vet. (carmina, quae virtutem et felicitatem hominum nuptias celebrantium praedicarent,) notum puto. De origine ipsius vocabuli (ducti haud dubie ex illa in eiusmodi carminibus usitatissima Dei nuptialis appellatione: Hymen, o Hymenaeo) cfr. Pollux in Onomast. III, 3, s. 37. Eustathius ad Hom. Il. 6. v. 493. (p. 1213.) Ab illis Τμυναίοις sunt qui distinguant carmina επιγαλαμια recitari solita ante fores cubiculi (του θαλαμου) in quo sponsus cum sponsa versabatur. Verum et Hesychius et alii scriptorum vet. voc. Τμυναίος, ut communi talium carminum appellatione utantur neque apud nostrum Τμυναίος ab

σασα τὸν Ποσειδῶνα, καὶ ὅτι οἰκειότατον τοῖς ἀγωνιζομένοις·
 49 τὰ γὰρ γυμνάσια διὰ τῆ ἐλαίης διαπονέονται· καὶ ὅτι συναγω-
 νίζεται πρὸς τὸν λόγον. δι' ἣ πανηγύρεις κοσμεῦνται. 50 καὶ
 τὴν δάφνην δ' ἔρεϊς ὅτι καὶ ἱερὰ τῇ Ἀπόλλωνος καὶ μαντικὸν
 51 τὸ Φυτόν. εἰ δὲ βέβαια καὶ τῇ μύθῃ ἐφάπτεσθαι τῇ περὶ
 τῆς Δάφνης. 52 εἰ δὲ τὸτό σοι ἀπο τρόπῃ 53 εἴη ἂν εἰρημένον.
 ὁμοίως δὲ καὶ ἕτερον εἰ ἐκείνῃ, οἶον οἱ καρποὶ Δημητριακοί. 54
 ἢ πίτυς. 55 εὐπόρησις δὲ πε καὶ περὶ τέτων ἐκάστῃ. 56 ἐν
 ἕξῳ δὲ Φιλοτιμίᾳς εἰδὲ τὸ παραβαλεῖν τὸν τέφανον πρὸς τὰς
 παρ' ἄλλοις.

§. 'Ο

49 καὶ ὅτι οἰκειότατον. Explicatio verborum quae paulo sunt
 obscuriora: καὶ ὅτι συναγωνίζεται partim e. c. 7. petenda par-
 tim ex antecedd. καὶ ὅτι οἰκειότατον — διαπονέονται. „dicens
 „dum est, maxime propriam esse olivam certantibus (ad eos
 „praecipuo quodam iure pertinere,) cum exercitationes
 „Gymnicae olei opo, quo perunguntur et certamini futuro
 „praeparantur corpora athletarum institui et confici soleant.“
 Oliva dicitur, (certaminis ratione habita) orationi socia ex-
 sistere συναγωνίζεσθαι πρὸς τὸν λόγον (πρὸς c. Accusat. respon-
 det lat. cum, ut infra c. 3. §. 1.) propterea quod oliva in
 Gymnasiis athletarum corporibus certamini praeparandis ad-
 hibetur, ideoque ad ἀγῶνα instituendum plurimum confert;
 oratio vero, qua ornatur panegyria (vd. §. 1. ἀνδρὶ δη —
 τοῖς τοιούτοις λόγοις κοσμεῖν τὴν πανηγυρίαν) ipsa instar est cer-
 taminis, quod subit orator exponendo se omnium audientium
 iudicio. Quae orationis (cum certamine comparatio quan-
 quam hoc Imo cap. non uberius pertractata est, tamen c. 7.
 quo noster de orationibus προτρεπτικοῖς τοῖς ἀθληταῖς (quibus
 athletae ad fortitudinem et constantiam incitantur) exposuit,
 multo clarius innuitur. Ibi enim cum §. 2. 3. de exordiis
 praecipiens ea haud incommode ab ipsius dicentis persona
 duci monuisset, quippe qui iam in eo sit, ut aliquid ingenii
 certamen subeat; addit §. 4. in talia argumenta subinde ab
 ipsis illis Panegyricis orationibus non aliena posse videri. —
 τὰ γυμνάσια de ipsis exercitationibus quae in gymnasiis insti-
 tuuntur, et infra c. 7. §. 3 dic. cfr. Aeliani varr. historr.
 3. 38. Perizon. ad h. l. Fischer in ind. Aeschin. sub h. v.

Bene lectum voc. διαπονέσθαι quod cum de laboribus mole-
 stis qui exantlantur, adhiberi soleat, bene convenit γυμνα-
 σιοις. Sic ap. Plutarchum l. 2. sympos. problem. quaest. 4.
 dic. δρομον ἐν πυγμῇ ἐν παλαίστραις διαπονέειν.

50 Vd. nota antecedd

51 Laureis coronis victores in ludis Pythicis ornati, testibus
 Pausania in Phocicis l. 7. sub finem Aeliano in varr. hi-
 storr. l. 3. c. 1. ex. Dum laurus arbor fatidica (μαντικὸν
 Φυτόν) dicitur, eo respicitur, quod Pythia, Phoebi sacerdos,
 antequam tripodi sacro insideret, oracula editura, totia lau-
 rea comedissee dicebatur, unde homines superstitiosi tantam
 vim lauri foliis inesse existimabant, ut ipsi ea comederent,

praecipuo iure ad certantes pertinere, (quum olei opo exercitationes gymnicae institui soleant) et orationi, qua Panegyris ornatur, certaminis ratione sociam existere. Laurum porro dices sacram esse Apollini, et fatidicam arborem. Sin vel illius de Daphne fabulae mentionem iniicere volueris, neque hoc alienum videbitur. Similiter, si quid aliud adfuerit, v. c. Cereris fruges, aut pinus. Nam de his etiam quae dicas, abunde suppetent. Neque aliena a laude (s. laudandi consilio) illam inter et aliorum certaminum coronas instituta comparatio.

§. 7.

vaticinandi facultatem sibi comparaturi. Vd. Iuvenalis Sat. 7. 19. Tibulli elegg. II. 5. 63. interpr. ad h. l.

52 Fabula de Daphne nympa, quae, cum Apollinem ipsius amore incensum fugeret, eo loco, quo Deus eam attigisset, subito in laurum mutata dicitur, satis nota, Ovid. Metamorphh. 1. 545. sqq.

53 απο τροπου dic. aliquid ειναι vel ποιησθαι quod a loco, tempore, consilio alienum est et ineptum (propr. alienum a ratione, quam teneri oportet) ut infra c. 3. §. 5. et al.

54 In ludis Pythicis interdum coronas e palma confectas contigisse victoribus discimus e Plutarchi sympos. probl. 8. 4. Obtinuit item per aliquod tempus consuetudo pro coronis poma (μῆλα, Luciani dial. περι γυμνας. s. 9. p. 888. T. II. ed. Reiz. ubi interpr. consul.) iisdem tribuendi.

55 η πιτυς. Legebatur vulgo πιστεως (excepto cod. Cant. ubi πιστευς scr.) quod h. l. nullum idoneum fundere sensum vel me non monente intelligitur, nisi cui arrideat lepida loci nostri interpretatio a latino interpr. proposita: vel si fide non careas circa unumquodque istorum te poteris diffundere. Patet, Antimachum talem fere vel libri cuiusdam lectionem vel coniecturam expressisse: η ει πιστευη, ευπορησεις και περι των εκαστου. ita ut ευπορησεις paulo liberius verteret. Nimis enim a textu recedit ea, quam Sylburgius ab Antimacho expressam putat scriptura: η ει πιστεως ευπορησεις, απομνηνευσθη και περι των εκαστου. As, sive hanc sive illam lectionem latino interpr. probatam fuisse putemus, non patet profecto, quid sibi h. l. velit conditio illa proposita: si fide non careas. Praestat, quod Hudsonus scite coniecit, πιτυς (pinus) in textum recipere. quae coniect. loco Plutarchi sympos. 1. 5. quaest. 3. nititur ubi docet, coronas, quae in ludis Isthmiis victoribus contingerent, initio ex pinu (arbore Neptuno sacra) tum ex apio, tandem iterum ex pinu confici solitas esse. vd. interpr. ad locum Luc. antea laud. Corsini dissertati. Agonist. p. III.

56 ευπορησεις subint. λογου, fs. σπαινου. vd. ad §. 2. ευπορησεις του λογου.

ουκ εζη δε φιλοτιμιας voc. φιλοτιμια, cuius plures sunt ac diversae significationes, natae ex prima illa, qua de hono-

ζ'. Ὁ δὲ σοι τῷ παντός λόγῳ οἶονεὶ κολοφῶν π' ἐπήχθαι τῷ βασιλέως ἔπαινος, ὅτι τῷ ὄντι ἀγωνοθέτης ⁵⁸ πάντων ἀγῶνων, ὁ τὴν εἰρήνην πρυτανεύων, ⁵⁹ δὲ ἦν καὶ τὰς ἀγῶνας ἐπιτελεῖν οἶον τε. ἤδη δὲ τινες καὶ τὰς διατιθέοντας τὰς ἀγῶνας ἐπήνεσαν, εἰ ἄρα ἐνδοξοὶ τινες ἔσται, ὅτι καὶ ἐν ἄλλοις πρότερον γενομένοι ⁶⁰ χρήσιμοι, καὶ ἐν τούτοις ὅτι φιλοτιμώτατοι. εἰ δὲ μὴ ἄλλα ἔχει, πρεσβύτερα. ὅτι ἀρχὴ τῆς φιλοτιμίας τῆς περὶ τὴν πατρίδα μεγίστη καὶ Ἑλληνικώτατη.

ἢ. ⁶¹ Ἡ δὲ λέξις ἄλλη μὲν ἄλλων κατὰ τὴν ἐκείνων φύσιν, ἢ βέλῃσιν. εἰ δὲ δὴ προτεῖν χρητὴν τὴν ἐμὴν γνώμην, ἢ μονότροπον ταύτην συμβαλεῦσθαι ἂν εἶναι, ἀλλὰ ποικίλῃ καὶ μειγμένῃ, καὶ τὰ μὲν τῇ ἀφελείᾳ ⁶² προάγοντα. τὰ δ' ἐν ἀντιθέτοις τε καὶ παρίσωσιν ⁶³ Ἰσοκράτης, — — ⁶⁴ τὰ δὲ διη-

ris studio dicitur, h. l. laudem ipsam et honorem indicat, qui oratoris laudatione paratur. Ita ap. Demosthenem Olynth. β, non longe ab in ὅτι μοι δοκεῖ παντ' ὅσα ἀν εἴη τις ὑπὲρ τούτων, εἰκένω (Philippo) μὲν εἶναι φιλοτιμίαν τινα, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραχῆναι.

§. 7.

⁵⁷ ἐπαγεσθαι adduci saepiss. de sermonibus qui proferuntur; ut infra §. 8. δεῖ δὲ — ἐπαγεῖν. c. 2. §. 3. in. et al.

⁵⁸ vđ not. ad §. 5 n. 40. — In vulg. lect. καὶ ὅτι τῷ otiosum καὶ delendum putavi.

⁵⁹ πρυτανεύειν quo voc. proprie apud Athenienses imperium quinquaginta πρυτανῶν, qui per mensem Athenis regnarent, significari novimus, haud raro latiori sensu regendi et administrandi adhibetur. vđ. Dinnæus in adnotatt. ad Demosth. orat. de pace (ed. Beck. p. 177. 78) πρυτανεύειν pacem h. l. dic. imperator, dnm administrando eam tuetur, ita ut neque impediatur, neque turbetur ludorum et certaminum sollemnitas.

⁶⁰ φιλοτιμώτατοι: (ita enim Sylburgio monente ed. pro vulg. φιλοτιμώτατον) h. l. dicuntur honesta erga patriam liberalitate insignes. Huius enim virtutis notio seq. φιλοτιμία inest. Conciliat quippe honorem bonamque famam. Ludi publici, quum praecepta sint honestae liberalitatis eorum, qui sumtibus praebeendis aliisque rebus parandis eos adornant, documenta, interdum ipsi appellantur φιλοτιμῖαι.

§. 8.

⁶¹ Vulgo sub finem §. 7. haec leguntur: ἢ δὲ λέξις ἄλλη μὲν, κατὰ τὴν ἐκείνων φύσιν, ἢ βέλῃσιν. In his duplici de causa offendebar, 1) eo quod sub finem sectionis nova plane inciperet de elocutione orationibus Panegyricis accommodata disputatio, quae rectius novam sect. constitueret 2) Verbis ἄλλη μὲν (sc. εἶστιν) „alia quidem est elocutio“ quae sic nude posita non habebant quo commode referrentur. Propter ea partim ἄλλη μὲν ἄλλων (aut, si malis, ἄλλοις) edendum putavi, partim omnem hanc ῥῆσιν in. §. 8. ponendam. — Ceterum quod noster h. l. brevius tangit, diversam esse elocutionis indolem, prout natura aut consilium cuiusque scriptoris

§. 7. Totius vero orationis veluti fastigium addenda tibi inperatoris laudatio, — quem omnium dices certaminum vere esse moderatorem, quippe qui pacem, cuius opē institui possint, tueatur. Nonnulli eos quoque, qui ludos disponunt, (s. instituendos curant) si forte gloria essent insignes, ita laudarunt, ut et olim aliis in rebus multum profuisse civibus, et hac in re summam praestituisse liberalitatem ostenderent. Sin alia antiquiora praedicare nequeas, dices primum id honestae erga patriam liberalitatis specimen insigne esse, et Graeco homini maxime proprium.

§. 8. Elocutionem quod attinet, alius quidem alia uti solet, prout indoles aut consilium cuiusque exigit. Suadeam tamen (si quid valere oportet meam sententiam) ut non unius eiusdemque generis elocutio, sed varia et ex pluribus composita adhibeatur, quae alia simpliciter efferat, alia sic, ut Isocratico more contraria contrariis, paria paribus iungantur — — — alia membris

exigat, ubertius persequitur in libro *περι της λεκτικης Δημοσθενους δεινότητος* c. 36.

62 Voc. *προαγειν* de cuius propria notione producendi et promovendi rem aut hominem quendam vd. Dounaeus ad Demosth. or. de pace p. 288. 89. ed. Beck saepe de loquente (loquendo quasi producere, potius ferre) ut ead. §. infra: *αφελως προαγοντα*, c. 5. §. 3. et al.

63 *Ισοκράτους*. Laudat hoster, ut concinnitatis in omni membrorum periodorumque conformatione conspicuae notionem quasi sub sensus vocet, Isocratis *αντιθετα* et *παρισώσεις*, quippe qui in periodis membrisque componendis et conformandis eam solebat *ακριβειαν* adhibere, quae haud raro in vitium ei verteretur. vd. Dionys. in iudicio de Isocrate c. 13. *ex. coll.* c. 20. Ciceronis orator c. 52. ubi exempla invenies *αντιθετων* και *παρισωσεων* Isocratt.

αντιθετοις και etc. Arist. rhetorr. 1. 3. c. 9. elocutionem *αντικειμενην* (qua continentur *αντιθεσεις*) ita definit: *αντικειμενη δε εν η εκατερω των κωλων, η προς εναντιον εναντιον συγκειται, η ταυτο επεξευκται τοις εναντιοις*. Idem eod. cap. de *παρισωσεις*: *παρισωσεις δε, εαν ισα τα κωλα*.

64 *τα δε διηρημενα*. Elocutio est *διηρημενη*, quae membris brevioribus continetur, ita ut contraria sit periodicae (τη συνεραμμενη, contortae) et membris illis brevioribus velut in minutas partes dividatur. Cfr. Ernestius in lexico technol. Crr. rhetor. sub v. *διατειν*. — Vulgo nostro loco: *τα δε διηρημενοις* legitur. Quae cum non habeant, quo cominque referantur, vel: *τα δ' εν διηρημενοις* (sc. *προαγοντα*) scribendum ita ut neutrum *τα διηρημενα* h. l. pro *λεξις διηρημενη* adhibeatur, vel: *τα δε διηρημενα* (alia profert ea *λεξις* distincta membris

B

διηρημένα. ταύτην γὰρ τὴν ὁδὸν καὶ τὸν τῷ ἡμεδαυτῷ⁶⁵ χορῷ
 ἡγεμόνα τε καὶ κορυφαῖον οἶδ'α μετιόντα, ὡς ἔπος εἰπεῖν,⁶⁶ (ἢ)
 ἐν τοῖς πλείστοις· εἰ μὴ τινα⁶⁷ πρὸς εἶδος τι γράφειν πρᾶζετο.
 ἐκάστης δ' ἰδέας ἔοικεν ἡ ὕλη τὴν ἀφορμὴν⁶⁸ παρέχειν. δεῖ δὲ
 τοῖς νοήμασιν ἐπακολουθεῖσθαι⁶⁹ καὶ τὴν ἐρμηνείαν ἐπάγειν.
 70 οἶδ'α τὰ μὲν ἀφηγηματικά⁷¹ καὶ μύθε τινὸς ἐχόμενα, ἀφε-
 λῶς προάγοντα. ὅσα δὲ περὶ βασιλέων ἢ θεῶν, σεμνῶς. ὅσα
 δὲ

s. C.

brevioribus). Verum alia eaque maior difficultas latet in
 omni orationis serie. Non enim video quomodo potuerit
 noster elocutioni simplici (τῷ προαγεῖν τῇ ἀφελείᾳ) praestor
 illam antithesibus membrisque paribus abundantam (artificio-
 siorem) elocutionem eam quoque opponere, quae continetur
 membris brevioribus, cum in ipso usu λεξικῶς διηρημε-
 νης insit simplicitas quaedam. Desideratur contra h. l. elo-
 cutionis periodicae commemoratio quam noster alio simili
 loco c. 5. § 7. τῇ διηρημένῃ⁶⁵ opponit. (ἀπαγγελία δὲ πρεσποι ἀν
 μαλιστα μεμειγμένη ἐν τοιοῦτῳ λόγῳ ἐνιαχοῦ μὲν συνεστραμμένη,
 ἐνιαχοῦ δὲ διηρημένη, τῆς ἐν τοῖς μύθοις ἀφελεστερα.) Hinc
 non immerito suspicor, ante vbb. τα δὲ διηρημένα excidisse
 verba, quibus illa periodicae locutionis commemoratio tin-
 esset, ita ut omnis locus fere ita in integrum restitui debeat:
 τα μὲν συνεστραμμένα τα δὲ διηρημένα, (ut alia periodis con-
 torta, alia membris brevioribus distincta esserant.)

65 τὸν — ἡγεμόνα. Intellige Demosthenem, quem omnium,
 qui vel antea fuerint, vel eum secuti sint, oratorum, prin-
 cipem fuisse, Dionysius pariter quam alii rhetores testatur.
 cfr. 1. epist. ad Ammaeum §. 2. ex. p. 723. T. VI. ed. Reisk.
 ep. ad Ammaeum de Platone p. 752. 53. ib. περὶ τῆς λεκτικῆς
 Δημοσθενεὺς δεινότητος. c. 8. ubi oratorum princeps ideo lau-
 datur quod omnia diversa dicendi genera tanta arte et pru-
 dentia adhibuerit, ut argumentis ubique egregie accommoda-
 ret elocutionis indolem. add. c. 46, 47. Hermogenes de formis
 orat. p. 8. 10. ed. Sturmii. Mirum possit videri, quod noster
 exemplo illustri probaturus in orat. Panegyricis variam esse
 elocutionem adhibendam, ad Demosthenem potissimum pro-
 vocet, quem ipse (περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθ. δεινότης. c. 44.) negat
 scripsisse orationes illas Panegyricas, quae sub nomine eius
 circumferrentur. Cui quaestioni respondere quidem liceat, vel
 scriptorem nostrum eo tempore, quo hunc de arte rhetor, li-
 brum scriberet, nondum pro spuriis agnovisse orationes illas
 Panegyrr. Demostheni tributas, (id quod ex alio loco c. 6.
 §. 1. probari possit, ubi idem Demosth. inter auctores ἐγκω-
 μίων funebrium refertur) vel, quae h. l. de Demosthene
 disputantur, universe dici de omni orationum eius indole.
 Sed vid. quae in prolegg de authentia libri disp. sunt.

κορυφαῖον οἶδ'α. Quemadmodum Coryphaeus in tra-
 goediis Graecorum vett. Chori ducent (ἡγεμόνα) agebat, ita
 ut cantum moderaretur et Chori nomine eum reliquis perso-
 nis scenicis loqueretur (vd. Ilgen commentatio: chorus Grae-
 corum tragicus qualis fuerit p. 9. 10.) ita Demosthenes ora-
 torum princeps praestitit quasi oratorum choro. Ceterum non

membris brevioribus distincta. Hanc enim viam ipsam chori nostri ducem et Coryphaeum (ut verbo dicam) in plurimis ingressum fuisse novimus, (nisi quid consulto vellet ad unum dicendi genus conformare.) Cuiusvis vero generis adhibendi opportunitatem praebere videtur ipsa argumenti ratio. Oportet enim sententiis accommodari elocutionem, ita ut v. c. narrationes et quae ad fabulas pertinent, simplici, quae de regibus aut Diis agunt, sublimi, quae in comparando et diu-
dicando

inusitatam fuisse latiore vocabuli *χορος* significationem, qua omnino de coetu quod diceretur, vix est quod moneam. Vd. infra c. 2. §. 2. ο των λοιπων θειων χορος.

66 In vbb. η εν τοις πλειστοις vel delendum η, vel ante η insec-
rendum: η πανταχου.

67 ει μη τινα etc. vulgo legebatur ει μη τις προς ειδος γραφειν τι προϋετο. At facile patet, universam hanc enunciationem non convenire antecedenti orationi, quae ad unum illum oratorum principem pertinuit. Hinc legendum putabam: ει μη τινα προς ειδος τι etc. γραφειν τινα προς τι ειδος (λογου) scribere aliquid accommodate certo cuidam dicendi generi, idam quod infra: ιδεαν τινα λογου δια παντων παρεχασθαι.

58 ὅλη proprie rudis et incompressa rerum copia, unde fingi aliquid et efformari possit, h. l. dicendi materiem signif. ut in libro: των αρχαιων κρισις c. 1. p. 415. T. V. ed. R. Demetr. Phaler. de elocut. §. 76. ed. Fischeri. Eodem modo Latini voc. sylva utuntur. cfr. Cicero de orat. l. 3. c. 26. Voc. παρεχειν post αφορμην vulgo deest. Addidi, sensu efflagitante. Darius enim, cum Hudsono mente subintelligere.

69 Quod verbo: επακολουθουσαν vulgo additur και h. l. sensu caret — Ad sententiam h. l. expressam illustr. conferri potest Dionysii de Isocrate iudicium c. 12. p. 559. T. V. Reisk. βουλευται δε η Φυσις τοις νοημασιν επεσθαι την λεξιν, ου τη λεξει τα νοηματα.

70 οιον pro vulg. οια huic loco non accommodato edidi.

71 τα μεν αφηγηματικα, αφηγησιν dicebant rhetores vet. id genus narrationis, quod res nude ac breviter exponeret, ideoque haud raro in ipsa argumentatione orationis adhiberi sole-
ret, ubi v. c. exemplis aliquid erat confirmandum; cum δι-
ηγησις potius copiosior illa rei, quae primarium constitueret orationis argumentum, expositio, orationum forensium et deliberativarum pars quaedam primaria, diceretur. cfr. Her-
mogenes περὶ ιδεων I. p. 83. ed. Ald. Apsinis ars rhetor. p. 692. Ald. τα μεν αφηγηματικα ig. dicuntur quae pertinent ad eiusmodi breviores narrationes in orationibus panegyricis obvias inpr. τα μυθου τινας εχομενα, non aliena a mythis, aut: mythis coniuncta. Constat enim dici εχομενα τινας quae ad rem propius accedant; et finitima quasi sint atque contigua; aut quae inde pendeant. Vd. infra c. 3. §. 2. εχομενη η πολις, c. 3. §. 1. in. Platonis Menex. c. 11. p. 41. ed. Gottloeb. ubi in nota laud. Thucyd. l. 2. c. 96.

δὲ περὶ ⁷² παραβολῶν καὶ συγκρίσεων, πολιτικῶς· εἰ μὴ ὅρα-
 τις (πρὸς τὴν) ἀξίαν ⁷³ τινὰ ἰδέαν λόγου διὰ πάντων παρέχοι-
 το. ἐπιδεικτικώτερον ⁷⁴ δὲ τὸ προειρημένον καὶ δημοτερέ-
 σερον.

ΚΕΦ. β'.

Μέθοδος γαμηλίων.

ἐν τοῖς

α. Ἐμοὶ μὲν ἦν τερπνὸν, αὐτὸν παρόντα καὶ συγχορεύον.
 τα καὶ ἀναβακχεύοντα ¹ μετὰ σε. τῆς Φίλης ἐμοὶ κεφαλῆς,
 ὑμνεῖν τε καὶ ἀνυμνεῖν τὸν μικρὸν ὕστερον ἐπιτελεσθτόμενον
 γάμον, ³ καὶ ἄδειν γε τὸν Ὑμέναιον τὸν ἐπὶ τῆς γάμοις πρέ-
 ποντά λέγεσθαι.

Ἐπεὶ

⁷² περὶ παραβολῶν. Quamquam voc. παραβολαι plerumque de exem-
 plis fictis dicitur, quibus sententia quaedam illustratur et
 sensibus subiicitur; tamen, cum in usu eiusmodi exemplo-
 rum fictorum simul insit notio comparationis (exempli cum
 iis, quae illustrantur), quam ipsa origo vocabuli a παραβαλ-
 λειν ducti exprimit, non mirum videbitur, quod et h. l. et
 infra c. 8. §. 9. aliisque locis ipsam comparationem
 significet, quae propterea adhibetur, ut praestantia hominis
 aut rei eo facilius eluceat. Hanc enim vocab. significatio-
 nem nostro l. obtinere docet et additum συγκρίσεων (συγκρι-
 σις enim teste Aphthonio in προγυμνασμ. p. 11. ed. Ald. est
 λογος ἀντιξέτασις ἐκ παραθέσεως συναγών τῳ παραβαλλομένῳ
 το μείζον ἢ το ἴσον) et res ipsa. Tales quippe comparationes
 (ut ex antecedd. patet) praecipuam laudationum partem con-
 stituere solebant. Iubet ea proferri πολιτικῶς. Qua in for-
 mula explicanda cum B. Ernestio facio, qui in lexico tech-
 nol. Gr. rhet. sub v. πολιτικῶς p. 281. e pluribus, quae oc-
 currunt, formularum λογος πολιτ. et λεγειν πολιτικῶς signifi-
 cationibus h. l. eam vult eligi, qua de elegantia quadam et
 urbanitate elocutionis dicatur. Inhuitur omnino τῳ πολιτι-
 κῶς λεγειν medium illud elocutionis genus suave ac floridum,
 diversum quidem a sublimi et magifico, (σεμνῶ) ornati-
 us tamen simplici ac tenui (αφελεῖ).

⁷³ πρὸς τὴν ἀξίαν. Quamquam haec ita liceat interpretari, ut
 praepositio πρὸς accusativo substantivi ἀξία iuncta periphras-
 in adverbii ἀξίως faciat (cuius locutionis exempla non desi-
 derantur, vd. Demosth. orat. de pace c. 2. §. 4. Ulpianus
 ad h. l. p. 186. ed. Beck.) tamen non satis patet, cur non
 simplicius et brevius dixerit ἀξίως. Hinc suspicatus sum,
 voculas πρὸς τὴν plane esse eliminandas, inde ortas, quod
 librarii aberrarent in locum similem supra lectum εἰ μὴ τινὰ
 πρὸς, ita ut ἀξίαν sit adjectivi accusativus refer. ad ἰδέαν.
 Dignum dicit elocutionis genus, quod omnino accommodat-
 um sit argumenti orat. Panegyris gravitati.

⁷⁴ ἐπιδεικτικώτερον. Quum scriptor pluribus elocutionis ge-
 neribus, prout diversa exigit argumenti ratio, in una ea-
 demque orat. adhibendis et facilius possit ingenii vim artem-

dicando versantur, urbano sermone enunciemus, nisi quis malit in omnibus unum aliquod sectari argumento dignum genus dicendi. Verum ostentationi aptior est prior ratio et populo gratior.

CAPUT SECUNDUM.

Ratio orationum nuptialium conformandarum.

§. 1. Gratum quidem foret, si liceret mihi versanti tecum, carissimum caput, saltanti et bachanti iterandis cantibus celebrare nuptias prope instantes, et Hymenaeum canere, quem in nuptiis dici par est.

At

que ostendere, et ipsa hac varietate populo magis placere; priorem, quam scriptor commendaverat, rationem Panegyricis oratt. accommodatissimam existimat, quippe quae ad genus illud oratt. επιδεικτικον arti ostentandae et populo delectando praecipue idoneum pertineat, (vd. loca, quae attulit B. Ern. in lex. technol. Grr. rhetor. sub v. επιδεικτικον.)

Caput II.

§. 1.

- 1 Duplex genus orationum nuptialium rhetoris nostri aetate obtinuisse, a) λογων γαμηλιων nomine venientium, ante nuptias peractas ab amico quodam (interdum vel ab eo ipso, qui nuptias erat celebraturus) dici solitorum (vd. infra §. 8.) b) λογων επιθαλαμιων, qui, peractis nuptiis, velut Hymenaei, recitentur, discimus comparando hoc cap. cum c. 4. §. 1.
- 2 De usu vocabuli κεφαλη ad omnem hominem translati vd. nota Bergleri ad Alciphronis epist. l. 2. ep. 4. §. 43. (p. 349. ed. Wagneri.) Plane similis nostro est locus Platonis in Phaedro a Berglero laud. συνεβαλκευσα μετα σου της Σιας κεφαλης. Respondet lat. form. carissimum caput. — In voc. βαλκευειν omnino inesse laetitiae effusae notionem, vix est quod moneatur
- 3 επιτελειν ut simpl. τελειν γαμον velut proprio huius rei vocabulo dicitur: peragere, conficere nuptias. Vd. Spanhemius ad Callimachi hymnum in Apollinem v. 14.

Τμηναιους recitatos esse in nuptiis vet. (carmina, quae virtutem et felicitatem hominum nuptias celebrantium praedicarent,) motum puto. De origine ipsius vocabuli (ducti haud dubie ex illa in eiusmodi carminibus usitatissima Dei nuptialis appellatione: Hymen, o Hymenae) cfr. Pollux in Onomast. III, 3, s. 37. Eustathius ad Hom. Il. 6. v. 493. (p. 1213.) Ab illis Τμηναιois sunt qui distinguant carmina επιθαλαμια recitari solita ante fores cubiculi (του θαλαμου) in quo sponsus cum sponsa versabatur. Verum et Hesychius et alii scriptorum vet. voc. Τμηναιος, ut communi talium carminum appellatione utantur neque apud nostrum Τμηναιος ab

Ἐπεὶ δ' εἰσὶ δεσμός 4 τις ἕτος ὁ πρὸς τοῖς λόγοις καὶ τῇ παιδεύσει τῇ παρῶν διακρίνῃ ἡμᾶς τοῖς σώμασι καὶ τοῖς τόποις ἀπ' ἀλλήλων· μὴ γὰρ δὴ ταῖς ψυχαῖς τε καὶ διαδέσσει καὶ ἐννοιαῖς 5 ταῖς (ἐπ') αὐταῖς χωριζέμεν 6 ποτε· ἀλλ' ἐν ἑσῶ σοι ὥσπερ τι δῶρον παρ' ἐμοῦ εἰς συντέλειάν τε καὶ κόσμον τῶν γάμων τὸ μὴδὲ τῶν περὶ τέτων εὐδοκῶν λέγεσθαι, μὴδ' αὐτῶν ἀπειρώς ἔχειν, εἴτ' ἐν αὐτῷ καὶ παρὰ σεαυτῷ φυλάτταναι 7 βέλοιο, εἴτε καὶ ἑτέρῳ τινὶ τῶν οἷον ἑραβόν τινα εἰς χάριν συνεισφέρειν. τάχα μὲν ἐν καὶ αὐτὸς ἤδη ποτὲ καὶ ἄλλοτε προανενέσσω 8 ἐν τοῖς τοιαύτοις τῶν λόγων, ὁπνίκα κομιδῇ νέος ὢν παρ' ἐμοῖ τὴν πρώτην 9 ὁδὸν τῶν ῥητορικῶν μετῆεις, τὰ τ' ἄλλα γράφων καὶ συγγράφων 10
 γυμνάσμα-

ἐπιθαλαμίοις ullo modo distinguī videmus. (Infra enim c. 4. §. 1. λόγος ἐπιθαλαμῖος, quem peractis nuptiis recitari solere monuerat, ideoque apud cum carminibus epithalamiis comparat, dicitur ἀντὶ Τμεναιων παδομενος τοῖς λόγοις.) Pluribus de hoc argumento disseruit Souchay sur l'origine et le caractere de l'epithalame in memoires de litterature de l'Academie roy. des inscriptt. et de belles lettres, T. XIII. (Amstelod. 1741. 8.)

4 Patet vincula dici negotia, quae scriptorem artem oratoriam profitentem tradentemque prohiberent, quo minus urbem relinqueret, et amicum absentem nuptias celebraturum viseret.

5 In vulg. lect. ἐννοιαῖς ταῖς ἐπ' αὐταῖς admodum incommoda praepos ἐπὶ quae non habet quo referatur. Neque tollit hanc difficultatem Sylburgii coniectura ἐννοιαῖς, cui praeterea id maxime adversatur, quod non facile dici potest: non separari invicem benevolentia. Antimachi versio: „et cogitationibus quae ad animorum coniunctionem spectant,“ nil praesidii adfert ad locum vel recte explicandum vel emendandum. Malim, deleta praepos. ἐπὶ locum sic legere: καὶ αὐταῖς ταῖς ἐννοιαῖς. Animis, inquit, affectibus, ipsisque adeo cogitationibus nunquam separabimur. (Summa et intima manebit animorum coniunctio.)

6 ἀλλ' ἐν ἑσῶ σοι. Legenti mihi et relegendi haec verba nunquam non incommoda visa est, quae e vulg. lect. prodit sententia: „accipe hoc a me tanquam munus ad consummandas et ornandas nuptias, quod neque eorum, quae de nuptiis (in laudem earum) ab oratoribus proferri solent, neque ipsarum (nuptiarum) sis ignarus,“ quasi Dionysius hoc libello Echecrati mittendo efficere potuerit, ut ille nuptias ipsas experiretur! Quodsi noster hoc sibi volebat: „quod ea, quae de nuptiis dici solent, eodem modo cognoscas, quo nunc ipsas nuptias experiris,“ debebant illa longe aliter enunciari. Hinc voculas: μὴδ' αὐτῶν deleri malim, praefectas quippe a glossatore semidocto, qui praecedens μὴδὲ huius voculae repetitionem exigere omnemque locum hoc additamento concinniorē reddi posse putaret. Omissis il-

At quum vincula illa quae artis dicendi studia et docendi officium iniiciunt, corpore et loco nos invicem separare videantur, (absit enim, ut unquam mente, adfectu, ipsisque adeo cogitationibus alieni nobis reddamur) accipe saltem haec muneris loco ad consummandas et ornandas nuptias a me oblatis, quibus notitia eorum, quae de nuptiis dici solent, (pariter quam ipsarum) tibi paretur, sive ipse volueris in tuum usum servare, (retinere) sive tanquam symbolam conferre ad benevolentiam alicuius tibi conciliandam. Forsan quidem iam alio tempore ipse in eiusmodi orationibus omne initium dicendi posuisti, cum iuvenis admodum me duce primam persequeris institutionis rhetoricae viam, cum ceteris exercitationum oratoriarum

lis, sententia longe aptior evadit haec: quod ne eorum quidem ignarus sis, quae in laudem nuptiarum dici solent. Debuit autem de his edoceri Echecrates, qui iam in eo versabatur, ut ipse suarum nuptiarum causa λόγον γαμηλιον πεποιθάρ. Vd. infra §. 8. σκοπεῖν καὶ σοὶ ποιήσας. — De more dona γαμηλία, nuptialia varii generis et ante et post nuptias in eos conferendi, qui matrimonium inirent, iam apud vet. recepto vd. Laurentii lib. de sponsalibus et nuptiis c. 1. (in Gronovii Thesaur. Antiquit. Gr. T. VIII.)

7 Vocab. εἶνος propr. de convivio quod fieret e symbolis sodalium collatis (Athenaeus VIII, 16.) et de ipsis tali consilio collatis symbola adhiberi solitum, hic de dono, amicitiae documento dicitur, quod, velut symbolam, confero ad amicitiam alterius mihi conciliandam. Cfr. Demosth. contra Midiam c. 27. Alia cognata notione praemii, commodi, quod aliquis honesto modo sibi parat, leg. infra c. 6. §. 5.

8 ἀνακρουσθαι propr. initium facere canendi (ἀκρουειν, instrumenta musica, quae cantum comitentur, pulsare) h. l. de discipulo, qui dicendi facit initium. Praepositio verbi compositi, προανακρουσθαι si quam vim habet, ad praecedens tempus refertur, quo Echecrati accuratiori λόγων γαμηλιων recte conformandarum notitia opus fuit. Simili not. prima orationis parte (exordio) aliquid significandi προανακρ. infra leg. c. 9. §. 7. in.

9 ὁδὸν τῶν ρητορικῶν. ρητορικῶν vel pro neutro accip. (eorum quae pertinent ad ρητορὰ et ρητορικὴν) vel ad subintell. λόγων referendum. Persecutus erat Echecrates, scriptore duce, primam viam τῶν ρητορικῶν, cum primum faceret initium praeceptis rhetoricis accommodate dicendi et scribendi. Cfr. quae de simili form. μετιέναι τοὺς λόγους ad c. 1. §. 1. monuimus.

10 γραφῶν καὶ συγγρ. cum voc. συγγραφεῖν hand raro a simpl. γραφεῖν ita soleat differre, ut potissimum ad historiarum scriptores eorumque opera referatur, hoc et. loco illud potissimum exercitationum rhetor. genus innui existimo, quod

γυμνάσματα τέ καὶ ἀσκήματα τῆς ῥητορικῆς, καὶ δὴ καὶ ¹²
 τὰς θέσεσι ἔτω λεγομένας, καὶ τῶν τὰ εἰς τὸν παρὶ αὐτῶ
 τὸ γάμει λόγον συντείνοντα, ¹³ καὶ τὴν προτροπὴν τὴν εἰς
 αὐτὰ.

s.c.

β'. Προκαχειρίζαι ¹³ γὰρ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ τῶτο πρὸ
 (δ' αμ.) πάντων τοῖς νεωτέροις εἰς γραφὴν· εἰ γαμήτεον. ἢ πόρρω δ'
 ἔδῃ νῦν ὁ ὕψ' ἡμῶν προχειριζόμενος λόγος τῆς περὶ τὰς τοι-
 αύτας ιδέας τῶν λόγων θήρας. ¹⁴ ἀμέλει γὰρ τοι ἔδῃ τῶν, ¹⁵
 οἷσπερ περ καὶ ἐν ταῖς ¹⁰ θέσεσιν ἀπὸ θεῶν — (καὶ) ὅτι ἔτοι
 οἱ εὐρέντες καὶ δείξαντες τὰς γάμεις τοῖς ἀνδράποικις· ¹⁷ Ζεὺς
 γὰρ καὶ Ἥρα, πρῶτοι ζευγνύντες τε καὶ συνδυάζοντες· ἔτω
 τοι ὁ μὲν καὶ πατὴρ καλεῖται πάντων, ἡ δὲ ζυγία, ἀπὸ τῆ
 ζευ-

in fabulis et aliis narrationibus versatur. Sunt enim ασκη-
 ματα et προγυμνασματα, quae h. l. non differunt, scriptiones,
 quibus elaborandis in rhetorum scholis idonei reudebantur
 juvenes tribus, quae apud vet. colebantur, eloquentiae ge-
 neribus, iudiciali, deliberativo, panegyrico, recte tractan-
 dis. Cfr. Ernestii lex. technol. Gr. rhet. sub v. προγυμνασµ.
 11 Scriptiones, quibus θεσεις propositae tractabantur, (quaes-
 tiones universae, neque accuratius circumscriptae personis
 temporumque rationibus notandis) praecipuum aliquod illa-
 rum exercitatu. genus constituebant. Loca haec in rem Erne-
 stius l. l. attulit.

12 Sub iis, quae ad λόγον γαμήλιον, et nuptiarum commendatio-
 nem in eo obviam (προτροπὴν εἰς αὐτὰ) spectant, intell. θε-
 σεις, quibus quaestio tractatur: num conducatur, uxorem dū-
 cere? (εἰ γαμήτεον, vd. §. 2. in.) cuius θεσεως elaboratae
 exemplum leg. apud Aphthonium in προγυμνασμασι (p. 14 —
 16. ed. Ald. rhetoricam Gr.). Talium vero θεσεων argumenta
 proxime coniuncta esse iis, quae in orationes nuptiales inci-
 dant, innuit quoque Alexander rhetor in comment. περὶ επι-
 θαλαμίων (p. 623. ed. Ald.) τα τε μετὰ ταῦτα προοίμια εἰς περὶ
 τοῦ θεοῦ τοῦ γάμου λόγος ὡςπερ Ἰστικός καὶ θολοῦ σὺν ἐξετασιν πε-
 ριέχων, ὅτι καλὸν ὁ γάμος. Ceterum permultos scriptores,
 qui in nuptiis universe laudandis versati sunt, vd. apud Stoe-
 baecum in sermonn. s. 65. 66.

τὴν προτροπὴν τὴν εἰς αὐτὰ. Quanquam Graeci inter-
 dum paulo negligentius et indefinitius loquentes neutrum ad-
 iectivi aut pronominiis Plurali numero adhibent, ubi Sub-
 iectum, ad quod refertur, aliud genus postulabat, (ut an-
 tea τα — συντείνοντα, praeced. θεσεις) tamen vix ferri id po-
 terit, praecedente Subiecto numero Singul. adhibito (ut h. l.
 γάμον). Malim igitur εἰς αὐτὸν scribere pro vulg. εἰς αὐτὰ,
 quod haud dubie ex antecedd. neutris τα — συντείνοντα ena-
 tum.

§. 2.

13 Quod vulgo legitur προκαχειρίζαι in προκαχειρίζαι mutan-
 dum esse iam Sylbargius bene intellexit. Adducunt codd.
 reg. I. Cant. et locus c. 5. §. 2. — Post ἐν τοῖς μάλιστα subint.

rūm generibus scribendo tractandis, tum quaestionibus infinitis, quae vocantur, ac praeter alias iis, quae ad orationem nuptialem et cohortationem nuptias commendantem pertinent.

§. 2. Solebat enim ex iis, quae maxime erant usitatae, haec inprimis questio a iuvenibus tractanda eligi: num uxor sit ducenda? Neque profecto orati, de qua nunc praecipere constituimus, aliena est ab investigatione rerum dicendarum, quae in talibus orationum generibus versatur, immo nec ab iis, quae in thesibus a Diis petitis proferre solemus, sc. eos invenisse et ostendisse hominibus nuptias, siquidem Iupiter primus cum Iunone nuptias contraheret (unde ille pater omnium, haec Iulias

προεχειρισμένοι s. εισδοσι (in iis, quae maxime proponi solebant). Similis locus Platon. Sympos. c. i. §. 7. (p. 5. ed. Wolf.) Σωκρατους βραχὺς ὡν ἐν τοῖς μαλίστα τῶν τότε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Plura loca vd. apud Vigerum de idiotismis linguae Gr. T. I. p. 418. edit. Herm.

14 Non alienum esse dicit noster λόγον, de quo nunc praecipere constituit, λόγον γαμήλιον ab investigatione rerum dicendarum, s. argumentorum (ἡρα enim ab investigatione quae venatoria est, ad omnem qua aliquis in re quadam perquirenda utitur diligentiam transferri neminem fugit, vd. infra c. 10. §. 7.) quae versetur πρὸς τὰς τ. ἰδέας τ. λόγων, circa eiusmodi quaestionum universarum (σι γαμήλειον) tractationes. ἰδέα, cuius voc. multiplicem usum faciunt rhetores graeci, interdum orationum genus dic. quod ipse argumenti natura et indole definitur. Vd. infra c. 10. §. 14.

15 οὐδὲ ταύτων. Ut antea Genitivus τῆς ἡρας legeb. ita hic quoque ταύτων pro vulg. ταυτοῖς scribendum putavi.

16 Seneca requirit, ut post ὁρῶν addatur (quod vulgō deest) χρωμαῖα. Delenda contra, quae seq. voc. καὶ nisi velis ad illud paulo remotius καὶ referre quod infra leg. καὶ ἀπὸ τούτων τῶν ὁρῶν.

17 Fateor, me non omnino assequi, quomodo Iupiter et Iuno dici potuerint πρώτοι ζευγνύντες τὰ καὶ συνδυάζοντες, cum ipse Iupiter et Iuno Saturnum et Rheam haberent parentes, hi Terram et Uranum? Num hoc sibi vult, numina illa omnium fuisse prima, quae sollemni us nuptiis rite celebrandis coniugium inirent? (Frequentiissima quippe nuptiarum illarum sollemnium vulgō τῆς οὐ γαμου nomine venientium mentio iniecta a poetis vet. cfr. Hesych. sub h. v. Heynius ad Virgil. T. II. p. 232. seqq. T. IV. p. 236.) At tum non recte potuit noster simpliciter dicere: πρώτοι ζευγνύντες τὰ καὶ συνδυάζοντες?

A lectione omnium libr. ζευγνύντες recedit codex Cant. qui γημαντες τὰ exhibet, (quod lectionis vulg. interpretamentum sapit) in margine tamen ζευγνύντες. Post ζευγνύντες suppl. αὐτοὺς: qui se ipsos matrimonio iungerent. De

ζευγνύναι τὸ θεῖον τῷ ἄρρενι. ¹⁸ καὶ ἀπὸ τέτων τῶν θεῶν καὶ ὁ τῶν λοιπῶν θεῶν χορὸς ¹⁹ παρῆλθεν εἰς τὸν βίον τῶν ἐπιφθιμιάδεντων ²⁰ τοῖς γάμοις, γαμηλίων τε καὶ γενεθλίων ἕως ὀνομαζομένων· καὶ ὅτι ὁ γάμος αἴτιος τῆ τ' ὀνομασθῆναι τέτας τὰς θεὰς καὶ τιμᾶσθαι. ἄνευ γὰρ τῶν γάμων εἰδ' αὖ αἱ τιμαὶ τέτων παρῆλθον εἰς ἀνδρώπας.

γ'. Ἐφεξῆς ἐπάγειν χρὴ τὸν περὶ τῆς φύσεως ²¹ λόγον, καὶ ὅτι τῆτο αὐτῆς ἔργον. τὸ γυνᾶν τε καὶ κυτσκεν. ²² καὶ ὅτι διήλθε διὰ πάντων τῶν ἔργων αὐτῆς καὶ ζῶων καὶ φυτῶν. εἴτα τὴν διαφορὰν ἐπάξομεν τῆς ἐν τοῖς ἀνδρώποισι μίξεως καὶ κοινωνίας, ὅτι τὰ μὲν ²³ (ἄλλα) ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε μίγνυται· ὁ δ' ἀνδρώποιοι τάξιν τινα καὶ νόμον ἐξεῦρε τῇ γάμῃ, ²⁴ ἐκ ἀγγελῶδὸν δίκην θεῶν ἐπιτρέπων μίγνυσθαι, ἀλλὰ σύμμιξιν καὶ κοινωνίαν δυοῖν ²⁵ τὴν προσηγορεύουσαν εἰς ἅπαντα τὸν βίον μεμνησθῆναι, ἐν ᾧ ὅτι τῇ μὲν θεῶν καὶ πεπλανημένῃ βίῃ ἀπηλλάγησαν. βίον δὲ ἡμέρον καὶ τεταγμένον ἔσχον διὰ τῇ γάμῃ. καὶ ὅτι θυητὸν ὃν γε τὸ ἀνδρώποιοι ἐκ τῆς μίξεως καὶ κοινωνίας τῇ γάμῃ ἀθάνατον γέγονεν ἐκ τῆς διαδοχῆς ²⁶ τῶν ἐπιγινομένων· ὥσπερ φῶς ἀναπτόμενον

†b. συνδυαζέιν connubio iungere vd. Valquenarii dist. Eurip. p. 50. (nota subi.)

18 Consilium nostri laudis argumenta quaedam in λόγοις γαμηλοῖς proferenda enarranti requirere videtur, ut post καὶ voc. ὅτι addatur, ut infra (ubi novum argumentum commemoratur): καὶ ὅτι ο γάμος.

19 παρερχομαι εἰς βίον simplic. nasci, oriri, ut infra c. 6. §. 1.

20 Constat, numinibus quibusdam, tanquam nuptiarum, coniugii, puerperii praesidibus, tutoribus, et adiutoribus singularem cultum a Graecis Romanisque exhibitum fuisse. Tales v. c. fuere, Iupiter Γαμηλιος et Γενεθλιος, Iuno Γαμηλία et Ζυγία, s. Iugalis, Lucina, Venus Κωλιας et Γενετυλλίς (Lat. Genitrix), Diana Ilithyia et Lucina, ad quos preces mittebant nuptias celebraturi. Haec enim Deos invocandi notio h. l. inest voc. ἐπιφθιμίζεν, quod saepe omnino de iis adhib. qui aliquem honorifice compellant inprimis ita ut alicuius rei auctorem praedicent. vd. interpr. ad Luciani Prometheus T. I. ed. Reiz. p. 24. 25.

§. 3.

21 Vd. de voc. λέγειν not. ad c. 1. §. 2. ex.

22 καὶ ὅτι διήλθε. Suspiciam olim, verba τῶν ἔργων αὐτῆς male repetita esse e prioribus ἐπὶ ταῦτα αὐτῆς ἔργον, ita ut locus sic legi debeat: καὶ ὅτι διήλθε διὰ πάντων καὶ ζῶων καὶ φυτῶν. Attamen retractando loco intelligebam, posse illa omnino non inepte defendi, si modo sumamus, inesse aliquem lusus verborum in duplici voc. ἔργον usu, quo primum ipsa gignendi facultas, tum ea, quae natura produxerit, indicentur,

galis diceretur a iungendo muliebris genere virilli) et omnem ceterorum Deorum qui in nuptiis invocantur, nuptialium et natalitiorum (Penatum) nomine venientium cohortem vitam illis numinibus debere, itemque nuptias fecisse, ut illi Dii his nominibus insignirentur et colerentur (nam sine nuptiis nec cultus eorum unquam inter homines exstitisset).

§. 3. Tum naturae oportet mentionem iniici, cuius hoc sit institutum, ut proles concipiatur et edatur, in omnibus eius operibus, et animantibus et plantis pariter obtinens. Commemorabimus deinde ea, quibus hominum illa coniunctio et coitus ab alio differat; cetera quidem temere et fortuito misceri, hominem vero ordinem quandam et certam nuptiarum legem invenisse, dum non permetteret, ut gregatim ferarum more coirent (homines), sed eam, quae inter duos tantum esset, coniunctionem institueret, per omnem vitam utilissimam. Dicendum ibi, homines nuptiis ab illa fera vita et errabunda ad humaniorem et bene compositam traductos fuisse, itemque genus humanum morti obnoxium coniunctione, quae nuptiis fieret, indeque orta poste-

Ipsam *εργον* naturae, το γενναν et κυριαιον obtinuit inter omnia eius *εργα*. Sylburgii emendatione δια παντων το εργον αυτης partim lusus ille elegans protus tolleretur, partim otiosam subi. το εργον αυτης repetitionem lucraremur. Dic. το γενναν και κυριαιον διαλθειν δια π. ζωων κ. φυτων propr. et animantium et plantarum genera omnia pervasisse, i. e. inter ea, legis instar omnium unanimi consensu probatae et firmissime sancitae obtinuisse; quo sensu infra c. 5. §. 1. και καθαπερ τις ουτος ο νομος και θεσμος διαληλυθε δια παντων.

23 οτι τα μεν αλλα, deest vulgo in his voc. αλλα, (scil. θηρια et φυτα) quod sensus requirit. Excidit forsitan propter similitudinem vocis seq. απλως.

απλως esse h. l. temere, nullo rationis iudicio adhibito, docet et add. ως επυχε, et oppos. ο δ' ανθρωπος.

24 το αγαλιδον μιγνυσθαι gregatim misceri s. coire (quod more animalium, δικην θηριων fieri dic. vd. de part. δικην B. Fischerus in ind. Aeschin.) opponitur τη κοινωνια των δυων quae iuter homines obtineat, cum animalia pro lubitu soleant cum pluribus misceri.

25 Verissimam emendationem την προσφορωτατην margini cod. Colb. adscriptam non dubitavi quin reciperem pro vulg. τοις προσφορωτατοις, quod parum commode leg.

26 εκ της διαδοχης, voc. διαδοχη, successio, (ductum a διαδεχομαι, cuius prima est accipiendi s. recipiendi aliquid, altera succedendi notio, cum is, qui aliquid accipit, quoad usum rei acceptae alteri succedat, vd. infra c. 8. §. 14. in.

νον και διαμενον ²⁷ (και τοις ἐπιγινόμενοις, τῇ γεννήσει τῶν ἀνθρώπων) και μήποτε ἀποσβεννύμενον και τῆτον ἂν τις εἴποι δικαίως ἔρανον ²⁸ κάλλιστον ἢ χρημάτων, εὐδὲ κτημάτων τινῶν, ἀλλ' αὐτῆς τῆς Φύσεως και τῶ γάμῳ, ²⁹

προσγίγνεται . δ' Εἴτ' ἐξετάσεις ἐπὶ τέτοις, ὅσα προσγίνεται τοῖς γα-
 γαμηκόσι. πρῶτον μὲν πρὸς δόξαν, ὅτι ἐνδοξότεροι, τὸ κάλ-
 λιστον μέρος ³⁰ τῆς ἀρετῆς εὐδὺς ἀπὸ τῶν γάμων ἀρχόμενοι
 καρπάζονται, τὴν σωφροσύνην. ὁ γὰρ γάμος εὐδὺς και σωφρο-
 σύνης δόξαν περιτρίβει ³¹ τοῖς ἀνθρώποις· και οἱ τοιῶτοι δο-
 κῶσι τῆς μὲν ἀτάκτης μίξεως ἀπηλλάχθαι, πρὸς δὲ μίαν ἀφο-
 ρῶν μόνην τὴν, ἑαυτῶν ἑκάστος γυναῖκα. ἐκ δὲ τούτων και ἐντι-
 μοτέρως ἀνάγκη γίνεσθαι τῶν ἀνθρώπων, και πισοτέρως δοκεῖν,
 και εὐνεγέρας περὶ ³² ταῖς αὐτῶν πατρίδας ἐν παντί, διὰ τὸ
 ὥσπερ

διαδεξάμενος τον λογον.) h. l. propriam vim suam obtinet
 (quod docet add. των ἐπιγινόμενων) quanquam subinde tropice
 de ipsa prole, liberis, dicitur (quippe qui vita patentibus
 succedunt). Sic ap. Aphthonium in προγυμνασιμ. loco supra
 laud. εἴτα εἰς γῆν προσελθὼν (sc. ο γάμος) ἀπασιν τοῖς λοιποῖς ἐπι-
 φέρει τὴν γενεσιν και παρενεγκὼν α μενειν οὐκ οἶδεν τὸ μανειν αὐτα
 ταις διαδοχαῖς σοφισατο. „prodiit in terram (ο γάμος) et
 „omnibus reliquis ortum dedit, et cum protulisset quae non
 „possent permanere (mortalia) fecit prole succedente ut ad
 „interitu servarentur.“ Idem in epilogo huius Σέσεως: και
 παρεχων (sc. γάμος) θνητοῖς θεους δοκεῖν, οἷς μενειν σοφίζεται.
 cfr. ad illustrandam sententiam Alexander rhetor in com-
 ment. περὶ ἐπιθαλαμιῶν: μετὰ ταῦτα παλιν εἶπεν, ὅτι αὐτος (ο
 γάμος) τον ουρανὸν ὁμοίως παρεσκευασε, και σχεδὸν ἀθανάτων ἀφι-
 λοτεχνησεν, συμπαραπεμπὼν αἰ τας διαδοχας του γενους τῶ μηκει
 του χρονου. add. Thucydidis λογος ἐπιταφιος ο. 36. p. 78. ed.
 Goult. ubi διαδοχη των ἐπιγινόμενων de posteris, quatenus
 succedunt patentibus, dic. Ceterum pro ἐκ της διαδοχης μα-
 λιμ (ut locc. laudd. Aphth. et Alex. leg.) τῇ διαδοχῇ s. ταῖς
 διαδοχαῖς, repetitionis praepos. ἐκ parum elegantis et ingratae
 auribus vitandae gratia.

- 27 και τοις ἐπιγινόμενοις. Ex vulg. loci lect. sensus admodum
 incommodus evadit hic: „quemadmodum lumen quod accen-
 „ditur et posteris permanet (in usum posterorum) homini-
 „bus procreandis neque unquam extinguitur.“ Quae si quis
 modo obiter perlegerit et cum antecedentibus comparaverit,
 non poterit non in verbis: και τοις ἐπιγινόμενοις τῇ γεννήσει
 του ανθρωπου partim laud parum languidis et otiosis, partim
 male inter se nexis haerere. Omnis quippe imago, qua
 scriptor immortalitatem quam genus humanum nuptiarum
 opo adeptum fuerit, cum lumine quod nunquam extinguitur,
 comparat, additamento illo haud parum turbatur, quod tan-
 tum abest ut imagini uberius exornandae inserviat, ut potius
 temere et incommode rei ipsius, cuius illustrandae causa
 imago adhibita fuerat, lectores denuo memores esse iubeat.
 Ut verbo dicam, manifesto redolent et repetitionem antece-

posterorum successione immortale evasisse, luminis instar accensi quod permaneat, nec unquam extinguatur. Hanc utique praestantissimam dixeris non divitiarum quarundam aut facultatum, sed ipsius naturae et nuptiarum symbolam.

§. 4. Quaeres porro, quot bona iis contingant, qui inierint nuptias. Primum quidem, quantum fama illi praestent; quippe qui ab illo inde tempore confestim optimam virtutis partem, temperantiam, lucrari incipiant. Etenim nuptiae continuo temperantiae famam hominibus conciliant, siquidem tales a coitu temerario prorsus abalienati videntur, ita ut quisque in solam ipsius uxorem oculos convertat. Hinc autem necesse est magis spectabiles evadant, fidelioresque et erga patriam omnino benevolentiores censeantur, eo quod
liberos

dentinm τῶν ἐπιγινόμενων, (quae facile poterant in τοῖς ἐπιγινόμενοις abire,) et glossema, quo librarius aliquis verbis: τῇ γεννησεί τοῦ ἀνδρὸς margini adscriptis, tumque loco in-
erto in textum illatis formulam ἐκ τῆς διαδοχῆς τῶν ἐπιγιν. explicare voluit. Omnis oratio, his eliminatis, bene procedit.

28 ἐρανὸν καλλίσον — τινῶν. De voc. ἐρανὸν vđ. monita ad huius cap. §. 1. n. 7. Ipsa natura, quae suadet, ut coniugium ineamus, et nuptias optimam quasi conferunt symbolam ad salutem generis humani et ipsum genus hum. servandum. Contulit nostrum locum (cum loco in Thucyd. (s. Periclis) λόγῳ ἐπιτ. c. 43. Goutloeber in not. p. 100. ubi cives pro patria mortui dicuntur καλλίσον ἐρανὸν αὐτῇ (τῇ πόλει) προσιμενοι.

29 Pro vulg. καὶ τοῦ γενοῦς facili mutatione, quam sensus requirebat (vđ. not. antec.) edidi καὶ τοῦ γαμου.

§. 4.

30 τὸ καλλίσον μέρος, cfr. similis locus Aphthonii in 9ῳ: ἐπιγαμητέον: ὁ γαμος δίκαιους ἀμὰ καὶ ἀνδρείους ἀποτελεῖ καὶ μὴν καὶ σοφοὺς, οἱς προνοεῖσθαι τῶν φιλτατῶν ἐπαιρεῖ, καὶ (τὸ παραδοχόν) σωφροσύνην οἶδε κομίζειν ὁ γαμος, καὶ ἐν τῇ φιλοτιμίᾳ τῶν ἡδονῶν τὸ σωφρονεῖν ἀναμεικταί. δι' ὧν γὰρ νομὸν ταῖς ἡδοναῖς ἐπιτίθῃσι, νόμῳ παρεχέει σωφροσύνης τὰς ἡδονὰς. (ubi simpl. legendum videtur παρεχέει σωφροσύνην, omissis vocc. νόμῳ et τὰς ἡδονὰς.) καὶ τὸ κατηγορησέν αὐτὸ καθ' αὐτὸ συντῶ γαμῷ θάυμαζεται.

31 περιτιθεναὶ τίνι τι h. l. simplic. tribuere s. conciliare alicui aliquid. Vđ. Demosthenes T. III. p. 1417. ed. Reisk. περιτιθεναὶ δοξάν τοῖς εὐκαιοῦσιν.

32 legeb. vulgō: περὶ τὰς αὐτὰς πατρίδας. Ubi cum otiosum sit pron. αὐτὰς, Sylburgius vel περὶ αὐτὰς τὰς πατρίδας scribi voluit (i. e. erga ipsam adeo patriam magis benevoli reddantur necesse est) vel περὶ τὰς αὐτῶν πατρίδας, vel simpl. περὶ τὰς πατρ. Recepi αὐτῶν πατρ. secutus edit. Ald.

ὥσπερ ὁμηρα ³³ δαδωμέναι ταῖς πατρίσι τὰς ἐαυτῶν παῖδας, δι' ἧς ἀναγκαῖον καὶ μᾶλλον εἰς τὰς συμβαλλὰς παραλαμβάνεσθαι.

τάλ

ε. Καὶ πρὸς λύπας τε καὶ δυσχερῇ τὰ ἐν τῷ βίῳ γὰρ μοι χρησιμώτατος, καθότι ταῦτα ³⁴ παρασκευάζων ὥσπερ φορτία, μεταδιδόντων ἡμῶν ταῖς ἐαυτῶν γυναῖξιν τῶν δυσχερῶν, καὶ (τῆς ³⁵ κοινωνίας) παρηγορημένων. ἐν δὲ τῇ τῶν καὶ τὰ ἡδὲ ἀνάγκη τερπνότερα φαίνεσθαι, μὴ ³⁶ αὐτῶν ἐφ' ἐαυτῶν ³⁷ εὐφραϊνομένων, ἀλλ' ἐχόντων καὶ τὰς συμπανηγυρίζοντας καὶ τὰς συνευφραϊνομένας παῖδας τε καὶ γυναῖκας, καὶ τὰς ἄλλας συγγενεῖς. καὶ ἔορται δὲ καὶ πνευγύρεις διὰ τὸ τερπνῶς, ὅτι ἐν πολλοῖς γίνονται. ἀνάγκη δ' ἐκ τῶν καὶ τὰς συγγενείας αὐξάνεσθαι. καὶ ἐκ τῆς πρώτου ³⁸ μὲν συνοικίας ἐγένοντο, εἴτα καὶ κῶμαι, εἴτα καὶ πόλεις. ἐκ δὲ τῶν ἐπιγαμιῶν καὶ ἡ γυνῶσις πλείων, καὶ ἡ συγγένεια ὑπερβολίς. ³⁹ ἤδη παραδετέον καὶ μνηστέον καὶ ἐνδοξῶν γάμων, ἢ ἀρχαίων, ⁴⁰ καὶ

et cod. Cant. Quamquam enim de eorum ipsorum patria sermo est, quæ matrimonium inierunt, tamen ideo non necessario scribendum autum. Nulla quippe h. l. est τοῦ αὐτῶν ambiguitas. Simil. infra §. 6. καὶ ἐτι τροπον τινα εἰς ἀρχῆς ἀναγεσθαι αὐτὸν καὶ ἀνηθασκῆναι συν τοῖς αὐτοῦ παῖσιν.

³³ ὥσπερ ὁμηρα, cum fama, auctoritas, benevolentia quam parentes de civibus bene merendo sibi conciliaverunt, ipsos liberos pariter soleant ornare, quam contentus et odium, quo illi laborant, his etiam obest, id ipsum excitat parentes, ut de civibus vel liberorum causa bene mereri studeant, quasi ii sint obsides, quorum vita et salus a civibus eos tenentibus pendeat.

§. 5.

³⁴ Locus vulgo ita legebatur: κουφότερα ταῦτα παρασκευάζων, ὥσπερ φορτία μεταδιδόντων ἡμῶν ταῖς αὐτῶν γυναῖξιν τῶν δυσχερῶν, καὶ τῆς κοινωνίας παρηγορουμένων. Ubi perperam voco. ὥσπερ φορτία ab antecedd. commate separantur, ita ut cum μεταδιδόντων stricti debeant; quæ ratio ideo admitti nequit, quod voc. μεταδιδόναι partim non iungi solet Accusativo rei, cuius aliquis particeps fieri dicitur, partim h. l. manifesto ad aliud pertinet subiectum. (seq. τῶν δυσχερῶν.) Malui igitur comma ponere post φορτία. (γάμος dic. mala illa, velut onera, i. q. quasi sint onera, leviora reddere.) Eandem rationem Antimacho placuisse video, locum ita latine reddenti: quippe quæ hæc tanquam onera reddant leviora, cum molestiarum omnium uxores faciamus participes.

³⁵ Genitivus Singul. τῆς κοινωνίας in Dativum vel Singul. (τῇ κοινωνίᾳ) vel (ut Sylburg. voluit) Plur. ταῖς κοινωνίαις mutandus, nisi malis ex τῆς κοινωνίας.

³⁶ μὴ αὐτῶν ἐφ' αὐτῶν, form. ἐφ' αὐτοῦ ποιεῖν cum proprie de iis adhiberi soleat, qui sponte aliquid faciunt, a nemi-

liberos suos, velut obsides, patriae dederint, quorum causa non possint non multo diligentius in consilium adhiberi.

§. 5. Neque non dolorum et molestiarum, quae sunt in vita, ratione habita, maxima est nuptiarum utilitas, quippe quibus illae, velut onera, sublevantur, dum uxores nostras molestiarum participes reddimus, et ex illo consortio solatium capimus. At gaudia quoque matrimonio iunctis non possunt non iucundiora videri, cum non ipsi soli laetemur, sed una nobiscum gaudia percipientes et laetantes habeamus filios, mulieres, et alios consanguineos. Solet enim dierum festorum quoque et conventuum publicorum propterea maior esse suavitas, quod multi intersunt. Necesse est item, ad finium numerus nuptiis augeatur. Hinc dices factum esse, ut primum plures domus eodem loco extruerentur, tum pagi et urbes conderentur. Orta quoque ex adfinitatibus plurium notitia, et ea quae cum peregrinis est, adfinitas. Addere his decet exempla nuptiarum insignium vel olim celebrium, et commemorare, quot

ne coacti aut persuasi, contra αὐτῶν πείσιν dicatur, qui solus aliquid facit, nullo alterius consilio vel auxilio (vd. Ill. Wolfii nota ad Demosth. or. contra Leptinen §. 83.) rectius, opinor, scripsisset noster αὐτῶν μόνιτurus nuptiis iunctos non solos laetari, sed habere, qui quasi adiuvent eorum laetitiam. Reperitur tamen similis formula: αὐτῶν, usus de compos. vbb. c. 16. p. 97. in. (T. V. ed. Reisk.)

37 Voc. συμπανηγυρίζειν (propr. una cum aliis interesse conventibus publicis πανηγυρεῖν,) h. l. propter add. συνευφραίνεμενους latiori sensu accipere malim, ut sit i. q. delectari (max. iis, quae in sensus cadunt,) cfr. Aeliani varr. histt. 13. 1.

38 Pro ἐκ τούτων in codd. Colb. et Cant. leg. ἐκ τούτων, quod vereor ne ex antecedd. ἀνάγκη ὃ ἐκ τούτων, petitum sit. ἐκ τούτων pertinet ad τὸ ἀνξανεσθαι τὰς συγγενείας. Aucto adfinium numero factum, ut plures domus uno eodemque loco extrui inciperent. Ante ἐκ τούτων legeb. vulgo ὅτι. Verum nihil praecessit, quo referri commode posset.

39 ὑπεροχῆι qui extra fines terrae, quam incolimus, habitant, i. q. peregrini. Ita ap. Dionysium antiquitt. Romm. l. 2. p. 243. (T. I. Reisk.) oppon. πόλεμος ὑπεροχῆος γασσι ἐμφύλιω, externum bellum seditioni domesticae.

40 ἐνδοξων γαμῶν, ita Alexander περὶ ἐπιθαλαμίων (p. 627. coll. Ald.) sollennium Bacchi et Ariadnes, aut Pelsi et Thetidis nuptiarum mentionem commode iniici existimat.

καὶ ὅσα ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν ἐγένετο τοῖς ἀνδράποισι, καὶ ὡς ἡ ἀποτροπὴ τῶν δυσχερῶν διὰ γάμῳ· οἷον ἐπὶ Μενέλαως ⁴¹ ἀθάνατος ἐγένετο διὰ τὸν γάμον τῆς Ἑλένης, καὶ ὁ ⁴² Πηλεὺς διὰ τὸν τῆς Θέτιδος καὶ ὁ Ἀδμητος ⁴³ διὰ τὴν Ἀλκίησιν τὸν ἐκ τῆς εἰμαρμένης ⁴⁴ θάνατον διέφυγεν.

ε'. Ἐπειδὴν δ' ἱκανῶς ⁴⁵ περὶ τῶν διελθῆς, εὐχῇ χρῆσθον ἀγαθῶν μὲν αἰτησὶν ἔχεται περὶ τῶν γάμων καὶ τῆς παιδοποιίας, ἀποτροπὴν δὲ τῶν κακῶν· εἴτα ⁴⁶ διατυπωτέον λόγῳ, οἷον προαναφωνῶντᾶ, ὅποῖος ἂν ὁ βίος ὁ μετὰ τῶν παίδων γένοιτο, ὅτι τερπνότατος χορὸς παίδων εἰ γένοιτο ὁρῶντι, καὶ ὅτι τρόπον τινα ἐξ ἀρχῆς ἀναναίξασθαι αὐτὸν ⁴⁷ (ποιεῖ) καὶ ἀνθίστασθαι σὺν τοῖς αὐτῇ παισίν. ἐν τῷ δ' ἀνάγκη καὶ ἀναμινύσκειν, ὡς ποτε καὶ αὐτὸς ἐν νεότητι ἐποίησεν. ⁴⁸ ἡδεῖα δὲ καὶ ἡ μνήμη τῶν ἐν παισὶν ἡμῖν πεπραγμένων, ⁴⁹ καὶ εἴδεν ἕτερον ἐπὶ τὸ ποιεῖν ἐξ ἀρχῆς πάλιν βεβιωκέναι· εἰ δ' εἰκόνα τις ὁρῶν ἑαυτῇ ἀψυχὸν ᾗσεται ⁵⁰ (πολλῷ μᾶλλον χαρήσεται,) ὅταν καὶ μὴ ἀψυχὸν ταύτην ὁρᾷ, ἀλλὰ καὶ ἐμψυχὸν, μὴδὲ μίαν, ἀλλὰ πολλὰς, ἂν εἴω τυγχῇ.

ie, ad. c.

⁴¹ Μενέλαως; pertinent haec ad Protei, Dei marini, nobile de Menelao vaticinium (Hom. Od. δ', 561 — 69.). Ille enim (Menelaus) cum e bello Trojano Helena comite domum rediturus tempestate vehementi in insulam Pharus delatus fuisset, Proteumque coëgisset, viam indicare, qua ipsi domum sit redeundum; hic (Proteus) rerum futurarum gnarus Menelao praeter alia hoc significavit, eum non esse, hominibus aliorum instar, mortem subiturum, sed vivum, aditurum, campos Elisios, propterea quod Helenam (Iovis et Ladae filiam, Hom. Il. γ', 237.) habeat uxorem, ideoque Iovis sit gener. Contigisse apud vet. Menelao et Helenae cultum divinum testis est Pausanias descript. Gr. 3, 19.

⁴² Quamquam veteres (quantum scio) Pelei, nobilissimi Thessali regis obitus causam et rationem ignorant, non tamen memini me locum invenisse, ubi immortalitatis, quam per Thetidem coniugem (Nereidem) adeptus fuerit, diserte mentio iniiciatur. Pertinet forsitan haec fabula ad commenta seniorum scriptt. minus nota.

⁴³ Fabula de Alcestide Admeti, regis Pherarum (Thessaliae urbis) coniuge, quae pro marito mortem fatalem subiit, postea (ut plerique ferunt) ab Hercule ex inferis reduta et Admeto reddita copiosius expos. legitur apud Apollod. bibl. I, 9, 15. Palaeph. περι απιστων c. 41.

⁴⁴ ἡ εἰμαρμένη scil. μοῖρα (alibi πορεία) proprie omnis fati necessitas (Cicero de nat. Deorum I, 20. de divin. I, 55.) haud raro de morte fato decreta, vd. nota Gottloeberi ad Plat. Menex. c. 5. p. 25.

§. 6.

⁴⁵ περὶ τούτων, dicunt Graeci pariter τι διερχομαι quam περὶ

quot bona inde in homines redundaverint, itemque, quot mala fuerint depulsa: v. c. Menelaum et Peleum nuptiis, quas ille cum Helena, hic cum Thetide iniisset, immortalitatem consecutos esse; Admetum vero Alcestidis ope mortem fatalem effugisse.

§. 6. Ubi autem in his satis diu fuëris commoratus, precibus utendum, quibus pro nuptiis et liberorum procreatione bona vota nuncupes, mala deprecaris. Describendum porro vivida oratione (velut vaticinando) quam suavis sit vita cum liberis futura, eo quod adspectus liberorum cohortis, cui contigerit, sit iucundissimus, eumque iubeat quodammodo omnem puerilem aetatem repetere et cum liberis repubescere. Memoranda ibi, quae forte ipse olim puer fecerit. Suavis quippe eorum quoque recordatio, quae pueri fecerimus, neque aliud est, quo vitae cursum ab initio redintegremus. Quodsi quis ipsius imagine quadam inanima delectatur, multo magis laetabitur, ubi imaginem non vita carentem, sed animatam, neque unam modo, sed (si

τινος διερχεσθαι: rem narrando aut disputando persequi. Isocrates Evag. enc. c. i. med. et al.

46 διατυπτειν. Bene lectum h. l. voc. διατυπουν adhiberi solitum de ea narrandi et describendi ratione, quae non breviter ac nudo res gestas exponit, sed vividius animumque movens dicendi genus adhibet, ita ut τυποις, simulacris s. imaginibus utatur rem sub sensus vocantibus. Cfr. Ernesti in lex. technol. Græc. rhetor. snb v. διατυπωσις

47 ανανεαζεσθαι αυτον ποιει, voc. ποιει vulgo perperam omissum addidi Sylburgium secutus, qui recte ad similem locum provocat infra ead. §. obviū: το ποιουν εξ αρχης παλιν βεβαιωναι.

48 ηδεια δε, cum hæc enunciatio causam antecedentis præcepti contineat, addidi è codd. reg. i. Colb. et Cant. voculam δε, quae vulgo deest. Tritum est, δε saepiss. valere i. q. γαρ.

49 των εν παισιν, vix est, quod moneam, studia ludosque puerilis aetatis intelligi.

και ουδεν ετερον, voc. οτι quod vulgo post και legebatur, delendum putavi, cum hæc ρησις observationem ipsius scriptoris contineat.

50 Verba: πολλω μαλλον χαρακτηται quae vulgo desiderantur neque (ut Sylburgio visum est) subaudiri recte possunt, sensu requirente addenda putavi. Eodem redit, quod Wolfius edidit ποσω χαρακτηται μαλλον. Dubitabam tamen, num talis exclamatio aut interrogatio sermonis simplicitati, quae h. l. obtinet, satis esset accommodata.

τύχη ⁵¹ Ἐπαντέον δὲ πάλιν καὶ ἐνταῦθα ἰσοριῶν τινων μνημονεύοντα, ὅσοι ἀπὸ παιδων εὐτύχησαν, ὅσοι κακῶν ἀποτροπὰς εὗραντο, ⁵² οἷον τῷ Ἀγχίσῃ παρὰ τῇ Αἰνείᾳ.

ζ. Δεῖ δὲ ⁵³ μὴδὲ τὰ πρόσωπα τῶν γαμμένων τε καὶ γαυμένων ⁵⁴ παριέναι, ἀλλὰ καὶ τέτων ἐπαίνους λέγειν. ποτὲ μὲν ἔν ἐν ἀρχῇ χρητέον τῷ τόπῳ ⁵⁵ τέτῳ, ποτὲ δὲ καὶ ἐπὶ τέλει. ἐν μὲν ἔν παντὶ ἐνδοξα ἦ, ἐν ἀρχῇ. ἐὰν δὲ ἦττονα, ὑπερβάλλοντα ⁵⁶ καὶ ἐπὶ πᾶσι λέγοντα. ⁵⁷ ὁ δ' ἔπαινος ἄπερ ⁵⁸ ἐν τοῖς ἐγκωμίοις ἔξει, καὶ τόποι οἱ αὐτοί, ὁ ἀπὸ τῆς πατρίδος ⁵⁹ (καὶ) ὁ ἀπὸ τῆς γένεως, ὁ ἀπὸ τῆς φύσεως, ὁ ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς, ⁶⁰ (καὶ) ὅτι ἴσοι καὶ ὅμοιοι καὶ βέβαιαι ἀμφοτεροί, καὶ ἐκ τέτων πατέρων καὶ προπατόρων. καὶ εἰ μὲν ἐκ τῆς αὐτῆς πατρίδος, ὅτι ἐκ πολλῆ προσωκειωμένοι ὑπὸ τῇ τόπῳ. εἰ δ' ἐκ διαφόρων, ὅτι καὶ ὑπὸ θεῶν συνήχθησαν εἰς τὴν κοινωσίαν. εἰ δὲ δὴ ἐκ τῆ αὐτῆς γένεως εἰσίν, ὅτι αὐξήσεις ⁶⁰ τῆς συγγενείας,

⁵¹ επαντεον. Ita Hudsonum secutus edidi pro vulg. επαντεον quod ab h. l. plane alienum. Vd. not. ad c. i. §. 7. in. Simil. infra c. 4. §. 2. in. επαγιν simpl. legitur, non addito voc. λογον aut simili: εἰτ' ἐπὶ τούτοις επαγιν, ὅτι αναγκαιος ο γαμος.

⁵² οἷον τῷ Ἀγχίσῃ, vulgo: οἷον τῷ Ἀγχίσῃ περὶ τοῦ Αἰνείου. In his duplex est vitium. Etonim offendit partim praepos. περὶ, quā Graeci non utuntur, ubi quis ab alio aliquid accepisse dicitur, partim omissum verbum unde pendeat dativus τῷ Ἀγχίσῃ. Priorem difficultatem facile tolli putabam mutando voc. περὶ in παρα, auctoritate codd. reg. i. Colb. et Cant. Posteriorem quod attinet, duplicem loci emend. proposuit Sylburgius, ratus vel post Αἰνείου addendum συνεβη (contigit) vel pro dativo τῷ Ἀγχίσῃ casu nominativo edendum οἷον ο Ἀγχίσῃς παρα τοῦ Αἰνείου (subint. κακῶν ἀποτροπὴν εὗρατο). Sensus non mutatur. Innui notissimam de Aenea Troiano patrem Anchisen pedibus laborantem humeris inpositum ex incendio urbis dirutae servante fabulā (Virg. Aen. l. 2. v. 271. sqq.) verbo indicasse sufficiat.

§. 7. ?

⁵³ δεῖ δὲ, quae sequuntur usque ad vbb. καὶ ὑπο πᾶσι λεγοντα referuntur vulgo una cum antecedd. ad §. 6. Malui tamen, cum scriptor noster inde a vbb. δεῖ δὲ μὴδὲ, novum incipiat tractare argumentum, (laudationem eorum, qui coniugium inierunt) cum seqq. propius coniungere. Simile exemplum secti male dispos. vid. supra ad c. i. §. 8. in.

⁵⁴ Recepi Sylburg. emendat. verissimam παριέναι pro vulg. παρίναι, quod, si servare vellemus, pro infinitivo Aoristi 2. vb. παρίεναι h. l. non satis commodo accipi deberet.

⁵⁵ τοτῳ scribendum pro vulg. τυτῳ recte vidit idem Sylb. De sensu vocab. τοτος vd. not. ad c. i. §. 2.

⁵⁶ Legebatur vulgo: υποβαλλοντα καὶ υπο πᾶσι λεγοντα. At cum verbum υποβαλλειν pariter quam praepos. υπο h. l. ne

(si ita contigerit) plures licet intueri. Addere his decet (mentione historiarum quarundam vel hoc loco iniicienda) quot homines per liberos vel bona fortuna gavisii fuerint, vel mala propulsaverint, (quale Anchisae per Aeneam contigisse novimus.)

§. 7. Neque eos ipsos qui nuptias ineunt, et nuptiis iunguntur, eorumque laudes silentio praetereamus. Qui locus nunc initio, nunc sub finem rectius tractatur. Initio quidem, si fama sunt conspicui; sin minus illustres, differenda haec, usque dum reliqua dicta fuerint. Complectetur autem tale encomium; quaecunque in laudationes incidunt, iidemque erunt loci, patria, genus, indoles, educatio. Dicemus, esse eos inter se pares et aequales, constantes ortosque ex eiusmodi parentibus et maioribus. Item, si patriam habent eandem, iamdudum inter eos obtinuissē vicinitatis coniunctionem; sin diversam; ab ipsis Diis in unum conductos hanc inire societatem. Si genus idem, augeri iam necessitudinem, et

ullum quidem idoneum sensum suppeditet, edidi, Sylburgio monente, υπερβαλλοντα και επι. Scriptum επι in codd. rōg. 1. Colb. Cant. επι πασι i. q. reliquis omnibus dictis.

57 ο δ' επαινος. Vocc. επαινος et εγκωμιον quamquam haud raro promiscue adhibentur, accuratior tamen rhetorum technologia ita solet ea distinguere, ut επαινος brevem significet et perfunctorie magis pertrattatam laudationem, εγκωμιον copiosam quae integra oratione tractetur et omnia complectatur, quae in homine aut re, ad quam pertinet oratio, laudabilia possint videri. Cfr. Ernesti in lexico technol. Gr. rhetor. sub v. εγκωμια.

58 ο απο της πατρίδος. Locum περι των πραξεων de rebus gestis, (qui praecipuus fuit in hominibus laudandis, vd. Aphthonium in προοιμν. ubi ορον εγκωμιου exponit, p. 7. 8. coll. Ald. et nostrum infra c. 6. §. 2.) non temere silentio praetemit, cum plerumque iuvenilis aetas coniugium ineat, nondum clara rebus gestis. — αγωγή vertendum putavi: educatio, s. institutio; ita ut respiciat ad studia, quibus formati et excolti fuerint: οταν δ' απο διαφορων επιτηδευματων, etc. qua notatione infra leg. c. 6. §. 3.

59 (και) επι ισοι. Missis aliis, constantia potissimum commemoratur, virtus maxime necessaria coniugibus. — Offendit, quod nihil praecesserit, quo vocc. και οτι referri satis commode possent. Hinc vel delendum και et ante οτι mentē subiat. significari oportet (cuius ellipseos, paullo durioris quidem, non desunt exempla, vd. not. ad c. 4. §. 3.) vel excidisse putanda enunciatio quaedam, v. c. commemorari oportet, utrumque esse bonae indolis.

60 οτι αυξησις. Legeb. vulgo: οτι αυξησις, και οικειοτης συγγενειας αλλη επ' αλλη γεγενε, και δεσμος, ubi non video, quo-

γενείας, καὶ οἰκειότης ἄλλη ἐπ' ἄλλη γέγονε, καὶ δεσμός βεβαιοτέρως, καὶ ισχυρότερος. ὅταν δ' ἀπὸ ⁶¹ διαφόρων ἐπιτηδεύματων, ὁ μὲν ἀπὸ σφατσίας, ⁶² ὁ δ' ἀπὸ παιδείας, (καὶ) ἁρμονία αὕτη ἀρίστη, ⁶³ τὸ εἰς ταύτῃ σοφίαν. τε καὶ ἀνδρείαν τελεῖν, καὶ οἷος εἰκὸς τὰς ἀπὸ τούτων γενέσθαι.

η. Εἰ δὲ δὴ αὐτὸς ⁶⁴ εἴης ὁ γαμῶν ὁ τὸν λόγον διατρίμενος, περὶ αὐτῆς τῆς προσημαστέον χάριεντως, ὥσπερ ἂν ⁶⁵ καὶ σοὶ ποιητέον, ὅτι, εἰ καὶ οἱ ἐρεσάι τὰ αὐτῶν ⁶⁶ παιδικὰ ἐπαινέσι, πολὺ δὴ πρὸς μᾶλλον αὐτῷ ⁶⁷ πρέπει τὸν γάμον ἐπαινέειν ἢ τὰ, ἐκ αὐτῆς παιδικά· καὶ ὅτι τῷ λόγῳ καὶ τῇ παιδείᾳ καὶ ἐκ τῆς χρῆσιν, ὥσπερ ἤδη προσημαζόμενον, ⁶⁸ καὶ προκαταμαντευόμενον περὶ τῶν παιδῶν, ὅτι καὶ αὐτὸς εἰκὸς διαφέροντας περὶ παιδείαν γενέσθαι.

§. Λέ-

modo o verbis: αὐξήσις καὶ οἰκειότης συγγενείας sententia commoda possit extricari. Omnia bene se habent, verbis ea, quam secutus sum, ratione transpositis et add. articulo τῆς ἀντὶ συγγενείας. οἰκειότης et συγγενεία non differre h. l. res ipsa docet. ἐπὶ i. q. post, ut supra §. 6. ex ἐπὶ πασι.

⁶¹ ὅταν δ' ἀπὸ. Praepos. ἀπὸ ita explic ut vel ex iis, quae supra leg. ὁ δ' ἐπαινος ἀπὸ ἐν τοῖς ἐγκωμίοις — ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς subintelligatur: laudandi, vel adhibita putetur ad significandam rem, cuius aliquis peritus sit, ut infra c. 6. §. 5. ἀπὸ λόγου. c. 7. §. 6. Vid. Cl. Hermannii nota ad Vigerum de idiot. l. Gr. T. II. (edit recent.) p. 810. — Consulto praeterit noster, quae dicenda videantur, ubi eadem sint utriusque studia. Moneo id, ne quis putet, excidisse aliquod commation ante vbb. ὅταν δ' ἀπὸ διαφόρων.

⁶² ἀπὸ παιδείας. Voc. παιδεία, et, quocumq. mox permutatur, σοφία, cum opponatur virtuti bellicae (ἀνδρείᾳ) referendum puto ad litterarum artiumque liberalium studia, quibus puella fuerit excolta. Eodem sensu mox §. seq. τῷ λόγῳ καὶ τῇ παιδείᾳ.

καὶ ἁρμονία Pro καὶ quod h. l. sensu caret, Sylburgius malebat ὅτι Recte, nisi textu quaedam exciderunt.

⁶³ Quemadmodum Graeci dicunt: εἰς ταῦτον (scil. τοπὸν) κτείνεῖν s. εἰσεῖν, in aliqua re convenire, (vd. Valquenar. ad Eurip. Hippol. p. 192.) ita h. l. εἰς ταῦτον τελεῖν (subint. ὁρμον s. ὁδόν, perficere cursum i. q. venire, accedere) dicuntur σοφία τε καὶ ἀνδρεία, cum eiusmodi virtutibus conspicui nuptiis iungantur.

Praeter eam, quam noster teneri vult, rationem utriusque (et sponsi et sponsae) laudes simul persequendi, aliam commendat Alexander rhetor περὶ ἐπιθалаμιῶν (p. 628. coll. Ald.) quae seorsim utriusque virtutes pertractet: διττὴν δ' ἔχει τὴν μεσοδὸν· καὶ γὰρ γένος γενεὴ συναφείς συγκρίτων· ἵνα μὴ ἰδοῖς τὸν μὲν ἐλαττοῦν, τὸν δὲ αὐξεῖν, ἀλλὰ κατὰ ἀντεξέτασιν προαγεῖν τὸν λόγον, ὅτι ὁμοίον συναπτεται. ἢ οὐ συναφείς μὲν, οὐδ' ἀντεξέτασις, ἰδία δὲ ἐπαινεσις, προτερον μὲν τὰ τοῦ νυμφίου, ἀν' οὗτω

et aliam adfinitatem ad aliam accedere, firmioraque reddi vincula et validiora. Sin a diversis eorum studiis, alterius virtute bellica, alterius artium litterarumque peritia laus petenda, egregium sapientiae et fortitudinis, quae iam sibi invicem iungantur; concentum praedicemus, et, quales eiusmodi parentum liberi sint evasuri, coniciamus.

§. 8. Verum si tibi ipsi, cuius nuptiae celebrantur, oratio habenda, ab eadem re non sine suavitate exordium ducendum (quod te quoque, mi Echecrates, facere oportet) monendo, multo magis aliquem decere nuptias quas ipse celebret, quam (quod amatores agent) ipsius amores praedicare, itemque vel propterea orationis et doctrinae usum fieri debere, quod ita iam futuram liberorum tuorum eruditionis praestantiam praefari et vaticinari videaris.

§. 9.

τυχῇ, δευτερον δε τα της κορης. Ibidem priorem illam rationem, quae utriusque laudes simul persequitur, hoc illustrat exemplo: οτι ουτος μεν (ναυτιας) εν λογοις (sc. θαυμασιος εστιν) κεινη δε (κορη) εν ισυργιαις και Αθηναις και χαριτων εργοις.

§. 8.

64 ει δε δη αυτος. Latinus interpres (pro subiecto accip. ο του λογον διαδεμενος) sensum ita constituit: „si autem tu ipse qui „orationem haberes, uxorem duceres, de hoc ipso eleganter „exordium faciendum.“ Verum, ut taceam, ipsum ordinem verborum ita se habere, ut rectius ο γαμων pro subiecto accipiatur; haud parum firmiter hanc sententiam quae ex hac §. leguntur: και οτι τω λογω. Etenim cum orationis nuptialis consilium non ad oratorem ipsum, sed ad eos quorum nuptiae celebrantur, pertineat, profecto alienum quid faceret orator, si earum, quas forsitan ipse mox celebraturus esset, nuptiarum, et laetae, quam de liberis futuris concepisset, spei, tam copiosam iniiceret mentionem. Indicat potius noster, unde ipsi sponso, si forte oratoris provinciam suscepit, commodum suppetat prooemii argumentum.

65 ωσπερον και σοι. Echecratem alloquitur. Vd. not. §. 1. n. 6.

66 τα παιδινα, ut saepissime (vd. Fischer in ind. Aeschin. sub h. v.) παιδες ερωμενοι.

67 αυτω. Vulgo αυτω. At quod nos, Sylburgium secuti, edidimus (αυτω pro αυτω s. σεαυτω) exigebant seqq. η τα αυτου παιδινα. —

Quod pro vulg. πρεπει in codd. reg. 1. Colb. Cant. leg. πρεποι non omnino spernendum.

68 προοιμιαζομενος h. l. vix alio sensu quam vaticinandi, praenunciandi accipi potest, quo interdum (rarius tamen) lat. praefari leg.

Ζ'. Λέξει δὲ χρησέον ἀφελεῖ μᾶλλον ἐγγὺς Ξενοφῶν-
 εξαίροντες τὸς ⁶⁹ τε καὶ Νικοστράτη βαίνοντα, ὀλιγαρχῆ δ' εξαίρόντα ⁷⁰
 (εξαίροντας, αὐτὸν) τὸν λόγον εἰς σεμνότητα, εἰ περ τὰ ἐννοήματα ἀναγκάζοι.

ΚΕΦ. γ'.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΓΕΝΕΣΙΑΚΩΝ.

α. Ἐχόμενος δὲ σοι τέταρτος ὁ ἐπὶ ταῖς γενέσεσι ¹ τῶν παι-
 δων λεγόμενος λόγος· γὰρ γὰρ περ γενέσιν ἀνάγκη ἀκολουθεῖν·
 ὃν καὶ αὐτὸν τελεῖν χρὴ τέτοντον τὸν τρόπον. ἐπεὶ γὰρ ἀρχὴ
 τῆς γενέσεως τῆς ἐκάστης ἡ ἡμέρα, ἐφ' ἧς ἐγένετο, ἀναγ-
 καῖόν περ ὀλίγα ἄττα καὶ περὶ τῆς ἡμέρας εἰπεῖν, οἷον ἐγ-
 κωμιάζοντα τὸ προσόν, εἰ ἄρα ἰδίον τι ἔχει παρὰ τὰς ἄλ-
 λας ἡμέρας ἐπίσημαινόμενον. εἰ μὲν τῇ ² νεμηνίᾳ, ὅτι
 ἀρχὴ τῆς μηνός· ἀρχὴ δὲ κράτιστον, καὶ ἐξ ἀρχῆς τὰ πάν-
 τα. καὶ ὅτι ἡμῖν τῆς παντός, τὸ πᾶν, κατὰ τὸν Πλά-
 τωνα. ³ εἰ δὲ ἐβδόμῃ, ⁴ ἡ ἑκτῇ, ὅτι ἱσραὶ ⁵ τοῖν Θεοῖν,
 καὶ ὅτι κοινωνία πρὸς τὸ κρεῖττον κατὰ τὸ τῆς γενέσεως.
 ἔχουσιν δ' ἂν καὶ περὶ ⁶ τῆς ἐνάτης λέγειν, ὅτι ἱερὰ τῆ
 Ἡλίας, καὶ ὅτι εἰκὸς ⁷ ἐπίσημον τὸν τοιοῦτον γενέσθαι, τάχα
 δὲ

§. 9.

- ⁶⁹ ἐγγὺς Ξενοφῶντος. ἐγγὺς βαίνειν τινας i q. similitudine pro-
 xime ad aliquem accedere, c. 6. §. 6 c. 5. §. 2. ex. et al.
 Xenophonteam dictionem remotam fuisse ab omni sublimitate
 et magnificentia suavitatem tamen, puritatem perspicuitatem
 insignem, scriptores vett. uno fere ore testantur. Vd. Dionys.
 Hal. in lib. κρίσις τῶν αρχαίων p. 426. T. V. Reisk. Cicero
 de orat. l. 2. Hermogenes περὶ ἰδεῶν p. 380. seqq. ed. Sturm.
 De Nicostrati commemoratione dictum in prolegomm. p. xxx.
⁷⁰ εξαίροντα recte in edd. leg. pro eo quod codd. habent εξαί-
 ροντες. Referendus accusat. ad antec. χρησέον ut §. 6. απα-
 κτερον — μνημονεύοντα. ibi χρησέον — υπερβαλλόντα.

Caput III.

§. 1.

- ¹ ἐπὶ ταῖς γενέσεσι. ἐπὶ causam indicat, ut c. 4. §. 1. et al. De
 orationibus, quibus scribendis aut dicendis illius aetatis
 homines laudare solebant et praedicare eos, quorum natalia
 celebrabantur, Alexander quoque rhetor copiosius disputat
 (cfr. coll. Ald. p. 639.). Formula εχοντες de illustr. ex iis,
 quae ad c. 1. §. 8. n. 71. monuimus.
² εἰ μὲν τῇ νεμηνίᾳ. Selebant Graeci primos singulorum men-
 sium dies (qui νεομηνία a novilunio dicebantur) eo prae cete-
 ris insignire, quod epulas sollemnes instituerent, ac preces

§. 9. Elocutio autem adhibenda simplicior, quae ad Xenophontis et Isocratis dictionem propius accedat, rarius autem (si quando sententiarum ratio efflagitat) orationem ad sublimitatem extollat.

CAPUT TERTIUM.

Ratio orationum, natalitiarum recte conformandarum.

§. 1. Orationem nuptialem proxime excipiat ea, quae puerperii causa dicitur (nuptias enim puerperium subsequatur necesse est) quam et ipsam eodem modo perfici oportet. Etenim cum quisque originem debeat diei, quo natus est, de hoc ipso die pauca quaedam dicere nos oportet, veluti laudantes, quae adiuncta sint, et quae forsitan propria habeat, quibus ab aliis diebus differat, indicantes. Quodsi calendis natus fuerit, mensis dicamus esse initium, initium vero caput rerum, unde omnia originem capiant et (Platone teste) vel dimidiam totius rei partem, vel totam. Sin septimo aut sexto hebdomatis die, esse hos dies numinibus sacros, ita ut ex ipsis natalibus hominem inter et numen communio quaedam exoriatur. Licet quoque de nono die dicere, esse Phoebus sacrum, unde par sit hominem illo die natum

tum privatas tum publicas ad Deos mitterent. Vd. Aristoph. vespp. v. 98. Acharn. v. 991.

Cum omni quae h. l. instituitur, disputatione cfr. similia de die, quo quis natus sit, laudando praeccepta Alexandri περι του γενεθλιακου λογου l. 1. μετα τα προοιμια την ημεραν επαινεσεις, καθ' ην ετεχθη ο επαινουμενος, και ει μεν εν ιερομηνια ειη τεχθεις, η εν αλλη τινη πανηγυρει.

3 Plato in Phaedro (p. 202. ed. Basil.) εξ αρχης γαρ αναγκη παν το γιγνομενον γιγνεσθαι. Idem de republ. l. 2. (ed. Basil. p. 389.) ουκουν οισθα, οτι αρχη παντος εργου μεγαλον; vd. infra c. 7. §. 6. et υπομνηματισμους περι των αρχαιων ρητορων, §. 12. p. 448. in. T. V, ed. Reisk. ubi eadem sententia laudatur.

4 Sextus cuiusque mensis dies Veneri sacer putabatur ut septimus Apollini. Vd. Lydi (Grammatici) opusc. de mensibus (ed. Nicol. Sehew, Lips. 1794.) p. 24. seqq. Spanhemius ad Callimachi-hymnum in Delum v. 251.

5 το κραττον de numine divino dicitur, ut ap. Aelianum varr. historr. 31. et al.

6 Pro vulg. ενατης in codd. reg. 1. et Colb. εννατης leg. Utroque modo recte scribitur. — De Ηλιω vd. not. ad c. 1. §. 2.

7 επισημον τον, hanc codd. scripturam, efflagitante omni reli-

δὲ καὶ εὐεργετιῶν κατὰ τὴν τῇ Ἡλ/α φύσιν. εἰ δὲ παντε-
 -καιδεκάτῃ εἴη, ὅτι καὶ αὐτὴ τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ ὅτι τέλειος
 ἐν τῷ ὁ κύκλος, ⁸ καὶ εἰκὸς ἀνενδεῇ τὴν τοιαύτην εἶναι
 γενεσιν τῷ ἀνδρὶ. ὁμοίως δ' εἰ καὶ ἄλλη τις ἡμέρα, ἢ τῇ
 ἀρχῇ, ἢ τῷ τέλει ⁹ προσβιβάζοντας, καὶ τὸ προσὺν
 θεωρῶντας, ἔτω πειρᾶσθαι τὸν ἔπαινον ποιῆσθαι.

Β'. Ἐπὶ δὲ τῇ ἡμέρᾳ τὸν ¹⁰ καιρὸν ἐπιθεωρεῖν ἀναγ-
 -καῖον, ὁποῖος τις ἔτος· καὶ τῷ καιρῷ ¹¹ τὸ μὲν κατὰ τὴν
 ὥραν. οἷον ἐν ¹² χειμῶνι, ἢ ἐν ἡρί, ἢ ἐν τοῖς ἐτέροις μέ-
 -ρεσι τῷ ἔτους, ὥσπερ ἐν τοῖς περὶ τῷ ἀγῶνος ἐπαύνοις ἐπι-
 -σημαίνόμεθα ¹³ τὰς ιδιότητας τῶν καιρῶν, τῷ μὲν τὸ ἀν-
 -δρεῖον, τῷ δὲ τὸ Φαιδρὸν ἀπονέμοντας, ¹⁴ καὶ τῷ θεῶν
 σὺ πέπληρῶσθαι τὴν γῆν ἐν τῷ τῶν ἀγαθῶν, καὶ τῷ λοι-
 -πῷ δὲ τὸ ἐν ἀνέσει καὶ ἀναπαύλῃ τῶν ἔργων γενέσθαι. ἐπι-
 -σημαίνεσθαι δὲ καὶ τὰ συμβεβηκότα ἐν τοῖς καιροῖς·
 οἷον εἰ ἐν ἑορτῇ τις γέγονεν, οἷον ἐν Διονυσίοις, ¹⁵ ἢ ἐν μυ-
 -σηρίοις,

qua oratione, in textum revocavi pro eo quod perperam in
 editt legebatur του τοιουτου. Ita iam Sylburgius et Wolfius
 scribi voluerant.

- 8 καὶ εἰκός, natalia hominis die XV. mensis nati tam perfecta
 esse censet, quam perfectus sit illo die lunae orbis, i. e. na-
 tum esse lacteismis auspiciis, quae de illa homine spem
 egregiam excitent.
- 9 προσβιβάζοντας edidi e codd. reg. i. et Colb. pro vulg. προβιβά-
 ζοντας ab h. l. plane alieno. Iubet noster oratorem, si quo
 alio die natus sit is, cuius natalia celebrantur, propius ad-
 ducere (referre) hunc diem vel ad initium, vel ad finem
 mensis, i. e. videre, num ad initium (priorem mensis par-
 tem) an ad finem (poster. partem) referri debeat, ut exin-
 de in eius laudem quaedam proferre liceat. Minus placet
 cod. Cant. lectio προβιβάζοντας cum praepos. προς ob ante-
 cedd. dativos αρχῇ et τέλει h. l. vix possit deesse.

§. 2.

- 10 Quemadmodum noster ab ἡμέρα distinguit καιρὸν, maius
 temporis spatium, quo velut partes continentur singuli dies,
 ita Alexander rhetor περὶ τοῦ γενεθλιακοῦ λόγου (p. 639.) εἰ δὲ
 μὴδεν, ait, εἷχει τοιούτου εἰπεῖν (sc. quod insignem reddat
 diem, quo natus est) ἐπαινεσθῆναι τὴν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ καιροῦ· ὅτι
 θεοὺς οὕτως ἐτεχθῆ· ὅτι παρὸς, ἢ χειμῶνος, ἢ μετώκρου, ἢ
 οὕτω τυχοῖ· καὶ εἰς τὸν καιρὸν τα εἰσέρχεται. — ἐπιθεωρεῖν h. l.
 non differt a simpl. θεωρεῖν, quod in cod. Cant. legitur. Si-
 mil. c. 4. §. 2. ἐπισκοπεῖν pro simpl. σκοπεῖν, ut Xenoph.
 Symp c. 1. §. 12.

- 11 τὸ μὲν, patet, referri haec ad ea quae infra dicuntur: ἐπι-
 σημαίνεσθαι δὲ καὶ τὰ συμβεβηκότα, ubi proprie dici debuit:
 τὸ δὲ κατὰ τὰ συμβεβ.

- 12 οἷον εἰ ἐν, voculam si quae vulgo deest, non facile abesse

tum evadere illustrem, forsitan et (quae Phoebi est natura) beneficum. Sin decimus quintus fuerit, esse Minervae sacrum, et consummari hoc die lunae orbem, nec posse non eiusmodi natalia omnibus numeris esse absoluta. Similiter, quicumque alius fuerit dies, vel ad initium vel ad finem mensis referendo, et, quae adiuncta sint, observando laudare eum conabimur.

§. 2. His de die dictis, spectandum quale omnino sit tempus. Ubi primum anni tempestatis ratio habenda, utrum hyeme, an vere an alia tempestate natus fuerit, uti in certaminum publicorum laudationibus ea quae propria sunt singulis hisce temporibus, significare solemus, hyemi virile aliquid tribuentes, veri speciem venustam, aestati terrae fructuum abundantiam, reliquae parti (auctumno) quietem et laborum vacationem. Tum vero indicanda simul, quae subinde temporibus quibusdam accidunt, v. c. si quis die festo (ut Bachanilibus) natus sit, aut Eleusiniorum conventusve publici

posse putavi, cum haec manifesto referantur ad antec. ἐκθωρεν, ut infra ἐπισημαινομεθα δὲ καὶ — οἶον εἰ ἐν σοφῇ.

13 Vulgo: ἐπισημαινομεθα. Quae si vera esset laetitia, sensus evaderet hic: quemadmodum in iis, quae de laudationibus certaminum (πανηγυρεων) supra disputata sunt, ea indicavimus, quae anni temporibus diversis propria sint (c. l. §. 4.). Verum, (ut taceam non nisi contortius vbb. ἐν ταῖς τοῦ αἰῶνος ἐκτανοῖς accipi posse pro iis, quae praecepta sunt de πανηγυρεων laudationibus) debuit profecto scriptor noster, cum in eo esset, ut ostenderet, in orationibus natalitiis mentionem esse anni tempestatis iniiciendam, eo potius provocare, quod idem in aliis orationum generibus fieri soleat. Hinc ἐπισημαινομεθα edidi.

14 Revocavi lectionem codd. ἀπονεμοντες (qui nominativus ad vb. ἐπισημαινομε. refer.) cum in editt. exstaret ἀπονεμοντας (iungendum verbis ἐπισημειν ἀναγκαῖον: spectare oportet ratione τῶν καιρῶν anni tempestates — ita ut hyemi virile aliquid, veri speciem venustam tribuamus). Longe facilius enim, codd. lectione probata, evadit oratio.

15 οἶον ἐν Διονυσίοις. Non est, quod ante ἐν e cod. Cant. addatur ei, cum modo praecesserit οἶον εἰ ἐν σοφῇ. — De Dionysiis in Bachi honorem celebratis eorumque generibus diversis plura invenire licet in Cl. Hoepfneri prolegomenis ad Aristoph. ranas (edd. Halis Sax. 1797. 8.)

ἢ ἐν μυσηρίοις. Bene monuit Hudson ad h. l. intelligi potissimum Cereris mysteria, s. Eleusinia, quae, cum praecipua esset eorum solleinnitas, κατ' ἐξοχὴν solebant μυσηρία appellari. Vd. praeter alios Meursius in sing. lib. de Eleusiniis.

3. C. *σηρίοις, ἢ ἐν πανηγύρεσιν τισιν. ἅπαντα γὰρ ταῦτα ἀφορ-
μας*¹⁶ *παρέξει σοι εἰς τὸν ἔπαινον.*

3. C. γ'. *Ἀπὸ δὲ τάδε ἰτέον καὶ ἐπὶ τὰς τόπας, ἐν οἷς τις
γέγονε. πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆ περιέχοντος τὸ ἔθνος. Ἀσίαν,
(ἢ) Ἑυρώπην.¹⁷ καὶ (τάδε) αὖ πάλιν Ἑλληνικὸν ἢ¹⁸
βάρβαρον. ἢ σοφίαν, ἢ ἀνδρείαν¹⁹ τὰ ἔθνεσ, ἢ τι τοιῶ-
τον ἐπισημαινόμενον.²⁰ εἶτα ἐπὶ τὸ περιεχόμενον.²¹ τίς
ἡ πόλις, (ὅτι) ἡ μητρόπολις αὐτῆ, (ἢ ὅτι) ἐχομένη ἡ
πόλις μητροπόλεως τῇ τιμῇ, ὅτι μεγάλη, πολυάνθρωπος, εὐ-
φορος²² πρὸς ἀνδρῶν ἀρετὴν, ἢ ἂν τι ἕτερον ἀνδραγάθη-
μα τῆς πόλεως. ἔπειτα τὰ μὲν περιεχόμενα ἐν τῇ πόλει·
πόλεως τινὸς οἰκίας, ὅτι ἡ Φαύλης, ὅτι ἐκ ἀδόξε γένεσ, ἀλλ'
ἐνδόξε,²³ ποίων τινῶν προγόνων καὶ πατέρων,²⁴ καὶ ἔπαι-
νον ἐν βραχεῖ τῶν ἀπὸ τῶν προσόντων.*

δ. Ms-

16 Pro παρέξει (ut in codd. exstat) perperam Aldus et Steph-
anus παρέξει ediderant.

§. 3.

17 Ἀσίαν, ἢ Ἑυρώπην. Voc. ἢ quae vulgo deest, sensu id re-
quirente, addendam putavi. Ita mox Ἑλληνικὸν ἢ βαρβ. —
καὶ τούτου αὖ ταλιν. Genitivus τούτου absolute positus cum
h. l. parum commodus videatur, malim ἐν τούτῳ (i. e. ubi
indicaveris, populum, unde sit oriundus is, cuius natalia
celebrantur, vel ad Asiam vel ad Europam pertinere) quo
sensu supra c. 2. §. 6. ἐν τούτῳ δ' ἀναγκη, et §. 3. ἐν ᾧ, ὅτι
τοῦ μὲν Δηριώδους. De sententia, quae omni loco inest, vd.
n. 20.

18 Bona codd. lectio βαρβαρον in editt. male abierat in βαρ-
βαρικον.

19 Formam ἀνδρείαν nostro usitatam et codd. auctoritate firma-
tam h. l. pariter quam c. 6. §. 4. revocavi pro eo, quod in
edd. leg. ἀνδρίαν.

20 ἐπισημαινόμενον. Latīnus int. qui haec ultima vbb. ita red-
dit: (εἰ) aliquid eiusmodi praeclarum in se habuerit, vel ἐπισημον
legit, vel ἐπισημαινόμενον contra loquendi usum pro ἐπισημον
accipi voluit. Utroque modo haud parum erravit. Omnis
enim structura loci ostendit, accusativos, qui praecedant,
Ἀσίαν ἢ Ἑυρώπην etc. pendere a partic. ἐπισημαινόμενον, quod
ipsum regitur a voc. ἰτέον (transire oratorem oportet ad lo-
cum, ubi quis natus est, ita ut indicet etc.). Similem errorem
commisit in vertendis vbb. πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ περιέχοντος, etc.
quae latine redd. primum quidem ab eo, quod nationem continet,
ad Asiam, ad Europam, quasi scriptum esset: εἰς Ἀσίαν, Ἑυ-
ρώπην (ἰτέον). Verum Ἀσία, Ἑυρώπη, Ἑλληνικόν, βαρβαρον
(εἰς τοῦ), σοφία, ἀνδρεία, ipsa sunt exempla quae illustrent,
quid sibi velit τὸ περιέχον. Quemadmodum quaevis natio vel
Asiae, vel Europae incolarum, itemque vel Hellenicae vel
Barbarae gentis partem constituit, vd. infra c. 11. §. 4. 5.
(et illo numero continetur) ita σοφία, ἀνδρεία similibusve
virtutibus, velut genere comprehendi dici potuit natio, quae

blici tempore. Quae quippe omnia laudandi materiem suppeditabunt.

§. 3. Hinc ad locum transire oportet, ubi quis natus est. Ac primum quidem, argumento laudis petito ab iis, quae populum continent, num ad Asiam an ad Europam, num ad Hellenicum an ad Barbarum genus pertineat; itemque, num sapientia sit, an fortitudine, aliave virtute insignis populus, indicandum. Tum ad ea veniamus, quae populo continentur. Ubi de urbe dicendum, unde oriundus est (qui laudatur), vel metropolin esse, vel metropoli dignitate proximam, amplam, hominibus frequentem, almam virtutis matrem, additis, quaecunque praeterea possint strenue facta urbis commemorari. Indicabimus porro quae ipsa urbe continentur, e quaenam familia ortus sit, non humilem esse familiam, neque ignobile genus, sed illustre dicentes, et quales habeat maiores ac parentes, addita brevi horum laudatione ab iis, quae insint, petita.

§. 4.

eiusmodi virtutibus gaudet, ideoque omnis hominum sapientum, fortium, aliisque virtutibus insignium generis speciem constituit. Ceterum in form. *απο του περιεχ.* praep. *απο* plane ut supra c. 1. §. 2. (*απο των προσοντων*) multisque all. II. signif. id, unde argumentum dicendi petere licet,

21. Locus vulgo ita legebatur: *τις ἡ πόλις, καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν ἔχουμένη ἢ πόλις μητροπόλεως τῇ τιμῇ τῇ μεγάλῃ* etc. quae *μεγάλη* (2) lat. int. ita redd. ut, quatenam sit civitas et ipsorum metropolis sc. indicandum: aut si sit principi civitati in honore proxima. Sensus, qui inde enascitur, quam parum sit commodus, oculos ineurrit. Etenim non patet, cur scriptor noster non modo patriam urbem, *καλὴν*, sed etiam metropolin hominis, cuius natalia celebrantur, commemorari iubeat. Accedit quod non recte quidem dici potuit *μητροπολις* hominis pro *μητροπολεως* terrae aut gentis, e qua ille oriundus. Neque minus incommoda sunt verba *τιμῇ μεγάλῃ*, et interpositum *τῇ* (quod tamen a cod. reg. 1. abest, neque a lat. interpr. expressum). Quas difficultates, ea, quam proposui, loci emendatione probata, evanescere vides. Ceterum pro *τῇ μεγάλῃ* latinus quoque interpres (verba sic reddens: *aut si sit principi civitati in honore proxima, si ampla et florens*,) vel *οτι μεγάλη*, vel simpl. *μεγάλη* legit. (commate posito post *τιμῇ*).
22. *εὐφορος*. Fertilis dicitur urbs ad producendos viros egregios, quae ita comparata est, ut facile aliquis in ea natus ac diutius commorans talis evadat.
23. *ἀδοξου γενους, ἀλλ' ἐνδοξου*. Sic emendanda putavi quae vulgo perperam ita legebantur: *οτι ουκ ἀδοξου, γενους ἐνδοξου*. praecunte lat. interpr. quod non ex humili et ignobili, sed ex praeclaro genere.
24. Ad accusativum *πατριον* et antec. *περιεχομενα* pariter quam

δ'. Μετὰ ταῦτα δὲ καὶ ἐπ' αὐτὸν ἦδη τὸν ἔπαινον
 ἰέναι τῇ ἐγκωμιαζομένῃ, καὶ ἡ γενέθλιος· πόλις τινὸς
 φύσεως κατὰ σῶμα, ²⁵ καὶ ψυχὴν. ²⁶ εἰ μέγας, ἐστὶ,
 κατὰ τὸν Αἴαντα· ²⁷ εἰ καλὸς καὶ ἀνδρείος, κατὰ τὸν Ἀχιλ-
 λέα· καὶ ἡ μικρὸς, ὅτι μείζων τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν, ²⁸
 κατὰ τὸν Τυδεά, κατὰ τὸν Κόνωνα, καὶ εἰ εὐβαλὸς ἡ δι-
 καιος, ἡ σφύρων εἴη, τὰ ἀρμόζοντα πρόσωπα, τὸν Θερμο-
 κλέα, τὸν Ἀριστείδην, τὸν Φωκίωνα· ²⁹ ὅτι χρηστὸς, ὅτι
 θυμοειδὴς μετὰ τῇ πράξει, (καὶ) ³⁰ ὅτι οὐκ ἐν θυμῷ ᾄδῃται

μεγολοπρεπής

ε'. Οἷος τις τὰ περὶ τὸν βίον, εἰ Φιλόκλος, εἰ Φιλο-
 περκής· οἷος πρὸς τὰς ἰδιώτας, πρὸς τὴν πόλιν, κατὰ τὰς
³¹ Φιλοτιμίας τὰς πρὸς τὴν πόλιν. καὶ εἰ ἐπιστήμης τινὸς
³² ἐπιβολὸς εἴη, οἷον ἱατρικῆς, ἡ ῥητορικῆς, ἡ Φιλοσοφίας.
 Θετικῶς ἐπάγοντα ³³ τὸν ἐν τέτοις ἔπαινον, εἰς ὅσα τῶν
 ἔκαστον χρήσιμον. ἔτω γὰρ αὖ ἀμφιλαφής ³⁴ ὁ λόγος γέ-
 νοιτο·

ad illa: οτι μητροπολις, repetendum ex initio huius §. vb.
 επισημαινόμενον.

§. 4.

²⁵ καὶ ψυχὴν. Legeb. vulgo κατὰ ἰσχύον excepto cod. Cant. qui
 καὶ pro κατὰ exh. Verum partim otiosa roboris (ἰσχυρός)
 commemoratio, cuius notio antecedenti voc. σωματες com-
 prehenditur, imprimis cum rhetor noster (ut e seqq. patet)
 minime robur potissimum laudari voluerit, partim desidera-
 tur h. l. (ubi scriptor e more suo genera quae laudandi ma-
 teriam suppeditare possint, universe erat indicaturus, antea-
 quam ad singulas species descenderet) altera pars φύσεως,
 quae ad animam pertinet. His de causis a scriptoris manu
 καὶ ψυχὴν profectum putavi, quod scrib. errore facile posset
 in κατὰ ἰσχύον abire.

²⁶ εἰ μέγας ἐστὶ, κατὰ τὸν Αἴαντα sc. εἶναι breviter pro: εἰ μεγ.
 ἐστὶ, λέξεις, s. επαινεσεις, οτι κατὰ τὸν Αἴαντα εἶναι. κατὰ simili-
 tudini indicandae inservit, ut Plat. Apolog. §. 1. et all. II.
 Vd. Vigerus de idiotismis I. Gr. edit. Herim. T. II. p. 637.
 Ceterum Aiakis Telamonii, Achillis, Nestoris nomina satis
 nota ex Homericorum carmm. lectione. Vd. inpr. II. β', 674.
 769. de Nestore praesertim II. β', plur. II.

²⁷ Verba: κατὰ τὸν Ἀχιλλέα, vulgo proxime excipiunt haec:
 καὶ εἰ εὐβουλός — εὐθυμηθῆναι. ita ut vbb. καὶ ἡ μικρός — κα-
 τὰ τὸν Κόνωνα sectionem finiant. At vix est, quod doceamus,
 quam parum commode hac vulg. enunciationum dispositio-
 ne, quae ad corporis habitum proxime pertinent, (ipsa ar-
 gumentum ratione arctissime inter se coniuncta) separantur,
 interpositis iis, quae in animi virtutibus laudandis versan-
 tur. Hinc non dubitavi, quin verba: καὶ ἡ μικρός, post illa:
 κατὰ τὸν Ἀχιλλέα, insererem. Simile exemplum periodorum
 ordinis a librariis male perturbati notabimus infra ad c. 7.

Ad vbb. οτι μείζων, pariter quam ad omnia quae sequun-
 tur usque ad vbb. εἰς ὅσα τούτων ἕκαστον χρησίμον (§. seq.)

§. 4. Postea ad ipsam hominis laudandi, cuius natalia celebrantur, laudem nos transire oportet, qualis sit eius et corporis et animi natura atque indoles significantes. Quodsi magnus est (corpore) Aiaci, si pulcher et fortis, Achilli comparabimus. Sin parvus est, maiorem esse animi virtute, Tydei instar et Cononis. Porro si quid consilio, iustitia, sapientia praestat, exempla hominum, quae congruunt, Nestoris, Themistoclis, Aristidis, Phocionis proferenda. Dicendum, esse eum animo mansueto, lenitate vehementiam temperare, et ad perpendendum aliquid esse celerem.

§. 5. Explicabis porro, qualis sit eius vitae agenda ratio, si v. c. elegans sit, aut magnificus; qualem se gerat et erga singulos, et erga omnem civitatem, ubi inprimis honesta eius liberalitas spectanda. Item, si quam teneat artem, velut medicam, oratoriam, aut Philosophiam, inducenda, quae ex his rebus proficiuntur, laudatio, adhibitis quaestionibus universis, quae nam sit cuiusvis illarum artium utilitas. Ita enim fiet, ut

mente subintell. ἐπισημαινέσθαι χρη aut tale. quid; quae ellipsis h. l. propterea minus dura, quod supra modo dixerat: ἐπ' αὐτὸν τὸν ἐπαινον ἵεναι.

28 Ἰυδαία. Hom. Il. 6, 801. Ἰυδαίος τοι μικρὸς μὲν τὴν δέμας, ἀλλὰ μαχητής. Conon, Themistocles, Phocion, Aristides, Athenienses, notae Cornel. Nep. vitis.

29 οτι χρησος, legebatur vulgo: εἰ χρησος, hoc sensu: si facilis (mansuetus) sit, dicendum, temperare eum lenitate animositatem. Male. Nam qui mansueti dicuntur ac mites, iis parum convenit το θυμοειδές. θυμοειδής i. q. facile irascitur, vehementer, animosus, quo sensu de equis Xenoph. memorabb. IV, 1, 3.

30 καὶ οτι οἶνος, eadem form. utitur Alexander rhetor περι λογου βασιλικου (p. 616.) ubi regem laudari iubet, quod sit οἶνος ἰδεῖν, ἐνθουσιάζηται. Voc. καὶ ante οτι abest a cod. Cant. et facile potest abesse.

§. 5.

31 De voc. φιλοτιμία vd. not. ad c. 1. §. 7.

32 Dicitur et ἐπιβολός et ἐπηβολός τινος, qui alicuius rei compos factus est, s. qui eam sibi comparavit (scopum quasi attigit) ut ἐπηβολός μεγάλων καὶ καλῶν de viro bono ac honesto Aristot. Ethh. ad Nicom. I. 1. c. 10.

33 ἐπαινοῦ θετικῶς ἐκταγεῖν, i. q. laudem ita instituere, ut in quaestionibus universis (de utilitate illarum scientiarum artiumque) verseris. Vd de voc. θεσις not. ad c. 2. §. 1. ex. Simil. Alexander rhetor περι ἐπιθαλαμ. (p. 627. Ald.) λόγος ὡς περ θετικὸς καθόλου τὴν ἐξέτασιν περιέχων οτι καλὸν ὁ γάμος.

34 Revocavi codd. lect. ἀμφιλαφής, quam ipse loquendi usus

Ἰσοῖα

νοῖτο· ποῖος ἤδη γέγονε, ποῖος ἐστὶν ἐν τῷ παρόντι, καὶ ποῖον ³⁵ εἰκὼν ἔσσεσθαι εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον. ἐν τῷ δὲ γυνόμενοι ἐκ ἀπο τρόπῃ ἃν ποιοῦμεν καὶ εὐχομένοι τοῖς τε ἄλλοις καὶ τοῖς γενεθλίοις (περὶ τῷ μέλλοντος βίῃ, καὶ τῷ αὐτῶν τῷ παρελθούτος γενέσθαι τῶτον, καὶ πολλὰς περιόδους χρόνων τελέσαντα, ³⁶ εἰς λιπαρὴν καὶ εὐδαιμον γῆρας παρελθεῖν.

ΚΕΦ. δ'.

μ.π. - ἀκρίτ

Μέθοδος Ἐπιθαλαμίων.

παρελθόν

α. Πρὸ δὲ τῷ περὶ τῆς γενέσεως λόγῳ· μικρὴ γὰρ με παρελθόν ὑπὸ τῷ θορύβῳ καὶ τῆς ταραχῆς τῆς ¹ περὶ τὴν ἔξοδον· ὁ ἐπὶ τῷ θαλάμῳ λεγόμενος λόγος· ² ἐχόμενος δὲ τοι μάλιστα καὶ ἀκόλουθος εἴη ³ τοῖς γαμικοῖς τῶν λόγων, ⁴ σχεδὸν εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ὢν τῷ γαμικῷ, πλὴν τῷ χρόνῳ διαφέρειν, ἐπὶ ⁵ τετελεσμένοις ⁶ τοῖς γάμοις λεγόμενος ἔτος καὶ

tur, pro eo, quod vulgo in edd. leg. ἀμφιλαβής. Est autem λόγος ἀμφιλαβής oratio quae multa continet, s. completur, copiosa, multiplex. Ita apud Dionys. archaol. l. 2. c. 15. ἀμφιλαβής υἱαί. Longin: περὶ ὑψους 12, 4. ἐμπρησμός ἀμφιλαβής incendium late fusum. Copiosa evadit oratio, dum, praedicanda utilitate illius artium litterarumve generis, cui ille operam suam impendit, non modo, quid hucusque praestiterit, et qualis evaserit, declarat, sed etiam, quid olim a viro tam docto et erudito expectari debeat, ostendit. ³⁵ ποιοῦν τε codd. restituit Hudsonus pro eo, quod in ed. Ald. et Steph. perperam legebatur ποῖος.

³⁶ λιπαρός haud raro universam involvit felicitatis externae et praestantiae notionem, quo sensu de Athenis dicitur Eurip. Phoen. v. 452. Aristoph. nub. v. 299. (ubi vid. interpret.) Nolim tamen adversari, si quis h. l. cum universa felicitatis notio seq. εὐδαιμον exprimitur, propriam malit notionem tenere, ita ut externum habitum innuat, qui prodat, inesse senili quoque aetati vim quandam et vigorem. Novimus enim proprie dici λιπαρούς, qui nitent (unguentis aut pinguedine). Simil. accipi potest infra c. 6. §. 5.

Caput IV.

§. 1.

I περὶ τὴν ἔξοδον. Latinus interpres qui ita vertit: ob tumultum et tumultuationem discessus, referre videtur vocab. ἔξοδος ad iter, quod scriptor tum paraverit. Malim tamen vocabulo eam, quae apud Graecos usitatissima est, significationem expeditionis bellicae tribuere, (Aeliani varr. histor. 13, 12. Thucyd. 2, 10. al.) cui optime conveniunt ταραχή

ut multa simul complectatur oratio, et, qualis ille fuerit, et, qualis nunc sit, qualemque olim futurum esse conicere liceat, significans. Quo in loco quando ver-
samur, non alienum foret, cum ad reliquos Deos, tum ad eos, qui natalibus praesunt, pro futura illius vita preces fundere, ut praeterita sit felicior, et, confectis multis temporum spatiis, ad laetam et beatam senectutem decurrat.

CAPUT QUARTUM.

Ratio orationum Epithalamiarum recte con- formm.

§. 1. Verum orationem natalitiam (id enim fere me praeterierat bellico tumultu ac strepitu perturbatum) praecedat ordine oratio, quae ad thalamum pertinet. Debet enim utique proximè coniuncta videri et adfinis orationum nuptialium generi, quum fere eadem sit, quae nuptialis, neque nisi tempore differat, nuptiis con-

et θόρυβος: (is, quem magna hominum frequentia excitat, strepitus.)

2 Codd. lectionem: *εχομενον δε τι μαλιςα και ακολουσον* (est enim oratio *επιθαλ.* aliquid proxime coniunctum et adfinis illi orati. generi) ei, quam edd. vulgo exhibent *εχομενος δε τοι μαλιςα και ακολουσος* propterea praeferre nolui, quod sermone simplicitati, quae in nostro libro regnat, minus convenire videretur.

3 Vulgo *τοις αμικτοις των λογων*, absque sensu, cum res ipsa nostram emendat. *γαμικοις* efflagitet.

4 Perperam vulgo comma post *σχεδον* ponitur, quasi hoc vocab. antecedentibus ullo modo iungi possit.

5 Ordo enunciationum vulgo perperam sic institutus: *επι τετελεσμενοις τοις γαμοις λεγομενος ουτος ου μην τοις ἄλλοις ἀγῶνι του προειρημενου, και ωσπερ αντι Τμεναιων επαδομενος τοις γαμοις εἰς. εἰ μὲν ἔν.*

Patet, verba: *επι τετελεσμενοις τοις γαμοις λεγομενος ουτος, et: ωσπερ αντι Τμεναιων επαδομενος τοις γαμοις* (quae rationem continent qua differant *λογοι επιθαλαμιοι α γαμηλιοις*.) argumento tam arcte inter se esse coniuncta, ut non liceret utramque enunciationem ab altera separare interponendis vbb. *ου μην — προειρημενου*. Hinc satius duxi, verba *και ωσπερ — γαμοις* statim post illa: *λεγομενος ουτος* inserere, et verba: *τοις γαμοις* quae ex antecedd. *επι τετελεσμενοις*, male repetita videntur, uncinis includere.

Voc *εἰς* cur ab hac periodo separandum putaverim, mox docebitur.

6 De *Τμεναιοις* vd. not. ad c. 2. §. 1. n. 3.

καὶ ὥσπερ ἀντὶ Ὑμεναίων ἐπαδόμενος (τοῖς γάμοις)· ἔμην
τοῖς γ' ἄλλοις ἢ ἀπ' αὐτῶν τῷ προσιρημένῳ.⁸ ἔστι μὲν ἔν
καὶ παρὰ Σαπφοῦ⁹ τῆς ιδέας ταύτης παραδείγματα,¹⁰ ἐν
ταῖς ἐπιθαλάμιοις ἔτις ἐπιγεγραμμέναις ταῖς ὥδαϊς· ἀλλ'
ἐπειδὴ ἔχῃ ἡ αὐτὴ μεταχειρήσις¹¹ ποιησεῖς τα καὶ πεζῶ
λόγῳ, ἀλλ' ὥσπερ τοῖς μέτροις, ἔτῳσι δὲ καὶ τοῖς ἐννοήμασι
διενήνοχε ταῦτα, τῆτον ἂν¹² μοι δοκεῖς τὸν τρόπον καὶ
τῆτον τὸν λόγον προσφόρως μεταχειρίσασθαι, εἰ ἐν μὲν τῷ
προοιμῷ εὐθύς αὐτὸ τῆτο ἐπισημαίνω, ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι τὸν
Ὑμεναῖον ἔδωκαν, ἡμεῖς δ' αὐτὶ τῷ Ὑμεναίῳ τὸν λόγον, ἔχῃ
ἐκ' αὐλοῖς, ἢ πηκτίτιν,¹³ ἢ καὶ Δία καλλιφώνῃα τινὶ τοι-
αύτῃ, ἀλλ' ἐπαίνοις καὶ ὕμνοις¹⁴ τῶν γεγαμηκότων.

β. Εἴτ' ἐπὶ τέτοις ἐπάγειν, ὅτι ἀναγκαῖος ὁ γάμος
ἀνθρώποις γ' ἔστι· σωτηρία γὰρ τῷ γένει.¹⁵ καὶ ὅσα ἀγα-
θὰ ἐκ τῶ γάμου. εἶτα μεταβ' ὅτ' ἐπὶ τὰ πρότωπα τῶν¹⁶
συνιόντων εἰς τὸν γάμον, ὅποιοι τινες ἔσονται ἐν ᾧ περὶ γένε-
σιν αὐτῶν καὶ τροφῆς,¹⁷ καὶ περὶ κάλλος σωμάτων καὶ
ἡλικίας· ὅσα ἐκ τύχης αὐτοῖς πρόσσεστιν· καὶ περὶ ἐπι-
τηδεύ-

2 ἀπαθεῖν propr. sono discrepare, tum omnino: alienum
esse, aliqua re discrepare. Ael. varr. hist. 12, 1. 3, 8. Ita
συναθεῖν, consentire o. 8. §. 13.

Discrimen temporis, quod noster λογους γαμηλίου inter s.
γαμικούς et ἐπιθαλάμους intercedere dicit, alii rhetorés igno-
rare videntur. Alexander περὶ ἐπιθαλάμ. ed. Ald. p. 626. ο
ἐπιθαλάμιος λεγεται ὑπο τινος (forte τινῶν, καὶ γαμηλίου).

8 εἰ μὲν οὖν. In codd. legob. ἦν μὲν οὖν. Male. Etenim non
tam hoc sibi vult, scripsisse olim Sapphum carmina, quae
in simili argumento versarentur, quam, exstare etiamnum
(legenda) eiusmodi carmina in Sapphus operibus, quo sen-
su c. 6. §. 1. παραδείγματα αὐτῶν εἰς τοῦ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις,
et ib. infra: πολὺ τὰ καταλογαδὴν εἰς. Pessima vero lectio editt.
εἰ μὲν οὖν, cum εἰ nil plane habeat, quo referatur. Recepi
igitur Sylburgii emendat. εἰ μὲν οὖν, separato verbo sub-
stant. ab anteced. periodo, cui vulgo εἰν male 'annectebatur.
Lat. interpres: sunt igitur etiam apud Sappho huius formae
exempla.

9 τῆς ιδέας ταύτης. Vd. not. ad c. 1. §. 2.

10 Recepi verissimam Sylburgii emendat. pro vulg. ἐπιθαλά-
μιος οὕτως ἐπιγεγραμμέναις. Pro ἐπιγεγραμμέναις quod vulgo
editum legitur, codd. non male ἐπιγραφομέναις exh. eodem
sensu. ὡδαὶ ἐπιθαλάμιοι οὕτως ἐπιγεγραμ. dic. carmina epitha-
lamia, quae ita solent inscribi, aut inscripta sunt, ut infra
c. 6. §. 1. οἱ ἐπικηδεῖοι οὕτως ὀνομαζόμενοι. Locum ex hisce
Sapphus carminibus depromptum laudat Dionysius de com-
pos. vbb. c. 25. p. 201. T. V. ed. Reisk.

11 μεταχειρήσις λόγου et nostro et aliis rhetoribus omnis dici-
tur orationis tractatio et conformatio. Quamquam verbum,

consummatis, veluti Hymenaeorum loco recitari solitis, in reliquis vero non discrepet ab illa antea commemorata et veluti Hymenaeorum loco post nuptias cantetur. Exstant quidem vel apud Sapphonem huius generis exempla in iis, quae epithalamia vocantur, carminibus. At quum non eadem sit carminis, quae orationis pedestris, conformatio, sed utriusque genus, uti metris, ita sententiis ab altero differat; huius quoque orationis conformandae eam velim satis commodam rationem adhiberi, ut in prooemio statim id ipsum significes, alios quidem Hymenaeum, nos vero Hymenaei loco orationem recitare; non praeeuntibus tibiis, citarisve, aut alia eiusmodi sonorum suavitatē, sed hymnis laudibusque eorum, qui coniugium inierunt.

§. 2. His dictis monendum nuptias esse hominibus necessarias, quippe quae omne genus ab interitu servent; itemque, quanta earum sint commoda. Trans eas inde ad homines nuptiis iunctos, significaturus, quales illi sint, laudanda stirpe, educatione, corporum pulcritudine, aetate; quanta iis contigerint fortunae bona; qualia fuerint studia (ubi cura praedicanda, qua

in

unde ducitur, ubique μεταχειρίζειν et μεταχειρίζεσθαι scribitur, ideoque usitatior est forma μεταχειρίσις, tamen nec altera μεταχειρήσις omnino improbanda. Recurrit enim infra c. 8. §. 1. (ubi duo tantum codd. μεταχειρίσεως) c. 10. §. 19. saepiusque apud Hermogenem περί γαστρων

12 Pro vulg. δοκεῖ edendum putavi δοκεῖς ob seq. ἐπισημαινοῖτο.

13 Quemadmodum cantores sonos modosque instrumentorum musicorum praeeuntes sequuntur (hoc enim expr. praepos. ὑπο, vd. Baclius ad Xenoph. Sympos. c. 6 §. 3.) ita laudatio eorum, qui coniugium inierunt, (primarium sermonis argumentum) ducit quasi oratorem, omnemque orationem moderatur.

14 Vocab. ὑμνός h. l. latiori sensu ad mortalium encomia transferri videmus, cum proprie de encomiis Deorum adhiberetur. Vd. Menander περί των ἐπιδεικτ. c. 1. (ed. Heeren.) Simil. vocab. ὑμνεῖν in Periclis epitaphio, Thucyd. l. 2. c. 42. α γὰρ τὴν πόλιν ὑμνήσα.

§. 2:

15 εκ τού γάμου edidi ē cod. reg. i. pro vulg. εἰς γάμον, quod h. l. sensu caret, et haud dubie ē seq. lin. (των συνιόντων εἰς τὸν γάμον) huc irrepsit.

16 των συνιόντων cum Wolfo edidi. Perperam vulgo συνοντων. συνιόντες εἰς τ. γάμον i. q. qui congregiuntur ad nuptias, s. qui coniugium ineunt.

17 Προ καὶ τροφῆς forsā rectius scribatur ἀνατροφῆς vocab. nostro alibi hac in rē maxime usitatum.

D

τηδευμάτων· ὅτι σπεδὸν ἔσχον περὶ τὸν γάμον ¹⁸ καὶ τὴν
 σύζευξιν αὐτῶν· ὅπως διακρίνεται ἐπὶ τῷ γάμῳ οἱ οἰκεῖοι,
 οἱ ἀλλότριοι, ἢ πόλις αὐτῇ δημοσίᾳ· ὅτι πᾶσι διὰ ¹⁹ σπε-
 δῶ· ὁ γάμος ἐστὶ· ²⁰ καὶ ὁ γάμος ἔοικε πανηγύρει τινὶ
 καὶ νεομηνίᾳ, καὶ δημοτελεῖ ἐορτῇ τῆς πόλεως. ὥστερ δ'
 ἐν τοῖς γαμικοῖς ²¹ ἤξιῤμεν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπισκοπεῖν, εἰ
 ἐκ τῆς αὐτῆς ²² πατρίδος, εἰ ἐκ τῆς αὐτῆς γένους, εἴπω
 δὲ μὴδ' ἐν τούτῳ ²³ παρὰ Φαῦλον ποιεῖσθαι τὸ μέρος τῆ
 λόγε τέτο.

γ'. Ἐπὶ δὲ τοῖς ἐπαίνοις καὶ τοῖς ἐγκωμίοις καὶ προ-
 τροπῇ τις ἔσω τοῖς γάμοις πρὸς τὸ σπεδάζειν περὶ ἀλλή-
 λους καὶ ὁμονοεῖν ὅτι μάλιστα· καὶ ὅσα ἀγαθὰ ἐκ τῆς τοιαύ-
 τῆς ὁμονοίας καὶ Φιλίας ἀνάγκη συμβαίνειν, ἀπὸ τῆς καθό-
 λου ἐπὶ τὸ ἴδιον ἄγοντα ²⁴ τὸν λόγον· ὅτι ὁμόνοια πᾶσι μὲν
 ἀνθρώποις ἡγαῖται τῶν ἀγαθῶν, μάλιστα δὲ τοῖς γυγαμικοῖς.
 καὶ εἰς τῆτο καὶ τὸ τῆς Ὀμήρου παραληπτέον ²⁵ ἐνδόξῳ ρή-
 σι χρώμενον, ὅτι ἐδὲν μεῖζον ἀγαθόν.

Ἡ δὲ ὁμοφρονέοντες νοήμασιν οἶκον ἔχοντων
 Ἀνὴρ ἡδὲ γυνή.

τίνα

¹⁸ καὶ τὴν σύζευξιν αὐτῶν ita edidi pro vulg. αὐτὴν, quod h. l. plane otiosum.

¹⁹ Dicitur aliquid εἶναι τινὶ διὰ σπουδῆς, quod ille summo studio curat. Est enim hic admodum frequens usus praeposit. διὰ Genitivo iunctae, ut modum significet, quo aliquid comparatum esse aut fieri soleat. Vd. Vigerus de idiott. l. Gr. ed. Herm. T. II. p. 585.

²⁰ De voc. νεομηνία vd. not. ad c. 3. § 1.

Ad omne hoc praeceptum scriptoris nostri illustrandum cfr. Alexander περὶ ἐπιθалаμίων p. 639. (coll. Ald.) τεταρτος τοπας (του εγκωμίου) ἐστὶν ἀπο τούτου περὶ του θαλαμου και πασαδας και δεους γαμηλιους, ως οταν λεγωμεν (señuntur verba ipsa). συνεληλυθε μεν ουν η πολις, συνεορταζει δε απας, πετηγασι δε πασαδες, οιαι ουχ ετερω ποτε.

²¹ ὥστερ δ' ἐν τοῖς γαμικοῖς, vd. c. 2. § 7.

²² Ante vbb. εἰ ἐκ τῆς etc. vulgo legebatur οἶον quod, cum sensu careret, delendum putavi.

²³ οὕτως δὲ — τούτου.

De respondet praecedenti δέ: ὥστερ δ' ἐν τοῖς, ita ut apodosis inseruiat (vd. Vigerus libro laud. T. II. p. 545) ποιεῖσθαι i. q. alibi ηγείσθαι s. τίθεσθαι παρὰ Φαῦλον, parvi aestimare. In seqq. το μέρος του λογου τουτου, vel τούτου scribendum, vel λογος de parte orationis (qua quaestio tractatur, num eandem habeant patriam, et ad idem genus pertineant, qui nuptias iniere) accipiendum (vd. supra c. 1. § 2. ex) ita ut μέρος abundet (Aeliani varr. historr. 8. 3.) et το μέρος του λογου τουτου sit i. q. τον λογον τουτον.

in eo elaboraverint, ut nuptiis iungerentur); quomodo erga eos nuptiarum causa animati sint et familiares, et alieni, omnisque civitas, monendo, omnibus nuptias illas curae esse cordique, et conventui publico similes, calendarum sollemnitati, diebusque festis, quos civitas agat. Quemadmodum vero in orationibus nuptialibus praeter reliqua id spectari voluimus, num eandem habeant patriam, num ex eodem sint genere, ita nec in his negligenda illa pars orationis.

§. 3. Laudibus accedat cohortatio quaedam eorum, qui nuptias celebrant, ad mutuam benevolentiam, et intimam concordiam, simulque commoda praedicentur, quae non possint non ex eiusmodi concordia et amicitia promanare, ita ut orationem a genere ad speciem traducamus, monentes concordiam cum omnibus hominibus, tum coniugibus maxime omnium esse bonorum quasi ducem ac principem. Quam ad rem adhiberi oportet nobile illud Homeri effatum:

Nullum esse praestantius bonum, quam si concordēs
consiliis aedes inhabitent vir atque foemina

et

24 Quamquam structurae ratio verborum antecedit. προτροπή τις ἔγω non ita comparata est, ut satis pateat, quomodo sequi potuerit accusativus ἀγόντα τὸν λόγον, nihil tamen addendum mutandumve puto, cum c. 5. §. 4. eiusdem dicendi rationis exemplum recurrit: καὶ εὐτυχεὶν προτροπή καὶ παρακλησις τις (ἔγω) πρὸς εὐνοίαν τῆς πόλεως, ἐπισημῆναμενον, ὅτι χρησὴν ἐλπίδα περὶ τούτου ἔχουσι. Magis perspicua sane foret omnis enunciatio, si antea dictum esset: καὶ προτροπὴν τινὰ τοῖς γαμοῦσι πρὸς τὸ σκοπάζειν — χρὴ προστιθεῖναι ὁ. ἐπαγεῖν, καὶ οὐα ἀγαθὰ — συμβαίνειν ἐπισημῆνασθαι.

25 Haud parum arridet Wolfii emendatio, pro vulg. χρῆσις legentis ῥησις, quod loquendi usui magis convenit; quamquam negari nequit, interdum χρῆσις quoque (inprimis superioribus Graecis) dictum esse de loco scriptoris cuiusdam illustri, quo sententia proposita illustraretur aut confirmaretur (vd. Suiceri thesaurus eccles. sub h. v.). Accedit, quod facillime ῥησις ob seq. χρωμενον in χρῆσις abire potuit.

Vertendo h. l. contraxi quae scriptor paulo copiosius ita exulit: adhibenda Homeri verba, ita ut dicte nobili utamur.

Omnis Homeri locus, cuius pars h. l. adfertur, (Od. 2', v. 183—85.) ita se habet: ἢ δ' ὅθ' ἀμύφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχοντες, ἀνὴρ ἡδὲ γυνή, πολλὰ ἄλγιστα δυσμένεσσιν, χάσματα δ' εὐμένεσσιν.

Priorem partem laudavit ipsis poetae verbis adferendis, posteriorē ita, ut sententiam tantum, quae insit, universam (cuius mentionem iniicere iubeat oratorem) commemoraret: τινὰ μὲν etc. suppl. λόγοντα.

τίνα μὲν ἐκ τῶν τοῖς ἐχθροῖς ἀνιάρῃ, τίνα δὲ ἡδέα τοῖς
Φίλοις· ἐπὶ τέλει δὲ καὶ εὐχῇ χρῆσθαι, ὅπως ὅτι τάχιστα
παῖδας γένοιντο, ²⁶ ὥς καὶ τῶν ἐπιθεῖν γάμους, καὶ ἄσπαι
τὸν Ὑμέναιον, ²⁷ καὶ ὑπεδέσθαι ἔχειν αὐτοῖς τοιαύτων λόγων.

ΚΕΦΙ Ε.

Μέθοδος πρὸς Φωνηματικῶν.

α. ¹ Ἰσοκράτης μὲν, ὁ σὸς ἐταῖρος καὶ ἐμὸς, ὃν ἔχε
κρατὸς, ἔπερ ἄλλο τι, Φησὶ χρῆναι προσεῖναι τοῖς σκεδαλοῖς
ἀνδράποισι (ἐν τῇ παραινέσει τῇ πρὸς τὸν Ἰπποκρίτην,) καὶ
τῇ· Φιλοπροσηγορίαν. ³ ὅπερ ἐστὶ τὸ προσφωνεῖν τὰς ἀπαν-
τῶντας, ὡς αὐτὸς Φησιν. εἰ δὲ καὶ ἰδίᾳ χρῆν πρὸς ἑκάστου
τῶτο ποιεῖν, ὅπως καὶ τὰς ἰδιώτας ὡς ὅτι μάλιστα οἰκειότερως
καὶ εὐμενεσέτερως ἔχειν πρὸς ἡμῶς παρασκευάζοιμεν ⁴ ἐκ τῆς
τοιούτης Φιλοπροσηγορίας. πολλῶν δὲ καὶ ἀναγκαϊότερον τὸ
πρῶγμα, καὶ ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς προσφωνήσεως, εἰ πρὸς
τὰς ἐν τέλει ⁵ καὶ ἐν ἀρχαῖς γεγονότας ἀφ' ἡμῶν γένοιτο,
μάλι-

26 ὡς pro, ὡς ut infra c. 5. §. 2. (Vd. Vigerus l. l. ed. Hermm.
P. II. p. 558. not.)

27 ὑποθέσεις rhetoribus Græc. haud raro argumentum dicitur, in
quo tractando orator versatur. Vd. Ernesti lex. technol.
Græco. rhetor, sub h. v.

Caput V.

§. 1.

- 1 Libri (cuius h. l. mentio fit) ad Hipponici filium, Demo-
nicum (hominem præterea ignotum), scripti (παραινέσεως
πρὸς τὸν Ἰπποκρίτην) auctorem fuisse antiquum illum nobilissi-
mum oratorem Atticum, Isocratem, fuerunt qui negarent,
et vel Isocrati Apolloniatae, illius discipulo, vel alii cui-
dam Isocrati, Dionysii Halicarn. coaevo, tribui mallent.
Priorem sententiam qui defendunt, provocant ad locum Har-
pocratonis (sub v. ὁρκος στακτός) qui diserte Isocr. Apollon.
huius παραιν. auctorem perhibet. At quam parum hac in re
Harpocratonis testimonium valeat, inde patet, quod idem
alio loco sub v. παρακλήσις eundem librum Isocrati Athen.
tribuit. Qui ad tertium quendam Isocratem, Dionysii coae-
vum, referunt, (ut Stephanus in Ima diatribe ad Isocr. et
Muretus in varr. lectt. c. 1.) sententiam suam inprimis no-
stro loco confirmare posse sibi visi sunt, cum scriptor hunc
Isocr. ipsius et Echecratis amicum appellet. Verum, licet ami-
cos plerumque eos tantum dicamus, qui nobiscum vivant;
interdum tamen non dubitamus, quin amici nomen ad ho-
mines nobis longe antiquiores (quorum memoria nobis grata
est) transferamus, inprimis, quando scriptis eorum legen-

et quænam inde proficiantur inimicis molesta, amicis iucunda, indicari. Sub finem precibus utendum, ut quam proxime iis liberi contingant, ideoque horum etiam nuptiis interesse, Hymenæamque canere possimus, ac denuo huiusmodi orationum habeamus materiam.

CAPUT QUINTUM.

Methodus orationum compellatoriæ recte conformandarum.

§. 1. Monuit Isocrates, tibi, mi Echebrates, pariter quam mihi familiaris, in admonitione Hipponici filio scripta, homines probos, si quid aliud, decere adfabilitatem, quæ virtus (ut ipse dicit) est eorum, qui obvios sibi quosque salutant. Quodsi privatim erga singulos ita nos gerere oportet, ut singulorum civium amicitiam atque benevolentiam nobis, quantum fieri possit, eiusmodi adfabilitate conciliemus; multo magis necessaria erit hæc urbana salutandi ratio, si ad viros principes et magistratum obtinentes, eos præcipue, quos reges gentibus et urbibus nostris legatos præficere solent,

dis familiaritatem quandam cum iis contraxisse nobis videtur. Ita scriptor noster Isocratem Atheniensem eodem iure poterat amicum suum appellare, quo Cicero Theophrastum, epp. ad Atticum 2, 16. Absit igitur, ut tertium quandam Isocratem, cuius aliæ vestigia nulla deprehenduntur, somniamus. Accedit, quod plures scriptores vet. (Photius, Tzetzes, Hermogenes) παραίνεσιν illam disertè referunt ad Isoer. Ath. neque in ipso libello aliquid inest, quod nos impediatur, quo minus huic sententiæ subscribamus. Cfr. de omni controversia Vetry discours que l'ancien Isocrate est auteur du discours a Demonicus, cuius elegantie comment. primaria capita enarrata legi in lib. histoire de l'Académie royale des inscriptions et de belles lettres, T. VI. ed. Amstelod.

2 Patet, Verba: ἐν τῇ παραίνεσι — Ἰπποκρίτου, rectius inseri post Εὐχερατίας.

3 Φιλοπροσηγορία i. q. εὐπροσηγορία, quam Cicero de officiis II, 14. comitatem et adfabilitatem sermonis appellat.

4 Nolui recipere codd. lectionem παρασκευάζμεν. Quæquam enim οὕτως (ut hoc modo) pariter coniunctivo iungi potest, quam optativo; (vd. Vigerus l. l. ed. Herm. p. 434. n.) tamen mox in vbb. οὕτως καὶ αὐτοὺς etc. itemque infra: οὕτως αὐ καὶ σουτοὺς etc. redurrit optativus.

5 οἱ ἐν τέλει γεγονότες s. ἐν ἀρχαῖς γεγονότες, ut simpl. form. οἱ ἐν τέλει Græcorum magistratus signif. qui alibi ipsi vocantur τε-

μάλιστα γὰρ δὴ τὰς ἐκάστοτε ἐκ βασιλέων εἰς τὰ ἔθνη καὶ τὰς πόλεις τὰς ἡμετέρας παραγνομένους, ὅπως καὶ αὐτὰς διὰ τοιαύτη τρόπον, καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὰς ⁶ αὐτῶν πατρίδας οἰκισιότῳ διακρίσθαι παρεσκευάσαμεν. ἀμέλει γὰρ τοι καὶ τὸ πρᾶγμα ἤδη ἐπιχωριάζει ⁷ ἐπὶ πᾶσι, καὶ καθάπερ τις ἔτος ὁ νόμος καὶ ἔθνος ⁸ διεσπάρη διὰ πάντων, ὡς εὐθὺς ἅμα τε τῇ πρώτῃ τῶν πυλῶν, ὡς ἂν εἴποι τις, εἰσόδῳ προσφανεῖν τέτας δημοσίᾳ τὰς πόλεις ⁹ ὅφ' ἑνὸς ὄντεν τῶν ἀρίστων κατὰ τὴν παιδείαν, ὥσπερ δημοσίᾳ τινὶ Φωνῇ καὶ κοινῶι προσαγορεύματι ¹⁰ προσαγορευόντος. Φέρε ἔν εἰπωμέν τι καὶ περὶ τῶν λόγων, ὅπως ἂν καὶ τήνδε ἀρετὰ καὶ ῥᾶτα μεταχειρίζοιμεθα.

β'. Καθόλη μὲν ὁ τρόπος αὐτῶν τοιούτος, αἷς σύσασιν ¹¹ τινα ἔχειν τῆς αὐτῶν πατρίδος ¹² πρὸς τὰς ἀρχαίαν μέλλοντας. δεῖ δ' ἐν αὐτῷ τῷ μόνον πραγματεύεσθαι ἐν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ μὴδ' αὐτῶν ¹³ ἐν τῷ τοιῷδε ὀλιγώρως ἔχειν. ¹⁴ ἀρχὴ ἔν ἐμοὶ δοκεῖ ἀναγκαιοτάτη ἐν αὐτῇ ¹⁵ γενέσθαι περὶ αὐτῆς τ' ἐπεὶ, καὶ τῆς αὐτῆς προαιρέτως, καὶ δι' ὅτι ¹⁷ προκείνεται ἐκ πάντων ἐπὶ τὸν λόγον, καὶ ὅτι ἀναγκάζει ¹⁸ αὐτῷ.

αγ. V c. Xenoph. hist. Gr. III, 2, 6. §. 23. Quam loquendi rationem ex illo voc. τέλος usu, quo id omnino signif. quod in aliqua re summum est et praecipuum, facilius, quam • vestigalium, quae magistratibus debebantur, notione intelligi puto.

Τοὺς ἐκάστοτε — παραγνομένους esse, quos Latini (plerumque Legatos Caesaris pro Consule, et Proprietores, (s. pro Praetore) appellant vix est quod moneam.

6 αὐτῶν πατρίδας. Ita ambiguitatis vitandae causa scribendum putavi pro vulg. αὐτῶν ut sit i. q. αὐτῶν pos. pro ἡμῶν. Refertur enim interdum pronomen αὐτοῦ ad primam quoque et secundam personam docuit Vigerus l. I, ed. Herm. T. I, p. 165. Vd. infra §. 6. τὴν δόξαν αὐτοῖς. Eadem fuit ratio eiusdem emendationis tentatae §. 2. in verbis τῆς αὐτῶν πατρίδος, et: ἀλλὰ μὴδ' αὐτῶν, quo utroque loco vulgo perperam leg. αὐτῶν.

7 ἐπιχωριάζειν dicitur, quod in regione quadam maxime in usu esse (obtinere) solet, ut ὅθρις ἐπιχωριάζουσα Dionysii Halic. antiquit. Rom. l. II, p. 2176. T. IV. ed. Reisk.

8 Vd. nota ad c. 2. §. 3.

9 ὑπὸ h. l. διὰ. Vd. Vigerus l. I, T. II, ed. H. p. 669.

10 Lectio codd. προσαγορευόντες antecedentibus: ὅφ' ἑνὸς ὄντος, ad quae referri patet verba: ὥσπερ δημοσίᾳ, minime congruit.

§. 2.

11 ὡς σύσασιν, αἷς i. q. ὡς, vd. nota c. 4. §. 3. Quemadmodum verbum συνημί (cuius prima est notio colloqandi ali-

lent, pertinet; ut hos quoque et nobis et patriae nostrae magis devinciamus. Ac profecto quidem ubique iam obtinet haec consuetudo, et velut lex aliqua et institutum apud omnes invaluit, ut, cum primum illi (ut ita dicamus) portam ingrediantur, civitas eos publice compellet, interprete uno eorum, qui eruditione praestent, velut communi voce et totius urbis salutatione eos salutante. Agedum, quaenam sit ratio harum etiam orationum optime et facillime tractandarum, doceamus.

§. 2. Universam quidem earum rationem ita comparatam esse oportet, ut patriam illis commendent, qui civitatem sint gubernaturi. Neque tamen in hoc uno elaborare dicendo debemus, sed et nosmet ipsos non omnino negligere. Hinc ipsum puto orationis initium necessario inde petendum, quod orator de se ipso, et de ipsius consilio atque causa, cur ipse potissimum fuerit,

quo loco rem hominemve) interdum de eo dicitur, qui hominem alicui commendat, et familiarem reddere studet (Xenoph. memorab. I. 6. 14. Sympos. c. 4. §. 63. et apud nostrum c. 10. §. 9.) ita συστάσις est commendatio, quippe quae eo fit, quod rem hominemve, si vel non adsit, dicendo tamen quasi adducimus ad eum, cui sumus commendaturi.

12 Vd. n. 6.

13 Vd. n. 6.

14 ολιγοῦρας εἶναι i. q. ολιγοῦρας e notissimo usu adverbiorum τὸ εἶναι ita iungi solitorum, ut verborum vires sustinerent.

15 Nequeo assentiri Sylburgio vulgarem lect. αὐτὴ vel in αὐτῇ, vel in αὐτῷ mutari iubenti. Minime caret αὐτὴ h. l. vi sua. Etenim cum antea scriptor universae monuisset, oportere oratorem non patriae tantum, sed qui ipsius quoque rationem habere (se ipsum legato commendare) accuratius iam locum, ubi id fieri debeat, definit, monendo, esse hoc ita necessarium, ut adeo statim ab initio orationis fieri debeat.

16 προαιρέσεως i. q. de ipsius consilio (scil. eiusmodi orationem recitandi) et causa, cur id coperit.

17 προχειρίζειν eadem, quae h. l. obtinet, significat. *constituendi s. eligendi* (ducta ex illa primaria, qua omnino est: manu operi cuidam admove, antequam fiat, et parare, quae parari debeant) recurrit infra c. 7. §. 3. Simil. Medium προχειρίζεσθαι leg. Alciph. opp. 3. 10.

18 Cum h. l. e prom. αὐτῷ non facile ambiguitas oriatur, nolui in αὐτῷ mutare. Usui enim loquendi permittere, ut αὐτῷ pro αὐτῇ accipiamus, e Vigero disci potest l. l. T. I. p. 165. ed. H.

ἡ ὑπόθεσις τῆ λόγου. ἐχέτω ¹⁹ δ' ἐν τῷ καὶ Σεραπίαν ²⁰
 τινὰ τῶ ἀρχοντος, ὡς ἀποδεχομένους ²¹ τὰς τοιαύτας ἀπαντας,
 καὶ εἶον αὐτῶ ²² χεῖρα ὀρεγόντος. διόπερ καὶ ἐτοιμότερον
 ὑπήκουσε καὶ ὅτι ²³ ἦν μὲν καὶ ἀκούειν τῶτο εὐθὺς περὶ αὐτῶ,
 πολὺ δ' ἔτι ἐναργέστερον τῇ ὄψει αὐτῇ πέφηνεν ²⁴ ἀτεχνῶς,
 εἶον ἐκ τῶ προσώπου, καὶ τῆς Φαιδρότητος, ὥσπερ ἐν κατό-
 πρῳ. τῶ εἶδες καὶ τῆς πρὸς ταῦτα δεξιότητος Φανερώων
 γινομένων. ἔτω δὲ ²⁵ προκαταστησάμενον τοῦ λόγου, ἐξῆς
 ἰτέον ἐπὶ τὸ ἐγκώμιον τῶ βασιλέως, ἐν βραχεῖ ²⁶ τῶτο ποιη-
 σάμενον, καὶ αὐτὸ τῶτο πιοημηνάμενον, ὅτι ἔδδ' ὁ σύμψας
 χρόνος ἐξαρκίετ' πρὸς τῶτο, καὶ ὅτι ἑτέρῳ καιρῷ, ἢ τῶ πα-
 ροντος κατακλείετ' ²⁷ δὲ τὸ ἐγκώμιον εἰς τῶτο, ὅτι ἐν τι-
 τῶν καλῶν τῶν βασιλέως καὶ τῶτο, τὸ τοιαῦτον ἄνδρα ἐπιλε-
 ξάμε-

¹⁹ σχετῶ sc. λόγου.

²⁰ Σεραπία quod a servitii, quod alicui praestatur, notione interdum ad cognatam observantiae transfertur (ut Isocr. Evag. enc. c. h. ex. ἡ τοῦ πρῆξους Σεραπία observantia dic. qua quis studet populo benevolentiam sibi conciliare) h. l. cum de encomiae legati sermo sit, necesse est eam, quae laudando declaretur observantiam innuat. Cfr. infra c. 8. § 13. in. Simil. Σεραπίαν leg. c. 9 § 3.

²¹ Versio latini interpret. „hinc principis gratia praedicanda, „utpotē tales ad provinciae administrationem mittentis“ ostendit, eum partim pro ἀποδεχομένου aliud quid legisse (forte ἀποσπένοντος) partim ἀρχοντι ad ipsum inperatorem (βασιλεῖα et τοὺς τοιοῦτους ad legatos illos retulisse. Verum inperatoris ipsius talibus viris provinciae administra- tionem demandantis sapientiam rhetor noster alio loco lau- dari vult (vñ quae infra legg. κατακλείσεις δς). Unde patet, τοὺς τοιοῦτους esse oratores, qui legatum provinciam adven- tem saluent, ac benevole ab ille excipi dicantur.

²² Pro αὐτῷ vulgo leg. αὐτοῦ satis otiosum. αὐτῷ refer. ad oratorem, ad quem pertinet seq. ὑπήκουσα.

²³ καὶ ὅτι ἦν μὲν. Dupitari omnino possit primo obtuitu, utrum αὐτοῦ ad ἀρχοντα referri debeat, (ita ut τοῦτα comita- tem illam et benevolentiam innuat, qua legatus eiusmodi oratores excipere soleat), an ad ipsum dicentem (ut τούτο significet το ἐτοιμότερον ὑπακούειν). Quoniam ea, quae in seqq. de vultu hilaritate, dexteritatis cuiusdam indicio cer- tissime dicuntur, utrique rationi pariter conveniunt, prio- rem tamen ideo praefendam putavi, quod oratorem non de- cere putabam eo loco, quo ἀρχοντα erat laudaturus, et de ip- sius fama bona (quae innueretur vbb. οτι ἦν ἀκούειν τοῦτο εὐ- θὺς περὶ αὐτοῦ) et de dexteritate qua gaudet, multa dicere. Perverit sensum latini int. versio obscurior: „cui (princi- „pi) idcirco promptius sit obtemperatum, quod non tantum „auditu perceptum est, sed et manifestius in vultu perspe- „ctum.“

²⁴ Quoniam ἀτεχνῶς haud raro ita dicitur, ut sit i. q. pro-

fuerit ex omnibus reliquis orator electus, verba faciat, moneatque, non potuisse non hanc dicendi materiem sumi. Contineat oratio eo loco simul verecundam quandam Legati laudationem, quippe qui tales. oratores) nunquam non beneyole excipiat, et quasi manum iis porrigat, quapropter orator promptius fuerit obsecutus mandato, addendumque, licuisse quidem (illam legati indolem) confestim audiendo cognoscere, verum multo manifestius absque ulla fraude vultus hilaritate declarari, unde, velut e speculo, mores eius et in his negotiis gerendis dexteritas eluceant. Sic praeparata oratione, confestim ad ipsius inperatoris laudationem accedamus, ita tamen ut paucis ea perfungamur, et id ipsum significemus, vix universum sufficere tempus ad eam recte instituendam, et alii potius, quam praesenti tempori eam convenire. Cuius laudationis haec esse debet conclusio, ut dicamus, inter ea, quae egregie fecer-

sus, plane (vd. Ruhnken. ad Timaei glossas Platonii, p. 38.) tamen h. l. omnis reliqua oratio suadet, ut propriam notionem teneamus: sine ullo artificio, ita ut omnis simulatio aliena sit.

25 δεξιότης dexteritas, quam aliquis negotiis quibusdam diutius tractandis adeptus est, facit, ut ipsi minus ardua sint ac molesta. Immo haud raro cara grataque nobis redduntur, quibus adusfacti sumus. Unde fit, ut plerumque lubenter nec sine quadam vultus hilaritate talia agamus. Intelligi munus administrandi provinciam legato commissam, et, quaecumque cum eo sint coniuncta, omnis oratio ostendit. το εἶδος non incommode h. l. de ipsa illa consuetudine talia negotia tractandi (unde orta dexteritas) intelligi poterit. Noli tamen adversari, si quis χειρὸς scribendum putet, ut non dexteritas solum sed omnia omnino animi morumque indoles laudetur.

26 προκατασχάμενος τὸν λόγον dicitur, qui prima eius parte consummanda aditum sibi ad seqq. munit. Eodem sensu, dic. κατασας de prima orationis parte rem ipsam praeparante Hermogeni περὶ εὐρ. p. 247. coll. Ald. cfr. infra c. 7. §. 4. τοιαύτης δὲ προκατασχάσεως etc. Vd. Ernesti lex. techn. Gr. rhet. sub v. κατασας.

27 Verba: καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐπισημηνόμενον addidi e cod. reg. i. cum viderem, partim omnem orationem, his additis, rectius procedere, partim verba illa propter antecedentia his simillima τοῦτο ποιησάμενον facile potuisse textu excidere.

28 ἐξακρεῖ cum Sylburgio scribendum putavi pro vulg. ἐξακρεῖσαι, qui infinit. unde pendet non habet.

29 κατακλείσεις edidi pro vulg. κατακλείσας, qui omnis reliqua orat. structura adversatur.

5. C. ξάμενον καταπέμψαι ἐπὶ τὸ 3^ο αὐτῶ ἔθνος ἢ πέρρω 3¹ βαλ-
 νοντα τῆς αὐτῶ 3² προαιρέσεως.

γ'. Καὶ ἐνταῦθ' ἐν ἀρχέειδ' σοι τὸ ἐγκώμιον τῷ ἡγεμέ-
 νῳ. 33 χρῆσέον δὲ καὶ ἐνταῦθα τοῖς ἐγκωμιαστικοῖς λόγοις.
 ἀπὸ γένους, ἀπὸ φύσεως, ἀπὸ ἀνατροφῆς, εἰ μὲν Φανερά
 εἶη. καὶ δ' ἔκαστον ἀκριβῶς διεξιόντα· εἰ δ' ἄδηλα, κατὰ τὸ
 πιθανὸν προάγοντα, ὅτι ἀνάγκη τῶν τηλικύτων καὶ τοιούτων
 πατηξιωμένον, ἢ γένει, ἢ τε φύσει, ἢ τ' ἀνατροφῇ λειπεσθαι
 τιναν, ἀλλὰ διὰ ταῦτα προεκρίσθαι. τὰ γε μὴν Φανερά
 ἀκριβέστερον ἐπισημαινόμενον, οἷον, ἐν νέᾳ ἡλικίᾳ τοιούτος, τί
 χρῆ προσδοκᾷ εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον· καὶ ὅτι νέος μὲν
 τὴν ἡλικίαν, πρεσβύτερος δὲ τὴν φρόνησιν. εἰ δὲ πρεσβύτερος,
 ὅτι ἐν πολλοῖς 34 δὲς παῖραν αὐτῶ τῆς ἀρετῆς, εὐκότως καὶ
 τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐπισυνῆλθε· καὶ ὅτι καὶ τότε τῇ εὐμοιρίᾳ
 τῆς περὶ αὐτόν, τὸ ἐν τῷ γήρα ἀκμάζειν. 35 εἰ δὲ δὴ καὶ
 σαφηνέτης τις προσέη τῷ προσώπῳ, μηδὲ τότε περὶ γένους πα-
 ρατρέχειν. εἰ φιλόλογος 36 εἶη, ἐγκώμιον παιδείας, καὶ
 ὅτι οἱ πεπαιδευμένοι μάλιστα ἀξιοὶ ἀρχῆς καὶ τοιαύτης ἡγεμο-
 νίας. 37 καὶ εἰ γε τὴν Ῥωμαϊκὴν διάλεκτον εἶη πεπαιδευμένος,
 τοῖς ἀρίστοις 38 τῶν Ῥωμαίων παραβάλλειν· εἰ δὲ 39 τὴν
 Ἑλλη-

30 De pron. αὐτῶ vd. ad §. 2. n. 18;

31 De formula eu πορρω βαλν. vd. not. ad c. 2. §. 9. n.

32 Pro vulg. τῆς αὐτοῦ προαιρ. malui e cod. Cant. τ. αὐτοῦ
 προαιρ. edere, ut ambiguitas, qua h. l. τὸ αὐτοῦ non careret,
 evitaretur. Facile poterat αὐτοῦ errore quodam ex antec. re-
 peti. προαιρέσεις ad omnia laude digna consilia et studia in-
 peratoris refer.

Ad omnem huius l. sententiam illustr. conferri possunt
 quae Alexander rhetor de regis encomio, quod in λόγοις ἐπὶ
 βατηριοῖς (orationibus haberi solitis in laudem patriae, ad
 quam reversus sit orator, vel eius principis) fieri debeat,
 praecipit (p. 617. coll. Ald.) εἴτα μὲν ταῦτα καλὴν εἶπες, ὅτι
 τὰς τε ἄλλας χάριτας μεγίστας τοῖς βασιλευσιν ἐφείλοντας, ἐφ' οἷς
 ὑπερ ἡμῶν ἀδλοῦσι, καὶ ἐπὶ τούτῳ δικαίως αὖ μείζονας ομολογήσαι-
 μέν, ὅτι τοιοῦτον ἡμῶν καταπέμψαν.

§. 3.

33 ἡγευμένος i. q. alibi ἡγεμῶν s. αρχῶν, legatus Caesaris. Vd.
 Krehstii observ. Flav. p. 61. unde infra inperium eorum
 ἡγεμονία dic. χρῆσέον edidi pro vulg. χρῆση ut accusativi seqq.
 διεξιόντα, προάγοντα, ἐπισημαινόμενον haberent, quo referren-
 tur.

34 παῖραν δίδου i. q. specimen exhibere, Xenophon memorabb.
 2, 6, 38. et al.

35 ἀκμάζειν dic. et juvenilis et virilis aetas, quae gaudet ani-
 mi corporisque vigore. Vd. B. Findeisen index Isocrat. Evag. encom. sub ἀκμή.

fecerit inperator, hoc etiam referendum, quod talem virum elegerit, quem legatum praeficeret genti, studiorum eius vestigia prementem.

§. 3. Hinc incipiat tuum Legati encomium. Adhibendae hoc etiam loco laudes a genere, indole, educatione petitae; quae res ubi satis manifestae sunt, singulae diligentius pertractandae, sin minus exploratae, proferenda de his, quae verisimilia videntur, monendo, non posse dubium videri, quin vir tali, tamque insigni honore dignatus neque genere, neque indole et educatione ulli cedat, sed ideo quod illis rebus praestet, fuerit electus. Quae manifesta sunt, diligentius oratione illustrari volumus. Veluti, si iuuenis sit, quam laetam de illo spem nos concipere iubeat, significes, itemque, aetate quidem esse iuvenem, mente vero senem. Sin provector aetate, merito ei hanc provinciam esse demandatam; quippe qui permulta exhibuerit virtutis suae documenta, et vel hoc pertinere ad felicem eius sortem, quod senectuti non desit iuvenilis vigor. Sin et vultu gravitatem quandam prae se ferat, neque id obiter transcurrendum. Si litterarum studiis sit inbutus, addendum eruditionis encomium, monendumque, homines eruditos dignissimos esse, qui imperium, talemque principatum obtineant, Et si Romanae quidem linguae sit peritus, Romanorum, sin Graecae, Graecorum

36 Voc. *Φιλόλογοι*, quod Alexandrino aevo debetur, at, (quod ipsa orige ostendit) propriis omnino litterarum disputationumque eruditarum amorem innuebat, de his maxime dici solebat, qui linguarum, historiae, scriptorumque veterum studiis animum informabant. Eo sensu in Dion. Halic. iudicio de Lysia c. 8. p. 468. T. V. ed. Reisk. *Φιλόλογοι* opponuntur *τοις ιδιωταις*. Multa de eo docte disp. Vuesselingius ad Diod. Sic. II, 4.

37 *ἡγεμονία*, quo nomine antiquis Graecis maxime singularis illa potestas venire solebat, quae interdum alicui rerum publicarum Graecarum (bello cum exteris gentibus exorto) a ceteris concedebatur, quo facilius posset, dum illa rem omnem moderaretur, communis salus defendi, (vd. docta Vuilandii nota 6. ad Isocratis *λογον πανηγυρικου* versionem vernac. in Attici Musei T. I.) h. l. ad illud legati imperium transfertur. Vd. n. 33.

38 *τοις αριστοις* scil. *κατα την παιδειαν*. Alia enim praestantia per omnem orat. seriem vix intelligi poterit.

39 si de cum Sylburgio pro vulg. *εἰς* scribendam patavi, cum *εἰς* non habeat, quo referatur.

Ἑλληνικὴν, τοῖς τῶν Ἑλλήνων· διὰ τὸτο δὲ καὶ δίκαιος, καὶ σώφρων, καὶ περὶ τὰς δίκας ἀκριβής. παραδείγμασι δὲ καὶ ἐπὶ τῷ χρησέον προσώποις, τῷ Ἀριστοῖ, τῷ Θεμιστοκλεῖ ἐφαρμόζοντα, ⁴⁰ καὶ παραβάλλοντα, καὶ τῶν ἀμείνων ἀποφαίνοντα.

δ. Ἐὰν δ' ἔχωμεν καὶ πράξεις τινὰς αὐτῷ προγεγενημένας, καὶ ἀρχὰς προηγουμένας ⁴¹ λέγειν, ἢ ἐν στρατείαις, ἢ ἐν διοικήσεσι, καὶ ταύτας παρατιθέναι. εἰάν δὲ καὶ τιμὰς ἔχωμεν ⁴² αὐτῷ πατέρων γενομένας λέγειν, καὶ τῶν χρημνημονεύειν. καὶ ἐντεῦθεν προτροπὴ καὶ παράκλησις πρὸς εὐνοίαν ⁴³ τῆς πόλεως, ἐπιστημνησκόμενον, ὅτι χρηστὴν ἐλπίδα περὶ τέτε ἔχῃσι. ⁴⁴ Φανερόν γάρ τοι ἀπὸ τῆς ἔτιως ἀποδέξασθαι τὴν πόλιν, ἀπὸ τῆς ⁴⁵ Φιλανθρωπίας καὶ εὐπροσηγόρου ἀπασι προσαναχθῆναι ⁴⁶ καὶ ὁμιλῆσαι — ὅτι εὐκρίτως τὸτο ἐποίησεν. τοιούτῃ γὰρ ἡ πόλις, οἷα ἀμείβασθαι τὰς εὐχρησάμενας ἑαυτῇ.

ε. Καὶ ἐντεῦθεν ὁ ἔπαινος ὁ περὶ τῆς πόλεως, ἐν ᾧ λέγῃς ⁴⁷ περὶ γενέσεως αὐτῆς, περὶ θυνάμεως τῆς ἐν ταῖς προσοδοῖς

⁴⁰ ἐφαρμόττειν τι τινὶ ε. εἰς τὴν propriam de iis dic. qui rem rei apant et accommodant cfr. Dion. iudic. de Lysia c. 13. p. 482. T. V. ed. R. Luciani piscator T. I. eius opp. ed. Reiz. s. 8. p. 607. ei. Lexiphanes T. II. s. 24. p. 348. Unde recte h. l. ad oratorem transferri potuit, qui comparando efficit, ut is, qui laudatur, Aristidi aut Themistocli similis esse videatur.

§. 4.

⁴¹ Vulgo legeb. προγεγενημένας; quod, etsi per se non omnino damandum, cum interdum προγεγενημένας dicantur, quae tempore antecedunt, malui tamen lectionem codd. reg. i. et Colb. προηγουμένας praeferre. (προαννεῖν antea perficere, h. l. administrare.) Poterat enim facile a libralis aberrantibus in antec. προγεγεν. pro προηγουμ. substitui προηγουμ.

⁴² Perperam vulgo legeb. αὐτῶν.

⁴³ Vd. not. ad c. 4. §. 3. n. 24.

⁴⁴ Male cepit sententiam loci latinus int. qui verba ita reddidit: „manifestum enim ex eo, quod urbs tam benigne ex- „ceperit eum, omnesque humanitate et comitate adeo singu- „lari prosecuta fuerit cumque iis sermones miscuerit, ipsam „non sine ratione hoc fecisse.“ Quae in re eum a vero valde aberrasse, evincit partim consilium dicentis, qui in eo versatur, ut signum aliquod (documentum) proferat, unde patet, non temere sperare cives, fore, ut ipsis benevolam se praestet legatus; partim enunciatio illa: ἀπὸ τοῦ Φιλανθρωπίας — καὶ ὁμιλῆσαι, maxime voc. ἀπασι, quod quoniam tum referri debeat, nemo facile docebit. Legatus ipse potius dicitur, cum primum urbem ingressus fuisset, vultu et sermone erga omnes ac singulos summam declarasse benevolentiam (ἀποδέξασθαι τὴν πόλιν eodem sensu dic. quo supra s. 2.

corum praestantissimis comparabimus. Eademque de causa simul iustitiam eius, temperantiam, et in iudiciis habendis diligentiam praedicabimus. Adhibenda ad eam rem aliorum hominum exempla, v. c. Aristidi aut Themistocli eum comparando; adeoque illis praefereudo.

§. 4. Quodsi quaedam olim ab eo praeclare gesta, aut munera olim administrata (sive ad rem militarem, sive ad civilem pertinuerint) commemorare liceat, addenda haec. Item, si honores contigerint maioribus eius, mentio eorum iniicienda. Excipere hunc locum oportet cohortationem legati ad benevolentiam civibus praestandam; simulque spem, quam hac de re alant, laetissimam declarari. Intelligi quippe dicemus (haud temerariam esse spem illam) exinde, quod tam benevole cives exceperit, tantaque humanitate et comitate tractaverit omnes; et cum iis sit versatus. Nec temere eum ita se gessisse, cum ita animata sit civitas; ut omnibus qui de ea bene mereri studeant, gratias referat.

§. 5. Sequatur deinceps ipsius urbis laudatio, petenda ab eius origine, robore, quod redituum copia adferat,

αποδεχομένου τους τοιούτους απαντας). Verum non patet, quomodo orator dicere potuerit, ex eo, quod tam benevolum se erga omnes gesserit legatus, intelligi, eum laud temere ita egisse. Id profecto aliunde intelligi debuit. Neque omnino h. l. ad confirmandam spem laetam, quam cives de futura legati benevolentia conceperint, pertinnit, rationem commemorare; cui haud temere tam benevole se erga cives gessisse videatur. Haud dubie h. l. textu depravando duae sententiae in unam sunt conflatae. Excidisse videtur post ομιλησαι, οτι, talis fere enuntiatio: *eum in posterum quoque civibus summam benevolentiam esse praestitutum* (sc. Φανερον εστι), quam destititio meliorum codd. vestigiis non licuit accuratius restituere. Tum sequebatur nova enuntiatio: *και εικοτως τουτο εποιησαται αυτη γαρ* (hec temere talem se gessit). Talem totius orationis sensum versione exprimere studui.

45 Φιλαυθως, i. q. comiter, quo sensu homo Φιλαυθως dicitur Demostheni in or. contra Midiam c. 22. cfr. or. περι παραποσβ. p. 384. ed. Reisk.

46 De form. προσφερειν τινι tractare aliquem v. d. Irmisch ad Herodianum L. 1. c. 13. p. 57. 71.

§. 5.

47 Vulgaris lectio εαν λεγης (pro quibus εαν λ. edendum putavi) quantopere ab h. l. aliena sit, sponte patet. — Eodem modo res ipsa requirebat, ut pro περι γένους scriberetur περι γένεως. Cfr. c. 1. §. 3.

οὐκ ἴσους

καὶ

ἔδοις, περὶ παιδείας τῶν ἀνοικάντων, ἅπασι χάρις τῆς ὑποτα-
 λῆς, ἃς ἢ ἡ πρόσδος, εἰ μὲν πολλὴ εἴη, εἰς ἰσχὺν τῆς πό-
 λεως ἀναφέρειται· 48 εἰ δ' ὀλίγη, ὅτι ἀρκεῖται καὶ ταύτῃ·
 ὅπως περ ἂν οἰκιστὴν ἀναγκαῖον εἶπεν, εἴαν τε θεὸς, εἴαν τε
 ἥρως εἴη, εἴτ' ἂν τῶν ἀρχαίων τις, εἴτ' ἂν τῶν ἐναρχος γε-
 γεννημένων βασιλέων. εἰ ἂν καὶ μύθας τινὰς ἔχοιμεν 49
 προσόντας τῇ πόλει, μηδὲ τέρας παραλιπεῖν. μετὰ ταῦτα περὶ
 μεγέθους τῆς πόλεως, περὶ κάλλους, περὶ δέσεως, εἴτ' ἡπειρω-
 τικῇ εἴη, εἴτ' ἐπιθαλαττίδιος, ἢ νησιώτις. καὶ εἰ τινὰς τι-
 μάς ἔχοιμεν 50 παρὰ βασιλέων, μηδὲ ταύτας παραλιπεῖν,
 αὖν εἰ πράξεις τινὰς προγεγεννημένας, ἢ παλαιὰς ἢ νέας, ἢ
 εἰ τιμὰς προὔπαρξάσας παρ' ἡμῶν πρὸς τὰς ἀρχοντας 51 τὰς
 προγεγεννημένους.

τῶν

λ

εἰς τὸ τοιοῦτον αὐτῶν, εἰπόντες ὅτι μὴ φυλαχθῆσθαι μόνον ἐπὶ τέτων
 ὁρμῶν τὸν λόγον, τὴν δόξαν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἀμείνων πρὸς τὸ λοιπὸν
 εἰς τὴν πόλιν.

ὡς ἐλπίδος πρὸς
 αὐτῶν ἔχοντες

3. Ἀπαγγελία δὲ πρέπει ἂν μάλιστα μεμιγμένη τῷ τοιῶ-
 ντι λόγῳ, ἐνίαχ' ἂν μὲν συνεστραμμένη, 56 ἐνίαχ' ἂν δὲ διηρημένη,
 τῆς

48 Pro ἀναφέρουσα vulgo perperam legeb. ἀναφέροντα neque ge-
 noti, neque numero antecedentis substant. πρόσδος conve-
 niens. Male enim retulit latinus int. verbum ἀναφέρειν ad
 ipsum dicentem, ita vert. ad urbis robur et potentiam etiam hoc
 referendum (sc. quod ei sit πολλὴ πρόσδος.) Debebat enim, si
 ἀναφερ. ipsius oratoris esset praedicatum, vel antec. λέγης
 mutari in λέντων, s. λέγειν (sc. χρη) vel ἀναφέρων scribi.
 Novimus praeterea, ἀναφέρειν saepius dici de vestigalibus ex
 aliqua re reduntibus. Ante eis ἰσχύν suppl. ὅτι.

49 ἔχοιμεν edidi cum Sylburgio pro vulg. εἰχομεν cum optati-
 vus antecedentibus rectius congrueret. Ita infra: εἰ τινὰς τι-
 μάς εἰχομεν.

50 Pro vulg. περὶ βασιλέων (quae paulo obscurius dicta) Wol-
 fius recte legit παρὰ, idemque latino interpr. probatum vi-
 deo ita vert. recensendi insuper honores, si quos a regibus accepe-
 rit. (Subint. vbb. γεγεννημένας post παρα βασιλέων.)

51 πρὸς h. l. i. q. erga, ut Xenoph. memorabb. 2, 3. 10. Ae-
 schinis dial. Socr. 2, 22.

§. 6.

52 Quamquam ὑπερ interdum dicitur pro περι (Polybius II, 37.)

adferat, incolarum eruditione, regione tributaria, unde vectigalia exigantur, (quae si magna fuerint, redire ea ad civitatis potentiam augendam, sin exigua, vel haec ei sufficere dicemus.) Laudandus eodem loco civitatis conditor, sive Dens fuerit, sive heros, sive antiquorum regum aliquis, sive eorum, qui nuper vitam degerint. Neque, si quae in promptu sint fabulae ad urbem spectantes, praetereundae. Dicendum postea de magnitudine eius, specie pulcra, situque, num in continenti sit posita, an maritima, an insulana. Quod si quam possimus dignitatem commemorare, quam a regibus acceperit, aut res vel olim vel nuper praeclare gestas, honoresve, qui legatis prioribus a nobis exhibiti fuerint, neque haec omittenda.

§. 6. His omnibus miscenda cohortatio ad benevolentiam civibus praestandam, siquidem bonos principes deceat, talem civitatem benevolentia complecti. Sub finem et pro inperatoris et pro ipsius legati salute bona vota concipiamus, neque non ad nosmet ipsos redeamus, ita ut, si nunc primum ad honores adspiremus, tali viro principatum tenente, dignitatem famamque nos esse consequuturos, sin iam antea absque invidia inclaruerimus, et locum insignem tenuerimus, non modo conservatum sed multum adeo auctum iri famam nostram sperare nos significemus.

§. 7. Elocutionem mixtam huic generi accommodatissimam puto, quae nunc sit numeris contorta, nunc

otiosum tamen h. l. propter seq. *μνησθησομεθα*; unde non inapte mihi suspicari videor, perperam ex antecedd. in textum irrepsisse.

53 *τους αρχομενους* h. l. esse, qui primum ingrediantur honorum munerumque publicorum curriculum, docent quae oppon. ε. δε των ηδη προσδοκουμενων.

54 Non spernenda lectio codd. reg. i. et Colb. *απο του ταιουτου*

55 Vulg. *προερχοτων* h. l. sensu caret. Scripsitne auctor *προερχοτων* (a *προφερειν*, excellere, vd. Doumaeus ad Demosth. orat. de pace p. 126. ed. ill. Beckii)? Ambiguum item, quoniam referri debeant vbb. *πρι αυτων*, num ad *προερχοτων* (qui propter illa sc. *τιμην και δοξην* iam antea excelluerant) an ad *ανταχθας* (qui antea excelluerant, ita ut hisce rebus nullam subirent invidiam)?

§. 7.

56 Elocutio *συνασπασμενη* (contracta) est periodica, cui opponitur *διηρημενη*, quae membris brevioribus utitur. (Vd. ad

μάλιστα γὰρ δὴ τὰς ἐκείνους ἐκ βασιλέων εἰς τὰ ἔθνη καὶ τὰς πόλεις τὰς ἡμετέρας παραγινόμενες, ὅπως καὶ αὐτὰς διὰ τοιαύτας τρόπους, καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὰς ⁶ αὐτῶν πατρίδας οἰκειοτέρως διακρίνεται παρασκευάσταιμεν. ἀμέλει γὰρ τοι καὶ τὸ πρᾶγμα ἤδη ἐπιχωριάζει ⁷ ἐπὶ πᾶσι, καὶ καθάπερ τις ἔτος ὁ νόμος καὶ θεσμός ⁸ διεσπάρη διὰ πάντων, ὡς εὐθὺς ἅμα τε τῇ πράττει τῶν πολίων, ὡς ἂν εἴποι τις, εἰσόδῳ προσφανεῖν τέττας δημοσίας τὰς πόλεις ⁹ ὅφ' ἐνός ὅτεον τῶν ἀρίστων κατὰ τὴν παιδείαν, ὥσπερ δημοσία τινὶ Φωνῇ καὶ κοινῷ προσαγορευματι ¹⁰ προσαγορευόντος. Φέρε ἔν εἰπωμέν τι καὶ περὶ τῶν λόγων, ὅπως ἂν καὶ τέττας ἀρίστα καὶ ῥᾶτα μεταχειρίζοιμεθα.

β'. Καθόλε μὲν ὁ τρόπος αὐτῶν τοιαύτας, ὡς σύστασιν ¹¹ τινα ἔχειν τῆς αὐτῶν πατρίδος ¹² πρὸς τὰς ἀρχεῖν μέλλοντας. δεῖ δ' αὖ καὶ αὐτὸ τέτο μόνον πραγματεύεσθαι ἐν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ μὴδ' αὐτῶν ¹³ ἐν τῷ τοιῷδε ὀλιγώρως ἔχειν. ¹⁴ ἀρχὴ ἔν ἐμοὶ δοκεῖ ἀναγκαιοτάτη ἐν αὐτῇ ¹⁵ γενέσθαι περὶ αὐτῆς τ' εἰπεῖν, καὶ τῆς αὐτῆς ¹⁶ προκρίσεως, καὶ δὲ ὅτι ¹⁷ προκρίσεις καὶ ἐκ πάντων ἐπὶ τὸν λόγον, καὶ ὅτι ἀναγκαῖα ¹⁸ αὐτῷ

λγ. V c. Xenoph. hist. Gr. III, 2, 6, 5, 23. Quam loquendi rationem ex illo voc. τέλος usu, quo id omnino signif. quod in aliqua re summum est et praecipuum, facilius, quam e vectigalium, quae magistratibus debebantur, notione intelligi puto.

Τοὺς ἐκείνους — παραγινόμενους esse, quos Latini plerumque Legatos Caesaris pro Consule, et Propraetores, (s. pro Praetore) appellant vix est quod moneam.

⁶ αὐτῶν πατρίδας. Ita ambiguitatis vitandae causa scribendum putavi pro vulg. αὐτῶν ut sit i. q. αὐτῶν pos. pro ἡμῶν. Refferri enim interdum pronomen αὐτοῦ ad primam quoque et secundam personam docuit Vigerus l. l. ed. Herm. T. I, p. 165. Vd. infra § 6. τὴν δόξαν αὐτοῖς. Eadem fuit ratio eiusdem emendationis tentatae §. 2. in verbis τῆς αὐτῶν πατρίδος, et: ἀλλὰ μὴδ' αὐτῶν, quo utroque loco vulgo perperam leg. αὐτῶν.

⁷ ἐπιχωριάζειν dicitur, quod in regione quadam maxime in usu esse (obtinere) solet, ut ubi ἐπιχωριάζουσα Dionysii Halic. antiquit. Romm. l. II. p. 2176. T. IV, ed. Reisk.

⁸ Vd. nota ad c. 21 §. 3.

⁹ ὑπὸ h. l. διὰ. Vd. Vigerus l. l. T. II. ed. H. p. 669.

¹⁰ Lectio codd. προσαγορευόντες antecedentibus: ὅφ' ἐνός ὅτουον, ad quae referri patet verba: ὥσπερ δημοσία, minime congruit.

§. 2.

¹¹ ὡς σύστασιν, ὡς i. q. ὥς, vd. nota c. 4. §. 3. Quemadmodum verbum συστήμι (cuius prima est notio collocandi ali-

lent, pertinet; ut hos quoque et nobis et patriae nostrae magis devinciamus. Ac profecto quidem ubique iam obtinet haec consuetudo, et velut lex aliqua et institutum apud omnes invaluit, ut, cum primum illi (ut ita dicamus) portam ingrediantur, civitas eos publice compellet, interprete uno eorum, qui eruditione praestent, velut communi voce et totius urbis salutatione eos salutante. Agedum, quatenam sit ratio harum etiam orationum optime et facillime tractandarum, doceamus.

§. 2. Universam quidem earum rationem ita comparatam esse oportet, ut patriam illis commendent, qui civitatem sint gubernaturi. Neque tamen in hoc uno elaborare dicendo debemus, sed et nosmet ipsos non omnino negligere. Hinc ipsum puto orationis initium necessario inde petendum, quod orator de se ipso, et de ipsius consilio atque causa, cur ipse potissimum fuerit,

quo loco rem hominemve) interdum de eo dicitur, qui hominem alicui commendat, et familiarem reddere studet (Xenoph. memorabb. I, 6, 14. Sympos c. 4. §. 63. et apud nostrum c. 10. §. 3.) ita *εὐχαρίστος* est commendatio, quippe quae eo fit, quod rem hominemve, si vel non adsit, dicendo tamen quasi adducimus ad eum, cui sumus commendaturi.

12. Vd. n. 6.

13. Vd. n. 6.

14. *ολιγωτέρως εχειν* i. q. *ολιγωτέρως* e notissimo usu adverbiorum *τε εχειν* ita iungi solitorum, ut verborum vires sustinerent.

15. Nequeo assentiri Sylburgio vulgarem lect. *αὐτῇ* vel in *αὐτῇ*, vel in *αὐτῷ* mutari iubenti. Minime caret *αὐτῇ* h. l. vi sua. Etenim cum antea scriptor universe monuisset, oportere oratorem non patriae tantum, sed sui ipsius quoque rationem habere (se ipsum legato commendare) accuratius iam locum, ubi id fieri debeat, definit, monendo, esse hoc ita necessarium, ut adeo statim ab initio orationis fieri debeat.

16. *προχειρίσας* i. q. de ipsius consilio (scil. eiusmodi orationem recitandi) et causa, cur id ceperit.

17. *προχειρίζειν* eadem, quae h. l. obtinet, significat. *constituenti e. eligendi* (ducta ex illa primaria, qua omnino est: maximum operi cuidam admove, antequam fiat, et parare, quae parari debeant) recurrit infra c. 7. §. 3. Simil. Medium *προχειρίζεται* leg. Alciph. epp. 3. 10.

18. Cum h. l. e. prom. *αὐτῷ* non facile ambiguitas oriatur, nolui in *αὐτῷ* mutare. Usum enim loquendi permittere, ut *αὐτῷ* pro *αὐτῇ* accipiamus, e Vigero disci potest l. l. T. I. p. 165. ed. H.

ἡ ὑπόθεσις τῆ λόγῃ. ἐχέτω ¹⁹ δ' ἐν τῷ καὶ θεραπείαν ²⁰ τινὰ τῶ ἀρχόντος, ὡς ἀποδεχομένῃ ²¹ τὰς τοιαύτας ἀπαντας, καὶ οἶον αὐτῷ ²² χεῖρα ὀρέγοντος. διόπερ καὶ ἐτοιμότερον ὑπήκουσε· καὶ ὅτι ²³ ἦν μὲν καὶ ἀνεῖν τῷτο εὐθὺς περὶ αὐτῆ, πολὺ δ' ἔτι ἐναργέστερον τῇ ὀψει αὐτῇ πέφηνεν ²⁴ ἀτεχνῶς, οἶον ἐκ τῆ προσώπῃ, καὶ τῆς Φαιδρότητας, ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ, τῆ εἰδῆς ²⁵ καὶ τῆς πρὸς ταῦτα δεξιότητος Φανερώων γινομένων. ἔτω δὲ ²⁶ προκαταστήσαντον τοῦ λόγον, ἐξῆς ἰτέον ἐπὶ τὸ ἐγκώμιον τῆ βασιλέως, ἐν βραχεὶ ²⁷ τῷτο ποιησάμενον, καὶ αὐτὸ τῷτο ἐπισημνύμενον, ὅτι εὐδὲ ὁ σύμπακ χρόνος ἐξαρκεῖται ²⁸ πρὸς τῷτο, καὶ ὅτι ἑτέρῳ καιρῷ, ἢ τῆ παρῶντος κατακλείσεις ²⁹ δὲ τὸ ἐγκώμιον εἰς τῷτο, ὅτι ἐν τι τῶν καλῶν τῶν βασιλέως καὶ τῷτο, τὸ τοῖστον ἀνδρὰ ἐπιλέξάμε-

¹⁹ ἐχέτω sc. λαγός.

²⁰ Θεραπεία quod a servitii, quod alicui praestatur, notione interdum ad cognatam observantiae transfertur (ut Isocr. Evag. enc. c. κ. ελ. ἡ τοῦ πηδου Θεραπεία observantia dic. qua quis studet populi benevolentiam sibi conciliare) h. l. cum de encomio legati sermo sit, necesse est eam, quae laudando declaretur observantiam innuere. Cfr. infra c. 8. § 13. in. Simil. Θεραπείαν leg. c. 9 §. 3.

²¹ Versio latini interpret. „hinc principis gratia praedicanda, „utpotē tales ad provinciae administrationem mittentis“ ostendit, eum partim pro ἀποδεχομένου aliud quid legisse (forte ἀποελλοῦτος) partim ἀρχόντι ad ipsum imperatorem (βασιλεῖα et τοὺς τοιούτους ad legatos illos retulisse. Verum imperatoris ipsius talibus viris provinciae administrationem demandantis sapientiam rhetor noster alio loco laudari vult (v. quae inira legg. κατακλείσεις δε). Unde patet, τοὺς τοιούτους esse oratores, qui legatum provinciam aduentem salurent, ac benevole ab ille excipi dicantur.

²² Pro αὐτῷ vulgo leg. αὐτοῦ satis otiosum. αὐτῷ refer. ad oratorem, ad quem pertinet seq. ἐπηκουσε.

²³ καὶ ὅτι ἦν μὲν. Dubitari omnino possit primo obtuitu, utrum αὐτοῦ ad ἀρχόντα referri debeat, (ita ut τοῦτο comitatem illam et benevolentiam innuat, qua legatus eiusmodi oratores excipere soleat) an ad ipsum dicentem (ut τόντο significet τὸ ἐτοιμότερον ὑπακούειν). Quoniam ea, quae in seqq. de vultu hilaritate, dexteritatis cuiusdam indicio certissime dicuntur, utrique rationi pariter conveniunt, priorem tamen ideo praefereendam putavi, quod oratorem non decere putabam eo ioco, quo ἀρχόντα erat laudaturus, et de ipsius fama bona (quae innueretur vbb. ὅτι ἦν ἀκούειν τοῦτο εὐθὺς περὶ αὐτοῦ) et de dexteritate qua gaudat, multa dicere. Pervertit sensum latini int. versio obscurior: „cui (princi- „pi) idcirco promptius sit obtemperatum, quod non tantum „auditu perceptum est, sed et manifestius in vultu perspe- „ctum.“

²⁴ Quoniam ἀτεχνῶς haud raro ita dicitur, ut sit i. q. πρό-

fuerit ex omnibus reliquis orator electus, verba faciat, moneatque, non potuisse non hanc dicendi materiem sumi. Contineat oratio eo loco simul verecundam quandam Legati laudationem, quippe qui tales, oratores) nunquam non benevole excipiat, et quasi manum iis porrigat, quapropter orator promptius fuerit obsecutus mandato, addendumque, licuisse quidem (illam legati indolem) confestim audiendo cognoscere, verum multo manifestius absque ulla fraude vultus hilaritate declarari, unde, velut e speculo, mores eius et in his negotiis gerendis dexteritas eluceant. Sic praeparata oratione, confestim ad ipsius imperatoris laudationem accedamus, ita tamen ut paucis ea perfungamur, et id ipsum significemus, vix universum sufficere tempus ad eam recte instituendam, et alii potius, quam praesenti tempori eam convenire. Cuius laudationis haec esse debet conclusio, ut dicamus, inter ea, quae egregie fece-

sus, plane (vd. Ruhnken. ad Timaei glossas Platonni, p. 38.) tamen h. l. omnis reliqua oratio suadet, ut propriam notationem teneamus: sine ullo artificio, ita ut omnis simulatio aliena sit.

25 δεξιότης dexteritas, quam aliquis negotiis quibusdam diutius tractandis adeptus est, facit, ut ipsi minus ardua sint ac molesta. Immo haud raro cara grataque nobis reddantur, quibus adsuefacti sumus. Unde fit, ut plerumque libenter nec sine quadam vultus hilaritate talia agamus. Intelligi munus administrandi provinciam legato commissam, et, quaecumque cum eo sint coniuncta, omnis oratio ostendit. το εθός non incommode h. l. de ipsa illa consuetudine talia negotia tractandi (unde orta dexteritas) intelligi poterit. Nolim tamen adversari, si quis ηθους scribendum putet, ut non dexteritas solum sed omnis omnino animi morumque indoles laudetur.

26 προκατασχάμενος τὸν λόγον dicitur, qui prima eius parte consummanda aditum sibi ad seqq. munit. Eodem sensu, dic. κατασας de prima orationis parte rem ipsam praeparante Hermogeni περὶ συρ. p. 247. coll. Ald. cfr. infra c. 7. §. 4. τῆς αὐτῆς δὲ προκατασας etc. Vd. Ernesti lex. techn. Gr. rhet. sub v. κατασας.

27 Verba: καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐπισημνόμενον addidi e cod. reg. i. cum viderem, partim omnem orationem, his additis, rectius procedere, partim verba illa propter antecedentia his simillima τοῦτο ποιησάμενον facile potuisse textu excidere.

28 ἐξαρκεῖς cum Sylburgio scribendum putavi pro vulg. ἐξαρκῆσαι, qui infinit. unde pendeat non habet.

29 κατακλείσεις edidi pro vulg. κατακλείσας, qui omnis reliqua orat. structura adversatur.

5. C. ξάμενον καταπέμψαι ἐπὶ τὸ 30 αὐτῷ ἔθνος ἢ πόρρω 31 βαλ-
 νοντα τῆς αὐτοῦ 32 προαιρέσεως.

γ'. Καὶ ἐνταῦθ' ἀρχέσθω σοι τὸ ἐγκώμιον τῷ ἡγεμέ-
 νω. 33 χρησέον δὲ καὶ ἐνταῦθα τοῖς ἐγκωμιαστικοῖς λόγοις,
 ἀπὸ γένους, ἀπὸ φύσεως, ἀπὸ ἀνατροφῆς, εἰ μὲν Φανερά
 εἴη. καὶ ἔκαστον ἀκριβῶς διεξίοντα· εἰ δ' ἄδηλα, κατὰ τὸ
 πιθανὸν πράγοντα, ὅτι ἀνάγκη τῶν τηλικύτων καὶ τοιούτων
 πατηξίωμένον, ἢ γένει, ἢ τε φύσει, ἢ τ' ἀνατροφῇ λείπεσθαι
 τινων, ἀλλὰ διὰ ταῦτα προεκκρίσθαι. τὰ γε μὴν Φανερά
 ἀκριβέστερον ἐπισημαινόμενον, οἷον, ἐν νέᾳ ἡλικίᾳ τοιούτος, τί
 χρη προσδοκᾷ εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον· καὶ ὅτι νέος μὲν
 τῇ ἡλικίᾳ, πρεσβύτερος δὲ τῇ φρονήσει. εἰ δὲ πρεσβύτερος,
 ὅτι ἐν πολλοῖς 34 ὅς πεῖραν αὐτοῦ τῆς ἀρετῆς, εὐκότως καὶ
 τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐπιστεύθῃ· καὶ ὅτι καὶ τότε τῆς εὐμοιρίας
 τῆς περὶ αὐτὸν, τὸ ἐν τῷ γήρα ἀκμάζειν. 35 εἰ δὲ δὴ καὶ
 σαφένος τις προσεῖη τῷ προσώπῳ, μηδὲ τότε παρέργως πα-
 ρατρέχειν. εἰ Φιλόλογος 36 εἴη, ἐγκώμιον παιδείας, καὶ
 ὅτι οἱ πεπαιδευμένοι μάλιστα ἀξιοὶ ἀρχῆς καὶ τοιαύτης ἡγεμο-
 νίας. 37 καὶ εἰ γε τὴν Ῥωμαϊκὴν διάλεκτον εἴη πεπαιδευμένος,
 τοῖς ἀρίστοις 38 τῶν Ῥωμαίων παραβάλλων· εἰ δὲ 39 τὴν
 Ἑλλη-

30 De pron. αὐτοῦ vd. ad §. 2. n. 18.

31 De formula ἐν πόρρω θαν. vd. not. ad c. 2. §. 9. n.

32 Pro vulg. τῆς αὐτοῦ προαιρ. malui e cod. Cant. τ. αὐτοῦ
 προαιρ. edere, ut ambiguitas, qua h. l. τὸ αὐτοῦ non careret,
 evitaretur. Facile poterat αὐτοῦ errore quodam ex antec. re-
 peti. προαιρέσεις ad omnia laude digna consilia et studia in-
 peratoris refer.

Ad omnem huius l. sententiam illustr. conferri possunt
 quae Alexander rhetor de regis encomio, quod in λόγῳ ἐπι-
 βατηρίου (orationibus haberi solitis in laudem patriae, ad
 quam reversus sit orator, vel eius principis) fieri debeat
 praecipit (p. 617. coll. Ald.) εἴτα μὲν ταῦτα ταλὴν εἴπῃς, ὅτι
 τὰς τε ἄλλας χάριτας μεγίστας τοῖς βασιλευσὶν εὐφροῦντας, εἴ
 οἱς ὑπερ ἡμῶν ἀθροῦσι, καὶ ἐπὶ τούτῳ δικαίως ἀν μείζονας ομολογήσαι-
 μέν, ὅτι τοιούτων ἡμῶν καταπεμψάν.

§. 3.

33 ἡγευμένος i. q. alibi ἡγεμῶν s. αρχῶν, legatus Caesaris. Vd.
 Krebsii observ. Flav. p. 61. unde infra inperium eorum
 ἡγεμονία dic. χρησέον edidi pro vulg. χρεῖσθαι ut accusativi seqq.
 διεξίοντα, πράγοντα, ἐπισημαινόμενον haberent, quo referrentur.

34 πεῖραν διδόναι i. q. specimen exhibere, Xenophon memorabb.
 2, 6, 38. et al.

35 ἀκμάζειν dic. et invenilis et virilis aetas, quae gaudet ani-
 mi corporisq. vigore. Vd. B. Findeisen index Isocrat. Evag. encom. sub ἀκμῃ.

fecerit inperator, hoc etiam referendum, quod talem virum elegerit, quem legatum praeficeret genti, studiorum eius vestigia prementem.

§. 3. Hinc incipiat tuum Legati encomium. Adhibendae hoc etiam loco laudes a genere, indole, educatione petitae; quae res ubi satis manifestae sunt, singulae diligentius pertractandae, sin minus exploratae, proferenda de iis, quae verisimilia videntur, monendo, non posse dubium videri, quin vir tali, tamque insigni honore dignatus neque genere, neque indole et educatione ulli cedat, sed ideo quod illis rebus praestet, fuerit electus. Quae manifesta sunt, diligentius oratione illustrari volumus. Veluti, si iuvenis sit, quam laetam de illo spem nos concipere iubeat, significes, itemque, aetate quidem esse iuvenem, mente vero senem. Sin provectior aetate, merito ei hanc provinciam esse demandatam; quippe qui permulta exhibuerit virtutis suae documenta, et vel hoc pertinere ad felicem eius sortem, quod senectuti non desit iuvenilis vigor. Sin et vultu gravitatem quandam prae se ferat, neque id obiter transcurrendum. Si litterarum studiis sit inbutus, addendum eruditionis encomium, monendumque, homines eruditos dignissimos esse, qui imperium, talemque principatum obtineant, Et si Romanae quidem linguae sit peritus, Romanorum, sin Graecae, Graecorum

36 Voc. Φιλόλογοι, quod Alexandrino aevo debetur, at, (quod ipsa origo ostendit) propriis omnino litterarum disputationumque eruditarum amorem innabat, de iis maxime dici solebat, qui linguarum, historiae, scriptorumque veterum studiis animum informabant, Eo sensu in Dion. Halic. iudicio de Lysia c. 8. p. 468. T. V. ed. Reisk. Φιλόλογοι ὀπποῦν τοῖς ἰδιωταῖς. Multa de eo docte disp. Vuesselingius ad Diod. Sic. II, 4.

37 ἡγεμονία, quo nomine antiquis Graecis maxime singularis illa potestas venire solebat, quae interdum alicui rerum publicarum Graecarum (bello cum exteris gentibus exorto) a ceteris concedebatur, quo facilius posset, dum illa rem omnem moderaretur, communis salus defendi, (vd. docta Vuilandii nota 6. ad Iocratidis λόγον πανηγυρικόν versionem verna. in Attici Musei T. I.) h. l. ad illud legati imperium transfertur. Vd. n. 33.

38 τοῖς ἀριστοῖς scil. κατὰ τὴν παιδείαν. Alia enim praestantia per omnem orat. seriem vix intelligi poterit.

39 εἰ δὲ cum Sylburgio pro vulg. εἰς scribebendam putavi, cum εἰς non habeat, quo referatur.

Ἑλληνικὴν, τοῖς τῶν Ἑλλήνων· διὰ τῆτο δὲ καὶ δίκαιος, καὶ σωφρων, καὶ περὶ τὰς δίκας ἀκριβής. παραδειγμασι δὲ καὶ ἐπὶ τῆτω χρησέον προσώποις, τῷ Ἀριστείδῃ, τῷ Θεμιστοκλεῖ ἑφαρμοζόντα, ⁴⁰ καὶ παραβάλλοντα, καὶ τῶν ἀμείνων ἀποφαίνοντα.

δ. Ἐὰν δ' ἔχωμεν καὶ πράξεις τινὰς αὐτῇ προγεγενημένας, καὶ ἀρχὰς προηυνμένας ⁴¹ λέγειν, ἢ ἐν στρατείαις, ἢ ἐν διοικήσεσι, καὶ ταύτας παρατιθέναι. εἰν δὲ καὶ τιμὰς ἔχωμεν ⁴² αὐτῇ πατέρων γενομένας λέγειν, καὶ τῶν χρημνημονεύειν. καὶ ἐντεῦθεν προτροπὴ καὶ παράκλησις πρὸς εὐνοίαν ⁴³ τῆς πόλεως, ἐπιστημνησμένον, ὅτι χορηγὴν ἐλπίδα περὶ τέτε ἔχουσι. ⁴⁴ Φανερόν γάρ τοι ἀπὸ τῆ ἐτῶς ἀποδέξασθαι τὴν πόλιν, ἀπὸ τῆ ⁴⁵ Φιλανδρώπως καὶ εὐπροσηγορίας ἀπασι προσαναχθῆναι ⁴⁶ καὶ ὁμιλῆσαι — ὅτι εὐκρίτως τῆτο ἐποίησεν. τοιαύτη γὰρ ἡ πόλις, οἷα ἀμειβεσθαι τὴς εὐ χρησάμενης ἑαυτῇ.

ε. Καὶ ἐντεῦθεν ὁ ἔκκινος ὁ περὶ τῆς πόλεως, ἐν ᾧ λέγῃς ⁴⁷ περὶ γενέσεως αὐτῆς, περὶ θυνάμεως τῆς ἐν ταῖς προσόδοις

⁴⁰ ἑφαρμότταν τι τινὶ s. eis τὶ propriis de iis dic. qui rem rei apiant et accommodant cfr. Dion. iudic. de Lysia c. 13. p. 482. T. V. ed. R. Luciani piscator T. I. eius opp. ed. Reiz. s. 8. p. 607. ei. Lexiphanes T. II. s. 24. p. 348. Unde recte h. l. ad oratorem transferri potuit, qui comparando efficit, ut is, qui laudatur, Aristidi aut Themistocli similis esse videatur.

§. 4.

⁴¹ Vulgo legeb. προηγενημένας; quod, etsi per se non omnino dammandum, cum interdum προηγεσθαι dicantur, quae tempore antecedunt, malui tamen lectionem codd. reg. i. et Colb. προηυνμένας praeferre. (προηυνειν antea perficere, h. l. administrare.) Poterat enim facile a libraribus aberrantibus in antec. προγεγεν. pro προηυνμ. substitui προηγεμ.

⁴² Perperam vulgo legeb. αὐτῶ.

⁴³ Vd. not. ad c. 4. §. 3. n. 24.

⁴⁴ Male cepit sententiam loci latinus int. qui verba ita reddit: „manifestum enim ex eo, quod urbs tam benigne ex- „ceperit eum, omnesque humanitate et comitate adeo singu- „lari prosecuta fuerit cumque iis sermones miscuerit, ipsam „non sine ratione hoc fecisse.“ Qua in re eum a vero valde aberrasse, evincit partim consilium dicentis, qui in eo versatur, ut signum aliquod (documentum) proferat, unde patet, non temere sperare cives, fore, ut ipsi benevolum se praestet legatus; partim enunciatio illa: ἀπὸ τοῦ Φιλανδρώπως — καὶ ὁμιλῆσαι, maxime voc. ἀπασι, quod quoniam tum referri debeat, nemo facile docebit. Legatus ipse potius dicitur, cum primum urbem ingressus fuisset, vultu et sermone erga omnes ac singulos summam declarasse benevolentiam (ἀποδέξασθαι τὴν πόλιν eodem sensu dic. quo supra s. 2.

corum praestantissimis comparabimus. Eademque de causa simul iustitiam eius, temperantiam, et in iudiciis habendis diligentiam praedicabimus. Adhibenda ad eam rem aliorum hominum exempla, v. c. Aristidi aut Themistocli eum comparando, adeoque illis praeferendo.

§. 4. Quodsi quaedam olim ab eo praeclare gesta, aut munera olim administrata (sive ad rem militarem, sive ad civilem pertinuerint) commemorare liceat, addenda haec. Item, si honores contigerint maioribus eius, mentio eorum inicienda. Excipere hunc locum oportet cohortationem legati ad benevolentiam civibus praestandam, simulque spem, quam hac de re alant, laetissimam declarari. Intelligi quippe dicemus (haud temerariam esse spem illam) exinde, quod tam benevole cives exceperit, tantaque humanitate et comitate tractaverit omnes, et cum iis sit versatus. Nec temere eum ita se gessisse, cum ita animata sit civitas, ut omnibus qui de ea bene mereri studeant, gratias referat.

§. 5. Sequatur deinceps ipsius urbis laudatio, petenda ab eius origine, robore, quod reddituum copia adferat,

αποδεχομένου τούτοις πάντας). Verum non patet, quomodo orator dicere potuerit, ex eo, quod tam benevolam se erga omnes gesserit legatus, intelligi, eum haud temere ita egisse. Id profecto aliunde intelligi debuit. Neque omnino h. l. ad confirmandam spem laetam, quam cives de futura legati benevolentia conceperint, pertinuit, rationem commemorare; cui haud temere tam benevole se erga cives gessisse videatur. Haud dubie h. l. textu depravando duae sententiae in unam sunt conflatae. Excidisse videtur post *ομιλησαι*, *οτι*, talis fere enuntiatio: *εμ. in posterum quoque civibus summam benevolentiam esse praestitutum* (sc. *Φανερον εστι*), quam destituito meliorum codd. vestigiis non licuit accuratius restituere. Tum sequebatur nova enuntiatio: *και εικοτως τουτο εποιησαται αυτη γαρ* (hec temere talem se gessit). Talem totius orationis sensum versione exprimere studui.

45 *Φιλανθρωπως*, i q. comiter, quo sensu homo *Φιλανθρωπος* dicitur Demostheni in or. contra Midiam c. 22. cfr. or. *περι παρακροσθ.* p. 384. ed. Reisk.

46 De form. *προσφεροσθαι τι* tractare aliquem v. d. Irmisch ad Herodianum l. 1. c. 13. p. 57. 71.

§. 5.

47 Vulgaris lectio *ἐν λέγῃ* (pro quibus *ἐν ᾧ λ.* edendum putavi) quantopere ab h. l. aliena sit, sponte patet. — Eodem modo res ipsa requirebat, ut pro *περὶ γένους* scriberetur *περὶ γυναικός*. Cfr. c. 1. §. 3.

οἰκίσου

κάν

δοῖς, περὶ παιδείας τῶν ἀνοικάντων, ἑκὶ χάρας τῆς ὑποτα-
λας, ἀφ' ἧς ἡ πρόσδος, εἰ μὲν πολλὴ εἴη, εἰς ἰσχὺν τῆς πό-
λεως ἀναφέρειται· 48 εἰ δ' ὀλίγη, ὅτι ἀρκεῖται καὶ ταύτῃ·
ὅπερ ἂν οἰκίστην ἀναγκάδου εἶπεν, εἰάν τε θεός, εἰάν τε
ἥρως εἴη, εἴτ' ἂν τῶν ἀρχαίων τις, εἴτ' ἂν τῶν ἐναρχος γε-
γεννημένων βασιλέων. εἰ ἂν καὶ μύθας τινὰς ἔχοιμεν 49
προσάγας τῇ πόλει, μὴδὲ τάς παραλιπεῖν. μετὰ ταῦτα περὶ
μαγέδας τῆς πόλεως, περὶ ἀλλῆς, περὶ θέσεως, εἴτ' ἡπειρω-
τικῇ εἴη, εἴτ' ἐπιθαλαττίδιος, ἢ νησιώτις. καὶ εἰ τινὰς τι-
μὰς ἔχοιμεν 50 παρὰ βασιλέων, μὴδὲ ταύτας παραλιπεῖν,
ἂν εἰ πράξεις τινὰς προγεγεννημένας, ἢ παλαιὰς ἢ νέας, ἢ
εἰ τιμὰς προὑπαρξάσας παρ' ἡμῶν πρὸς τὰς ἀρχοντας 51 τὰς
προγεγεννημένας.

β'. Ἐν ἅπασιν δὲ τέτοις μεμίσχθω ἡ προτροπὴ καὶ παρὰ-
κλήσις πρὸς εὐνοίαν τῆς πόλεως· δεῖν γὰρ τὰς ἀγαθὰς ἀρ-
χοντας ταῖς τοιαύταις πόλεσι τὰς παρ' αὐτῶν εὐνομίας προσέ-
μειν. ἐπὶ δὲ τῷ τέλει εὐχῇ χρῆσθαι 52 ὑπὲρ βασιλείας,
καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀρχοντος. καὶ (ὑπὲρ) ἡμῶν δ' αὐτῶν κά-
λιν μνησθῆμεθα, εἰ μὲν τῶν ἀρχομένων 53 εἴημεν, ὅτι ἀπὸ
τοιαύτης 54 ἡμεῖς τιμῆς καὶ δόξης τευξόμεθα· εἰ δὲ τῶν ἡδὴ
προεσδοκίμηκότεν καὶ (προειρηκότεν) 55 ἀνεπαχθῶς περὶ
αὐτῶν εἰπόντες, ὅτι μὴ φυλαχθῆσθαι μόνον ἐπὶ τέτῳ
σομεν τὸν λόγον· τὴν δόξαν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἀμείνω πρὸς τὸ λοιπὸν
ἔσεσθαι.

γ'. Ἀπαγγελία δὲ πρέπει ἂν μάλιστα μεμιγμένη τῷ τοιαύ-
τῳ λόγῳ, ἐνιαχθῆ μὲν συνεσφαμμένη, 56 ἐνιαχθῆ δὲ διηρημένη,
τῆς

48 Pro anaφέρουσα vulgo perperam legeb. αναφέρουσα neque ge-
neri, neque numero antecedentis substant. προσδος; conve-
niens. Male enim retulit latinus int. verbum αναφέρειν ad
ipsum dicentem, ita vert. ad urbis robur et potentiam etiam hoc
referendum (sc. quod ei sit πολλὴ πρόσδος.) Debebat enim, si
αναφερ. ipsius oratoris esset praedicatum, vel antec. λεγῆς
mutari in λεκταῖον, s. λεγεῖν (sc. χρῆ) vel αναφερῶν scribi.
Novimus praeterea, αναφέρειν saepius dici de vectigalibus ex
aliqua re redeuntibus. Ante εἰς ἰσχύν suppl. ὅτι.

49 ἔχοιμεν edidi cum Sylburgio pro vulg. εἴωμεν cum optati-
vus antecedentibus rectius congrueret. Ita infra: εἰ τινὰς τι-
μὰς εἴχοιμεν.

50 Pro vulg. περὶ βασιλέων (quae paulo obscurius dicta) Wol-
sius recte legit παρὰ, idemque latino interpr. probatum vi-
deo ita vert. recensendi insuper honores, si quos a regibus accepe-
rit. (Subint. vbb. γεγεννημένας post παρὰ βασιλέων.)

51 πρὸς h. l. i. q. erga, ut Xenoph. memorabb. 2, 3. 10. Ae-
schinis dial. Soor. 2, 22.

§. 6.

52 Quanquam ὑπὲρ interdum dicitur pro περὶ (Polybius II, 37.)

adferat, incolarum eruditione, regione tributaria, unde vectigalia exigantur, (quae si magna fuerint, redire ea ad civitatis potentiam augendam, sin exigua, vel haec ei sufficere dicemus.) Laudandus eodem loco civitatis conditor, sive Deus fuerit, sive heros, sive antiquorum regum aliquis, sive eorum, qui nuper vitam degerint. Neque, si quae in promptu sint fabulae ad urbem spectantes, praetereundae. Dicendum postea de magnitudine eius, specie pulcra, situque, num in continenti sit posita, an maritima, an insulana. Quod si quam possimus dignitatem commemorare, quam a regibus acceperit, aut res vel olim vel nuper praeclare gestas, honoresve, qui legatis prioribus a nobis exhibitifuerint, neque haec omittenda.

§. 6. His omnibus miscenda cohortatio ad benevolentiam civibus praestandam, siquidem bonos principes deceat, talem civitatem benevolentia complecti. Sub finem et pro inperatoris et pro ipsius legati salute bona vota concipiamus, neque non ad nosmet ipsos redeamus, ita ut, si nunc primum ad honores adspiremus, tali viro principatum tenente, dignitatem famamque nos esse consequuturos, sin iam antea absque invidia inclauerimus, et locum insignem tenuerimus, non modo conservatum sed multum adeo auctum iri famam nostram sperare nos significemus.

§. 7. Elocutionem mixtam huic generi accommodatissimam puto, quae nunc sit numeris contorta, nunc

otiosum tamen h. l. propter seq. *μνησθησομεθα*; unde non inepte mihi suspicari videor, perperam ex antecedd. in textum irrepsisse.

53 *τους αρχομενους* h. l. esse, qui primum ingrediantur honorum munerumque publicorum curriculum, docent quae proponn. 2. *δε των ηδη προσδοκιμηκωτων*.

54 Non spernenda lectio codd. reg. 1. et Colb. *απο του τοιουτου*

55 Vulg. *προεργικωτων* h. l. sensu caret. Scripsitne auctor *προεργικωτων* (α προεργειν, excellere, vd. Donnaeus ad Demosth. orat. de pace p. 129. ed. ill. Beckii)? Ambiguum item, quoniam referri debeant vbb. *πρι αυτων*, num ad *προεργικωτων* (qui propter illa sc. *τιμην και δοξην* iam antea excelluerant) an ad *ανταχθας* (qui antea excelluerant, ita ut hisce rebus nullam subirent invidiam)?

§. 7.

56 Elocutio *συναρραμμένη* (contracta) est periodica, cui opponitur *διηρημένη*, quae membris brevioribus utitur. (Vd. ad

τῆς ἐν τοῖς μύθοις ἀφελεστέρα· τὸ δὲ σαφὲς τῆς ἐμνηστίας δι' ὅλα τὰ λόγια μάλιστα ἐν σπαδῇ ἔσω τῷ λέγοντι. καθόλα δὲ περὶ τῶν ⁵⁷ πανηγυρικῶν λόγος ᾧ δὲ πως περαίνοντο ἂν.

ΚΕΦ. 5.

Μέθοδος ἐπιταφίων. ¹β.

α. Οὐ μὴν δὴ ἐδὲ τέτων ἀπείρου ² ἔχειν τὸν γε δὴ ὁδῷ τινι καὶ ἐπισήμῃ ³ μετιόντα λόγους χρη· ἀπευκτα μὲν γὰρ τὰ τοιαῦτα· ἀναγκαῖα δ' ἀνθρώποις ⁴ γ' ἔσι καὶ παρελθῶσιν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον. ⁵ ἀνθρώπῳ γὰρ γενομένῳ, καὶ ζῶντι κατὰ ⁶ τὸν τῆς Καλλιόσχου ⁷ (τῆς) τῶν τρίακοντα, βέβαιον μὲν ἔδεν, ὅτι μὴ τὸ θανεῖν καὶ μὴ οἶον τ' ἐκτὸς αὐτῆς ⁸ βαίνειν.

ἐπειδὴ

ε. 1. §. 7.) Plura vd. ap. Ernestium in lex. technol. Græc. rhetor. ⁵⁷ συβ. γ. συσσεφειν.

57. Vd. ad c. 1. ab in.

Caput VI.

§. 1.

- 1 De loquoribus epitaph. vd. not ad vbb. ἐπειδὴ τοίνυν ἐπιτάφιοι.
- 2 Vulg. lectionem ἀπείρους ἔχειν ferti non posse docent quæ seqq. τὸν — μετιόντα.
- 3 ὁδῷ τινι κ. ἐπισήμῃ μετιέναι τ. λόγους est i. q. simpl. τεχνῇ μετιέναι τ. λόγους, c. 1. §. 1.
- 4 Formulae: ἀνθρώποις γ' οὖσι (vd. o. 4. §. 2.) et παρελθουσιν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον (vd. c. 2. §. 2. ο τῶν λοιπῶν θανῶν χορός παρελθὼν εἰς τὸν βίον) non inter se differunt.
- 5 Hic locus vulgo ita legebatur: ἀνθρώπῳ γὰρ γενομένῳ κατὰ τὸν τοῦ Καλλιόσχου τοῦ τῶν τρίακοντα, βέβαιον μὲν οὐδὲν μὴ ὅτι καὶ τὸ θανεῖν γενομένῳ, καὶ ζῶντι, εἰ μὴ οἶον τ' ἐκτὸς αὐτῆς βαίνειν. In his cum vocabulum γενομένῳ repetitum post θανεῖν, et verba καὶ ζῶντι inepte eo loco, quo vulgo leguntur, posita facile quemvis offendere, ac præterea vocab. αὐτῆς, ante βαίνειν prorsus sensu carere viderem, aliis transponendis, aliis mutandis, locum ita, ut edidi, emendandum putavi. Præiorant Sylburgius atque Wolfius; quorum ille ὅτι μὴ (nisi, præter) pro vulg. μὴ ὅτι, hic αὐτῆς pro αὐτῆς scribi voluit.
- 6 ὁ τοῦ Καλλιόσχου (hanc enim codicis reg. i. scripturam pro vulg. Καλλιόσχου edidi, cum Suidæ et Athenæi auctoritatem secutus, vd. Athenæi Leipnos. l. 4. non longe a fine et l. 15. in. tum alio Dionysii Halic. loco ductus in iudicio de Dinarcho §. 10. p. 652. T. V. ed. Reisk.) est Critias, princeps triginta tyrannorum Atheni. Callaeschri filius, auctor elegiarum, quarum fragmenta vd. ap. Athen. l. 2. p. 28. ed. Casaub. Refert enim Dionysius Halic. inter oratores τοὺς ἀκρίβεις προαιρουμένους λόγους, καὶ πρὸς τὴν ἐναγγωνίον ἀκούοντας ῥητορικὴν in iudicio de Isæo §. 20. p. 627. T. V. ed. R. add. Cic. de orat. l. 2. c. 22. Brutus c. 7. ex. et Wetzel ad h. l.

nunc membris brevioribus distincta, et illa, quae in fabulis narrandis adhibetur, simplicior. Perspicuitati maximam oportet per omnem orationem operam impendi. His fere omnem de orationibus Panegyricis disputationem absolvisse nobis videmur.

CAPUT SEXTUM.

De methodo orationum funebrium recte conformatarum.

§. 1. Neque harum (orationum) artificii inperitos esse decet qui in orationibus scribendis certam quandam rationem sequuntur. Detestanda quidem haec eventa, at minime evitanda iis, qui semel in vitae humanae societatem venerunt. Homini enim in hac vita versanti, teste Callaeschri filio, uno triginta tyrannorum (s. principe triginta tyrann.) nil certum est, nisi, mortem instare nec licere Aten effugere.

Solet

7 Quod vulgo legitur τοῦ post Καλλαισχροῦ locum habere nequit, cum non ipse Callaeschrus, sed filius Critias in numero 30 tyrann. fuerit. Vd. n. t. antec. Dubius haereo, num auctor scripserit: κατὰ τὸ τοῦ Καλλ. τὸν τῶν τριάκοντα ἀρχόντων (quod ultimum voc. ἀρχόντων cum similitudine propius accederet ad antec. τριάκοντα facile excedere poterat — cfr. locus laud. iudic. de Isaac. n. 2. ubi Critias ὁ τῶν τριάκοντα ἀρχῶν appellatur; an simplicius: τὸν τῶν τριάκοντα (illum, qui unus fuit e triginta tyrannis). Ceterum Lysiae testimonio (orac. contra Erasthenem p. 412.) constat triginta tyrannos ex ipsorum coetu quinque ephoros, ἀρχόντες, elegerunt. — De praepos. κατὰ adhiberi solita, ubi dicta aut scripta cuiusdam laudantur, vix est quod moneam. Vd. Vigerus. l. l. ed. Hermann. T. II. p. 636. n. Unde petierit noster sententiam Critias laudatam, me latere fateor.

8 Dubius aliquamdiu haesi, utrum pro vulg. αὐτῇ (quod locum habere non posse oculos incurrit) cum Wolfio αὐτῆς, an ἀδὲν ab auctoris manu profectum statuerem. Malebam tamen Wolfii emendationem (faciliorem quippe et ad vulg. lectionem propius accedentem) recipere. Voc. αὐτῆς nomen Deae, quae veloci pede irruere in homines dicebatur, illosque cupiditatibus coecis obsacutos malis gravissimis implicare (vd. nobilis locus Homeri Il. l. 12. v. 90. sqq. ubi cfr. Cl. Heynius in notis textus subi. et in observv. Vol. VII.) translatum subinde et ad peccatum ipsum, et ad poenam ad damnandum, h. l. ita adhibetur, ut nonnisi mortis, tanquam tristis mali et inevitabilis notio spectetur. Tales sunt πολεμοῦ φόροι

E

Ἐπειδὴ τοίνυν 9 ἐπιτάφιοι δύο λόγοι μετῃ χαίνονται, ὁ μὲν κοινὸς πρὸς πόλιν ἅπασαν καὶ δῆμον, ὁ ἐπὶ τοῖς ἐν πολέμῳ πεσῶσιν. Ἰδίᾳ δὲ καὶ καθ' ἑκάστων 10 ὁ ἕτερος αὐτοῖν, οἷα δὲ τὰ πολλὰ ἐν εἰρήνῃ συμπύπτειν ἀνάγκη, ἐν διαφόροις 11 ἡλι-

αται Aeschyli Pers. v. 652. εὐτος αἰτῆς βαίνειν est i. q. effugere fatium, ut πηματος εἴω ποδα εχειν Aeschyli Prometh. V. v. 263.

9 Pro vulg. ἀμφοῖν, sensu requirente, edendum putavi ἐπιτάφιοι.

Ad illustranda ea, quae h. l. de duplici orationum funebrium genere disseruntur pauca addere sufficiat. — Tempore bellorum Persicorum lege publica inter Athenienses imperatum novimus, ut ii, qui in bellis pro patria mortui fuissent, non modo (quod iampridem fieri solitum) in Ceramico, monumento publico, sumtu civitatis, sepelirentur, sed etiam orationibus ἐπιτάφιοις laudarentur. Vd. Thucyd. l. 2. c. 34. ed. Dukeri. Dionysii Halicarn. Archaeol. Rom. l. 5. c. 17. p. 286. T. II. ed. Reisk. Diod. Siculus l. 11. c. 33. p. 430. ed. Wesseling. Quod institutum laude dignissimum Atticae civitati proprium, neque ad alias Graecorum civitates propagatum (vd. Cl. Wolf. comment. ad Demosth. orat. adv. Leptinen p. 562.) accuratius enarravit Christ. Ramus in doct. comment. de sermonibus funebribus, qui publice Athenis habebantur, Hafniae, 1793. 2. et cum simili Hebraeorum instituto nuperrime comparavit Amic. Schreiter in elegant. lib. de more defunctos reges iudicandi et laudandi ab Aegyptiis ad Israelitas propagato, Lips. 1802. 8. Viguisse eam consuetudinem ad seriora usque tempora, praeter alia haec ipsa rhetoris nostri de λόγοις ἐπιτάφιοις κοινοῖς disputatio ostendit. Quaecumque enim capita in antiquas illas conciones funebres incidisse novimus, ea singula praeceptis a nostro illustrantur; ita quidem, ut non unus tantum Atticae civitatis ratio habeatur, sed (quae nostri pariter fuit quam aliorum rhetorum disputandi ratio) universa proponantur praecepta, quae ad alias quoque gentes, et alia tempora possint transferri. Ceterum idem Ramus l. l. bene monuit, praeter illas conciones funebres, quibus laudari solerent, qui nuper in bello vitam pro patria profudissent, quotannis publicam omnium omnino qui in Ceramico sepulti iacerent, laudationem recitatam fuisse (etsi recte negatur, ullo probabili argumento niti sententiam eorum, qui omnes illos λόγους ἐπιτάφιοις quotannis repetitos existiment.) Locis e Plutarcho (T. I. ed. Reiz. p. 38.) Platone (in Menexeno) et Lysia (in λόγω περὶ) laudatis, qui diserte probant, et rerum in proeliis fortiter gestarum (v. c. Marathonicae victoriae) et virorum in bellis mortuorum atque in Ceramico sepultorum memoriam sollempnibus anniversariis celebrari solitam fuisse, addi poterat luculentissimum serioris aevi rhetoris Alexandri, testimonium, quod sententiam illam plane confirmat. Ille enim in cap. περὶ ἐπιτάφιον, p. 630. collect. Ald. haec dicit: λέγεται παρ' Ἀθηναίων ἐπιτάφιος ὁ καθ' ἑκάστων ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τοῖς πεπρωμένοις ἐν τοῖς πόλεμοις λεγόμενος λόγος — συνένε-

Solent autem duplex orationum funebrium genus tractari, alterum publicarum, quae ad omnem civitatem populumque pertinent, et in laudem eorum dicuntur, qui in pugna ceciderunt, alterum privatarum ad mor-

- ημεν δὲ δια τοῦ χρόνου πολὺν παρεληλυθῆτα ἐγκωμίων γενεσθαι, τις γὰρ ἂν ἐτι θρηνησῇ παρ' Ἀθηναίοις τοὺς πρὸ πεντακοσίων ἐτῶν πεπτωκότας; etc. Duplex eo cap. constituit concionum funebrium genus, 1) alterum earum, quae annō aut diutius post obitum eorum, ad quos pertineant, habeantur (quales sint orationes etiamnum Athenis in laudem omnium in Ceramico sepulcorum recitari solitae), 2) alterum earum, quarum recitationem inter et obitum hominum laudandorum brevius temporis intervallum (sex aut septem mensium) intercedat. Prius illud genus mera dicit ἐγκωμία complecti, cum neque lamentatio, neque consolatio quaedam, longiori temporis intervallo interposito, idonea possit videri, (nisi homo arctioribus necessitudinis vinculis mortuo coniunctus orationem recitet) posteriori vero generi (quo nonnisi λόγους ἐπιταφ. ἰδίους, de quibus mox videbimus, comprehendere exempla ab Alexandro ibi allata docent accommodatissimam putat consolationem *παρμεσίαν*). Ab his omnibus noster rhetor ita discedit, ut orationum funebr. publicarum quoque necessarium putet *καθολικὴν* illam consolationem. Vd. § 4. Unde patet, de iis tantum λόγοις ἐπιταφίοις κοιναῖς a nostro praecipi, qui *ad viros nuper pro patria mortuos* pertineant; quarumque Alexander l. l. haud dubio ideo nullam potuerit rationem habere quod tale λόγων ἐπιταφίων κοινῶν genus illius aetate non amplius in usu esset. — Multum differebant ab illis λόγοις ἐπιταφίοις Graecorum conciones funebres privatae Romanorum, λόγοι ἰδίοι ad singulorum civium de republica ullo modo bene meritum obitum pertinentes, et vel ab ipsis magistratibus (iubente senatu) vel ab amicis cognatisque mortuorum (pietatis officio fungentibus) recitari solitae, quarum vestigia iam in iis deprehendi, quae proxime post reges exactos Romae gesta sunt, docet Dionysius in Archaeol. Rom. l. 5. c. 17. p. 484. T. II. ed. Reisk. Cfr. Cic. de orat. l. 2. c. 84. Brutus c. 16. Livii hist. 2, 40. Sueton. vita Iulii Caes. c. 6. Lectu digna sunt, quae de his B. Ernestius disputat in comment. de panegyrica eloquentia Romanorum aureae quidem aetatis (inserta eiusdem opusculi oratorio-philol. Lips. 1794. 8. p. 178.).
- 10 Recapi Sylburgii emendationem: ο ἑτερος αὐτοῖν, pro vulg. lect. manifesto vitiosa πρὸς αὐτοῖν. Accuratius quidem noster ita scribere debebat: ο δὲ ἰδίας etc. Verum omnis omnino oratio h. l. est paulo negligentior.
- 11 Voc. *ἡλικία* antiquis scriptoribus Graecis plerumque de vitae tempore hominumque aetate, subinde de magnitudine et altitudine usurpatum, eadem, quae h. l. legitur, latiori significat, antiquioribus Graecis ignota, i. e. de temporibus (Lebensumstände, äußere Verhältnisse) infra quoque adhibetur §. 4. ἐπεὶ δὲ οἱ ἐν πολέμῳ τελευτήσαντες ομοιοὶ ταῖς ἡλικίαις etc.

Ἑλληνικὴν, τοῖς τῶν Ἑλλήνων· διὰ τῆτο δὲ καὶ δίκαιος, καὶ σάφρων, καὶ περὶ τὰς δίκας ἀκριβής. παραδείγμασι δὲ καὶ ἐπὶ τῆτω χρησέον προσώποις, τῷ Ἀριστείδῃ, τῷ Θημιστοκλεῖ ἑΦαρμόζοντα, ⁴⁰ καὶ παραβάλλοντα, καὶ τῆτων ἀμείνω ἀποφαίνοντα.

δ'. Ἐὰν δ' ἔχωμεν καὶ πράξεις τινὰς αὐτῇ προγεγενημένας, καὶ ἀρχαῖς προηγουμένας ⁴¹ λέγειν, ἢ ἐν στρατείαις, ἢ ἐν διουκίῃσιν, καὶ ταύτας παρατιθέναι. εἰν δὲ καὶ τιμὰς ἔχωμεν ⁴² αὐτῇ πατέρων γενομένας λέγειν, καὶ τῆτων χρῆ μνημονεύειν. καὶ ἐνταῦθεν προτροπῇ καὶ παράκλησις πρὸς εὐνοίαν ⁴³ τῆς πόλεως, ἐπιστημνησμενον, ὅτι χρῆσθην ἐλπίδα περὶ τέτε ἔχουσι. ⁴⁴ Φανερόν γάρ τοι ἀπὸ τῆ ἔτως ἀποδέξασθαι τὴν πόλιν, ἀπὸ τῆ ⁴⁵ Φιλανθρωπίας καὶ ἐμπροσηγόρας ἅπασιν προσανεχθῆναι ⁴⁶ καὶ ὁμιλῆσαι — ὅτι εἰκότως τῆτο ἐποίησεν. τοιαύτη γὰρ ἡ πόλις, οἷα ἀμείβεσθαι τὰς εὖ χρησάμενες αὐτῇ.

ε'. Καὶ ἐνταῦθεν ὁ ἔπαινος ὁ περὶ τῆς πόλεως, ἐν ᾧ λέγῃς ⁴⁷ περὶ γενέσεως αὐτῆς, περὶ θυνάμειος τῆς ἐν ταῖς προσόδοις

⁴⁰ ἑΦαρμόττειν τι τινὶ s. eis τὶ proprie de iis dic. qui rem rei aptant et accommodant cfr. Dion. iudic. de Lysia c. 13. p. 482. T. V. ed. R. Luciani piscator T. I. eius opp. ed. Reiz. s. 8. p. 607. ei. Lexiphanes T. II. s. 24. p. 348. Unde recte h. l. ad oratorem transferri potuit, qui comparando efficit, ut is, qui laudatur, Aristidi aut Themistocli similia esse videatur.

§. 4.

προηγουμένους

⁴¹ Vulgo legeb. προηγουμένας; quod, etsi per se non omnino damandam, cum interdum προηγείσθαι dicantur, quae tempore antecedunt, malui tamen lectionem codd. reg. i. et Colb. προηγουμένας praeferre. (προανναι antea perficere, h. l. administrare.) Poterat enim facile a librariis aberrantibus in antec. προγεγεν. pro προηγουμ. substitui προηγουμ.

⁴² Perperam vulgo legeb. αὐτῷ.

⁴³ Vd. not. ad c. 4. §. 3. n. 24.

⁴⁴ Male cepit sententiam loci latinus int. qui verba ita reddidit: „manifestum enim ex eo, quod urbs tam benigne ex-„ceperit eum, omnesque humanitate et comitate adeo singu-„lari prosecuta fuerit cumque iis sermones miscuerit, ipsam „non sine ratione hoc fecisse.“ Qua in re eum a vero valde aberrasse, evincit partim consilium dicentis, qui in eo versatur, ut signum aliquod (documentum) proferat, unde patet, non temere sperare cives, foso, ut ipsi benevolam se praestet legatus; partim enuntiatio illa: ἀπὸ τοῦ Φιλανθρωπίας — καὶ ὁμιλῆσαι, maxime voc. ἅπασιν, quod quoniam tum referri debeat, nemo facile docebit. Legatus ipse potius dicitur, cum primum urbem ingressus fuisset, vultu et sermone erga omnes ac singulos summam declarasse benevolentiam (ἀποδέξασθαι τὴν πόλιν eodem sensu dic. quo supra s. 2.

corum praestantissimis comparabimus. Eademque de causa simul iustitiam eius, temperantiam, et in iudiciis habendis diligentiam praedicabimus. Adhibenda ad eam rem aliorum hominum exempla, v. c. Aristidi aut Themistocli eum comparando; adeoque illis praefendo.

§. 4. Quodsi quaedam olim ab eo praeclare gesta, aut munera olim administrata (sive ad rem militarem, sive ad civilem pertinuerint) commemorare liceat, addenda haec. Item, si honores contigerint maioribus eius, mentio eorum iniicienda. Excipere hunc locum oportet cohortationem legati ad benevolentiam civibus praestandam; simulque spem, quam hac de re alant, laetissimam declarari. Intelligi quippe dicemus (haud temerariam esse spem illam) exinde, quod tam benevole cives exceperit, tantaque humanitate et comitate tractaverit omnes; et cum iis sit versatus. Nec temere eum ita se gessisse, cum ita animata sit civitas; ut omnibus qui de ea bene mereri studeant, gratias referat.

§. 5. Sequatur deinceps ipsius urbis laudatio, petenda ab eius origine, robore, quod reddituum copia adferat,

αποδεχομένου τοὺς τοιοῦτους ἀπαντας). Verum non patet, quomodo orator dicere potuerit, ex eo, quod tam benevolam se erga omnes gesserit legatus, intelligi, enim haud temere ita egisse. Id profecto aliunde intelligi debuit. Neque omnino h. l. ad confirmandam spem laetam, quam cives de futura legati benevolentia conceperint, pertinnit, rationem commemorare; cui haud temere tam benevole se erga cives gessisse videatur. Haud dubie h. l. textu depravando duae sententiae in unam sunt conflatae. Excidisse videtur post ομιλεσαι, οτι, talis fere enunciatio: *eum in posterum quoque civibus summam benevolentiam esse praestitutum* (sc. φανερον εστι), quam destituta meliorum codd. vestigiis non licuit accuratius restituere. Tum sequebatur nova enunciatio: *και εικοτως τουτο εποιησε ταυτη γαρ* (nec temere talem se gessit). Talem totius orationis sensum versione exprimere studui.

45 Φιλανθρωπως, i. q. comiter, quo sensu homo Φιλανθρωπος dicitur Demostheni in or. contra Midiam c. 22, cfr. or. περὶ παραπρεσβ. p. 384. ed. Reisk.

46 De form. προσφερειναι τινι tractare aliquem v. d. Irmisch ad Herodianum l. 1. c. 13. p. 57°. 71.

§. 5.

47 Vulgaris lectio εὐν λέγης (pro quibus εὐν ᾧ λ. edendum putavi) quantopere ab h. l. aliena sit, sponte patet. — Eodem modo res ipsa requirebat, ut pro περὶ γένους scriberetur περὶ γένεως. Cfr. c. 1. §. 3.

οικίσου

κάν

ἔδοις, περὶ παιδείας τῶν ἀνοικέντων, ἑκὼς τῆς ὑποτα-
λῆς, ἀφ' ἧς ἡ πρόσδοτος, εἰ μὲν πολλὴ εἴη, εἰς ἰσχὺν τῆς πό-
λεως ἀναφέρειται. 48 εἰ δ' ὀλίγη, ὅτι ἀρκεῖται καὶ ταύτῃ.
ὅπερ ἂν οἰκίστην ἀναγκαῖον εἶπεν, εἰ μὲν τὸ θεός, εἰ μὲν τὸ
ἥρωος εἴη, εἴτ' ἂν τῶν ἀρχαίων τις, εἴτ' ἂν τῶν ἐναγχοῦς γε-
γεννημένων βασιλέων. εἰ ἂν καὶ μύθους τινὰς ἔχοιμεν 49
προσόντας τῇ πόλει, μὴδὲ τέττας παραλιπεῖν. μετὰ ταῦτα περὶ
μεγέθους τῆς πόλεως, περὶ κάλλους, περὶ θέσεως, εἴτ' ἡπειρω-
τικῇ εἴη, εἴτ' ἐπιθαλαττίδιος, ἢ νησιώτις. καὶ εἰ τινὰς τι-
μὰς ἔχοιμεν 50 παρὰ βασιλέων, μὴδὲ ταύτας παραλιπεῖν,
αἷον εἰ πράξεις τινὰς προγεγεννημένας, ἢ παλαιὰς ἢ νέας, ἢ
εἰ τιμὰς προὔπαρξασας παρ' ἡμῶν πρὸς τὰς ἀρχοντας 51 τὰς
προγεγεννημένας.

σ'. Ἐν ἁπασὶ δὲ τέτοις μεμύχθω ἢ προτροπῇ καὶ παρά-
κλησις πρὸς εὐνοίαν τῆς πόλεως δεῖν γὰρ τὰς ἀγαθὰς ἀρ-
χοντας ταῖς τοιαύταις πόλεσι τὰς παρ' αὐτῶν εὐνοίας προσέ-
μειν. ἐπὶ δὲ τῷ τέλει εὐχῇ χρῆσθαι 52 ὑπὲρ βασιλείας,
καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀρχοντος. καὶ (ὑπὲρ) ἡμῶν δ' αὐτῶν κά-
λιν μνησθῆναι, εἰ μὲν τῶν ἀρχομένων 53 εἴημεν, ὅτι ἀπὸ
τοιαύτης 54 ἡμεῖς τιμῆς καὶ δόξης τευξόμεθα. εἰ δὲ τῶν ἡδὴ
προσευδοκμηκότων καὶ (προειρηκότων) 55 ἀνεπαχθῶς περὶ
αὐτῶν εἰπόντες, τὸ μὴ φυλαχθῆναι μόνον ἐπὶ τέτων
τοῖς λόγοις. ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἀμείνων πρὸς τὸ λοιπὸν
εἶναι.

ζ'. Ἀπαγγελία δὲ πρέπει ἂν μάλιστα μεμιγμένη τῷ τοι-
σῶ λόγῳ, ἐνιαχῆ μὲν συνεστραμμένη, 56 ἐνιαχῆ δὲ διηρημένη,
τῆς

48 Pro ἀναφέρουσα vulgo perperam legeb. ἀναφέροντα neque ge-
neri, neque numero antecedentis substant. προσδοτος conve-
niens. Male enim retulit latinus int. verbum ἀναφέρειν ad
ipsum dicentem, ita vert. ad urbis robur et potentiam etiam hoc
referendum (sc. quod ei est πολλὴ πρόσδοτος.) Debat enim, si
ἀναφ. ipsius oratoris esset praedicatum, vel antec. λεγῆς
mutari in λατῶν, s. λεγεῖν (sc. χρῆ) vel ἀναφ.ων scribi.
Novimus praeterea, ἀναφέρειν saepius dici de vectigalibus ex
aliqua re redibuntibus. Ante εἰς ἰσχύν suppl. ὅτι.

49 ἔχοιμεν edidi cum Sylburgio pro vulg. ἔχωμεν cum optati-
vus antecedentibus rectius congrueret. Ita infra: εἰ τινὰς τι-
μὰς ἔχοιμεν.

50 Pro vulg. περὶ βασιλέων (quae paulo obscurius dicta) Wol-
fius recte legit παρὰ, idemque latino interpr. probatum vi-
deo ita vert. recensendi insuper honores, si quos a regibus accepe-
rit. (Subint. vbb. γεγεννημένας post παρὰ βασιλέων.)

51 πρὸς h. l. i. q. erga, ut Xenoph. memorabb. 2, 3. 10. Ae-
schinis dial. Soor. 2, 22.

§. 6.

52 Quamquam ὑπὲρ interdum dicitur pro περὶ (Polybius II, 37.)

adferat, incolarum eruditione, regione tributaria, unde vectigalia exigantur, (quae si magna fuerint, redire ea ad civitatis potentiam augendam, sin exigua, vel haec ei sufficere dicemus.) Laudandus eodem loco civitatis conditor, sive Deus fuerit, sive heros, sive antiquorum regum aliquis, sive eorum, qui nuper vitam degerint. Neque, si quae in promptu sint fabulae ad urbem spectantes, praetereundae. Dicendum postea de magnitudine eius, specie pulcra, situque, num in continenti sit posita, an maritima, an insulana. Quodam quam possimus dignitatem commemorare, quam a regibus acceperit, aut res vel olim vel nuper praeclare gestas, honoresve, qui legatis prioribus a nobis exhibiti fuerint, neque haec omittenda.

§. 6. His omnibus miscenda cohortatio ad benevolentiam civibus praestandam, siquidem bonos principes deceat, talem civitatem benevolentia complecti. Sub finem et pro inperatoris et pro ipsius legati salute bona vota concipiamus, neque non ad nosmet ipsos redeamus, ita ut, si nunc primum ad honores adspiremus, tali viro principatum tenente, dignitatem famamque nos esse consequituros, sin iam antea absque invidia inclauerimus, et locum insignem tenuerimus, non modo conservatum sed multum adeo auctum iri famam nostram sperare nos significemus.

§. 7. Elocutionem mixtam huic generi accommodatissimam puto, quae nunc sit numeris contorta, nunc

otiosum tamen h. l. propter seq. *μνησθησομεθα*; unde non inepte mihi suspicari videor, perperam ex antecedd. in textum irrepsisse.

53 *τους αρχομενους* h. l. esse, qui primum ingrediantur honorum munerumque publicorum curriculum, docent quae opponn. ε. δε των ηδη προσδοκιμηκωτων.

54 Non spernenda lectio codd. reg. i. et Colb. *απο του τοιουτου*

55 Vulg. *προεργικωτων* h. l. sensu caret. Scripsitne auctor *προεργικωτων* (α προφαιεν, excellere, vd. Donnaeus ad Demosth. orat. de pace p. 129. ed. ill. Beckii)? Ambiguum item, quoniam referri debeant vbb. *επι αυτων*, num ad *προεργικωτων* (qui propter illa sc. *τιμην και δοξην* iam antea excelluerant) an ad *ανταχθεις* (qui antea excelluerant, ita ut hisce rebus nullam subirent invidiam)?

§. 7.

56 Elocutio *συναρραμμένη* (convincta) est periodica, cui opponitur *διηρημένη*, quae membris brevioribus utitur. (Vd. ad

τῆς ἐν τοῖς μύθοις ἀφελεσέρα· τὸ δὲ σαφὲς τῆς ἐομηνείας δι' ὅλα τὰ λόγια μάλιστα ἐν σπαδῇ ἔσω τῷ λέγοντι. καθόλα δὲ περὶ τῶν ⁵⁷ πανηγυρικῶν λόγος ᾧδὲ πως περαίνοντο ἄν.

ΚΕΦ. 5.

Μέθοδος ἐπιταφίων. ¹β.

α. Οὐ μὴν δὴ ἔδε τέτων ἀπείρου ² ἔχειν τὸν γὰρ δὴ ὁδῶ τινι καὶ ἐπισήμῃ ³ μετιόντα λόγας χρή. ἀπεινὰ μὲν γὰρ τὰ τοιαῦτα· ἀναγκαῖα δ' ἀνθρώποις ⁴ γ' ἔστι καὶ παρελθόντων εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον. ⁵ ἀνθρώπων γὰρ γενομένων, καὶ ζῶντι κατὰ ⁶ τὸν τῷ Καλλιόσχρῳ ⁷ (τῷ) τῶν τρίακοντα, βέβαιον μὲν ἔδεν, ὅτι μὴ τὸ θανεῖν καὶ μὴ οἶον τ' ἐκτός αὐτῆς ⁸ βαίνειν.

ἐπειδὴ

c. i. §. 7.) Plura vd. ap. Ernestium in lex. technol. Grr. rhetor. sub v. συσσεθεῖν.

57. Vd. ad c. i. ab in.

Caput VI.

§. i.

- 1 De λόγοις ἐπιταφ. vd. not. ad vbb. ἐπειδὴ τοίνυν ἐπιτάφιοι.
- 2 Vulg. lectionem ἀπείρους εἶναι ferri non posse docent quae seqq. τὸν — μετιόντα.
- 3 ὁδῶ τινι κ. ἐπισήμῃ μετιέναι τ. λόγους est i. q. simpl. τεχνῇ μετιέναι τ. λόγους, c. i. §. i.
- 4 Formulae: ἀνθρώποις γ' οὐσι (vd. c. 4. §. 2.) et παρελθόντων εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον (vd. c. 2. §. 2. ο τῶν λοιπῶν θένων χορὸς παρήλθεν εἰς τὸν βίον) non inter se differunt.
- 5 Hic locus vulgo ita legebatur: ἀνθρώπων γὰρ γενομένων κατὰ τὸν τοῦ Καλλιόσχρου τοῦ τῶν τρίακοντα, βέβαιον μὲν οὐδὲν μὴ ὅτι καὶ τὸ θανεῖν γενομένων, καὶ ζῶντι, εἰ μὴ οἶον τ' ἐκτός αὐτῆς βαίνειν. In his cum vocabulum γενομένων repetitum post θανεῖν, et verba καὶ ζῶντι inepte eo loco, quo vulgo leguntur, posita facile quemvis offendere, ac praeterea vocab. αὐτῆς ante βαίνειν prorsus sensu carere viderem, aliis transponendis, aliis mutandis, locum ita, ut edidi, emendandum putavi. Praeierant Sylburgius atque Wolfius, quorum ille ὅτι μὴ (nisi, praeter) pro vulg. μὴ ὅτι, hic αὐτῆς pro αὐτῆς scribi voluit.
- 6 ὁ τοῦ Καλλιόσχρου (hanc enim codicis reg. i. scripturam pro vulg. Καλλιόσχρου edidi, cum Suidae et Athenaei auctoritatem secutus, vd. Athenaei Deipnos. l. 4. non longe a fine et l. 15. in. tum alio Dionysii Halic. loco ductus in iudicio de Dinarcho §. 10. p. 652. T. V. ed. Reisk.) est Critias, princeps triginta tyrannorum Athen. Callaeschri filius, auctor elegiarum, quarum fragmenta vd. ap. Athen. l. 2. p. 28. ed. Casaub. Refert eum Dionysius Halic. inter oratores τοὺς ἀκριβεῖς προαίρουμένους λόγους, καὶ πρὸς τὴν ἐναγωνίαν ἀσχοῦντας ῥητορικὴν in iudicio de Isaeo §. 20. p. 627. T. V. ed. R. add. Cic. de orat. l. 2. c. 22. Brutus c. 7. ex. et Wetzel ad h. l.

nunc membris brevioribus distincta, et illa, quae in fabulis narrandis adhibetur, simplicior. Perspicuitati maximam oportet per omnem orationem operam impendi. His fere omnem de orationibus Panegyricis disputationem absolvisse nobis videmur.

CAPUT SEXTUM.

De methodo orationum funebrium recte conformatarum.

§. I. Neque harum (orationum) artificii inperitos esse decet qui in orationibus scribendis certam quandam rationem sequuntur. Detestanda quidem haec eventa, at minime evitanda iis, qui semel in vitae humanae societatem venerunt. Homini enim in hac vita versanti, teste Callaeschri filio, uno triginta tyrannorum (s. principe triginta tyrann.) nil certum est, nisi, mortem instare nec licere Aten effugere.

Solet

7 Quod vulgo legitur τοῦ post Καλλαισχροῦ locum habere nequit, cum non ipse Callaeschrus, sed filius Critias in numero 30 tyrann. fuerit. Vd. n. t. antec. Dubius haereo, num auctor scripserit: κατὰ τὸ τοῦ Καλλ. τὸν τῶν τριάκοντα ἀρχόντων (quod ultimum voc. ἀρχόντων cum similitudine propius accederet ad antec. τριάκοντα facile excidere poterat. cfr. locus laud. iudic. de Isaac. n. 2. ubi Critias ὁ τῶν τριάκοντα ἀρχόντων appellatur; an simpl. cius: τὸν τῶν τριάκοντα (illum, qui unus fuit e triginta tyrannis). Ceterum Lysiae testimonio (orat. contra Eratosihenem p. 412.) constat triginta tyrannos ex ipsorum coetu quinque ephoros, ἀρχόντας, elegisse. — De praepos. κατὰ adhiberi solita, ubi dicta aut scripta cuiusdam laudantur, vix est quod moneam. Vd. Vigerus. l. l. ed. Herm. T. II. p. 636. n. Unde petierit noster sententiam Critias laudatam, me latere fateor.

8 Dubius aliquamdiu haesi, utrum pro vulg. ἀντὶ (quod locum habere non posse oculos incurrit) cum Wolfio ἀντὶς, an ἀδὲν ab auctoris manu profectum statuerem. Malebam tamen Wolfii emendationem (faciliorem quippe et ad vulg. lectionem propius accedentem) recipere. Voc. ἀντὶ nomen Deae, quae veloci pede irruere in homines dicebatur, illosque cupiditatibus coecis obsectos malis gravissimis implicare (vd. nobilis locus Homeri Il. l. 1. v. 90. sqq. ubi cfr. Cl. Heynius in notis textus subi. et in observ. Vol. VII.) translatum subinde et ad peccatum ipsum, et ad poenam ad damnum, b. l. ita adhibetur, ut nonnisi mortis, tanquam tristis mali et inevitabilis notio spectetur. Tales sunt πολεμοφόροι

E

Ἐπειδὴ τοίνυν 9 ἐπιτάφιοι δύο λόγοι μετῃ χαίνονται, ὁ μὲν κοινὸς πρὸς πόλιν ἅπασαν καὶ δῆμον, ὁ ἐπὶ τοῖς ἐν πολέμῳ πεσῶσιν. Ἰδίχ δὲ καὶ καθ' ἑκάστων 10 ὁ ἕτερος αὐτοῖν, οἷα δὲ τὰ πολλὰ ἐν εἰρήνῃ συμπέπτειν ἀνάγκη, ἐν διαφόροις 11 ἡλι-

αται Aeschyli Pers. v. 652. εὐτος αἰτῆς βαίνειν est i. q. effugere fatium, ut πηματος εἴω ποδα εχειν Aeschyli Prometh. V. v. 263.

9 Pro vulg. ἀμφοῖν, sensu requirente, edendum putavi ἐπιτάφιοι.

Ad illustranda ea, quae h. l. de duplici orationum funebrium genere disseruntur pauca addere sufficiat. — Tempore bellorum Persicorum lege publica inter Athenienses imperatum novimus, ut ii, qui in bellis pro patria mortui fuissent, non modo (quod iampridem fieri solitum) in Ceramico, monumento publico, sumtu civitatis, sepelirentur, sed etiam orationibus ἐπιτάφιοις laudarentur. Vd. Thucyd. l. 2. c. 34. ed. Dukeri. Dionysii Halicarn. Archaeol. Rom. l. 5. c. 17. p. 286. T. II. ed. Reisk. Diod. Siculus l. 11. c. 33. p. 430. ed. Wesseling. Quod institutum laude dignissimum Atticae civitati proprium, neque ad alias Graecorum civitates propagatum (vd. Cl. Wolf. comment. ad Demosth. orat. adv. Leptinen p. 562.) accuratius enarravit Christ. Ramus in doct. comment. de sermonibus funebribus, qui publice Athenis habebantur, Hafniae, 1793. 4. et cum simili Hebraeorum instituto nuperrime comparavit Amic. Schreiter in elegant. lib. de more defunctos reges iudicandi et laudandi ab Aegyptiis ad Israelitas propagato, Lips. 1802. 8. Viginti se eam consuetudinem ad seriora usque tempora, praeter alia haec ipsa rhetoris nostri de λόγοις ἐπιτάφιοις κοινῶς disputatio ostendit. Quaecunque enim capita in antiquas illas conciones funebres incidisse novimus, ea singula praeceptis a nostro illustrantur; ita quidem, ut non unus tantum Atticae civitatis ratio habeatur, sed (quae nostri pariter fuit quam aliorum rhetorum disputandi ratio) universa proponantur praecepta, quae ad alias quoque gentes, et alia tempora possint transferri. Ceterum idem Ramus l. l. bene monuit, praeter illas conciones funebres, quibus laudari solerent, qui nuper in bello vitam pro patria profudissent, quotannis publicam omnium omnino qui in Ceramico sepulti iacerent, laudationem recitatam fuisse (etsi recte negatur, ullo probabili argumento niti sententiam eorum, qui omnes illos λόγους ἐπιτάφιοις quotannis repetitos existiment.) Locis e Plutarcho (T. I. ed. Reiz. p. 38.) Platone (in Menexeno) et Lysia (in λόγω περὶ) laudatis, qui diserte probant, et rerum in proeliis fortiter gestarum (v. c. Marathoniae victoriae) et virorum in bellis mortuorum atque in Ceramico sepultorum memoriam sollempnibus anniversariis celebrari solitam fuisse, addi poterat luculentissimum serioris aevi rhetoris Alexandri, testimonium, quod sententiam illam plane confirmat. Ille enim in cap. περὶ ἐπιτάφιον, p. 630. collect. Ald. haec dicit: λέγεται παρ' Ἀθηναίων ἐπιτάφιος ο καθ' ἑκάστων ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τοῖς πεπτωκόσιν ἐν τοῖς πδλεμοῖς λεγόμενος λόγος — συνένε-

Solet autem duplex orationum funebrium genus tractari, alterum publicarum, quae ad omnem civitatem populumque pertinent, et in laudem eorum dicuntur, qui in pugna ceciderunt, alterum privatarum ad mor-

- ἤκειν δὲ διὰ τοῦ χρόνου πολὺν παρεληλυθὲτα ἐγκωμίων γενέσθαι, τίς γὰρ ἂν ἐπὶ θρήνησιν παρ' Ἀθηναίοις τοὺς πρὸ παντακοσίων ἔτων πεπτωκότας; etc. Duplex eo cap. constituit concionum funebrium genus, 1) alterum earum, quae annō aut diutius post obitum eorum, ad quos pertineant, habeantur (quales sint orationes etiamnum Athenis in laudem omnium in Ceramico sepulcorum recitari solitae), 2) alterum earum, quarum recitationem inter et obitum hominum laudandorum brevius temporis intervallum (sex aut septem mensium) intercedat. Prius illud genus mera dicit ἐγκωμια complecti, cum neque lamentatio, neque consolatio quaedam, longiori temporis intervallo interposito, idonea possit videri, (nisi homo arctioribus necessitudinis vinculis mortuo coniunctus orationem recitet) posteriori vero generi (quo nonnisi λόγοις ἐπιταφ. ἰδίοις, de quibus mox videbimus, comprehendī exempla ab Alexandro ibi allata docent accommodatissimam putat consolationem παραμυθίαν). Ab his omnibus noster rhetor ita discedit, ut orationum funebrium publicarum quoque necessarium putet κεφαλαίον illam consolationem. Vd. § 4. Unde patet, de iis tantum λόγοις ἐπιταφίοις κοινοῖς a nostro praecipi, qui ad viros nuper pro patria mortuos pertineant; quarumque Alexander l. I. haud dubie ideo nullam potuerit rationem habere quod tale λόγων ἐπιταφίων κοινῶν genus illius aetate non amplius in usu esset. — Multum differabant ab illis λόγοις ἐπιταφίοις Graecorum conciones funebres privatae Romanorum, λόγοι ἰδιοὶ ad singulorum civium de republica ullo modo bene meritum obitum pertinentes, et vel ab ipsis magistratibus (iubente senatu) vel ab amicis cognatisque mortuorum (pietatis officio iungentibus) recitari solitae, quarum vestigia iam in iis deprehendi, quae proxime post reges exactos Romae gesta sunt, docet Dionysius in Archaeol. Rom. l. 5. c. 17. p. 484. T. II. ed. Reisk. Cit. Cic. de orat. l. 2. c. 84. Brutus c. 16. Livii hist. 3, 40. Sueton. vita Iulii Caes. c. 6. Lectu digna sunt, quae de his B. Ernestius disputat in comment. de panegyrica eloquentia Romanorum aureae quidem aetatis (inserta eiusdem opusculi oratorio-philol. Lips. 1794. 8. p. 172.).
- 10 Recepi Sylburgii emendationem: ο ἑτερος αὐτοῖν, pro vulg. lect. manifesto vitiosa πρὸς αὐτοῖν. Accuratius quidem noster ita scribere debebat: ο ὁ ἰδίας etc. Verum omnis omnino oratio h. l. est paulo negligentior.
- 11 Voc. ηλικία antiquis scriptoribus Graecis plerumque de vitae tempore hominumque aetate, subiinde de magnitudine et altitudine usurpatum, eadem, quae h. l. legitur, latiori significat antiquariis Graecis ignota, i. e. de temporibus (Lebensumstände, äußere Verhältnisse) infra quoque adhibetur §. 4. ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐν πολέμῳ τελευτήσαντες ὁμοίαι ταῖς ηλικίαις εἴη.

ἡλικίαις, ἐκάσω τῆς τελευτῆς συμπεσέτης· ὄνομα γὰρ μὴν ἀμφοῖν ἐν καὶ τὰ αὐτὸ, ἐπιτάφιος ἔτις ὀνομαζόμενος· παραδείγματα δὲ αὐτῶν ἐστὶ περὶ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, τῷ μὲν κοινῷ ¹² καὶ πολιτικῷ παρὰ γὰρ ¹³ τῷ τῷ Ὀλέρι, καὶ παρὰ τῷ τῷ ¹⁴ Ἀρβωνος· ¹⁵ Λυσίας τε καὶ ¹⁶ Ὑπερίδης, καὶ ¹⁷ ὁ Πλακινεύς, καὶ ὁ τῷ ¹⁸ Ἰσοκράτης ἐταῖρος, Ναυκράτης, πολλὰς ¹⁹ ἰμὴν τοιαύτας ῥήκας παρέσχοντο. ἐν ἀπορήσομεν δ' ἐδὲ τῶν πρὸς ἑκαστον· ἐπεὶ τοὶ καὶ τὰ ποιήματα μετὰ τῶν, οἱ.

Cfr. §. 5. in. ubi omnis reliqua orationis series prohibet, quo minus cum lat. interpr. vertamus: aetate. Pertinet hic usus loquendi ad Latinismos, quos senioribus Graecis (inprimis inter Romanos versantibus) saepius excidisse novimus.

12. Orationes funebres publicas ideo complectitur nomine generis πολιτικῶν, quod pertinebant ad viros pro patria mortuos, ac totius civitatis iussu ac nomine recitabantur, cum privatae illae conciones funebres neque publica civitatis leges essent decretae, neque in iis potissimum, quae mortui pro patria egissent, praedicandis versarentur, sed latius in omnem vitam eorum virtutesque commemorandas excurrerent. Eodem sensu in Dionysii iudicio de admiranda vi dic. in Demosth. p. 1027. T. VI. ed. Reisk. Platonis Menexenus ad censetur λόγοις πολιτικῶν. Vd. not. ad c. 8. §. 8. Gottloeber ad Plat. Menex. in. (quem cum Periclis oratione fun. edidit Lips. 1782. 8.) Ernesti in lex. technol. Grr. rhet. sub v. πολιτικός.

13. Novimus, apud Thucydidem (Oleri filium) l. 2. c. 35—46. exstare concionem funebrem a Pericle in laudem eorum, qui anno Imo belli Peloponnesiaci a Lacedaemoniis occisi fuerant, habitam. Quam etsi Dionysius Halic a Thucyde confictam, neque unquam vere habitam existimat (vd. iudic. de Thucyd. c. 18. p. 851. sq. T. VI. ed. R. iudic. de Lysia T. V. p. 459. add. c. 8. huius τεχνῆς ρητορ. §. 9.) recte tamen Gottloeberus in prolegomenis huic orationi praenissis et Ramus in libro Mud. hanc sententiam in dubium vocasse videntur, cum partim ipsius Thucydidis, Aristotelis (arte rhet. I. 7.) et Platonis (Menex. proem. c. 4.) testimonia minime sperni debeant, partim ipsa oratio satis digna sit Periclis ingenio. Possit tamen non inepte quis dubitare, num integram omninoque immutatam Periclis orationem attulerit Thucydides.

14. Platonis Aristonis filii concio funebris, quae dialogo Menexenus inscripto continetur, (pluribus locis a Dionysio Halic. laudata et examinata, vd. comment. περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθενεὺς δεινότητος. c. 24. T. VI. ed. R. p. 1028. sqq.) nunquam vere est habita. Quanquam enim initio huius dialogi Socrates hanc orationem ab Aspasia accepisse dicitur, quae eam Pericli compuserit, tamen et yett. testimonia et orationis indoles Platonem ipsum orationis auctorem arguunt. Neque narratio illa sententiam nostram convellere videbitur.

mortem singulorum civium spectantium (qualia per multa pace quoque eveniant necesse est, cum singuli diversis vitae temporibus diem obeant) quod utrumque tamen communi venit nomine orationum funebrium. Exempla earum vel antiqui scriptores suppeditant. Publicarum quidem et civilium Θlori et Aristonis filii; itemque Lysias, Hyperides, Pæaniensis, et Isocratis amicus, Naucrates, haud pauca in eo genere elaborarunt. Neque desiderabuntur privatarum exempla, quum et carmina quae dicuntur epicedia ac lugubria, tali-

ei, qui meminerit, talia fingere solitos esse dialogorum scriptores. Vd. Gertloeberi prolegomm

- 15 *Lysiae λόγον επιταφίον* quod attinet, fuerunt recentiori aetate, qui de huius quoque orationis vero auctore dubitarent, eamque ex Isocratis Panegyrico, aliisque et Lysiae et aliorum orationibus consarcinatam existimarent, cum omnis illius elocutio Lysianae non satis accommodata videretur.

Cfr. Cl. Wolf. comment. orat. Demosth. adv. Leptinen p. 363. qui eiusdem sent. patronum laudat Valquenarium. At vide, quae testimoniis vett. haec orat. laudantium praecipue innisus contra illos disputat Ramus l. l. p. 29. seqq. De omni orationis indole bene nuper iudicavit auctor versionis vernaculae in Vuilandii Museo Attico Vol. I. Fascic. II.

- 16 Fragmentum orationis funebbris, qua *Hyperides*, notissimus orator Athen. laudaverat Leosthenem, Lamaico bello occisum, (Diod. Sic. 18, 13.) a Stobaeo servatum ad nostram aetatem pervenit, reliquis deperditis.

- 17 Quae h. l. de *Demosthenis Pæaniensis* a tribu Att. ad quem pertinuit, ita dicti λόγοις επιταφίοις dicc, repugnare locis Dionysii Halic. περί λεκτ. Δημοσθ. δεινот c. 13. p. 1037. T. VI. R. et c. 44. ex. p. 1095. iam in prolegg. vidimus. Cfr. not. 65. ad c. 1. §. 8. Iure vero meritoque Dionysium locis laud. spurium iudicasse λόγον επιταφίον qui inter reliquas orat. Demosth. vulgo legitur, probavit satis firmis argumentis Taylor in orat. Cfr. a Reiskio edd. T. VI. p. 231. seqq. Quanquam Demosthenes orationem funebrem in laudem eorum scripserat, qui ad Chaeroneam occubuerant, (teste Plutarcho in vita Demosth.) ea tamen iam pridem periit.

- 18 Pro vulg. δ τοῦ Σωκράτους cum Sylbargio e codd. reg. 1. et Colb. ο του Ισοκράτους edendum putavi, motus inprimis loco qui leg. in Dionysii Halic. iudicio de Isaeo c. 19. p. 626. (T. V. R.) οὐδε γε περί των συμβιωσαντων Ισοκράτει και τον χαρακτήρα της εφημερίας εκεινου εκμηνησμενων ουδενος, Θεοδωτου λεγω, και Θεοπομπου, και Ναυκρατους etc. Eodem modo discipulum Isocratis et imitatore Naucratem facit Cicero de orat. l. 2. c. 23. in. l. 3. c. 44. Orator c. 51. Fuit ille Euthraeus, historiarum scriptor. De eloquentia eius cfr. narratio A. Gellii noct. Att. l. 10. c. 18.

- 19 Dictum pro: πολλοὺς ἡμῖν λόγους εἰς τοιαύτην ἰδεάν παρ-
σχόντο.

οἱ ἐπικηδεῖοι ²⁰ ἔτις ὄνομαζόμενοι, θρηνοῖ σὺ αὐτῶς ἔτις·
(πολύς) ²¹ τὴν καταλογάδην ἐπὶ τοιαύτων λόγων, ἐν τῇ τοῖς
πάλλαι καὶ τοῖς ὀλίγων τι πρὸ ἡμῶν γενομένοις. λήξομεν δ'
ἔδὲ νῦν, ²² ἔς' ἃν γένος ἀνθρώπων καὶ τὰ χρεῶν ἐπικρατῆν
ᾗ· ματρίοιμεν ἔν αὐτοῖν ἐκότερον τὸν τρόπον τέτον.

δ. α. β.

β'. Συνελόντι ²³ μὲν ἔν' ἐπιτάφιος ἐπαινός ἐστι τῶν κατ-
ειχομένων. εἰ δὲ τέτο, δὴλέν πε, αἷς καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν
τόπων ληπτέον, ἀφ' ὧν περ καὶ τὰ ἐγκώμια, πατρίδος, γένους,
φύσεως, ἀγωγῆς, πράξεως· ἄχρι μὲν ἔν τινος τῆν ²⁴ αὐτὴν
ἴτεον. οἶον περὶ πατρίδος λέγοντα, ὅτι μεγάλη καὶ θυδαξος
καὶ ἀρχαία, καὶ εἰ τυχοῖ αὐτῇ πρώτη παραλῆθσα εἰς ἀνδρώ-
πας, οἷα καὶ ²⁵ Πλάτων περὶ τῆς Ἀττικῆς διλέξειν· εἰ δὲ
μικρά, ὅτι διὰ τέττες ἴδῃ καὶ τὴν ἀρετὴν τὴν τέτων ²⁶ καὶ
δόξαν ἐνδοξος καὶ αὐτῇ ἐγένετο, οἶον ἡ Σαλαμὶς διὰ τὸν Αἰαν-
τα, ²⁷ ἡ τὴν ἀρετὴν τῶν ναυμχηγάντων, καὶ ἡ Αἰγίνα διὰ
²⁸ τὸν Αἰάκον. ἡ εἰ τι βέλτιον περὶ αὐτῆς ἔχοιμεν λέγειν
εὐρημέιον, ὥσπερ θείαν τὴν Σαλαμῖνα εἶπεν ²⁹ ὁ Πύθιος·
ὅτι ἐκ Θεῶ ἐκτίσθη, ὥσπερ Ἰωνία, Βυζάντιον, ³⁰ ἡ εἰ δὴ
τι, ἐτέρω πῆλιν εἴη. ³¹ ἐπὶ μὲν ἔν τῶν ἐν πολέμοις πεσόντων
καὶ ἐπιδιφιλεύσαιτό ³² τις ἐν τέτοις. ἐπὶ δὲ τῶν κατ' ἔκασον

(α. β. γ.)

ὅτι

³⁰ τῶν ἐπικηδεῶν (scil. σιγῶν s. λόγων) et θρηνῶν, paeniarum, s. carminum lugubrium, mortuos deplorantium exempla plura in Statio aliisque senioribus poetis supersunt. Vd. Scaligeri poet. I, 50. III, 121. — Suspectum οὕτως post ὡσαν-
τως.

³¹ Quod vulgo leg. πολὺς τὴν καταλογάδην intelligi nequit, nisi vel excidisse putes vocabulum aliquod numerum, copiam sig-
nificans, vel πολὺ (pro substant. πληθὺς dictum) scribas.

³² De formula Attica: εἰς ἃν (h. l. quamdiu) vd. Valquena-
rius ad E. rip. Hippol. p. 36. — Omnia periodus, qua no-
ster de duplici λόγων ἐπιτ. genere disserit, paulo longior est
et negligentius structa, ita ut commoda satis et protasi ac-
commodata apodosis desideretur.

§. 2.

²³ Nota vel tironibus formula, ὡς συνελόντι εἶπεν, ut comprehen-
dens (breviter) dicam, verbo.

²⁴ τὴν αὐτὴν sc. ἔδον.

²⁵ Vide quas c. 7. Menex, leguntur, ubi orator diserte lo-
quens de Attica civitate haec dicit: δευτερος δὲ σπαινος δικαίως
ἀν αὐτῆς εἰη, ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ ἡ πᾶσα γῆ ἀνείδου,
καὶ ἐφύζωα παντοδαπα, θηρία τε καὶ βότα, ἐν τούτῳ ἡ ἡμετέρα
θηρίων μὲν ἀγρίων ἀγῶνος καὶ καθάρσας ἐφάνη, ἐξελεῖσθαι δὲ τῶν
ζώων καὶ ἐγεννησέν ἀνθρώπων, Cfr. Thucyd. I, 2. Cicero Flacc.
c. 26. Alia scriptorum loca, qui Atticam terram eo nomine
laudaverunt, quod antiquissimis temporibus ex ipsius gre-
gio prodire iusserit incolae, (unde Athenienses haud raro

talibus abundant, et orationum funebrium sermone pedestri scriptarum haud exigua exstet in antiquis pariter, quam in iis, qui paulo ante nos floruerunt, copia. Neque desinemus eas tractare, quamdiu genus humanum permānebit et fati imperium. Haec igitur utriusque orationum funebrium generis componendi ratio tenenda.

§. 2. Oratio funebris (ut paucis rem comprehendamus) mortuorum est laudatio. Quodsi res ita se habet, intelligimus, esse eam ab iisdem locis ducendam, quibus laudationes perficiantur, patriā, genere, indole, educatione, rebus gestis, ita ut quodammodo eadem via incedi debeat. Sic civitatem patriam laudabimus, quod magna sit, illustris, antiqua, et (si forte ita res se habeat) prima inter homines exstiterit (qualia Plato de Attica disputat). Si parva sit, quod per eiusmodi homines eorumque virtutem et gloriam ipsa quoque famam adepta sit (ut Salamis Aiacis, eorumve, qui pugna navali decertarunt, et Aegina Aeaci fortitudine). Neque negligamus, si quid magis honorificum de ea dicendum nobis occurrat (ut Salaminem divinam vocavit Apollo Pythius) v. c. a Deo quodam conditam esse, instar Ioniae, Byzantii, aut alius cuiusdam urbis. In his igitur tractandis copiose versari licebit laudanti eos, qui in bello perierunt. Verum in iis laudationibus, quae ad singulos cives pertinent, non omnino necesse est,

αυτοχθονες dicti) laud. Gottloeber in notis ad Menex. p. 29. et prolegomm. p. 6. 7.

26 *τευτων*, sc. hominum, qui fortitudinem bellicam praestitero.

27 Intell. idem Ajax cuius supra mentio facta (c. 3. §. 4.) Telamonis, regis Salaminii filius. — Quae add. *η των ναυμαχ*, ad nobilissimam pugnam Salaminiam navalem, Ol. 75. in, gestam, qua Persae a Graecis victi, respicere verbo monuisse sufficiat.

28 De Aeaco, in Aegina insula nato, eiusdemque rege nobilissimo, et de patria et de omni Graecia bene merito, vd. Appollod. bibl. 3. 12. 6. et ad eum Heynius p. 778. sqq.

29 Unde haec petierit noster, latere me fateor.

30 Novimus, *Iones* stirpem duxisse ab Ione, quem (Euripide teste) Creusa, Erechthei, Athen. regis, filia ex Apolline clam susceperat. — *Byzantii* conditor exstitisse dic. (vd. Stephanus Byzant. de urbibus, ed. Berckel. T. I. p. 249.) Byzas, Neptuni et Creusae filius.

31 Pro conjunctivo qui vulgo leg. *η* cum Sylburgio (ob antec. *ει*) putavi *ειη* scribendum, loquendi usum ita suadente.

32 *δαφνιδεσθαι* h. l. i. q. copiosum esse in dicendo. Simil.

ὁ πᾶν τι ἀναγκαῖος ὁ πολὺς περὶ τῆς πατρίδος λόγος. ἰτέον
 ἔν ἐπὶ τὰς προγόνους. εἰ οἱ πρόγονοι μὴ ἐπῆλυδες. 33 ἀλλ'
 αὐτόχθονες καὶ εἰ ἐπῆλυδες. ἀλλὰ κρίνει τὴν ἀρίστην γῆν
 λαβόντες, ὁ τύχη· καὶ ὅτι ἢ ἐκ τῆ Δαρικῆ γένες, ὅπερ ἐν-
 δρειότατον· ἢ ἐκ τῆ Ἰωνικῆ, ὅπερ τοφώτατον, καὶ ἔτι Ἑλλη-
 νες. εἰ δ' ἐπὶ τινος εὐκλείας λόγος γίνετο, ὅτι πατρὸς ἀγα-
 θῆ, καὶ πρόγονων, καὶ ἐν βραχεὶ περὶ αὐτῶν εἰπεῖν τὸν
 ἑταῖρον, ὅποιοι δημοσίᾳ, ὅποιοι ἰδίᾳ, ὅποιοι ἐν λόγοις, ὅποιοι
 ἐν βίῳ, καὶ εἰ τι ἐν ἔργοις, ἢ ἐν πράξεσιν. 34 εἰ δὲ τινα τοιαῦ-
 τα ἢ ποιότης τῶν προσώπων παρέχοι ἐκ τῆς φύσεως, ὅτι εὐ-
 φύης εἰς πάντα. κοινὸς δὲ ὁ τοιοῦτος.

γ' Ἐν δὲ τῇ ἀγωγῇ γινόμενοι, ἐπὶ μὲν τῶν κοινῶν τὴν
 πολιτείαν ληφόμεθα, ὅτι ἢ δημοκρατία, ἢ ἀριστοκρατία.
 ἐν δὲ τοῖς ἰδίᾳ τὴν ἀνατροφὴν, καὶ τὴν παιδείαν, καὶ τὰ
 ἐκτελέσματα. ἐν δὲ ταῖς 35 (κοιναῖς) πράξεσιν ὁ μὲν κοι-
 νός

δαφιλεσερον dic. id, cuius usus frequentior occurrit, ap. Dio-
 nys. Halic. de compos. vrb. c. 6 p. 72. T. V. R. — Non
 inepte iubet eos, qui vito in bellis pro patria mortuos lau-
 dant, copiosiores patriae in nationem inuere. Loquitur
 quippe orator non tam ad singulos cives, quam ad omnem
 patriam, quae viros pro ipsa mortuos publice laudari iussit.
 Accedit, quod finis eiusmodi concionum funebrium non mo-
 do ad laudandos mortuos, sed eo quoque pertinebat, ut au-
 dientium pectora nobiliori virtutis bellicae sensu imbueren-
 tur; id quod honorifica patriae commemoratione non poterat
 non com modissime effici. Vd. Ramus l. l. p. 38. 39. Eadem
 ratio est praeepti, quod §. 3. in legitur: ἐπὶ μὲν τῶν κοινῶν
 τὴν πολιτ. ληφόμεθα.

33 Similia his dicc. in Platonis Menex. c. 6. τῆς δὲ ἐγγενείας
 πρῶτον υπήρξε τοῖςδε ἡ τῶν προγόνων γενεσίς, οὐκ ἐπῆλυς οὐσα,
 αὐτὰ τοὺς ἐκγονοὺς τοὺτους ἀποφθναμένη μετοικουντας ἐν τῇ χώρᾳ,
 ἀλλοθεν σφῶν ἡκόντων, ἀλλ' αὐτοχθόνας, καὶ τῷ οὐτὶ ἐν πατρίδι
 οἰκούντας καὶ ζώντας.

34 Vulgo, commate posito post πράξειςιν, haec ita legebantur:
 ἢ τινα τοιαῦτα, ἢ ποιότης τοῦ προσώπου παρέχοι ἐκ τῆς φύσεως,
 ὅτι εὐφύης εἰς πάντα. κοινὸς δὲ ὁ τοιοῦτος. Quae latinus inter-
 pres, (omissis vbb. ἢ τινα τοιαῦτα) non satis perspicue ita
 vertit „vel, si quae ad res gerendas habitudinem ex natu-
 „rae quibusdam signis ipsa personae qualitas suggeret, at-
 „que communis est huiusmodi locus.“ Verum 1) non patet,
 de cuiusnam personae qualitate haec dicantur. Quodsi
 referre velis ad eos, qui antea commemorati fuerint, maiores,
 (προγόνους) hominis mortui oratione laudandi; ob stare vi-
 debis partim numerum singul. εὐφύης, partim ipsius senten-
 tiaae rationem. (Non satis commode enim vitae, morum,
 rerumque gestarum τῶν προγόνων commemorationem exciperet
 eorundem indolis laudatio.) Accedit, quod non facile in-
 telligi potest, cur noster nullam plane indolis (φύσεως)

est, multum excurrat oratio in patriae laudem. Transcensus potius ad maiores praedicandos, si indigenae fuerint, non advenae, aut, etsi fuerint advenae, consulto tamen, non fortuito, praestantissimam terram occupaverint; moneamusque, pertinere eos vel ad Doricam gentem, quae sit fortissima, vel ad Ionicam, quae sapientissima, et Graecos esse. Sin incidat sermo in famae quandam celebritatem, patre et maioribus honestis gaudere dicemus, simulque paucis laudes eorum praedicabimus, quales publice, quales privatim sese gesserint, quales fuerint verbis, omnique vita, et num quid praestiterint rebus gerendis. Sin talia quaedam (laudis argumenta) ipsa hominis qualitas ex omni indole naturali suppeditet, monebimus, cum ad omnia bene gerenda fuisse natum; talem vero omnibus civibus prodesse.

§. 3. Quando ad educationem devenimus, in publicarum quidem orationum argumento versantibus omnis civitatis forma (vel democratica, vel aristocratica) spectanda erit. In privatis vero hominis educatio, insti-

mortuorum ipsorum laudandae mentionem iniecerit, quam in §. 2. ipse retulerat inter locos communes, unde petenda esset mortuorum laudatio; imprimis cum de ceteris locis omnibus separatim quaedam disputaverit. 2. Neque minus offendunt vbb. κοινος ες ο τοιουτος. Quae si ita explicanda putes, ut subint. λογος επιταφιος (talis igitur est concio funebris, quae plurimum, των εν πολεμοις πεσυντων causa habetur), repugnare haec intelligis antecedentibus, quae, ut ipse scriptor supra in vbb. επι δε των κατ' εασον — ιτεον σου, innuit, non tam concionum publicarum quam privatarum causa praecipiebantur. Sin cum lat. interpr. suppleas τοτος (huiusmodi locus est communis) nonnisi otiosissimam lucramur scriptoris admonitionem, cuius additae h. l. nulla idonea apparet causa. Quas difficultates ea, quam coniectura assecutus sum, proposita loci emendatione tolli putabam. Iam enim satis commode licebit omnem locum ad ipsum hominem mortuum, qui laudatur, referre. κοινος vero erit, i. q. qui omnibus prodest, cfr. Isoer. Evag. enc. c. 10. Fiendeisen in indice sub h. v. Interpretes, quos contuli, et codd. mss. nihil fere ad loci lectionem sententiamque rectius constituentem suppeditarunt, nisi quod cod. Colb. pro η τινα τοιουτα leg. η ει τινα et Sylburgius pro η κοιτης scribendum coni. η κοιτης, quae emendatio margini cod. Colb. adscripta.

§. 3.

35 Vulg. lectio η δημαρχ. propter seqq. η αρισκρασια locum habere non potest.

36 Quod verbis: εν δε ταις vulgo additum leg. κοιναις nul-

υὸς ἔξει τὰ κατὰ πολέμους ἔργα, καὶ ὥπως ἐτελεύτησαν. ὥσπερ ἀμείλει ³⁷ καὶ παρὰ Πλάτωνι γε, καὶ παρὰ Θεουκιδίδῃ καὶ τοῖς ἄλλοις εἴρηται. ὁπόταν δὲ περὶ ἐνός τινος λέγωμεν, περὶ τῆς ἀρετῆς κειμήσιον τὸν λόγον, οἶον περὶ ³⁸ ἀνδρείας, περὶ δικαιοσύνης, περὶ σοφίας· ³⁹ ἐν τέτοις ὁποῖος περὶ τὴν πόλιν, ὁποῖος ἰδίᾳ περὶ ἑκάστα, ⁴⁰ ὁποῖος περὶ φίλων, ὁποῖος περὶ ἐχθρῶν· καὶ ἐτι προσεθήτω, ⁴¹ οἷος περὶ γονέων, οἷος ἐν ἀρχαῖς, εἴ γε ⁴² τινὰ ἤρξεν.

δ. Μετὰ ταῦτα δ' ἐν μὲν τοῖς κοινοῖς ἐπὶ τὸ προτρεπτικὸν μεταβησόμεθα, προτρέποντες ἐπὶ τὰ ὅμοια τῆς ὑπολειπομένης. καὶ πολὺς ὁ τόπος ἐτός. ⁴³ εἴτα (ἐτως) ἐπὶ τὸ παρὰ Θεουκιδίδῃ τῶν πατέρων, ὅσοι τ' ἐτι παιδοποιεῖσθαι ἱκανοί, ὅσοι τ' ἔξω τῆς ὥρας ταύτης· καὶ εἴρηται ταῦτα καὶ παρὰ τῷ Θεουκιδίδῃ. ἐν δὲ τοῖς ἰδίᾳ τὸ μὲν προτρεπτικὸν ἐνίοτε μὲν εἰς ὅλους παρελαμβάνομεν, διὰ τὸ τάχα αὖ, εἰ τύχοι, παιδας εἶναι τὰς κατοικομένους· ἐνίοτε δ' ἐπὶ βραχὺ, πλὴν ἐπὶ τοῖς πάνυ ἐνδόξοις. εὐταῦθα γὰρ εἶδεν κωλυοὶ ⁴⁴ καὶ ἐπὶ πλεῖον χρῆσθαι τῷ εἶδει· ⁴⁵ οἶον εἰ ἐπὶ ἀρχοντός τινος καὶ τοῖς τε προσώποις ἐπιτάφιος γίνετο, ἀναγκαῖον παρακα-
λέει-

lum idoneum admittit sensum. Minime enim hic sermo esse potest de publicis negotiis, cum e seqq. pateat, de utroque mortuorum genere (et eorum, qui in pugna pro patria mortem subiere, et eorum, quorum obitus alia fuisse causae) haec dici. In promptu est, voc. νεκρας facile potuisse vel ex antecedd. vel e seqq. in textum irrepere. Ceterum cum scriptor inde ab his vbb. novum proponat de πραῖσι laudandis praeceptum, post επιτηδεύματα plenius interponendum putavi.

57 ὥσπερ ἀμείλει etc. Vulgo leg. ὥσπερ ἀμείλει καὶ ὁ Πλάτων γε, καὶ ὁ Θεουκιδίδης· καὶ τοῖς ἄλλοις εἴρηται. Quae lectio cum omnem orationis structuram vehementer perturbet, merito Sylburgius in ea haesit, ita locum emendandum ratus: ὥσπερ ἀμείλει καὶ ὁ παρὰ Πλάτωνι γε καὶ ὁ παρὰ Θεουκιδίδῃ καὶ τοῖς ἄλλοις εἴρηται (sc. λογος επιτ.). Putavi tamen eam quam proposui emendat. loquendi usui magis convenire. Nam eodem modo (ut alia multa exempla taceam) §. seq. dic. καὶ εἴρηται ταῦτα καὶ παρὰ τῷ Θεουκιδίδῃ.

38 Recepi codd. lect. ἀνδρείας, pro ἀνδρείας quod in add. leg. Vd. not. ad c. 3. §. 3.

39 Vulgo post σοφίας ita legeb. οποιος περὶ τὴν πόλιν· ἐν τοῖς τοῖς οποιος ἰδίᾳ περὶ ἑκάστα, οποιος etc. Res ipsa docet, rectius legi verba eo, quem exhibuimus, ordine. Virtutes antea commemoratae, fortitudo, iustitia, sapientia, ita poterant debebantque praedicari, ut partim, quae omni civitati, partim, quae singulis civibus specimina earum exhibuerit, quaereretur. Id expr. formula ἐν τοῖς τοῖς: ubi in his sc. virtutibus laudandis versamur.

institutio, studiorumque ratio. Res gestas quod attinet, orationes publicae, quae in bellis fortiter gestae sint, et vitae exitum laudabunt (quod in Platonis, Thucydidis, aliorumque orationibus factum videmus). At, ubi de singulis dicimus, singulas virtutes laudabimus, ut fortitudinem, iustitiam, sapientiam. Quo loco significandum, qualem sese et erga omnem civitatem, et erga singulos, erga amicos et inimicos gesserit, addendumque insuper, qualis fuerit erga parentes, qualis in magistratu (si quam eiusmodi provinciam administravit).

§. 4. His peractis in orationibus publicis ad eam partem progrediemur, qua superstites admonendi, ut illis similes evadant. Qui locus satis copiosus. Tum dicenda quaedam in solatium parentum, sive etiamrum apti sint liberis procreandis, sive hanc aetatem excesserint. Talia Thucydidem quoque protulisse novimus. In privatis vero cohortationem illam nunc plane omittimus, si forte pueri sint, qui diem obierint, nunc breviter pertractamus, nisi homines fuerint admodum insignes; ubi nihil impedit, quo minus hac in re copiosius versemur. Ita, quando oratio funebris ad obitum magistratus cuiusdam, aut alius eiusmodi hominis pertinet, necesse est pueros cohortemur, ut ipsorum parentes imitentur et ad similia adspirent. Magis vero

neces-

40 Vulg. lectio *περι σωφρα* (quam Sylb. in *περι σωφρου* mutandam putat) potest omnino eo defendi, quod Graeci interdum indefinitius loquentes haud raro neutro plur. utebantur.

41 Recepi cod. Cant. lectionem *προσεθεντω*, e qua haud dubie vulgaris lectio depravata *προσεθεντω* (a Sylburgio in *προσεθεντω* mutata) orta est.

42 *εἰ γὰρ τίνα* cum Wolfio legendum putavi pro vulg. lect. sensu destituta *ἐν τίνα*.

§. 4.

43 Qued vulgo post *εἴτα* additur *οὕτως* li. I. plane otiosum est, ortumque ex antecedd. *καὶ πολὺς οὗτος αὐτός*.

44 Recte vidit Sylb. post *οὕτως* sequentis optativi causa desiderari *ἀν*, nisi legatur *κωλύει* — *ἐπὶ πλείον*, i. q. maiori orationis copia, ut antea *ἐπὶ βραχυ*, i. q. paucis. Vd. de hoc loq. usu Vigerus in lib. laud. ed. Herm. T. II. p. 628.

45 Vag. *εἰ* vulgo perperam abesse recte vidit Sylburgius.

5. C.

λεύεσθαι τοῖς παισὶ μιμεῖσθαι τὰς ἐκυτῶν τοκίας, καὶ ἐπὶ τὰ
 ὅμοια σπεῦδειν. ἀναγκαιότερος ⁴⁶ δὲ ὁ παραμυθητικός παρα-
 μυθημένων ἡμῶν τὰς προσήμοντας. δεῖ δ' εἶναι ⁴⁷ καὶ τὴν
 μέθοδον τῆ παραμυθητικῆς. ἡ γὰρ ὁρῶμεν, ⁴⁸ εἰ ἀπολοφύ-
 ρεσθαι τὰς ἀποθανόντας. ἡ γὰρ ἐν παραμυθίᾳ τὰς ὑπο-
 λειπομένους, ἀλλὰ μείζον τὸ πένθος παρασκευάζομεν· καὶ ἡ
 δόξει εἶναι τῶν κατοικομένων ἔπαινος, ἀλλ' ὀλοφύρμης, ὡς τὰ
 δεινότερα παθόντων. πειρᾶσθαι δ' ἐν τῇ παραμυθείᾳ καὶ
 ἐνδιδόναι ⁴⁹ τῇ πάθας τοῖς ὑπολειπομένοις, καὶ μὴ ἐντιτε-
 νειν εὐθύς· ῥῆξον γὰρ ἐπαχόμεθα. ⁵⁰ αἶμα δὲ καὶ ἔπαινον ἔξει
 ὁ λόγος, εἰ λέγοιμιν, ὅτι ἡ ἐχθρὸν ἐπὶ τοῖς τοῖστος ῥῆξον φέ-
 ρειν. ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐν πολέμῳ τελευτήσαντες ὅμοιοι ταῖς ⁵¹
 ἡλικίαις, εἴτε ἀπὸ τάτων ⁵² ἔξομεν εἰς παραμυθίαν ἐπιχει-
 ρεῖν. ⁵³ πλὴν ὅτι ἐνδοξως ἀπέθανον ὑπὲρ τῆς πατρίδος· καὶ
⁵⁴ (ἔγω;) ὅτι ταχύς καὶ ἀναίδητος ὁ τοῖστος θάνατος, καὶ
 ἐκτὸς βατάνων καὶ τῶν κακῶν τῶν ἐκ τῆς νόσθ· ὅτι δημοσίως
 ταφῆς ἔλαχον· ⁵⁵ ζῆλωτόν δὲ τὸτο καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα· καὶ
 ἀδάκρυτος αὐτῶν ἡ δόξα.

ἡ Ἐπὶ δὲ τοῖς κατ' ἕκαστον καὶ ἀπὸ τῶν ἡλικιῶν πολ-
 λὰς ἀφορμὰς (παρέξει) ⁵⁶ ὁ λόγος εἰς παραμυθίαν· εἰ μὲν
 τις

46 Recte αναγκαιότερος in cod. reg. i. leg. pro vulg. αναγκαιο-
 τερον.

47 Singularem de λογῷ παραμυθητικῷ commentationem vide
 apud Alexandrium rhet. in libro sapientis laud.

48 ου γὰρ ὁρῶμεν εἰς Simil. Alexander rhetor περὶ ἐπιταφίου
 (p. 632. Ald.) praecipit: μετὰ τοῦτο το κεφάλαιον θήσει κεφα-
 λαίον ἕτερον το παραμυθητικόν πρὸς ἀπαν τῶ γενέσθαι, οἱ δὲ οὐκ ὁρῶ-
 νειν. πολιτεύεται μετὰ τῶν ὁσων, ἡ το ἡλικίαν ἐκτελεῖον. Idem
 περὶ παραμυθητικῶν (p. 630. Ald.) χρη μὲν γὰρ τοῖς μεν θύοντα
 ὁρῶμεν, εἰς οσα εὐχεται κακα τον δ' αὐ θύοντα καὶ κακῶν παταυ-
 μενον χαιρουντας, καὶ εὐφημουντας εκτεμπειν δομων. Cfr. infra
 §. 5.

49 ἐνδιδόναι του παθους (scil. μέρος τι) τοις υπολειπ. indulgere
 quodammodo debet doleri superstitionem orator eo quod signi-
 ficet, se quoque sentire, quam gravem illi fecerint iacturam.
 Metaphoram a frenis, quae remittantur, petitam esse docet
 oppos. ἀντιτενειν.

50 ἐπαγεσθαι interdum de oratoribus dic. qui animos dicendo
 tenent, sibi que conciliant. Ita ἐπαγεσθαι ακουας (aures per-
 mulcere) Dionys. Halic. de composit. vbb. c. 3. p. 14. T. IV.
 ed. R.

De omni praeepto cfr. Alexander περὶ λογου παραμυθητι-
 κῶν, ubi oratorem ita loquentem inducit: διο (scil. propter
 tot tantasque virtutes mortui) οὐδε μεμφομαι πεθοντας καὶ
 ζητουντας τον τοιουτον, καὶ τον επ' αυτον ὁρῶμεν αυξῆσαι (scri-
 bendum puto αἰζοντας) ως εὐδεχεται.

51 De voc. ηλικία vd. not. II. ad §. 11.

necessaria ibi propinquorum mortui consolatio, cuius recte instituendae rationem cognosci oportet. Abstinendum enim a luctu et lamentatione mortuorum. Talibus quippe non consolabimur superstites, sed augebimus dolorem, neque videbimur laudare mortuos, sed ita lugere, quasi acerbissima iis acciderint. Simul vero in eo nobis elaborandum, ut dolori superstitum quodammodo indulgeamus, neque statim renitamur, quo facilius eorum animos nobis conciliemus. Neque omni mortuorum laudatione carebit haec orationis pars, si dicamus, non facile talium virorum obitum aequo animo ferri. Iam quum in eorum obitu, qui in pugna ceciderunt, nullum inveniatur temporum discrimen, nihil omnino inde licebit solatii parare, nisi quod gloriosam pro patria mortem, eandemque cito et absque sensu doloris morbiue cruciatibus et molestiis subierint, quod publicum iis contigerit funus (quale et posterorum studiis dignissimum, quod gloriam immortalem fuerint consequuti.

§. 5. In privatis vero orationibus multa omnino consolationis argumenta ex ipsa temporum ratione nobis suppeditabuntur. Quod si quis subito et sine dolo-

te

52 Obscurior mihi videtur nota Sylburgii ad h. l. „cum των των subaudiendum των ηλικιων vel των ισηλικων, alioqui legendum foret απο τουτου subaudito in fine periodi και αυτοι. τουτων omnino non potest nisi ita intelligi, ut subint. ηλικιων, neque est, quod aliquis in eo haereat, cum infra §. 5. in eodem modo dicatur: επι δε τοις καθ' εαυτον και απο των ηλικιων πολλας αφορμας.

53 επιχειρειν Quanquam form. επιχειρειν εις τι de eo adhibita, qui sibi argumenta parat ad aliquam rem comprobendam, minus usitata videtur, tamen non video, quidni επιχειρειν eodem iure ita dici potuerit, quo επιχειρηματα et επιχειρητις saepissime de argumentationis artificio dic. Unde Sylburgio concilianti scribendum esse επιφερειν adsentiri nequeo.

54 Voc. ουτως, sive vulgarem loci lect. retineas, sive cum Sylburgio ita interpungas: της πατριδος, και ουτως· επι ταχυς etc. h. l. parum commodum videtur, ortumque e seqq. ο τοιουτος θανατος.

55 Quanquam parum referre videtur, utrum vocabulo ζηλου h. l. optandi, an studiose ambiendi notionem tribuas, malim tamen posteriorem tenere, ut denuo respiciatur ad προτρεπτικον illud (§. 4.) in quo praecipue solerent eiusmodi conciones funebres versari.

§. 5.

56 παρεξει. Non recte patet, quomodo oratio ipsa (λογος) dici

εις ἄφω τελευτήσῃς καὶ ἀλύπως, ὅτι μακαρίως αὐτῷ ἡ τε-
 λευτὴ συνήνεχθη· 57 εἰ δὲ τις νόσω καὶ πλὺν χρόνον νοσή-
 σας, ὅτι γενναίως ἐνεκαρτέρησεν ἐν τῇ νόσῳ· ἢ εἰ τις ἐν πῶ-
 λέμῳ, ὅτι ὑπὲρ 58 τῆς πατρίδος ἀγωνιζόμενος· ἢ εἰ τις ἐν
 πρῶβει, ὅτι ὑπὲρ τῆς πόλεως· καὶ ἢ ἐν ἀποδημίᾳ, ὅτι
 εὐδὲν διενήνοχε· „Μία γὰρ καὶ ἡ αὐτὴ οἶμος, 59 κατὰ τὸν
 „Αἰσχύλον, εἰς ἃς Φέρουσα·“ εἰ δὲ τις ἐν τῇ πατρίδι, ὅτι
 ἐν τῇ Φιλότητι καὶ τῇ γειναμένη καὶ τοῖς οἰκειοτάτοις παισὶν· 60
 ἀπὸ ἡλικίας, εἰ μὲν νέος ὢν τῆτο πάθος, ὅτι Θεοφιλής· τὰς
 γὰρ τοιαύτας Φιλᾶσιν οἱ Θεοί· καὶ ὅτι καὶ τῶν παλαιῶν πολλὰς
 ἀνῆρπασαν, οἷον 61 τὸν Γανυμήδην, τὸν Τιθωνόν, τὸν Ἀχιλ-
 λέα, 62 μὴ βελομένοι αὐτὰς ἐν τοῖς κακοῖς τοῖς ἐν τῇ γῇ κῶ-
 λινδαῖσθαι, 63 ἢ πλὺν χρόνον ἐγκατοραρυῖσθαι τὴν ψυχὴν ἐν
 τῷ 64 σώματι, ὥσπερ ἐν τάφῳ, ἢ ἐν ἐσωματηρίῳ, μὴδὲ δε-
 λεύειν δεσπόταις κακοῖς, ἀλλ' ἐλευθερεῖν· καὶ μακάριοι Φεύ-
 γοντες τὰ ἀλγεῖνά τὰ βίᾳ, καὶ τὰ πάθη τὰ συμπίπτοντα τοῖς
 ἀνδράποικις, μυρία ταῦτ' ὄντα καὶ ἄπειρα· ὁ Φαλαῖαν κηρώσεις,
 ποδῶν, ἑτέρᾳ τινὸς μέρεος τῶ σώματος, καὶ ὅτι τῷ ὄντι ἡ νό-
 σος ἀλγεινοτάτη· εἰ δὲ μέσθην τὴν ἡλικίαν, ὅτι ἐνακμάσας
 τῷ βίῳ, καὶ ἐν ᾧ δεῖγμα τῆς ἀρετῆς τῆς ἑαυτῇ παρέσχες· καὶ
 εἰ ποδόμενος, ἐκ ἀρετῆς ἤδη διὰ τὸ γῆρας γινόμενος, ἀπῆλθες
 τῆ βίᾳ, ἀλλ' ἐν ἡλικίᾳ· 65 εἰ δ' ἐν γῆρᾳ τις τελευτήσῃς,
 ὅτι

possit e temporum ratione multa consolationis argumenta
 suppeditare. Malim pro παρεῖσι simpl. ἐξεῖ legere.

57 συνήνεχθη. συμΦερεσθαι h. l. accidere, evenire sign. Ita hi-
 storiarum scriptoribus eventa saepius τα συνενεχθεντα dicun-
 tur. Cfr. D'Orville ad Charit. p. 638. ed. Lips.

58 Artic. τῆς ante πατρίδος male deest in cod. Colb.

59 Locum Aeschyli, unde haec petierit scriptor, frustra
 quaesivi.

60 ηλικία h. l. sensu maxime usit. de aetate hominis dici seqq.
 docent.

61 Notas puto fabulas, quae ad Ganymedem et Tithonum
 pertineant, Troianos iuvenes venustissimos, quorum illum
 Iupiter, hunc Aurora propter eximiam pulcritudinem subito
 e mortalium numero abstulisse diceretur. Cfr. Apollod. II,
 II, 2, et III, 12, 4. Heynius p. 755.

62 Achillem in beatorum insulas (νησους μακάρων) deporta-
 tum nonnullos vet. praedicasse patet e loco Plat. Sympos.
 c. 7. §. 4. p. 21. ed. Wolf. ουχ' ὥσπερ Ἀχιλλεα, τὸν τῆς ἑστι-
 ᾶδος υἱὸν ἐτιμήσαν, καὶ εἰς μακάρων νησους ἀπεπεμψαν, ὅτι πε-
 πεισμένος παρα τῆς μητρὸς, ὡς ἀποθανοῖτο ἀποκταίνας Ἑκτορα, μὴ
 ποιήσας ἐς τοῦτο οἰκὰδ' ἐλθὼν γῆραιος τελευτήσῃς, ἐτομήσεν ἐλε-

re diem obierit, felicem mortem ei contigisse dicemus; sin morbum, eumque diuturnum sustinuerit, eum dolores fortiter pertulisse; si in bello ceciderit, obiisse pro patria pugnans; si in legatione, pro civitatis salute mortuum esse; si peregrinans, nil referre, cum una eademque via (ut Aeschyli verbis utar) ad inferos ducat (omnes); sin in ipsa patria, subisse fatum in ea terra, quae ipsi esset carissima, et parens alma, et inter liberos ipsi coniunctissimos. Item ex aetatis ratione talia petere licebit. Quodsi adolescens obierit, Diis esse amicum dicemus, quippe qui tales soleant benevolentia complecti; multosque veterum eodem modo Deorum interventu subito fuisse ablatos, ut Ganymedem, Tithonum, Achillem, cum Diis placuisset, ut huius vitae humanae tempestatibus non agerentur, neque diutius animum corpore velut sepulcro aut carcere inclusum haberent, dominisque duris servirent, sed liberarentur; omninoque beatos esse, qui vitae calamitates et mala, quae hominibus accidere soleant, innumera-bilia ea et immensa, effugiant, qualia sunt coecitas, claudicatio; aliusve membri mutilatio (siquidem morbi alias omnes calamitates acerbitate superant). Sin mediam aetatem attigisset, in ipso vitae flore obiisse dicemus eo tempore, quo virtutis ipsius specimina ederet, ideo-

οἶαι βόηθῆσαι τῷ εὐραχῇ Πατρικῷ, καὶ τιμωρῆσαι οὐ μόνον υπερ-
αποθανεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀπαποθανεῖν τεταλευτηκῇ. Οὐδὲν δὲ καὶ
υπεραγασθέντες οἱ θεοὶ διαφίροντως αὐτὸν ἐτιμῆσαν, ὅτι τὸν εὐραχὴν
οὕτω περὶ πολλοῦ ποιεῖτο. Ib. §. 6. dic. διὰ ταῦτα καὶ τὸν Ἀχιλ-
λεῖα τῆς Ἀλκίηςδος μάλλιν ἐτιμῆσαν, εἰς μάκαριων νησους ἀποπεμ-
ψάντες. Idem testatur Scolion in Harmodium et Aristogit.
in Brunckii Anaer. p. 84. Pindarus Olymp. β', 143.

63 Non spernenda lectio codd. reg. i. et Colb. καλινδισθαι. Utrumque enim, et κυλινδ. et καλινδ. est: volvi, volutari, soleique et ad loca transferri, ubi quis diligentius versatur, et ad negotia aut mores, quibus adsuotus est; ita tamen ut fere semper cum aliqua reprehensione dicatur. Cfr. Bergler ad Alciphronis epist. l. i. ep. 23. p. 132. edit. Wagneri. Eadem lect. varietas obtinet in Platoni Phaedone c. 30. et c. 33.

64 Cfr. Platoni Phaedon c. 33. in. ubi Socr. ψυχὴν δicit ἀτι-
ως διαδεσμευμένην ἐν τῷ σώματι καὶ πρόσκεικολλημένην ἀναγκαζο-
μένην ὅς ὡσπερ δι' εἰργμῶν, διὰ τούτου σκοπεῖσθαι ταῦτα; add.
c. 10. in.

65 ἡλικία cum h. l. manifesto et a prima inventute et a sen-
-

ενεκα

ὅτι εἰς πᾶσαν ἀπέλυσιν τῶν ἐν τῷ βίῳ καλῶν συνεμετρήθη δὲ αὐτῷ ὁ χρόνος. ἐν τῇ τῷ παρατιθέναι ἀναγκάδην, ὅποτα ἐν πανηγύρεσι τερπνὰ, ὅσα ἐν γάμοις, παιδοποιίαις, τιμαῖς παρὰ τῆς πατρὸς· ταῦτα γὰρ ἡ πλείων περίοδος τῆς χρόνου παρ' ἑχεν εἶωθεν· καὶ ὅτι λιπαρὸν ὅτι γῆρας κατὰ τὸν Νέσωνα ἐβίωσεν, ὃς τὰτα ἐνέκεν ἐνδίστριψεν, ἵνα παράδειγμα γένηται τοῖς ἄλλοις, καὶ μάλιστα εἰ ἐνδοξον εἴη τὸ πρόσωπον. ἐπὶ τέλει δὲ περὶ ψυχῆς ἀναγκαῖον εἰπεῖν, ὅτι ἀθάνατος, καὶ ὅτι τὰς τοιαύτας ἐν Θεοῖς ὄντας ἀμεινον εἰκὸς ἀπαλλάττειν· ἀρχαῖς δ' ἐνίοτα αὐτὸ παρέξει τὸ πρόσωπον ἰδίᾳ καὶ μὴ κοινᾷ· οἷον ὅτι ἀπὸ λόγου εἴη, ὅτι ἀκόλαστον τοῖς λόγοις εὐφημεῖν αὐτόν· ἢ εἴπερ ἐπὶ ἑτέροις αὐτὸς τι τοιαύτον εἰρηκῶς εἴη, ὅτι τὸν αὐτὸν ἔρχον καὶ τῇ αὐτῇ ἀποδοτέον· ἢ ὅτι ποτ' ἂν ἡ ιδιότης τῆς πρώτης παρέχοι.

δ. C.

δ. C.

ζ'. Ἡ δ' ἀπαγγελία ποικίλη, ἐν μὲν τοῖς ἀγωνιστικοῖς συνεπραμμένη ἐν δὲ τοῖς ἐνδόξοις καὶ μέγεθος ἔχουσιν, οἷον ὅσα περὶ ψυχῆς, δηρημένη καὶ μέγεθος ἔχουσα καὶ ὀγγυς βλίνεσα τῆς τῆς Πλάτωνος.

ΚΕΦ.

estate distinguatur, patet idem esse quod μῆση ἡλικία (aetas virilis). Cfr. D'Orvillius ad Charit. p. 273 ed Lips. Loesneri observatt. Philonn ad Ioannis ev. 9, 11.

66 συνεμετρήθη. Praeterendam putavi hancce codd. reg. 1. et Colb. scripturam vulgatae: συνεμερίσθη, quod per usum loquendi vix poterit pro: tributum, concessum est (hoc temporis spatium) accipi, quum contra συμμετρεῖσθαι τινι recte dicantur ea, quorum magnitudo s. multitudo ita definitur, ut ratio habeatur eorum, quorum rationem maxime haberi oporteat.

67 De voc. λιπαρὸν vd. c. 3. §. 5. n. 36.

68 Vd. c. 2. §. 6.

69 De voc. εἶωθεν vd. c. 2. §. 1. n. 7.

70 Pro vulg. παρῆχει grammaticis ratt. ductus edidi παρῆχοι, ut supra §. 2. ei de τινα — παρῆχοι et alibi recte leg. Miror, quod Sylburgius παρέχῃ scribi voluerit.

71 Lectionem codd. αγωνιστικοῖς ut praeferrem ei quae vulgo in edd. exstat, αγωνικαῖς, ipso loquendi usus suadebat. Frequentissime enim formulae: λεῖς αγωνισικῇ, το αγωνισικόν, s. τα αγωνισικα (non item λεῖς αγωνικῇ s. το αγωνικόν) apud rhetores vett. occurrunt. Cfr. Ernestii lex. technol. Gr. rhet. sub v. αγωνισικῇ λεῖς, τα αγωνισικα propr. ea, quibus contentio inest (unde λεῖς αγωνισικῇ elocutio orationibus forensibus, in quibus orator cum adversario contendit, ac commodata dic.) h. l. ea innumere arbitror, quae praecipuas rei confirmationes continent. Vocantur enim interdum ipsae confirmationes αγωνες, quippe quarum apta tractatione omnis

7 pertinent ad eos qui fortiter pro patria pugnando (ἀγωνίζοντες) ceciderunt.

ideoque non molestum aliis ob senectutem (infirmam) sed desideratum vegeta aetate vita discessisse. Sin senex mortuus fuerit, longius vitae tempus ei constitutum fuisse, ita ut omnia vitae gaudia posset experiri. Commemoranda ibi, quae conventibus publicis, et nuptiis celebrandis, quae liberis procreandis, honoribusve a patria accipiendis grata ei acciderint (talìa enim longior vita plerumque suppeditat), monendumque, eum Nestoris instar (qui propterea diutius inter vivos versatus fuerit, ut aliis esset exemplo) laetam senectutem peregissee (inprimis si dignitate fuerit conspicuus). Sub finem de anima verba faciamus necesse est, esse eam immortalem, nec potuisse non talibus hominibus vita defunctis meliorem contingere sortem, versantibus iam in ipsa Deorum societate. Exordia orationum propria plane nec vulgaria interdum ipsa personae ratio suppeditabit. Ita (v. c.) si dicendi fuerit peritus, par esse monebimus, dicendo eum celebrare; sin ipse alios eiusmodi orationibus laudaverit, eandem mercedem ipsi esse tribuendam; itemque aliis omnibus utamur, quae personae qualitas praeberit.

§. 6. Elocutionem variam esse oportet; contortam quidem in iis, quae contentionis aliquid habent, distinctam vero, sublimem, propiusque ad Platoniam accedentem in iis, quae sunt illustria, et magna (qualis est locus de anima).

CAPUT

orationis contentio praecipue nititur. (Cfr. Ernesti l. l. sub v. *αγων*.) Quo magis contorta autem et quasi condensata elocutione illae offeruntur, eo gravius feriant audientium animos. Hinc omni omnino orationum forensium generi talem elocutionem accommodatissimam putabant rhetores vet. cfr. Cic. orator c. 20. Dionysii Halic. iudicium de Lysia c. 6. p. 464. T. V. ed. Reisk.

72 De voc. *ευνεστραμμενη* vd. ad c. 5. §. 7. n. 56.

73 Recepti verissimam cod. Cant. scripturam *διηρημμενη* (vd. c. 1. §. 8. n. 64. c. 5. §. 7.) cum vulgo male legeretur: *διηρμμενη*.

74 Quae tam illustria sunt et sublimia, ut copiam ornatumque orationis maiorem vel efflagitent vel admittant, ea non contrahenda dicendo, sed amplificanda et dilatanda, ita ut propius ad Platoniam dictionem accedas, cuius interdum

F

ΚΕΦ. Ζ'.

Προτρεπτικὸς ἀθληταῖς.

4.C. ἂ. Ἀπόλαβος ἂν εἴη, καὶ, ὡς εἴποι τις, συναφής, ὧς
 Ἐχέκρατες, καὶ ὁ ἐν ταύταις ¹ ταῖς πανηγύρεσι λεγόμενος
 λόγος, ἐκ εἰς αὐτὴν μέντοι τὴν πανηγύριν, ἀλλ' εἰς τὰς ἀντα-
 γωνίας ² τὰς ἐν τῇ πανηγύρει, καὶ τοῖς (ἀγωνισταῖς) ³ ἀθ-
 ληταῖς δὴ περὶ οὗτοῦ προτρεπτικὸς ἔστος λεγόμενος. ⁴ συνεπτέον ἔν
 πρῶτον εὐθύς, ὅς τις ποτὲ εἴη ὁ λέγων. νῦν μὲν γὰρ ἴσως πο-
 λίτης, νῦν δὲ καὶ αὐτῶν τῶν περὶ τὸν ἀγῶνά τις· ὡς ἐγὼ
 οἶδα καὶ Ὀλυμπιαῖσι καὶ ἐπ' ἐμῇ τῷ γενόμενον, καὶ Πυθοῖ,
 καὶ

nimia adeo fuit copia in rebus exornandis. Vd. Dionysii Halic. epist. ad Cn. Pompeium c. 2. (T. VI. ed. Reisk.)

De formula γγυς βαλ. vd.c. 2. §. 9. n. 69.

Caput VII.

§. 1.

1 Verba: ἐν ταύταις ταῖς πανηγ. satis clare innuunt, caput VII. non esse suo loco collocatum, sed rectius inseri post c. 1. ubi scriptor multum diuque de πανηγυρεσι et λόγοις πανηγυρεσιν dissecuerat. Vd. prolegg.

2 ἀνταγωνιστὰς i. q. simpl. αγωνιστὰς s. ἀθλητὰς.

3 Patet, vel delendum esse αγωνισταῖς s. ἀθληταῖς, vel post αγωνισταῖς inserendum καὶ (ita ut αγωνισταῖς ad certamina musica, ἀθληταῖς ad gymnica pertineat. Cfr. c. 1. §. 1. n. 8.) Malim tamen priorem rationem sequi delendo voc. αγωνισταῖς, cum partim facile potuerit ex antecedd. τοὺς ἀνταγωνιστὰς (haud insolito libratorum errore) oriri, partim loquendi usui minime repugnet, vocabulo: ἀθληταῖς (omisso αγωνισταῖς) latiore illam significat. tribuere, qua ad eos, qui in musicis certaminibus contendunt, pariter quam ad eos, qui gymniciis certant, referatur. Cfr. Fabri Agonisticon l. 1. c. 2. Zeibichii athleta παραδοξος (Viteb. 1798. 8.) p. 191. sq. Accedit, quod omnis sequens disput. sponte docet, rhetorem nostrum de λόγοις illis προτρεπτ. magis gymnycorum, quam musicorum certaminum ratione habita praecipisse. —

Omnis illa consuetudo orationibus athletas certamina subituros ad fortitudinem et constantiam cohortandi, scriptoris nostri aetate diligenter observari solita, (vd. seqq. et §. 2. ex.) quando primum observari coeperit, non ausim accuratius definire. Certum tamen, iam antiquis temporibus brevem quandam athletarum cohortationem obtinuisse. Vd. Fabri Agonisticon l. 2, c. 31. 32.

CAPUT SEPTIMUM.

De athletarum cohortatione.

§. 1. Hanc proxime excipit, eidemque, ut ita dicam, contigua est, mi Echebrates, oratio in hisce ipsis conventibus publicis dici solita, quanquam non in ipsius conventus publici laudem recitatur, sed ad eos, qui in ludis Panegyricis certamina subeunt, pertinet, unde orationis Athletas cohortantis nomine venit. Ac primum quidem omnium id spectandum, quisnam sit orator. Nunc enim civium aliquis esse solet, nunc eorum, quibus certaminum cura est commissa, quod mea aetate et in Olympicis, et in Pythicis aliisque certaminibus

4 Omnis locus vulgo pessime depravatus ita legebatur: σκεπτεόν οὖν πρῶτον εὐθύς, ὅστις ποτὰ ὁ ἀγών· ὡς ἐγὼ γ' οἶδα καὶ Ὀλυμπιάτι καὶ ἐπ' ἐμοῦ τοῦτο γινόμενον, καὶ Πυθοί, καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ εἰσι· νῦν μὲν γὰρ ἴσως πολέτης, νῦν δὲ καὶ αὐτῶν τῶν περὶ τὸν ἀγῶνα τις. ἐγὼ δ' ἤδη καὶ τὸν ἀγωναζέτην εἶδον ἀγωνιστὴν τούτου τοῦ λόγου γεγεννημένον. In his primum non patet, cur inbeat noster oratorem primum omnium de eo quaerere, quale sit certamen illud, cuius causa λόγος προτρέπτ. recitetur (ὅστις ο ἀγών ειη)? Nē verbulum quidam de illo certaminum discrimine ab oratore spectando in seqq. praecipitur. Contra principium (exordium) eiusmodi orationum satis commodum ipsam dicentis personam suppeditare diserte monet §. 2. in. cum §. 1. ex. significasset, nunc agonothetam, nunc alium quendam hanc dicendi provinciam suscipere. Nonne haec sole clarius ostendunt, rhetorem non ο ἀγών sed ο λεγών scripsisse? Tum in iis, quae vulgo proxime sequuntur: ὡς ἐγὼ γ' οἶδα — πολλαχοῦ εἰσι, cum vocab. εἰσι tum hoc maxime offendit, quod omnis locus non habet quo commodè referatur. Non facile enim alicui in mentem veniet locum ita explicare, ut partim Olympiae, partim aliis locis quaeri dicatur, qualis sit ille, qui dicendi provinciam susceperit. (Mira sane haec foret praeccepti propositi confirmatio!) Unde transpositione locum, ita sanandum putavi, ut omnem enunciationem: ὡς ἐγὼ γ' οἶδα — πολλαχοῦ post verba: νῦν μὲν — περὶ τὸν ἀγῶνα τις insererem, deleta vocula εἰσι (quam ideo nolebam cum Fabro in Agonist. l. 2. c. 31. in εἰ mutare, quod εἰ quoque h. l. prorsus otiosum esse intelligebam). Recte enim scriptor noster probaturus id, quod modo dixerat, nunc aliquem eorum, qui curent, quae ad ludos pertineant, nunc alium quendam civem dicendi provinciam suscipere, universe poterat ad exempla provocare.

καὶ ἄλλοθι πολλαχῆ· ἐγὼ δ' ἤδη καὶ τὸν ἀγωνοθέτην ⁵ εἰ-
δὸν ἀγωνιστὴν ⁶ τέτε τῆ λόγε γεγενημένον.

β'. Τὰς γὰρ ἀρχὰς ἴσως πε καὶ ἐνταῦθεν τις ἐκ ἀπὸ
καιρῶ ποιήσεται. εἰ μὲν πόλιτις εἴη, ὅτι καὶ αὐτὸς, πει-
θεῖς τοῖς ἀγωνοθέταις καὶ (περὶ) ⁷ τῷ τῆς πόλεως νόμῳ,
εἰς τὸν ἀγῶνα καθήκεν αὐτόν, καὶ παρεβάλετο κινδύνῳ οὐχ'
ἦττον ὄντι ἐργῶδει· ἐκεῖνος μὲν γὰρ σώματος, ὁ δὲ ψυχῆς·
χαλεπώτεροι δὲ οἱ ἀγῶνες οἱ τῆς ψυχῆς, ἢ τῆ σώματος.
ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ἀγωνίας ⁸ τῶν σωμάτων καὶ Φαινῶρα ἢ νίκη,
καὶ ὑπὸ τοῖς ὑφ' Ἀλμοῖς, ἡ περ ἐναργεστάτη τῶν αἰσθήσεων·
ἐτι δὲ καὶ ⁹ βραβευτῆς ἐφέσηκεν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ¹⁰ κρείττων
τῆ παρὰ τῶν ἄλλων φθόνα. ¹¹ ἡ δὲ κρισις ἐκ ἐφ' ἐνί, ἀλλ'
ἐπὶ

5 καὶ τὸν ἀγωνοθέτην. Solebant certaminibus praeesse ludorum
moderatores, qui non modo omnia, quae ad ludos recte in-
stituendos pertinerent, curarent, sed etiam de poenis, qui-
bus interdum adficerentur ii, qui contra leges agonisticas
peccassent, pariter quam de victoria eiusque praemiis iudi-
carent, dicti ἀγωνοθεταὶ et ἀθλοθεταί, cum ipsa illa ludorum
cura et moderatio θεσις τῶν ἀγωνίων s. το τιθεναὶ τὸν ἀγῶνα, et
ἀγωνοθετεῖν appellaretur. Illustriores ceteris putabantur, qui
praecerant Olympicis certaminibus, Hellanodicae. Quan-
quam autem interdum ἀγωνοθεταὶ ita ab ἀθλοθεταῖς distin-
guuntur, ut illi dicantur musicorum, hi gymnycorum lu-
dorum moderatores; saepissime tamen haec vocabula pro-
miscue adhiberi videmus, ita ut quorumvis certaminum mo-
deratores et arbitros significant. Cfr. Fabri Agonist. l. I.
c. 18. (Aliam discriminis rationem, a Moeride Atticista et
Thoma Mag. prolatam, qui uterque ἀθλοθετῆς ἀττικῶς, ἀγω-
νοθετῆς ἑλληνικῶς dici vult, bene refutarunt Pierson, ad
Moer. Oudendorp. ad Thomam M.)

6 ἀγωνιστὴν τούτου τοῦ λόγου. Eo maiori iure talis orator se
ipsum poterat ἀγωνιστὴν λόγου appellare, quo magis usitata erant
et Graecis et Romanis oratorum certamina. Novimus omnino
vim tropicam vocabulorum: ἀγωνιζομαι, ἀγωνιστής, ἀθλητής,
haud rare tam late patuisse, ut ad omnes transferrentur, qui
in aliqua re magna virium contentione elaborarent. Vd. Zei-
bichii athleta παραδοξος p. 167. sqq. 191. sqq. Unde Sophi-
stae eloquentiam declamando ostentantes praecipue dicti ἀγω-
νιστῆς τοῦ λόγου. Vd. Cresollii theatrum rhetorum vet. ora-
torum etc. l. 3. c. 17. p. 256. 57. (edit. Paris. 1620. 8.)

§. 2.

7 περὶ τῷ etc. recte vidit Sylburgius, praeposit. περὶ h. l. sen-
su carentem vel tollendam esse, vel in παρὰ mutandam et
post τῷ ponendam (lege, quae a civitate constituta est). Deest
in cod. reg. I.

8 ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ἀγωνίας etc. uberius haec sententia pertracta-
ta leg. apud Aristotelem problem. §. 30.

9 βραβευτῆς ἐφέσηκεν etc. βραβευταὶ dicebb. ipsi agonothetae s.

nibus factum memini. Quin ipsum vidi Agonothetam huius orationis certamen subeuntem.

§. 2. Licebit quippe opportunum inde ducere exordium. Quodsi civium aliquis verba faciat, se ipsum monebit, persuasum ab Agonothetis, legibusque civitatis subire certamen, et periculo non minus gravi se obiiicere, cum illud, quod Athletae subeant, certamen corporis sit, hoc animi; soleatque posterioris generis maior esse difficultas. Corporis quippe certaminum manifesta est victoria et ante oculos posita, qui acerrimus est omnium sensuum; constitutusque praeterea iudex certaminis, omni invidia maior, quae aliorum mentes occupat. Contra, quod de oratione fertur, iudicium,

athlotetae, quatenus praemio proposito (βραβειω) orhabant eos, qui in certaminibus vicerant. Solent enim scriptores vet. iis, quos βραβευτας dicunt, pariter quam athlotetis a. agonothetis cum omnino το εφεσηκεναι του αγωνος s. τω αγωνι, tum hanc potissimum praemiis ornandi victores provinciam tribuere. Cfr. Fabri Agonist. l. 1. c. 23. Videtur tamen nomen των βραβευτων inprimis pertinuisse ad certamina gymnica, teste Polluce Onomast. III. 145. αλλα τοις μεν μουσικοις κριται καθηνται τοις δε γυμνικοις εφεσαςι βραβευται. Ceterum, cum moderatores illi et iudices non adstare, sed assidere solerent (cfr. Hesych. et Etymol. M. sub v. Ελλανοδικαι, Pausanias in Eliacis c. 20. et alii, quos laudat Zeibichius in athleta παραδοξω c. 5. p. 119. sqq.) patet vocab. εφεσηκεναι h. l. non esse propria adstandi sed tropica illa, qua omnino praesidium innuit, notione sumendum.

10 ετ' αυτω τουτω, intell. αγωνι ex antecedd.

11 η δε κρισις etc. Patet, iis quae noster antea de αγωνι του σωματος disputayerat, opponi, quae ad αγωνα της ψυχης pertineant, quocum recitatio λογου προτρεπτικου comparatur. Post η δε κρισις excidisse videntur verba του λογου, nisi sumas, obtinuisse interdum hanc singularem vim vocab. κρισις, ut ad certamina musica referretur (quo sensu Pollux loco antea laud. τους κριτας a βραβευταις distinguit). Praepositionis επι veram, quae h. l. tenenda, vim non intellexit Antimachus, ita vertens: „iudicium vero non de uno, sed de pluribus „fit.“ Quo sensu si verba accipias, necesse est proxime iungas iis, quae antea de agonibus gymniciis dicta fuerant (quasi ii propterea sint faciliores certamine του λογου, quod plures adsint athletae, diversa certaminum genera subeuntes, de quibus iudicium ferri oportet, cum unus tantum orator αγωνα της ψυχης subeat). Verum omnis reliqua oratio ostendit, inde a verbis: η δε κρισις non de gymnico, sed de eo, quod ad orationem pertineat, certamine disputari. επι h. l. cum innuit, qui ius et potestas indicandi competat. vd.

ἐπὶ πολλοῖς· καὶ ἐκ ὀφθαλμοῦ κρινεῖται, ἀλλὰ γνώμη, ἐν ἣ πολλὰ τὰ ἀντισταθέντα, ἄγνοια, καὶ Φιλοτιμία, ¹² καὶ Φθόρος· ἐφ' ἅσας ¹³ δὲ τὸ μὴ βάλειναι τὰς ἀκρότητας (μελίζοντα) εἶναι τὰ ἐπικινύμενα τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ. ¹⁴ τέτοις δὲ ὑποβάλλειν κινεῖται ἀναγκάζον, τὸ ἀνελεῖν ὡς ἀντινείμενον ἐκ τῆς τῷ προσώπῳ ποιότητος, εἰ μὴ καταφρονητέον λόγῳ τοῖς ἀθληταῖς, ὅτι ἐν ἔργοις δοκῇσι. λόγος γὰρ εἰς πάντα ἐπιτήδειος, καὶ πρὸς πᾶν ἐπιβρώννυσιν· ἔτω καὶ ἐπὶ πολέμῳ καὶ ἐπὶ παρτάξεως δέονται στρατιῶται τῷ παρὰ τῶν στρατηγῶν λόγῳ καὶ τῆς προτροπῆς, καὶ αὐτοὶ ¹⁵ αὐτῶν ἐβρώνμενέτεροι ἐγένοντο. μάστιγα δὲ οἱ ἀθληταὶ δέοντο ἅν τῆς ἀπὸ τῷ λόγῳ προτροπῆς καὶ ἐπικαλεύσεως, ὄντες μὲν καὶ αὐτοὶ Ἑρμῆ ¹⁶ τῷ καὶ Ἡρακλέους μαθηταὶ τῷ καὶ ζήλωται· (ὧν ὁ μὲν εὐρετῆς τῷ λόγῳ

Vigerus l. l. T. II. ed. Herm. p. 616. Sententia omnis loci huc reedit: oratori, qui λόγῳ προτρεπτικῶς recitando quasi mentis aliquid subit certamen, etsi praeclare dixerit, minus tamen certum victoriae praemium (plausus audientium) quam iis, qui in certamine gymnico adversarios vicerunt, cum non ab unius βραβεύτου, (qualis de gymnico certam. iudicat) omni invidia maioris decreto sed a multorum sententiis res omnis pendeat, quorum iudicia haud raro partium studio et invidia corrumuntur, et vel propterea a vero saepenumero aberrant, quod res, de quibus iudicatur, (oratt.) a sensibus sunt remotiores.

¹² Φιλοτιμία καὶ etc. videntur haec imprimis ad ipsos athletas respicere, qui nolunt alios tali gloria ornari, qualem ipsi appetunt.

¹³ De his et proxime seqq. libere proficitur Hudsonus, se haud raro neque auctorem ipsum, nec interpretem lat. esse assequutum. Videntur tamen fere omnia scriptoris verba commodum posse expediri, si modo quis audeat interdum vel a codd. lectione subinde depravata, vel a latini interpr. versione interdum admodum obscura recedere. — Verba: τὸ μὴ βουλεύσθαι τοὺς ἀκούοντας μελίζοντα — λόγου, sententiam prorsus ineptam suppeditant, nisi vel deleatur μὴ, vel, hac particula servata, μελίζοντα mutetur in μειώοντα: (inferiora, deteriora).

¹⁴ τοῖς δὲ υποβάλλειν etc. Obscurius hunc locum lat. int. ita reddidit: „his et illud adiciere necesse est, sustulisse veluti adversarium ex personae qualitate, nisi si contemnenda Athletis oratio, ut re ipsa ostendunt.“ Patet, το ἀντινείμενον h. l. pro ipso substant. ἡ ἀναιρέσις (refutatio) dici, et ἀντινείμενον iungendum esse verbis: ἐκ τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος: refutatio eius, qui quasi adversarium agere possit, ita ut argumentum, quo nobis adversetur, ex ipsa personae (Athletarum) qualitate ducat. (Quo sensu contraria dicendi vb. ἀντινείμειναι, cum apud Aristotelem τεχνικῶς rhet. 3, 11, et al. tum apud superiores rhetores haud raro legitur.) Verba εἰ μὴ etc. (si lectio sana) continent id, quod ο ἀντινείμενος obicere fingitur, sive pro

dicium, non unius est, sed multorum. Neque oculis indicant, sed mente, cui multa insunt, quae (oratori) adversentur, inscitia, gloriae cupido, invidia, praecipue vero, quod nemo audientium ea, quae laudantur, minora esse vult ipsa, qua laudantur, oratione. His addenda refutatio illius, qui quasi adversarium agat ex ipsa personae qualitate argumentando, forsitan omnino spernendam esse Athletis orationem, quippe qui rebus gestis potius inclarescere debeant. Solet enim oratio omnibus in rebus utilis esse, animumque confirmare; quod praeter alia militum docet in acie collocatorum exemplum, qui ducum indigent oratione et cohortatione, novasque inde vires accipiunt. Inprimis vero tali cohortatione Athletae indigere videntur, quum ipsi sint Mercurii et Herculis discipuli, atque aemuli, quorum alter

interrogatione accipiamus: *utrumne eiusmodi orationem contemnere oporteat ab athleticis, sive ei μη vertamus: nisi, omnemque orationem ellipticam esse putemus, ita ut ο αυτικειμενος sic fero loquens inducatur: „bene haec omnia dicuntur, nisi omnis „illa opera, quae tali orationi impenditur, prorsus inutilia „est et spernenda.“* Quae ultimo loco legg. *οτι εν σφαιροις δοκουνσι* rationem indicant qua ducti athletae eiusmodi orationem spernere possint. *σφαιρα*, res gestae, quibus illi suam artis peritiam et constantiam declarant, opponuntur *τω λογω*. *δοκειν* vero haud raro ita adhibetur, ut sit: in aliqua re eminere, excellere (subint. *ειναι τι σ. προεχειν*.) Cfr. v. c. Herodianus l. 6. c. 1. p. 274. (T. III. ed. Irmisch.) Fischeri index Aeschin. sub h. v. — Pro *λεγου* cod. Cant. *λογων*. Verum et in antecedd. et in seqq. numerum singularem huius voc. adhibitum videmus. Perperam ed. Steph. *λεγον*.

15 *σφαιρομενεσθροι*. Se ipsis firmiores redduntur, i. q. maiorem ea quae natura iis inerat firmitatem lucrantur, novas vires accipiant.

16 *Εγωμεν τε και* etc. Mercurium, palaestrae inventorem (Horat. Odd. i. 10. in. ubi interpr. vid.) et Herculem, certaminum Olympicorum auctorem, qui ipse cum certamen Olymp. subeundo, tum aliis negotiis peragendis illustria roboris et fortitudinis specimina odiderat, ita colebant athletae, ut utriusque liberos, discipulos, imitatores se profiterentur; indigentes quippe pariter Mercurii prudentia et calliditate, quam Herculis robore et fortitudine. Cfr. Fabri Agonist. l. 1. c. 16. At cum idem Mercurius facundiae auctor exstitisset, Hercules vero in laboribus periculosis peragendis saepissime Minervam adiutricem habuisse putaretur, (quae ipsa fortitudini summam iungeret sapientiam, et cum aliarum omnium artium, tum earum, quae sermone uterentur, esset patrona) vel hac de causa non spernendam dicit athletis orationem exhortatoriam.

αὐτοχρημα

λόγος ἢ αὐτοχρημα λόγος· ὁ δὲ σὺν τῇ Ἀθηνᾷ πάντα κατὰρ-
θωσε τὰ ἐπιταχθέντα· ἢ δὲ τί ἂν ἄλλο εἴη, ἢ νῆς τε καὶ
λόγος;) καὶ ὁσημέραι δ' ἐπὶ ταῖς ¹⁷ γυμνασίαις ἐκάστοτε τοιά-
τες τὰς ἐπιτελειουμένους ἔχοντες αὐτοῖς.

γ'. Εἴτα διαφορὰν ἐρεῖς, ὅσα κρείττων ἔτος ¹⁸ (ὁ λό-
γος) ἐκείνων (εἰδέναι ¹⁹ καὶ ταῦτα)· ὅτι ὁ μὲν ἐκ ²⁰ τῶν
ἐπιτυχόντων· ἔτος δ' ἀπὸ τῶν δεδοκιμασμένων καὶ βίῳ καὶ
λόγῳ καὶ δόξῃ· καὶ ἐκεῖνος μὲν ἔδει τινί· ἔτος δὲ νόμῳ πό-
λεως καὶ δόγματι ἀρχόντων· κἀκεῖνος ²¹ οἷον ἐπιβόησις τις,
μηδὲν τῶν ἥχων διαφέρων· ἔτος δὲ μετὰ ²² ἐπαίνων καὶ ἀπο-
δείξεων παρακλήσεως. ²³ ὅτι ἀκόλεθον τοῖς περὶ τὸ τῆ σώμα-
τος

¹⁷ ἐπὶ ταῖς γυμνασίαις. αἱ γυμνασῖαι i. q. supra τα γυμνασῖαι
c. i. §. 6. Proprie: exercitationum gymnasticarum causa. —
Verba: καὶ ὁσημέραι δ' — ἔχοντες respondent superioribus:
οὐτὲς μὲν καὶ αὐτοὶ etc. et novum continent argumentum, quo
ea, quae in certaminibus publicis recitatur, oratio exhorta-
toria athletic commendatur. Solebant in gymnasiis plerum-
que ipsi paedotribae, s. gymnastae (qui corpora iuvenum
in palaestra exercebant) athletas brevi cohortatione excitare.
Vd. Fabri Agonist. l. 2. c. 31.

§. 3.

¹⁸ οὗτος ὁ λόγος. Vulgo leg. οὗτος ὡν ἐκείνων etc. exceptis codd.
Colb. et Cant. qui participium ὡν h. l. satis incommodum
recte omittunt. Pro ὡν edendum putavi ὁ λόγος, quod h. l.
desiderari nequit. Causa, cur illa exciderent, haud dubie
fuit similitudo litterarum vocc. οὗτος ὁ λόγος.

¹⁹ εἰδέναι καὶ ταῦτα. Si quis sensum aliquem ex his elicere vel-
lit, necesse est, vel addat, vel mente subintelligat δαί s. χεῖρ.
ita ut verba tanquam in parenthesi posita spectentur (sunt
autem et haec tenenda). Verum tantum abest, ut admoni-
tio, quae hac ῥησι continetur, h. l. vim aliquam habeat, ut
potius, ea omissa, omnis oratio rectius faciliusque procedat.
Hinc non inepte mihi suspicari videor, esse haec verba a
librariis perperam ex alio loco, qui infra legitur, in no-
strum translata. Additur enim in seqq. novum argumentum,
quod athletas, ut oratori ipsos cohortanti benevolas prae-
beant aures, movere debeat: εἰ ἀκολουθῶν etc. quae verba, si
vulgaris lectio teneatur, minime idoneam sententiam suppe-
ditant, (cum non pateat, unde voc. εἰ pendeat) sin ita scri-
batur: εἰδέναι δὲ καὶ ταῦτα, ὅτι ἀκολουθῶν etc non facile quem-
vis offendent. Novum, quod ibi proponitur, argumentum,
satis commode notari poterat formula: εἰδέναι δὲ καὶ ταῦτα
(id quoque scire oportet) sive suppleas: τοὺς ἀκούοντα (dicen-
tem) sive: τοὺς ἀκούοντας (audientes, ad quos pertinet ora-
tio). Quid latinus interpres de vero horum verbb. sensu et
nexu commodο iudicaverit (ita vert. „dein explicabis discri-
men, quanto hic illis praestet, qui haec noverit: hunc de
„vulgo esse; illum vero numerari inter celebres vita, ora-
„tione, ad gloria“) non ausim divinare.

alter eloquentiae fuit auctor, aut ipsa potius eloquentia, alter Minerva iuvante (quae nil differt ab eloquentia consilio iuncta) omnia sibi demandata feliciter peregit. Inde fit, ut in ludis Gymnicis quotidie adesse soleant, qui adhortando illos incitent.

§. 3. Explicabis deinde, quantopere his cohortationibus praestet oratio de qua agimus; quum illae quidem soleant ab hominibus ignotis fieri, haec a viris recitetur, quorum et vitae ratio et dicendi facultas atque fama sit explorata; illae consuetudine tantum obtineant, haec civitatis lege et magistratuum edictis impereant; illae sint acclamationes a sonis cassis parum diversae, haec laudationem habeat et demonstrationem cohorta-

20 επιτυχόντων. οι επιτυχοντες proprie dice. qui fortuito (casu) obveniunt, adsunt, tum homines vulgares, quales plerumque sunt casu aliquo loco congregati, quibus opponuntur homines electi, spectati, probati. Inde fit, ut omnino hoc nomine veniant ignobiles, ignoti. Sic πολεις επιτυχουσα de civitate obscura Xenoph. in Agesilao c. I. §. 3. Neque aliam h. l. obtinere vocabuli signif. docent quae opponn. δεδοκιμασμενοι και βιω κ. λογω κ. δοξη. Qui in ludis Gymnicis iuvenes paucis cohortabantur, paedotribae (quos intelligi docent verba §. 2. ex. obvia) non casu quidem aderant, (vd. not. 17.) sed ignoti plerumque homines, neque eloquentia, nec aliis virtutibus insignes.

21 οϊον (velut, quasi, vd. Vigerus de idiott. l. Gr. ed. Herm. T. I. p. 122. 23.) edendum putavi pro vulg. δι' ου quod sensu caret.

22 μετα σπαινων etc. Codd. Cant. et reg. I. vocabulum παρακλησις perperam iungunt sequentibus: ει ακολουθον etc. ita quidem, ut ille commate, hic puncto post αποδειξων interpungat. Inde colligit Hudsonus, voc. παρακλησις margini olim adscriptum in textum irrepsisse. Quod non placet. Quanquam enim, omisso voc. παρακλησις, sententia fere eadem manet: hanc autem orationem iunctam esse laudibus et demonstrationi; tamen antecedenti επιβοησις commode opponi poterat παρακλησις. Illos sermones, quibus paedotribae iuvenes in ludis Gymnicis cohortantur, ne dignos quidem existimat παρακλησιως nomine. Sunt enim brevissimae acclamationes, quae vix differant a sonis cassis, cum illa, quam noster commendari vult, παρακλησις argumentis idoneis utatur, et copiosius in laudatione (et certaminis, et fortitudinis, ad quam praestandam athletae excitantur) versetur.

23 οτι ακολουθον etc. de probabili loci lectione vd. n. 19. — ακολουθον τι ειναι τιμι saepe dic. quod aliquem facere oportet s. decet; v. c. Demosth. κατα Ολυμπιουωρον [(Vol. II. ed. Reisk. p. 1178.) et al.

σπεδάσκει

τος καλὸν ²⁴ σπεδάσκει, καὶ περὶ τὸ καλὸν τὸ ἐπὶ τῇ ψυχῇ
 σπεδάσαι καὶ μᾶλλον, ὅσω τιμιώτερον ψυχῇ σώματος, εἰ
 μὴ καὶ αὐτὰς ἀτιμώτας, ἀλλὰ τοῖς ἀσκήσασιν πειζομένους·
 ὅπερ εἰδὲ δυσχέραν τινὰ ἔχει, εἰδὲ πόνον, ἄλλως τε καὶ ἐπὶ
 συμφέροντι τῶν πειζόντων τῆς πειζῆς γινομένης. ²⁵ ὥσπερ γὰρ
 καὶ ἐν στρατοπέδῳ οἱ γνησιώτατοι, παρὰ τῶν στρατηγῶν λόγους
 ἀκούσαντες, μάλιστα φιλοτιμῶνται περὶ τὴν νίκην, ἔτω καὶ οἱ
 ἐπὶ τοῖς ἀγῶσι προτρεπτικὰς λόγους οἰκείως ἀναδεξάμενοι·
 μάλιστα γὰρ ὁρέγοντο τῷ περιγενέσθαι. καὶ ὅτι τοῖς ἐπαγγελ-
 λομένοις ²⁶ τὴν σωτηρίαν τῷ σώματος προσήκει καὶ ἀψευδεῖν
 ἐν τέτῳ. εἰ δὴ πᾶσι, καὶ τοῖς τῆς ἀπὸ τέτων δόξης τῆς ἡλ-
 τυγχανέσης, ὅμως ἐφίεται τέτῳ ἄλλως ²⁷ μὴδὲ ἀνάγκης ἔσης,
 πόσω μᾶλλον τὰς ἐπ' αὐτὸ τέτῳ ²⁸ παρόντας καὶ παραδεδωκό-
 τας ἑαυτὰς, καὶ τέτῳ ἐνέκεν ἐπὶ τούτῳ ²⁹ τοῖς γυμνασίοις
 χρησαμένους καὶ ὑπευθύνους ³⁰ ἑαυτὰς καταστήσαντας, πειζο-
 μένους φαίνεσθαι τῷ ἐπὶ τέτῳ ³¹ ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν ἀγα-
 νοθετῶν καὶ τῷ νόμῳ ³² προκαχειρισμένῳ; εἰ δὲ καὶ ἀγα-
 νοθέτης εἴη ὁ λέγων, πρὸς τέτοις, ἢ πρὸς ἀπάντων τέτων
 ἀρμεῖν εἰπεῖν, ὅτι διατίθεις τὸν ἀγῶνα ἐν ὥκνησεν ἀγωνι-
 στήν καὶ ἑαυτὸν ³³ καταστήται καὶ ὑποβαλεῖν τῇ τῶν ἀκρόν-
 των κρίσει, ἔνεκα τῷ ἀγῶνος, καὶ τῷ ἐνδοξοῦ καὶ μέγα καὶ
 περισπένδου τέτῳ γενέσθαι, πολλῷ δὴ πᾶ ἀναγκαιότερον
 αὐτοῖς

²⁴ το καλον του σωματος dici corporis robur et agilitatem, qua
 athletae polleant, contra το καλον το επι τη ψυχη (bonum,
 quod ad animum pertineat) ingenium artibus litterisque excul-
 tum, cuius specimen edat orator, omnis orationis series de-
 clarat. Iubentur athletae το καλον το επι τη ψυχη curare, ita
 quidem, ut, etiamsi ipsis non licuerit, eruditionem et di-
 cendi facultatem sibi comparare, tamen oratori aures bene-
 volas praebendo ostendant, se talia studia minime contemne-
 re. Haud parum impedit locum latini interpr. versio, quam,
 nisi chaitae parcendum putarem, adscriberem.

²⁵ Pro ὥσπερ γὰρ male in codd. ὅπερ γὰρ.

²⁶ τοις επαγγελλομένοις etc. σωτηρία salus i. q. valetudo inte-
 gra corporis. επαγγελλεσθαι ut saepe: profiteri, prae se fer-
 re. Xenophi memorabb. l. 3. c. 1. in.

²⁷ Voc. ἄλλως sive h. l. omnino, sive praeterea vertatur, (vd.
 Vigerus l. l. ed. Herm. T. I. p. 378. n.) utroque modo sen-
 sum commodum praebet.

²⁸ Bene quidem monuit Sylburgius, επι, ubi consilium signi-
 ficet, usitatius iungi tertio casui. Viderur tamen nec accusa-
 tivi usus hac in re a dicendi ratione bonorum scriptorum
 alienus fuisse. Cfr. Xenoph. de republ. Lacedd. 14, 6.

²⁹ επι τούτῳ etc. Novimus, solitos esse athletas in Gym-
 nasiis multis, continuis, molestisque corporis exercitationi-

hortationi iunctam. Addi oportet, par esse eos, qui corporis aliquam virtutem consequi studeant, eo maiori studio animi virtutem ambire, quo praestantior sit corpore animus, ita quidem, ut, nisi ipsi animi vires exerçant, tamen aliis, qui exercuerint, lubenter aures praebeant; id quod neque difficultatem quandam habeat, nec laborem, imprimis cum persuasio illa maxime conducat iis, quibus fuerit persuasum. Quemadmodum enim milites fortissimi, auditis ducum orationibus acerrimo victoriae obtinendae studio feruntur, ita athletae, qui cohortationibus illis benevolas aures praebuerunt, non possunt non summa adversarium superandi cupiditate inflammari. Monebimus item, decere eos, qui corporis incolumitatem prae se ferant, non mentiri. Quodsi illam concupiscimus, etsi fama, quam ea parit, obscura sit, neque praeterea (s. omnino) necessitas instet; quanto magis decet athletas, qui eo consilio, ut corporis virtutem ostenderent, accesserunt, se ipsos offerentes, eademque de causa tamdiu ludis Gymnicis interfuerunt, et iudicio omnium obnoxios se praebuerunt, persuasos videri ab eo, cui cives, agonoethetae, legesque persuadendi officium demandarunt? Sin ipse agonoetheta sit orator, praeter illa, aut priusquam omnia illa dicantur, hoc commemorare decebit,

66

bus certamini instituendo praeparari. Vd. Fabri Agonist. l. 3. c. 15. — Ad form. *ἐπὶ τοσούτων* illustr. cfr. c. 6. §. 4. *ἐπὶ πλείον.*

30 *ὑπευθύναι* proprie dicebb. Atheniensibus magistratus, quatenus obnoxii erant *ἐν εὐθύνῃ* (rationibus eorum, quae in magistratu gesserant, publice reddendis coram viris a republica rite constitutis, *εὐθύναις*). Vd. Pollux in Onomast. l. 8. c. 100. ibique Kühn. Petiti commentar. in leges Att. p. 309. sqq. Patet *ὑπευθύνους* h. l. athletas propterea vocari, quod omnium spectatorum iudiciis de eorum peritia ferendis se quasi obnoxios reddant.

31 *ὅτι τῆς πόλεως*. Recte Hudsonus vidit *ὅτι* legendum esse pro vulg. *ἐπὶ*.

32 Recepi verissimam Sylburgii emendationem *προεχειρισμενῶν* pro vulg. *προεχειρισμένων*, quod si retineas, antecedens *τῶν* non habet quo referatur. De vocabulo ipso vd. c. 5. §. 2. n. 17.

33 Vulgaris lectio: *ἐπ' αὐτὸν* pariter quam scriptura cod. Cant. *ἐπ' αὐτὴν* sensu caret. Sylburgii emendatio *ἐαυτὸν*, quam in textum recepi, partim re ipsa commendatur, partim codicis reg. I. auctoritate confirmatur. De sententia ipsa vd. §. 1. ex. ibique not.

αὐτοῖς ἀγωνιζομένοις ³⁴ καὶ κληρονομεῖν μέλλεσι τῆς τῷ
ἀγῶνος δόξης. τῷ δὲ ξένῳ καὶ τῷτο ³⁵ ἂν ἀρμόζοι λέγειν,
ὅτι προσήκων αὐτῷ ὁ λόγος διὰ τὴν ἐπιδημίαν καὶ τὴν μετα-
σίαν τῆς θείας. οἱ γὰρ τῆς θείας μεταδόντες καὶ τῷ λόγῳ τῷ
περὶ αὐτῆς ματέδοσαν· ἄλλως τε καὶ ἐπὶ τῷ ἐνδοξοτέρῳ τὴν
πανήγυριν γενέσθαι. καὶ ὅτι γνήσιος πολίτης ἔχῃ ὁ ἐγγεγραμ-
μένος μόνον, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὁ εὖνικος τῇ πέλει, καὶ περὶ
τὰ καλὰ μόνον τὰ τῆς πόλεως σπεκάζων. εἰ δὲ δὴ καὶ μὴ
πολίτης ὢν ἐπέβηται τοῖς ἐπιτάξασιν καθεῖναι ³⁶ ἐαυτὸν εἰς τὸν
ἀγῶνα, πολλῷ δὴ πε μᾶλλον τοῖς ἀθληταῖς σπεκασέον περὶ
αὐτὸν τοῖς, ὡς ἂν εἴποι τις, πολίταις ³⁷ τῷ ἀγῶνος ἔσι.

δ'. Τῶτων δὲ τῶν ἀφορμῶν ³⁸ τάχα ἂν τινες καὶ εἰς
τὸν πανηγυρικὸν λόγον ἀρμόζοιεν, τοιούτων προσώπων ³⁹ πα-
νηγυριζόντων, καὶ τοιούτων ποιότητων ⁴⁰ ἐμπεριελημμένων· ⁴¹
τοιαύτης δὲ λαμπροκαταστάσεως γινομένης, ὑποβλητέον καὶ τὸν
περὶ τῶν πανηγύρεων καθόλου λόγον ἐπαινον ἔχοντα τῶν
(προ) κατασημαμένων, ⁴² ὅτι τῶν πολέμων καὶ τῶν πρὸς ἀλ-
λήλας

³⁴ κληρονομεῖν h. l. sensu latiori dic. participem reddi, ut
apud Polyb. 17, 23. κληρονομεῖν Φημὴν et al.

³⁵ καὶ τοῦτο ἂν etc. non dubitare debebat Sylburgius quin tou-
το pro vulg. τούτῳ in textum reciperet. Quod enim in seqq.
adfertur argumentum, quo peregrinus talem orationem reci-
taturus uti iubetur (sc. hanc dicendi provinciam ipsi prop-
terea convenire, quod accesserit hospes, et in spectaculi so-
cietatem fuerit adscitus) plane ita est comparatum, ut non-
nisi peregrino recte conveniat; unde non video, quomodo
dici potuerit: καὶ τούτῳ (s. αὐτῷ, quo vocabulo Sylburgius
τὸ τούτῳ explicari posse existimat) i. e. ipsi quoque peregrino
hoc dicere convenit? Contra omnia bene se habent, si τούτῳ
legitur. Si quis peregrinus oratoris provincia fungitur,
praeter reliqua omnibus communia argumenta eo quoque ipsi
proprio uti poterit, quod petatur ex τῇ μετουσίᾳ τῆς θείας.

³⁶ Male deest ἐαυτὸν in cod. Cant.

³⁷ πολίται του ἀγῶνος dicuntur athletae in ea regione (civitate)
nati, in qua certamen instituitur. Bene contulit cum nostro
loco Valquenarius (ad Euripidis Hippol. p. 185.) locum Athe-
naei l. 1. p. 30. ubi Acanthius quidam dicitur πολίτης εἶναι,
civis vini circa Acanthum nati.

§. 4.

³⁸ ἀφορμαί i. q. quae dicendi occasionem (materiam) suppe-
ditant, argumenta, ut c. 3. §. 2. ἀφορμαί εἰς ἐπαινον.

³⁹ Omnis orationis series docet, latiore significationem vo-
cabuli πανηγυρίζειν, qua omnino de iis dicatur, qui πανηγυ-
ρεῖς celebrent, et faciant, quae ad eas celebrandas pertineant
(vd. Luciani dial. amores, T. II. ed. Reiz. p. 455.) h. l. ita ac-
curatius esse definiendam, ut sit i. q. orationem panegyricam
recitare.

se ipsum, qui disposuerit certamen, non gravatum esse athletae personam agere, et subiicere se audientium iudicio, quo illustrius fieret certamen, digniusque omnium studio; ideoque multo magis id debere ab ipsis certantibus fieri, qui certaminis gloriae participes sint futuri. Peregrini erit, monere, dicendi provinciam ipsi propterea convenire, quod accesserit hospes, et in spectaculi societatem sit adscitus, siquidem ab iisdem, qui ipsi concesserint, ut interesset certamini, simul in orationis societatem adscitus fuerit, cum aliis de causis, tum propterea, ut illustrior fieret panegyris. Neque iis tantum ius civitatis competere, quorum nomina tabulis sint inscripta, sed multo magis omnibus, qui civitatem benevolentia complectantur, nonnisi ea curantes, quae ornamento sint civibus. Quodsi ipsi peregrino persuasum fuerit ab iis, qui ipsum iuberent certamen subire, longe diligentiores illius curam habendam esse athleticis, quippe ad quos, veluti civitatis iure, multo magis pertineat certamen.

§. 4. Nonnulla ex his argumentis forsitan non minus accommodata orationibus Panegyricis, si modo tales orationem recitent, talisque eorum qualitas deprehendatur. Cui praefamini praemisso subiungi oportet orationem, quae propius ad ipsos conventus publicos pertineat, et hominum, qui auctores eorum fuerint, lauda-

40 ποιητων. Vulgo legebatur ποιητων, quod cum minime idoneam suppeditet sententiam, Sylburgio quoque merito displicuit. Quomodo enim e verbis ποιητων εμπερ. extricari possit sententia a latino int. expressa „tantorum etiam poetarum una convenientium“ et quid h. l. sibi velit observatio illa, nemo facile dixerit. ποιητων, quod primo statim obtuitu in mentem venit, de iis, quae ad hominis qualitatem pertinent, et supra § 2. et alibi saepius apud nostrum dicitur. Εμπεριελημμενων (quae inclusae quasi tenentur s. comprehenduntur) i. q. προσοντων.

41 Τοιαυτης δε προκατας. Rectius forsitan hoc demum loco sectionis quartae initium constitueretur. Patet enim, scriptorem ad aliam orationis, de qua praecipiat, partem transire. — Cod. reg. I. τοιαυτης δε της κατασταςως γινομενης. Verum recte potuit compositum προκατασταςως eodem sensu dici, quo supra c. 5. §. 2. ουτω δε προκατασταςαμενων τον λογον, ubi vd. not.

42 Quod vulgo legitur προκατασταςαμενων in simplex κατα- si προκατασταςαμενων dr. qui primi horum certaminum auctores fuerunt.

διαφορῶν

λήλως διαφόρων καταπαύσαντες τὰς πόλεις συνήγαγον, ὥσπερ εἰς μίαν πόλιν, τὴν πατρίδα πάντων, ὡς κοινῇ συνελθόντας θύειν καὶ βορτάζειν, λ' ἴθνη ἀπάντων τῶν πρότερον ποιησαμένων· καὶ ἔ ταῦτα ἀπέχρησε μόνον, ἀλλὰ καὶ θεάματα ⁴³ καὶ ἀκροάματα μυρία ἐπὶ μυρίοις πρόβησαν, ἐν εἰς ⁴⁴ ψυχχαγωγίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὠφέλειαν· διὰ μὲν τῶν μουσικῶν ἀκροαμάτων παιδεύοντες ἡμᾶς, ⁴⁵ διὰ δὲ τῶν γυμνικῶν συνασκῶντες εἰς τὰς πολέμους. καλὸν μὲν ἔν καὶ τοῖς ἐπιδημῶσι σπαδάζειν περὶ τὴν θέαν, ⁴⁶ πολὺ δὲ κάλλιον, τοῖς ἀγωνιζομένοις αὐτοῖς. τοῖς μὲν γὰρ πρόσηκαιρος ἡ τέρψις, τοῖς δ' ἀθάνατος ἡ δόξα. καὶ παραχρῆμα μὲν γίνεται ἐκάστῳ τῶν ἐυφημισθῶν ⁴⁷ καὶ δακτυλοδείκτεσθαι ⁴⁸ (ἐπὶ τοῖς καλλιστοῖς, νικῶν, στεφανῶσθαι, ἀναγορεύεσθαι) ⁴⁹ διὰ μίξε πρῶξεως καὶ νίκης οὐ μίξε πόλεως γενόμενον, ἀλλὰ σχεδὸν ἀπᾶσης τῆς οἰκουμενης. ἐκαστος γὰρ τῶν παρόντων ⁵⁰ τὴν ἀρετὴν ἀποδεχόμενος τῇ εὐνοίᾳ ὡς πολίτην αὐτῷ προσοικειοῦται. ⁵¹ τὸ τοῦ Ὀμήρου δὴ τοῦτο· Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ τὴν πανή-

anteced. lin. προκαταρσεως etc. Accedit ad sententiam nostram firmandam, quod noster in eadem re verbo simplici et c. I. §. 1. usus est: κατεσθῆσαν δὲ ὑπο πόλεων et infra §. 5. τις ὁ κατασθῆσας etc.

⁴³ θεάματα καὶ etc. Vix est quod moneam τα θεάματα gymnica, ἀκροάματα musica certamina innuere. Solet enim ἀκροάμα proprie dici de hominibus, qui vel canendo vel dicendo alios oblectant. ofr. Bachius ad Xenoph. Hieronem c. 1. §. 14.

⁴⁴ De voc. ψυχχαγωγία vd. c. I. §. 1. n. 4.

⁴⁵ Suspicer, post γυμνικῶν excidisse θεαμάτων quod responderet praecedenti ἀκροαμάτων, nisi malis ἀκροαμάτων (pro quo in cod. Cant. depravatam ἀκροατῶν legitur) in ἀγωνίων [vel ἀγωνισμάτων] mutare, quod ad utrumque vocab. (et μουσικῶν et γυμνικῶν) commode possit referri.

⁴⁶ πολὺ δὲ κάλλιον. Quod in cod. Cant. ante κάλλιον [additur καὶ otiosum] puto.

⁴⁷ εὐφημισθῶν h. l. de laetis acclamationibus spectantium dic.

⁴⁸ δακτυλοδείκτεσθαι. Simillimus est Luciani locus περὶ γυμνασίων ubi Solon ita loquens inducitur: καὶ τα αἶθλα, ὥσπερ εἰς προσθεν εἶπον, οὐ μικρά. ο ἐκαίνας, ο παρὰ τῶν θεατῶν καὶ το ἐπισημοτάτων γενεσθαι, καὶ δεικνυσθαι τῷ δακτυλῷ ἀριστον εἶναι τῶν καθ' αὐτοῦ δοκοῦντα. vd. Faber in Agonist. l. 2. c. II.

Verba: ἐπὶ τοῖς καλλιστοῖς — ἀναγορεύεσθαι ad Hudsono e codd. enotata quae in odd. desunt, addenda putavi, cum vix ac ne vix quidem probabile sit, scriptorem, ubi laudis ceterorumque praemiorum, quae victoribus contingere soleant, mentionem esset facturus, partim coronas (στεφανούς) partim praecunem publice renunciantem victoriam (ἀναγορεύεσθαι l. q. ἀνακηρυττεσθαι, et simpl. κηρυττεσθαι, vd. Fabri Agon. l. 2. c. II. c. 13.) silentio praeterisse. De verbis ἐπὶ τοῖς καλλιστοῖς, νικῶν, manifesto corruptis probabili ratione emendandis

laudationem contineat, quippe qui, finē inposito bellis mutuisque contentionibus, civitates velut in unam urbem, communem omnium patriam conduxerint (dum eas unum in locum convenire iuberent, ut sacra peragerent, diesque festos celebrarent, oblitae omnium, quae antea accidissent); neque haec sufficere putaverint, sed infinitam praeterea spectaculorum et acroamatum non modo animum oblectantium, sed utilium quoque, copiam instituerint, musicis quidem acroamatibus nos erudituri, gymniciis vero certaminibus corpora ad bella gerenda exercituri. Unde decet peregre adventantes studiose in ludis versari; multo magis vero ipsos certantes. Illis enim temporaria tantum contingit oblectatio, his gloria immortalis. Solet quippe confestim laetis acclamationibus praedicari, digitis monstrari, coronari, et a praecone victor pronunciari, qui una victoria reportanda non unius urbis, sed totius fere orbis terrarum civis factus est, (siquidem singuli praesentium fortitudinem eius probantes, benevolentia, qua eum complectiuntur, velut civem sibi iungunt. Neque tantum in ipso conventu publico versantem (ut Homeri

verbis

diu cogitavi. Simplicissima ratio haec videtur, ut scribatur ἐπὶ τῇ καλλίστῃ νίκῃ (referendum ad antec, δακτυλοδείκταιςθαι: digitis monstrari propter pulcherrimam s. honestissimam victoriam.)

49 δια μιας πραξέως etc. Perperam vulgo post νίκης commate interpungebatur. Nam res ipsa docet, verba δια μιας πραξέως καὶ νίκης cum seqq. arctius cohaerere, ita ut μια πράξις καὶ νίκη (non sine verborum lusu) opponatur τῷ συ μιας πόλεως, ἀλλὰ ἀπάσης τῆς οἰκουμένης γιγνεσθαι. Post γενομένου (perperam enim cod. Cant. γενομένης) ο seqq. subint. πολιτὴν — οἰκουμένη interdum et Graecia omnis et imperium Romanum appellatur. vd. Demosth. de corona c. 15. ed. Harles. Polyb. 6, 48.

50 τὴν ἀρετὴν etc. Vulgo τῆς ἀρετῆς et mox αὐτοῦ legebatur. Genitivus (τῆς ἀρετῆς) si bene se haberet, subintelligendum foret ἔνεκα et verbo ἀποδεσχεσθαι notio excipiendi, admittendi (scil. victorem) tribuenda. At non recte patet quomodo quisque praesentium excipere dicatur victorem? Omnis difficultas tollitur mutando Genitivo in Accusativum ita ut ἀποδεσχεσθαι sit laude dignum iudicare, (Isocratis Evag. enc. c. 2. Findeisen in ind.) Item propter verbum προσεικινουσθαι (aliquem sibi socium s. familiarem iungere, i. q. simpl. οικειουσθαι, Alciph., epist. l. 3. ep. 70. et al.) pro αὐτοῦ edidi αὐτόν.

51 τοῦ ομήρου etc. Latino sermone una periodo comprehendenda putavi, quae in Graecis (paulo negligentius) duabus

ἀντιχρήμα λόγος ἢ αὐτόχρημα λόγος· ὁ δὲ σὺν τῇ Ἀθηνᾷ πάντα κατὰρ-
θωσθε τὰ ἐπιταχθέντα· ἢ δὲ τί ἂν ἄλλο εἴη, ἢ νῦν τε καὶ
λόγος;) καὶ ὁσημέραι δ' ἐπὶ ταῖς ¹⁷ γυμνασίαις ἐκαστος τοις-
τας τὰς ἐπιμελουμένους ἔχοντες αὐτοῖς.

γ'. Εἴτα διαφορὰν ἐρεῖς, ὅσα κρείττων ἔτος ¹⁸ (ὁ λό-
γος) ἐκείνων (εἰδέναι ¹⁹ καὶ ταῦτα)· ὅτι ὁ μὲν ἐκ ²⁰ τῶν
ἐπιτυχόντων· ἔτος δ' ἀπὸ τῶν δεδοκιμασμένων καὶ βίῳ καὶ
λόγῳ καὶ δόξῃ· καὶ ἐκείνος μὲν ἔδει τιμὴ· ἔτος δὲ νόμῳ πό-
λεως καὶ δόγματι ἀρχόντων· κακείνος ²¹ οἷον ἐπιβόησις τις,
μηδὲν τῶν ἡχῶν διαφέρων· ἔτος δὲ μετὰ ²² ἐκείνων καὶ ἀπο-
δείξαιον παρακλήσις. ²³ ὅτι ἀπόλεθον τοῖς περὶ τὸ τῆ σώμα-
τος

¹⁷ ἐπὶ ταῖς γυμνασίαις. αἱ γυμνασῖαι i. q. supra τα γυμνασίαι
c. 1. §. 6. Proprie: exērcitationum gymnīcarum causa. —
Verba: καὶ ὁσημέραι δ' — ἔχοντες respondent superioribus:
οὐτὲς μὲν καὶ αὐτοὶ etc. et novum continent argumentum, quo
ea, quae in certaminibus publicis recitatur, oratio exhorta-
toria athletis commendatur. Solebant in gymnasiis plerum-
que ipsi paedotribae, s. gymnastae (qui corpora iuvenum
in palaestra exercebant) athletas brevi cohortatione excitare.
Vd. Fabri Agonist. l. 2. c. 31.

§. 3.

¹⁸ οὗτος ὁ λόγος. Vulgo leg. οὗτος ὡν ἐκείνων etc. exceptis codd.
Colb. et Cant. qui participium ὡν h. l. satis incommodum
recte omittunt. Pro ὡν edendum putavi ὁ λόγος, quod h. l.
desiderari nequit. Causa, cur illa exciderent, haud dubie
fuit similitudo litterarum vocc. οὗτος ὁ λόγος.

¹⁹ εἰδέναι καὶ ταῦτα. Si quis sensum aliquem ex his elicere ve-
lit, necesse est, vel addat, vel mente subintelligat δαί s. χεῖρ.
ita ut verba tanquam in parenthesi posita spectentur (sunt
autem et haec tenenda). Verum tantum abest, ut admoni-
tio, quae hac ῥησὶ continetur, h. l. vim aliquam habeat, ut
potius, ea omitta, omnis oratio rectius faciliusque procedat.
Hinc non inepte mihi suspicari videor, esse haec verba a
librariis perperam ex alio loco, qui infra legitur, in no-
strum translata. Additur enim in seqq. novum argumentum,
quod athletas, ut oratori ipsos cohortanti benevolas prae-
beant aures, movere debeat: εἰ ἀκολουθοῦν etc. quae verba, si
vulgaris lectio teneatur, minime idoneam sententiam suppe-
ditant, (cum non pateat, unde voc. εἰ pendeat) sin ita scri-
batur: εἰδέναι δὲ καὶ ταῦτα, ὅτι ἀκολουθοῦν etc non facile quem-
vis offendunt. Novum, quod ibi proponitur, argumentum,
satis commode notari poterat formula: εἰδέναι δὲ καὶ ταῦτα
(id quoque scire oportet) sive suppleas: τὸν λεγόντα (dici-
tem) sive: τοὺς ἀκουοντας (audientes, ad quos pertinet ora-
tio). Quid latinus interpres de vero horum verbb. sensu et
nexu commode iudicaverit (ita vert. „dein explicabis discri-
men, quanto hic illis praestet, qui haec noverit: hunc de
„vulgo esse; illum vero numerari inter celebres vita, ora-
tione, ac gloria“) non ausim divinare.

alter eloquentiae fuit auctor, aut ipsa potius eloquentia, alter Minervā iuvante (quae nil differt ab eloquentia consilio iuncta) omnia sibi demandata feliciter peregit. Inde fit, ut in ludis Gymnicis quotidie adesse soleant, qui adhortando illos incitent.

§. 3. Explicabis deinde, quantopere his cohortationibus praestet oratio de qua agimus; quum illae quidem soleant ab hominibus ignotis fieri, haec a viris recitetur, quorum et vitae ratio et dicendi facultas atque fama sit explorata; illae consuetudine tantum obtinuerint, haec civitatis lege et magistratum edictis impetitur; illae sint acclamationes a sonis cassis parum diversae, haec laudationem habeat et demonstrationem cohorta-

80 *επιτυχόντων. οι επιτυχοντες* proprie dico, qui fortuito (casu) obveniunt, adsunt, tum homines vulgares, quales plerumque sunt casu aliquo loco congregati, quibus opponuntur homines electi, spectati, probati. Inde fit, ut omnino hoc nomine veniant ignobiles, ignoti. Sic *πολις επιτυχουσα* de civitate obscura Xenoph. in Agesilao c. 1. §. 3. Neque aliam h. l. obtinere vocabuli signif. docent quae opponn. *δεδοκιμασμενοι και βιω κ. λογω κ. δοξη*. Qui in ludis Gymnicis iuvenes paucis cohortabantur, paedotribae (quos intelligi docent verba §. 2. ex. obvia) non casu quidem adeant, (vd. not. 17.) sed ignoti plerumque homines, neque eloquentia, nec aliis virtutibus insignes.

81 *οἶον* (velut, quasi, vd. Vigerus de idiott. l. Gr. ed. Herm. T. I. p. 122. 23.) edendum putavi pro vulg. *δι' οὗ* quod sensu caret.

82 *μετα επιγινωσκων* etc. Codd. Cant. et reg. 1. vocabulum *παράκλησις* perperam iungunt sequentibus: *εἰ ακολουθουν* etc. ita quidem, ut ille commate, hic puncto post *αποδειξων* interpungat. Inde colligit Hudsonus, voc. *παράκλησις* margini olim adscriptum in textum irrepsisse. Quod non placet. Quanquam enim, omisso voc. *παράκλησις*, sententia fere eadem manet: hanc autem orationem iunctam esse laudibus et demonstrationi; tamen antecedenti *επιβοησις* commodè opponi poterat *παράκλησις*. Illos sermones, quibus paedotribae iuvenes in ludis Gymnicis cohortantur, ne dignos quidem existimat *παράκλησις* nomine. Sunt enim brevissimae acclamationes, quae vix differant a sonis cassis, cum illa, quam noster commendari vult, *παράκλησις* argumentis idoneis utatur, et copiosius in laudatione (et certaminis, et fortitudinis, ad quam praestandam athletae excitantur) versetur.

83 *εἰ τι ακολουθουν* etc. de probabili loci lectione vd. n. 19. — *ακολουθουν* *τι* *εἰναι* *τινι* saepe dic. quod aliquem facere oportet s. decet; v. c. Demosth. *κατα Ολυμπιονικων* [(Vol. II. ed. Reisk. p. 1178.) et al.

σπεδάσθαι

τος καλὸν ²⁴ σπεδάσθαι, καὶ περὶ τὸ καλὸν τὸ ἐπὶ τῇ ψυχῇ
 σπεδάσαι καὶ μᾶλλον, ὅσω τιμιώτερον ψυχῇ σώματος, εἰ
 μὴ καὶ αὐτὰς ἀτιμάτας, ἀλλὰ τοῖς ἀσκήσασι πειζόμενες·
 ὅπερ ἔδὲ δυσχεραίνειν τινα ἔχει, ἔδὲ πόνον, ἄλλως τε καὶ ἐπὶ
 συμφέροντι τῶν πειζόντων τῇσδε πειζῆς γινόμενης. ²⁵ ὥσπερ γὰρ
 καὶ ἐν στρατοπέδῳ οἱ γεννησιώτατοι, παρὰ τῶν στρατηγῶν λόγους
 ἀκῆσαντες, μάλιστα φιλοτιμῶνται περὶ τὴν νίκην, ἔτω καὶ οἱ
 ἐπὶ τοῖς ἀγῶσι προτρεπτικὰς λόγους οἰκείως ἀναδεξάμενοι·
 μάλιστα γὰρ ὁρέγοντο τῇ περιγενέσθαι. καὶ ὅτι τοῖς ἐπαγγελ-
 λομένοις ²⁶ τὴν σωτηρίαν αὐτῷ σώματος προσήκει καὶ ἀψευδεῖν
 ἐν τέτῳ. εἰ δὴ πᾶσι, καὶ τοῖς ἀπὸ τέτων δόξης ἀδήλα
 τυγχάνουσιν, ὅμως ἐφίεται τέτε ἄλλως ²⁷ μὴδὲ ἀνάγκης ἔσης,
 πόσω μᾶλλον τὰς ἐπ' αὐτὸ τέτο ²⁸ παρόντας καὶ παραδεδωκό-
 τας ἑαυτὰς, καὶ τέτε ἐνέκον ἐπὶ τοσούτον ²⁹ τοῖς γυμνασίοις
 χρησαμένους καὶ ὑπερβύνας ³⁰ ἑαυτὰς καταστήσαντας, πειδο-
 μένας φαίνεσθαι τῷ ἐπὶ τέτο ³¹ ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν ἀγω-
 γοῦντων καὶ τῷ νόμῳ ³² προκαχειριτισμένῳ; εἰ δὲ δὴ καὶ ἀγω-
 γοῦντος εἴη ὁ λέγων, πρὸς τέτοις, ἢ πρὸ πάντων τέτων
 ἀρμόσει εἰπεῖν, ὅτι διατιθεῖς τὸν ἀγῶνα ἐκ ὠκνησεν ἀγωνι-
 σθῆναι καὶ ἑαυτὸν ³³ καταστήται καὶ ὑποβαλεῖν τῇ τῶν ἀκρόν-
 των κρίσει, ἐνεκα τῷ ἀγῶνος, καὶ τῷ ἐνδοξόν καὶ μέγαν καὶ
 περισπᾶσαν τέτων γενέσθαι, πολλῷ δὴ πᾶ ἀναγκαιότερον
 αὐτοῖς

24 το καλον του σωματος dici corporis robur et agilitatem, qua
 athletae polleant, contra το καλον το επι τη ψυχη (bonum,
 quod ad animum pertineat) ingenium artibus litterisque excul-
 tum, cuius specimen edat orator, omnis orationis series de-
 clarat. Iubentur athletae το καλον το επι τη ψυχη curare, ita
 quidem, ut, etiamsi ipsis non licuerit, eruditionem et di-
 cendi facultatem sibi comparare, tamen oratori aures bene-
 volas praebendo ostendant, se talia studia minime contemne-
 re. Hand parum impedit locum latini interpr. versio, quam,
 nisi chartae parcendum putarem, adscriberem.

25 Pro ὥσπερ γὰρ male in codd. ὅπερ γὰρ.

26 τοις επαγγελλομενοις etc. σωτηρια salus i. q. valetudo inte-
 gra corporis. επαγγελλεσθαι ut saepe: profiteri, prae se fer-
 re. Xenoph. memorabb. l. 3. c. 1. in.

27 Voc. ἄλλως sive h. l. omnino, sive praeterea vertatur, (vd.
 Wgerus l. l. ed. Herm. T. I. p. 378. n.) utroque modo sen-
 sum commodum praebet.

28 Bene quidem monuit Sylburgius, επι, ubi consilium signi-
 ficet, usitatius iungi tertio casui. Videtur tamen nec accusa-
 tivi usus hac in re a dicendi ratione bonorum scriptorum
 alienus fuisse. Cfr. Xenoph. de republ. Lacedd. 14, 6.

29 επι τοσούτον etc. Novimus, solitos esse athletas in Gym-
 nasiis multis, continuis, molestisque corporis exercitationi-

hortationi iunctam. Addi oportet, par esse eos, qui corporis aliquam virtutem consequi studeant, eo maiori studio animi virtutem ambire, quo praestantior sit corpore animus, ita quidem, ut, nisi ipsi animi vires exercean, tamen aliis, qui exercuerint, lubenter aures praebeant; id quod neque difficultatem quandam habeat, nec laborem, inprimis cum persuasio illa maxime conducat iis, quibus fuerit persuasum. Quemadmodum enim milites fortissimi, auditis ducum orationibus acerrimo victoriae obtinendae studio feruntur, ita athletae, qui cohortationibus illis benevolas aures praebuerunt, non possunt non summa adversarium superandi cupiditate inflammari. Monebimus item, decere eos, qui corporis incolumitatem prae se ferant, non mentiri. Quodsi illam concupiscimus, etsi fama, quam ea parit, obscura sit, neque praeterea (s. omnino) necessitas instet; quanto magis decet athletas, qui eo consilio, ut corporis virtutem ostenderent, accesserunt, se ipsos offerentes, eademque de causa tamdiu ludis Gymnicis interfuerunt, et iudicio omnium obnoxios se praebuerunt, persuasos videri ab eo, cui cives, agonothetae, legesque persuadendi officium demandarunt? Sin ipse agonotheta sit orator, praeter illa, aut priusquam omnia illa dicantur, hoc commemorare decebit,

se

bus certamini instituendo praeparari. Vd. Fabri Agonist. l. 3. c. 15. — Ad form. *ἐπὶ τοσούτων* illustr. cfr. c. 6. §. 4. *ἐπὶ πλείον.*

30 *ὑπευθύνου* proprie dicebb. Atheniensibus magistratus, quatenus obnoxii erant *ἐν* *εὐθύνη* (rationibus eorum, quae in magistratu gesserant, publice reddendis coram viris a republica rite constitutis, *εὐθύνοισι*). Vd. Pollux in Onomast. l. 8. s. 100. ibique Kühn. Petiti commentar. in leges Att. p. 309. sqq. Patet *ὑπευθύνους* h. l. athletas propterea vocari, quod omnium spectatorum iudiciis de eorum peritiis ferendis se quasi obnoxios reddant.

31 *ὕπο* *τῆς πόλεως*. Recte Hudsonus vidit *ὕπο* legendum esse pro vulg. *ἐπὶ*.

32 Recepi verissimam Sylburgii emendationem *προεχειρισμένων* pro vulg. *προεχειρισμένου*, quod si retineas, antecedens *τῷ* non habet quo referatur. De vocabulo ipso vd. c. 5. §. 2. n. 17.

33 Vulgaris lectio: *ἐπ' αὐτὸν* pariter quam scriptura cod. Cant. *ἐπ' αὐτὴν* sensu caret. Sylburgii emendatio *ἐαυτὸν*, quam in textum recepi, partim re ipsa commendatur, partim codicis reg. i. auctoritate confirmatur. De sententia ipsa vd. §. 1. ex. ibique not.

αὐτοῖς ἀγωνιζομένοις ³⁴ καὶ κληρονομεῖν μέλλεσι τῆς τῷ
ἀγῶνος δόξης. τῷ δὲ ξένῳ καὶ ταῦτο ³⁵ ἂν ἀρμόζοι λέγειν,
ὅτι προσήκων αὐτῷ ὁ λόγος διὰ τὴν ἐπιδημίαν καὶ τὴν μετα-
σίαν τῆς θέας. οἱ γὰρ τῆς θέας μεταδόντες καὶ τῷ λόγῳ τῷ
περὶ αὐτῆς μετέδοσαν· ἄλλως τε καὶ ἐπὶ τῷ ἐνδοξοτέρῳ τὴν
πανηγυριν γενέσθαι. καὶ ὅτι γνήσιος πολίτης ἔχῃ ὁ ἐγγεγραμ-
μένος μόνον, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον ὁ εὖνκας τῇ πόλει, καὶ περὶ
τὰ καλὰ μόνον τὰ τῆς πόλεως σπικδάζων. εἰ δὲ δὴ καὶ μὴ
πολίτης ὢν ἐκείῳ τοῖς ἐπιτάξασι καθεῖναι ³⁶ ἐαυτὸν εἰς τὸν
ἀγῶνα, πολλῶ δὴ πε μᾶλλον τοῖς ἀθληταῖς σπικδασέον περὶ
αὐτὸν τοῖς, ὡς ἂν εἴποι τις, πολίταις ³⁷ τῷ ἀγῶνος ἔσι.

τῷ λ

δ'. Τῶν δὲ τῶν ἀφορμῶν ³⁸ τάχα ἂν τινες καὶ εἰς
τὸν πανηγυρικὸν λόγον ἀρμόζοιεν, τοιούτων προσώπων ³⁹ πα-
νηγυρίζοντων, καὶ τοιούτων ποιότητων ⁴⁰ ἐμπεριειλημμένων· ⁴¹
τοιαύτης δὲ ἀπροκαταστάσεως γινομένης, ὑποβλητέον καὶ τὸν
περὶ τῶν πανηγύρεων καθόλου λόγον ἔπαινον ἔχοντα τῶν
(προ) κατασημαμένων, ⁴² ὅτι τῶν πολέμων καὶ τῶν πρὸς ἀλ-
λήλας

³⁴ κληρονομεῖν h. l. sensu latiori dic. participem reddi, ut apud Polyb. 17, 23. κληρονομεῖν Φημὴν et al.

³⁵ καὶ τοῦτο ἂν etc. non dubitare debebat Sylburgius quin τουτο pro vulg. τούτῳ in textum reciperet. Quod enim in seqq. adfertur argumentum, quo peregrinus talem orationem recitaturus uti iubetur (sc. hanc dicendi provinciam ipsi propterea convenire, quod accesserit hospes, et in spectaculi societatem fuerit adscitus) plane ita est comparatum, ut non nisi peregrino recte conveniat; unde non video, quomodo dici potuerit: καὶ τούτῳ (s. αὐτῷ, quo vocabulo Sylburgius τὸ τούτῳ explicari posse existimat) i. e. ipsi quaeque peregrino hoc dicere convenit? Contra omnia bene se habent, si touto legitur. Si quis peregrinus oratoris provincia fungitur, praeter reliqua omnibus communia argumenta eo quoque ipsi proprio uti poterit, quod petatur ex τῇ μετουσίᾳ τῆς θέας.

³⁶ Male deest ἐαυτὸν in cod. Cant.

³⁷ πολίταις τοῦ ἀγῶνος dicuntur athletae in ea regione (civitate) nati, in qua certamen instituitur. Bene contulit cum nostro loco Valquenarius (ad Euripidis Hippol. p. 185.) locum Athenaei l. i. p. 30. ubi Acanthius quidam dicitur πολίτης εἶναι, civis vini circa Acanthum nati.

§. 4.

³⁸ ἀφορμαὶ i. q. quae dicendi occasionem (materiam) suppeditant, argumenta, ut c. 3. §. 2. ἀφάρμας εἰς ἐπαινον.

³⁹ Omnis orationis series docet, latiore significatione vocabuli πανηγυρίζειν, quae omnino de iis dicatur, qui πανηγυρεῖς celebrent, et faciant, quae ad eas celebrandas pertineant (vd. Luciani dial. amores, T. II. ed. Reiz. p. 455.) h. l. ita accuratius esse definiendam, ut sit i. q. orationem panegyricam recitare.

ae ipsum, qui disposuerit certamen, non gravatum esse athletae personam agere, et subiicere se audientium iudicio, quo illustrius fieret certamen, digniusque omnium studio; ideoque multo magis id debere ab ipsis certantibus fieri, qui certaminis gloriae participes sint futuri. Peregrini erit, monere, dicendi provinciam ipsi propterea convenire, quod accesserit hospes, et in spectaculi societatem sit adscitus, siquidem ab iisdem, qui ipsi concesserint, ut interesset certamini, simul in orationis societatem adscitus fuerit, cum aliis de causis, tum propterea, ut illustrior fieret panegyris. Neque iis tantum ius civitatis competere, quorum nomina tabulis sint inscripta, sed multo magis omnibus, qui civitatem benevolentia complectantur, nonnisi ea curantes, quae ornamento sint civibus. Quodsi ipsi peregrino persuasum fuerit ab iis, qui ipsum iuberent certamen subire, longe diligentiores illius curam habendam esse athleticis, quippe ad quos, veluti civitatis iure, multo magis pertineat certamen.

§. 4. Nonnulla ex his argumentis forsitan non minus accommodata orationibus Panegyricis, si modo tales orationem recitent, talisque eorum qualitas deprehendatur. Cui praefamini praemisso subiungi oportet orationem, quae propius ad ipsos conventus publicos pertineat, et hominum, qui auctores eorum fuerint, lauda-

40 ποιητων. Vulgo legebatur ποιητων, quod cum minime idoneam suppeditet sententiam, Sylburgio quoque merito displicuit. Quomodo enim e verbis ποιητων επιερ. extricari possit sententia a latino int. expressa „tantorum etiam poetarum una convenientium“ et quid h. l. sibi velit observatio illa, nemo facile dixerit. ποιητων, quod primo statim obtuitu in mentem venit, de iis, quae ad hominis qualitatem pertinent, et supra § 2. et alibi saepius apud nostrum dicitur. Επιπεριειλημμενων (quae inclusae quasi tenentur s. comprehenduntur) i. q. προσοντων.

41 Τοιαυτης δε προκατας. Rectius forsitan hoc demum loco sectionis quartae initium constitueretur. Patet enim, scriptorem ad aliam orationis, de qua praecipiat, partem transire. — Cod. reg. I. τοιαυτης δε της κατασασως γινομενης. Verum recte protulit compositum προκατασασως eodem sensu dici, quo supra c. 5. §. 2. ουτω δε προκατασησαμενων τον λογον, ubi vd. not.

42 Quod vulgo legitur προκατασησαμενων in simplex κατασησ. mutandum puto, cum praepositio hoc loco omni vi careat. Originem suam debere videtur librario aberranti in
 δε προκατασησας
 μενος dr. qui primi
 horum certaminum
 auctores fuerunt.

διαφορῶν

λήλκε διαφόρων καταπαύσαντες τὰς πόλεις συνήγαγον, ὥσπερ εἰς μίαν πόλιν, τὴν πατρίδα πάντων, ὡς κοινῇ συνελθόντες θύειν καὶ δευτάζειν, λείδην ἀπάντων τῶν πρότερον ποιησαμένων· καὶ ἔταῦτα ἀπέχρησε μόνον, ἀλλὰ καὶ θεάματα ⁴³ καὶ ἀκροαματά μυσία ἐπὶ μυρίοις προέθεσαν, ἐκ εἰς ⁴⁴ ψυχαγωγίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὠφέλειαν· διὰ μὲν τῶν μυσικῶν ἀκροαματῶν παιδεύοντες ἡμᾶς, ⁴⁵ διὰ δὲ τῶν γυμνικῶν συνασπέντες εἰς τὰς πόλεις. καλὸν μὲν ἔν καὶ τοῖς ἐπιδημῶσι σπευδάζειν περὶ τὴν θέαν, ⁴⁶ πολὺ δὲ κάλλιον, τοῖς ἀγωνιζομένοις αὐτοῖς. τοῖς μὲν γὰρ πρόσηκρος ἡ τέρψις, τοῖς δ' ἀθάνατος ἡ δόξα. καὶ παραχρῆμα μὲν γίνεται ἐκάστῳ τέτων εὐφημισθῆαι ⁴⁷ καὶ δακτυλοδεικτεῖσθαι ⁴⁸ (ἐπὶ τοῖς καλλιστοῖς, νικῶν, στεφανῶσθαι, ἀναγορεύεσθαι) ⁴⁹ διὰ μῆς πράξεως καὶ νίκης οὐ μῆς πόλεως γενόμενον, ἀλλὰ σχεδὸν ἀπάσης τῆς οἰκμένης. ἔκκετος γὰρ τῶν παρόντων ⁵⁰ τὴν ἀρετὴν ἀποδεχόμενος τῇ εὐνοίᾳ ὡς πολίτην αὐτῷ προσοικειούται. ⁵¹ τὸ τοῦ Ὀμήρου δὴ τοῦτο· Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ τὴν πανή-

anteced. lin. προκατασσεως etc. Accedit ad sententiam nostram firmandam, quod noster in eadem re verbo simplici et c. I. §. 1. usus est: καταστῆσαν δὲ ὑπο πόλεων et infra §. 5. τις ὁ καταστῆσας etc.

⁴³ Θεάματα καὶ etc. Vix est quod moneam τὰ θεάματα gymnica, ἀκροαματα musica certamina innuere. Solet enim ἀκροαμα proprie dici de hominibus, qui vel canendo vel dicendo alios oblectant. ofr. Bachijs ad Xenoph. Hieronem c. 1. §. 14.

⁴⁴ De voc. ψυχαγωγία vd. c. I. §. 1. n. 4.

⁴⁵ Suspicio, post γυμνικῶν excidisse θεαμάτων quod responderet praecedenti ἀκροαμάτων, nisi malis ἀκροαμάτων (pro quo in cod. Cant. depravatam ἀκροατῶν legitur) in ἀγωνίων [vel ἀγωνισμάτων] mutare, quod ad utrumque vocab. (et μουσικῶν et γυμνικῶν) commodè possit referri.

⁴⁶ πολὺ δὲ κάλλιον. Quod in cod. Cant. ante κάλλιον additur καὶ otiosum puto.

⁴⁷ εὐφημισθῆαι h. l. de laetitia acclamationibus spectantium dic.

⁴⁸ δακτυλοδεικτεῖσθαι. Simillimus est Luciani locus περὶ γυμνασίων ubi Solon ita loquens inducitur: καὶ τὰ ἀθλα, ὥσπερ ἐκπρόσθεν εἶπον, οὐ μικρά. οὐ καίματος, οὐ παρὰ τῶν θεατῶν καὶ τοῖς ἐπισημοτάτοις γενέσθαι, καὶ δεῖκνυσθαι τῷ δακτύλῳ ἀριζόν εἶναι τῶν κατ' αὐτὸν δοκούντων. vd. Faber in Agonist. l. 2. c. II.

Verba: ἐπὶ τοῖς καλλιστοῖς — ἀναγορεύεσθαι ad Hudsono e codd. enotata quae in add. desunt, addenda putavi, cum vix adne vix quidem probabile sit, scriptorem, ubi laudis ceterorumque praemiorum, quae victoribus contingere soleant, mentionem esset facturus, partim coronas (στεφανούς) partim praecognitionem publice renunciantem victoriam (ἀναγορεύεσθαι l. q. ἀνακηρύττεσθαι, et simpl. κηρύττεσθαι, vd. Fabri Agon. l. 2. c. 11. c. 13.) silentio praeterisse. De verbis ἐπὶ τοῖς καλλιστοῖς, νικῶν, manifesto corruptis probabili ratione emendandis

laudationem contineat, quippe qui, sine inposito bellis mutisque contentionibus, civitates velut in unam urbem, communem omnium patriam conduxerint (dum eas unum in locum convenire iuberent, ut sacra peragerent, diesque festos celebrarent, oblitae omnium, quae antea accidissent); neque haec sufficere putaverint, sed infinitam praeterea spectaculorum et acroamatum non modo animum oblectantium, sed utilium quoque, copiam instituerint, musicis quidem acroamatibus nos erudituri, gymniciis vero certaminibus corpora ad bella gerenda exercituri. Unde decet peregre adventantes studiose in ludis versari; multo magis vero ipsos certantes. Illis enim temporaria tantum contingit oblectatio, his gloria immortalis. Solet quippe confestim laetis acclamationibus praedicari, digitis monstrari, coronari, et a praecone victor pronunciari, qui una victoria reportanda non unius urbis, sed totius fere orbis terrarum civis factus est, (siquidem singuli praesentium fortitudinem eius probantes, benevolentia, qua eum complectuntur, velut civem sibi iungunt. Neque tantum in ipso conventu publico versantem (ut Homeri

verbis

diu cogitavi. Simplicissima ratio haec videtur, ut scribatur ἐπὶ τῇ καλλίστῃ νίκῃ (referendum ad antec. δακτυλοδείκνυσθαι: digitis monstrari propter pulcherrimam s. honestissimam victoriam.)

49 δια μιας πράξεως etc. Perperam vulgo post νίκης commate interpungebatur. Nam res ipsa docet, verba δια μιας πράξεως καὶ νίκης cum seqq. arctius cohaerere, ita ut μια πράξις καὶ νίκη (non sine verborum lusu) opponatur τῷ οὐ μιας πολλῶς, ἀλλὰ ἀπασης τῆς οἰκουμένης γιγνεσθαι. Post γενομένου (perperam enim cod. Cant. γενομένης) e seqq. subiit. πολίτην — οἰκουμένην interdum et Graecia omnis et imperium Romanum appellatur, vd. Demosth. de corona c. 15. ed. Harles. Polyb. 6, 48.

50 τὴν ἀρετὴν etc. Vulgo τῆς ἀρετῆς et mox αὐτοῦ legebatur. Genitivus (τῆς ἀρετῆς) si bene se haberet, subintelligendum foret ἕνεκα et verbo ἀποδεχέσθαι notio excipiendi, admittendi (scil. victorem) tribuenda. At non recte patet quomodo quisque praesentium excipere dicatur victorem? Omnis difficultas tollitur mutando Genitivo in Accusativum ita ut ἀποδεχέσθαι sit laude dignum iudicare, (Isocratis Evag. enc. c. 2. Findeisen in ind.) Item propter verbum προσεικεῖν (aliquem sibi socium s. familiarem iungere, i. q. simpl. οἰκεῖν), Alciph. epist. 1. 3. ep. 70. et al.) pro αὐτοῦ edidi αὐτῷ.

51 τοῦ οἰκρου etc. Latino sermone una periodo comprehendenda putavi, quae in Graecis (paulo negligentius) duabus

πανήγυριν θάδ' ὡς εἰσπορεύσιν· οὐ μόνον γὰρ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν
 πανήγυριν ὅποι' ἂν αὐτὸν ἴδωσι (μόνον). ⁵² καὶ ἀγωνιζόμενος
 ταῦτα καὶ ἑκάστον ἀγῶνα· παυσσαμένῳ ⁵³ δὲ παραμένοντι τὸν
 βίον σύμπαντα οἱ καρποὶ ἀπὸ τῆς νίκης. τὴν περιουσίαν
⁵⁴ τοῦ βίου ἄφθογον παρέχοντες. μετὰ δὲ τὴν τελευταίην ἢ
 μνήμην ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων ⁵⁵ καὶ τῶν εἰκόνων, εἰς τὸ ἀνά-
 γρχητον ἔχαιν τὴν δόξαν, οὐκ ἐν ταῖς (μνήμας) σωζομένην
 μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν συγγραμμάτων ⁵⁶ συμπαραρρένου-
 σαν ἅπαντι τῷ χρόνῳ.

ε. Εἴτ' ἐπὶ τούτοις προσάξεις καὶ τὸν περὶ τῆς πόλεως
 λόγον, ὅτι καὶ διὰ τὴν πόλιν αὐτὴν σπουδασέον περὶ τὸν ἀγῶ-
 να· σύμμετρος δὲ γινέσθω ὁ ἔπαινος, ἐπειδὴ οὐ περὶ αὐτοῦ
 νῦν πρόκειται· ἀφορμὰ δ' εἰς τοῦτ' ἔσονται δὴ πού τινα καὶ αἱ
 προσηρημέναι ἐν ταῖς (περὶ) ⁵⁷ τοῦ πανηγυρικοῦ λόγου μεθό-
 δοις. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ αὐτῆς τῆς πανηγύρεως ἐρεῖς ἐφεξῆς,
 καὶ πόθεν ἤρξατο, καὶ τίς ὁ κατήχεσας, ⁵⁸ καὶ τίνων θεῶν
 ἐπάγεται, ⁵⁹ καὶ τίς ὁ ἐπώνυμος αὐτῆς· καὶ ἔπαινος διὰ βρα-
 χέων

enunciationibus sic efferuntur: hoc est, (s. huc pertinet) quod
 apud Homerum legitur: ἐρχομενον δ' etc. neque solum (in
 ipso conventu incedentem, velut Deum adspiciunt, admira-
 bundi. Haec enim post vbb. οὐ μόνον γὰρ ex antecedd. subin-
 telligi debent.) Quae ap. Homerum Od. 9, v. 173. de viro
 diserto dicuntur: ἐρχομενον δ' ἀνα αὐτὸν θεόν ὡς εἰσπορεύσιν id no-
 ster ad certamina publica et victorem transfert.

⁵² Partic. ἂν post ὅποι, quae vulgo deest; e codd. Cant. et
 Colb. addendam putavi, cum indefinita obtineat loci signifi-
 catio. — Quod post ἴδωσι vulgo add. μόνον sensu idoneo ca-
 ret, ortumque videtur ex antecedd. οὐ μόνον γὰρ.

⁵³ Voc. δὲ post παυσσαμένῳ (vulgo omissum) recte additur in
 codd. Colb. et Cant. — Aetatis senilis inbecillitas satis ho-
 nesta causa detrectandi certaminis existimari solita.

⁵⁴ Suppetebat copia omnium, quae ad vitam sustentandam
 pertinent (vd. de hac voc. βίος signif. Perizonius ad Ael.
 varr. histt. 14, 32.) victoribus, quippe qui patriae civitatis
 sumptibus alerentur. Vd. Faber l. 1. l. 2. c. 17. 18.

⁵⁵ ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων etc. Statuae et imagines victoribus de-
 cerni solitae testibus Pausania l. 1. Plinio histor. natur. l. 34.
 c. 4. et aliis quos Faber l. l. attulit, l. 2. c. 20. Solebat ta-
 men (monente Plinio l. l.) hoc observari discriminis, ut
 εἰκόνες, quae veram et integram referrent victoris effigiem,
 iis tantum, qui ter Olympiae vicissent, reliquis vulgares
 statucae contingerent. His monumentis breves inerant in-
 scriptiones, quibus nomen victoris, patria, genus certami-
 nium, quo vicissent, notaretur. (Habuerunt ἀναγρχητον τὴν
 δόξαν.)

⁵⁶ συγγραμμάτων. Malim equidem cum Fabro (l. 2. c. 20.)
 haec συγγραμματα vel ad commentarios, quibus ab Hellano-

verbis utamur) velut Deum intuentur, sed etiam finito conventu, ubicunque eum conspiciere liceat. Eidem, quamdiu certamina subit, cuiusvis certaminis talia contingunt praemia. Sin certare desierit, permanent venti fructus victoriae, abunde omnia, quibus vita indiget, suppeditantes. Mortui vero memoriam servant statuæ et imagines, famam rerum gestarum litteris consignatam habentes, quæ præterea non tantum monumentis exstructis, sed scriptionibus quoque per omnem ætatem ab interitu defenditur.

§. 5. Addamus his encomium urbis, quo probemus, propter ipsam urbem dignum esse certamen, cui opera inpendatur. At modum debet hæc laudatio servare, cum non primarium sit orationis consilium. Argumenta sufficient eadem, quorum mentio nobis facta de oratione Panegyrica disputantibus. Simili modo de ipso conventu publico deinceps verba facies, unde originem duxerit, quis fuerit auctor, quisnam Deorum panegyri celebretur, et nomen inde acceperit; ita ut brevis

dicis (certaminum Olympicorum praesidibus et iudicibus) victorum nomina inscribi solerent, vel ad poetarum carmina in laudem eorum composita (qualia fuere Pindarica) vel ad utrumque scriptionum genus referre, quam ad inscriptiones illis statuis additas, quarum mentio iam antea iniecta. Vix enim h. l. (ubi de sempiterna victorum gloria disputatur) vel commentarii illi, vel carmina silentio poterant præteriri. Quodsi ita statuatur, aequè patet, in antecedd. pro vulg. *μνημαῖς* (quæ fama non tantum hominum memoria servatur) rectius legi *μνημαῖς* a latino interpr. verbis: non monumentis modo conservata, expressum (quæ fama præterea non his tantum monumentis, statuis et iconibus, servatur, sed etiam etc.).

§. 5.

57 *ἐν ταῖς (περὶ) τοῦ* etc. Neminem facile dubitaturum puto, quin *ἐν ταῖς μεθodoῖς* e metonymia nostræ quoque linguae satis accommodata dici potuerit de loco, quo de his *μεθodoῖς* disputatum fuerit. Quam vocabuli *μεθόδος* vim cum non satis intelligerent librarii, addiderunt haud dubie præpositionem *περὶ*, quæ h. l. ideo suspecta, quod simpliciter potius dici soleat *μεθόδος λόγου τινος*.

58 Emendatio Wolfii et Sylburgii, codicibus quoque confirmata *κατασκευᾶς* non poterat non pro vulg. *κατασκευῆς* in textum recipi, cum nominis activa huius verbi vis loco conveniat.

59 Lectio *σταγεται* in codd. obvia, quanquam vulgari omni sensu destitutæ ἀπάρηται omnino præferenda, dubito tamen, num πανηγυρῆς recte dicatur *σταγέσθαι* (institut) neque potius vel ἀπάρηται scribi debeat (ut Charitoni Aphrod. l. 3.

G

χέων διὰ τῶν αὐτῶν ἀφορμῶν τῶν ἐκεῖ παραδεδομένων. ἀναγκαῖον δ' ἐνταῦθα γενόμενον καὶ σύγκρισιν ποιησθαι πρὸς τὰς ἄλλας ἀγῶνας. ἡ δὲ σύγκρισις ἔσαι καὶ ἀπὸ τῶν τῆ ἀγῶ-
 νος, οἶον — ⁶⁰ ἀπὸ χρόνου, ὅτι ἀρχαιότατος· ἢ εἰ ⁶¹ νέος, ὅτι, ὅσον τῷ χρόνῳ ἀποδεῖ, ⁶² τοσούτον τῇ δόξῃ προέχει· καὶ ὅτι, εἰ νῦν περισπούδαστος ἐστὶ, πολλῷ περισπευδαστότερος ἔσαι λαβὼν τὸν χρόνον. εἰ θεὸς εἴη ὁ ἐπάνωμος, τὰ προσόντα τῷ θεῷ· ⁶³ ἢ εἰ τῶν ἡρώων τις, ὁμοίως τὰς πράξεις· ⁶⁴ εἰ (δ') ἐντάφιος, ὅτι καὶ αὐτὸς διὰ τὴν ἀρετὴν τῆ ἀγῶνος καὶ τῆς τέττε θέσεως ἡξιώθη. ἔτι καὶ τὴν πόλιν παράβλαψαι πρὸς τὰς ἄλλας, ἀπὸ μεγέθους, ἀπὸ κάλλους, ἀπ' οἰκισῆ, ἀπ' οἰκοδομῆματων. ⁶⁵ εἴρηται δὲ καὶ ταῦτα ἡδη. τέτων δὲ ῥηθέντων, οἰκίσματα αὖ ἐπαχθεῖν ὁ πρὸς τὰς ἀθλητὰς λόγος κατὰ τὸν ⁶⁶ Θυκυδίδην. περὶ τοιαύτης δὲ πόλεως καὶ τοιῆτε ἀγῶ-
 νος πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι καὶ κάλαι ἐφιλοτιμήσαντο, καὶ ἐσπεύ-
 δασαν νικηφόροι γενέσθαι.

ε'. Ἐπειδὴ δὲ διάφορα τὰ πρόσαπα, τὰ μὲν ἐνδοξα, τὰ δὲ ἡττόν, καὶ τὰ μὲν ἀπὸ σεφάνων ⁶⁷ πολλῶν, τὰ δὲ
 νῦν

c. 4. dic. ἐκκλησίαν ἀναγεῖν, quocum D' Orvillius in comment. p. 375. comparat formulam ἱερτὴν ἀναγεῖν in Herodoto ob-
 viam l. 2. s. 40. 48. 3. 79.) vel simpliciter ἀγεται (Ael. var. hist. 9. 5. 'et al.).

⁶⁰ οἶον — ἀπο χρόνου etc. Recte vidit Wolfius, post οἶον ex-
 oidisse vbb. οἱ Ολυμπιασι. Ipsum quippe vocab. οἶον ostendit, attulisse scriptorem laudis a loco certaminis petendae exemplum. Cuiusnam vero certaminum generis commemoratio huic consilio aptior esse poterat, quam Olympici, quod reliqua omnia dignitate superasse novimus?

⁶¹ ἢ εἰ νεός, etc. perperam in ed. Steph. leg. ἢ ὅτι.

⁶² Pro vulg. ὑποδεῖ, quod ab h. l. alienum, e codd. Colb. et Cant. edidi ἀποδεῖ.

⁶³ Vocab. εἰ post ἢ e codd. mss. inserendum putavi, ubi sine ἢ legitur.

⁶⁴ Quod vulgo legeb. ἐντάφιος sensu caret. Etenim cum Diis heroibusque opponatur, patet, de iis iam dici, qui humi conditi sint, neque in Olympiis sedibus versentur. Ii vero ἐν-
 ταφιοι potius quam ἐπιτάφιοι dici debebant. Quanquam enim bene novi, vocab. ἐντάφιος apud bonos scriptores Graecos non ad homines sepultos, sed ad ea referri, quae pertinerent ad corpus sepulturae praeparandum, (quo sensu ἐντάφια interdum ornamenta sepulcralia vocantur, vd. Perizonius ad Aeliani varr. hist. 1. 16.) tamen minime inprobabile, serio-
 ris aevi scriptorem vocabulo cognatam hominis sepulti-notio-
 nem tribuisse. (Simile exemplum, quod ad usum vocab. ηλικία pertineret, notavi supra c. 6. §. 1. n. 11.) Verbum inde ductum ἐνταφιαζειν (proprie praeparare corpus sepultu-

brevis addatur laudatio ex iisdem quae supra indicavimus, petita argumentis. Quo in loco ubi versamur, necesse est illud inter et alia certaminum genera comparatio instituat; quae nunc a loco ducenda, v. c. (quod Olympiae agatur) nunc a tempore, v. c. quod antiquissimum sit, aut, (si recens), quantum antiquitate reliquis cedat, tantum praestet gloria, et, si nunc quidem omnium studio dignum existimetur, multo dignius olim sit futurum. Item, si quis Deus cognomen inde acceperit, quaecunque ad eum pertineant, commemorabimus; si quis heroum, res ab eo gestas persequemur; sin aliquis eorum, qui sepulcro conditi fuerint, propter ipsius virtutes dignum habitum esse monebimus, cuius in honorem certamina instituerentur. Praeterea urbem quoque cum aliis comparabimus, magnitudinis, pulchritudinis, conditoris, aedificiorumque ratione habita. Quae omnia iam alibi indicata. His expositis commodissime subiungemus, Thucydidis exemplum sequuti, orationem, qua athletas cohortemur, monentes, iampridem alios multos exstitisse, qui, cum tanta esset et urbis et certaminis dignitas, de gloria certarent, et ad victoriam obtinendam contenderent.

§. 6. At cum illi inter se differre soleant, siquidem alii fama sunt conspicui, alii minus illustres; aliis multae

rae) Phavorinus diserte per εὐδορίαζειν, ἰσχυρῶς explicuit. —

Ante εὐταφίος in vulg. lect. desideravi δε.

65 οἰκοδομημάτων. Vulgo legeb. οἰκισμάτων, cum per se minus usitatum, tum ab hoc loco plane alienum. Quod enim Sylburgius monuit, accipi posse pro ἰδίωμα: proprietates civitatis, vel pro οἰκοδομήματα, id vereor, ut unquam loquendi usu possit probari. Praestat, opinor, pro tali vocabulo aliud loquendi usu satis probatum substituere, quam ad incertas et contortas explicandi rationes confugere. Accedit, quod locus, ad quem noster in seqq. (εἰρηται δε και ταυτα ηδη) provocat (c. 1. §. 3.), ubi δημοσίων οἰκοδομημάτων mentionem fieri voluerat, ostendit, hic quoque οἰκοδομημάτων scriptum esse.

66 Thucydidis historici nullam inveni orationem ad athletas habitam. Cuiusnam alius Thucydidis scriptionem ante oculos habuerit, decernere non ausim.

67 Recepi codd. lect. τοιαυτης pro vulg. ταύτης, quam praeferrī et res ipsa iubet et seq. τοιουτου αγωνος.

§. 6.

68 απο ζεφανων. Vd. c. 2. §. 7. n. 61.

νῦν πρῶτον ἀρχόμενα, πειρασόμεθα ἕκαστον ἀπὸ τῶν οἰκείων
καὶ προσφύων προτρέψασθαι. ⁶⁹ οἷον τὰς μὲν πολλὰς ἔχον-
τας σεφάνους, ὅτι καλὸν, μὴ ὅπως ⁷⁰ καταισχύναι τέτρες,
ἀλλὰ καὶ προαεῖναι καὶ πλεῖστας ἀποφύγειν. ⁷¹ συναυξέται γὰρ
(τύπος Α. τύπος C.) δὲ Α. τοῖς σεφάνοις καὶ ἡ δόξα· τὰς δ' ὀλίγας, ὅτι δεῖ μὴ τέτοις ἀρ-
κεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ⁷² βεβαιώσασθαι τέτρες, ὅτι (καὶ) μετὰ
τῆς ἀληθείας, τῷ καὶ προῖνα ἐπαγωνίσασθαι, καὶ προσλαβεῖν
ἐτέρους. τὰς δὲ νῦν πρῶτον ἀρχομένους ⁷³ Ἀρχὴ δὲ τοι ἡμῖσιν
παντός· καὶ τοῖς ἡττημένοις πρότερον, καλὸν ἀναμάχεσθαι,
ἵνα μὴ καὶ ⁷⁴ ψυχῇ καὶ σώματι, ἀλλὰ τύχῃ μᾶλλον, δοκᾷσι
τῇ ἡττῇ κεχερῆσθαι. εἴτα ⁷⁵ συμπροτρέψεις τὰς μὲν κατὰ τὸ
αἰσχρὸν,

69 Sylburgii emendationem προτρέψασθαι (postea codd. aucto-
ritate confirmatam) recepi pro vulg. προτρέψεσθαι, quod
propter futurum praec. πειρασόμεθα minus commode lege-
batur.

70 Bene vidit Sylburg. pro vulg. καταισχύνη scribingendum esse
καταισχύναι, quem infinitivum seqq. ἀλλὰ καὶ προσεῖναι etc.
manifesto efflagitant. — μὴ ὅπως — ἀλλὰ καὶ i. q. usitatus
οὐχ' ὅπως — ἀλλὰ καὶ, i. e. οὐ μόνον οὐ, ἀλλὰ καὶ. Cfr. Vige-
rus de idiotismis I. Gr. T. I. p. 432. ed Herm. eiusdemque
nota T. II. p. 766.

71 ἀποθῆναι. ἀποφαίνειν et in Medio ἀποφαίνεσθαι τι saepe di-
cuntur, qui praeclare facta edunt. Cfr. Platonis Menex. c. 8.

72 ἀλλὰ καὶ βεβαιώσασθαι etc. Athletas, quibus paucae hucus-
que contigerint coronae, has iubet eo confirmare quod alia
certamina subeant, nova edant fortitudinis et peritiae speci-
mina, novasque sibi comparent coronas, si vel nulla sint
praemia (diversa a coronis) proposita. Quae postrema ut
recte intelligantur, monendum paucis, in iis certaminibus,
quae quatuor illis sacris (i. e. Olymp. Pyth. Isthm. Nempe.) minus essent solennia, praeter coronas varii gene-
ris munera, v. c. vestes, vasa, arma, victoribus contigisse;
unde sacra illa certamina interdum ἀγωνῶν σεφονίων (certa-
minum, quibus proprium quasi esset coronae βραβείον) no-
mine venirent (etsi antiquiori aetate nec in iis deessent alia
praemia). Vd. Fabri Agonist. l. 2. c. 9.

Verba ὅτι μετὰ τῆς ἀληθείας (delendum enim puto otiosum
καὶ, quod vulgo poss. ὅτι ponitur) explicant τὸ βεβαιώσασθαι.
Confirmari poterant (stabiliri) paucae, quae athleta hucus-
que adeptus fuerat, coronae eo, quod novis certaminibus
ostenderet, se non turpiter emissee victoriam, sed *ve verà* ob-
tinuisse (cfr. quae mox seqq. inde a verbis: εἴτα πειρασόμεθα
ἀναρεῖν etc.). Brevior est oratio pro: ὅτι μετὰ τῆς ἀληθείας
ἐχουσι τοὺς σεφάνους s. ἐκρατήσαν, (ut infra: τὸ γὰρ μὴ μετὰ
ἀληθείας κρατῆσαι.) — Eorum, quae seqq. vulgatam lectio-
nem: καὶ προῖνα τῷ ἐπαγωνίσασθαι etc. ita immutandam puta-
vi, ut ordinem perturbatum restituerem. ἐπαγωνίζεσθαι
ququam ita adhiberi solet, ut de eo dicatur, qui alicuius
rei s. praemii obtinendi causa certamen subeat, tamen hoc

icum corruptit Sch. βεβαιώσασθαι τὰς τριῖς (omnem circa eis dubitationem removere, ne quis suspicetur, data
praemia alios esse ab ipis vinci passos esse, id est sensus verbor: ὅτι καὶ μετὰ τῆς ἀληθείας καὶ προῖνα
ἐχουσι τὰς σεφάνους, βεβαιώσ. τῷ ἐπαγων. p. eodem hoc sensu ut. προῖνα infra p. γ. occurrit.

multae iam contigerunt victoriae, alii nunc primum certare incipiunt; singulos ita cohortabimur, ut argumenta ex iis petamus, quae ad singulos propriè pertineant, iisque conducant. Quibus multae iam contigerunt coronae, eos decere monebimus, non tantum cavere, ne illae dedecorentur, sed alias quoque plures addere, ut una cum coronarum numero fama augeatur. Qui paucas fuerint adepti, oportere eos non paucis esse contentos, sed eo, quod porro subeant certamina, (si vel nulla sit mercedis spes) et novas sibi comparent coronas, confirmare illas, et, re vera se vicisse, comprobare. Incipientibus certare dicemus, cuiusvis rei esse aliquod initium, ipsoque initio dimidiam rei partem contineri, et qui victi fuerint in iis, quae hucusque subterint, certaminibus, eos decere denique certare, ut fortuna potius quam animo et corpore superati esse videantur. Tum omnes simul cohortabimur, illos quidem

loco (a quo illam notionem alienissimam esse ipsum voc. *πρῶτα* ostendit) potius: *insuper certare*, signif. (quam temporis notationem praepositioni *πρὶ* in compositionibus tribui vix est, quod moneatur. Vd. Vigerus. l. l. T. II. p. 620. 21.)

In verbis: *προσλαβεῖν ἑτέρους* perperam a vulg. lect. referunt codd. Colb. et Cant. quorum ille καὶ λαβεῖν ἑτέρους, hic καὶ λαβεῖν ἑταίρους exhibet. Notio enim assumendi s. praeterea accipiendi, quam compos. *προσλαβεῖν* exprimit, loco nostro est accommodatissima.

- 73 *ἀρξομένους* scil. *σεφάνους λαβεῖν*. Vulgaris lectio *ἀρξομένους* non videbatur, Sylburgio praeunte, necessario in *ἀρχομένους* aut *ἀρξαμένους* mutanda. Sermo est de iis, qui, cum hucusque victi decesserint, nunc primum victoriae honores sibi comparaturi sunt.

αρχὴ δὲ τοι ἡμῖν παντός. Patet, et voc. *ὅτι* desiderari, et particulas *δε τοι* non habere, quo commode referantur. Unde conferenti mihi locum (quo idem de *αρχῇ* dicitur) c. 3. §. I. *αρχὴ δὲ κρατῖς, καὶ ἐξ ἀρχῆς τὰ πάντα καὶ ὅτι ἡμῖν τοῦ παντός, ἡ το παν* etc. in mentem venit, excidisse ante *αρχὴ δὲ τοι* etc. verba: *ὅτι πάντα ἐξ ἀρχῆς*. Incommoda est lectio cod. Cant. *αρχὴ δὲ τι*.

- 74 *ἵνα μὴ καὶ ψυχῇ* etc. ne ignavi et timidi, aut debiles artisque gymnasticæ inperiti videantur. Non spernenda lectio cod. Cant. *ψυχῇ τε καὶ σώματι*.

- 75 *συμπροσφείς*. Quae singulis illis antea constitutis athletarum generibus excitandis idonea esse monuerat, ea iam omnia complecti iubet oratorem, ita ut aperte significet, nemini certantium iustam suppetere ignaviae causam, sive vincendo iam inclauerit, sive paucas nullamve nactus fuerit coronam.

τοῦτον C(A. τει-
τον/ε)

καὶ

αἰσχροῦν, τὰς δὲ κατὰ τὸ καλόν, ὅτι τοῖς μὲν πολλὰς ἔχῃ
καὶ προνεμικῶσιν αἰσχροῦν τὸ ἡττηθῆναι τῶν μήπω νενικηκό-
των, τοῖς δ' ἄλλοις ἔντιμον, καὶ ἔδωκεν ὑπερβολὴν εἰς δόξης λόγον
ἔχον, ⁷⁶ τὰς νενικηκότας κρατῆται, καὶ δι' ἐνὸς εὐφάνε
προσλαβεῖν τὴν τέτων δόξαν. εἴτα πειρασόμεθα ⁷⁷ ἀναι-
ρεῖν, δι' ἃ ἐπὶ τὸ διαφθεῖρεσθαι τινες τρέπονται, τῷ αἰσχροῦ
καὶ ἀδόξῳ, ὅτι αἰσχροῦ χρημάτων προσδοῖαι τὴν νίκην, κατ'
ἀμφοτέρω τὰ πρόσωπα τὸ αἰσχροῦ προσάπτοντες, ⁷⁸ καὶ κα-
τὰ τὸ τῶν διδόντων, καὶ κατὰ τὸ ⁷⁹ τῶν λαμβανόντων, ὅτι
οἱ μὲν ⁸⁰ χρήματα ἀντὶ δόξης ἀνταλλάσσονται· ἐν ᾧ, οἷα μὲν
τὰ χρήματα, οἷα δὲ ἡ δόξα· τὰ μὲν πρόσκαιρα, ἡ δ' ἀθάνα-
τος· καὶ τὰ μὲν τύχη, καὶ χρόνος, καὶ πόλεμος ἀφαιλεῖ· ἡ
δ' ἀναφαιρέτος ὑπὸ τέτων· καὶ τὰ μὲν ζῶντα εὐφραίνει, ἡ
δὲ μετὰ τὴν τελευτὴν ζηλωτὰς ἀποφαίνει· καὶ τὰ μὲν ἀπὸ
κακίας περιγίνεται, ⁸¹ ἡ δ' ἀπ' ἀρετῆς καὶ ἀνδραγαθίας. καὶ
ὅτι χεῖρας τῶν ⁸² προδοτῶν· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ τὰς ἄλλας
πωλῶσιν,

76. καὶ οὐδὲ ὑπερβ. εἰς δόξης λόγον ἔχον. Perperam vertit latinus
interpres: neque scidem excedit. Omnis et orationis series et
usus loquendi ostendit, hoc sibi voluisse scriptorem, glo-
riam athletarum, qui, cum nondum aut rarissime vicissent,
eos, quibus antea contigisset victoria, superent, esse tan-
tam, quanta vix maior possit cogitari; (quod formula no-
tissima: οὐκ ὑπερβολὴν εἶχει exprimitur.) εἰς δόξης λόγον i. q.
ratione habita gloriae, ut εἰς ἀρετῆς λόγον καὶ δόξης Demosth.
περὶ παραπρεσβ. (ed. Reisk. Vol. I. p. 335.)

77. εἴτα πειρασόμεθα — προσδοῖαι τὴν νίκην. Commate, quod
vulgo deest, interpungendum putavi post τρέπονται. Verba
enim: τῷ αἰσχροῦ καὶ ἀδόξῳ, omni orationis sensu efflagitante,
non (quod latinum interpretem fecisse video) verbo: τρέ-
πονται sed τῷ ἀναιρεῖν iungenda, ita ut sit i. q. κατὰ τὸ αἰ-
σχροῦ καὶ ἀδόξου. Turpitudine rei declaranda tolli vult id,
quod nonnullis, ut se corrumpi pariantur, persuadet (lucris
studium). τρέπεσθαι ἐπὶ τὸ διαφθεῖρεσθαι dic. ut τρέπεσθαι
πρὸς ὕβριν in Luciani diall. Deorum dial. 18. T. I. ed. Reiz.
p. 248. et τρέπεσθαι πρὸς τὰ βελτίω ib. in sompno T. I. p. 23.
τρέπεσθαι πρὸς τὸ δειπνόν Platonis Sympos. c. 3. ex. διαφθει-
ρεσθαι vero, quod saepissime universe de iis adhibetur, quo-
rum animus aliquo modo depravatur, h. l. (ut lat. corrumpi)
ad eos potissimum translatus videmus, qui certa mercedis
spe ducti turpia committant, ut Xenoph. Sympos. c. 5. ex.
et al. Explicatur enim seqq. ἀντὶ χρημ. προσδοῖαι τὴν νίκην.
Formulam προσδοῖαι τι (i. q. alibi προοίεσθαι) de iis dici soli-
tam, qui vel negligentia vel consulto aliquid perdant (vd. Dou-
naeus in praelectt. super Demosth. orat. de pace p. 175. ed.
Bock.) h. l. posteriori sensu accipi debere res ipsa compro-
bat. Transfertur enim ad athletas, qui, etsi nec virium in-
becillitate, nec artis inperitia prohibiti, quo minus victores
decederent, tamen pecunia corrupti victos se tradere male-

dem turpitudinis metu, hos spe gloriae excitanda, probantes, haud parum dedecere eos, quibus multae iam contigerint coronae, vinci ab iis, qui nondum vicerint; ceteris verò ita esse gloriosum, ut nulla possit maior esse gloria, eos, qui antea vicerint, superare, et una victoria obtinenda famam eorum sibi vindicare. Tum ea removere conabimur, quae nonnullos movent, ut corrumpi se patiantur, turpitudine rei declaranda, docebimurque, quam turpe sit, vendere victoriam, utriusque partis et emtorum et venditorum ratione habita. Nam hi quidem famam pecunia accepta vendunt (quo in argumento explicando ostendi oportet, quantum pecuniae praestet fama, cum illa sit temporaria, haec immortalis; illam facile auferant fortuna iniqua, tempora, bellorumque calamitates, haec eripi nequeat; illa vivos tantum oblectet, haec faciat, ut vel mortuis, quibus contigerit, invideatur; illa haud raro scelere, haec virtute tantum et strenuitate paretur). Unde peiores sunt illi proditoribus, (siquidem proditores alios, illi se ipsi vendunt)

bant. Simil. apud Pollucem in Onomast. III. §. 113. leg. ο ψυχην αν αργυριου προεμενος. Ad rem ipsam cfr. Pausanias qui in Ηλιακων l. 1. (l. 5. omnis operis) plura huius turpissimae fraudis exempla commemorat.

78 προσαπτοντες. προσαπτειν τι κατα προσωπων τι i. q. προσαπτειν τι προσωπω τι νιν, ut apud Dionysium Halic. περι λεκτικης του Δημοσθ. δεινот. c. 8. (T. VI. ed. Reisk. p. 975.) epist. ad Cn. Pompeium (ib. p. 770.) Vim formulae h. l. eam esse patet, ut de his dicatur, qui de homine quodam aliquid pronunciant (sive id laudando fiat, sive accusando) adnectentes quasi s. tribuentes homini id, quod de eo pronunciat. Alibi sensu proprio tribuendi et conciliandi leg. ut in Demosth. λογω ερωτικω (ed. Reisk. Vol. II. p. 1417.).

79 κατα το των λαμβανοντων. Articulum τε vulgo perperam abesse recte vidit Sylburgius.

80 Verbis: οτι οι μεν χρηματα etc. respondent quae infra legg. επετα και οι δοντες etc. Liceret pluribus exemplis probare, Graecos interdum ita loqui, ut, praecedente μεν, non δε, sed eius loco alia particula (v. c. επετα) sequatur, nisi ea de re iam satis copiose disputatum esset a Vigero l. l. (T. II. p. 536. 37.) et Herrmanno in adnott. ad Vig. (T. II. p. 800.)

81 περιγινεται. περιγινεσθαι απο τινος s. εκ τινος dicuntur, quae ex aliqua re nascuntur, s. inde redundant (et bono et malo sensu). Cfr. Demosthenes in προσιμοις δημηγορικαις, Vol. II. ed. Reisk. p. 1433.

82 και οτι χειρους των προδοτων etc. Laborat omnis hic locus e vulg. lect. perversissima singularum enunciationum dispositione, qua omnis orationis series perturbatur. Vulgo enim

διαφορῶν

λήλκας διαφόρων καταπαύσαντες τὰς πόλεις συνήγαγον, ὥσπερ εἰς μίαν πόλιν, τὴν πατρίδα πάντων, ὡς κοινῇ συνελθόντας θύειν καὶ ἐσθιάζειν, λ' ἔθνη ἀπάντων τῶν πρότερον ποιησαμένων· καὶ ἔταῦτα ἀπέχρησεν μόνον, ἀλλὰ καὶ θεάματα ⁴³ καὶ ἀκροάματα μυρία ἐπὶ μυρίοις πρόεθεσαν, ἐν εἰς ⁴⁴ ψυχὰς γὰρ μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὠφέλειαν· διὰ μὲν τῶν μουσικῶν ἀκροαμάτων παιδεύοντες ἡμᾶς, ⁴⁵ διὰ δὲ τῶν γυμνικῶν συνασπῶντες εἰς τὰς πολέμους. καλὸν μὲν ἔν καὶ τοῖς ἐπιδημῶσι σπεύδειν περὶ τὴν θέαν, ⁴⁶ πολὺ δὲ κάλλιον, τοῖς ἀγανίζομένοις αὐτοῖς· τοῖς μὲν γὰρ πρόνκιμος ἡ τέρψις, τοῖς δ' αἰδάντος ἡ δόξα. καὶ παραχοῆμα μὲν γίνεται ἐκαστῷ τέτων εὐφημισθαι ⁴⁷ καὶ δακτυλοδισκτεῖσθαι ⁴⁸ (ἐπὶ τοῖς καλλιστοῖς, νικᾶν, στεφανῶσθαι, ἀναγορεύεσθαι) ⁴⁹ διὰ μίᾳς πράξεως καὶ νίκης οὐ μίᾳς πόλεως γενόμενον, ἀλλὰ σχεδὸν ἀπάσης τῆς οἰκμένης. ἕκαστος γὰρ τῶν παρόντων ⁵⁰ τὴν ἀρετὴν ἀποδεχόμενος τῇ εὐνοίᾳ ὡς πολλὴν αὐτῷ προσοικεῖται. ⁵¹ τὸ τοῦ Ὀμήρου δὴ τοῦτο· Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ τὴν πανή-

anteced. lin. προκαταστάσεως etc. Accedit ad sententiam nostram firmandam, quod noster in eadem re verbo simplici et c. l. §. i. usus est: κατεστησαν δὲ ὑπο πόλεων et infra §. 5. τις ὁ καταστήσας etc.

⁴³ θεάματα καὶ etc. Vix est quod moneam τα θεάματα gymnica, ακροαματα musica certamina innuere. Solet enim ακροαμα proprie dici de hominibus, qui vel canendo vel dicendo alios oblectant. ofr. Bachius ad Xenoph. Hieronem c. i. §. 14.

⁴⁴ De voc. ψυχάγωγια vd. c. i. §. i. n. 4.

⁴⁵ Suspitor, post γυμνικῶν excidisse θεάματων quod responderet praecedenti ακροαμάτων, nisi malis ακροαμάτων (pro quo in cod. Cant. depravatium ακροατῶν legitur) in αγωνιῶν [vel αγωνισμάτων] mutare, quod ad utrumque vocab. (et μουσικῶν et γυμνικῶν) commode possit referri.

⁴⁶ πολὺ δὲ κάλλιον. Quod in cod. Cant. ante κάλλιον additur καὶ otiosum puto.

⁴⁷ εὐφημισθαι h. l. de laetis acclamationibus spectantium dic.

⁴⁸ δακτυλοδισκτεῖσθαι. Simillimus est Luciani locus περὶ γυμνασίων ubi Solon ita loquens inducitur: καὶ τα αἶθλα, ὥσπερ ἐπ' ἀπὸ τοῦ ἐκτον, οὐ μικρά. οὐ γὰρ ἐπαινός, οὐ παρὰ τῶν θεατῶν καὶ τοῖς ἐπισημοτάτοις γενέσθαι, καὶ δεικνύσθαι τῷ δακτύλῳ ἀριζόν εἶναι τῶν κατ' αὐτοῦ δοκούντων. vd. Faber in Agonist. l. 2. c. II.

Verba: ἐπὶ τοῖς καλλιστοῖς — ἀναγορεύεσθαι ad Hudsono e codd. enotata quae in odd. desunt, addenda putavi, cum vix ac ne vix quidem probabile sit, scriptorem, ubi laudis ceterorumque praemiorum, quae victoribus contingere soleant, mentionem esset factururus, partim coronas (στεφανούς) partim praetionem publice renunciantem victoriam (ἀναγορεύεσθαι i. q. ἀνακηρύττεσθαι, et simpl. κηρύττεσθαι, vd. Fabri Agon. l. 2. c. II. c. 13.) silentio praeterisse. De verbis ἐπὶ τοῖς καλλιστοῖς, νικᾶν, manifeste corruptis probabili ratione emendandis

laudationem contineat, quippe qui, finē inposito bellis mutuisque contentionibus, civitates velut in unam urbem, communem omnium patriam conduxerint (dum eas unum in locum convenire iuberent, ut sacra peragerent, diesque festos celebrarent, oblitae omnium, quae antea accidissent); neque haec sufficere putaverint, sed infinitam praeterea spectaculorum et acroamatum non modo animū oblectantium, sed utilium quoque, copiam instituerint, musicis quidem acroamatibus nos erudituri, gymniciis vero certaminibus corpora ad bella gerenda exercituri. Unde decet peregre adveniantes studiose in ludis versari; multo magis vero ipsos certantes. Illis enim temporaria tantum contingit oblectatio, his gloria immortalis. Solet quippe confestim laetis acclamationibus praedicari, digitis monstrari, coronari, et a praecone victor pronunciari, qui una victoria reportanda non unius urbis, sed totius fere orbis terrarum civis factus est, (siquidem singuli praesentium fortitudinem eius probantes, benevolentia, qua eum complectuntur, velut civem sibi iungunt. Neque tantum in ipso conventu publico versantem (ut Homeri

verbis

diu cogitavi. Simplicissima ratio haec videtur, ut scribatur ἐπὶ τῇ καλλίστῃ νίκῃ (referendum ad antec. δακτυλοδείκταισθαι: digitis monstrari propter pulcherrimam s. honestissimam victoriam.)

49 δια μίας πράξεως etc. Perperam vulgo post νίκης commate interpungebatur. Nam res ipsa docet, verba δια μίας πράξεως καὶ νίκης cum seqq. arctius cohaerere, ita ut μία πράξις καὶ νίκη (non sine verborum usu) opponatur τῷ οὐ μίας πολέως, ἀλλὰ ἀπάσης τῆς οἰκουμένης γίνεσθαι. Post γενομένου (perperam enim cod. Cant. γενομένης) e seqq. subiit. πολιτῶν — οἰκουμένη interdum et Graecia omnis et imperium Romanum appellatur; vd. Demosth. de corona c. 15. ed. Harles. Polyb. 6, 48.

50 τὴν ἀρετὴν etc. Vulgo τῆς ἀρετῆς et mox αὐτοῦ legebatur. Genitivus (τῆς ἀρετῆς) si bene se habet, subintelligendum foret ἔνεκα et verbo ἀποδεχέσθαι notio excipiendi, admittendi (scil. victorem) tribuenda. At non recte patet quomodo quisque praesentium excipere dicatur victorem? Omnis difficultas tollitur mutando Genitivo in Accusativum ita ut ἀποδεχέσθαι sit laude dignum iudicare, (Isocratis Evag. enc. c. 2. Findeisen in ind.) Item propter verbum προσεικένευσθαι (aliquem sibi socium s. familiarem iungere, i. q. simpl. οἰκισθῆναι, Alciph. epist. 1. 3. ep. 70. et al.) pro αὐτοῦ edidi αὐτῷ.

51 τοῦ τοῦ ομήρου etc. Latino sermone una periodo comprehendenda putavi, quae in Graecis (paulo negligentius) duabus

ω. C. πανήγυριν θεὸν ὡς εἰσπορεύσιν· οὐ μόνον γὰρ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν πανήγυριν ὅποι ἂν αὐτὸν ἴδωσι (μόνον). ⁵² καὶ ἀγωνιζομένων ταῦτα καὶ ἑκάστον ἀγῶνα· παύσαμένῳ ⁵³ δὲ παραμένοντι τὸν βίον σύμπαντα οἱ καρποὶ ἀπὸ τῆς νύκτος· τὴν περιουσίαν ⁵⁴ τοῦ βίου ἄφθογον παρέχοντες. μετὰ δὲ τὴν τελευταίην ἢ μνήμην ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων ⁵⁵ καὶ τῶν εἰκόνων, εἰς τὸ ἀνάγχατον ἔχαιεν τὴν δόξαν, οὐκ ἐν ταῖς (μνήμας) σωζομένην μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν συγγραμμάτων ⁵⁶ συμπαραρένουσαν ἅπαντι τῷ χροῶν.

4. C. ε. Εἴτ' ἐπὶ τούτοις προσάξεις καὶ τὸν περὶ τῆς πόλεως λόγον, ὅτι καὶ διὰ τὴν πόλιν αὐτὴν σπουδασέον περὶ τὸν ἀγῶνα· σύμμετρος δὲ γινέσθω ὁ ἔπαινος, ἐπειδὴ οὐ περὶ αὐτοῦ νῦν πρόκειται· ἀφορμαὶ δ' εἰς τοῦτ' ἔσονται δὴ πρὸς ἡκαναὶ αἱ προειρημέναι ἐν ταῖς (περὶ) ⁵⁷ τοῦ πανηγυρικοῦ λόγου μεθόδοις. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ αὐτῆς τῆς πανηγύρεως ἐρεῖς ἐφεξῆς, καὶ πόθεν ἤρξατο, καὶ τίς ὁ κατὰσχίσας, ⁵⁸ καὶ τίνων θεῶν ἐπάγεται, ⁵⁹ καὶ τίς ὁ ἐπώνυμος αὐτῆς· καὶ ἔπαινος διὰ βραχέων

enunciationibus sic efferuntur: hoc est, (s. huc pertinet) quod apud Homerum legitur: ερχομενον δ' etc. neque solum (in ipso conventu incedentem, velut Deum adspiciunt, admirabundi. Haec enim post vbb. ου μονον γὰρ ex antecedd. subintelligi debent.) Quae ap. Homerum Od. 9, v. 173. de viro diserto dicuntur: ερχομενον δ' ανα αςυ θεον ως εισπορευσιν id noster ad certamina publica et victorem transfert.

⁵² Partic. ἂν post ὅποι, quae vulgo deest; e codd. Cant. et Colb. addendam putavi, cum indefinita obtineat loci significatio. — Quod post ἴδωσι vulgo add. μονον sensu idoneo caret, ortumque videtur ex antecedd. ου μονον γὰρ.

⁵³ Voc. δὲ post παυσαμένῳ (vulgo omissum) recte additur in codd. Colb. et Cant. — Aetatis senilis inbecillitas satis honesta causa detrectandi certaminis existimari solita.

⁵⁴ Suppetebat copia omnium, quae ad vitam sustentandam pertinent (vd. de hac voc. βιος signif. Perizonius ad Ael. varr. histt. 14, 32.) victoribus, quippe qui patriae civitatis sumptibus alerentur. Vd. Faber l. l. 2. c. 17. 18.

⁵⁵ ἀπο τῶν ἀνδριάντων etc. Statuae et imagines victoribus discerni solitae testibus Pausania l. 1. Plinio histor. natur. l. 34. c. 4. et aliis quos Faber l. l. attulit, l. 2. c. 20. Solebat tamen (monente Plinio l. l.) hoc observari discriminis, ut eikones, quae veram et integram referrent victoris effigiem, iis tantum, qui ter Olympiae vicissent, reliquis vulgares statuae contingerent. His monumentis breves inerant inscriptiones, quibus nomen victoris, patria, genus certaminum, quo vicissent, notaretur. (Habuerunt αναγκαττον τὴν δόξαν.)

⁵⁶ συγγραμμάτων. Malim equidem cum Fabro (l. 2. c. 20.) haec συγγραμματα vel ad commentarios, quibus ab Hellano-

verbis utamur) velut Deum intuentur, sed etiam finito conventu, ubicunque eum conspiciere liceat. Eidem, quamdiu certamina subit, cuiusvis certaminis talia contingunt praemia. Sin certare desierit, permanent venti fructus victoriae, abunde omnia, quibus vita indiget, suppeditantes. Mortui vero memoriam servant statuae et imagines, famam rerum gestarum litteris consignatam habentes, quae praeterea non tantum monumentis exstructis, sed descriptionibus quoque per omnem aetatem ab interitu defenditur.

§. 5. Addamus his encomium urbis, quo probeamus, propter ipsam urbem dignum esse certamen, cui opera impendatur. At modum debet haec laudatio servare, cum non primarium sit orationis consilium. Argumenta sufficient eadem, quorum mentio nobis facta de oratione Panegyrica disputantibus. Simili modo de ipso conventu publico deinceps verba facies, unde originem duxerit, quis fuerit auctor, quisnam Deorum panegyri celebretur, et nomen inde acceperit; ita ut
brevis

dicis (certaminum Olympicorum praesidibus et iudicibus) victorum nomina inscribi solent, vel ad poetarum carmina in laudem eorum composita (qualia fuere Pindarica) vel ad utrumque scriptio-num genus referre, quam ad inscriptiones illis statuis additas, quarum mentio iam antea iniecta. Vix enim h. l. (ubi de sempiterna victorum gloria disputatur) vel commentarii illi, vel carmina silentio poterant praeteriri. Quodsi ita statuatur, aequè patet, in antecedd. pro vulg. *μνημαῖς* (quae fama non tantum hominum memoria servatur) rectius legi *μνημασις* a latino interpr. verbis: non monumentis modo conservata, expressum (quae fama praeterea non his tantum monumentis, statuis et iconibus, servatur, sed etiam etc.).

§. 5.

57 *ἐν ταῖς (καὶ) τοῦ* etc. Neminem facile dubitaturum puto, quin *ἐν ταῖς μεθόδοις* e metonymia nostrae quoque linguae satis accommodata dici potuerit de loco, quo de his *μεθόδοις* disputatum fuerit. Quam vocabuli *μεθόδος* vim cum non satis intelligerent librarii, addiderunt haud dubie praepositionem *καὶ*, quae h. l. ideo suspecta, quod simpliciter potius dici soleat *μεθόδος λόγου τινος*.

58 Emendatio Wolfii et Sylburgii, codicibus quoque confirmata *κατασχῶς* non poterat non pro vulg. *κατασχῶ* in textum recipi, cum nonnisi activa huius verbi vis loco conveniat.

59 Lectio *σταγεται* in codd. obvia, quanquam vulgari omni sensu destitutae *ἀναγεται* omnino praeferenda, dubito tamen, num *πανηγυρίς* recte dicatur *σταγέσθαι* (institutui) neque potius vel *ἀναγεται* scribi debeat (ut Charitoni Aphrod. l. 3.

G

χέων διὰ τῶν αὐτῶν ἀφορμῶν τῶν ἐκεῖ παρὰδεδομένων. ἀναγκάειον δ' ἐνταῦθα γενόμενον καὶ σύγκρισιν ποιήσασθαι πρὸς τὰς ἄλλας ἀγῶνας. ἡ δὲ σύγκρισις ἔσαι καὶ ἀπὸ τῶν τῆ ἀγῶ-
νος, οἶον — ⁶⁰ ἀπὸ χρόνου, ὅτι ἀρχαιοτάτος· ἢ εἰ ⁶¹ νέος, ὅτι, ὅσον τῷ χρόνῳ ἀποδεῖ, ⁶² τοσούτον τῇ δόξῃ πρόσχει· καὶ ὅτι, εἰ νῦν περισπούδαστος ἔστι, πολλῷ περισπεδαστότερος ἔσαι λαβὼν τὸν χρόνον. εἰ θεὸς εἴη ὁ ἐπάννυμος, τὰ προσόντα τῷ θεῷ· ⁶³ ἢ εἰ τῶν ἡρώων τις, ὁμοίως τὰς πράξεις· ⁶⁴ εἰ (δ') ἐντάφιος, ὅτι καὶ αὐτὸς διὰ τὴν ἀρετὴν τῆ ἀγῶνος καὶ τῆς τέττε θέσεως ἡξιώθη. ἔτι καὶ τὴν πόλιν παράβλαβει πρὸς τὰς ἄλλας, ἀπὸ μεγέθους, ἀπὸ κάλλους, ἀπ' οἰκισθ, ἀπ' οἰκο-
δομήματων. ⁶⁵ εἴρηται δὲ καὶ ταῦτα ἤδη. τέτταν δὲ ῥηθέντων, οἰκιστάτα ἂν ἐπαχθεῖη ὁ πρὸς τὰς ἀθλητὰς λόγος κατὰ τὸν ⁶⁶ Θεκυδίδην. περὶ ⁶⁷ τοιαύτης ἂν πόλεως καὶ τοιούτου ἀγῶ-
νος πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι καὶ πάλαι ἐφιλοτιμήσαντο, καὶ ἐσπεί-
δασαν νικηφόροι γενέσθαι.

ε'. Ἐπειδὴ δὲ διάφορα τὰ πρόσωπα, τὰ μὲν ἐνδοξα, τὰ δὲ ἡττόν, καὶ τὰ μὲν ἀπὸ σεφάνων ⁶⁸ πολλῶν, τὰ δὲ
νῦν

c. 4. dic. ἐκκλησίαν ἀναγεῖν, quocum D' Orvillius in comment. p. 375. comparat formulam ἱερτὴν ἀναγεῖν in Herodoto obviam l. 2. s. 40. 48. 3. 79.) vel simpliciter ἀγεταί (Ael. var. hist. 9, 5. 'et al.).

⁶⁰ οἶον — ἀπο χρόνου etc. Recte vidit Wolfius, post οἶον ex-
cidisse vbb. ὅτι Ὀλυμπιασι. Ipsum quippe vocab. οἶον osten-
dit, attulisse scriptorem laudis a loco certaminis petendae
exemplum. Cuiusnam vero certaminum generis commemo-
ratio huic consilio aptior esse poterat, quam Olympici,
quod reliqua omnia dignitate superasse novimus?

⁶¹ ἢ εἰ νέος, ὅτι etc. perperam in ed. Steph. leg. ἢ ὅτι.

⁶² Pro vulg. ὑποδεῖ, quod ab h. l. alienum, e codd. Colb. et
Cant. edidi ἀποδεῖ.

⁶³ Vocab. si post ἢ e codd. mss. inserendum putavi, ubi sine
ἢ legitur.

⁶⁴ Quod vulgo legeb. ἐπιτάφιος sensu caret. Etenim cum Diis
heroibusque opponatur, patet, de iis iam dici, qui humi con-
diti sint, neque in Olympiis sedibus versentur. Ii vero ἐν-
ταφιοι potius quam ἐπιτάφιοι dici debebant. Quanquam enim
bene novi, vocab. ἐνταφιος apud bonos scriptores Graecos
non ad homines sepultos, sed ad ea referri, quae pertinerent
ad corpus sepulturae praeparandum, (quo sensu ἐνταφια in-
terdum ornamenta sepulcralia vocantur, vd. Perizonius ad
Aeliani varr. hist. 1, 16.) tamen minime inprobabile, serio-
ris aevi scriptorem vocabulo cognatam hominis sepulti-notio-
nem tribuisse. (Simile exemplum, quod ad usum vocab.
ἡλικία pertineret, notavi supra c. 6. §. 1. n. 11.) Verbum
inde ductum ἐνταφιαζειν (proprie praeparare corpus sepultu-

brevis addatur laudatio ex iisdem quae supra indicavimus, petita argumentis. Quo in loco ubi versamur, necesse est illud inter et alia certaminum genera comparatio instituat; quae nunc a loco ducenda, v. c. (quod Olympiae agatur) nunc a tempore, v. c. quod antiquissimum sit, aut, (si recens), quantum antiquitate reliquis cedat, tantum praestet gloria, et, si nunc quidem omnium studio dignum existimetur, multo dignius olim sit futurum. Item, si quis Deus cognomen inde acceperit, quaecunque ad eum pertineant, commemorabimus; si quis heroum, res ab eo gestas persequemur; sin aliquis eorum, qui sepulcro conditi fuerint, propter ipsius virtutes dignum habitum esse monebimus, cuius in honorem certamina instituerentur. Praeterea urbem quoque cum aliis comparabimus, magnitudinis, pulchritudinis, conditoris, aedificiorumque ratione habita. Quae omnia iam alibi indicata. His expositis commodissime subiungemus, Thucydidis exemplum sequuti, orationem, qua athletas cohortemur, monentes, iampridem alios multos exstitisse, qui, cum tanta esset et urbis et certaminis dignitas, de gloria certarent, et ad victoriam obtinendam contenderent.

§. 6. At cum illi inter se differre soleant, siquidem alii fama sunt conspicui, alii minus illustres; aliis multae

rae) Phavorinus diserte per ενδοριαζειν, φατειν explicuit. — Ante ενταφιος in vulg. lect. desideravi δε.

65 οικοδομηματων. Vulgo legeb. οικηματος, cum per se minus usitatum, tum ab hoc loco plane alienum. Quod enim Sylburgius monuit, accipi posse pro ιδιωμα: proprietas civitatis, vel pro οικοδομηματα, id vereor, ut unquam loquendi usu possit probari. Praestat, opinor, pro tali vocabulo aliud loquendi usu satis probatum substituere, quam ad incertas et contortas explicandi rationes confugere. Accedit, quod locus, ad quem noster in seqq. (ειρηται δε και ταυτα ηδη) provocat (c. 1. §. 3.), ubi δημοσιων οικοδομηματων mentionem fieri voluerat, ostendit, hic quoque οικοδομηματων scriptum esse.

66 Thucydidis historici nullam inveni orationem ad athletas habitam. Cuiusnam aliis Thucydidis scriptionem ante oculos habuerit, decernere non ausim.

67 Recepi codd. lect. τοιαυτης pro vulg. ταυτης, quam praeferi et res ipsa iubet et seq. τοιουτου αγωνος.

§. 6.

68 απο σεφανων. Vd. c. 2. §. 7. n. 61.

νῦν πρῶτον ἀρχόμενα, πειρασόμεθα ἕκαστον ἀπὸ τῶν οικειῶν
καὶ προσφύων προτρέψασθαι· ὅς οἶον, τὰς μὲν πολλὰς ἔχον-
τας σεφάνους, ὅτι καλὸν, μὴ ὅπως ⁷⁰ καταισχύῃναι τέρας,
ἀλλὰ καὶ προαεῖναι καὶ πλεῖς ἀποφύγειν· ⁷¹ συναύξεται γὰρ
τοῖς σεφάνοις καὶ ἡ δόξα· τὰς δ' ὀλίγας, ὅτι δεῖ μὴ τέτοις ἀρ-
κεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ⁷² βεβαιώσασθαι τέρας, ὅτι (καὶ) μετὰ
τῆς ἀληθείας, τῷ καὶ προῖκα ἐπαγωνίσασθαι, καὶ προσλαβεῖν
ἑτέρας· τὰς δὲ νῦν πρῶτον ἀρχομένους ⁷³· Ἀρχὴ δὲ τοι ἡμῶν
παντός· καὶ τοῖς ἡττημένοις πρότερον, καλὸν ἀναμάχασθαι,
ἵνα μὴ καὶ ⁷⁴ ψυχῇ καὶ σώματι, ἀλλὰ τύχῃ μᾶλλον, δοκᾷσι
τῇ ἡττῇ κεχερῆσθαι· εἴτα ⁷⁵ συμπροτρέψεις τὰς μὲν κατὰ τὸ
αἰσχρὸν,

69 Sylburgii emendationem προτρέψασθαι (postea codd. aucto-
ritate confirmatam) recepi pro vulg. προτρέψεσθαι, quod
propter futurum praec. πειρασόμεθα minus commode lege-
batur.

70 Bene vidit Sylburg. pro vulg. καταισχύῃν scribingendum esse
καταισχύῃναι, quem infinitivum seqq. ἀλλὰ καὶ προσεῖναι etc.
manifesto efflagitant. — μὴ ὅπως — ἀλλὰ καὶ i. q. usitatius
οὐχ' ὅπως — ἀλλὰ καὶ, i. e. οὐ μόνον οὐ, ἀλλὰ καὶ. Cfr. Vige-
rius de idiotismis l. Gr. T. I. p. 432. ed Herm. eiusdemque
nota T. II. p. 766.

71 ἀποφύγειν. ἀποφύγειν et in Medio ἀποφαινέσθαι τι saepe di-
cuntur, qui praeclare facta edunt. Cfr. Platonis Menex. c. 8.

72 ἀλλὰ καὶ βεβαιώσασθαι etc. Athletas, quibus paucae hucus-
que contigerint coronae, has iubet eo confirmare quod alia
certamina subeant, nova edant fertitudinis et peritiae speci-
mina, novasque sibi comparent coronas, si vel nulla sint
praemia (diversa a coronis) proposita. Quae postrema ut
recte intelligantur, monendum paucis, in iis certaminibus,
quae quatuor illis sacris (i. e. Olymp. Pythh. Isthm.
Nempe.) minus essent solennia, praeter coronas varii gene-
ris munera, v. c. vestes, vasa, arma, victoribus contigisse;
unde sacra illa certamina interdum ἀγωνῶν σεφανίων (certa-
minum, quibus proprium quasi esset coronae βραβεῖον) no-
mine venirent (etsi antiquiori aetate nec in iis deessent alia
praemia). Vd. Fabri Agonist. l. 2. c. 9.

Verba ὅτι μετὰ τῆς ἀληθείας (delendum enim puto otiosum
καὶ, quod vulgo poss. ὅτι ponitur) explicant τὸ βεβαιώσασθαι.
Confirmari poterant (stabiliri) paucae, quae athleta hucus-
que adeptus fuerat, coronae eo, quod novis certaminibus
ostenderet, se non turpiter emisit victoriam, sed *re verā* ob-
tinuisse (cfr. quae mox seqq. inde a verbis: εἴτα πειρασόμεθα
αναιρεῖν etc.). Brevior est oratio pro: ὅτι μετὰ τῆς ἀληθείας
ἐχούσι τοὺς σεφάνους s. ἐκράτησαν, (ut infra: τὸ γὰρ μὴ μετὰ
ἀληθείας κρατῆσαι.) — Eorum, quae seqq. vulgatam lectio-
nem: καὶ προῖκα τῷ ἐπαγωνίσασθαι etc. ita immutandam puta-
vi, ut ordinem perturbatum restituerem, ἐπαγωνίζεσθαι
quamquam ita adhiberi solet, ut de eo dicatur, qui alicuius
rei s. praemii obtinendi causa certamen subeat, tamen hoc

locum corruptit Sch. βεβαιώσασθαι τὰς τῶν. (omnem circa eas dubitationem removere, ne quis suspicetur, data
pecunia alios esse ab ipiis vinici passos esse, id est sensus vector: ὅτι καὶ μετὰ τῆς ἀληθείας καὶ προῖκα
τὸ ἐπαγωνίζεσθαι, βεβαιώσ. τὸ ἐπαγων. p. eodem hoc sensu ut. προῖκα infra β. γ. occurrit.

multae iam contigerunt victoriae, alii nunc primum certare incipiunt; singulos ita cohortabimur, ut argumenta ex iis petamus, quae ad singulos proprie pertineant, iisque conducant. Quibus multae iam contigerunt coronae, eos decere monebimus, non tantum cavere, ne illae dedecorentur, sed alias quoque plures addere, ut una cum coronarum numero fama augeatur. Qui paucas fuerint adepti, oportere eos non paucis esse contentos, sed eo, quod porro subeant certamina, (si vel nulla sit mercedis spes) et novas sibi comparent coronas, confirmare illas, et, re vera se vicisse, comprobare. Incipientibus certare dicemus, cuiusvis rei esse aliquod initium, ipsoque initio dimidiam rei partem contineri, et qui victi fuerint in iis, quae hucusque subterint, certaminibus, eos decere denno certare, ut fortuna potius quam animo et corpore superati esse videantur. Tum omnes simul cohortabimur, illos quidem

loco (a quo illam notionem alienissimam esse ipsum voc. *πρῶτα* ostendit) potius: *insuper certare*, signif. (quam temporis notationem praepositioni *ἐπὶ* in compositionibus tribui vix est, quod moneatur. Vd. Vigerus l. l. T. II. p. 620. et.)

In verbis: *προσλαβεῖν ἑτέρους* perperam a vulg. lect. rebedunt codd. Colb. et Cant. quorum ille καὶ λαβεῖν ἑτέρους, hic καὶ λαβεῖν ἑταίρους exhibet. Notio enim assumendi s. praeterea accipiendi, quam compos. *πρόσλαβειν* exprimit, loco nostro est accommodatissima.

- 73 ἀρξομένους scil. *ἑσθάνους λαβεῖν*. Vulgaris lectio ἀρξομένους non videbatur, Sylburgio praeunte, necessario in ἀρχομένους aut ἀρξαμένους mutanda. Sermo est de iis, qui, cum hucusque victi decesserint, nunc primum victoriae honores sibi comparaturi sunt.

αρχὴ δὲ τοι ἡμισυ παντός. Patet, et voc. ὅτι desiderari, et particulas δὲ τοι non habere, quo commode referantur. Unde conferenti mihi locum (quo idem de *αρχή* dicitur) c. 3. §. 1. *αρχὴ δὲ κρατίσιν, καὶ ἐξ ἀρχῆς τὰ πάντα· καὶ οὗτις ἡμισυ τοῦ παντός, ἢ το παν* etc. in mentem venit, excidisse ante *αρχή* δὲ τοι etc. verba: ὅτι πάντα ἐξ ἀρχῆς. Incommoda est lectio cod. Cant. *αρχὴ δὲ τι*.

- 74 *να μὴ καὶ ψυχῇ* etc. ne ignavi et timidi, aut debiles artisque gymnasticæ inperiti videantur. Non spernenda lectio cod. Cant. *ψυχῇ τε καὶ σώματι*.

- 75 *συμπροτρέφεις*. Quae singulis illis antea constitutis athletarum generibus excitandis idonea esse monuerat, ea iam omnia complecti iubet oratorem, ita ut aperte significet, nemini certantium iustam suppetere ignaviae causam, sive vincendo iam inclaruerit, sive paucas nullamve nactus fuerit coronam.

ἐπὶ τῇ C (A. τρεῖ-
τοντες)

καὶ

αἰσχροῦν, τὰς δὲ κατὰ τὸ καλὸν, ὅτι τοῖς μὲν πολλὰς ἔχοντι
καὶ προνεμικῶσιν αἰσχροῦν τὸ ἡττηθῆναι τῶν μήπω νενικηκό-
των, τοῖς δ' ἄλλοις ἐντιμον, καὶ εἰς ὑπερβολὴν εἰς δόξης λόγον
ἔχον, ⁷⁶ τὰς νενικηκότας κρατῆται, καὶ δι' ἐνός σεφάνη
προσλαβεῖν τὴν τέτων δόξαν. εἴτα πειρασόμεθα ⁷⁷ ἀναι-
ρεῖν, δι' ἃ ἐπὶ τὸ διαφθεῖρεσθαι τινες τρέπονται, τῷ αἰσχροῦ
καὶ ἀδοξῷ, ὅτι αἰσχροῦ χρημάτων προέσθαι τὴν νίκην, κατ'
ἀμφοτέρω τὰ πρόσωπα τὸ αἰσχροῦ προσάπτοντες, ⁷⁸ καὶ κα-
τὰ τὸ τῶν διδόντων, καὶ κατὰ τὸ ⁷⁹ τῶν λαμβανόντων, ὅτι
οἱ μὲν ⁸⁰ χρήματα ἀντὶ δόξης ἀνταλλάσσουνται· ἐν ᾧ, οἷα μὲν
τὰ χρήματα, οἷα δὲ ἡ δόξα· τὰ μὲν πρόσκαιρα, ἡ δ' ἀθάνα-
τος· καὶ τὰ μὲν τύχη, καὶ χρόνος, καὶ πόλεμος ἀφίλειν· ἡ
δ' ἀναφίρετος ὑπὸ τέτων· καὶ τὰ μὲν ζῶντα εὐφραίνει, ἡ
δὲ μετὰ τὴν τελευτὴν ζηλωτὴς ἀποφάνει· καὶ τὰ μὲν ἀπὸ
κακίας περιγίνεται, ⁸¹ ἡ δ' ἀπ' ἀρετῆς καὶ ἀνδραγαθίας. καὶ
ὅτι χεῖρας τῶν ⁸² προδοτῶν· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ τὰς ἄλλας
πωλῶσιν,

⁷⁶ καὶ οὐδε ὑπερβ. εἰς δόξης λόγον ἔχον. Perperam vertit latinus
interpres: neque fidem excedit. Omnis et orationis series et
usus loquendi ostendit, hoc sibi voluisse scriptorem, glo-
riam athletarum, qui, cum nondum aut rarissime vicissent,
eos, quibus antea contigisset victoria, superent, esse tan-
tam, quanta vix maior possit cogitari: (quod formula no-
tissima: cum ὑπερβολὴν ἔχον exprimitur.) εἰς δόξης λόγον i. q.
ratione habita gloriae, ut εἰς ἀρετῆς λόγον καὶ δόξης Demosth.
περὶ παρατρυσθ. (ed. Reisk. Vol. I. p. 335.)

⁷⁷ εἴτα πειρασόμεθα — προσεσθαι τὴν νίκην. Commate, quod
vulgo deest, interpungendum putavi post τρέπονται. Verba
enim: τῷ αἰσχροῦ καὶ ἀδοξῷ, omni orationis sensu efflagitante,
non (quod latinum interpretem fecisse video) verbo: τρέ-
πονται sed τῷ ἀναιρεῖν iungenda, ita ut sit i. q. κατὰ τὸ αἰ-
σχροῦ καὶ ἀδοξόν. Turpitudine rei declaranda tolli vult id,
quod nonnullis, ut se corrumpi patiantur, persuadet (lucris
studium). τρέπεσθαι ἐπὶ τὸ διαφθεῖρεσθαι dic. ut τρέπεσθαι
πρὸς ὕβριν in Luciani diall. Deorum dial. 18. T. I. ed. Reiz.
p. 248. et τρέπεσθαι πρὸς τὰ βέλτιω ib. in sompio T. I. p. 23.
τρέπεσθαι πρὸς τὸ δειπνόν Platonis Sympos. c. 3. ex. διαφθει-
ρεσθαι vero, quod saepissime universe de iis adhibetur, quo-
rum animus aliquo modo depravatur, h. l. (ut lat. corrumpi)
ad eos potissimum translatus videmus, qui certa mercedis
spe ducti turpia committant, ut Xenoph. Sympos. c. 5. ex.
et al. Explicatur enim seqq. ἀντὶ χρημ. προσεσθαι τὴν νίκην.
Formulam προσεσθαι τι (i. q. alibi προῖεσθαι) de iis dici soli-
tam, qui vel negligentia vel consulto aliquid perdant (vd. Dou-
naeus in praelectt. super Demosth. orat. de pace p. 115. ed.
Bock.) h. l. posteriori sensu accipi debere res ipsa compro-
bat. Transfertur enim ad athletas, qui, etsi nec virium in-
becillitate, nec artis inperitia prohibiti, quo minus victores
decederent, tamen pecunia corrupti victos se tradere male-

dem turpitudinis metu, hos spe gloriae excitanda, probantes, haud parum dedecere eos, quibus multae iam contigerint coronae, vinci ab iis, qui nondum vicerint; ceteris vero ita esse gloriosum, ut nulla possit maior esse gloria, eos, qui antea vicerint, superare, et una victoria obtinenda famam eorum sibi vindicare. Tum ea removere conabimur, quae nonnullos movent, ut corrumpi se patiantur, turpitudine rei declaranda, docebimusque, quam turpe sit, vendere victoriam, utriusque partis et emtorum et venditorum ratione habita. Nam hi quidem famam pecunia accepta vendunt (quo in argumento explicando ostendi oportet, quantum pecuniae praestet fama, cum illa sit temporaria, haec immortalis; illam facile auferant fortuna iniqua, tempora, bellorumque calamitates, haec eripi nequeat; illa vivos tantum oblectet, haec faciat, ut vel mortuis, quibus contigerit, invideatur; illa haud raro scelere, haec virtute tantum et strenuitate paretur). Unde peiores sunt illi proditoribus, (siquidem proditores alios, illi se ipsi vendunt)

bant. Simil. apud Pollucem in Onomast. III. §. 113. leg. ο ψυχην αν αργυριου προεμενος. Ad rem ipsam cfr. Pausanias qui in Ηλιακων l. 1. (l. 5. omnis operis) plura huius turpissimae fraudis exempla commemorat.

78 προσαπτοντες. προσαπτειν τι κατα προσωπων τι i. q. προσαπτειν τι προσωπω τινι, ut apud Dionysium Halic. περι λεκτικης του Δημοσθ. δεινот. c. 8. (T. VI. ed. Reisk. p. 975.) epist. ad Cn. Pompeium (ib. p. 770.) Vim formulae h. l. eam esse patet, ut de iis dicatur, qui de homine quodam aliquid pronunciant (sive id laudando fiat, sive accusando) adnecentes quasi s. tribuentes homini id, quod de eo pronuntiatur. Alibi sensu proprio tribuendi et conciliandi leg. ut in Demosth. λογω ερωτικω (ed. Reisk. Vol. II. p. 1417.).

79 κατα το των λαμβανοντων. Articulum το vulgo perperam abesse recte vidit Sylburgius.

80 Verbis: οτι οι μεν χρηματα etc. respondent quae infra leg. σπειτα και οι δοντες etc. Liceret pluribus exemplis probare, Graecos interdum ita loqui, ut, praecedente μεν, non δε, sed eius loco alia particula (v. c. σπειτα) sequatur, nisi ea de re iam satis copiose disputatum esset a Vigero l. 1. (T. II. p. 536. 37.) et Herrmanno in adnott. ad Vig. (T. II. p. 800.)

81 περιγινεται. περιγινεσθαι απο τινος s. εκ τινος dicuntur, quae ex aliqua re nascuntur, s. inde redundant (et bono et malo sensu). Cfr. Demosthenes in προσιμοις δημηγορικαις, Vol. II. ed. Reisk. p. 1433.

82 και οτι χειρους των προδοτων etc. Laborat omnis hic locus e vulg. lect. perversissima singularum enunciationum dispositione, qua omnis orationis series perturbatur. Vulgo enim

5. C.
κακείνοι

83 πωλῶσιν, ἔτοι δὲ καὶ ἑαυτὸς· καὶ ὅμοιοι τοῖς πόρονοις 84 εἰσὶν, ἐπὶ τοῖς σώμασι τοῖς ἑαυτῶν λαμβάνοντες· 85 ἐκείνοι μὲν ἴσως καὶ δι' ἡλικίαν 86 ἐξαπατηθέντες, ἔτοι δὲ δι' αἰσχροκέρδειαν ἑαυτὸς ἐκδόντες. ἔπειτα καὶ οἱ δόντες τῷ μὲν δοκεῖν νενικηκασί, τῇ δ' ἀληθείᾳ ἐώνηται τὴν νίκην· καὶ ὅτι εἰ δόξαν κτῶνται, ἀλλ' αἰσχύνην. τὸ γὰρ μὴ μετὰ ἀληθείας κρατῆσαι, πρὸς αἰσχύνην μάλλον τῷ κρατήσαντι, 87 ἢ δόξαν. καὶ ὅτι εἰ καὶ λανθάνουσιν τὰς ἄλλας, ἀλλ' ἑαυταῖς συνίσασιν· καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις μὲν δοκᾷ κρατεῖν, παρὰ δὲ ἑαυτοῖς ἡττηνται. καὶ ὅτι εἰς ἡδονὴν ἐπὶ τῆς 88 τοιαύτης νίκης· καὶ ὅτι ὁ τῆς 89 αἰσχύνης ἑλεγχος αἰεὶ συμπάρεσιν αὐτοῖς τῆς ἐπονείδος νίκης. εἴτα ὅτι εἰς λανθάνουσι· ῥηδὶως γὰρ ὁρῶνται, καὶ ἐκ τῶν σωμάτων, 90 καὶ ἐκ τῶν γυμνασίων, καὶ ἐκ τῶν προγεννημένων ἀγώνων. ἐν ᾧ, τίνα τὰ ἐπὶ ταῖς, 91 μάσιγας, ὕβρις, αἰκίαι σωμάτων, ἃ δέλων καὶ ἐκ ἐλευθέρων· τὸ παρὰ τοῖς θεαταῖς βλασφημῆσθαι, 92 ἀντὶ τῆ ἐπαινεῖσθαι, κρο-

verba: καὶ τα μὲν ἀπο κακίας περιγίνεται, ἢ δ' ἀπ' ἀρετῆς καὶ ἀνδραγαθίας proxime excipiebant haec: ἔπειτα καὶ οἱ δόντες τῷ μὲν δοκεῖν νενικηκασί — καὶ ὅτι τῆς αἰσχύνης ἑλεγχος αἰεὶ συμπάρεσιν αὐτοῖς τῆς ἐπονείδος νίκης, quibus non οἱ λαμβάνοντες, (qui pecuniam accipiunt, i. e. victoriam vendunt) sed οἱ δόντες (qui pecuniam largiuntur emtores victoriae) notantur. Tum sequebantur verba: καὶ ὅτι χεῖρους τῶν προδοτῶν — οὗτοι δὲ δι' αἰσχροκέρδειαν ἑαυτοὺς ἐκδόντες quae non posse non ad τοὺς λαμβάνοντας, de quibus supra inde a vbb. ὅτι οἱ μὲν χρήματα etc. sermo fuerat, referri, res ipsa docet. His addebantur tandem, quae a vbb. καὶ ὅτι οὐδὲ λανθάνουσι usque ad finem capitis denuo de emtoribus victoriae monentur. Restitui eum singularem enuntiati. ordinem, quem res ipsa efflagitabat. — Pro προδοτῶν codd. Colb. et Cant. vitiose παραδοτῶν.

83 πωλοῦσιν edidi e eod. reg. i. pro vulg. ποιῶσιν, quod sensu caret.

84 ὅμοιοι τοῖς πόρονοις. πόρος h. l. (quod addita docent) propriam ipsius vim tenet, ita ut cinaedos denotet, (pueros et iuvenes, qui muliebria patiuntur, corpore quaestum facientes.) Vd. Salmasius de foenore trapezit. p. 141.

85 λαμβάνοντες. Sequenti ἐκδόντες magis convenire videtur lectio cod. Cant. λαβόντες.

86 δι' ἡλικίαν. Decipiuntur illi, ait, facile ea, quae puerilis et iuvenilis aetatis esse solet, inperitia. At, qui victoriam vendunt, lucri studio ducti, scientes volentesque peccant.

87 τῷ κρατήσαντι, ἢ δόξαν. Male in codd. δόξης.

88 ἐπὶ τῆς νίκης. Cum praep. ἐπὶ interdum ita genitivo iungatur, ut rem hominemve, ad quem pertineat id, quod fieri dicatur, significet, (Demosth. T. II. ed. Reisk. p. 1392. ἐπὶ παντὶ ἐπαινεῖς ποιησόμεαι) non videtur necessario cum Sylburgio ἐπὶ ταῖς τοιαύταις νίκαις scribendum.

vendunt) similesque cinaedis, dum corpore quaestum faciunt; quanquam cinaedi facile ipsa aetatis suae ratione decipiuntur, illi contra turpis lucri causa sese aliis tradunt. Emtores vero specie quidem vicerunt, at re vera emerunt victoriam, non gloriam sed turpitudinem sibi parantes. (Turpitudinem quippe potius, quam gloriam adfert victori, non re vera vicisse.) Neque, si vel alios lateant, ipsorum possunt effugere conscientiam; sed, dum vicisse vulgo putantur, ipsi victos se iudicant. Ac ne grata quidem est talis victoria, cum pudor damnans perpetuus iis adsit comes. Neque latent alios. Facile enim et corporis indoles et palaestra atque certamina, quae antea subierant, quales sint, ostendunt. Qua in re spectari oportet, quatenam inde sequantur. Flagra dico, et alia iniuriarum, quae corpori inferantur, genera, servis potius, quam liberis digna, spectat-

89 ο της αισχυνης ελεγχος etc. Quanquam verba: ο της αισχυνης ελεγχος per se spectata duplicem versionem admittunt, ita ut vel simpliciter de reprehensione turpiter facti vel accuratius de reprehensione qua ipse pudor, quem homo sentit, eum quasi damnat, intelligatur, (cum αισχυνη et de pudore, quem gignunt turpiter facta, et de ipsa facti turpitudine dicatur;) tamen posteriorem rationem huic loco propterea magis convenire existimo, quod manifesto ad illa respicitur: αλλ' εαυτοις συνισασιν, και παρα τοις αλλοις μεν δοκουσι κρατειν, παρα δε εαυτοις ηττηνται. Verba της επονειδισου νικης, quae, si quem sensum inde extricare velis, necesse est verbis: της αισχυνης, iungas, et per se languent, et ipso loco, quo leguntur, lectorem offendunt. Conieci inde, vel supra pro επι της τοιαυτης νικης scripsisse nostrum: επι της τοιαυτης επονειδισου νικης tum vero librarium negligentia haud insolita vocabulum επονειδισου excidisse et cum verbis της νικης in nostrum locum perperam esse translatum; vel enatam esse omnem ελξιν et glossemate verbis ο της αισχυνης ελεγχος explicandis adscripto.

90 εκ των σωματων etc. Cum ii, qui victoriam emunt, plerumque et corpore infirmiores et artis inperitiores esse soleant, (quod utrumque facile probant et exercitationes, quae in gymnasiis instituuntur, et alia, quibus antea victi decesserant, sollennia certamina) facile alii vel suspicabuntur, vel certo sibi persuadebunt, eos non re vera vicisse.

91 μαστιγης. Castigabantur interdum ii, qui contra leges agonisticas peccaverant, virgis των αλυτων s. μαστιγοφορων, iubentibus agonotheris. Vd. Cuiacii observat. 2, 13. Conferri potest, qui et de castigationibus illis, et de poenis pecuniariis (quas noster silentio praeterit) copiosius disputat Faber in Agonist. l. 1. c. 21. 22. 23.

92 βλασφημεισθαι. βλασφημειν h. l. est: conviciis s. male dictis proscindere ut apud Herod. II, 6, 20. et al.

πρῶτευσθαι, σεφανεύσθαι. ἐνίοτε δὲ καὶ ζημία κατὰ τὸ ἐκβάλλεσθαι ⁹³ καὶ ἐκ τῶν σκιδίων καὶ ἀγώνων· μέγιστον δ' ἐπ' ἐλευθερίᾳ Φρουρῆντας, εἰς τὰς τῶν δέλων τιμωρίας ⁹⁴ περιόρῃν αὐτὰς ἐμπίπτοντας· καὶ ἂν μὲν δέλον ⁹⁵ αἰσθάνωνται τινα τῶν ἀγωνιζομένων εἶναι, κατηγορεῖν αὐτὰ καὶ ὡς ἀνάξιον τῆ ἀγῶνος ἐκκρίνειν· αὐτὰς δὲ, τὰς παρὰ τῶν ἀθλοθετῶν ψήφους ⁹⁶ τῆς ἐλευθερίας λαμβάνοντας, τὴν τῆς δελσίας οἰκοῦν ⁹⁷ καδ' αὐτῶν Φέρειν.

ζ'. Ἐν δὲ τέτῳ τῷ τόπῳ γενομένης ἀναγκαῖον καὶ τῶν ἀρχαίων μνημονεύειν, καὶ παραδείγματα Φέρειν, ὅσοι ἐνδοξοί, οἱ μὲν, ὅτι αἰτήτηγοι, οἱ δὲ, ὅτι πλείστας νίκας ἤραυτο, οἱ δὲ, ὅτι εἰ καὶ ὀλίγας, ἀλλὰ τὰς ἐνδοξοτάτας, καὶ ὅτι πάσας προῆκα, καὶ ὅτι ἀπὸ σαφροσύνης, ἀπ' ἐγκρατείας, ἀπ' ἀσκήσεως, τοιῆτοι ἐγένοντο· καὶ ὅτι αὐτοῖς τοιῆτο ⁹⁸ συνέβη, ὅτι πολλοὶ ⁹⁹ καὶ ἱστέοι ἐνομίσθησαν, οἱ δὲ καὶ ὡς Θεοὶ τιμῶνται καὶ (τῶν) πάλαι.

ΚΕΦ.

⁹³ ἐκβάλλεσθαι. Cum ex omni et antecedenti et sequenti oratione conicere liceat, scriptorem hic quoque praesens tempus adhibuisse, ἐκβάλλεσθαι cum Sylburgio pro vulg. ἐκβάλεσθαι edendum putavi.

⁹⁴ εἰς τὰς τῶν δούλων τιμωρίας etc. Quaeritur, quonam referri debeant αἱ τιμωρίαι? Si cum latino int. eo referas, quod servi, qui ausi fuissent, athletis se immiscere, stadio ac certamine depelli solerent; obstat, quod non facile patet, quomodo id, quod prohiberentur servi, quo minus certamina subirent, potuerit recte τιμωρία appellari. Malim intelligere μασιγὰς illas, ὑβρεῖς, αἰκίας σωματων supra commemoratas, poenas servis potius quam hominibus liberis dignas. Verum si ita statuitur, patet, vel ipsius scriptoris negligentia, vel librariorum incuria factum esse, ut omnis enunciatio: μέγιστον — ἐμπίπτοντας ab iis verbis quibuscum proxime esset coniuncta: μασιγὰς — σεφανεύσθαι, interponendis aliis separaretur.

⁹⁵ καὶ ἂν μὲν δούλων etc. De servis in athletarum numerum non receptis vd. Faber in Agon. l. 3. c. 17. Locus noster (a Fabio l. l. cuius rationem tenendam putavi, bene emendatus) vulgo ita legebatur: καὶ ἂν μὲν δούλων αἰσθάνωνται τινα τῶν ἀγωνιζομένων εἶναι κατηγορίαν αὐτοῦ καὶ ὡς ἀναξίου τοῦ ἀγῶνος ἐκκρίνειν. Quae partim sensu carere, partim rationibus grammaticis adversari quisque me non monente intelligit.

⁹⁶ αἰσθάνωντο recte legi in codd. Colb. et Cant. pro vulg. αἰσθάνων res ipsa docet. Agonothetarum enim fuit, diligenter inquirere, num vel conditio servilis, vel vita anteacta eos, qui certamina essent subituri, removeri ἐκκρίνεσθαι inbeat. Inde recte possunt τὰς ψήφους ἐλευθερίας λαμβάνοντες appellari, quos athletae non recedere iusserant. ψήφος τῆς ἐλευθερίας, i. q. sententia, quae alicuius libertatem comprobat, (de qua

spectatorumque convicia, quae laudationes, plausus, coronarumque loco in eos congeruntur, itemque gravem, quam tales interdum faciunt, iacturam, dum stadiis ac certaminibus depulsi, qui olim libertate sua superbiebant, servorum suppliciis se vident obnoxios, et, cum ipsi accusarent, ac, tanquam indignum certamine vellent removeri, si quem servum inter certantes deprehenderent, iam se ipsi sponte damnant servitutis, quanquam libertatem eorum agonotheiarum suffragia comprobaverant.

§. 7. Quo in loco versantes decet veterum mentionem quandam inlicere, et eorum, qui victoria famam consecuti sunt, laudare exempla, ita ut alios invictos fuisse dicamus, alios plurimas adeptos esse victorias, alios paucas quidem, sed maxime gloriosas, omnesque ita, ut absque omni mercedis spe certarent, eosdemque temperantia, continentia, exercitatione tales evasisse, et contigisse iis, ut multi Diis fere pares haberentur, nonnullis iampridem vere divinus cultus exhiberetur.

CAPUT

not. voc. ψηφες cfr. Reiske in indice graecitatis Demosth. p. 808.)

97 οἰκοθεν καὶ αὐτῶν φερειν. Recepi verissimam Sylburgii emendat. pro vulg. οἰκοθεν αὐτὸν φερειν. (quod nemo facile intellexerit.) καὶ αὐτῶν ut legamus, suadet ipsa oppositio- nis lex. Quemadmodum ii, qui se ipsi propria iudicio, sponte, οἰκοθεν, servitutis damnant (servili poena dignos se existimant) opponuntur agonotheis, qui antea libertatem eorum suis suffragiis comprobaverant, ita καὶ αὐτῶν respon- det τῷ κατηγορεῖν καὶ ὡς ἀναξίον τοῦ ἀγῶνος ἐκκρίνειν, ἂν μὲν δούλον αἰσθάνωνται τίνα etc.

§. 7.

98 τοιοῦτο συνεβη. Male codd. Colb. et Cant. τοιοῦτον.

99 οτι πολλοι καὶ ἰσοθεοι etc. Idem testantur Lucianus περὶ γυμνασ. Horst. Od. 1, 1, 6. et alii, quos laudant Zeibich. in Athletā παραδοξω c. 1. et Faber in Agon. l. 2. c. 16. — Vulgata loci lect. licet omnino aliquo modo defendere, si modo τῶν ante παλαι omittas, et το ἰσοθεον νομίζεσθαι a τῷ ὡς θεον τιμασθαι ita distinguas, ut illud ad solam internam persuasionem, hoc ad agendi rationem, qua aliquis significet, se illos Diis equiparare, referatur. Ingenue tamen fateor, omnem orationem rectius mihi procedere videri, si ita legatur: οτι πολλοὶ καὶ ἰσοθεοὶ ἐνομίσθησαν ταῖς παλαι, (οἱ παλαι scil. οὗτοι ἰ. q. παλαιοι, vd. Thucydidis λογος επιτ. c. 35.) οἱ δὲ καὶ νῦν ὡς θεοὶ τιμῶνται. (Multos illorum olim Diis equi- paratos esse, nonnullis nostra quoque aetate divinum exhi- beri cultum.)

Περὶ ἐσχηματισμένων πρῶτον. ¹

α. Ἀγῶνας ² ἐσχηματισμένους παντάπασιν ἔφασιν εἴ-
ναι τινες, ἀλλὰ μέρη μὲν ἀγῶνων ἐσχηματίζεσθαι συνομολογεῖσιν
τὸ

Caput VIII.

§. I.

I Ipsam singularum huius capituli partium interpretationem priusquam adgrediamur, liceat de significatione formulatum σχήματα et λόγος ἐσχηματισμένος pauca quaedam praemittere. Vocabuli σχήμα (quod latino: *figura* respondet,) propria et universa notio haec erat, ut *quamvis rei formam et habitum exterio-rem significaret, inprimis vero ad hominis rerumque humanarum formam et habitum transferretur.* (Quo sensu de civitatis forma dic. ap. Aristotelem περὶ κόσμου I, 3. de vestimentis, vd. Irmischius ad Herodionum l. 1. c. 9. p. 348. de omni externa conditione hominis Platonis Menex. c. 22. Pauli Apost. epist. ad Philipp. 2, 7.) Inde sponte profecta notio eius, quod in forma externa aliquo modo emineat, a vulgari et simplici deflectat, et artem studiumque prodat. Ita σχήματα interdum (ut campos προσχήμα) de ornamentis externis dici ostendit Valquenarius ad Euripidis Hippolytum v. 373. p. 204. eodemque sensu verbum ἐσχηματίζεσθαι de clypeo figuris variis egregie ornato in Aeschyli septem contra Thebas v. 450. legitur. Add. Xenoph. Sympos. c. 2. §. 15. 16. Aristoph. εἰρήνη v. 323. ubi vocc. σχήμα et ἐσχηματισμός ad gestus saltantium translata videntur. His arctissime coniunctum puto eum harum formularum usum, quo de iis potissimum formis dicantur, quas aliquis vel dicendo vel apendo assumat, ut veram rei rationem, veramque mentem aliquo modo dissimulet. Cfr. Plato in Protagora: σοφισταὶ πλείους γῆς εἶναι εἰσιν, ἀλλ' ἐξαρνούνται, καὶ ἐσχηματίζονται ἀμαθείας εἶναι. Eustath. ad Homer. II. β. p. 185. add. Demosthenes de corona T. I. edit. Reisk. oratt. Grr. p. 288. in. (esse enim loco laud. σχήματος pro vulg. προσχήματος legendum infra ex ipso scriptore nostro evincere studebimus.) Quibus praemissis, de variis, quae apud rhetores graecos deprehendantur, vocabulorum: σχήμα, λόγος s. ἀγὼν ἐσχηματισμένος, σχηματίζειν etc. significationibus rectius iudicare licebit. Etenim cum σχήμα primum omnino de quavis rei forma diceretur, poterat qualicumque sententiae et enunciationis conformatio hoc nomine insigniri. Vd. Aristides περὶ λόγου πολιτικού p. 641. edit. Lond. ubi dic. τυπὸς λόγου, ἐν ᾧ συμβεβηκέναι τὰ ἐπισημάνεα. Quinctil. institt. oratt. 9, 1. (Eodem latiori sensu σχηματισμούς adhibitum puto Dionysio Halic. περὶ συνθέσεως ὀνομαστικῆν c. 8. p. 46. T. V. ed. Reisk.) Verum quemadmodum σχήματα alibi haud raro ad formas vulgari-
bus et simplicibus eminentiores transfertur, ita in oratione quoque dicitur σχήμα, (ut lat. *figura*) quicquid a vulgari et simplici sententiarum et enunciationum forma deflectit, quo facilius possit dicentis consilio satisfieri; cuius loquendi rationis exemplis cum

CAPUT OCTAVUM.

De orationibus figuratis commentatio prima.

§. I. Orationes esse figuratas sunt qui omnino negent, nec fieri posse contendunt, ut integrae causae hoc

antiquiorum quorundam tum seriorum rhetorum scripta abundant. Vd. v. c. Tiberius rhetor περι των παρα Δημοσθ. σχημάτων. Alexander rhetor περι σχημάτων της διανοίας και της λέξεως. Cic. orator c. 25. (Schirach ad h. l.) Quintil. institt. oratt. l. 2. c. 13. l. 9. ab in. et all. II. Solebant talium σχημάτων duo genera constitui 1) των της λέξεως, figg. verborum, 2) των της διανοίας, figg. sententiarum (quo in discrimine constituendo et exemplis illustrando fere omnes rhetores illi, ne Cicerone quidem et Quintiliano exceptis, vehementer a vero aberrarunt, cum non satis intelligerent, perpaucas esse verborum conformationes, quibus non simul insit mutata aliquo modo sententiae conformatio). Denique (malo enim lectores, qui de iis, quae modo de utraque illarum formularum significatione rhetorica disputata sunt, copiosius edoceri cupiunt, cum ad Cresollii theatrum rhetorum veterum etc. l. 4. c. 7. tum praecipue ad Ernestii lexica technologiae Graecae et Latinae rhetor. sub vv. σχημα, σχηματίζω, σχηματισμός, et: figura, ablegare, quam nimiae ubertatis crimen incurrere) cum intellexerimus easdem formulas haud raro ad eos transferri, qui ab eo, quod simplicius esset et naturae maxime conveniens, ita recedant, ut forma quadam assumenda veram mentem et rei rationem dissimulant; non mirum videbitur, quod σχήματα rhetoribus Graecis haud raro de artificii dicatur, quae oratores adhibeant, ut vel verecundiae causa, vel, quo facilius persuadeant audientibus, effugiantve reprehensionem et odium, verum orationis consilium aliquo modo occultent, sive id singulis locis fiat, sive per integras orationes (quae inde λόγοι s. αἰγῶνες σχηματισμένοι dicebantur). De variis talium λόγων σχηματ. generibus eorumque usu copiosius quam in aliis rhetorum libris factum vidi, praecipitur hoc capite VIII. et IX. At cum his comparare iuvabit Demetrium Phaler. de elocutione §. 305. sqq. edit. Fischeri. Hermogenem περι ευρεσεων T. δ. p. 75 76. ed. Ald. Apsinis ταχυν ρητορ. (quae extrema parte collect. Ald. continetur.) Quintil. institt. oratt. l. 9. c. 2. Julium Rufinianum de figuris sentent. Non multum differunt ab iis, quae apud nostrum leguntur, Hermogenis et Apsinis praecepta, nisi, quod uterque singulares quasdam talium orationum species in nostro libello neque c. 8. neque c. 9. separatim indicatas commemoraret, contra alias in nostris commentat. obvias omitteret. Uterque enim tres constituit λόγων σχηματ. species: a) τὸ κατὰ τὸ ἐναντίον, ὅταν τὸ ἐναντίον κατασκευάζομεν, οὐ λέγομεν, ubi iis, quae dicimus, contraria effici volumus, (cfr. nostrae comment. c. 8. §. 2. 3. 15. c. 9. §. 2. 5.) b) τὸ κατὰ τὸ πλάγιον, ὅταν μετὰ τοῦ κατασκευάζειν τὸ ἐναντίον, καὶ ἄλλο τι περὶ αὐτὴν ὁ λόγος, ubi partim contraria iis, quae dicimus, effici

τὸ δὲ ὅλας ὑποθέσεις ³ διὰ τὰς τῆς τρόπου τῶν λόγων περαινεσθῆαι, ἔχ' οἷον τ' εἶναι φασί. μὴ γὰρ δυνατόν εἶναι, μὴ σαφῶς ἀκούοντας τὰς ἀπρωαμένους συνιέναι, περὶ δ' ὁ λόγος ἐστίν· ἢ τὰς παλαιὰς κεχρησθῆαι ⁴ τῷ τοιαύτῳ εἶδει τῶν λόγων καὶ τῶν ἀγώνων. ἡμεῖς δὲ, καὶ ὅσοι τρόποι τῶν ἐσχηματιζμένων ἀγώνων, φράσωμεν, καὶ τῆς μεταχειρήσεως ⁵ αὐτῇ

volumus, partim aliud illi coniunctum consilium consequi studemus, (quam oratt. figg. speciem in nostris commentariis non commemoratam patet e duabus aliis esse compositam, α) earum quibus contraria iis, quae dicuntur, effici volumus, β) earum, quibus alia obtendimus, alia re vera consequi studemus, cfr. nostrum c. 8. §. 3. 5—12: c. 9. §. 4. 10—13.) c) τὸ κατὰ ἐμφασιν, ὅταν τι λέγειν μὴ δυναμένοι, διὰ τὸ πενωλῦσθαι καὶ παρρησίαν μὴ ἔχειν, ἐπὶ σχήματι ἄλλης ἀξιώσεως ἐμφαίνωμεν κατὰ τὴν συνθεσιν τοῦ λόγου, καὶ τὸ οὐκ ἔξον εἰρησθῆαι, ὡς εἶναι τὰ νεῖσαι τοῖς ἀκούουσιν, καὶ μὴ ἐπιλήψημεν εἶναι τῷ λέγοντι· i. e. ubi, eam prohibeamur, quo minus aliquid aperte enunciemus, id ita significamus, ut specie aliud quid exigamus, sermone huic consilio accommodare componendo, et, quod dicere non licet, ita dicimus, ut neque audientes ignorent, neque orator reprehensionem incurrat. Patet, aliis verbis significari oratt. figuratt. speciem loqis antea laudd. commentariorum nostrorum commemoratam το ἑτέρα προτείνειν, ἑτέρα δισκίεισθαι. Praeterea apud Apsinem l. 1. alius cuiusdam oratt. ἐσχηματ. generis mentio facta est, ὅταν τινες τοῖς πρότερον εἰρημένοις ὑπ' αὐτῶν τὰ ἐναντία συμβουλευσῶσιν, i. e. ubi quis contraria suadet iis, quae antea ipse suaserat. Quae in nostris commentariis (c. 8. §. 3. coll. c. 9. §. 7.) prima commemoratur species, το εὐπρεπὺς λέγειν, (ubi, quae dici volumus, dicimus, ita tamen, ut decore maxime studeamus, et praefamine quodam mitigemus quaecunque offendere possint animum audientis,) ea neque apud Hermogenem, neque in Apsinis libro discrete commemoratur, licetque omnino dubitare, num recte possit illa species inter λόγους ἐσχηματισμένους referri. Minus arrident, quae apud Demetrium Phaler. Quintil. et Iulium Rufin. de iisdem rebus praecipuntur. Nam cum ille quidem (Demetrius) magis exemplis quibusdam talium ἐσχηματων adferendis, quam universis generibus notandis rem illustraret, hi vero divisionis fundamentum sequerentur, non ab eo, quod praecipue esset spectandum (ipsius horum σχημ. methodi discrimine) sed a diversis eorum commodis petitum, neque omnia huc spectantia comprehendere, neque ordine accuratiori de his praecipere poterant. Nec potuit non diversimode omnis haec λόγων ἐσχῆμ. disciplina a rhetoribus vet. tractari, ita ut alii alias species vel adderent vel omitterent, neque unum omnes in iis constituendis sequerentur ordinem. Nam 1) non ubique satis certam tenebant λόγου ἐσχηματ. notionem. Quanquam enim universe omnem huius generis indolem propriam in eo versari putabant, quod vel simulatur quaedam vel dissimulentur, interdum tamen paulo latius

hōc orationis genere pertractentur, etsi concedunt, singulas orationum partes esse figuratas. Existimant enim, neque intelligere posse auditores, quam de re agatur, nisi id aperte significetur; neque veteres tali orationum et controversiarum genere usos fuisse. Nos vero, et, quot sint genera orationum figuratarum explicabimus, et modum tractandi indicabimus, ipsis scriptoribus

σχηματος notionem extendebant, ita ut contenderent, non modo omnino esse *λογους σχημ.* sed adeo nullam orationem carere figura. (vd. c. 9. in. ibique not.). Ipse capituli VIII. auctor non accuratius vim vocabuli definiit, fecitque, ut lector de certa, quam ille secutus fuerit, notione, omnino dubius posset haerere, cum praeter orationes, quibus vel *contraria* dicimus iis, quae efficere volumus, vel *alia* obtendimus, alia efficere studemus, illas quoque ad idem genus retulerit, quibus ea, quae dicere volumus, *ευπραγως* enunciamus, (non adhibendo tali simulandi aut dissimulandi artificio.) 2) carebant satis idonea ratione, quas sibi reperisse videbantur, *λογων σχηματ.* species sub certa quaedam genera revocandi. Poterant forsitan omnino 3 primaria talium oratt. genera constitui, cum illud fingendi et occultandi artificium a) vel ad rem ipsam primariam, in qua explicanda et probanda versaretur oratio, b) vel ad consilium, quo ea tractaretur, c) vel ad homines, ad quos converteretur oratio, proxime pertineret. Quae ad singulas huius disciplinae in nostris commentariis obviae partes illustrandas attinent, in ipso commentario notabuntur.

2) *αγωνες* h. l. neque de solo orationum indicialium genere, neque de ea tantum oratt. parte, qua confirmationes continentur dici, sed latiori sensu quodvis oratt. genus indicare, omnis sequens disputatio ostendit, qua scriptor ea, quae de *αγωνι σχηματ.* praecipiuntur, ad omnia eloquentiae genera transfert. De primo et proprio usu vocabuli *αγων*, quo de orationibus forensibus diceb. (quippe quae in certamine duorum oratorum versabantur) cfr. Ernestius in lex. techn. Gr. rhet. sub h. v.

3) *ολας υποθεσεις.* Voc. *υποθεσεις*, quod alibi argumentum dicendi signif. (vd. c. 4. §. 3.) h. l. ad ipsam orationem transfertur (ut ap. Dionys. Halic. *περι συνθεσεως ονομ.* c. 4. p. 31. T. V. Reisk.) Opponuntur enim *ολαι υποθεσεις τοις μερεσι των αγωνων.* *περαιναι τας υποθεσεις* i. q. perficere, consummare orationes, ut Hermog. *περι ευρεσεων* (loco supra laud.) *πλαγιον δε εστιν, οταν μετα του κατασκευαζειν το εναντιον και αλλο τι περαινη ο λογος.*

4) Pro *ειδει* cod. Colb. exh. *σχηματι*, in margine tamen *ειδει*. Debetur illud haud haud dubie vel interpretamento, vel librario, aberranti in seqq. ubi saepius mentio fit *των σχηματων.* *ειδος* i. q. antea *τροπος των λογων.*

5) *μεταχειρισεως.* Codd. reg. I. et Cant. *μεταχειρισεως*, vd. c. 4. §. 1. n. II.

τὴν ⁶ τὴν μέθοδον δηλώσομεν, αὐτὰς τὰς παλαιὰς, ἃς ἔφασι τινες κακῶς εἶναι τῷ τρόπῳ τῶν λόγων, μαρτυρούμενοι.

β'. Ἐστὶ γὰρ τῶν καλεσμένων σχημάτων εἶδη τρία ⁷ τὸ μὲν ἐστὶ σχῆμα λέγον μὲν, ἃ βλάσται, δεόμενον δ' εὐπρεπείας, ἢ δι' ἀξίωσιν τῶν προσώπων, πρὸς ⁸ ἃ ὁ λόγος, ἢ δι' ἀσφάλειαν ⁹ πρὸς τὰς ἀκούοντας. καὶ τέτρω μὲν τῷ εἶδει ἐκ ἀντιλέγουσιν ¹⁰ οἱ ῥητορικοὶ, ἀλλὰ κκλᾷσιν αὐτὸ χρῶμα. ¹¹ τὰς ἡμῶν εὐπροσώπως ¹² λόγους, ἐκ οἷδα, ὁκίθεν ὀρμηθέντες, ἔτως ὀνομάζουσιν, ὅταν ἢ πρὸς πᾶν τῶν διαλέγεσθαι, ἢ πρὸς ἀρίστους, ἢ πρὸς στρατηγόν, ¹³ ἢ πρὸς ἀρχὴν τινα, ἢ πρὸς ὅλην πόλιν. ¹⁴ τὸ δὲ (τι) σχῆμά ἐστι πλαγίως ¹⁵ ἑτέρα μὲν λέγοντες ἑτέρα δ' ἐργαζόμενον ἐν λόγοις. τρίτον σχῆμά ἐστι, τὸ οἷς λέγει τὰ ἐνχυτρία πρὸς τὴν πραγματευόμενον.

γ'. Τοῦ μὲν οὖν καλουμένου ὑπὸ τῶν πολλῶν χρώματος οὔτε ἀποκεκρυμμένη, οὔτε χαλεπὴ μέθοδος. ¹⁶ ἐπισκία γὰρ

πρὸ-

6 αὐτὴν τὴν μέθοδον. Cum pronomen αὐτὰς, ex usu loquendi Graeco. substantiva, quae eo addendo insigniuntur, rectius praecedat, quam sequatur; praestat, opinor, vulgarem lect. αὐτὴν τὴν μεθ. retinere, quam cum Sylburgio legere: αὐτῆς.

γ. 2.

7 εὐπρεπείας. εὐπρεπεία in sermone dicitur studium servandi decorum, i. e. orationem ita conformandi, ut dignitas hominum, ad quos pertinet oratio, minime laedatur. Vd. Demetrius Phaler. de elocut. §. 305. ed. Fischeri. et nostrae comment. c. 9. §. 1. 2. 3. — ἀξίωσις i. q. dignitas, ut in Dionysii Halic. antiquitt. Romm. p. 2182. ed. Reisk. Ael. varr. histogr. 7, 21.

8 Pro vulg. πρὸς οὓς ὁ λόγος, rationibus grammaticis ductus edidi πρὸς ἃ ὁ λόγος.

9 ἀσφάλεια tribuitur orationi, quae neque causae quam orator probaturus est, neque ipsi oratori ullum adfert periculum. Vd. praeter alia multa loca infra c. 11. §. 8. Demetr. Phaler. l. 1.

10 ἀντιλέγουσιν i. q. supra οὐ φασιν εἶναι.

11 χρῶμα. Quum ea, quae colore quodam obducuntur, haud raro speciem lucentur, quae oculos minus offendat, transferunt interdum voc. χρῶμα, ut lat. color in technologia rhetorum ad ea artificia, quibus adhibendis orator cavet, ne, quae dicat, vel alios offendant, vel ipsi parum honorifica videantur. Ita Hermogeni in διαρ. κασεων p. 8. et p. 42. χρῶμα adhibere dicitur, qui proferat aliquid ad mitiganda aut excusanda ea, quae se fecisse fateatur. Simil. Quintil. instit. oratt. l. 3. c. 8. deformibus dicit dandum esse colorem laudatque Catilinae exemplum, qui apud Sallustium ita loquens inducatur, ut rem sceleratissimam non malitia, sed indignatione videatur audere. Inde simul patet, quid sibi velint verba §. 3. obvia: μεγίστη δὲ καὶ βαρυτάτη ἐν ταῦτοις τοῖς λόγοις μέθοδος, τὸ ἑτέρας αἰτίας υποβαλεσθαι πρὸ τῶν λυκουντῶν λόγων.

bus antiquis, quos nonnulli hoc orationum genus adhibuisse negant, in testimonium adductis.

§. 2. Sunt enim figurarum, quas ita vocant, tria genera. Quorum primum dicit quidem, quae dicere vult, sed decori studium exigit, sive, ut hominum, ad quos pertineat oratio, dignitati conveniat, sive, ut maiorem apud auditores sibi comparet fidem. Et huius quidem generi non adversantur rhetores, sed coloris nomen ei imponunt. Sic enim appellant, nescio quibus causis ducti, orationes speciosas, quibus utuntur, qui patriam, principes, duces, magistratus, aut omnem civitatem alloquuntur. Alterum genus oblique alia dicit, alia dicendo machinatur. Tertium, ut contraria iis, quae dicantur, fiant, efficere studet.

§. 3. Illius quidem generis, quod plerique colorem appellant, neque obscura est neque difficilis ratio. Quippe

De aliis vocab. *χρῶμα* significat. rhetoricis vd. Ernesti lex. techn. Gr. rhet. sub h. v. Simile voc. *κλασμα* Demetr. Phal. §. 321. (edit. Fisch.) ad omnes *λόγους σχήμα* transfert.

12 *λόγοι ευπροσώτοι* sunt sermones qui facile probantur et placent audientibus, speciosi. Simili sensu *λόγοι ευπροσώτοι* καὶ *μυθοί* dicc. Demostheni *περὶ σταθάνου*, p. 277. Vol. I. Reisk. Vd. supra c. 1. §. 2. n. 19.

13 *στρατηγός* cum h. l. a magistratibus distinguatur, (*ἡ προαρχὴν τίνα*) non magistratum (ut c. 10. §. 15.) sed belli ducem significare videmus. — *αρχὴ* h. l. de eo dic qui magistratum gerit.

14 *το δὲ τι σχήμα*. etc. Nolim equidem pro vulgari lect. Andr. Schotti conjecturam *ἕτερον δὲ σχῆμα* etc. substituere. *τα δὲ* refer. ad superiora illa: *το μὲν ἐστὶ σχήμα* etc. ita ut form. *το μὲν* — *το δὲ*, h. l. partitionem inserviat. Ingenue tamen fateor, me non intelligere, quid sibi velit additum *τι*, cum via minuendi et limitandi, quam *τι* in illo formulat *το μὲν* — *το δὲ* usu obtinere soleat, ab h. l. aliena videatur. (Cfr. Vigerus l. 1. ed. H. Vol. I. p. 13. 14. nota Cl. Herm. p. 701. Vol. II.).

15 *πλεγμαίς*. *τα πλεγμαίς* in sermone dicuntur, quaecumque a recta via, quam naturae simplicitas monstrat, declinant, et ambages quasdam atque artificia continent. Ita infra *λόγοι σχήματ.* vocantur *πλεγμαίς* §. 16. et *γένος κατὰ το πλεγμαίς* illa oratt. figur. species, qua orator non modo contraria iis, quae dicuntur, sed praeterea alia quaedam efficere studet, Hermogeni loco in n. 1. laud. vd. Ernesti in lex. techn. Gr. rhet. sub v. *πλεγμαίς*.

§. 3.

16 *ἐπιεικεία* est modestia et verecundia orationis, quae quibusnam rationibus nitatur, copiosius docet Hermogenes *περὶ*

H

τα φαίνονται τοῖς ἀκροῦσι· καὶ ἐν τούτῳ τῷ εἶδει τὸ κοινό-
 τατον ²⁵ δὴ φαίνεται, τέχνη ῥήτορος ὅσα, τὸ ἐναντία
 λέγειν. τίς ὁ λόγος; βραχὺς καὶ σαφής. ὥσπερ ²⁶ γὰρ
 ἐν τοῖς ἀπλοῖς τῶν ἀγώνων ὠφέλειον ἔχει τὸ μὴ δοκεῖν
 ἐναντία λέγειν, ἔτιω ἐνταῦθα κέρδος αἱ ἐναντιώσεις ἔχουσι·
 τὸ δὲ μὴ (δοκεῖν) ἐναντία λέγειν, ζημίαν καὶ πάνυ. ²⁷ δι-
 καιώσει γὰρ οἷς λέγει τίς τὰ ἐναντία. ²⁸ οἷς γὰρ βέλεται,
 αὖ (λέγων) πείτη, τὰ ἐναντία πράξει· αὖ δὲ, ἃ βέ-
 λεται, κατεργάζεται, ἐναντία οἷς λέγει πείθειν δοξει.
 μέθοδος δὲ τούτων τίς; ὥσπερ ἐν τοῖς ἀπλοῖς ἀγῶσι τὰς ²⁹
 προτάσεις τὰς οἰκίας ἰσχυράς εἶναι δεῖ, τὰς δὲ τὸ ἀν-
 τίσταται

audientibus, qui intelligunt, dicentem contraria iis, quae
 dicat, efficere velle.

²⁵ το κοινωτατον δη φαίνεται etc. το ἐναντία λέγειν tam necessa-
 rio pertinet ad omnem harum orat. indolem, ut in hoc di-
 cendi genere illa ipsa contraria iis, quae rator in animo ha-
 beat, dicendi ratio (in qua singulare inest dicentis artifi-
 cium) maxime vulgaris videatur. το κοινον rhetoribus Græc.
 haud raro dicitur id, quod a communi et usitatissima dicen-
 di ratione non deflectit, (quo sensu ονοματα κοινά, Dionys.
 Halic. indic. de Lysia, c. 3. et κεινα διανοηματα Hermogeni
 περι μεθοδου δεινοτητος. Vd. infra c. 9. §. 14.) Respicit no-
 ster, dum haec disputat, ad controversias simplices, in qui-
 bus tantum abest, ut soleant dicentes contraria dicere iis,
 quae in animo habeant, ut potius, si quis id fecerit, vitio
 ei vertatur. Obscuriorem reddit omnium locum latini int.
 versio: „necesse est enim, ipsa auditoribus in contrariam
 „partem propensa videatur; ut ex hac dicendi forma facilli-
 „me appareat, rhetoricae artis esse contraria dicere.“

²⁶ Vulgo omnis locus ita legitur: ὥσπερ γορ — αἱ ἐναντιώσεις
 ἔχουσι τὸ δὲ δὴ ἐναντία λέγειν, ζημίαν καὶ πάνυ. In his cum
 sponte pateat, vocab. ἐνταῦθα ad genus λεγων εσχημ. pertine-
 re, iam alii interpretes (nt A. Schottius latinus int.) recte
 viderunt, nullo modo ferri posse sensum, quem posterior-
 is membri lectio vulg. suppeditet: haud parum obesse,
 si quis contraria dicat. Legi volunt facili mutatione: τὸ δὲ
 μὴ ἐναντία λέγειν, (quod in cod. reg. 1. et margine cod. Colb.
 reperitur.) Verum his nondum omnis omnino tollitur diffi-
 cultas. Nam si hoc sibi voluit scriptor, obesse, si quis in
 tali orationum genere non dicat contraria iis, quae vere effi-
 cere cupiat, non poterit non ineptissima dixisse videri, cum
 non perpenderet, eo, quod non dicantur contraria iis, quae
 orator efficere velit, id ipsum tolli, quo oratio quaedam fiat
 εσχηματισμενη. Recte vero omnis procedat oratio, si, mutato
 δὴ in μὴ, ante ἐναντία addatur δοκεῖν. Multum obest in illo
 σχηματων genere adhibendo, si quis non videtur (audienti-
 bus) contraria dicere iis, quae in animo habet. Ita quippe
 fiet, ut minime, quae vere efficere cupiat, sed, quae se velle
 simulet, audientibus persuadeat. Explicatur praeceptum iis,
 quae mox sequuntur: οἷς γὰρ βουλεται, αὖ λεγων πείτη etc.

contraria dicendi ratio (in qua singulare inest dicentis artificium) maxime vulgaris videri. Quenam est rei causa? In promptu est posita, et his paucis continetur. Quemadmodum in simplicibus orationibus prodest, non videri contraria dicere, ita in figuratis commodum adfert talis repugnantia, neque parum obest, si quis non videtur contraria dicere. Comprobabit enim orator contraria iis, quae dicuntur. Quodsi, quae dicit, persuaserit, plane repugnabit iis, quae efficere voluerat. Sin, quae voluerit, effecerit, persuasisse videbitur, quae contraria essent iis, quae dixisset. At quamam ratione orationes illae tractandae? Quemadmodum in simplicibus oratt. argumenta, quibus orator suam causam com-

27 δεικνύωσι — εναντία. Dubius haereo, utrum omnis haec ῥησις aeriori cuidam rhetori originem debeat, qui illam margini adscriberet, unde mox in textum irreperet, an rectius inseratur post vbb. εναντία οἱς λέγει πείθειν δοξει. Carte eo loco, quo vulgo legitur, omnem orationis seriem perturbat. Patet enim, ea quae mox sequantur, οἱς γὰρ βουλευται ἂν λέγων πείσῃ etc. causam continere. cur in h. c. oratt. genere damnum adferat, si quis non videatur contraria dicere, expedit vero, si quis videatur iis, quae in animo habeat, contraria eloqui.

28 οἱς γὰρ βουλευται, ἂν λέγων πείσῃ. Haereo in participio λέγων. Etenim cum quisvis orator velit debeatque ope sermonis, dicendo (λέγων) ad persuasionem perducere audientes, sive ea ipsa, quae aperte dicat, sive (schismaticus usus) contrariam sententiam velit persuadere, non potest orator, qui λέγων persuadet, consilio ipsius adversari. Malim legere: ἂν, αὐτὸς λέγει, πείσῃ etc. quae respondeant seqq. ἂν δὲ, αὐτὸς βουλευται, καταργαζέται etc. Ceterum cod. Cant. perperam omittit vbb. οἱς γὰρ. Idem mox αὐτὸς βουλονται, pro αὐτὸς βουλευται, et οἱς λέγειν δοξει, pro οἱς λέγει πείθειν δοξει.

29 προτάσεις τὰς οἰκίας. προτάσεις, proprie enunciationes quaedam universae, & quibus fieret argumentatio, v. c. esse aliquid bonum aut honestum, (vd. Vateri animadversae ad Aristot. libros rhetoricos p. 39. 40.) saepe dicuntur quaevis argumenta, quibus orator innititur. Loco laud Ernesti in lex. techn. Corr. rhet. sub h. v. προτάσεις οἰκίας dici ea, quae oratori, de quo sermo est, eiusque causae favent, argumenta, intelligitur ex oppos. τὰς δὲ τοῦ αντιδικνοῦ, ubi pro vulg. δὴ malim δὲ. — Omnis locus vulgo ita legebatur: ὡς περ ἐν τοῖς ἀπλοῖς ἀγῶσι τὰς προτάσεις τὰς οἰκίας ἀσθενεῖς εἶναι δὲ, τὰς δὲ τοῦ αντιδικνοῦ ἰσχυράς, καὶ τὰ μὲν παρ' αὐτοῦ εὐδιαλυτά etc. Verum, ne partim scriptor sibi ipse repugnare videretur, partim apodosis iusta deesset, sedes vocabulorum ἀσθενεῖς et ἰσχυράς inter se permutandas et pro καὶ τὰ μὲν etc. potius: οὕτως ἐνταυθα τὰ μὲν etc. scribendum putavi. Ita mox: οὕτως ἐν τοῖς τοιοῦτοις etc. τὰ μὲν παρ' αὐτοῦ εὐδιαλυτά

πιδίκε ἀσθενεῖς, (ἔως ἐνταῦθα) τὰ μὲν παρ' αὐτῶ εὐ-
διάλυτα προβάλλεσθαι, τὰ δὲ παρὰ τῷ ἐναντιομένῳ δυσκατα-
γώνισα· αὕτη μία μέθοδος. δευτέρα δὲ· ὥσπερ ἐν τοῖς
ἀπλοῖς ἀγῶσιν ἡ χρῆς εὐεφόμενα ³⁰ λέγειν, εἰ οἷς ἂν καὶ
ὁ ἀντιδίκος χρήσαιοτο, ἔως ἐν τοῖς τοιαύτοις τῶν ἀγῶνων
τοιαῦτα λέγειν δεῖ, οἷς καὶ ὁ ἀντιλέγων χρήσεται. οἱ
μὲν ἔν κυριώτατοι τρόποι τῶν ἐτχηματισμένων λόγων ἔτσι.

δ'. Ἡρτηνται ³¹ δὲ ἐκ τέτων τῶν τρόπων κἀκεῖνα·
³² τὸ μὲν αὐτὰ δοκῶντα λέγειν ἑτέρῳ προσιπόντι, ἑτέραν
ὑπόθεσιν διοικεῖσθαι· τὸ δ' ἐναντιοῦσθαι δοκῶντα τῷ λόγῳ,
βοηθεῖν τῷ ἔργῳ, καὶ προκατασκευάσαντα ἐν ἄλλῳ λόγῳ
τὴν τῷ σχήματος χρεῖαν, ὑπερβάλλεσθαι τὴν ὑπὲρ αὐτῶ
παρρησίαν

sunt i. q. προτάσεις οικίας ἀσθενεῖς, ut τὰ παρὰ τοῦ ἐναντιομε-
νου δυσκαταγώνισα i. q. τὰς προτάσεις τοῦ ἀντιδικικοῦ ισχυράς. —
εὐδιάλυτα non differt ab eo, quod alibi leg. εὐλύτα: quae fa-
cile redargni possunt. Oppon. δυσκαταγώνισα quae contra
dicendo vix refutantur. Vd. Ernestius sub h. v. in lex. laud.
— προβάλλεσθαι i. q. simpl. proferri, proponi, quo sensu
Sophistae olim iubebant audientes aliquid προβάλλαν, de
quo ipsi possent αυτοσχεδιάζοντες (sermone extemporalī)
disputare. Vd. Cresollī theatrum rhetorum vet. etc. l. 3.
c. 11. Propterea infra c. 10. §. 13, et alibi προβλημα argu-
mentum orationis appellatur.

³⁰ Quaeenam dicantur εὐεφόμενα rhetor ipse expl. add. εὐδ' οἷς
ἂν καὶ ὁ ἀντιδίκος χρήσαιοτο. Argumenta intell. quae in con-
trariam partem verti possint, ita ut adversarii causae fa-
veant, mutabilia.

§. 4.

³¹ ἡρτηνται δὲ ἐκ τούτων etc. Locus vulgo admodum corrup-
tus ita se habebat: ἡρτηνται δὲ τούτων τὸν τρόπον κἀκεῖνα ἅττα
αὐτὰ δοκῶντα λέγεσθαι ἑτέρῳ προσιπόντι ἑτέραν ὑπόθεσιν διοικεῖ-
σθαι τὸν ἐναντιοῦσθαι δοκῶντα etc. Bene quidem vidit Sylb.
nullum inde sensum posse extricari, nisi post κἀκεῖνα (s. κἀ-
κεῖνα) interpungatur, et ἅττα mutetur in τὰ. Rectius tamen
vera lectio restitui mihi posse videbatur, scribendo τὸ μὲν
αὐτὰ et mox τὸ δ' ἐναντιοῦσθαι (ne iusta copula, quae in tali-
bus partitionibus addi solet, desideretur) itemque vulg. le-
ctione ἡρτηνται δὲ τούτων τ. τρόπον mistanda in ἡρτηνται δὲ ἐκ
τούτων τῶν τρόπων. (ut infra c. 10. §. 19. coll. §. 1.) Formu-
la: ἡρτηνται ἐκ τούτων τ. τρόπων idem sign. quod alibi προση-
τηνται τούτοις: proxime his adnexa s. coniuncta sunt. Vd.
Donnaeus in praelect. super Demosth. orat. de pace p. 216.
ed. Beck. et quae de hoc voc. eique cognatis disputat Abre-
schius ad Aeschylī Prometheus V. v. 717.

³² τὸ δ' ἐναντιοῦσθαι — εἰς ἕτερον καιρὸν. Vulg. lectio haec
fuit: τὸν ἐναντιοῦσθαι δοκῶντα τῷ λόγῳ, βοηθεῖν τῷ ἔργῳ, προ-
κατασκευάσαντες τοῦ σχήματος τὴν χρεῖαν τὸ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ὑπερ-
βάλλεσθαι τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ παρρησίαν εἰς ἕτερον καιρὸν. Patet,

comprobet firma, adversarii vero infirma esse debent; ita in his pro ipsius causa argumenta, quae facile dissolvantur, pro adversario ea, quae redargui facile nequeant, proferat necesse est. Haec prima ratio. Altera his continetur. Quemadmodum in orat. simplicibus non convenit mutabilia dicere, neque ea, quibus adversarius quoque uti possit, ita in hoc genere ea sunt dicenda, quibus adversarius quoque utatur. Haec sunt praecipua orationum figuratarum genera.

§. 4. His coniunctissima sunt illa, in quibus orator vel, dum consentire videtur ei, qui prior dixerat, aliud plane argumentum pertractat, vel re vera adiuvat alterum, dum oratione adversari videtur, itemque, cum in alio sermone artis ope orationis figuratae usum praeparaverit, rei, ad quam illa pertinet, liberiores explicationes.

Rhetorem de eo orationis artificio disputare, quo tunc orator, cum promittat, se in alia oratione argumentum aliquod copiosius esse pertractaturum, et ita rem differat, eo ipso satis clare indicet, quae indicari velit. (Cfr. §. 14.) At non aequè intelligi puto, quid sit *εν αλλω λογω υπερβαλλεισθαι*, et quo spectent verba: *προκατασκευασαντος του σχηματος την χρειαν*. Versio enim latini interpr. „dicendi figura huic negotio subserviente, si alia in oratione hanc (in contrarias, disserendi partes) libertatem in aliud tempus reiciat“ neque vulgatae lect. satis convenit, neque, quomodo singula inter se cohaereant, satis declarat. Unde scribendum videbatur: *και προκατασκευασαντα εν αλλω λογω την του σχηματος χρειαν, υπερβαλλεισθαι την υπερ αυτου παρερησιαν εις ετερον καιρον*. Singularem *λογων εσχημ.* speciem eas orationes constituere putat, ubi orator, cum in alio sermone orationis figuratae usus artificiose praeparatus fuerit, liberiores rei, ad quam illa pertinet, explicationem in aliud tempus differt. Liceat huius emendationis et confirmandae et illustrandae causa ad exemplum orationis Nestoreae provocare, quae infra §. 14. ad explicandam huius orat. generis indolem adfertur. Nestor, cum sermone, qui Hom. Il. 1, 56. sqq. legitur, significasset, multa ipsi admodum necessaria superesse dicenda, a Diomede, qui antea verba fecerat (Achillem placari debere obscurius innuendo) non prolata, et iuniores discedere, Agamemnonem vero senes epulis excipere iussisset, ut et ipse et ceteri liberius possent consilia sua proferre; mox, institutis haece epulis (Il. 1, v. 104. sqq.) alio sermone propius tendit ad consilium de Achille placando proponendum, idemque sub finem satis clare eloquitur, ita tamen ut uberiores rei explicationem in aliud tempus differat, dicens: *de-liberemus. num s. quanam ratione placare possimus Achillem*. Vd. nott. ad §. 14.

παρήσιν εἰς ἕτερον καιρόν. 33 τῶν δὲ καὶ τὰ παραδειγ-
ματα λαβεῖν ἐκ τῶν βιβλίων. ληψόμεθα δὲ παρὰ Δημο-
σθένους, Θεκυδίδου, Ξενοφώντος, Πλάτωνος, Εὐριπίδου,
τῆς καμωδίας, Ὀμήρου, ἀπὸ πασῶν ἰδεῶν τῆς ῥητορικῆς,
συμβουλευτικῆς, δικανικῆς, πανηγυρικῆς. μεμνησθαι 34 δὲ
χρὴ περὶ τῶν σχημάτων τῶν ἐναντία βελομένων οἷς λέγε-
σιν, ὅτι (ταύτη) τῇ μεθόδῳ ἀγωνιζομένοις, εἴ τις πορεύ-
ηται, ὥς ἔφαμεν, δι' ἐναντιώσεως, 35 μέγας κίνδυνος
πρόσσει τῷ μὴ Φωραθῆναι ὑπὸ τῶν ἀκροαμένων, ὅτι 36
τεχνάζει τῆς ἐναντιώσεως εἰς δόξαν ἐμπεσεῖν. 37 αἱ γὰρ
(διαλεχθεῖς) ἡ τέχνη, συμβήσεται 38 Φιλονεικέντας, ᾧ
προποισίται λέγειν, συγχωρεῖν τῷ ῥήτορι, ἔχ. ἃ βέ-
λονται, ταῦτα 39 ψηφίζεσθαι. Φράτομεν ἔν καὶ ὅπως τις
40 ἂν λάθοι μεταχειριζόμενος τὸν δι' ἐναντιώσεως λόγον.

ε. Δημοσθένους τοίνυν ὁ ῥήτωρ. ἵνα πρῶτον καὶ τὸ
ὄνομα τῆ σχήματος καὶ τὴν χρεῖαν δεῖξωμεν παρ' αὐτῷ
δεικνύντι.

33 τούτων. Intelligi omnia omnino hucusque commemoratæ
orati figuratarum genera seqq. docent.

34 μεμνησθαι δὲ χρὴ etc. Vulgo locus ita legebatur, ut com-
moda sententia nullo modo elici inde posset: μεμνησθαι χρὴ,
ὅτι τῇ μεθόδῳ καὶ περὶ τῶν σχημάτων τῶν ἐναντία βουλομένων οἷς
λέγουσιν ἀγωνιζομένοις, εἴ τις πορεύηται, ὥς ἔφαμεν, δι' ἐναντιώ-
σεως, μέγας κίνδυνος πρόσσει τῷ μὴ etc. Miror profecto, quod
nullus interpretum in iis haeserit, vel ad emendandum lo-
cum aliquid attulerit praeter Wolfium, et Sylburgium, quo-
rum ille de post μεμνησθαι addi, hic πρόσσει τῷ pro vulg.
πρόσσει τῷ legi voluit (ubi tamen accommodatius puto τοῦ).
Rectius procedit oratio, partim verbis eo modo, quem in
textu sequenti sumus, transpositis, partim addito pron. ταύτη
ante τῇ μεθόδῳ.

35 πορεύηται — ἐναντιώσεως. Parum refert, num et hoc lo-
co, et infra in verbis: τὸν δι' ἐναντιώσεως λόγον singularem
numerus, qui vulgo in edd. exstat, retineas, an cum plu-
ribus codd. legas ἐναντιώσεων. Utramque formam loquendi
modo, quo posier nititur, bene convenire, patet e verbis:
ὅτι τεχνάζει τῆς ἐναντιώσεως, etc. (ubi numerus singul. uno
omnium codd. consensu leg.) coll. §. 3. εἰς ἐναντιώσεις ὑποτί-
πτοντα etc. et: κερδὸς αἱ ἐναντιώσεις ἔχουσιν. — πορευεσθαι δι'
ἐναντ. i. q. eam in dicendo viam ingredi, ut σχηματί utaris,
quo contraria dicas iis, quae in animo habeas. Saepissime
verba eundi et procedendi ad oratorem transferuntur, ut in-
fra §. 12. ex. et al.

36 ὅτι τεχνάζει — ἐμπεσεῖν. Non video, quam causa idonea
ductus A. Schottus vel vbb. ὅτι τεχνάζει, vel voc. ἐμπεσεῖν
omitti voluerit τεχνάζειν dicitur εἰς ἐναντιώσεως δόξαν ἐμπεσεῖν,
qui attem adhibet, ut videatur (audientibus) contraria di-
cere iis, quae effici velit. Simil. Demosth. T. II. ed. Reisk.

cationem in aliud tempus differt. Iam vero exempla quoque e scriptoribus petita proferenda sunt. Sumemus e Demosthene, Thucydide, Xenophonte, Platone, Euripide, comicis, Homero, ita ut omnium rhetorices generum, deliberativi, iudicialis, demonstrativi rationem habeamus. Praeterea de controversiis figuratis, quae contraria efficere student iis, quae dicuntur, hoc teneri oportet, iis, qui hac methodo usi dicendo contendunt, (si quis, ut antea diximus, contraria dicendo ad scopum tendat) haud leve imminere periculum, ne artificium, quod adhibeat, ut consilio suo repugnare videatur, ab auditoribus deprehendatur. Quodsi artificium intellectum fuerit, eveniet, ut altercandi cupidi oratori, quae specie proposuerit, concedant, neque, quae persuadere iis voluerit, decernant. Docebimus igitur, quam ratione in ea, quae repugnantia utatur, oratione conformanda artificium occultare liceat.

§. 5. Demosthenes igitur orator (ut primum omnium et nomen figurae, et usum, ipso Demosthene magistro

p. 1158. τεχναζων χρόνον συγγενεσθαι. — δεξιν interdum sensu latiori omnino est opinio, quam quis de alio tenet, unde malo quoque sensu dic. Ael. varr histt. 4, 20.

37 εἰ γὰρ διαλεχθῇ. Emendatio A. Schotti, qui pro vulg. εἰ γὰρ διαλεχθῇ (quod omnino parum commode legitur) substitui vult εἰ δὲ λάθῃ (sin lateat ars, nec animadvertatur) et antecedentibus et sequentibus repugnat. Jam enim scriptor in eo versatur, ut ostendat, non prodendum esse artificium, quod adhibeat orator, ut contraria iis, quae efficere velit, dicere videatur. Malim εἰ γὰρ διελεχθῇ (a διαλαμβάνειν, quod interdum a prima notione dirimendi et discernendi ad animum cogitantem et intelligentem transfertur. v. d. Rudolph. in comment. ad Ocellum Lucanum de natura rerum, p. 290.)

38 φιλονεικούντας. φιλονεικεῖν i. q. altercandi et contradicendi esse studiosum, h. l. de iis dic. qui animo malevolo alia omnino probare et discernere constituerunt, quam quae orator proponat. — Artificii usum vult ita fieri, ut audientibus, etsi veram oratoris mentem intelligant, minime tamen in singulis orationis partibus pertractandis artis studium appareat. Quod quam ratione institui debeat, docetur §. 16.

39 ψηφισθῆναι e codd. recepi pro vulg. ψηφισασθαι, quod propter antecedd. συμβήσεται — συγχωρεῖν locum habere non potest.

Pro vulg. φρασμεν in plur. codd. φρασμεν. At indicativum modum in eadem form. supra legimus §. 1. ex.

40 οὕτως τις αὖ etc. Perperam codd. Colb. et Cant. οὕτως τι αὖ

τὸ δὲ ὅλας ὑποθέσεις ³ διὰ τέτα τῆ τρόπῃ τῶν λόγων περαινεσθαι, ἔχ' οἷον τ' εἶναι φασί. μὴ γὰρ δυνατόν εἶναι, μὴ σαφῶς ἀκροῦντας τὰς ἀκροαμένους συνιέναι, περὶ δ' ὁ λόγος ἐστίν. ἤτε τὰς παλαιὰς κεχρησθαι ⁴ τῷ τοιαύτῳ εἶδει τῶν λόγων καὶ τῶν ἀγώνων. ἡμεῖς δὲ, καὶ ὅσοι τρόποι τῶν ἐσχηματιζμένων ἀγώνων, φράσομεν, καὶ τῆς μεταχειρήσεως ⁵ αὐτὴν

volumus, partim aliud illi coniunctum consilium consequi studemus, (quam orat. figg. speciem in nostris commentariis non commemoratam patet e duabus aliis esse compositam, α) earum quibus contraria iis, quae dicuntur, effici volumus, β) earum, quibus alia obtendimus, alia re vera consequi studemus, cfr. nostrum c. 8. §. 3. 5 — 12: c. 9, §. 4. 10 — 13.) c) τὸ κατὰ ἔμφασιν, ὅταν τι λέγειν μὴ δυναμένοι, διὰ τὸ πενωλῦσθαι καὶ παρρησίαν μὴ ἔχειν, ἐπὶ σχήματι ἄλλῃς ἀξιώσεως ἐμφαινόμεν κατὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ λόγου, καὶ τὸ οὐκ ἔξον εἰρησθαι, ὡς εἶναι τε κῆσαι τοῖς ἀκούουσιν, καὶ μὴ ἐπιλήψημον εἶναι τῷ λέγοντι. i. e. ubi, eum prohibeamur, quominus aliquid aperte enunciemus, id ita significamus, ut specie aliud quid exigamus, sermone huic consilio accommodata componendo, et, quod dicere non licet, ita dicimus, ut neque audientes ignorent, neque orator reprehensionem incurrat. Patet, aliis verbis significari orat. figurat. speciem locis antea laud. commentariorum nostrorum commemoratam τὸ ἕτερον προτείνειν, ἕτερον διοικεῖσθαι. Praeterea apud Apsinem l. l. alius cuiusdam orat. ἐσχηματ. generis mentio facta est, ὅταν τινες τοῖς πρότερον εἰρημένοις ὑπ' αὐτῶν τὰ ἐναντία συμβουλεύσωσιν, i. e. ubi quis contraria suadet iis, quae antea ipse suaserat. Quae in nostris commentariis (c. 8. §. 3. coll. c. 9. §. 7.) prima commemoratur species, τὸ εὐκρετῶς λέγειν, (ubi, quae dici volumus, dicimus, ita tamen, ut decoro maxime studeamus, et praefamine quodam mitigemus quaecunque offendere possint animum audientis,) ea neque apud Hermogenem, neque in Apsinis libro disarte commemoratur, licetque omnino dubitare, num recte possit illa species inter λόγους ἐσχηματισμένους referri. Minus arrident, quae apud Demetrium Phaler. Quintil. et Julium Rufin. de iisdem rebus praecipuntur. Nam cum illo quidem (Demetrius) magis exemplis quibusdam talium σχημάτων adferendis, quam universis generibus notandis rem illustraret, hi vero divisionis fundamentum sequerentur, non ab eo, quod praecipue esset spectandum (ipsius horum σχημ. methodi discrimine) sed a diversis eorum commodis petitum, neque omnia huc spectantia comprehendere, neque ordine accuratiori de his praecipere poterant. Nec potuit non diversimode omnis haec λόγων ἐσχημ. disciplina a rhetoribus vet. tractari, ita ut alii alias species vel adderent vel omitterent, neque unum omnes in iis constituendis sequerentur ordinem. Nam 1) non ubique satis certam tenebant λόγου ἐσχηματ. notionem. Quanquam enim universe omnem huius generis indolem propriam in eo versari putabant, quod vel simulentur quaedam vel dissimulentur, interdum tamen paulo latius

hæc orationis genere pertractentur, etsi concedunt, singulas orationum partes esse figuratas. Existimant enim, neque intelligere posse auditores, quam de re agatur, nisi id aperte significetur; neque veteres tali orationum et controversiarum genere usos fuisse. Nos vero, et, quot sint genera orationum figuratarum explicabimus, et modum tractandi indicabimus, ipsis scriptoribus

σχηματος notionem extendebant, ita ut contenderent, non modo omnino esse *λογους σχημα.* sed adeo nullam orationem carere figura. (vd. c. 9. in. ibique not.). Ipse capituli VIII. auctor non accuratius vim vocabuli definiit, fecitque, ut lector de certa, quam ille secutus fuerit, notione, omnino dubius posset haerere, cum præter orationes, quibus vel *contraria* dicimus iis, quæ efficere volumus, vel *alia* obtendimus, alia efficite studemus, illas quoque ad idem genus retulerit, quibus ea, quæ dicere volumus, *ευτραπες* enunciamus, (non adhibendo tali simulandi aut dissimulandi artificio.) 2) carebant satis idonea ratione, quas sibi reperisse videbantur, *λογων σχηματ.* species sub certa quaedam genera revocandi. Poterant forsitan omnino 3) primaria talium oratt. genera constitui, cum illud fingendi et occultandi artificium a) vel ad rem ipsam primariam, in qua explicanda et probanda versaretur oratio, b) vel ad consilium, quo ea tractaretur, c) vel ad homines, ad quos converteretur oratio, proxime pertineret. Quæ ad singulas huius disciplinae in nostris commentariis obviæ partes illustrandas attinent, in ipso commentario notabuntur.

2) *αγωνες* h. l. neque de solo orationum indicialium genere, neque de ea tantum oratt. parte, qua confirmationes continentur dici, sed latiori sensu quodvis oratt. genus indicare, omnis sequens disputatio ostendit, qua scriptor ea, quæ de *αγωνι σχηματ.* præcipiuntur, ad omnia eloquentiæ genera transfert. De primo et proprio usu vocabuli *αγων*, quo de orationibus forensibus diceb. (quippe quæ in certamine duorum oratorum versabantur) cfr. Ernestius in lex. techn. Gr. rhet. sub h. v.

3) *ολας υποθεσεις.* Voc. *υποθεσεις*, quod alibi argumentum dicendi signif. (vd. c. 4. §. 3.) h. l. ad ipsam orationem transfertur (ut ap. Dionys. Halic. *περι συνθεσεως ονομ.* c. 4. p. 31. T. V. Reisk.) Opponuntur enim *ολαι υποθεσεις τοις μερεσι των αγωνων.* *παρανιν τας υποθεσεις* i. q. perficere, consummare orationes, ut Hermog. *περι ευρεσεων* (loco supra laud.) *πλαγιον δε εστιν, οταν μετα του κατασκευαζειν το εναντιον και αλλο τι παρανιη ο λογος.*

4) Pro *ειδει* cod. Colb. exh. *σχηματι*, in margine tamen *ειδει*. Debetur illud haud dubie vel interpretamento, vel librario, aberranti in seqq. ubi sæpius mentio fit *των σχηματιν.* *ειδος* i. q. antea *τροπος των λογων.*

5) *μεταχειρισews.* Codd. reg. I. et Cant. *μεταχειρισεως.* vd. c. 4. §. I. n. II.

τὴν δὲ τὴν μέθοδον δηλώσομεν, αὐτὰς τὰς παλαιὰς, ἃς ἔφασι τινες καχεῖσθαι τῷ τρόπῳ τῶν λόγων, μαρτυρούμενοι.

β'. Ἐστὶ γὰρ τῶν καλεσμένων σχημάτων εἶδη τρία· ⁷ τὸ μὲν ἐστὶ σχῆμα λέγον μὲν, ἃ βάλεται, δοόμενον δ' εὐπρεπείας, ἢ δι' ἀξίωσιν τῶν προσώπων, πρὸς ⁸ ἃ ὁ λόγος, ἢ δι' ἀσφάλειαν ⁹ πρὸς τὰς ἀκρόντας. καὶ τέτρω μὲν τῷ εἶδει ἐκ ἀντιλέγεσιν ¹⁰ οἱ ῥητορικοὶ, ἀλλὰ καλεσθὶν αὐτὸ χρῶμα. ¹¹ τὰς ἡμῶν εὐπροσώπως ¹² λόγους, ἐκ οἷδα, ὁπίσθεν ὀρμηθέντες, ὥτως ὀνομάζουσιν, ὅταν ἢ πρὸς πατρίδα τις διαλεγῇται, ἢ πρὸς ἀριεῖα, ἢ πρὸς στρατηγόν, ¹³ ἢ πρὸς ἀρχὴν τινα, ἢ πρὸς ὅλην πόλιν. ¹⁴ τὸ δὲ (τι) σχῆμά ἐστι πλαγίως ¹⁵ ἕτερα μὲν λέγοντες ἕτερα δ' ἐργαζόμενον ἐν λόγοις. τρίτον σχῆμά ἐστι, τὸ οἷς λέγει τὰ ἐναντία πραχθῆναι πραγματευόμενον.

γ'. Τοῦ μὲν οὖν καλουμένου ὑπὸ τῶν πολλῶν χρώματος οὔτε ἀποκεκρυμμένη, οὔτε χαλεπὴ μέθοδος. ¹⁶ ἐπισκῆια γὰρ
προ-

6 αὐτὴν τὴν μέθοδον. Cum pronomen αὐτες, ex usu loquendi Graeco. substantiva, quae eo addendo insigniuntur, rectius praecedat, quam sequatur; praestat, opinor, vulgarem lect. αὐτὴν τὴν μέθ. retinere, quam cum Sylburgio legere: αὐτῆς.

7 εὐπρεπείας. εὐπρεπεία in sermone dicitur studium servandi decorum, i. e. orationem ita conformandi, ut dignitas hominum, ad quos pertinet oratio, minime laedatur. Vd. Demetrius Phaler. de elocut. §. 305. ed. Fischeri. et nostrae comment. c. 9. §. 1. 2. 3. — ἀξίωσις i. q. dignitas, ut in Dionysii Halic. antiquitt. Romm. p. 2182. ed. Reisk. Aek. varr. histogr. 7, 21.

8 Pro vulg. πρὸς οὓς ὁ λόγος, rationibus grammaticis ductus edidi πρὸς ἃ ὁ λόγος.

9 ἀσφάλεια tribuitur orationi, quae neque causae quam orator probaturus est, neque ipsi oratori ullum adfert periculum. Vd. praeter alia multa loca infra c. 11. §. 8. Demetr. Phaler. l. 1.

10 ἀντιλέγουσιν i. q. supra οὐ φασιν εἶναι.

11 χρῶμα. Quum ea, quae colore quodam obducuntur, haud raro speciem lucentur, quae oculis minus offendant, transferuntur interdum voc. χρῶμα, ut lat. color in technologia rhetorum ad ea artificia, quibus adhibendis orator cavet, ne, quae dicat, vel alios offendant, vel ipsi parum honorifica videantur. Ita Hermogeni in διαιρ. γράσεων p. 8. et p. 42. χρῶμα adhibere dicitur, qui proferat aliquid ad mitiganda aut excusanda ea, quae se fecisse fateatur. Simil. Quintil. institt. oratt. l. 3. c. 8. deformibus dicit dandum esse colorem laudatque Catilinae exemplum, qui apud Sallustium ita loquens inducatur, ut rem sceleratissimam non malitia, sed indignatione videatur audere. Inde simul patet, quid sibi velint verba §. 3. obvia: μεγίστη δὲ καὶ βαρυτάτη ἐν ταῦτοις τοῖς λόγοις μέθοδος, τὸ ἕτερας αἰτίας υποβαλεῖσθαι πρὸ τῶν λυπουμένων λόγων.

bus antiquis, quos nonnulli hoc orationum genus adhibuisse negant, in testimonium adductis.

§. 2. Sunt enim figurarum, quas ita vocant, tria genera. Quorum primum dicit quidem, quae dicere vult, sed decori studium exigit, sive, ut hominum, ad quos pertineat oratio, dignitati conveniat, sive, ut maiorem apud auditores sibi comparet fidem. Et huius quidem generi non adversantur rhetores, sed coloris nomen ei imponunt. Sic enim appellant, nescio quibus causis ducti, orationes speciosas, quibus utuntur, qui patriam, principes, duces, magistratus, aut omnem civitatem alloquuntur. Alterum genus oblique alia dicit, alia dicendo machinatur. Tertium, ut contraria iis, quae dicantur, fiant, efficere studet.

§. 3. Illius quidem generis, quod plerique colorem appellant, neque obscura est neque difficilis ratio. Quippe

De aliis vocab. *χρῶμα* significat. rhetoricis vd. Ernesti lex. techn. Græc. rhet. sub h. v. Simile voc. *πλάσμα* Demetr. Phal. §. 321. (edit. Fisch.) ad omnes *λογους σχημα*. transfert.

12 *λογοι ευπροσωποι* sunt sermones qui facile probantur et placent audientibus, speciosi. Simili sensu *λογοι ευπροσωποι καυμοι* dicit. Demostheni *περι εφανεου*, p. 277. Vol. I. Reisk. Vd. supra c. 1. §. 2. n. 19.

13 *στρατηγος* cum h. l. a magistratibus distinguatur, (*η προερχην τινα*) non magistratum (ut c. 10. §. 15.) sed belli ducem significare videmus. — *αρχη* h. l. de eo dic qui magistratum gerit.

14 *το δε τι σχημα*. etc. Nolim equidem pro vulgari lect. Andr. Schotti conjecturam *εταρον δε σχημα* etc. substituere. *το δε* refer. ad superiora illa: *το μιν εσι σχημα* etc. ita ut form. *το μιν* — *το δε*, h. l. partitionis inserviat. Ingenue tamen fateor, me non intelligere, quid sibi velit additum *τι*, cum vis minuendi et limitandi, quam *τι* in illo formulæ *το μιν* — *το δε* usu obtinere soleat, ab h. l. aliena videatur. (Cfr. Vigenerus l. l. ed. H. Vol. I. p. 13. 14. nota Cl. Herm. p. 701. Vol. II.).

15 *πλავις*. *τα πλავια* in sermone dicuntur, quaecunque a recta via, quam naturae simplicitas monstrat, declinant, et ambages quasdam atque artificia continent. Ita infra *λογοι σχηματ.* vocantur *πλავιοι* §. 16. et γενος *κατα το πλავιον* illa oratt. figur. species, qua orator non modo contraria iis, quae dicuntur, sed praeterea alia quaedam efficere studet, Hermogeni loco in n. 1. laud. vd. Ernesti in lex. techn. Græc. rhet. sub v. *πλავιον*.

§. 3.

16 *επιεικεια* est modestia et verecundia orationis, quae quibusnam rationibus nitatur, copiosius docet Hermogenes *περι*

H

προσθεῖσα τοῖς λόγοις, καὶ τὸ ¹⁷ ὑποσέλλεσθαι τῆς παρή-
σιας, καὶ αὐτὸ τῆτο τὸ αἰδεῖσθαι προσποιεῖσθαι, καὶ τὸ
ὁμολογεῖν μὴ βέλεσθαι τολμηρῶς, μηδ' ἀποκρυπταμένως
λέγειν, ἢ μέθοδος ἐστὶ τῶν τοιούτων λόγων. μεγίστη δὲ καὶ
βαρυτάτη ἐν τέτοις τοῖς λόγοις ¹⁸ μέθοδος, τὸ ἑτέρας αἰ-
τίας ὑποβαλέσθαι ¹⁹ εὐσχήμονας πρὸ τῶν λυπέντων λόγων.
οἱ δὲ ἑτέρα μὲν λέγοντες, ἑτέρα δὲ βελομένοι, τίνι με-
θόδῳ χρῶνται; προτείνουσι μὲν γὰρ ἑτέρα ²⁰ κεφάλαια
τοῖς ἀκρωμένοις. ἃ δὲ βέλονται πείσαι, ²¹ τοῖς προτα-
θεῖσι συγκατασκευάζουσι. καὶ τρόπον τινὰ διπλὴν ἀγωνίαν
ἀγωνίζονται. τῷ μὲν γὰρ λόγῳ ²² τὸ κοινὸν προτείνουσι,
τέχνη δὲ, ἣ τὴν χρεῖαν ἔχουσιν. ὁ δὲ οἷς λέγει τὰ ἐναν-
τία βελομένου λόγος ²³ ἀκρωσθαι, ἔτιωσι ἀτοπὸν τινὰ τὴν
μέθοδον ἔχειν δοῦναι. δεῖ γὰρ εἰς ἐναντιώσεις ²⁴ ὑποκρίνον-
τα

ιδίων l. 2. p. 256. seqq. ed. Sturmii. Refert ad eam praeter alia
το εἶναι ἐλαττοῦν τὰ αὐτοῦ χρησά, ἢ ὅσα ἔχει κατὰ τοῦ ἐχθροῦ
σφοδρά, ταῦτα εἶναι μείον, καὶ μὴ λαγεῖν σφοδρῶς. — Pro
προσθεῖσα in cod. reg. 1. προσθεῖσα leg.

17. ὑποσέλλεσθαι τῆς παρήσιας. ὑποσέλλεσθαι (vocabulum nauti-
cum, de velis contrahendis dici solitum) cum proprie signi-
ficaret: se contrahere, submittere, (quod inprimis est me-
tuentis) ad eos interdum transferrebat, qui prae metu aut
verecundia de iure suo, fiducia, audacia aliquid remitterent
(non omnia eloquendo, aut postulando, quae alias eloqui et
postulare liceret). Unde haud raro opponitur τῷ παρησιαζε-
σθαι, s. παρησία χρησάμενον ἐκτεῖν τι, v. c. Demosth. orat. 1.
contra Phil. p. 54. Vol. I. ed. Reisk. Isocratis Evag. cnc.
c. 7. Cfr. Vigerus l. l. ed. H. Vol. I. p. 309. ibique nota
Herrm. Vol. II. p. 745. ὑποσέλλεσθαι τῆς παρήσιας scil. τι
(ita enim pro vulg. ὑποσέλλεσθαι τῇ παρησίᾳ edendum putavi,
cum υποσ. non Dativo, sed vel Genitivo [quae omnino ma-
xime usitata videtur loquendi ratio] vel Accusativo iungi
soleat) est i. q. libertatem in dicendo, quae omnia aperte
enunciat, nullis ambagibus adhibitis, (vd. de voc. παρησία
Reiske in indice Graecit. Demosth.) celare, non uti ea li-
bertate, quam adhibiturus esses, nisi vel ευπρεπεία vel ἀσφα-
λεία alia suaderet.

18 Pro μέθοδος, quod recte in edd. leg. pessime codd. plures
exh. καθόδος.

19 Bene lectum vocab. ὑποβαλέσθαι, quod saepe de iis adhibe-
tur, qui spuria pro genuinis venditant. Malim tamen ὑπε-
βαλέσθαι, cum in antecedd. Praesentia temp. legerentur.

20 κεφάλαια sunt h. l. capita, s. argumenta primaria oratio-
num, ut infra p. 10. §. 5. ex. ubi vd. not.

21 τοῖς προταθεῖσι. Perperam cod. Colb. προταθεῖσι (a προτιθη-
μι). Verissimam esse vulg. lect. προταθεῖσι evincunt ante-
cedd. προτείνουσι μὲν γὰρ etc. Vq. προτεινάν in hac omni dis-
put. saepissime ita adhibetur, ut sibi i. q. aliquid aperte,

Quippe quae, eo redit; ut quis modestia in dicendo utatur, fiduciam dissimulet, verecundiam prae se ferat, et declaret, se nolle aliquid audacter aut aperte eloqui. Praecipuum vero et maxime reconditum harum orationum artificium in eo versatur, quod causis odiosis speciosae supponantur. Verum, quam ratione utuntur; qui alia dicunt, alia dicendo efficere student? Proponunt quidem specie alias causas audientibus, sed in iis, quae persuadere volunt, pariter quam in iis quae proposita sunt, probandis elaborant, ita ut quodammodo duplicem tractent controversiam, cum verbis quidem id, quod omnes velint, proponant, artificio autem adhibendo, quod ipsi cupiant, consequi studeant. Sed orationis quae contraria iis, quae dicantur, intelligi vult, plerique ineptam esse rationem iudicabunt. Et enim necesse est, in repugnantiam incidere videatur audientibus, soletque in hoc orationum genere illa ipsa con-

tanquam argumentum, quod tractaturus sis, proferre. Vd. §. 8. in.

22 το κοινον. Exempla, quibus in seqq. omnis huius orationis generis indoles copiosius illustratur, haud obscure innuunt; το κοινον h. l. significare id, quo inclinare videantur animi audientium, contra, quod mox opponitur, οὐ τὴν χάριν ἔχοντων (dicentes) complecti ea, ad quae orator audientes schematis ope perducere studeat, quamvis illi ad ea probanda minus sint propensi, neque talia iam exspectent. Simil. infra §. 16. τὴν κοινὴν ἀγωνίαν opponitur οὐκ ἐκείνῳ. Latinus interpretes το κοινον minus commode interpretatus est: *reipublicae commodum*. Quanquam enim negari nequit, esse haud raro eam formulae το κοινον vim, ut communis reipublicae salus et, quicquid ad eam pertineat, intelligatur, vix tamen putaverim, eam nostro loco satis esse accommodatam. Minime enim omnes, qui hoc genere λόγων ἐσχημα. utuntur, ea specie obtinent, quae omnis reipublicae saluti conducant, re vera efficere student, quae ipsis modo prosint. Contrarium docet (ut alia taceam) exemplum orationis Demosth. §. 7. obvium, itemque Agamemnonis c. 9. §. 6.

23 ἀκούεσθαι. Activum quod vulgo legeb. ἀκούσαι locum habere non posse vix monendum puto. (Ingenue autem confiteor, me non intelligere glossema A. Schotti, notantis ἀκούεσθαι esse pro ἀκούσεσθαι.) ἀκουεῖν h. l. non simpl. est audire, sed audiendo intelligere veram mentem dicentis, ut infra §. 6. 14. et al. vd. Reizius ad Lucianum T. III. p. 848. D'Orville ad Charit. p. 562. ed. Lips.

24 εἰς ἀναντιρροίας. Nisi necessaria, non spernenda tamen est lectio cod. Colb. εἰς τὰς ἀναντιρροίας. Sensus totius loci: non poterit non oratio (s. potius orator) sibi repugnare videri

τα φαίνεσθαι τοῖς ἀκροῖσι· καὶ ἐν τούτῳ τῷ εἶδει τὸ κοινό-
 ταιον ²⁵ δὴ φαίνεται, τέχνη ῥήτορος ὅσα, τὸ ἐναντία
 λέγειν. τίς ὁ λόγος; βραχύς καὶ σαφής. ὥσπερ ²⁶ γὰρ
 ἐν τοῖς ἀπλοῖς τῶν ἀγωνῶν ὠφέλειον ἔχει τὸ μὴ δοκεῖν
 ἐναντία λέγειν, ὅπως ἐνταῦθα κέρδος αἱ ἐναντιώσεις ἔχουσι·
 τὸ δὲ μὴ (δοκεῖν) ἐναντία λέγειν, ζημίαν καὶ πᾶν. ²⁷ δι-
 καιώσει γὰρ οἷς λέγει τις τὰ ἐναντία. ²⁸ οἷς γὰρ βέλεται,
 αὖ (λέγων) πείτη, τὰ ἐναντία πράξει· αὖ δὲ, ἃ βέ-
 λεται, κατεργάζεται, ἐναντία οἷς λέγει πείθειν δόξει.
 μέθοδος δὲ τέτων τίς; ὥσπερ ἐν τοῖς ἀπλοῖς ἀγῶνι τὰς ²⁹
 προτάσεις τὰς οἰκίας ἰσχυράς εἶναι δεῖ, τὰς δὲ τῶ ἀν-
 τιδίκα

audientibus, qui intelligunt, dicentem contraria iis, quae
 dicat, efficere velle.

²⁵ τὸ κοινότερον δὴ φαίνεται etc. τὸ ἐναντία λέγειν tam necessa-
 rio pertinet ad omnem harum orat. indolem, ut in hoc di-
 cendi genere illa ipsa contraria iis, quae orator in animo ha-
 beat, dicendi ratio (in qua singulare inest dicentis artifi-
 cium) maxime vulgaris videatur. τὸ κοινὸν rhetoribus Græc.
 haud raro dicitur id, quod a communi et usitatissima dicen-
 di ratione non deflectit, (quo sensu *ονοματα κοινὰ*, Dionys.
Halic. indic. de Lysia, c. 3. et *κοινὰ διανοήματα Hermogeni*
περι μεθόδου διανοητός. Vd. intra c. 9. §. 14.) Respicit no-
 ster, dum haec disputat, ad controversias simplices, in qui-
 bus tantum abest, ut soleant dicentes contraria dicere iis,
 quae in animo habeant, ut potius, si quis id fecerit, vitio
 ei vertatur. Obscuriorem reddit omnem locum latini int.
 versio: „necesse est enim, ipsa auditoribus in contrariam
 „partem propensa videatur; ut ex hac dicendi forma facilli-
 „me appareat, rhetoricae artis esse contraria dicere.“

²⁶ Vulgo omnis locus ita legitur: ὥσπερ γὰρ — αἱ ἐναντιώσεις
 ἔχουσι τὸ δὲ δὴ ἐναντία λέγειν, ζημίαν καὶ πᾶν. In his cum
 sponte pateat, vocab. ἐνταῦθα ad genus λόγων εσχημ. pertine-
 re, iam alii interpretes (nt A. Schottus latinus int.) recte
 viderunt, nullo modo ferri posse sensum, quem posteriori-
 us membri lectio vulg. suppeditet: haud parum obesse,
 si quis contraria dicat. Legi volunt facili mutatione: τὸ δὲ
 μὴ ἐναντία λέγειν, (quod in cod. reg. 1. et margine cod. Colb.
 reperitur.) Verum his nondum omnis omnino tollitur diffi-
 cultas. Nam si hoc sibi voluit scriptor, obesse, si quis in
 tali orationum genere non dicat contraria iis, quae vere effi-
 cere cupiat, non poterit non ineptissima dixisse videri, cum
 non perpenderet, eo, quod non dicantur contraria iis, quae
 orator efficere velit, id ipsum tolli, quo oratio quaedam fiat
 εσχηματισμένη. Recte vero omnis procedat oratio, si, mutato
 δὴ in μὴ, ante ἐναντία addatur δοκεῖν. Multum obest in illo
 σχηματῶν genere adhibendo, si quis non videtur (audientibus)
 contraria dicere iis, quae in animo habet. Ita quippe
 fiet, ut minime, quae vere efficere cupiat, sed, quae se velle
 simulet, audientibus persuadeat. Explicatur praeceptum iis,
 quae mox sequuntur: οἷς γὰρ βουλεται· αὖ λέγων πείτη εἶναι.

contraria dicendi ratio (in qua singulare inest dicentis artificium.) maxime vulgaris videri. Quatenus est rei causa? In promptu est posita, et his paucis continetur. Quemadmodum in simplicibus orationibus prodest, non videri contraria dicere, ita in figuratis commodum adfert talis repugnantia, neque parum obest, si quis non videtur contraria dicere. Comprobabit enim orator contraria iis, quae dicuntur. Quodsi, quae dicit, persuasit, plane repugnabit iis, quae efficere voluerat. Sin, quae voluerit, effecerit, persuasisse videbitur, quae contraria essent iis, quae dixisset. At quam ratione orationes illae tractandae? Quemadmodum in simplicibus orati. argumenta, quibus orator suam causam com-

27 δικάσσει — εναντία. Dubius haereo, utrum omnis haec ρησις seniori cuidam rhetori originem debeat, qui illam margini adscriberet, unde mox in textum irreperet, an rectius inseratur post vbb. εναντία οἱς λέγει πειθεῖν δοξει. Carie eo loco, quo vulgo legitur, omnem orationis seriem perturbat. Patet enim, ea quae mox sequantur, οἱς γὰρ βούλεται αὐ λέγων πείσῃ etc. causam continere. cur in h. c. orati. genere damnum adferat, si quis non videatur contraria dicere, expediat vero, si quis videatur iis, quae in animo habeat, contraria eloqui.

28 οἱς γὰρ βούλεται, αὐ λέγων πείσῃ. Haereo in participio λέγων. Etenim cum quivis orator velit debeatque ope sermonis, dicendo (λέγων) ad persuasionem perducere audientes, sive ea ipsa, quae aperte dicat, sive (schemate usus) contrariam sententiam velit persuadere, non potest orator, qui λέγων persuadet, consilio ipsius adversari. Malim legere: αὐ, ἃ λέγει, πείσῃ etc. quae respondeant seqq. αὐ δέ, α βούλεται, καταργαζήται etc. Ceterum cod. Cant. perperam omittit vbb. οἱς γὰρ. Idem mox α βούλονται pro α βούλεται, et οἱς λέγειν δοξει pro οἱς λέγει πειθεῖν δοξει.

29 προτάσεις τὰς οικίας. προτάσεις, proprie enunciationes quaedam universae, e quibus fieret argumentatio, v. c. esse aliquid bonum aut honestum, (vd. Vateri animadvers. ad Aristot. libros rhetoricos p. 39. 40.) saepe dicuntur quavis argumenta, quibus orator innititur. Loco laud Ernesti in lex. techn. Gr. rhet. sub h. v. προτάσεις οικίας dici ea, quae oratori, de quo sermo est, eiusque causae faveant, argumenta, intelligitur ex oppos. τὰς δὲ τοῦ αντιδικίου, ubi pro vulg. δὲ malim δέ. — Omnis locus vulgo ita legebatur: ὥσπερ ἐν τοῖς ἀπλοῖς ἀγωσὶ τὰς προτάσεις τὰς οικίας ἀσθενεῖς εἶναι δει, τὰς δὲ τοῦ αντιδικίου ἰσχυράς, καὶ τὰ μὲν παρ' αὐτοῦ εὐδίαλυτα etc. Verum, ne partim scriptor sibi ipse repugnare videretur, partim apodosis iusta deesset, sedes vocabulorum ἀσθενεῖς et ἰσχυράς inter se permittendas et pro καὶ τὰ μὲν etc. potius: οὕτως ἐνταυθα τὰ μὲν etc. scribendum putavi. Ita mox: οὕτως ἐν τοῖς τοιοῦτοις etc. τὰ μὲν παρ' αὐτοῦ εὐδίαλυτα

πιδίκε ἀσθενεῖς, (ἔτως ἐνταῦθα) τὰ μὲν παρ' αὐτῶ ἐν-
διαλύτα προβάλλεσθαι, τὰ δὲ παρὰ τῷ ἐναντιωμένῳ δυσκατα-
γώνισα· αὕτη μία μέθοδος. δευτέρω δὲ ὥσπερ ἐν τοῖς
ἀπλοῖς ἀγῶσιν ἡ χρῆς ἐρεθόμενα 3^ο λέγειν, ἐδ' οἷς ἂν καὶ
ὁ ἀντίδικος χρήσαιοτο, ἔτως ἐν τοῖς τοιέτοις τῶν ἀγῶνων
τοιαῦτα λέγειν δεῖ, οἷς καὶ ὁ ἀντιλέγων χρήσεται. οἱ
μὲν ἂν κυριώτατοι τρόποι τῶν ἐσχηματισμένων λόγων ἔστω.

δ'. Ἡρτηνται 3¹ δὲ ἐκ τῶν τῶν τρόπων ἀκρίβεια·
3² τὸ μὲν αὐτὰ δοκεῖντα λέγειν ἑτέρω προσιπόντι, ἑτέραν
ὑπόθεσιν διοικεῖσθαι· τὸ δ' ἐναντιοῦσθαι δοκεῖντα τῷ λόγῳ,
βοηθεῖν τῷ ἔργῳ, καὶ προκατασκευάσαντα ἐν ἄλλῳ λόγῳ
τὴν τῷ σχήματος χρεῖαν, ὑπερβάλλεσθαι τὴν ὑπὲρ αὐτῶ
παρρη-

sunt i. q. προτάσεις οικίαι ἀσθενεῖς, ut τὰ παρὰ τοῦ ἐναντιωμέ-
νου δυσκαταγώνισα i. q. τὰς προτάσεις τοῦ ἀντιδίκου ισχυράς. —
ἐνδιαλύτα non differt ab eo, quod alibi leg. εὐλύτα: quae fa-
cile redargni possunt. Oppenn. δυσκαταγώνισα quae contra
dicendo vix refutantur. Vd. Ernestius sub h. v. in lex. laud.
— προβάλλεσθαι i. q. simpl. proferri, proponi, quo sensu
Sophistae olim iubebant audientes aliquid προβάλλειν, de
quo ipsi possent αυτοσχεδιαζόντες (sermone extemporalis)
disputare. Vd. Crescollii theatrum rhetorum vet. etc. l. 3.
c. 11. Propterea infra c. 10. §. 13, et alibi προβλημα argu-
mentum orationis appellatur.

3^ο Quenam dicantur ἐρεθόμενα rhetor ipse expl. add. εὐδ' οἷς
ἂν καὶ ὁ ἀντίδικος χρήσαιοτο. Argumenta intell. quae in con-
trariam partem verti possint, ita ut adversarii causae fa-
veant, mutabilia.

§. 4.

3¹ ἡρτηνται δὲ ἐκ τούτων etc. Locus vulgo admodum corrup-
tus ita se habebat: ἡρτηνται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἀκρίβει' ἅττα
αὐτὰ δοκεῖντα λέγεσθαι ἑτέρω προσιπόντι ἑτέραν ὑπόθεσιν διοικεῖ-
σθαι τὸν ἐναντιοῦσθαι δοκεῖντα etc. Bene quidem vidit Sylb.
nullum inde sensum posse extricari, nisi post ἀκρίβει' (s. ἀκ-
ρίβεια) interpungatur, et ἅττα mutetur in τα. Rectius tamen
vera lectio restitui mihi posse videbatur, scribendo 'το μὲν
αὐτὰ et mox τὸ δ' ἐναντιοῦσθαι (ne iusta copula, quae in tali-
bus partitionibus addi soleat, desideretur) itemque vulg. le-
ctione ἡρτηνται δε τούτων τ. τρόπον mutanda in ἡρτηνται δε ἐκ
τούτων τῶν τρόπων. (ut infra c. 10. §. 19. coll. §. 1.) Formul-
la: ἡρτηνται ἐκ τούτων τ. τρόπων idem sign. quod alibi προσηρ-
τηνται τούτοις: proxime his adnexa s. coniuncta sunt. Vd.
Dounaeus in praelectt. super Demosth. orat. de pace p. 216.
ed. Beck. et quae de hoc voc. eique cognatis disputat Abre-
schius ad Aeschyli Prometheum V. v. 717.

3² τὸ δ' ἐναντιοῦσθαι — εἰς ἕτερον καιρὸν. Vulg. lectio haec
fuit: τὸν ἐναντιοῦσθαι δοκεῖντα τῷ λόγῳ, βοηθεῖν τῷ ἔργῳ, προ-
κατασκευάσαντος τοῦ σχήματος τὴν χρεῖαν τὴν ἐν ἄλλῳ λόγῳ ὑπερ-
βάλλεσθαι τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ παρρησίαν εἰς ἕτερον καιρὸν. Patet,

comprobet firma, adversarii vero infirma esse debent; ita in his pro ipsius causa argumenta, quae facile dissolvantur, pro adversario ea, quae redargui facile nequeant, proferat necesse est. Haec prima ratio. Altera his continetur. Quemadmodum in oratt. simplicibus non convenit mutabilia dicere, neque ea, quibus adversarius quoque uti possit, ita in hoc genere ea sunt dicenda, quibus adversarius quoque utatur. Haec sunt praecipua orationum figuratarum genera.

§. 4. His coniunctissima sunt illa, in quibus orator vel, dum consentire videtur ei, qui prior dixerat, aliud plane argumentum pertractat, vel re vera adiuvat alterum, dum oratione adversari videtur, itemque, cum in alio sermone artis ope orationis figuratae usum praeparaverit, rei, ad quam illa pertinet, liberiore expli-
catio-

rhethorem de eo orationis artificio disputare, quo usus orator, cum promittat, se in alia oratione argumentum aliquod copiosius esse pertractaturum, et ita rem differat, eo ipso satis clare indicet, quae indicari velit. (Cfr. §. 14.) At non aequè intelligi puto, quid sit εν αλλω λογω υπερβαλλεισθαι, et quo spectent verba: προκατασκευασαντος του σχηματος την χρειαν. Versio enim latini interpr. „dicendi figura huic negotio subserviente, si alia in oratione hanc (in contrarias „disserendi partes) libertatem in aliud tempus reiciat“ neque vulgatae lect. satis convenit, neque, quomodo singula inter se cohaereant, satis declarat. Unde scribendum videbatur: και προκατασκευασαντα εν αλλω λογω την του σχηματος χρειαν, υπερβαλλεισθαι την υπερ αυτου παρηρησιαν εις ετερον καιρον. Singularem λογων σχημ. speciem eas orationes constituere putat, ubi orator, cum in alio sermone orationis figuratae usus artificiose praeparatus fuerit, liberiore rei, ad quam illa pertinet, explicationem in aliud tempus differt. Liceat huius emendationis et confirmandae et illustrandae causa ad exemplum orationis Nestoreae provocare, quae infra §. 14. ad explicandam huius oratt. generis indolem adfertur. Nestor, cum sermone, qui Hom. Il. ι, 56. sqq. legitur, significasset, multa ipsi admodum necessaria superesse dicenda, a Diomede, qui antea verba fecerat (Achillem placari debere obscurius innuendo) non prolata, et inniores discedere, Agamemnonem vero senes epulis excipere iussisset, ut et ipse et ceteri liberius possent consilia sua proferre; mox, institutis hisce epulis (Il. ι, v. 104. sqq.) alio sermone propius tendit ad consilium de Achille placando proponendum, idemque sub finem satis clare eloquitur, ita tamen ut uberiores rei explicationem in aliud tempus differat, dicens: de-
liberemus. num s. quam ratione placare possimus Achillem. Vd. nott. ad §. 14.

παρήσταν εἰς ἕτερον καιρόν. 33 τῶν δαὶ καὶ τὰ παραδειγ-
ματα λαβεῖν ἐκ τῶν βιβλίων. ληψόμεθα δὲ παρὰ Δημο-
σθένους, Θεκυρίδου, Ξενοφώντος, Πλάτωνος, Ευριπίδου,
ἥτις κωμῳδίας, Ὀμήρου, ἀπὸ πασῶν ἰδεῶν τῆς ῥητορικῆς,
συμβουλευτικῆς, δικανικῆς, πανηγυρικῆς. μεμνησθαι 34 δὲ
χρὴ περὶ τῶν σχημάτων τῶν ἐναντία βελομένων οἷς λέγε-
σιν, ὅτι. (τῷ) τῇ μεθόδῳ ἀγωνιζομένοις, εἴ τις πορεύ-
ηται, ὡς ἔφαμεν, δι' ἐναντιώσεως, 35 μέγας κίνδυνος
πρόσεται τῷ μὴ φωραθῆναι ὑπὸ τῶν ἀκροαμένων, ὅτι 36
τεχνάζει τῆς ἐναντιώσεως εἰς δόξαν ἐμπεσεῖν. 37 εἰ γὰρ
(διαλεχθεῖς) ἡ τέχνη, συμβήσεται 38 φιλονεικῶντας, ἃ
προτίθεται λέγειν, συγχωρεῖν τῷ ῥήτορι, ἔχ., ἃ βέ-
λονται, ταῦτα 39 ψηφίζεσθαι. Φράττομεν ἔν καὶ ὅπως τις
40 ἂν λάθοι μεταχειριζόμενος τὸν δι' ἐναντιώσεως λόγον.

ε. Δημοσθένης τοίνυν ὁ ῥήτωρ· ἵνα πρῶτον καὶ τὸ
ὄνομα τῷ σχήματος καὶ τὴν χρεῖαν δείξωμεν παρ' αὐτῷ
δεικνύντι·

33 τούτων. Intelligi omnia omnino hucusque commemoratū
oratiū figuratarum genera seqq. docent.

34 μεμνησθαι δὲ χρὴ etc. Vulgo locus ita legebatur, ut com-
moda sententia nullo modo elici inde posset: μεμνησθαι χρὴ,
ὅτι τῇ μεθόδῳ καὶ περὶ τῶν σχημάτων τῶν ἐναντία βουλομένων οἷς
λέγουσιν ἀγωνιζομένοις, εἴ τις πορεύηται, ὡς ἔφαμεν, δι' ἐναντιώ-
σεως, μέγας κίνδυνος πρόσεται τῷ μὴ etc. Miror profecto, quod
nullus interpretum in iis haeserit, vel ad emendandum lo-
cum aliquid attulerit praeter Volfium, et Sylburgium, quo-
rum ille de post μεμνησθαι addi, hic πρόσεται τὸ pro vulg.
πρόσεται τῷ legi voluit (ubi tamen accommodatius puto τοῦ).
Rectius procedit oratio, partim verbis eo modo, quem in
textu sequenti sumus, transpositis, partim addito pron. ταύτῃ
ante τῇ μεθόδῳ.

35 πορεύηται — ἐναντιώσεως. Parum refert, num et hoc lo-
co, et infra in verbis: τὸν δι' ἐναντιώσεως λόγον singularem
numerus, qui vulgo in edd. exstat, retineas, an cum plu-
ribus codd. legas ἐναντιώσεων. Utramque formam loquendi
modo, quo noster nititur, bene convenire, patet e verbis:
ὅτι τεχνάζει τῆς ἐναντιώσεως, etc. (ubi numerus singul. uno
omnium codd. consensu leg.) coll. §. 3. εἰς ἐναντιώσεις ὑποτί-
πτοντα etc. et; κερδὸς αἱ ἐναντιώσεις εἰσεναι. — πορεύεσθαι δι'
ἐναντ. i. q. eam in dicendo viam ingredi, ut σχηματι utaris,
quo contraria dicas iis, quae in animo habeas. Saepissime
verba eundi et procedendi ad oratorem transferuntur, ut in-
fra §. 12. ex. et al.

36 ὅτι τεχνάζει — ἐμπεσεῖν. Non video, quamam causa idonea
ductus A. Schottus vel vbb. ὅτι τεχνάζει, vel voc. ἐμπεσεῖν
omitti voluerit τεχνάζειν dicitur εἰς ἐναντιώσεως δόξαν ἐμπεσεῖν,
qui attem adhibet, ut videatur (audientibus) contraria di-
cere iis, quae effici velit. Simil. Demosth. T. II. ed. Reisk.

cationem in aliud tempus differt. Iam vero exempla quoque e scriptoribus petita proferenda sunt. Sumemus e Demosthene, Thucydide, Xenophonte, Platone, Euripide, comicis, Homero, ita ut omnium rhetorices generum, deliberativi, iudicialis, demonstrativi rationem habeamus. Praeterea de controversiis figuratis, quae contraria efficere student iis, quae dicuntur, hoc teneri oportet, iis, qui hac methodo usi dicendo contendunt, (si quis, ut antea diximus, contraria dicendo ad scopum tendat) haud leve imminere periculum, ne artificium, quod adhibeat, ut consilio suo repugnare videatur, ab auditoribus deprehendatur. Quodsi artificium intellectum fuerit, eveniet, ut altercandi cupidi oratori, quae specie proposuerit, concedant, neque, quae persuadere iis voluerit, decernant. Docebimus igitur, quam ratione in ea, quae repugnantia utatur, oratione conformanda artificium occultare liceat.

§. 5. Demosthenes igitur orator (ut primum omnium et nomen figurae, et usum, ipso Demosthene magistro

p. 1158. τεχνάων χρόνον ἐγγενεσθαι. — δεῖν interdum sensu latiori omnino est opinio, quam quis de alio tenet, unde malo quoque sensu dic. Ael. varr. histt. 4, 20.

37 εἰ γὰρ διαλεχθεῖν. Emendatio A. Schotti, qui pro vulg. εἰ γὰρ διαλεχθεῖν (quod omnino parum commode legitur) substitui vult εἰ δὲ λάθῃ (sin lateat ars, nec animadvertatur) et antecedentibus et sequentibus repugnat. Jam enim scriptor in eo versatur, ut ostendat, non prodendum esse artificium, quod adhibeat orator, ut contraria iis, quae efficere velit, dicere videatur. Malim εἰ γὰρ διελεχθεῖν (a διαλαμβάνειν, quod interdum a prima notione dirimendi et discernendi ad animum cogitantem et intelligentem transfertur. Vd. Rudolph. in comment. ad Ocellum Lucanum de natura rerum, p. 290.)

38 φιλονεικούντας. φιλονεικεῖν i. q. altercandi et contradicendi esse studiosum, h. l. de iis dic. qui animo malevolo alia omnino probare et decernere constituerunt, quam quae orator proponat. — Artificii usum vult ita fieri, ut audientibus, etsi veram oratoris mentem intelligant, minime tamen in singulis orationis partibus pertractandis artis studium appareat. Quod quam ratione institui debeat, docetur §. 16.

39 ψηφίζεσθαι e codd. recepi pro vulg. ψηφίσασθαι, quod propter antecedd. συμβήσεται — συγχωρεῖν locum habere non potest.

Pro vulg. φρασόμεν in plur. codd. φρασόμεν. At indicativum modum in eadem form. supra legimus §. 1. ex.

40 οὕτως τις αὖ etc. Perperam codd. Colb. et Cant. οὕτως τι αὖ

δεικνύντι. 41 ἐν τῷ περὶ τῆς τεφάνης διηγόμενος 42 λόγον, ὃν συνεβέβλευσεν διαδέσθαι πρὸς Θηβαίους, ἔχ' ἀπλῆν, ἀλλὰ τινα τεχνικόν, ὡδὲ πῶς λέγει, καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ τὸ ὄνομα ἐπάγει τῆς τέχνης. 43 „Ἐπειδὴν δ' ἔλθωσιν οἱ πρέσβεις εἰς Θήβας, 44 πῶς χρήσασθαι τῷ πράγματι παραινω, τῶ, τότε πάνυ μοι προσέχετε τὸν νῦν. 45 μὴ δεῖσθαι „Θη-

§. 5.

41. παρ' αὐτῷ δεικνύντι. Vulgare lect. δεικνύντας ὅθ' antec. δείξωμεν h. l. prorsus esse otiosam vel me non monente intelligi puto. Sylburgii emendatio ἐυρόντας quanquam sententiam loci haud incommodam suppeditat: ut primum omnium et vocabulum σχηματός et usum, quem apud illum invenerimus, ostendamus, facilius tamen neque solum repugnans ratio in promptu erat, scribendo Dativo δεικνύντι (et nomen et usum σχηματός ostendamus, adhibito loco Demosthenis, haec ipsa ostendentis). Explicant et confirmant illam lect. quae seqq. καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ τὸ ὄνομα ἐπάγει τῆς τέχνης.

42. διηγούμενος λόγον, ὃν συνεβέβλευσεν. Verissima sane haec Sylburgii emendatio firmata auctoritate codd. Colb. et reg. i. Vulgaris: λόγῳ, ὃν συνεβέβλευσαν, eo refutatur, quod partim ὃν non habeat, quo referatur, partim non alii praeter Demosthenem legatis suaserant, ut eo, qui seqq. continetur, sermone uterentur. Ceterum vix est, quod moneam, ad vbb. περὶ τοῦ τεφάνου subintelligi e nostri aliorumque loquendi usu vocab. λόγῳ, et infra in vbb. ἐν τῷ περὶ τῆς πρεσβείας. Notissima haec περὶ τοῦ τεφ. oratio, qua Demosthenes decretum Ctesiphontis, qui illum coronā aurea ornari iusserat, contra Aeschinē defendit, habita Olymp. 112. a. 3.

43. ἐπειδὴν δ' ἔλθωσιν etc. locus orationis de corona laud. exstat in edit. Reisk. Vol. I. p. 287. sqq. Lucern ei adferunt, quae in eadem oratione proxime praecedunt. Philippus, Macedonum rex, omni Graecorum libertati interitum parans, postquam Elateam, Phocidis urbem occupaverat (Olymp. 110. a. 2.) unde ipsi satis opportunus in Boeotiam transitus pateret; et ipse Thebanos, quorum multos sibi conciliaverat, nullo modo ausuros esse putabat, se Atheniensibus (Philippo infensis) iungere, et Atheniensium plerique omnem spem abiiciebant, fore, ut Thebani ipsis auxilium ferant communem libertatem contra Philippum defensuris. In hisce rerum angustiis ne Athenienses nimio metu perturbati, nimiumque diffidentes Thebanis et hostilem erga eos animum prodentes negligerent, quae communis salus exigere videretur, orator noster concione publica partim errare eos declaravit, qui omnes Thebanos Philippi partibus favere existarent, partim prudentissime suasit, ut decem legatos suffragiis electos Thebas mitterent, qui Thebanos ad iuvanda Atheniensium consilia promptos paratosque redderent. At cum civitate indignum videretur, precibus adire Thebanos, quasi illa aliorum auxilio carere non posset, iussit legatos hac in

gistro adhibendo explicamus) in oratione de corona reterens sermonem, quo legatos coram Thebanis uti velit, non simplicem eum, sed artificii quid continentem, haec fere dicens praeter ipsum sermonem nomen quoque huius artificii profert: „at quam ratione equidem geri velim omne negotium, quando legati Thebas venerint, id declaranti mihi diligenter auscultate. „Sua-

ita versari, ut ostenderent, Athenienses esse promptissimos ad auxilium illis, si quo egeant, ferendum.

- 44 *πὺς χρῆσασθαι* etc. Haud parum inter se discrepant h. l. Demosthenis codd. et edd. Etenim pro *χρῆσασθαι* plures alii libri *χρήσασθαι* exh. alii (pauciores tamen) *χρήσεσθαι*. Item quae proxime seqq. et apud nostrum et in paucis Demosthenis codd. ita exhibita: *τῷ πράγματι παραινῶ, τοῦτω μοι προσέχετε τὸν νοῦν*. vulgo ap. Demosth. sic disposita sunt: *τῷ πράγματι τοῦτω, παραινῶ, πάνυ μοι προσέχετε τὸν νοῦν*. Quodsi lectio *χρήσεσθαι*, quam Reiskio et Cl. Harlesio placuisse video, probatur, post *πράγματι* s. *τοῦτω* (ubi *πράγματι τοῦτω* leg.) vel interrogationis signo, vel commate, et post *παραινῶ* semicolo interpungendum; ita ut vel hic prodéat sensus: *quum vero legati Thebas venerint, quomodo tractabitis hoc negotium? Dicam equidem; attendite diligenter; vel ita vertatur: quum vero venerint, quomodo tum administraturi sitis negotium (administrare debeatis), docebo, attendite diligenter*. Utraque ratio propterea non admittenda videtur, quod non recte intelligitur, quomodo Demosthenes, cum de legatis illis Thebas venientibus modo ita locutus fuisset, ut tertia persona uteretur, nunc subito in eadem periodo potuerit ipse alloqui? Alia enim est ratio et verborum seqq. *προσέχετε τὸν νοῦν*, quae non ad legatos, sed ad omnes audientes dicuntur, et eorum, quae e vulgari Demosthenis librr. lect. his subiuncta legimus: *μὴ δεισθῆ θηβαιῶν μηδὲν* ubi nova incipit periodus. Priori rationi praeterea hoc adversatur, quod omnis haec elocutionis ratio brevioribus membris distincta, quanquam per se spectata bene convenit *δεινότητι* Demosthenicae, tamen hoc loco fere omni vi carere videtur. Rectius haec omnia eo modo quo et h. l. et infra c. 9. §. 9. (ubi tamen *μοι πάνυ* pro *πάνυ μοι* leg.) fieri videmus, una enunciatione comprehenduntur, ita ut vbb. *πὺς χρῆσασθαι* pendeant a *παραινῶ*. Unum vocab. *τοῦτω* quod attinet, recte dubitari possit, num satis commode post *παραινῶ* ponatur, commate ab antecedentibus separatum, cum verbum *προσχεῖν* non recte liceat et ad *τοῦτω* et ad *μοι* referre (nisi sumas, *μοι* h. l. ut alibi, eleganter redundare.) Alias, quae ad locum nostrum pertinent interpretum coniecturas a Reiskio et Harlesio commemoratas, easque minime necessarias tacere liceat. — Ceterum formula *χρῆσασθαι πράγματι* tibi est i. q. rem s. negotium aliquo modo tractare, administrare, Isocr. Evag. enc. c. 10. et al.

- 45 *μὴ δεισθῆ θηβαιῶν μηδὲν*. Pro infinitivis *δεισθῆ* et seq. *παγγέλλασθαι*, qui infra c. 9. §. 9. recurrunt in Demosthene

„Θηβαίων μηδέν· αἰσχροῦς ⁴⁶ γὰρ ὁ καιρὸς· ἀλλ’ ἐπαγγέλλ-
 „εσθαι βοηθήσειν, ὡς ἐκείνων ⁴⁷ μὲν ὄντων ἐν τοῖς
 „ἐσχάτοις, ⁴⁸ ἡμῶν δ’ ἀμεινον, ⁴⁹ ἢ ἐκείνοι, τὸ μέλλον
 „προσρωμένων, ἴν’, εἰ μὲν δέξωνται ⁵⁰ ταῦτα καὶ πει-
 „σθῶσιν ἡμῖν, καὶ, ἃ βελομένα, ὤμεν διακημένοι, καὶ
 „μετὰ ⁵¹ σχήματος ἄξις τῆς πίστεως ταῦτα πράξωμεν.“
 Ὅρα καὶ τὸ ἔργον τῆς διοικήσεως, καὶ τὸ ὄνομα ἐπιφερό-
 μενον

vulgo leg. μὴ δεισθαι et ἐπαγγέλλεσθαι. Plures codd. ἐπαγγέλλ-
 εσθαι. Unus cod. Bavaricus, qui saepius cum rhetorici
 nostri textu conspirat, (emendatus forsan ex illo) eodem infi-
 nitivis exhibet. Haud dubie vel accidit nostro, quod sae-
 pius ei accidisse mox plura exempla docebunt, ut locum
 memoriter laudando non satis accurate describeret, vel rhe-
 toris textus utroque loco est depravatus. Lectio enim δεισθαι
 et ἐπαγγέλλεσθαι praeter librorum Demosth. auctoritatem eo
 commendatur, quod oratio multo facilior, mollior, et De-
 mosthenicae elocutioni accommodatio inde evadit; cum, si
 δεισθαι et ἐπαγγέλλεσθαι legatur, ex antecedd. repeti debeat
 παραινῶ.

⁴⁶ αἰσχρός γὰρ ὁ καιρός. Interpretes quos contuli, nil adfe-
 runt ad illustranda haec verba obscuriora. Vix probabilem
 quandam et orationis seriei accommodatam sententiam eli-
 cere inde licebit, nisi brevius dicta putes pro: αἰσχρον γὰρ
 (τὸ δεισθαι) ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, sive καιρός de tempore sensu
 proprie ita dicto, sive de temporibus (Zeitumständen) ac-
 cipias. Quid, si legatur αἰσχρον γὰρ καὶ οὐκ ευκαιρον (parum
 enim honestum foret, nec satis opportunum, id facere)?

⁴⁷ ὡς ἐκείνων μὲν ὄντων. Recte apud nostrum et h. l. et infra
 c. 9. §. 9 additum μὲν, quod in plurimis Demosthenis libris
 perperam deest. Sequuntur enim vbb. ἡμῶν δ’ ἀμεινον etc.
 Idem Reiskio probatum video.

⁴⁸ ἐν τοῖς ἐσχάτοις. Additur in Demosthenis libris scriptis
 editisque κινδυνοῖς, quod et nostro loco et c. 9. §. 9. desidera-
 tur. Quanquam tempora periculosa haud raro simpliciter di-
 cuntur τὰ ἐσχάτα (vd. Reiskius in indice Graecit. Demosth.
 sub h. v) nolim tamen vel codicum rhetoris nostri, vel
 ipsius scriptoris fidei tantum tribuere, ut vocab. κινδυνοῖς tan-
 quam glossema e Demosth. textu eliminandum censeam.

⁴⁹ ἡμῶν δ’ ἀμεινον, ἢ ἐκείνοι. Duplex in Demosthenis libris
 exstat lectio; ἐκείνων et ἢ ἐκείνοι. Quanquam sententia loci
 eadem manet, auribus tamen posterior praeplacet, quae in
 commentariis nostris rhetori. et hoc loco constanter exhibe-
 tur, et infra c. 9. §. 9. in codd. obvia est, cum in edit. per-
 peram legatur ἢ ἐκείνων.

τὸ μέλλον προσρωμένων. Exulare iussi voculam καὶ plane
 otiosam quae vulgo verbis: τὸ μέλλον praefigitur, et neque
 c. 9. §. 9. recurrit, neque in Demosthenis libris scriptis edi-
 que legitur. — Eodem loco laud. (c. 9. §. 9.) edit. Steph. et
 codd. male, omisissis vocabb. προσρωμένων et ἵνα exhibent: τὸ
 μέλλον εἶναι, ἂν μὴ δέχωνται etc.

„Suadeo vobis, ut nihil plane petatis a Thebanis, (turpe enim id foret hoc tempore) sed illis potius auxilium promittatis, quasi illi summis premantur angustiis, nos vero rectius quam illi, quae futura sint, praeideamus, ut, si probaverint haec, nobisque fuerint obsecuti, liceat nobis et, quae velimus, perficere, et quasi figura quadam, quae digna sit republica, uti in hoc negotio administrando.“ Vides et ipsum tractandi modum et rei additum nomen figurae. Idem Demosthe-

50 ἵνα ἐν ταῖς μὲν δεξιῶνται ταῦτα etc. C. 9. §. 9. vulgo haec ita legg. ἵνα, ἐν μὲν δεξιῶνται ταῦτα καὶ πεισθῶσιν ἡμῖν, καὶ ἂ βουλόμεθα ὡς μὲν διοικούμενοι etc. quae haud dubie librariorum erroribus debentur, cum et Praesens δεξιῶνται huic loco (ubi de re futura agitur) minus conveniat, et indicativum διοικούμενοι antecedentia ἵνα — ὡς μὲν minime patiantur neque Demosthenis libri huic lect. ullo modo faveant.

51 καὶ μετὰ σχήματος etc. Recedunt a nostri loci scriptura, quae c. 9. §. 9. recurrit plerique Demosthenis libri scripti editique προσχηματος pro simpl. σχήματος exhibentes. Sententia eadem. Dicitur enim προσχημα id quod obtenditur, ut vera mens, verum consilium occultetur. Vd. Dounaei adnotatt. ad Demosth. orationem de pace p. 172 — 74. ed. Ill. Beckii. Vigerus de idiotismis l. 6r. ed. Herm. T. I. p. 140. sqq. De scripturae diversitate Sylburgius ad c. 9. §. 9. haec disserit: „fortasse Dionysius ipse ita scripsit, (μετὰ προσχηματος); librarii vero, quod περὶ σχημάτων καὶ ἰσχημάτων, τισμένων λόγων hic tractaretur, σχήματος nomen substituerunt.“ Attamen, ut largiar, potuisse librarios, qui nostros commentarios rhetori. describerent, facile vel nostro loco, vel c. 9. §. 9. negligentius scribere σχήματος pro προσχ. (consulto enim eos substituisse σχήμα. ut Demosthenis locus allatus et antecedenti et sequenti rhetoris disputationi plane congrueret, ideo vix putaverim, quod omnis huius libelli lectio docet, librarios illos in textu describendo negligentia potius et incuria quam perverso emendandi studio peccasse) tamen, cum utroque loco constanter legatur σχήματος, ac praeterea eadem lectio in ipsis Demosthenis codicibus quibusdam (cfr. Taylori et Reiskii observv.) reperiatur, facilius inde conicere licebit, librarios Demosthenis textum describentes, eosque semidoctos, quibus voc. προσχηματος Demostheni sensu antea indicato adhiberi solitum magis quam simplex σχήματος probaretur, illud substituisse. Neque hoc loco tertium datur, rhetorem ipsum in laudando Demosthenis loco ita errasse, ut σχήματος pro vera lect. προσχ. exhiberet. Vix enim credere licebit, rhetorem, cum probaturus esset, Demosthenem uno eodemque loco et nomen σχήματος adhibuisse, et usum docuisse, in iis ipsis verbis, quae primum huius sententiae argumentum continere deberent, adferendis negligentius esse versatum, (etsi forsan reliqua mi-

μανον τῷ ἔργῳ, τὸ Σχῆμα. ⁵² ὁ αὐτὸς τοίνυν Δημοσθένης ἐν μὲν τῷ περὶ τῆς παραπρεσβείας ἀπὸ δικανικῆς λόγῃ ⁵³ ἀρξόμεθα· ἄλλα προτείνων, ἄλλα κατασκευάζει, δι' ὅλα τῆ βιβλίου διοικήμενος διοίκησιν τινα τοιαύτην. ⁵⁴ καφάλαιά ἐσιν, ἅπερ ἀσθενῇ ὄντα τῷ Δημοσθένει, ἐὰν ἀπ' αὐτῶν προτείνηται, ἐλέγχεται. ταῦτα ἵνα ⁵⁵ πιθανὰ ποιήσῃ, ἑτέρα μὲν προτείνει, λαβὼν δὲ τὸν ἀπρωατὴν προσέχοντα τοῖς προταθείσι, συμπλέκει ⁵⁶ τὰς πίσεις τῶν ἀσθενῶν τοῖς προτεινομένοις. οἶον, ἵνα ὁ λόγος ἔχῃ παράδειγμα, ἔροιτ' ἂν εἰκότως ὁ Αἰσχίνης τὸν Δημοσθένην, διὰ τί τῆς προτέρας πρεσβείας ἢ κατηγορεῖς; καὶ τοι ⁵⁷ τὰ πεπραγμένα πάντα

hunc accurate describeret) et perperam Demostheni vocabulum σχῆμα ab illo non adhibitum obtulissem. Accedit, quod mox discrete haec subiungit: οὐας — καὶ το ονομα ἐπιφερομένων τῶ ἔργῳ τὸ σχῆμα. Veram igitur et nostri loci et Demosthenici lectionem puto μετὰ σχήματος.

⁵² ο αὐτὸς τοίνυν — παραπρεσβείας. Nullo modo ferri posse vulgatam lect. περὶ τῆς πρεσβείας (a qua unus cod. Cant. recedit, qui τῆς παραπρεσβείας recte exh.) inde patet, quod oratio laudata non ad legationem per se spectatam, sed ad male ac perfide gestam pertinet, ac praeterea et Demosthenis libri et locus c. 9. §. 9. alteram lect. παραπρεσβείας confirmat. — Quod autem Taylorus in prolegomm. ad hanc orationem (Vol. I. apparatus critici edit. Reisk. p. 328. sq.) docuit praepositionem περὶ rectius abesse, cum voc. παραπρεσβεία ex usu forensi ipsum crimen intentatum significet, id, quantum equidem video, magis ad formulam ἢ γραφὴν α. κατηγορία (τῆς παραπ.) quam ad nostram ο λόγος περὶ τῆς παρ. pertinet.

⁵³ ἀρξόμεθα. Perperam cod. Cant. ἀρξάμενός. Initium de factum dicit a genere iudiciali; cum Demosthenes eo, quem modo tractavimus, loco de usu tantum σχήματος, quem alii facere debeant, praecepisset, neque ipse figuram adhibuisset.

Orationis Demosth. quae περὶ παραπρεσβ. inscribitur, habitae Olymp. 108. a. 4. (vd. Taylor ad Demosth.) causa et ratio haec fuit. Athenienses, qui aliquamdiu arma contra Philippum, Macedonum regem, gesserant, Ol. 108. a. 2. de-tem legatos ad eum miserunt, qui cum rege de pacis conditionibus agerent. In his fuere Demosthenes et Aeschines. Regi cum probatae essent conditiones propositae, mox iidem legati, pacis rite confirmandae causa, denuo adiere Philippum. Quae quidem altera legatio pessime ab iis administrata est, cum et ipso itinere tantum temporis inutiliter consumerent, ut Philippus interea plura Thraciae loca Atheniensibus eripere posset, et, postquam ad Philippum venissent, partim vanis promissis, partim donis eius corrupti, salute civitatis neglecta, admodum infidam et infirmam pacem cum Philippo inirent; uno Demosthene frustra meliorem suadente. Huius παραπρεσβείας causa, triennio post legi-

Demosthenes in oratione de legatione male obita (ut initium faciamus a genere iudiciali) alia praetendens, alia arte molitur, hunc fere per omnem orationem tractandi modum secutus. Argumenta primaria Demosthenis cum infirma essent; facile potuissent refelli, si ea ipsa proposuisset. Quae probabilia redditurus alia quidem praetendit, at; dum his attentum tenet auditorem, iis, quae praetendebantur connectit ea, quibus infirma illa comprobantur. Merito enim (ut exemplo sententia illustretur) interrogare possit Aeschines Demosthenem: cur priorem legationem non accusas? Omnia enim, quae gesta dicebantur, in priori illa gesta erant (quod ipse Aeschines in Apologia ostendit); ad alteram,

non-

tionem obitam, Aeschines, cuius praecipuae hac in re partes fuerant, a Demosthene in iudicium vocatus est. Oratio contra Aeschinam habita leg. in Reiskii ed. Vol. I. p. 341 — 451.

54 κεφαλαία εἰν — ἐλεγχεται. Non recte patet, quid sibi velint vbb. εἰν καὶ αὐτῶν προτεινῆται, ἐλεγχεται. Latinus int. vertit: si ab iis exorsus esset, (προτεινῆται pro Medii forma accipiens, seique notionem activam tribuens.) Neque negari potest, loquendi usum huic rationi non omnino repugnare, cum προτασίς interdum prima pars orationis dicitur, v. c. Hermogeni περὶ εὐρεσ. l. I. Putaverim tamen, loco nostro melius convenire, si scribatur εἰν αὐτὰ προτεινῆται, et verbo προτεινεῖν tribuatur notio aperte proferendi: si ipsa illa infirmiora κεφαλαία (qualia sunt) aperte proferantur, neque alia κεφ. pro iis specie obediuntur, (Lucem his verbis adfundunt, quae infra seqq. τοῦτο οὕτως μὲν πρὸς ἐρωτῆσαιν ἐστὶν.) Quae ratio eo quoque latini int. explicationi (vulgari lect. accommodatae) praestare videtur, quod scriptor noster aliis locis, ubi voc. προτεινεῖν ad ipsum dicentem transfert, activi potius quam medii forma uti soleat. — Ab initio huius periodi rectius procedet oratio, si verba ita disponas: κεφαλαία εἰν τῷ Δημοσθένει, ἀπερ ἀσθενῆ οὐτα etc.

55 ταῦτα ἵνα πιθάνῃ ποιήσῃ. Perperam haec desiderantur in cod. Cant.

56 συμπλέκει τὰς πειρὰς etc. Pro κεφαλαίαις illis infirmis alia proponit, eorumque pertractationi immiscet argumenta, quibus illa probantur, et firmiora redduntur.

57 καίτοι τὰ πεπραγμένα etc. Pacis condiciones iam eo tempore convenerant Philippum inter et Athenienses, quo legati Athen. prima vice regem adierant. Unde, inprobante hanc pacem Demosthene, quaerere poterat Aeschines, cur in secundam legationem, cuius consilium nonnisi ad confirmandas pacis condiciones iam antea constitutas pertineret, invehere-

πάντα ἐν τῇ προτέρᾳ πέπρακται· ὁ Φησὶν ὁ Αἰσχίνης ἐν τῇ ἀπολογία· ἡ δὲ δευτέρα ἀπαίτησιν ὀρκῶν εἶχε μόνην. ἢ μὲν ἐν ἀληθείᾳ αἰτία τὰ μὴ κατηγορεῖν, ἐκείνη· ἐπήνεσεν ὁ Δημοσθένης τὰ ἐν τῇ προτέρᾳ πρεσβεῖα πάντα 58 πεπραγμένα, καὶ ψηφίσματα ἔγραψε, καλέσας ἐπὶ δεῖπνον εἰς τὸ Πρυτανεῖον 59 τὰς πρέσβεις. αὕτη μὲν ἐν ἡ ἀληθείᾳ αἰτία ἐστὶ τὰ μὴ ἐγκαλεῖν ἐν τῇ προτέρᾳ πρεσβεῖα. ἀλλὰ μὴν αἰτίαν ἰκανὴν ἐδεδίαν ἔχει κατὰ τῆς προτέρας 60 πρεσβείας· δεῖ ἐν αὐτὸν ἐφάπτεσθαι καὶ τῆς προτέρας κατηγορῶν 61 ἐν ἅμα τῆς προτέρας πρεσβείας, ἢ κατηγορεῖ· δεῖ δ' αὐτῷ προφάσεως. τίς ἐν ἡ προφασίς; Φησὶν, ἡγνοῦν καὶ τὸν Αἰσχίνην πεπρακτότα 62 αὐτὸν ἐν τῇ προτέρᾳ πρεσβεῖα. τὸτο ἔτιωσι μὲν πρὸς ἐρώτησιν τὴν παρ' Αἰσχύνη ἐν παραιτήσεως σχήματι λεγόμενον, ἀσθενὲς καὶ 63 γελοῖον ἐστίν. ἄλλο δ' ἐδὲν ἔχων εἰπεῖν ὁ Δημοσθένης, ὅπερ ἔφαμεν, ἑτέρας προφάσεσι τὸτο συγκατασκευάζει. 64 — — Φητὶ γὰρ, ἀποδείξειν τὸν Αἰσχίνην αὐτὸν ὑφ' ἐαυτῷ ἐλεγχόμενον, ὅτι δῶρα εἴληφεν· καὶ δέξεισι λόγους, ἔς εἴπε πρότερον κατὰ Φιλίππου· εἴτα Φησὶν αὐτὸν πρότερον κατὰ Φιλίππου 65 πολιτευσάμενον, ὕστερον μεταβεβλήσθαι, εἰ ἂν μεταβαλόντα, 66 εἰ μὴ δώροις πεισθεῖς τὰτ' ἐποίει. ταύτην τὴν ἀπόδειξιν ὑποθεῖς, συγκατασκευάζει τὸ, ὅτι εἰκότως

58 πάντα πεπραγμένα. Artic. τὰ qui in codd. post πάντα additur, ob antecedd. τὰ ἐν τῇ προτέρᾳ in edd. recte deest.

59 εἰς τὸ Πρυτανεῖον. Vd. auctor anonymus argumenti huius orat. praefixi (in ed. Reisk. Vol. I. p. 338.) εἶρος ἢ τοὺς καλῶς πρεσβευσάμενους εἰς δημοσίον ἀριζὸν καλεῖσθαι. Idem ib. ἀπορροῖσι δὲ τινες, ὅτι, εἰ ἡγίστατο Δημοσθένης, ὅτι προδοταί ἦσαν (οἱ πρεσβεῖς) διὰ τι ἐποίησαν αὐτοὺς κληθῆναι εἰς δημοσίον ἀριζὸν; καὶ λεγόμεν, ὅτι μετὰ τὸ ἀριζὸν ἐγὼν τὸν σκοπεῖν αὐτῶν.

60 κατὰ τῆς προτέρας πρεσβείας. Recte vidit Sylburg. pro vulg. προτέρας esse vel δευτέρας vel ἑτέρας scribendum. Quae enim confestim seqq. δεῖ οὖν αὐτὸν ἐφάπτεσθαι καὶ τῆς προτέρας docent, vulgatam lect. minime ferri posse. Sententiae ipsius vim declarant verba supra lecta: τὰ πεπραγμένα πάντα ἐν τῇ προτέρᾳ (πρεσβεῖα) πεπρακται. Ceterum eandem lect. sequutus latinus imt. ita vertit: „atqui nihil habet, cur secundam „culpet legationem.“

61 κατηγορῶν οὖν ἅμα etc. Sensus: accusat simul priorem legationem, ita ut non accuset, cum non aperte, sed tecte id agat. Attamen cum omnis haec enunciatio in codd. Colb. et Cant. desideretur, et salva reliqua oratione omitti possit, nolim equidem adversari, si quis interpolamentum inesse putet, e margine in textum illatum. Latinus imt. qui ita vertit: „sine hac enim nulla poterat esse accusatio“ talem fere lectionem sequutus videtur: οὐ κατηγορεῖ, εἰ μὴ κατηγο-

nonnisi iurisiurandi exactio pertinuit. Ac vera quidem causa, cur priorem non accusaret, haec fuit, quod Demosthenes, quaecunque in priori legatione gesta fuerant, landaverat, decretoque suo iusserat legatis epulas dari in Prytaneo. Haec, inquam, vera est causa, cur priorem legationem non accusaret. Attamen cum nulla ei suppeteret alterius legationis idonea accusatio, prioris quoque debebat mentio fieri. Accusat igitur priorem ita, ut non accusare videatur. Quam ad rem omnino opus erat obtentu quodam. Qualis tandem hic obtentus? Ignorasse se adfirmat, Aeschinem in priori legatione se ipsum vendidisse. Quod si ita simpliciter Aeschini interroganti se quasi excusaturus responderet, infirmum foret ac ridiculum. Verum cum praeterea (ut antea docuimus) non habeat Demosthenes, quod proferat, aliam rem obtendit ita, ut simul in illa probanda callide elaboret. — — Promittit enim, se demonstraturum, Aeschinem non posse non ipsius iudicio convinci, se donis esse corruptum; relatisque orationibus; quibus antea Aeschines contra Philippum pugnauerat, addit, eundem qui antea permulta in republica contra Philippum gessisset, postea omnem agendi rationem immutasse, quod minime facturus fuisset, nisi donis persuasus. Quam argumentationem dum proponit, simul in his probandis elaborat: non potuit non latere

ὅτιν ἀμὰ τῆς προτέρας πρεσβείας; quae ῥησις cum eadem plane diceret, quae antecedentibus: ἀλλὰ μὴν αἰτίαν — κατὰ τῆς προτέρας πρεσβ. continerentur, nullo modo auctorem ita scripsisse existimo.

- 62 πεπρακτοτα αὐτοῦ. πικράσκειν αὐτὸν de iis dic. qui donis aut promissis alterius corrupti, se et studia sua voluntati eius accommodant. Vd. Reiskii index Graecit. Demosth. sub h. v.
- 63 ἀσθενὲς καὶ ἡλειοὺν εἶναι. Non modo causa idonea non pateret, qua ductus Aeschinem in priori legatione se ipsum vendidisse adfirmaret, sed mirum quoque et ridiculum videretur, quod Demosthenem ipsum antea id latuerit.
- 64 συγκατασκευάζει. Quinquam h. l. lacuna in codd. reperitur, tamen nonnisi pauca excidisse puto, neque ea, quibus deperditis sequens oratio posset obscurari.
- 65 κατὰ Φιλ. πολιτευσάμενον. Ita contrario sensu πολιτευεσθαι ὑπὲρ Φιλίππου dicitur Demostheni orat. Philipp. 4. (Vol. I. Reisk. p. 151.)
- 66 μεταβαλόντα. Pro futuro μεταβαλοῦντα quod vulgo in edd. legebatur, huic loco minime accommodato, non dubitavi, quin codd. lect. μεταβαλόντα reciperem. Suppl. αὐτὸν, ut apud Aeschinem diall. 3. 3. 4. 17. et al.

εἰκότως ἐλαθέ με δῶρα λαβὼν ἐπὶ τῆς (ἐτέρας) ⁶⁷ πρεσβείας· ὥμην γὰρ, αὐτὸν χρῆσθαι ⁶⁸ εἶναι, τῷ πρότερον κατὰ Φιλίππου πολιτεύσθαι· αὕτη μὲν ἡ συμπλοκὴ ⁶⁹ τῷ ἑτέρῳ συγκατασκευάζειν ἑτέρα προτείνοντα.

ς'. Ποιεῖ δὲ αὐτὸ πῶς, ἀνέσωμεν ⁷⁰ τῆς λέξεως τῷ ῥήτορος. Φησὶ γὰρ αὖτε ⁷¹ „Βέλομαι δὲ πρὸ πάντων, ὧν ἐμέλλω λέγειν, μνημονεύοντας ὑμῶν οἷδ' ὅτι τὰς ⁷² πολλὰς, ὑπομνήσαι, εἰς τίνα τάξιν ⁷³ αὐτὸν ἔταξεν Αἰσχίνης ἐν τῇ „πολιτεῖα τὸ πρῶτον, καὶ τίνας λόγους κατὰ τῷ Φιλίππῳ δη- „μῆγορεῖν ὥστο δεῖν· ἵν' εἰδῇτε, ὅτι τοῖς ὑφ' αὐτῷ πεπραγ- „μένοις καὶ δεδημηγορημένοις ἐν ⁷⁴ α' χῇ μάλιστα ἐξελεγε- „χθῆσεται δῶρα ἔχων. ἔστι τοίνυν ⁷⁵ ὁ πρῶτος Ἀθηναίων „αἰσθόμενος Φιλίππου, ὡς τότε δημηγορῶν ἔφη, ἐπιβεβαύον- „τα τοῖς Ἕλλησι καὶ διαφθεύροντά τινας τῶν ⁷⁶ ἐν Ἀρκα- „δίᾳ προσηκότων, καὶ ἔχων Ἰσχυάνδρον ⁷⁷ τὸν Νεοπτόλεμος δευ-

67 ἐπὶ τῆς ἑτέρας πρεσβ. Sensus requirere videtur προτίρας pro ἑτέρας. Nam in eo versatur Demosthenes, ut ostendat, Aeschineta iam antea (in prima legatione) donis fuisse corruptum. Cfr. quae supra legimus: Φησιν, ἡγησθῆναι τὸν Αἰσχίνην πεπρακτοῖς αὐτοῦ ἐν τῇ προτέρᾳ πρεσβείᾳ.

68 χρῆσθαι εἶναι. χρῆσθαι h. l. omnino i. q. αγαθος, vir probus ac honestus, Aeschinis diall. 1, 3. et al.

69 ἡ συμπλοκή. Vocab. συμπλοκή, cuius plures deprehenduntur in rhetorum scriptis significationes, h. l. artificium illud oratorum innuit, quod in diversis argumentis comprobandis simul elaborat (ubi υποθέσεις υποθέσει συμπλεκονται. Vd. infra §. 7. ex.) cfr. Ernestii lex. techn. Græc. rhet. sub v. συμπλέκειν.

§. 6.

70 ἀκούσωμεν. ακουεῖν eandem obtinet intelligendi notionem, de qua supra diximus §. 3. n. 23.

71 Locus qui laudatur exstat in Reisk. edit. Vol. I. p. 343. seqq.

βουλομαι δὲ πρὸ πάντων etc. Omnis periodus, cuius priorem partem noster omittit, ita se habet: πολλὰ δὲ καὶ δεῖνα κατηγορεῖν ἔχων ἐπὶ πρὸς τοῖς ἑτέροις, ὡς ἀνδρες Ἀθηναῖοι, εἴ ὧν οὐκ ἐστ' ὅς τις ἀν' οὐκ εἰκότως μισήσειεν αὐτὸν, βουλομαι πρὸ πάντων etc. Quae structuræ ratio sponte docet, voculam δὲ apud rhetorem nostrum post βουλομαι additam a Demosthenis libris recte abesse. Nolim tamen certo definire, utrum haec et aliae quaedam, de quibus mox dicitur, lectionis varietates librariorum, qui rhetoris textum describerent, an ipsius scriptoris locum allatum non satis accurate laudantis errori debeantur.

72 οἷδ' ὅτι τὰς πολλὰς etc. In Demosthenis libris elegantius additur voc. οἷδ' ante οἷδ'. Articulus vero (ταῖς) in optimis fere libris Demosth. omisus Taylorus et Reiskius non male

latere me Aeschines donis corruptus in priori legatione. Existimabam enim, hominem esse probum, quippe qui antea Philippo in republica adversaretur. Et haec quidem est ratio illa diversa argumenta connectendi, quam sequuntur, qui alia obtendentes alia simul probare moluntur.

§. 6. Quomodo autem id peragat (Demosthenes) ex ipsius oratoris sermone discemus, qui ita se habet: „volo autem prae ceteris, quae dicturus sum, vos in primis admonitos (quod plerosque vestrum memoria tenere confido), quem Aeschines locum in republica initio tenere voluerit, et quales conciones contra Philippum habendas putaverit, ut intelligatis, eum donis corruptum maxime ipsius rebus gestis et concionibus initio habitis argui. Ille enim (quod ipse in concione tum habita testatus) cum primus omnium Atheniensium Philippum Graecis insidiari et plures eorum, qui in Arcadia civitatibus praeesent, donis corrumpere intelligeret, haberetque, qui secundas partes ageret, Ischandrum, Neoptolemi filium

delendum censent, cum scriptor alibi saepius sine articulo loquatur. Formula ipsa, cuius brevitatem forsitan alicui obscurior possit videri, ita accipienda, quasi scriptum sit: βουλευμαι τοὺς μνημονεύοντας ὑμῶν (εὐ εἶδ' ὅτι πολλοὶ εἰσι sc. μνημονεύοντες) υπομνησαι etc.

73. εἰς τίνα τάξιν etc. In Demosth. libris inverse ordine haec ita leguntur: εἰς τίνα τάξιν ἔταξεν αὐτὸν. Male apud rhetorem nostrum εἰς in codd. plur. deest. τάξιν esse omnem agendi rationem, quae ad rempublicam universam eiusque administrationem pertineat, ipsa orationis series declarat. Simil. apud eundem Demosth. τάξις ἐν τῇ πολιτείᾳ dicitur in orat. περὶ Ρωδιῶν ἐλευθερίας p. 206. ed. Reisk.

74. ἐν ἀρχῇ μάλις. In Demosth. libris, commate posito post ἀρχῇ, legitur: τοῦτοις μάλις πάντων (quod ultimum a paucis tantum codd. abest). — De notione voc. δημηγορεῖν orationem publice recitandi, verba ad populum faciendi, vd. Ernesti in lex. techn. Gr. rhet. sub v. δημηγορίαι.

75. εἰς τοίνυν οὗτος. In Demosth. libris post τοίνυν additur οὗτος.

76. τῶν ἐν Ἀρκადίᾳ προσηγορῶν sc. τῶν πόλεων. προσηγορίας s. προσηγορίαι usitatissima est magistratuum appellatio.

77. ἐχὼν Ἰσχάνδρον etc. Ischander, cuius h. l. mentio fit, haud dubie idem est, qui ab Aeschine ex Arcadia Athenas ductus et Atheniensibus commendatus se ab iis Arcadibus, qui civitati Atheniensis faverent, missum simulabat. Vd. quae in eadem orat. p. 438. (edit. R.) dicuntur. Quae apud nostrum

„δευτεραγωνιστήν, προσίων μὲν τῇ βελῇ, προσίων δὲ τῷ δῆ-
 „μῳ περὶ τέτων, καὶ πείσας ὑμᾶς πανταχῶς πρέσβεις πέμ-
 „ψαι τὰς συνάξοντας δεῦρο ⁷⁸ τὰς βουλευσομένους περὶ τῆς πρὸς
 „Φιλίππου πολέμου, καὶ ἀπαγγέλλων ἐν μετὰ ταύτῃ, ἦκων ἐξ
 „Ἀρκαδίας, τὰς καλὰς ἐκείνας καὶ μακρὰς ⁸ λόγους, ὅς ἐν
 „τοῖς μυρίοις ἐν (τῇ) Μεγάλῃ πόλει πρὸς Ἰερώνυμον τὸν
 „ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντα, ὑπὲρ ὑμῶν ἔφη ⁸¹ δεδημηγορηκέ-
 „ναι· καὶ διεξιὼν, ἡλίκα τὴν Ἑλλάδα πᾶσιν, ἐχὶ τὰς ἰδίας ἀδι-
 „κᾶσι μόνου πατρίδος οἱ δωροδοκῶντες καὶ χρήματα λαμβά-
 „νοντες παρὰ Φιλίππου. ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα πολιτευομένους
 „τέτετε τότε, καὶ τὸ το δεῖγμα ⁸² ἐξενηνοχότος περὶ αὐτῶ,
 τὰς

confestim sequuntur, duplici modo intelligi possunt. δευτε-
 ραγωνιστης enim vel proprio sensu adhibetur, ut Ischander di-
 catur secundas partes in iis fabulis tenuisse, in quibus Neop-
 tolemus quidam, histrio illius aetatis nobilis (vd. Reiskii
 index histor. sub h. v.) primas ageret, vel tropico, vel Aes-
 chinis δευτεραγωνιστης eatenus vocetur, quatenus ille in rebus
 suis peragendis huius opera ac ministerio uteretur et ad
 Neoptoleμου subintelligatur vias. Posterior ratio si probetur,
 patet, non sine irωνεια eo alludi, quod Aeschines ipse ali-
 quamdiu histrio fuerit.

78 δευρο τοὺς βουλευομένους. Post artic. τοὺς vocabulum Ἑλλη-
 νας excidisse suspicatur Marklandus. At tacite h. l. subintel-
 ligere licebit, cum antecedentia doceant, non posse haec de
 aliis, quam de Graecis, dici.

79 καὶ ἀπαγγέλλων μετὰ ταύτῃ ἦκων etc. Non dubitavi, quin
 hoc loco textum nostri scriptoris e Demosthene emendarem.
 Vulgaris enim loci lectio, quae post ἀπαγγέλλων plene inter-
 pungit, et οὗ post λόγους omittit, ita est depravata, ut de
 sensu probabili inde eliciendo propterea debeat desperari; cum
 ἀπαγγέλλων minime habeat, quo commode referatur. In De-
 mosthene vulgò sic interpungitur: καὶ ἀπαγγέλλων, μετὰ
 ταύτῃ ἦκων ἐξ Ἀρκαδίας. τοὺς καλοὺς ἐκείνους etc. quae ratio non
 minori laborat difficultate. Nam si verba μετὰ ταύτῃ ad an-
 tec. ἀπαγγέλλων referantur (postquam id fecerat, i. e. renun-
 ciaverat etc.) non facilius quam ex illa antea damnata inter-
 pungendi ratione patebit, quoniam pertineat ἀπαγγέλλων.
 bin μετὰ ταύτῃ ad superiora illa: πείσας ὑμᾶς — πολέμου spe-
 ctare putamus, (postquam effecerat, ut legat illi mitteren-
 tur etc.) quaeri recte poterit, cur Demosthenes tam ambi-
 guè locutus fuerit? Hinc lubenter adsentior Marklando ita
 distinguenti: καὶ ἀπαγγέλλων μετὰ ταύτῃ, ἦκων ἐξ Ἀρκαδίας,
 τοὺς καλοὺς etc. — Nolim vero cum Reiskio καὶ ante ἀπαγ-
 γέλλων delere. Quemadmodum enim reliquas enunciationes,
 καὶ ἔχων — περὶ τούτων, καὶ πείσας — πολέμου, καὶ διεξιὼν —
 παρὰ Φιλίππου, quae singulae ad verbum εἰ ab initio lectum
 referuntur, vocula: καὶ antecedentibus iunguntur, ita nec
 h. l. illa abesse potuit. Neque licebit ἀπαγγέλλων omissa
 voc. καὶ eo modo participio πείσας iungere, quo in antecedd.

lium (s. una cum Ischandro, qui sub Neoptolemo secundas partes in fabulis agebat) et senatum et populum illius rei causa adiit vobisque persuasit, ut quoquoersum mitteretis legatos, qui Graecos de bello adversus Philippum gerendq deliberaturos huc convocarent. Postea ex Arcadia reversus praeclaram illam et copiosam retulit orationem, quam in senatu mille virorum Megalopoli adversus Hieronymum pro Philippo dicentem in vestrum commodum se recitasse adfirmabat, ostenditque, quanta iniuria non ipsorum tantum patriam sed omnem omnino Graeciam adicerent, qui munera a Philippo acciperent, iisque se corrumpi paterentur. Jam quum vos, postquam ille haec in republica administraverat, et tale ipsius speci-

σχων ad προσιων refertur. Patet enim, duo eventa tempore diversa enarrari. Offendit sane Praesentis forma απαγγελων, parum congrua reliquis: αἰσθόμενος, προσιων, πείσας, διεξιων; quae difficultas facile tollitur, substituenda Aoristi primi aut secundi forma. — Omnem periodum paulo longiorem versione lat. duabus brevioribus perr. offerendam putavi.

80 - τους καλους σκεινους etc. Plures Demosth. libri haec inverso ordine exh. τους μακρους σκεινους και καλους σκεινους λογους, ubi certe σκεινους repeti non debebat. ους εν τοις μυριοις etc. latini interpr. versio: „inter sexcenta alia refert, in summo senatu, egregiam illam et bene prolixam orationem adversum Hieronymum, qui Philippi partes tuebatur, pro vobis esse habitam“ ostendit, eum et verba: εν τοις μυριοις περπεραμ intellexisse, et pro πολιι vel legisse vel legi voluisse βουλην. Verum omnis oratio docet, sermonem esse de iis, quae ab Aeschine in Arcadia gesta sint. Μεγαλη πολις est nomen proprium Arcadiae urbis, Megalopoleos, conditae Ol. 102. a. 2. (vd. Reiskii index Geograph. sub h. v.) unde a Demosth. libris recte abest artic. τη. Formula οι μυριοις notat senatum s. concilium Arcadum constitutum Ol. 102. a. 3. vd. Harpocration sub h. v. et Valesius ad eum. Denique Ιερωνμος est Arcas ille a Philippo corruptus, cuius mentionem fieri videmus orat. pro corona p. 324. ed. R. ubi et Arcades et alii Philippo dediti percensentur. Lectio βουλην si in codd. exstitit, haud dubie e glossemate formulae εν τοις μυριοις exorta est

81 υπερ υμων εφη. Lectio codd. reg. i. et Cant. ημων neque ulla Demosthenis libr. auctoritate nititur, neque reliquae orationi congruit. Utitur enim orator hoc loco ubique secunda persona.

82 και τουτο το δειγμα εξεν. περι αυτου. In Demosth. libris: περι εαυτου leg. — εκθερειν saepe i. q publice proponere, exhibere. Cfr. §. 8. την μιμησιν εξηγεγε. — At cum in usu

ἡτὸς περὶ τῆς εἰρήνης πρέσβεις πέμπειν ⁸³ ὡς Φιλίππον ἐπαί-
 ρησθε ὑπ' Ἀριστοθέμου καὶ Νεοπτολέμου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 ἐκείθεν ἀπαγγελλόντων ⁸⁴ ὅδ' ὅτι οὖν ὑγιές, γίνεται ⁸⁵ τῶν
 πρέσβων τῶν εἰς καὶ ἔτος, ἔχ' ὡς τῶν ἀποδωσσομένων τὰ
 ὑμέτερα, ὅδ' ὡς τῶν πεπιστευκότων τῷ Φιλίππῳ, ἀλλ' ὡς
 τῶν φυλαξόντων τοὺς ἄλλους διὰ γὰρ τοὺς προειρημένους ⁸⁶
 λόγους καὶ τὴν πρὸς Φιλίππον ἀπέχθειαν, ταύτην εἰκότως
 περὶ αὐτῶ πάντες ⁸⁷ εἴχετε τὴν δόξαν. αὕτη μὲν ἡ μέ-
 τοδος τοῦ κατασκευάσαι· ἴδῃ γὰρ τὸν δῆμον συνεπσπασα-
 το ὡς συνεξηπατημένον ἑαυτῷ ὁ Δημοσθένης. εἴτ' ἐπήγγχε
 τῆς τέχνης ⁸⁸ τὸ δεινόν. „Προσελθὼν τοίνυν ἐμοὶ μετὰ
 ταῦτα συνετάττετο κοινῇ πρσβεύειν, καὶ ὅπως τὸν ⁹⁰ μισ-
 ρὸν καὶ λίαν ἀναιδῆ φυλάξωμεν ἀμφοτέροι τὸν Φιλοκράτην,
 πολλὰ παρεκελεύετο, καὶ ⁹¹ μέχρι τοῦ δεῦρο ἐπανελθεῖν
 ἀπὸ

illius form. δειγμα εἰφέρειν id, cuius specimen exhibeatur, plerumque simpliciter genitivo exprimi solet (sine praepos. περι), ac praeterea in iis, quae statim seqq. τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης eadem praepos. recurrat, haud immerito in ea haesit Reiskius ad h. l. Dubito tamen num recte pronunciaverit, scribendum esse παρ' ἑαυτοῦ (sponte), cum notatio rei hominisve, cuius δειγμα proferri dicatur, vix commodè possit desiderari Malim simpl. legere: ἐξηγητοῦς αὐτοῦ.

⁸³ Ἀριστοθέμου καὶ Νεοπτολέμου. Additur in Demosth. libr. καὶ Κτησιφῶντος. Quem Ctesiphontem socium Aristodemi et Neoptolemi, (histrionum, quos Philippus in suas partes traxerat) distinguendum esse ab eo Ctesiphonte, qui Demostheni coronam auream decerneret, ideoque ab Aeschine in iudicium vocaretur, (vd. orat. pro corona p. 243.) bene vidit Taylorus ad h. l. Unde non erit, quod cum Wolfio legamus Κτησιφῶντος.

⁸⁴ τῶν ἐκείθεν ἀπαγγελλόντων etc. Perperam cod. Cant. ἐγγύθεν exh. pro ἐκείθεν. — Fraudem illi Atheniensibus imposuerant, cum dicerent, Philippum amico esse et benevolo erga Athenienses animo, nihilque magis desiderare quam pacem cum iis inundam. υγιές saepe i. q. verum, sincerum, ut Euripidis Phoen. v. 211. et al. — Pro sequenti γίνεται in Demosth. γίνεται leg.

⁸⁵ οὐχ' ὡς τῶν ἀποδωσσομένων etc. Suppl. τις s. εἰς. Voc. ἀποδομαί h. l. vendendi notionem obtinet, de qua vd. Perizonius ad Aelianī varr. historr. 11, 9. Reiskii index Graecit. Demosth. sub h. v.

Tantum aberat, ut Aeschinem in proditorum numero futurum esse putarent, ut potius confiderent, eum ceteros esse custoditurum, et, quo minus se corrumpi paterentur, prohibiturum. — In vbb. πεπιστευκότων τῷ Φιλίππῳ attie. τῷ in nonnullis Demosth. libris deest.

⁸⁶ προειρημένους. Perperam cod. Cant. προειρημένους. — Ante Φιλίππον nonnulla Demosth. exemplaria addunt τον.

⁸⁷ εἴχετε τὴν δόξαν. Male nonnulli Demosth. libri: εἴχετε.

„cimen exhibuerat legatos de pace ad Philippum mitte-
 „re constituissetis persuasi ab Aristodemo, Neoptole-
 „mo, et aliis, qui nihil veri inde renunciaverunt, lega-
 „torum numero Aeschines quoque adscriptus, quippe
 „quem inter eos referendum existimaretis, qui neque
 „vestram salutem essent vendituri, neque in Philippo
 „fiduciam omnem posuissent, sed ceteros essent custo-
 „dituri. Talem enim de Aeschine spem propter illas
 „prioris conciones eiusque erga Philippum odium me-
 „rito omnes conceperatis.“ Haec igitur artificiosa est
 rei tractandae ratio. Iam enim hoc effecerat, ut popu-
 lus eadem, qua ipse deceptus esset, fraude circumdu-
 ctus videretur. Tum ea adducit, quibus summum inest
 artificium, ita pergens: „adiit me igitur Aeschines, ac
 „de eo mecum convenit, ut legationem coniunctis stu-
 „diis administraremus, et de Philocrate, homine im-
 „puro nimisque protervo ab utroque nostrum custo-
 dien-

- 88 συνεισπικασατο. Propr. una secum traxerat populum eadem
 fraude circumventum (ab Aeschine.) i. q. fecerat, ut popu-
 lus pariter quam ipse (Demosthenes) fraude circumventus
 videretur. Simil. eadem form. leg. in hac ipsa Demosth.
 orat. p. 411: μη τότε μὲν τοῦτοις συνεισπικασθῆναι με τὸν μῆδοτιον
 ἀδικούντα.
- 89 τῆς τεχνῆς το δαινον dic. id, quod summum est et efficacissi-
 mum in arte, qua orator utitur. Vd. Ernesti in lex. techn.
 Gr. rhet. sub h. v. — Locus, qui nunc adfertur, id contin-
 net, quo omne huius artificii consilium pertinuerat. Oston-
 dit enim orator, se quoque non potuisse non ab eodem deci-
 pi, quem Atheniensibus omnibus fraudem inposuisse antea
 probaverat.
- 90 οὕτως τὸν μικρὸν etc. Philocrates Eleusinius (vd. orat. De-
 mosth. contra Aristogit. p. 783.) pariter quam Aeschines,
 Philippi donis corruptus eiusque commodis quovis modo
 inserviens, saepius a Demosth. et in hac nostra orat. et ali-
 bi notatur, v. c. p. 356. 377. 405. ubi inprimis eiusdem im-
 pudentia (ἀναίδεια) taxatur, add. orat. pro corona p. 230. —
 Vocab. λίαν ἀντὶ ἀναίδῃ in Demosth. libris deest, neque artic.
 τὸν ἀντὶ Φιλοκράτην in omnibus legitur.
- 91 καὶ μεχρὶ — πρεσβείας. Perperam vulgo in Demosth. com-
 ma ponitur post πρεσβείας, paucis libris exceptis, qui vel
 colo vel semicolo interpungunt. Ipsa vocula γοῦν iubet om-
 nem hanc enunciationem: ἐμὲ γοῦν — ἐλάβανεν ab antecedd.
 separari, ita ut vbb. καὶ μεχρὶ — πρεσβείας referantur ad illa:
 πολλὰ παρεκελεύσατο, commate post παρεκελ. posito. — Vo-
 cula καὶ ante μεχρὶ (nisi ita defendendam putes, ut vertatur:
 adeo, usque dum etc.) delenda videtur; orta quippe ex illa
 perversa interpungendi ratione modo notata.

„ἀπὸ τῆς πρώτης προσβείας. εὐὲ γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι 92 δι-
 „εφθαρμένος καὶ πεπρακώς ἑαυτὸν, ἐλάνθανεν.“ 93
 θάυμασῃ γὰρ ἡ τέχνη· πάντας αὐτοὺς ἐξηπατημένους ἀπέδει-
 ξεν. 94 ἐπῆγαγε δ' (οὐκ) εὐθύς τὸ μὲν. „Ὡς περ ὑμεῖς
 „ἐξηπατήσθε, κἀγὼ. (ἀλλὰ) διὰ 95 μέσσω τὸ περὶ Φιλο-
 κράτους εἰπὼν, αὐτὸς ἐφ' αὐτὸν ἤγαγε τὴν αἰτίαν, ἀπλότη-
 τος 96 πρᾶσχηματι κλέπτων τὴν πανουργίαν τῆς κατασκευῆς
 τῷ λέγειν. „Εὐὲ γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, διεφθαρμένος καὶ πε-
 πρακώς ἑαυτὸν, ἐλάνθανεν „ἀλλὰ μὴ φάνη· κἀγὰρ“ ἵνα μὴ
 δοκῇ τὸ τῶν ἐπιχειρήματι οἰκείας διοικήσεως ἐξεργασθαι. ἔτα
 μὲν ἕτερα προτείνων, ἕτερα κατασκευάζει ὁ Δημοσθένης· καὶ
 ἐξ ἑκ τούτου αὐτοῦ ποιεῖ ἐν τῷ λόγῳ, καὶ πάλιν ἐξ ἑκ, καὶ ἄχρι
 τέλους τῶ παντός ἀγῶνος. τῆτο μὲν σοι δικανικῶν λόγων τὸ
 παράδειγμα, λόγων ἐσχηματισμένων ἕτερα προτείνοντων ἕτερα
 κατασκευάζοντων,

Σ.

92 ὡς Ἀθηναῖοι. In Demosth. libris: ὡς ἀνδρες Ἀθην. legitur
 (quae form. oratori nostro usitatissima). Nolim tamen pu-
 tare, vocab. ἀνδρες librariorum rhetoris nostri culpa excidisse,
 cum Demosthenis verba mox eadem §. eodem plane mo-
 do denuo adferri videam. Rhetor ipse paulo negligentius
 locum laudavit.

93 ὡς θαύμασῃ — ἀπέδειξεν. Perperam vulgo commate post
 τέχνη interpungi inde patet, quod verba: πάντας αὐτοὺς ἐξηπ.
 ἀπέδειξεν (quibus prima pars artificii oratorii describitur)
 unam integram sententiam ab antecedd. separandam conti-
 nent. Versio latini int. „incredibilem eius calliditatem eo
 „demonstravit, quod omnes fefellerit“ neque vulg. lectioni
 congruit, neque probabilem loci sententiam suppeditat.
 Omnis vero, opinor, rhetoris oratio rectius procedet, si an-
 te vbb. πάντας αὐτοὺς excidisse statuas: πρῶτον μὲν. Cfr. no-
 ta seq.

94 ἐπῆγαγε δ' (οὐκ) εὐθύς τὸ μὲν etc. Vulgo ita legeb. ἐπῆγαγε
 δ' εὐθύς — ἐξηπατήσθε: „statim vero hanc sententiam addu-
 „xit (protulit): quemadmodum vos decepti estis ita ego.“
 Talia quo minus scriptorem dicere potuisse existimes, pro-
 hibent seqq. ubi plane contraria monet: ἀλλὰ μὴ φανῇ· „κα-
 „μὲ“ ἵνα μὴ δοκῇ etc. Recte enim vidit, oratorem callide et
 prudenter rem ita instituisse, ut sententiam primariam, cuius
 probandae causa reliqua omnia dicerentur, non statim in me-
 dium adferret, sed primum Athenienses ab Aeschine decep-
 tos ostenderet, (πάντας αὐτοὺς — ἀπέδειξεν) tum vero, inter-
 positis quibusdam, adderet non potuisse non ipsum latere
 fraudulentis Aeschiniis machinationes. Hinc patet post ἐπῆ-
 γαγε δ' male excidisse voculam οὐκ. In seqq. τὸ μὲν etc.
 voc. μὲν refertur ad ἄλλα, quod ante δια μέσου addendum pu-
 tavi (vd. nota seq.) cuius loquendi rat. exempla non desse
 probavit Vigerus l. l. ed. Herm. Vol. II. p. 536. n. — Pro
 vulg. depravato ἐξηπατήσθε non dubitavi, [quin reciperem Syl-

„diendo multis me admonuit, usque dum prima legatione perfuncti rediimus. Unde ignorabam, Athenienses, donis eum corruptum esse et se ipsum vendidisse.“ Quam eximium his inest oratoris artificium! Ostendit enim omnes illos deceptos esse. Neque tamen confestim aperte hanc sententiam protulit: „quemadmodum vos, ita ego quoque deceptus sum“ sed, interpositis iis, quae de Philocrate agerent, se ipse accusavit, et specie simplicitatis artificii astutiam occultavit eo, quod dicere mallet: „ignorabam igitur Athenienses, eum donis fuisse corruptum, et se ipsum vendidisse“ quam: „ego quoque ignorabam.“ ne omne argumentationis artificium propterea adhibuisse videretur, ut rei tractationem ipsius consilio et utilitati accommodaret. Sic alia obtendens alia arte molitur Demosthenes, eodemque artificio in eadem oratione iterum iterumque ad finem usque utitur. Hoc tibi sit orationum figuratarum, quae alia obtendunt, alia arte moliuntur, exemplum e genere iudiciali depromptum.

§. 7.

burgii emendat. εζηπατησθῆς, ad quam propius accedit scriptura cod. Cant. εζηπατησθῆαι.

- 95 (αλλα) δια μεσου etc. Pertinere haec ad locum antea laud. προσελθων τοιουν — πρεσβειας vix est, quod moneam. — Quemadmodum antea, sensu iubente, voc. οὐκ post επηγαγε δ' inserendum putavi, ita in vbb. δια μεσου etc. ubi scriptor, quid potius fecerit Demosthenes, enarrat, praepos. αλλα ante δια perperam vulgo deerat.
- 96 αplotητος προσχηματι κλεπτων etc. Pro vulg. βλέπων quod omni sensu carere oculos incurrit, recepi lectionem cod. reg. I. κλεπτων (quod voc eadem celandi s. occultandi artificium callidum significat. §. seq. recurrit: κλεπτων το δοκειν συναγρευσιν βασιλει τι etc.) — πανουργια, astutia, prudentia (quae inest τη κατασκευη, artificiosae tractationi) h. l. sensu bono dicitur, ut in Aeliani varr. histor. 2, 40. Ita πανουργιαi voc. artificia oratoria in Dionysii iudicio de Lysia c. 15. p. 487. T. V. R. Ingenua illa et simplici confessione: equidem scire non potui, Aeschinem a Philippo corruptum esse, (αplotητι), dissimulat orator verum consilium, occultatque artificium, quod adhibuit, ut ostenderet, omnes Athenienses pariter quam ipsum ab Aeschine fuisse deceptos, neque cuiquam posse mirum videri, quod ipse olim longe aliter de Aeschine iudicaverit.
- 97 επιχειρημα οικειας διοικησεως. Quemadmodum supra §. 3. οικειαι προτασεις dicebantur argumenta, quibus orator suam comprobare posset sententiam; ita h. l. διοικησις οικεια est tractationis ratio, quae id agit, ut dicentis consilio satisfiat eiusque commodo consulatur. [Ad Genitivos illos suppl. ave-

ζ'. Συμβουλευτικῶν δὲ πάλιν αὐτὸς ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τῶν Συμμοριῶν 98 δι' ὅλα τὴν τοιαύτην τέχνην ἐξεργάζεσθαι. ἔχει δὲ ἕτως· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ὠρμήμασι μὲν πρὸς βασιλέα 99 τῶν Περσῶν, τοιαῦτα τῶν ῥητόρων συμβουλευόντων, καὶ 100 ἐπαιρόντων αὐτὰς ἐκ τῆ ἐπαινεῖν τὰς προγόνους, καὶ μεμνησθαι τῶν πεπραγμένων πρὸς τὰς βαρβάρους ἔργων· πρὸς δὲ τὸν Φίλιππον, τὸν τῶν Μακεδόνων βασιλέα, ὀκνᾷσι πολεμεῖν. ὁ δὲ Δημοσθένης αὐτὰ τὰ ἐναντία, πρὸς μὲν τὸν βασιλέα πολεμεῖν αὐτὰς οὐ βούλεται, πρὸς δὲ τὸν Φίλιππον βέλονται. ὁρᾷς δύο ὑποθέσεις ἐναντίας ἀλλήλαις; πῶς ἔν τῷτο ποιεῖ; διπλῶ γὰρ τῷ σχήματι χρῆται. πρὸς μὲν τὸν βασιλέα ἔφησι μὴ δεῖν 101 πολεμεῖν, ἀλλὰ μηδέπω πολεμεῖν· εἰ γὰρ ἀπλῶς ἐκέλευε μὴ πολεμεῖν, οὐκ ἂν αὐτῷ πρᾶσεῖχον τὸν νῦν, ὠρμηκότες πρὸς τὸν πόλεμον. ὁ δὲ Φησὶ μὲν πολεμεῖν δεῖν, ἐνδιδῶς αὐτοῖς, ὃ βέλονται· πρότερον δ' ἀξιοῖ παρασκευάζεσθαι, ἵν' ἀσφαλέστερος καὶ 102 δικαιοτέρος ὁ πόλεμος γένοιτο, τέχνην τῷτο ποιῶν. οἶδες γὰρ, ὅτι ἡ ἀναβολὴ ἐκλύσει τὴν ὀρμὴν. 103 καὶ εὐθύς γε κατὰ τὸ προοίμιον, 104 κλέπτων

κα.— επιχειρήματα sunt artificia, quibus oratores in causis suis probandis utuntur. Vd. Ernesti in lexico techn. Gr. rhet. sub h. v. επιχειρημα ἐξεργάζεσθαι dic. ut infra §. 7. in. τεχνην ἐξεργάζεσθαι. Pervertit sensum omnis orationis A. Schottus ita vertendo: „ne universum institutum domi natum et elaboratum videretur.“

§. 7.

98 περὶ τῶν Συμμοριῶν. Consilium huius orat. quo pertinuerit, e seqq. discimus. Habita est Olymp. 106 a. 3. (vd. Dionysii Hal. ep. I. ad Ammaeum §. 4. p. 724. ex. 25. in T. VI. ed. Reisk.) Causa, cur περὶ συμμοριῶν inscriberetur, in eo quaerenda, quod orator, cum Athenienses de apparatu bellico recte instituendo esset edocturus, multa de omni ratione τῶν συμμοριῶν tum perturbata restituenda et emendanda protulerit. συμμορίαι enim dicebantur Atheniensibus ordines civium eorum, qui cum divitiis ceteros superarent, primarias partes agere solebant in pecunia ad belli necessitates conferenda, et triremibus adornandis. Cfr. erudita Cl. Wolfii disputatio in prolegomenis orationi Demosth. adversus Leptinen habitae praemissis p. 95, sqq.

99 πρὸς βασιλέα τῶν Περσῶν. Percrebuerat fama, Artaxerxem Ochum Atheniensibus bellum esse illaturum.

100 ἐπαιρόντων. ἐπαιρεῖν a propria attollendi notione saepe ad tropicam hominem ad aliquid agendum impellendi transferitur, ut Demosth. pro corona p. 286. Xenoph. memorabb. I. 2, 9.

101 οὐ Φησὶ μὴ δεῖν πολεμεῖν. Perperam in codd. nostri οὐ Φησὶ leg.

102 δικαιοτέρος. Quāquam δικαίος haud raro latiori sensu ita dicitur ut signif. omnino ea, quae talia sint, qualia esse de-

§. 7. Suasorium genus quod attinet, idem Demosthenes per totam de classibus orationem idem artificium adhibet. Res ita se habet. Athenienses haud exigua quidem ira contra Persarum regem ferebantur, cum oratores bellum suaderent, et maioribus laudandis commemorandisque rebus olim adversus Barbaros gestis animos inpellerent; sed ad bellum contra Philippum, Macedoniae regem suscipiendum minus erant prompti et parati. Contraria statuebat Demosthenes, non Persarum regem, sed Philippum debellandum existimans. Videsne duo argumenta sibi contraria? Quanam ratione in his tractandis versatur? Duplici utitur figura. Non omnino negans Persarum regem esse debellandum, nunc tamen debellari non vult. Intelligebat enim, Athenienses, quorum animi inpetu ad bellum gerendum ferrentur, ipsi omnino neganti bellum esse contra regem gerendum, minime aures esse praebituros. Unde suscipi quidem bellum iubet, concedens iis, quod volebant, sed antea necessaria vult comparari, quo tutius iustiusque bellum geratur; quod non sine arte facit. Videbat enim, procrastinationem nimium inpetum esse fracturam. Et statim quidem in prooemio, ne ullo mo-

beant, s. quae ita comparata sint, ut, quae debeant, efficere possint, (Xenoph. Sympos. c. 4. §. 13. Cyrop. II, 2, 15.) ideoque omnino bellum *δικαιοτερον* vocari poterat, quod ita gerebatur, ut iis, qui suscepissent, omnia suppetere ad bellum feliciter gerendum necessaria; tamen locus Demosthenis, qui respicitur: (orat. nostrae p. 179. ed. R. Vol. I. *εὐ δὲ τούτων τειρομένων οὐτῶν νομίζω συμφερεῖν ὑμῖν τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου τηρεῖν, ὅπως δίκαια γένησεται*.) usitatam potius vocab. *δίκαιος* notionem tenere nos iubet, sensumque ita constituere: ut *bellum iustius geri videretur*. Suadet enim Atheniensibus, ut bellum cum Persarum rege gerendum differant, usque dum reliqui Graeci omnes intellexerint, regem Persarum vere omnibus Graecis insidiari.

103 *ὅτι ἡ ἀναβολὴ* etc. Perperam cod. Cant. *βουλή* (consultatio) pro *ἀναβολῇ* exh. Non enim h. l. deliberare Athenienses iubentur de bello regi inferendo, sed rem procrastinare. — *λυεῖν* solvere haud raro est i. q. facere, ut aliquid esse designat, quo sensu *λυεῖν εἰρήνην* dic. Demosth. de pace c. 3. p. 63. ed. Beck.

104 *κατὰ τὸ πρόσμιον*. κατὰ h. l. eam vim obtinet, qua interdum adhibetur ad tempus signif. ut *κατὰ τὴν ἀρχὴν*, Aelian. varr. historr. l. 2. c. 11. vd. Vigerus l. 1. ed. Herm. Vol. II. p. 636: — *κλεπτῶν τὸ δοκεῖν* etc. De formula *κλεπτεῖν τι* (disimulare) vd. §. 6. n. 96. *συναγορεύειν τι* dicitur, qui dicen-

των τὸ δοσεῖν συναγορεύειν βασιλεῖ τι, Φησὶν· „ἐγὼ νομίζω, κοινὸν ἐχθρὸν ἀπάντων ¹⁰⁵ τῶν Ἑλλήνων εἶναι βασιλέα· οὐ μὴν διὰ ταῦτα παραινέταιμ' ἂν μόνοις ¹⁰⁶ τῶν ἄλλων ὑμῖν πολεμὸν πρὸς αὐτὸν ἄρξασθαι.“ ¹⁰⁷ Οὕτω μὲν ἐπέχει τὴν ὁρμὴν, τῇ αὐτῇ τέχνῃ ¹⁰⁸ Θεκυδίδῃ χρώμενος. καὶ γὰρ παρὰ τῷ Θεκυδίδῃ ¹⁰⁹ Ἀρχίδαμος, ὃν Φησὶν, ὁ Θεκυδίδης συνετὸν εἶναι καὶ σώφρονα, ἐπειδὴ ἑώρα τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τὰς Πελοποννητίους ὠρμημένους πρὸς τὸ πολεμεῖν τοῖς Ἀθηναίοις, ἐχὶ μὴ πολεμεῖν κελύει· ἦδαι γὰρ ἔπεισόμενους· ἀλλὰ, μηδέπω τῆτο ποιεῖν, ἀλλὰ πρότερον παρασκευάζεσθαι. ἔτω μὲν γὰρ, ὅπερ ἔφαμεν, ἐμποδίζει ¹¹⁰ τὴν ὁρμὴν αὐτῶν ὁ Δημοσθένης ὁμοίως τῷ Θεκυδίδῃ, διδάσκει ¹¹¹ δὲ προσελθόντος τοῦ λόγου τὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἧς παρασκευασθείσης εὐτρεπῆς γίνεταί πόλεμος κατὰ Φιλίππου, καὶ ἔτιως ἐκότερος ¹¹² λόγος τεχ-
νι-

do aliquem defendit, s. commodo eius consulit. Vd. Demosth. or. περὶ Ροδίων, ἀλευθερίας p. 194. Xenoph. apologia Socr. §. 22. τι vero (ut centies.) pro κατὰ τι accip. unde non est, quod cum Sylburgio scribatur: τι Φησιν;

¹⁰⁵ ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων. Vocabulum ὄντων, quod vulgo apud rhetorem nostrum additur, cum neque in Demosthenis libris appareat, neque infra c. 9. §. 10. (ubi idem locus adferunt) legatur, ac praeterea satis otiosum sit, delendum putavi. Ortum haud dubie ex antecedd. ἀπάντων τῶν.

¹⁰⁶ μόνοις τῶν ἄλλων ὑμῖν i. q. vobis non adiutis a reliquis Graecis. Eodem sensu μονος Genitivo iungitur in Ael. varr. historr. l. 9. c. 40. (v. Perizonius et Kühnius ad h. l.) et alibi.

¹⁰⁷ ἀρξασθαι. De form. αἰρῆσθαι πολεμὸν: bellum, suscipere, vd. Douinaeus in adnott. ad Demosth. or. de pace p. 156. 57. ed. Beck. Pro ἀρξασθαι c. 9. §. 10. leg. συναγεῖν. Quamquam non negaverim, recte dici posse πολεμὸν συναγεῖν: bellum inferre s. contra aliquem contrahere, (ut Φθονὸν τιμὴν συναγεῖν Demosth. contra Midiam p. 524.) veram tamen loci lectionem eam puto, quae et nostro loco exhibetur, et in omnibus Demosthenis libris exstat. Facile enim poterat auctor capitis 9. §. 10. Demosthenis verba minus accurate laudans erroris quodam συναγεῖν pro ἀρξασθαι substituere.

¹⁰⁸ τῇ αὐτῇ τέχνῃ etc. Male deest artic. τῇ in codd. rhetoris nostri,

¹⁰⁹ παρὰ τῷ Θεκυδίδῃ etc. Athenienses cum Olymp. 86. a. 2. Corinthios prope Potidaeam vicissent, Lacedaemonii, quorum auxilio tum gaudebant Corinthii, a legatis eorum persuasi bellum Atheniensibus inferendum decreverunt, neque aures praebuerunt Archidamo (regi), qui, vires Lacedaemoniorum tali bello gerendo minime sufficere ratus, bellum, dissuadebat. Locus Thucydidis exstat l. 1. p. 45. s. 80 sqq. edit. Hudson.

¹¹⁰ ἐμποδίζει i. q. supra ἐπέχει. Eadem notione prohibendi aliquem quo minus sententiae cuidam statim subscribat, leg. in Xenoph. memorabb. IV. 3i 9.

modo Persarum regis partibus studere videatur: „Per-
 „sarum regem, ait, quanquam communem esse omnium
 „Graecorum hostem existimo, nolim tamen propterea
 „vobis suadere, ut soli sine reliquorum auxilio bellum
 „contra eum suscipiatis.“ Ita cohibet inpetum, tali,
 quali Thucydes usus, artificio. Legitur enim apud
 Thucydidem Archidamus, quem ille virum prudentem
 ac sapientem fuisse perhibet, cum vidisset Lacedaemo-
 nios et Peloponnesios inpetu ferri ad bellum Athenien-
 sibus inferendum, non omnino negasse, bellum esse
 gerendum, (quippe qui praevideret, eos talia suaden-
 ti minime esse obtemperaturos) sed suasisse, ut bel-
 lum non prius susciperent, quam necessaria fuerint com-
 parata. — His, ut antea diximus, Demosthenes pariter
 quam Thucydides nimium inpetum cohibet. Tum ve-
 ro procedente oratione, de apparatu quo idonei reddan-
 tur bello contra Philippum suscipiendo, Athenienses
 edocet. Ita fit, ut Demosthenes utrique orationis con-
 silio (et prohibendi Athenienses quo minus nunc Per-
 sarum regem debellent, et admonendi eosdem, ut ope
 ap:

- 111 Vulgaris loci lectio: διδάσκει δὲ προελθεῖν τοῦ λόγου τὸν τρόπον
 ἧς παρασκευασθεῖς, εὐτρεπὴς γίνεται κατὰ Φιλίππου, scilicet omni-
 no caret. (Vix enim puto cuiquam placitum esse A. Schotti in-
 terpretationem latinam, ne plane congruum quidem vulgari
 lect. „docet autem, mores oratione esse potiores. Quo facto, pa-
 „ratus tendit adversus Philippum.“ Ad emendandum locum
 Sylburgius viam nobis munivit. Bene enim vidit, partim
 post τὸν τρόπον desiderari vocab. παρασκευῆς (ita ut παρασκευῇ
 dicatur παρασκευασθεῖς, eodem modo quo παρασκευῇ παρα-
 σευασμένος leg. in Dionysii Halic. epist. ad Cn. Pompeium c.
 6. p. 783. Vol. VI. ed. Reisk.) partim pro εὐτρεπὴς rectius scribi
 εὐτρεπὴς: paratus, s. instructus (vd. Hemsterhusius ad Luciani
 dialogos marinos T. II. ed. Bipont. p. 382.) quam lect. a latino,
 quoque int. expressam video. Neque tamen his ita emendan-
 dis omnes loci difficultates tolluntur. Etenim si εὐτρεπὴς o.
 Sylburgii mente ad Demosthenem referatur, non patet, quo-
 modo dici potuerit ipse Demosthenes, facto illo apparatu, in
 oratione sua paratus et instructus tendere adversus Philippum.
 Verum omnis, opinor, difficultas evanescit, si post γίνεται in-
 seratur voc. πόλεμος, suadente id, ne dicam efflagitante loco
 parallelo c. 9. §. 10. συμβουλή δὲ τῆς παρασκευῆς εὐτρεπὴς τὸν
 πόλεμον τὸν πρὸς Φιλίππον ἐργάζεται, itemque προελθεῖν in προ-
 ελθόντος mutetur. (vd. infra §. 9. προιοντος δὲ τοῦ λόγου ecc.)
- 112 ἐκτερεῖς λόγους. Vd. supra §. 3. καὶ τρόπον τινα διπλοῦν ἀγω-
 να ἀγωνίζονται. Eodem modo ex. hac §. dic. ἀγωνῶν ἐτερῶν
 προτεινομένων, ἑτερῶν συγκυριασκειζομένων.

νικῶς περαινεται τῷ Δημοδόκῳ, κῶ βασιλεῖ μὲν μηδέπω πολε-
μεῖν, τῇ δ' ἐπὶ βασιλεῖα παρασκευῇ ἔχειν χρῆσθαι κατὰ Φιλίππου.
ἔτω μὲν δι' ὅλα τὰ λόγους συμβουλευτικῇ ἑτέρα προτείνονται, καὶ
ἑτέρα κατασκευάζεται, καὶ ὑποθέσεις ὑποθέσει ¹¹³ συμπλέ-
κονται. ἔχαις δύο ταῦτα παραδείγματα ἀγώνων, ἑτέρων ¹¹⁴
προτεινόμενων, ἑτέρων συγκατάσκευαζομένων, τὸ μὲν δικανικῇ
αἰδούς, τὸ δὲ συμβουλευτικῷ.

ἦ. Ἐπεὶ μὲντοι συμβουλευτικῶν καὶ δικανικῶν ἐμνήσθημεν,
λάβε καὶ παρὰ Πλάτωνος παραδείγματα ἀγώνων πλειόνων συμ-
πεπλεγμένων, καὶ τρόπον τινὰ πάντων ¹¹⁵ μερῶν τῆς ῥητορικῆς
συναγομένων. ἡ Σωκράτης ἀπολογία τὴν μὲν πρώτῃν ἔχει, ὡς
τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ, ἀπολογία, ἔστι δὲ καὶ Ἀθηναίων κα-
τηγורία, (αἰ) ¹¹⁶ τοιοῦτον ἄνδρα εἰς δίκην ὑπάγαγον. καὶ
κέρυτται τὸ πικρὸν τῆς κατηγορίας τῷ ἐπικεικῇ ¹¹⁷ τῆς ἀπο-
λογίας. ἃ γὰρ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογεῖται, Ἀθηναίων κατηγο-
ρεῖ. δύο μὲν αὐτὰ συμπλοκαί. τρίτη δὲ, ὁ λόγος ἐστὶ Σω-
κράτης ἐγκώμιον, καὶ τὸ ἐπαχθὲς τοῦ λόγου ¹¹⁸ ἐπεσκιάσται
τῷ ἀναγκαίῳ τῆς ἀπολογίας. τρίτη αὕτη συμπλοκή. καὶ γε-
γόνاسι δύο μὲν δικανικῇ ὑποθέσει συνημμέναι, ἡ ἀπολογία
καὶ ἡ κατηγορία. μία δ' ἐγκωμιστικῇ, ὁ ἐπαινος ὁ Σωκρά-
τους. τετάρτη συμπλοκή. ἥπερ μεγίστη ὑπόθεσις τῷ Πλά-
τωνι. ἔχουσα συμβουλευτικῆς ἰδέας ¹¹⁹ δύνειμι, Φιλόσοφον
δὲ τὴν θεωρίαν. ἔστι γὰρ τὸ βιβλίον παράγγελμα, ὁποῖον
εἶναι δεῖ τὸν Φιλόσοφον. τοῦτο, ὡς μὲν ἐν ῥητορικῇ, συμβε-
λευτικῇ ἰδέᾳ. ὡς δ' ἐν Φιλοσοφίᾳ, δόγμα παραδιδόμενον. τοι-
ούτου

113 ὑποθέσει συμπλέκονται. Deest vocab. ὑποθέσει in codd.
Colb. et Cant. Poterat omnino simpliciter scribi: καὶ ὑποθ-
σεις συμπλέκονται, ut §. seq. ἀγώνων πλειόνων συμπεπλεγμένων
et μόχ: δύο ὑποθέσεις συνημμέναι.

114 Omnem orationem magis perspicuam evadere puto, si com-
ma vulgo post ἀγώνων positum tollatur. vd. n. 112.

§. 8.

115 πάντων μερῶν τῆς ῥητ. Tria rhetorices μέρη dicc. nostro
tria, quae rhetores Graeci et Latini constituebant, eloquen-
tiae genera, iudicialia, deliberativum, demonstrativum. ῥη-
τορικῇ enim h. l. ut apud Aristotelem artis rhet. l. I. c. . in c. 3.
in. l. 2. c. 1. aliisque locis non institutionem oratoriam sed
ipsam facultatem bene dicendi eiusque usum innuit. Usita-
tiór hac in re form. εἰδὴ τῆς ῥητορικῆς.

116 (αἰ) τοιοῦτον ἄνδρα etc. Pro vulg. αἰ, quod sensu idoneo
caset, vel οἱ vel ὅτι scribendum puto. — In seqq. vero non
est, quod pro vulg. ὑπάγαγον e cod. Cant. ἀπάγαγον scriba-
mus. Quanquam enim haud raro ἀπάγεσθαι dicuntur, qui
ad iudicem §. ad supplicia rapiuntur (adducuntur), vd. Sal-
masius de modo usurarum c. 17; tamen et simpl. ὑπάγειν et
εἰς δίκην ὑπάγειν: reum deferre, in iudicium vocare, non minus
recte et eleganter dicitur. Vd. Herod. 6, 72. Maximí Tyríi

apparatus bellici contra illum instructi Philippo potius bellum inferant) artificio usus recte satisfaciat. Sic per omnem hanc suasionem alia obtendit, alia artis ope molitur, ac diversa connectit argumenta. Cognovisti iam duo exempla orationum, quae alia obtendunt, alia simul machinantur, quorum alterum e iudiciali, alterum e deliberativo genere depromptum.

§. 8. At cum de orationibus deliberativis et iudicialibus dictum fuerit, accipe praeterea alia quaedam e Platonis libris deprompta exempla orationum, quae plura dicendi argumenta connectunt, et fere omnia rhetorices genera complectuntur. Socratis apologia defensionem quidem prae se fert, (quod ipsa inscriptio docet) continet vero simul accusationem Atheniensium, qui talem virum in iudicium vocare ausi fuerint. Cuius accusationis acerbitas defensionis aequitate ita occultatur, ut iisdem rationibus, quibus Socrates defenditur, Athenienses accusentur. Sic duo argumenta sibi iuncta vides. Accedit tertium. Eadem oratio complectitur laudationem Socratis, in qua si quid molesti inest, obumbratur quasi defensionis necessitate. Inde trium argumentorum existit coniunctio, quorum duo ad genus iudiciale pertinent (accusatio et defensio), unum ad demonstrativum, (Socratis laudatio). His iungitur quartum, quod Platoni omnium est gravissimum, et, quamquam argumenti generis deliberativi locum obtinet, tamen simul quaestionem philosophicam complectitur. **Osten-**

disertatt. diss. 18. §. 10. p. 355. ed. Reisk. ubi Reiskius merito inprobat emendationem Hemsterhusii, pro vulg. *υπαγοισιν* legi iubentis *απαγοισιν*.

117 τῷ ἐπισίκει. Vd. §. 3. n. 16.

118 'δὺο μὲν αὐταὶ συμπλοκαί. Non: duae sunt coniunctiones, (nam una modo apparet coniunctionis horum argumentorum ratio) sed: duo argumenta sibi invicem iuncta. Eodem sensu *μοχ* τρίτη et *τεταρτὴ συμπλοκὴ* tertium dic. et quartum reliquis iunctum argumentum.

119 τοῖς ἐπαχθεῖς — ἐπισκιάσται. Sententia loci haec est: cum vereretur (Plato) ne Socratis laudatione offenderentur Athenienses, qui illum supplicio dignum iudicaverant, caute et prudenter molestum et iniucundum, quod laudatio habere poterat, occultavit defensionis necessariae specie obtendenda. *ἐπισκιάζειν* enim ut al. *ἐπισκότειν* tropice dicuntur, quae rem hominemve aliquo modo occultant, et quasi umbra quadam obducunt. Vd. D'Orvillius ad Charit. p. 637. ed. Lips.

120 συμβουλευτ. ἰδέας δυνάμιν. Quanquam, inquit, *υπόθεσις* illa

οὗτον γὰρ εἶναι ¹²¹ τὸν Φιλόσοφον, ὅποιος ἐν τῇ ἀπολογίᾳ φαίνεται Σωκράτης. ταύτην τὴν κρᾶσιν τῶν τεττάρων ὑποθέσεων ζηλώσας ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου τῇν μίμησιν ἐξηγεῖται. ¹²² καὶ γὰρ ἀπολογία ἔχει ὑπὲρ ὧν κατηγορεῖται, καὶ κατηγορίαν ἐλέγχοντος ¹²³ τοὺς ἡδικοῦτας καὶ τῶν κακῶν αἰτίους, καὶ φανερώς ἐγκώμιον δεικνύντος ἐφ' οἷς ἀξίος ἐστὶ τοῦ σεφῆος, καὶ τὸ δόγμα, ὡς ἐν λόγῳ δικανικῷ καὶ πολιτικῷ, ¹²⁴ ὅποιον εἶναι ¹²⁵ τὸν πολιτικὸν ἄνδρα καὶ σύμβουλον ἀγαθὸν δεῖ. λέγει γοῦν αὐτὸς ¹²⁶ ἐν τῷ λόγῳ σαφῶς ¹²⁷ „ταῦτα καὶ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν πολίτην δεῖ.“

3. Ταῦτα μὲν δὴ σοι κατὰ Δημοσθένους καὶ Πλάτωνος, ἀλλὰ καὶ Θουκυδίδης δύο ὑποθέσεις συμπλέκει, ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ¹²⁸ ἐπιτάφιῳ. τῆς μὲν γὰρ ἐγκωμιαστικῆς ἰδέας ἐστὶν ὁ ἐπιτάφιος, συμπλέκεται δ' ἰδέα συμβουλευτικῇ, ἢ γὰρ μάλ-

in oratione Platonis tantum valet, quantum generis deliberativi argumentum (ἰδέα συμβουλευτικῇ) tamen simul θεωρία est φιλόσοφος. *effr.* locus Hermogenis περιειρσεων T. 3. cap. περί προκατασκευῆς non longe ab initio: καὶ μὴν καὶ ἐν τῷ τῆς κατὰ πρεσβείας λόγῳ προκατασκευῆς ἔχει χωρὰν καὶ δύναμιν το λαλεῖν etc. — Patet, scriptorem haec ideo monere, ut probet, quod supra dixerat, esse hunc Platonis libellum παράδειγμα πάντων μερῶν τῆς ρητορικῆς συναγομένων.

¹²¹ τοιοῦτον γὰρ εἶναι *subint.* δεῖ s. χρῆ. — *Pto seq.* ὅποιος ἵνα le in codd. Colb. et Cant. ὅποιον leg.

¹²² ἐξηγεῖται. *De voc.* εκθερεῖν *vd.* §. 6. n. 82.

¹²³ ἐλέγχοντος *sc.* Δημοσθένους: *dum* Demosthenes eos vituperat, qui ipsi injuriam intulerant.

¹²⁴ καὶ πολιτικῷ. *Res ipsa iubet h. l. eam vocab. λογος πολιτικός notionem teneri, quae latiori illa orationis publicae ad civitatem pertinentis non potest non comprehendendi. Intell. oratio, quae tractat causam-civilem. vd. c. 6. §. 1. n. 12.*

¹²⁵ τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρα, *ἀνὴρ πολιτικός, vir civilis dic. qui consilio et facto rempublicam iuvare potest studeatque. Quod cum antiqua illa aetate praecipua orationis ope fieri soleret, patet, quo iure voc πολιτικός ad oratores potissimum fuerit translatum. vd. Cresollii theatrum rhetorum vet. l. 1. c. 3.*

¹²⁶ λέγει γοῦν αὐτός. *Male deest αὐτός in cod. Cant. Adferuntur enim in seqq. ipsius Demosthenis verba, quae disertè comprobent id, quod scriptor antea monuerat, contineri oratione δόγμα: ὅποιον εἶναι etc.*

¹²⁷ Vulgo, commate posito post σαφως, locus ita legebatur: ταῦτα καὶ τοιαῦτα πράττειν Αἰσχίνην, τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν πολίτην; unde latinus int. hanc sententiam extricare studuit: „refert, autem ipse in oratione sine ullis ambagibus, quae et qualia „faciat bonus ille et probus (ut iactat) Aeschines.“ Quae ratio quam contorta sit, parumque vulgari lect. conveniens, ocu-

Ostenditur enim hoc libello, 'qualem esse oporteat Philosophum. Quae disputatio rhetori quidem deliberationis, Philosopho autem decreti (dogmatis) nomine veniret, quod iuberet Philosophum talem se praestare, qualis in Apologia Socrates describatur. Haec quatuor argumentorum coniunctionem Demosthenes in oratione de corona imitatus est, quae partim defensionem oratoris crimina in ipsum congesta a se removentis complectitur, partim accusationem eorum, qui ipsum iniuria adfecerant, malorumque fuerant auctores, partim laudationem haud obscuram (docente oratore, cur ipse corona dignus sit) partim dogma (quatenus id inesse potest iudiciali et politicae orationi) quod eo pertinet, ut ostendatur, qualem esse oporteat virum civilem, et consilio utili rempublicam adiuturum. Dicit enim orator aliquo loco diserte: „haec et similia; Aeschines, „facere decet probum bonumque civem“

§. 9. Haec erant a Demosthene et Platone petita exempla. At Thucydides quoque duo connectit argumenta in oratione, quae funebris inscribitur. - Quamquam enim oratio funebris demonstrativo genere comprehenditur, iuncta tamen sibi habet, quae pertinent ad deli-

los incurrit. Veram lect. ipse Demosthenes nobis suppeditat, qui in orat. pro corona p. 327. (Vol. I. R. cum de suis consiliis decretisque exposuisset, Aeschinem his verbis alloquitur: ταυτα και τοιαυτα πραττειν, Αισχινη, τον καλον κατασον πολειην δει.

Omnem, quae hac § continetur, disputationem quod attinet, vereor ne rhetor noster in pertractandis his exemplis e Platone et Demosthene petitis nimium fuerit argutus. Quamquam enim negari non potest, et in Platonis Apologiam et in Demosthenis orationem laudatam praeter defensionem omnia illa incidere, quae a nostro ad κατηγοριαν, σταινον, θεωριαν Φιλοσοφον, s. δογμα referantur, tamen utraque scriptio minime eodem iure, quo loca antea §§ 5. 6. 7. allata exemplis orationum σχηματισμενων ετερα προταινοντων, σταγα κατασκευαζοντων accenseri poterat. Etenim neque Plato Socratem neque Demosthenes decretum Ctesiphontis de corona aurea ipsi praebenda defendendi consilium ita obtendit, ut aliud quid mente teneat, et arte consequi studeat. Uterque potius vere satisfacit consilio ipsi proposito, quod nullo modo dissimulaverat; neque tamen fieri id poterat, nisi ipsa rei natura ita iubente simul accusantem et laudantem ageret, ac praeterea immisceret quae ad θεωριαν Φιλοσοφον s. δογμα pertinerent. 128 ου τω επιγραφομενω επιτ. Vids, quae supra ad c. 6. §. 1. n. 13. de hac oratione funebri Periclea disputata sunt.

K

μᾶλλον ἐπαινῶ τοὺς τεθνεῶτας, ἢ τοὺς ζῶντας ἐπὶ τὸν πόλεμον παρακαλεῖ. τοῦτο μέντοι ἀναγκαίως ποιεῖ. ὁ γὰρ λέγων ἐπὶ τὸν ἐπιτάφιον Περικλῆς, ἀνὴρ τοῦ πολέμου αἷτιος, ἔτι μέντοι τριῶν ὄντων κεφαλαίων τοῦ ἐπιτάφιου, ἐπαινοῦ, θρήνου, παραμυθίας, τὸ ἐν τῶν κεφαλαίων ὑπερβαίνει, τὸν θρήνον· εὐ γὰρ συνέφερε τῷ συμβουλευτικῷ, οὐδὲ τῇ προτροπῇ, πρὸ θρήνευ· ὡς φησιν αὐτός ὁ Θουκυδίδης, λέγων ὡς, «διόπερ καὶ τοὺς ¹²⁹ τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρεστε, οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον, ἢ παραμυθήσομαι.» ποιεῖ δὲ τὰτ' ἀναγκαίως· ἐπεὶ δὲ ἀρχομένου ¹³⁰ τοῦ πολέμου τὸν λόγον ποιεῖται· ὡς εἰ ἐθρήνησε τοὺς πρῶτους ἀποθανόντας, ἀδύμους ἂν ἐποίησε τὰς μέλλοντας πολεμεῖν. αὐτῇ μὲν δὴ τῆς διπλῆς ὑποθέσεως ἡ χρεια. πῶς δ' ἔμεινε τὰς κατασκευαί, καὶ πῶς μίξας αὐτὸς ὁμολογεῖ, Φέρε θεασώμεθα. ἡ γὰρ κρῆσις ἔστιν ἡ τέχνη τοῦ σχήματος ἐν τοῖς λόγοις. Κεφάλαιον ἐστὶ τὸ ἐγκωμίαι ὃ τὸ γένος λόγος. οἱ ἂν προτρέποντες εἰς τὰς πολέμους, τὰ τῶν προγόνων ἔργα διεξιόντες παρορμῶσι τὰς ἀκούοντας. ἔτω συνετέλεσεν ¹³¹ ὁ ἐπαινος τὸ γένος εἰς τὴν συμβελήν. πάλιν ¹³² αὐτὸ κεφάλαιον ἐστὶ ἐν τοῖς ἐγκωμίοις ἡ παραβολή, ¹³³ τὸ παρεξετάζειν τὰς ἐπαινεμένους ἐτί-
ροις τοῖς εὐδοκιμῶσιν. ἀλλὰ μὴν ἐν τοῖς συμβουλευτικοῖς λόγοις, ὅτι ῥᾶδιος ὁ πόλεμος ἐστὶν, ἐκ τῆς παραβαλεῖν τὰ τῶν οἰκείων ¹³⁴ τοῖς τῶν ἐνεντιῶν ἀποδείκνυται. χρώμενος ἔν τῷ τῆς παραβολῆς λόγῳ, καὶ τὸ ἐγκωμίων ὁμῶ καὶ τὴν συμβελήν παρίνει. ¹³⁵ τὸτο γὰρ ὑπέστη μὲν ἀποδείξειν ἀρχέ-
μενος ¹³⁶ τὸ λόγῳ ἐπὶ τέλει δὲ βαβαιέμενος, ¹³⁷ ὅπως καὶ
ἐ/αλ-

¹²⁹ διοπερ καὶ τοὺς etc. Leguntur Thucydidis verba l. 2. c. 44. in. p. 102. ed. Gottloeberi, qui in nota ad h. l. vulgarem lect. ὀλοφύρομαι (quam Stephanus seq. futuri παραμυθήσομαι causa in ὀλοφύρομαι mutari iubebat) recte, opinor, tuetur, provocando ad alios, qui huius enallages exempla attulerunt.

¹³⁰ ἀρχομένου τοῦ πολέμου. Eodem fere modo de causa, cur Pericles τὸν θρήνον omnino praeterierit, disputat Alexander rhetor περὶ ἐπιταφίων: ἀλλὰ καὶ (Θουκυδίδης) ἀπὸ τοῦ θρήνου τὸ πᾶσον ἐφυλάξατο διὰ τοῦ πολέμου τὴν χρεῖαν.

¹³¹ ἔτω συνετέλεσεν etc. Proprie: eo modo generis laudatio simul confert (facit) ad cohortationem peragendam.

¹³² πάλιν αὐτὸ κεφάλαιον etc. Voculam αὐτὴν (quae interdum particulae καὶ h. l. continuationem notanti iungitur, v. c. Ael. varr. hist. 3, 19.) e codd. recipiendam putavi pro vulg. ὅνν sensum minus commodum praebente

¹³³ ἡ παραβολή, — ἐπαινουμένους. De notione comparationis quae h. l. inest vocabulo: παραβολή, vd. c. 1. §. 2. n. 72. Vulgarem lect. τοὺς ἐπαινοὺς ut in τ. ἐπαινουμένους mutarem, suadebant seqq. ἡττοίς τοῖς εὐδοκίμοις.

¹³⁴ τὰ τῶν οἰκείων. οἰκείαις dicitur, qui ad patriam, civitatem

deliberativum. Non magis quippe defunetos laudat, quam vivos ad fortitudinem bellicam excitat. Neque aliter fieri potest. Ipse enim Pericles, qui orationem funebrem recitat, belli fuerat auctor. Jam cum tria sint cuiusvis orationis funebris primaria capita, laudatio, deploratio, consolatio; unum eorum, deplorationem, omnino praeterit, quippe quae suasioni et cohortationi minime conducere; id quod ipse Thucydides his verbis testatur: „Quapropter parentes eorum, quotquot adestis, non deplorabo magis quam consolabor.“ Neque aliter fieri potuit. Quum enim incunte bello recitaretur haec oratio, non potuisset non deplorandis primis eorum, qui bello perierant, animos ceterorum, qui pugnaturi erant, timidos reddere. Talem usum praestabat duorum argumentorum coniunctio. Age videamus, quomodo et miscuit argumentationes, et ipse id fuerit professus. Hac enim coniunctione orationum figuratarum artificium continetur. Inter primaria laudationis argumenta refertur generis commemoratio. Inde solent, qui milites ad bella fortiter gerenda cohortantur, rebus gestis maiorum laudandis audientes excitare, ita ut generis laudatione simul adhortandi consilio satisficiant. Aliud laudationum argumentum est comparatio, qua ii, quos laudamus, aliis hominibus illustribus conferuntur. Solet autem in suasionibus, nullam esse belli cuiusdam gerendi difficultatem, ita probari, ut, quae ad nostros pertineant, cum iis, quae hostium sint, comparentur. Quapropter comparatione adhibenda satisfacit orator et laudandi et suadendi consilio. Hoc enim di-

dicentis pertinent. Solebant oratores vet. animos civium ad bellum aliquod gerendum incitaturi comparando suae civitatis conditionem, opes, et praesidia ad bellum necessaria cum gentis hostilis opibus ostendere, esse, quod bellum animo forti et inpavido gerant. (cfr. Demosthenis orat. Olynthicas et Philippicas.) Pertinebat vero ad τα των οικειων inprimis virorum fortium copia, quales erant ii, qui in bello perierant.

135 παραινει. Ita e codd. edendum putavi pro vulg. παρηνει; cum admonendi notio, quae lect. vulg. exprimitur, ab hoc loco prorsus sit aliena. Suppl. ο ρητωρ.

136 αρχομενος του λογου. Participium αρχομενος interdum Genitivo ita iungi, ut sit i. q. εν αρχη similibus locis laudandis probavit Vigerus l. l. ed. Herm. Vol. I. p. 355. 56. n.

137 επι τολαι δε βεβαιουμενος etc. Malim ob antec. verbum

ἐν ἀλλόττει τὴν τάξιν τῶν κεφαλαίων, καὶ δείκνυσιν, ὅτι
 πρεσβύτερον ¹³⁸ ἢ τῷ ῥήτορι τὸ τῆς συμβαλῆς τῆ ἐγνω-
 μίας καὶ λόγος. Λέγει δὲ ὡς ¹³⁹ „ἀπὸ οἷας τ' ἐπιτηδεύ-
 „σεως ἡλθομεν ἐπ' αὐτὰ, ¹⁴⁰ καὶ τρόπων ἐξ οἷων μεγάλα
 „ἐγένετο, ταῦτα δηλώσας πρῶτον, εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶν-
 „δε ἔπαινον, νομίζων, ἐπὶ τε τῷ παρόντι ἐκ ἂν ἀπρεπῇ
 „¹⁴¹ λαχθῆναι αὐτὰ, καὶ τὸν πάντα ὁμιλον, καὶ ἀσῶν καὶ
 „ξένων, σύμφορον ¹⁴² εἶναι ἐπακῆσαι αὐτῶν.“ ταῦτα μὲν
 ἐπ' ἀρχῇ· προϊόντος δὲ τῆ λόγος ἀποδείξας καὶ κεράσας,
 ἐπάγει λέγων. „διό ¹⁴³ δὴ καὶ ἐμήκυνα τὰ περὶ τῆς πό-
 „λεως, διδάσκαλίκαι τε ¹⁴⁴ ποιῆμενος, μὴ περὶ ἵτα ἡμῖν
 „εἶναι τὸν αἰῶνα, καὶ οἷς τῶνδε μὴδὲν ὑπάρχει, καὶ τὴν
 „εὐλογίαν ¹⁴⁵ ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω φανεράν σημείοις κα-
 31-

finium uterq. μὲν legere βεβαιούται. Voc. βεβαιουν et βεβαιου-
 σθαι (Medii forma) a notione firmum et stabile reddendi
 aliquid (confirmandi) facile poterat ad eos transferri, qui
 dicerent facerentve, quod se dicturos aut facturos promi-
 sissent, dicta et promissa factis confirmantes. Quo sensu
 ut h. l. accipiamus, suadet antecedens uterq.

138 πρεσβύτερον i. q. potius, ut infra c. 11. §. 3. ubi τῷ κυριο-
 τερος iungitur.

139 ἀπὸ οἷας τ' ἐπιτηδεύσεως etc. Leguntur verba c. 36. p. 79.
 80. edit. Gottlob.

Vulgaris omnium Thucydidis librorum lectio: ἀπὸ δὲ οἷ-
 ας ἐπιτηδεύσεως ἡλθομεν ἐπ' αὐτὰ εἰ, quae in rhetoris no-
 stri ll. obtinet: ἡλθον ἐπ' αὐτὰ omnino praeferenda. Ete-
 nim si ἡλθον vera putetur loci scriptura, non possit nisi
 ad maiores Atheniensium referri hoc sensu: „quibusnam
 „institutis studiisque ad talia (talem civitatis potentiam
 splendoremque) pervenerint.“ Verum antecedd. docent, non
 tam de ea, quae olim fuerit, quam de ea, quae nunc sit,
 aucta et confirmata civitatis salute disputari. Unde lect ἡλ-
 θον librariorum potius, quam scriptoris errori originem de-
 bere videtur. — Vocab. ἐπιτηδεύσεις cum h. l. opponatur
 τοῖς κατὰ πολέμους ἐργοῖς quævis instituta complecti putō
 quæ ad veram civitatis salutem et dignitatem internam
 augendam atque conservandam plurimum faciunt.

140 καὶ τρόπων ἐξ οἷων μεγάλα ἐγένετο (scil. τὰ πραγματὰ
 ἡμῶν.) Vulgo apud rhetorem nostrum καὶ τρόπων, ἐξ ὧν
 leg. Quae lectio, si quam non omnino incommodam sen-
 tentiam inde extricare velimus, ita explicatur necesse est,
 ut ad voc. τρόπων ex antecedd. suppleamus: ἀφ' οἷων ἐπ'
 αὐτὰ ἡλθομεν: quibusnam rationibus (s. institutis) huc per-
 venerimus, unde (ἐξ ὧν) res nostrae crescerent (s. crescere
 possent.) At vix est, quod moneam, omnem hanc dicendi
 rationem tam incommoda laborare tautologia, ut neque
 Thucydides ita scripsisse, neque rhetor noster Thucydidī
 talia obtusisse putari facile possit. Omnis oratio rectius
 procedit, si partim οἷων retineas, partim comma in Thu-

dicendo se effecturum et initio orationis pollicitus fuerat, et sub finem praestat, ubi ipsum argumentorum ordinem immutat, ostenditque, cohortationem oratoris laude potiorē fuisse. Verba haec sunt: „quaenam „autem fuerint studia, quae civitatis administratio, quae „instituta, quibus ad tantam magnitudinem pervenire- „mus, id ubi primum indicavero, ad horum laudem me „convertam, cum mihi persuasissimum habeam, dece- „re talia praesenti tempore proferre, neque parum prod- „esse omni et civium et peregrinorum multitudini, ta- „lia audire.“ Haec initio dicit. Procedente vero ora- tione, re probata, inunctisque sibi invicem argumenta- tionibus, addit: „Quare in iis, quae ad rempublicam spectant, explicandis copiosior fui, dum docebam, no- bis non instare earumdem rerum certamen, quarum il- lis, qui talibus careant, et simul laudationem eorum, ad quos pertinet oratio mea, argumentis firmabam lu- cu-

cydd. quoque libris vulgo post ἡρώτων positum tollas. — Verba autem: καὶ μεθ' οἷας πολιτείας (quanam civitatis forma, s. conditione sc. ἡλθόμεν ἐπ' αὐτὰ quae vulgo apud Thucydidem verba: καὶ τρόπων ἐξ οἷων praecedunt, utrum scriptoris, an librarii culpa exciderint, non ausim certo constitnere.

141 οὐκ ἂν ἀρετῇ λεχθῆναι αὐτὰ. Vocab δὲν quod vulgo apud nostrum ante αὐτὰ additur, cum partim in Thucydidis libris pariter quam in seqq. ubi haec verba denuo adferuntur, desit, partim ob antec. οὐκ ἀρετῇ haud parum langueat, delendum putavi. Ortum haud dubie e glossemate brevi, quo illustraretur formula: οὐκ ἀρετῇ λεχθῆναι (i. e. ea non tanquam minus decetia nunc proferri, i. q. talia dici debere.)

142 συμφορὸν εἶναι etc. structura verborum haec est: καὶ συμφορὸν εἶναι (quod absolute dictum,) τὸν πάντα ὁμιλον καὶ ἄρῃν καὶ ξένων ἐπακούσαι αὐτῶν. Apud Thucydidem verba ita leguntur: ἑμφορὸν εἶναι, αὐτῶν ἐπακούσαι.

143 διο δὲ καὶ ἐμμήνῃ etc. Perperam apud nostrum vulgo leg. καὶ εἰ ἐμμήνῃ etc. quae neque sensum commodum praebent, neque cum scriptura vulg. in Thucydidis libris obvia (c. 42. in p. 95. 96. ed. Gottl.) conciliari possunt, ubi recte leg. διο δὲ καὶ etc. quibus haec enunciatio antecedenti civitatis laudationi adnectitur. — μῆνῃναι τι saepe dicc, oratores, qui in aliqua re commemoranda diutius versantur. cfr. eadem oratio c. 43. Menexenus c. 16. in.

144 διδασκαλίαν τε ποιοῦμεν. διδασκαλίαν ποιῆσαι i. q. διδασκῆναι.

45 καὶ οἱ τῶνδε μῆδ' ὑπάρχει. scil. Lacedaemoniis. Illi enim (ut Gottloeberi verbis utar) minores erant potentia et

των τὸ δοκεῖν συναγορεύειν βασιλεῖ τι, Φησὶν· „ἐγὼ νομίζω, κοινὸν ἐχθρὸν ἀπάντων ¹⁰⁵ τῶν Ἑλλήνων εἶναι βασιλέα· οὐ μὴν διὰ ταῦτα παραινέσταιμ' ἂν μόνοις ¹⁰⁶ τῶν ἄλλων ὑμῖν πολεμὸν πρὸς αὐτὸν ἄρξασθαι“ ¹⁰⁷ Οὕτω μὲν ἐπέχει τὴν ὁρμὴν, τῇ αὐτῇ τέχνῃ ¹⁰⁸ Θεκυδίδῃ χρώμενος. καὶ γὰρ παρὰ τῷ Θεκυδίδῃ ¹⁰⁹ Ἀρχίδαμος, ὃν Φησι, ὁ Θεκυδίδης συνετὸν εἶναι καὶ σώφρονα, ἐπειδὴ ἑώρα τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τὰς Πελοποννητίους ὠρμημένους πρὸς τὸ πολεμεῖν τοῖς Ἀθηναίοις, ἐχὶ μὴ πολεμεῖν κελεύει· ἦδει γὰρ ὁ πεισόμενος· ἀλλὰ μὴδέπω τῶτο ποιεῖν, ἀλλὰ πρότερον παρασκευάζεσθαι. ἔτω μὲν γὰρ, ὅπερ ἔφαμεν, ἐμποδίζει ¹¹⁰ τὴν ὁρμὴν αὐτῶν ὁ Δημοσθένης ὁμοίως τῷ Θεκυδίδῃ, διδάσκει ¹¹¹ δὲ προελθόντος τοῦ λόγου τὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἧς παρασκευασθείσης εὐτρεπὴς γίνεται πόλεμος κατὰ φιλίππε, καὶ ἔτως ἐκῆτερος ¹¹² λόγος τεχ-

νι-

do aliquem defendit, s. commodum eius consultit. Vd. Demosth. or. περὶ Ροδίων ἀλευθρίας p. 194. Xenoph. apologia Socr. §. 22. τι vero (ut centies.) pro κατὰ τι accip. unde non est, quod cum Sylburgio scribatur: τι Φησιν;

¹⁰⁵ ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων. Vocabulum ὄντων, quod vulgo apud rhetorem nostrum additur, cum neque in Demosthenis libris appareat neque infra c. 9. §. 10. (ubi idem locus adfertur) legatur, ac praeterea satis otiosum sit, delendum putavi. Ortum haud dubie ex antecedd. ἀπάντων τῶν.

¹⁰⁶ μόνοις τῶν ἄλλων ὑμῖν i. q. vobis non adiutis a reliquis Graecis. Eodem sensu μονος Genitivo iungitur in Ael. varr. histor. l. 9. c. 40. (v. Perizonius et Kühnius ad h. l.) et alibi.

¹⁰⁷ ἀρᾶσθαι. De form. ἀρᾶσθαι πολεμὸν: bellum suscipere, vd. Dounaeus in adnot. ad Demosth. or. de pace p. 156. 57. ed. Beck: Pro ἀρᾶσθαι c. 9. §. 10. leg. συναγεῖν. Quamquam non negaverim, recte dici posse πολεμὸν συναγεῖν: bellum inferre s. contra aliquem contrahere, (ut Φθονον τιμὴν συναγεῖν Demosth. contra Midiam p. 524.) veram tamen loci lectionem eam puto, quae et nostro loco exhibetur, et in omnibus Demosthenis libris exstat. Facile enim poterat auctor capitis 9. s. 10. Demosthenis verba minus accurate laudans errore quodam συναγεῖν pro ἀρᾶσθαι substituere.

¹⁰⁸ τῇ αὐτῇ τέχνῃ etc. Male deest artic. τῇ in codd. rhetoris nostri,

¹⁰⁹ παρὰ τῷ Θεκυδίδῃ etc. Athenienses cum Olymp. 86. a. 2. Corinthios prope Potidaeam vicissent, Lacedaemoniis, quorum auxilio tum gaudebant Corinthii, a legatis eorum persuasi bellum Atheniensibus inferendum decreverunt, neque aures praebuerunt Archidamo (regi), qui, vires Lacedaemoniorum tali bello gerendo minime sufficere ratus, bellum dissuadebat. Locus Thucydidis exstat l. i. p. 45. s. 80 sqq. edit. Hudson.

¹¹⁰ ἐμποδίζει i. q. supra ἐπείχει. Eadem notione prohibendi aliquem quo minus sententiae cuiusdam statim subscribat, leg. in Xenoph. memorabb. IV, 3; 9.

modo Persarum regis partibus studere videatur: „Persarum regem, ait, quanquam communem esse omnium „Graecorum hostem existimo, nolim tamen propterea „vobis suadere, ut soli sine reliquorum auxilio bellum „contra eum suscipiatis.“ Ita cohibet inpetum, tali, quali Thucydes usus, artificio. Legitur enim apud Thucydidem Archidamus, quem ille virum prudentem ac sapientem fuisse perhibet, cum vidisset Lacedaemonios et Peloponnesios inpetu ferri ad bellum Atheniensibus inferendum, non omnino negasse, bellum esse gerendum, (quippe qui praevideret, eos talia suadenti minime esse obtemperaturos) sed suasisse, ut bellum non prius susciperent, quam necessaria fuerint comparata. — His, ut antea diximus, Demosthenes pariter quam Thucydides nimium inpetum cohibet. Tum vero procedente oratione, de apparatu quo idonei reddantur bello contra Philippum suscipiendo, Athenienses edocet. Ita fit, ut Demosthenes utrique orationis consilio (et prohibendi Athenienses quo minus nunc Persarum regem debellent, et admonendi eosdem, ut ope
ap:

- III Vulgaris loci lectio: διδάσκει δὲ προελθεῖν τοῦ λόγου τὸν τρόπον ἢ παρασκευασθεῖς, εὐπρεπὴς γίνεται κατὰ Φιλίππου, senā omni no caret. (Vix enim puto cuiquam placituram esse A. Schotti interpretationem latinam, ne plane congruam quidem vulgari lect. „docet autem, mores oratione esse potiores. Quo facto, paratus tendit adversus Philippum.“ Ad emendandum locum Sylburgius viam nobis munivit. Bene enim vidit, partim post τὸν τρόπον desiderari vocab. παρασκευῆς (ita ut παρασκευη dicatur παρασκευασθεῖς, eodem modo quo παρασκευη παρασκευασμένος leg. in Dionysii Halic. epist. ad Cn. Pompeium c. 6. p. 783. Vol. VI. ed. Reisk.) partim pro εὐπρεπὴς rectius scribi εὐπρεπής: paratus, et instructus (vd. Hemsterhuisius ad Luciani dialogos marinos T. II. ed. Bipont. p. 382.) quam lect. a latino, quoque int. expressam video. Neque tamen his ita emendandis omnes loci difficultates tolluntur. Etenim si εὐπρεπὴς o. Sylburgii mente ad Demosthenem referatur, non patet, quomodo dici potuerit ipse Demosthenes, facio illo apparatu, in oratione sua paratus et instructus tendere adversus Philippum. Verum omnis opinor, difficultas evanescit, si post γίνεται inseratur voc. πόλεμος, suadente id, ne dicam efflagitante loco parallelo c. 9. §. 10. συμβουλή δὲ τῆς παρασκευῆς εὐπρεπὴ τοῦ πολέμου τὸν πρὸς Φιλίππον ἐργάζεται, itemque προελθεῖν in προελθόντος mutetur. (vd. infra §. 9. προιοντος δὲ τοῦ λόγου ecc.)
- III2 εὐκτερος λόγος. Vd. supra §. 3. καὶ τρόπον τινα διπλοῦν ἀγωνα ἀγωνίζονται. Eodem modo ex. hac §. dic. ἀγωνῶν ἑτέρων προτεινομένων, ἑτέρων συγκατασκευαζομένων.

νικῶς περαίνεται τῷ Δημοσθένει, καὶ βασιλεῖ μὲν μηδέπω πολε-
μαῖν, τῇ δ' ἐπὶ βασιλείᾳ παρασκευῇ ἔχειν χρῆσθαι κατὰ Φιλίππου.
ἔτω μὲν δι' ὅλα τὰ λόγῃ συμβουλευτικῇ ἕτερα προταίνεται, καὶ
ἕτερα κατασκευάζεται, καὶ ὑποθέσεις ὑποθέσεις¹¹³ συμπλέ-
κονται. ἔχεις δύο ταῦτα παραδείγματα ἀγώνων, ἑτέρων¹¹⁴
πρωτεϊνόμενων, ἑτέρων συγκατασκευαζομένων, τὸ μὲν δικανικῶς
αἰδούς, τὸ δὲ συμβουλευτικῶς.

ἢ. Ἐπεὶ μὲντοι συμβουλευτικῶν καὶ δικανικῶν ἐμνήσθημεν,
λάβε καὶ παρὰ Πλάτωνος παραδείγματα ἀγώνων πλείονων συμ-
πλεγμένων, καὶ τρόπον τινὰ πάντων¹¹⁵ μερῶν τῆς ῥητορικῆς
συναγομένων. ἡ Σωκράτης ἀπολογία τὴν μὲν πρότατιν ἔχει, ὡς
τὸ ἐπίγραμμα δηλεῖ, ἀπολογία, ἔστι δὲ καὶ Ἀθηναίων κα-
τηγορία, (αἰ)¹¹⁶ τοιοῦτον ἄνδρα εἰς δίκην ὑπήγαγον. καὶ
πέφυκται τὸ πικρὸν τῆς κατηγορίας τῷ ἐπικρατεῖ¹¹⁷ τῆς ἀπο-
λογίας. ἃ γὰρ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογεῖται, Ἀθηναίων κατηγο-
ρεῖ. δύο μὲν αὐτὰ συμπλοκαί. τρίτη δὲ, ὁ λόγος ἐστὶ Σω-
κράτης ἐγκώμιον, καὶ τὸ ἐπαχθὲς τοῦ λόγου¹¹⁸ ἐπικρατεῖται
τῷ ἀναγκαίῳ τῆς ἀπολογίας. τρίτη αὕτη συμπλοκή. καὶ γε-
γόνاسι δύο μὲν δικανικαὶ ὑποθέσεις συνημμέναι, ἡ ἀπολογία
καὶ ἡ κατηγορία. μία δ' ἐγκωμιαστική; ὁ ἐπαινος ὁ Σωκρά-
τους. τετάρτη συμπλοκή. ἥπερ μεγίστη ὑπόθεσις τῷ Πλά-
τωνι. ἔχουσα συμβουλευτικῆς ιδέας¹¹⁹ δύναμιν, φιλόσοφον
δὲ τὴν θεωρίαν. ἔστι γὰρ τὸ βιβλίον παράγγελμα, ὅποιον
εἶναι δεῖ τὸν φιλόσοφον. τοῦτο, ὡς μὲν ἐν ῥητορικῇ, συμβε-
ουλευτικῇ ιδέᾳ· ὡς δ' ἐν φιλοσοφίᾳ, δόγμα παραδιδόμενον· τοι-
οῦτον

113 ὑποθέσεις συμπλέκονται. Deest vocab. ὑποθέσεις in codd.
Collb. et Cant. Poterat omnino simpliciter scribi: καὶ ὑποθε-
σεις συμπλέκονται, ut §. seq. ἀγώνων πλείονων συμπλεγμένων
et μόχ: δύο ὑποθέσεις συνημμέναι.

114 Omnem orationem magis perspicuam evadere puto, si com-
ma vulgo post ἀγώνων positum tollatur. vd. n. 112.

§. 8.

115 πάντων μερῶν τῆς ῥητ. Tria rhetorices μέρη dico, nostro
tria, quae rhetores Graeci et Latini constituebant, eloquen-
tiae genera, iudiciale, deliberativum, demonstrativum. ῥη-
τορικὴ enim h. l. ut apud Aristotelem artis rhet. l. I. c. . in c. 3.
in. l. 2. c. 1. aliisque locis non institutionem oratoriam sed
ipsam facultatem bene dicendi eiusque usum innuit. Usita-
tior hac in re form. εἰδὴ τῆς ῥητορικῆς.

116 (αἰ) τοιοῦτον ἄνδρα etc. Pro vulg. αἰ, quod sensu idoneo
causet, vel αἰ vel εἰ scribendum puto. — In seqq. vero non
est, quod pro vulg. ὑπήγαγον e cod. Cant. ἀτήγαγον scriba-
mus. Quanquam enim haud raro ἀπαγεσθαι dicuntur, qui
ad iudicem p. ad supplicia rapiuntur (adducuntur), vd. Sal-
masius de modo usurarum c. 17; tamen et simpl. ὑπάγειν et
εἰς δίκην ὑπάγειν: reum deferre, in iudicium vocare, non minus
recte et eleganter dicitur. Vd. Herod. 6, 72. Maximi Tyrii

apparatus bellici contra illum instructi Philippo potius bellum inferant) artificio usus recte satisfaciat. Sic per omnem hanc suasionem alia obtendit, alia artis ope molitur, ac diversa connectit argumenta. Cognovisti iam duo exempla orationum, quae alia obtendunt, alia simul machinantur, quorum alterum e iudiciali, alterum e deliberativo genere depromptum.

§. 8. At cum de orationibus deliberativis et iudicialibus dictum fuerit, accipe praeterea alia quaedam e Platonis libris deprompta exempla orationum, quae plura dicendi argumenta connectunt, et fere omnia rhetorices genera complectuntur. Socratis apologia defensionem quidem prae se fert, (quod ipsa inscriptio docet) continet vero simul accusationem Atheniensium, qui talem virum in iudicium vocare ausi fuerint. Cuius accusationis acerbitas defensionis aequitate ita occultatur, ut iisdem rationibus, quibus Socrates defenditur, Athenienses accusentur. Sic duo argumenta sibi iuncta vides. Accedit tertium. Eadem oratio complectitur laudationem Socratis, in qua si quid molesti inest, obumbratur quasi defensionis necessitate. Inde trium argumentorum existit coniunctio, quorum duo ad genus iudiciale pertinent (accusatio et defensio), unum ad demonstrativum, (Socratis laudatio). His iungitur quartum, quod Platoni omnium est gravissimum, et, quamquam argumenti generis deliberativi locum obtinet, tamen simul quaestionem philosophicam complectitur. Osten-

disbertart. diss. 18. s. 10. p. 355. ed. Reisk. ubi Reiskius merito inprobat emendationem Hemsterhusii, pro vulg. *παγοις* legi iubentis *παγοις*.

117 τῶ ἐπισκεῖ. Vd. §. 3. n. 16.

118 δύο μὲν αὐταὶ συμπλοκαί. Non: duae sunt coniunctiones, (nam una modo apparet coniunctionis horum argumentorum ratio) sed: duo argumenta sibi invicem iuncta. Eodem sensu μοχ τρίτη et τεταρτή συμπλοκή tertium dic. et quartum reliquis iunctum argumentum.

119 το ἐπαχθες — ἐπισκιάσται. Sententia loci haec est: cum vereretur (Plato) ne Socratis laudatione offenderentur Athenienses, qui illum supplicio dignum iudicaverant, caute et prudenter molestum et iniucundum, quod laudatio habere poterat, occultavit defensionis necessariae specie obtendenda. *ἐπισκιάζειν* enim ut al. *ἐπισκιοῦν* tröpice dicuntur, quae rem hominemve aliquo modo occultant, et quasi umbra quadam obducunt. Vd. D'Orvillius ad Charit. p. 637. ed. Lips.

120 συμπλευεῖν. ἰδέας δυνάμιν. Quamquam, inquit, *υποθέσεις* illa

οὗτον γὰρ εἶναι ¹²¹ τὸν φιλόσοφον, ὅποιος ἐν τῇ ἀπολογίᾳ φαίνεται Σωκράτης. ταύτην τὴν κρᾶσιν τῶν τεττάρων ὑποθέσεων ζηλώσας ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου τῆν μίμησιν ἐξηγεῖται. ¹²² καὶ γὰρ ἀπολογίαν ἔχει ὑπὲρ ὧν κατηγορεῖται, καὶ κατηγορίαν ἐλέγχοντος ¹²³ τοὺς ἰδικοῦντας καὶ τῶν κακῶν αἰτίους, καὶ φανερῶς ἐγκώμιον δεικνύντος ἐφ' οἷς ἄξιός ἐστι τοῦ σεφείναι, καὶ τὸ δόγμα, ὡς ἐν λόγῳ δικανικῷ καὶ πολιτικῷ, ¹²⁴ ὅποιον εἶναι ¹²⁵ τὸν πολιτικὸν ἄνδρα καὶ σύμβουλον ἀγαθὸν δεῖ. λέγει γοῦν αὐτὸς ¹²⁶ ἐν τῷ λόγῳ σαφῶς. ¹²⁷ „ταῦτα καὶ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν πολίτην δεῖ.“

Ζ. Ταῦτα μὲν δὴ σοι παρὰ Δημοσθένους καὶ Πλάτωνος. ἀλλὰ καὶ Θουκυδίδης δύο ὑποθέσεις συμπλέκει, ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ¹²⁸ ἐπιτάφίῳ. τῆς μὲν γὰρ ἐγκωμιαστικῆς ιδέας ἐστὶν ὁ ἐπιτάφιος, συμπλέκεται δ' ἰδέα συμβουλευτικῆ· ἡ γὰρ μᾶλ-

in oratione Platonis tantum valet, quantum generis deliberativi argumentum (ἰδέα συμβουλευτικῆ) tamen simul Socras est φιλόσοφος. efr. locus Hermogenis περιειρσεων T. 3. cap. περὶ προκατασκευῆς non longo ab initio: καὶ μὴν καὶ ἐν τῷ τῆς κατὰ ῥαπρεσβείας λόγῳ προκατασκευῆς εἴχει χωρὰν καὶ δύναμιν τοῦ λεγεῖν etc. — Patet, scriptorem haec ideo monere, ut probet, quod supra dixerat, esse hunc Platonis libellum παραδειγμα πάντων μερῶν τῆς ῥητορικῆς συναγχομένων.

¹²¹ τοιοῦτον γὰρ εἶναι subint. δεῖ s. χρῆ. — Pro seq. ὅποιος male in codd. Colb. et Cant. ὅποιον leg.

¹²² ἐξηγεῖται. De voc. ἐκφέρειν vd. §. 6. n. 87.

¹²³ ἐλέγχοντος sc. Δημοσθένους: dum Demosthenes eos vituperat, qui ipsi injuriam intulerant.

¹²⁴ καὶ πολιτικῷ. Res ipsa iubet h. l. eam vocab. λόγος πολιτικός notionem teneri, quae latiori illa orationis publicae ad civitatem pertinentis non potest non comprehendi. Intell. oratio, quae tractat causam civilem. vd. c. 6. §. 1. n. 12.

¹²⁵ τὸν πολιτικὸν ἄνδρα, ἀνὴρ πολιτικός, vir civilis dic. qui consilio et facto rempublicam iuvare potest studetque. Quod cum antiqua illa aetate praecipua orationis opus fieri soleret, patet, quo iure voc. πολιτικός ad oratores potissimum fuerit translatum. vd. Cresollii theatrum rhetorum vet. l. 1. c. 3.

¹²⁶ λέγει γοῦν αὐτός. Male deest αὐτός in cod. Cant. Adferuntur enim in seqq. ipsius Demosthenis verba, quae disertè comprobant id, quod scriptor antea monuerat, contineri oratione δόγμα: οἷον εἶναι etc.

¹²⁷ Vulgo, commate posito post σαφῶς, locus ita legebatur: ταῦτα καὶ τοιαῦτα πράττειν Αἰσχίνην, τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν πολίτην; unde latinus int. hanc sententiam extricare studuit: „refert autem ipse in oratione sine ullis ambagibus, quae et qualia „faciat bonus ille et probus (ut iacet) Aeschines“ Quae ratio quam contorta sit, parumque vulgari lect. conveniens, ocu-

Ostenditur enim hoc libello, qualem esse oporteat Philosophum. Quae disputatio rhetori quidem deliberationis, Philosopho autem decreti (dogmatis) nomine veniret, quod iuberet Philosophum talem se praestare, qualis in Apologia Socrates describatur. Hancce quatuor argumentorum coniunctionem Demosthenes in oratione de corona imitatus est, quae partim defensionem oratoris crimina in ipsum congesta a se remoyentis complectitur, partim accusationem eorum, qui ipsum iniuria adfecerant, malorumque fuerant auctores, partim laudationem haud obscuram (docente oratore, cur ipse corona dignus sit) partim dogma (quatenus id inesse potest iudiciali et politicae orationi) quod eo pertinet, ut ostendatur, qualem esse oporteat virum civilem, et consilio utili rempublicam adiuturum. Dicit enim orator aliquo loco diserte: „haec et similia; Aeschines, „facere decet probum bonumque civem“

§. 9. Haec erant a Demosthene et Platone petita exempla. At Thucydides quoque duo connectit argumenta in oratione, quae funebris inscribitur. - Quamquam enim oratio funebris demonstrativo genere comprehenditur, iuncta tamen sibi habet, quae pertinent ad deli-

los incurrit. Veram lect. ipse Demosthenes nobis suppeditat, qui in orat. pro corona p. 327. (Vol. I R. cum de suis consiliis decretisque exposuisset, Aeschinem his verbis alloquitur: ταυτα και τειαυτα κραττειν, Αισχινη, τον καλον καταγον παλιον δει.

Omniem, quae hac § continetur, disputationem quod attinet, vereor ne rhetor noster in pertractandis his exemplis a Platone et Demosthene petitis nimium fuerit argutus. Quanquam enim negari non potest, et in Platonis Apologiam et in Demosthenis orationem laudatam praeter defensionem omnia illa incidere, quae a nostro ad κατηγοριαν, σκαινον, θεωριαν Φιλοσοφον, s. δογμα referantur, tamen utraque scriptio minime eodem iure, quo loca antea §§ 5 6. 7. allata exemplis orationum σχηματισμενων ετερα προτεινοντων, ετερα κατασκευαζοντων accenseri poterat. Etenim neque Plato Socratem neque Demosthenes decretum Ctesiphontis de corona aurea ipsi praebenda defendendi consilium ita obtendit, ut aliud quid mente teneat, et arte consequi studeat. Uterque potius vere satisfacit consilio ipsi proposito, quod nullo modo dissimulaverat; neque tamen fieri id poterat, nisi ipsa rei natura ita iubente simul accusantem et laudantem ageret, ac praeter ea immisceret quae ad θεωριαν Φιλοσοφον s. δογμα pertinerent. 128 εν τω επιγραφομενω επιτ. Vids, quae supra ad c. 6. §. 1. n. 13. de hac oratione funebri Periclea disputata sunt.

K

μᾶλλον ἐπαινεῖ τοὺς τεθνεώτας, ἢ τοὺς ζῶντας ἐπὶ τὸν πό-
λεμον παρακαλεῖ. τοῦτο μέντοι ἀναγκαίως ποιεῖ. ὁ γὰρ λέ-
γων ἐστὶ τὸν ἐπιτάφιον Παρικλῆς, ἀνὴρ τοῦ πολέμου αἴτιος.
ἔτι μέντοι τριῶν ὄντων κεφαλαίων τοῦ ἐπιτάφιου, ἐπαινοῦ,
θρήνου, παραμυθίας, τὸ ἐν τῶν κεφαλαίων ὑπερβαίνει, τὸν
θρήνον· εὐ γὰρ συνέφερε τῷ συμβουλευτικῷ, οὐδὲ τῇ προτρο-
πῇ, πρὸ θρηνεῖν, ὡς φησιν αὐτός ὁ Θουκυδίδης, λέγων ὅσα·
„διόπερ καὶ τοὺς ¹²⁹ τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρεσσι, οὐκ ὀλο-
φύρομαι μᾶλλον, ἢ παραμυθίσομαι.“ ποιεῖ δὲ τὰτ' ἀναγ-
καίως· ἐπειδὴ ἀρχομένου ¹³⁰ τοῦ πολέμου τὸν λόγον ποιεῖ-
ται· ὡς εἰ ἐθρήνησε τοὺς πρώτους ἀποθανόντας, ἀδύμους ἂν
ἐποίησε τὰς μέλλοντας πολεμεῖν. αὕτη μὲν δὴ τῆς διπλῆς
ὑποθέσεως ἡ χρεῖα. πῶς δ' ἔμισε τὰς κατασκευὰς, καὶ πῶς
μῆλας αὐτὸς ὁμολογεῖ, φέρε θρασυμέδαι. ἡ γὰρ κρᾶσις
ἔστιν ἡ τέχνη τοῦ σχήματος ἐν τοῖς λόγοις. Κεφαλαίων
ἐστὶ τὰ ἐγκωμία ἢ τὰ γένους λόγος. οἱ ἔν προτρέποντες εἰς
τὰς πολέμους, τὰ τῶν προγόνων ἔργα διεξιόντες παρορμῶσι
τὰς ἀκρόντας. ἔτω συνετέλεσεν ¹³¹ ὁ ἔπαινος τὰ γένους εἰς
τὴν συμβολήν. πάλιν ¹³² αὐ κεφαλαίον ἐστὶ ἐν τοῖς ἐγκω-
μίοις ἡ παραβολή, ¹³³ τὸ παρεξετάζειν τὰς ἐπαινεμένους ἐτέ-
ροις τοῖς εὐδοκίμοις. ἀλλὰ μὴν ἐν τοῖς συμβουλευτικοῖς
λόγοις, ὅτι ῥάδιος ὁ πόλεμος ἐστὶν, ἐκ τῆ παραβαλεῖν τὰ τῶν
οἰκείων ¹³⁴ τοῖς τῶν ἐναντίων ἀποδείκνυσθαι. χρώμενος ἔν
τῷ τῆς παραβολῆς λόγῳ, καὶ τὸ ἐγκωμίων ὅμῃ καὶ τὴν συμ-
βολὴν παραίναι. ¹³⁵ τῆτο γὰρ ὑπέστη μὲν ἀποδείξειν ἀρχί-
μενος ¹³⁶ τὴν λόγῳ· ἐπὶ τέλει δὲ βεβαιούμενος, ¹³⁷ ὅπως καὶ
ἐνελ-

¹²⁹ διοπερ καὶ τοὺς etc. Leguntur Thucydidis verba l. 2. c. 44.
in. p. 102. ed. Gottloeberti, qui in nota ad h. l. vulgarem lect.
ελοφύρομαι (quam Stephanus seq. futuri παραμυθίσομαι causa
in ολοφύρεσθαι mutari iubebat) recte, opinor, tucitur, provo-
cando ad alios, qui huius enallages exempla attulerunt.

¹³⁰ ἀρχομένου τοῦ πολέμου. Eodem fere modo de causa, cum
Pericles τὸν θρήνον omnino praeterierit, disputat Alexander
rhetor περὶ ἐπιτάφιον: ἀλλὰ καὶ (Θουκυδίδης) ἀπὸ τοῦ θρήνου
τὸ πᾶσον ἐφυλάξατο διὰ τοῦ πολέμου τὴν χρεῖαν.

¹³¹ εὐτὼ συνετέλεσεν etc. Proprie: eo modo generis laudatio
simul confert (facit) ad cohortationem peragendam.

¹³² πάλιν αὐ κεφαλαίον etc. Voculam αὐ (quae interdum par-
ticulae πάλιν h. l. continuationem notanti iungitur, v. c.
Ael. varr. hist. 3. 19.) e codd. recipiendam putavi pro vulg.
ἐνν sensum minus commodum praebente

¹³³ ἡ παραβολή, — ἐπαινουμένων. De notione comparationis
quae h. l. inest vocabulo: παραβολή, vd. c. i. §. 8. n. 72.
Vulgarem lect. τοὺς ἐπαινους ut in τ. ἐπαινουμένων mutarem,
suadebant seqq. ἑτέροις τοῖς εὐδοκίμοις.

¹³⁴ τὰ τῶν οἰκείων. οἰκεία dicit, qui ad patriam, civitatem

deliberativum. Non magis quippe defunctos laudat, quam vivos ad fortitudinem bellicam excitat. Neque aliter fieri potest. Ipse enim Pericles, qui orationem funebrem recitat, belli fuerat auctor. Jam cum tria sint cuiusvis orationis funebris primaria capita, laudatio, deploratio, consolatio; unum eorum, deplorationem, omnino praeterit, quippe quae suasioni et cohortationi minime conducere; id quod ipse Thucydides his verbis testatur: „Quapropter parentes eorum, quotquot adestis, non deplorabo magis quam consolabor.“ Neque aliter fieri potuit. Quum enim inaeunte bello recitaretur haec oratio, non potuisset non deplorandis primis eorum, qui bello perierant, animos ceterorum, qui pugnaturi erant, timidos reddere. Talem usum praestabat duorum argumentorum coniunctio. Age videamus, quomodo et miscuerit argumentationes, et ipse id fuerit professus. Hac enim coniunctione orationum figuratarum artificium continetur. Inter primaria laudationis argumenta refertur generis commemoratio. Inde solent, qui milites ad bella fortiter gerenda cohortantur, rebus gestis maiorum laudandis audientes excitare, ita ut generis laudatione simul adhortandi consilio satisficiant. Aliud laudationum argumentum est comparatio, qua ii, quos laudamus, aliis hominibus illustribus conferuntur. Solet autem in suasionibus, nullam esse belli cuiusdam gerendi difficultatem, ita probari, ut, quae ad nostros pertineant, cum iis, quae hostium sint, comparentur. Quapropter comparatione adhibenda satisfacit orator et laudandi et suadendi consilio. Hoc enim di-

dicentis pertinent. Solebant oratores vet. animos civium ad bellum aliquod gerendum incitaturi comparando suae civitatis conditionem, opes, et praesidia ad bellum necessaria cum gentis hostilis opibus ostendere, esse, quod bellum animo forti et inpavido gerant. (cfr. Demosthenis orat. Olynthicas et Philippicas.) Pertinebat vero ad τα των οικειων inprimis virorum fortium copia, quales erant ii, qui in bello perierant.

135 *παραίνεσι*. Ita e codd. edendum putavi pro vulg. *παράγει*; cum admonendi notio, quae lect. vulg. exprimitur, ab hoc loco prorsus sit aliena. Suppl. ο *ρητωρ*.

136 *αρχομενος του λογου*. Participium *αρχομενος* interdum Genitivo ita iungi, ut sit i. q. *εν αρχη* similibus locis laudandis probavit Vigerus l. l. ed. Herm. Vol. I. p. 355. 56. n.

137 *ατι ταις δε βεβαιουμενος* etc. Malim ob antec. verbum

ἐναλλάττει τὴν τάξιν τῶν κεφαλαίων, καὶ δείκνυσιν, ὅτι
 πρεσβύτερον ¹³⁸ ἦν τῷ ῥήτορι τὸ τῆς συμβαλῆς τῆ ἐγκω-
 μιατικῆς λόγος. Λέγει δὲ ὡς ¹³⁹ „ἀπὸ οἷας τ' ἐπιτηδεύ-
 „σεως ἡλθομεν ἐπ' αὐτὰ, ¹⁴⁰ καὶ τρόπων ἐξ οἷων μεγάλα
 „ἐγένετο, ταῦτα δηλώσας πρῶτον, εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶν-
 „δε ἔπαινον, νομίζων, ἐπὶ τε τῷ παρόντι ἐκ ἂν ἀκρεπῇ
 „¹⁴¹ λεχθῆναι αὐτὰ, καὶ τὸν πάντα ὁμιλον, καὶ ἀξῶν καὶ
 „ἐξένων, σύμφορον ¹⁴² εἶναι ἐπακῆσαι αὐτῶν.“ ταῦτα μὲν
 „ἐπ' ἀρχῇ· προϊόντος δὲ τῆς λόγος ἀποδείξας καὶ κεράσας,
 „ἐπάγει λέγων. „διὸ ¹⁴³ δὴ καὶ ἐμήμυνα τὰ περὶ τῆς πό-
 „λεως, διδασκαλίαι τε ¹⁴⁴ ποιῆμενος, μὴ περὶ ἵτα ἡμῖν
 „εἶναι τὸν αἰῶνα, καὶ οἷς τῶνδε μὴδὲν ὑπάρχει, καὶ τὴν
 „εὐλογίαν ¹⁴⁵ ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω φανεράν σημείοις κα-
 31-

finium uterq. μὲν legere βεβαιούται. Voc. βεβαιουν et βεβαιου-
 σθαι (Medii forma) a notione firmum et stabile reddendi
 aliquid (confirmandi) facile poterat ad eos transferri, qui
 dicerent facerentve, quod se dicturos aut facturos promi-
 sissent, dicta et promissa factis confirmantes. Quo sensu
 ut h. l. accipiamus, suadet antecedens uterq.

¹³⁸ πρεσβύτερον i. q. potius, ut infra c. 11. §. 3. ubi τῷ κυριο-
 τερος iungitur.

¹³⁹ ἀπὸ οἷας τ' ἐπιτηδεύσεως etc. Leguntur verba c. 36. p. 79.
 80. edit. Gottlob.

Vulgaris omnium Thucydidis librorum lectio: ἀπὸ δὲ οἷ-
 ας ἐπιτηδεύσεως ἡλθομεν ἐπ' αὐτὰ εἰ, quae in rhetoris no-
 stri ll. obtinet: ἡλθον ἐπ' αὐτὰ omnino praeferenda. Ete-
 nim si ἡλθον vera putetur loci scriptura, non possit nisi
 ad maiores Atheniensium referri hoc sensu: „quibusnam
 „institutis studiisque ad talia (talem civitatis potentiam
 splendoremque) pervenerint.“ Verum antecedd. docent, non
 tam de ea, quae olim fuerit, quam de ea, quae nunc sit,
 aucta et confirmata civitatis salute disputari. Unde lect ἡλ-
 θον librorum potius, quam scriptoris errori originem de-
 bere videtur. — Vocab. ἐπιτηδεύσεις cum h. l. opponatur
 τοῖς κατὰ πολέμους ἐργοῖς quævis instituta complecti putō
 quæ ad veram civitatis salutem et dignitatem internam
 augendam atque conservandam plurimum faciunt.

¹⁴⁰ καὶ τρόπων ἐξ οἷων μεγάλα ἐγένετο (scil. τὰ πραγματὰ
 ἡμῶν.) Vulgo apud rhetorem nostrum καὶ τρόπων, ἐξ ὧν
 leg. Quae lectio, si quam non omnino incommodam sen-
 tentiam inde extricare velimus, ita explicatur necesse est,
 ut ad voc. τρόπων ex antecedd. suppleamus: ἀφ' οἷων ἐπ'
 αὐτὰ ἡλθομεν: quibusnam rationibus (s. institutis) huc per-
 venerimus, unde (ἐξ ὧν) res nostrae crescerent (s. crescere
 possent.) At vix est, quod moneam, omnem hanc dicendi
 rationem tam incommoda laborare tautologia, ut neque
 Thucydides ita scripsisse, neque rhetor noster Thucydidē
 talia obtusisse putari facile possit. Omnis oratio rectius
 procedit, si partim οἷων retineas, partim comma in Thu-

dicendo se effecturum et initio orationis pollicitus fuerat, et sub finem praestat, ubi ipsum argumentorum ordinem immutat, ostenditque, cohortationem oratori laude potiorē fuisse. Verba haec sunt: „quaenam „autem fuerint studia, quae civitatis administratio, quae „instituta, quibus ad tantam magnitudinem pervenire- „mus, id ubi primum indicavero, ad horum laudem me „convertam, cum mihi persuasissimum habeam, de- „re talia praesenti tempore proferre, neque parum prod- „esse omni et civium et peregrinorum multitudini, ta- „lla audire.“ Haec initio dicit. Procedente vero oratione, re probata, inunctisque sibi invicem argumentationibus, addit: „Quare in iis, quae ad rempublicam spectant, explicandis copiosior fui, dum docebam, nobis non instare earundem rerum certamen, quarum illis, qui talibus careant, et simul laudationem eorum, ad quos pertinet oratio mea, argumentis firmabam lu-
cu-

cydd. quoque libris vulgo post *ἡρώτων* positum tollas. — Verba autem: *καὶ μεθ' οἷας πολιτείας* (quam civitatis forma, s. conditione sc. *ἡλθόμεν ἐπ' αὐτὰ* quae vulgo apud Thucydidem verba: *καὶ τρώων ἐξ οἷων* praecedunt, utrum scriptoris, an librariorum culpa exciderint, non ausim certo constitnere.

141 οὐκ ἂν ἀπρεπὴ λέχθηναι αὐτὰ. Vocab *δεῖν* quod vulgo apud nostrum ante *αὐτὰ* additur, cum partim in Thucydidis libris pariter quam in seqq. ubi haec verba denuo adferuntur, desit, partim ob antec. οὐκ ἀπρεπὴ haud parum langueat, delendum putavi. Ortum haud dubie e glossemate brevi, quo illustraretur formula: οὐκ ἀπρεπὴ λέχθηναι (i. e. ea non tanquam minus decentia nunc proferri, i. q. talia dici debere.)

142 συμφορὸν εἶναι etc. structura verborum haec est: *καὶ συμφορὸν εἶναι* (quod absolute dictum,) *τὸν πάντα ὁμιλον καὶ ἄγων καὶ ξένων ἑπακούσαι αὐτῶν*. Apud Thucydidem verba ita leguntur: *ἕμφορον εἶναι, αὐτῶν ἑπακούσαι*.

143 διὸ δὴ καὶ ἐμήκυνα etc. Perperam apud nostrum vulgo leg: *καὶ εἰ ἐμήκυνα* etc. quae neque sensum commodum praebent, neque cum scriptura vulg. in Thucydidis libris obvia (c. 42. in p. 95. 96. ed. Gottl.) conciliari possunt, ubi recte leg. *διὸ δὴ καὶ* etc. quibus haec enunciatio antecedenti civitatis laudationi adnectitur. — *μήκυνεν* τι saepe dicc, oratores, qui in aliqua re commemoranda diutius versantur. cfr. eadem oratio c. 43. Menexenus c. 16. in.

144 διδασκαλίαν τε ποιοῦμενος. διδασκαλίαν ποιησθαι i. q. διδασκειν.

45 καὶ οἱ τῶνδε μῆδεν ὑπάρχει. scil. Lacedaemoniis. Illi enim (ut Gottlocheri verbis utar) minores erant potentia et

Διῆας. τὸ γὰρ ¹⁴⁶ „ἐπὶ τε τῷ παρόντι ἐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτὰ.“ τῆς ἐγκωμιαστικῆς ἰδέας ἐστίν. τὸ γὰρ ¹⁴⁷ κεφάλαιον ἐγκωμία τόδε. „καὶ τὸν πάντα ὁμιλον, καὶ ἀσῶν, καὶ ξένων, σύμφορον εἶναι ἐπακῶσαι αὐτῶν,“ τῆς συμβουλευτικῆς ἰδέας ἐστὶ. κυριώτατον γὰρ ἐν συμβελῇ κεφάλαιον τὸ συμφέρον. ¹⁴⁸ „Διδασκαλίαν ποιέμενος μὴ περὶ ἴσα ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα, καὶ οἷς τῶνδε μηδὲν ὑπάρχει,“ τῆς συμβελῆς ἀπόδειξιν ἔχει. τὸ δὲ „τὴν εὐλογίαν ἅμα ἐφ’ οἷς νῦν λέγω φανεράν σημείοις καθίσας.“ τῆς ἐγκωμίας δαίτυσαι ¹⁴⁹ τὴν ἰσχύον. τὴν δὲ κρᾶσιν αὐτῶν τὸ „ἅμα“ ὁλοῖ. ταῦτα σοὶ καὶ παρὰ Θουκυδίδε.

1. Ἀλλὰ καὶ Εὐριπίδης ὁ ποιητὴς ἐν ὅλῳ δράματι λόγον ἐσχηματισμένον ¹⁵⁰ περαινέει, ἐν τῇ Μελανίπκῃ τῇ σοφῇ. κρᾶσι δὲ τὸ σχῆμα διπλῶν, τὸ μὲν αὐτῆς τῆς ποιητῆς. τὸ δὲ τῆς ὑποκειμένης προσώπου τῆς Μελανίπκης. συγγέγονεν Ἀναξαγόρα ¹⁵¹ ὁ Εὐριπίδης. δόγμα δ’ ἦν Ἀναξαγόρα, τὸ „ὁμῶς πάντα χρήματα.“ ¹⁵² μετὰ ταῦτα συγγενόμενος Σωκρά-

oribus, quam Athenienses, quorum iactura et longe maior erat, quam Lacedaemoniorum, si res ipsorum fractae fuissent. — Post ὑπάρχει additur vulgo apud Thucyd. ὁμοίως.

¹⁴⁶ τὸ γὰρ „ἐπὶ τε τῷ παρόντι etc. Ipse orator his verbis pariter quam iis, quae mox proferuntur, aperte praeficitur, se cohortationi laudem ita iunxisse, ut, dum laudaret viros illos pro patria mortuos eorumque maiores, ostenderet decere Athenienses potentiam dignitatemque civitatis, ad quam illi plurimum contulerint, fortitudine servare. Encomii significationem rhetor inesse vult verbis: ἐπὶ τε τῷ παρόντι etc. Existimabat orator, laudem omnis civitatis, institutorum, rerumque a maioribus gestarum minime abhorrere a consilio laudandi viros pro patria mortuos.

¹⁴⁷ τὸ γὰρ κεφάλαιον etc. κεφάλαιον dici patet laudationem illam civitatis maiorumque.

¹⁴⁸ διδασκαλίαν ποιούμενος etc. Ante haec verba excidisse suspicor vbb. τὸ μὲν, quibus responderent seqq. τὸ δὲ. Perperam ed. Steph. μὴ et codd. Colb. et Cant. καὶ ante διδασκαλίαν exhibent.

¹⁴⁹ ἐγκωμίου — ἰσχύον. ἰσχυς h. l. argumenta signif. quae vim quasi omnis disputationis continent i. q. antea ἀποδείξει. Unde interdum ἰσχυρίζεσθαι dicuntur qui rem comprobant.

Quod supra §. 8. ex. de exemplis e Platone et Demosthene allatis universe monui, de Thucydideo loco non minus valere existimo. Quamquam enim orator duo argumenta, laudationem et cohortationem, (quae ipsa rei natura erant coniunctissima) una eademque oratione tractavit; inter eas tamen orationes, quae aliud consilium specie obtendant, aliud (quod illius obtentu dissimuletur) vere consequi stu-

culentissimis.“ Illa enim „cum mihi persuasissimum habeam, decere talia praesenti tempore proferre“ pertinent ad laudationem, cum primum aliquod laudationis caput innuant. Quae sequuntur: „neque parum prodesse omni et civium et peregrinorum multitudini talia audire,“ pertinent ad suasionem, quippe cuius primum argumentum est utilitas. Verba: „dum docebam, nobis non instare eorundem rerum certamen, quarum illis, qui talibus careant“ suasionis probationem continent. Contra, quae adduntur: et simul laudationem eorum, ad quos pertinet oratio mea; argumentis firmabam luculentissimis“ indicant argumenta, quibus firmetur laudatio. Coniunctionem vero argumentationum declarat vocula; simul. Haec de exemplo e Thucydide deprompto.

§. 10. Verum Euripides quoque poeta per integram fabulam (eam dico, quae inscribitur Melanippe sapiens) tractat orationem figuratam. Duplex ibi est figura, alia, quam poeta, alia, quam persona loquens Melanippe adhibet. Versabatur enim Euripides cum Anaxagora, in cuius placitis hoc fuit: omnia olim fuisse con-

deant, referri illa nullo modo poterit (quod hic ipse locus §. 9. ex. examinatus testatur.)

§. 10.

15 παραίνει. Ita recte in codd. legitur, cum vulgo editum παρῆναι neque facilius h. l. intelligi possit, quam §. antec. ubi eandem lect. inconstantiam deprehendimus, neque loco parallelo c. 9. §. 11. conveniat, ubi sine ulla scripturae variet. haec leguntur: ἀλλὰ καὶ Εὐριπ. δι' ὅλων λόγων διοικήσεως σχῆμα παραίνει ἐν ὅλῳ δράματι etc. — Tragoediae Euripideae: *Melanippe sapiens* inscriptae nonnisi pauca ad nos pervenerunt fragmenta. De nostro vide quae docte et acute disputavit Valquenarius in diatribe in Euripidis perditorum dramatum reliquias (subiuncta eiusdem editioni tragoediae Eurip. *Hippolytus* inser. Lugd. Batav. 1760. 4.) p. 183. 84.

151 συγγεγονένῃ Ἀναξαγόρῃ. Euripidem, antequam cum Socrate familiaritatem contraheret, Anaxagorae Clazomenii consuetudine et familiaritate diligenter usum fuisse, eundemque vel seriori tempore nunquam non pie coluisse, etsi animum ad alia studia transtulisset, cum scriptorum aliorum testimonia (v. c. Ciceronis Tuscull. quaest. 3, 14.) tum plura ipsius Euripidis loca, quibus gnomae Anaxagorae haud obscure exprimuntur, abunde confirmant. vd. Valquenarius in diatribe laud. c. 4. p. 25. sqq.

152 οἰκου πάντα χρεμάτα. Eadem γῶμη c. 9. §. 11. his verbis traditur: πάντα ἐν πᾶσιν (ἢ, quod. voc. recte addi iubet Val-

κράτει, ¹⁵³ καὶ κρείττονος λόγῳ μετασχαῖν, ¹⁵⁴ ἀξιῶσας, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ τὸν Ἀναξαγόρῃ λόγον μνήμης ἐν τοῖς δράμασιν, ¹⁵⁵ ἐξήγαγεν αὐτὸ τὸ δόγμα ἐν τῇ Μελανίπῃ τῇ σοφῇ. ἡ γὰρ ἀρχὴ τῆς λόγῳ ¹⁵⁶ (αὐτῷ) αἰνιττεται τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλον εὐνοίαν. Φησὶ ¹⁵⁷ γὰρ ἡ Μελανίπῃ·

(καὶ) ἐκ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλ' ἐμῆς μητρὸς πάρα,
(ὡς ἄρα νός τε γαῖα τ' ἦν μορφὴ μία.)

ὁ μὲν Εὐριπίδῃ σχηματισμός ἄτος· ὁ δὲ τῆς Μελανίπῃς
— ¹⁵⁸ (τίς) τὰ παῖδια ἐξέδθηεν εἰς τὰ τῷ πατρὸς βεφόρβια.

quænarîus in diatr. p. 46.) εἰτα ὑπερὸν διακριθῇ. Omnia, quæ nunc disposita et late dispersa videmus, olim in unum quasi acervum congesta rudemque fuisse et indigestam molem coniebat Cfr. Diog. Laërt. 2, 6 Aristot. Phys. A. 8, 1. ubi Anaxag. decretum ita laudatur: πάντα ἢν ὁμοῦ, εἰτα νῦν εἰλθὼν αὐτὰ διακρίσθη. Pluribus de eo disputatum est a Valquærnio diatr. c. 6. p. 45 sqq. et Ill. Caro in eruditissima comment. qua Anaxagoreæ Cosmotheologiae fontes indagantur, Lips. 1797 4. p. 7. sqq.

¹⁵³ Σωκράτει. Novimus, Socratem non modo ipsum ab illa subtiliori rerum a vita communi remotarum investigatione alienum fuisse, sed etiam familiares ipsius discipulosque inde avocare studuisse. Luce circumfundit verba nostra locus Xenophontis memorabb. 4, 7. §. 6. ὁλως δὲ τῶν οὐρανῶν, ἡ ἑκάστῃ ο ἰσὸς μηχαναταί, Φροντιστὴν γίνεσθαι ἀπετραπέν (sc. Σωκράτης), οὗτε γὰρ εὐρετα ἀνθρώποις αὐτὰ νομίζειν εἶναι, οὐτε χαρίζεσθαι. ἰσὸς αὖν ἡγεῖτο τὸν ζητοῦντα, ὃ σκεῖνοι σαφηνίσαι οὐκ ἐβουλήθησαν κινδυνεύσαι δ' αὖν εἰπὴ καὶ παραφρονῆσαι τὸν ταῦτα μεριμνῶντα, οὐδὲν ἦπτον ἡ Ἀναξαγόρας παραφρονῆσεν, ὁ μάλιστα Φρονήσας ἐπὶ τῷ τὰς τῶν θεῶν μηχανὰς ἐξηγεῖσθαι.

¹⁵⁴ κρείττονος λόγου μετασχαῖν. λόγος h. l. animi sententia, opinio dic. cfr. c. 9. §. 11, ἐπὶ τοῦτο ὑπορωτερον ἡγαγε τὸν λόγον.

¹⁵⁵ ἐξήγαγεν αὐτὸ τὸ δόγμα. Vulg. αὐτὸ contra Sylburgium qui αὐτοῦ scribendum coniecit, non immerito defendi posse videtur. Ipsum Anaxagoræ dogma (omnia olim in unum fuisse congesta) aperte protulit poeta, neque obscurius tantum inquit. Pertinent hæc ad versum Euripideum: ὡς οὐρανὸς τε γαῖα τ' ἦν μορφὴ μία, nostro loco in codd. et edd. omnibus desideratum, quem c. 9. §. 11 (ubi verba: Καὶ οὐκ ἐμὸς — παρα proxime excipit) addendum existimavi, cum ad rhetoris sententiam probandam necessario requiretur.

¹⁵⁶ αὐτῷ. Pro αὐτῷ quod h. l. commodè explicari nequit, malim vđ αὐτῆς (ut intelligatur Melanippes oratio) vel αὐτοῦ (sc. Euripίδου, quod referatur ad τὴν εὐνοίαν.)

¹⁵⁷ Φησὶ γὰρ ἡ Μελανίπῃ etc. Melanippe, de qua h. l. agitur, (fuerit enim plures eiusdem nominis foeminae) filia vel Desmontis, vel Aeoli, cum, incscio patrè, a Neptuno gravidâ facta esset, ac duos peperisset liberos, exposuit eos in-

coniunctissima. Postea quanquam Socratis familiaritate usus meliora fuerat edoctus, dignum tamen, ut mihi videtur, existimans Anaxagorae placitum, cuius mentio fieret in fabula, id ipsum protulit in fabula Menalippe sapiens inscripta. Et initium quidem sermonis innuit Euripidis erga praeceptorem benevolentiam. Sic enim loquitur Melanippe;

non hic meus, sed matris est meae sermo,

Unam fuisse olim et coeli et terrae formam“

Haec quidem est figura, qua ipse poeta utitur. Ea vero, quam Melanippe adhibet, his inest — — exposuit liberos conceptos inter patris armenta (s. altera est Melanippe)

ter patris armenta. Repertos ibi pater monstra esse credit (e bove concepta) comburique voluit. Quam liberorum necem sermone ad patrem habito, cuius particula h. l. laudatur, avertere studuit Melanippe, ita ut primum omnium philosophicis rationibus (vd. infra: καὶ οὕτω — φιλοσοφουσα) ostenderet, non esse monstri quid in rerum natura: (καὶ οὐκ ἔμος — μορφή μία. In his vocab. καὶ, (quod ab initio leg. ne metrum versuum iambicorum trimetrorum acatall. turbetur, cum Hudsono vel plane delendum, vel in κ' οὐκ mutandum. Verba: ὡς οὐρανὸς — μία quamvis causa ductus e. c. 9. §. 11. addiderim, docui supra n. 155. Haud parum vero depravatus omnis versus loco laud. in ed. Steph. ita legebatur: ὡς οὐρανὸς γαλατῆ μορφή; in codd. γαλατῆ μορφή. Emendationem loci a Sylburgio et Hudsono receptam, quam nos quoque secuti sumus, petitam esse e Diodoro Sic. l. I. docuit Canterus in varr. lectt. l. 2. c. 15. Quo Diodori loco omne fragmentum plenius ita laudatur:

ὡς οὐρανὸς τε γαῖα τ' ἦν μορφή μία:
ἐπεὶ δ' ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων διχὰ
τίκτουσι πάντα κενεῶναι εἰς φάος
δένδρη, πέποινα, θήρας, οὐς δ' ἄλγη τρέφει
γένος τε θνητῶν.

Vd. Valquenarii diatr. p. 45. 46. — Ceterum causa, cur Melanippe matris mentionem iniiciat, haec profertur a nostro c. 9. §. 11. ἵνα μὴ ἀπιστῶνς ᾖ ἡ φιλοσοφία.

158 οὐ δὲ τῆς Μελανίππης etc. Vulgo verba sic disposita leguntur: οὐ δὲ τῆς Μελανίππης.

— τίς τὰ παῖδια

Ἐξίστηναι εἰς τὰ τοῦ πατρὸς βουφόρβια;

quasi illa: τίς — βουφόρβια, ipsius sint poëtae verba a rhetore allata. Verum partim indigna sunt elocutione poëtica (cui neque usus vocab. παῖδια neque form. τὰ τοῦ πατρὸς recte convenit) partim metricis rationibus altero versu haesit facile quemvis offendunt. Neque ullo modo cum loco parall. c. 9. §. 11. conciliari possunt ubi (e vulg. lectione) Melanippe haec dicere perhibetur;

ὁ δὲ πατήρ, οἰόμενος εἶναι τὸτο τέρας, γνώμην ¹⁵⁹ ποιεῖται
κατα-

εἰ δὲ παρθένος
Φθαρῖσα γ' ἐξέθης τὰ παῖδια,
καὶ Φοβουμένη τὸν πατέρα, σὺ φόνον δράσεις;

Quae verba (liceat enim de his accuratius sententiam nostram in mediam adferre, priusquam de nostri loci lectione recte constituenda pluribus disputemus) quanquam minus sunt depravata, et ad sententiam expressam recte intelligendam tutiorem viam muniunt, tamen nondum omni vitio carere videntur, cum et idem, quo nostro loco offendebamur, vocab. *παῖδια* recurrat, et metrum iamb v. 2. et 3. manifesto sit depravatum. Neque ad has difficultates omnino tollendas sufficit, quod Barnesius voc. γ' inter *Φθαρῖσα* et *ἐξέθης* (hiatus vitandi causa; itemque τις post *ἐξέθης* inseri voluit, et otiosum καὶ ante *Φοβουμένη* deleri. Digniorem sane poeta elocutionem lucrabimur, si cum Valquenario in diatribe laud. p. 183. 84. locum ita in integrum restituamus:

εἰ δὲ παρθένος
Φθαρῖσα γ' ἐξέθηνεν εἰς βουφόρβια,
Φοβουμένη τὸν πατέρα, σὺ δράσεις φόνον;

Vocab. *παῖδια* (quod haud dubie ex anteced. poetae oratione nobis non servata subintelligi debebit, ubi vel *τεκνα* vel aliud poet. oratione dignum vocabulum legebatur) poterat forsane glossemate in textum irrepere et veram lect. *εἰς βουφόρβια* expellere. Ipsum autem *substant.* *βουφόρβια* (quod Valquenarius e nostro loco petiit) vocem esse Euripideae dictioni satis accommodatam docuit idem laudandis locis Eurip. Iphigeniae in Taur. v. 237. Alc. v. 8. v. 1031. Verum quam Valquenarii emendationem facile cuius subtilitate se commendaturam existimo, liceat tamen aliam de hoc loco coniecturam faciliorem, opinor, et simpliciorum commemorare, quam Cl. Hermannii, Praeceptoris carissimi acumini debeo. Facile enim licebit vulgarem lectionem omnis loci: *εἰ δὲ παρθένος — δράσεις*; servare, si modo aumamus, inesse verbis partim poetae ipsius, partim rhetoris verba, qui non omnem integrum Euripidis locum satis diligenter laudaret, sed περιφρασεῖ potius uteretur. Cui sententiae quin subscribat, non dubitabit, qui ex antecedd intellexerit, talem negligentiam in laudandis scriptorum locis conspicuam ab omni libelli nostri indole minime abhorrere. Haud dubie eos, qui antiquitus textum c. 9. §. 11. describebant, antecedens voc. *λαγνῇ* in hunc errorem induxit, ut verba: *εἰ δὲ παρθένος — δράσεις*; ab antecedd intervallo quodam separanda et ita disponenda esse putarent quasi mera Euripidis verba continerent. Haec de loco parall. monita sufficiant. Nostrum vero quod attinet, profecto longe facilius oculos incurrit, verba: *τις τὰ παῖδια ἐξέθηνεν εἰς τὰ τοῦ πατρὸς βουφόρβια*; minime posse pro ipsius poetae verbis accipi. Etenim quae praecedunt *ο δὲ τῆς Μελαμπικῆς* (sc. *σχηματισμός*) ita comparata sunt, ut eluceat, scriptorem non confestim ipsa poetae verba voluisse laudare, sed ante omnia, qualis

lanippes, quae liberos conceptos inter patris armenta exposuit.) Pater vero, monstra esse ratus, quum com-
buri

esset ille Melanippes σχηματισμος, declarare. Quod haud dubie Valquenarium movit, ut Rhetorem scripsisse putaret: *οτι τις τα παιδια* etc. (hoc sensu: figura, quam Melanippe adhibet, haec est, quod dicat, forsitan aliquem liberos hos inter patris armenta exposuisse) Fateor tamen, vel hac ratione admissa rhetoris orationem iusto abruptiorem et obscuriorem videri. Etenim ut causa et ratio σχηματισμου recte intelligeretur, debuerat antea breviter commemorari, Melanippen, nescio patre, a Neptuno vitiatam liberos duos peperisse eisdemque inter patris armenta exposuisse. Accedit ad sententiam meam firmandam c. 9. §. 11. ubi eadem a rhetore his verbis enarrantur: *η δε Μελανίπη παιδευθη μεν υπο του Ποσειδωνος, γεγους δε ταυτη παιδια. εξεζηκει δ' αυτα εις τα του πατρος βουφορβια.* (De quo loco Valquenarius praeclare haec disputat: „vitiosum est παιδευθη. „Non longe recedit πλησθη μεν υπο του Ποσειδωνος. Ingenio- „sa est doct. Toupii coniectura in emendatt. ad Suidam III, „p. 20. qua legit παλιδευθη. Meo tamen iudicio ne Callima- „chenum quidem παιδουσα, tanquam insolens, adhibuisset „Dionysius. ut ille βουφορβια vocem servavit Euripidis, sic „et πλησθηναι, hac in re suspicor adhibitum Tragico de „Neptuno, qui puellam vitiatam inpleverit κυματος θροισπο- „ρου cuius γεμουσαν, εν ποσειδωνος δηλαδη, teste Eustathio ad „Od. 1. p. 371. 46. dixerat Alopen Euripides in Cercyone: „coelesti tumidus pondere venter erat, Ovid. Fast. 3, 42. „Eustath. Od. 6. p. 749. 6.“ Quod enim Sylburgius monuit, vulg. παιδευθη pro διαπαρθενυθη s. διακορευθη: stuprata est, accipi posse. vix cuiquam persuasurus est.) Sequuntur haec: *ο δε πατηρ ηγεται εν βοας ειναι και ως τερας βουλεται κατακαυσαι* etc. Inde haud temere mihi suspicari videor, post vbb. *ο δε της Μελανίπης* plura textu excidisse quae ad illa Melanippes fata pertinerent, ita ut haec tantum servarentur: *τα παιδια εξεζηκειν εις τα του πατρος βουφορβια.* Delendum igitur signum interrog. vulgo post βουφορβια positum. Vocab. *τις* vel a librario addi potuit, qui omnem locum lacuna quadam laborare obscurius sentiret, vel ex alio vocabulo depravato et mutilato enasci. — Aliam loci emend. idem, quem de prioribus conspiciere licuit, Cl. Hermannus mihi suppeditavit, ita scribendum ratus: *ο δε της Μελανίπης, ητις τα παιδια εξεζηκειν — βουφορβια.* (alter σχηματισμος est ipsius Melanippes, quae liberos exposuit inter patris armenta.) Qua sent. probanda omnino hoc lucrabimur ut facilius pateat, unde ortum sit vocab. *τις*, neque de lacuna illa cogitare debeamus (quanquam magis perspicuam evadere putaverim omnem rhetoris disputationem, si verba, quibus Melanippen a Neptuno gravidam factam breviter commemoraret, a rhetore addita fuisse censeamus, ut c. 9. §. 11.) — Plures locum vexatum emendandi rationes proponendas putavi, quo facilius lector in diversis sententiis ponderandis

κττακαῦσαι τὰ παῖδια· ἥ δὲ σῶσαι βελομένη τὰ τέκνα, ὅτι
μηδὲν ἐστὶ τὸ τέρας, ¹⁶⁰ Φιλοσοφεῖ. καὶ ἔτω τὴν αὐτῆς ¹⁶¹
χρεῖαν διοικεῖται ἐν παραινέσεως σχήματι Φιλοσοφῶσα.

ιδ. Ἡ δὲ γε κωμωδία ὅτι πολιτεύεται ¹⁶² ἐν τοῖς δρά-
μασι καὶ Φιλοσοφεῖ, ἥ τῶν ¹⁶³ περὶ τὸν Κρατῖνον καὶ Ἀρι-
στοφάνην καὶ Εὐπολιν, τί δεῖ καὶ λέγειν; ἥ γὰρ τοι κωμωδία
αὐτῇ, τὸ γελοῖον ¹⁶⁴ προσησαμένη, Φιλοσοφεῖ. Ξενοφῶν δὲ
(δ

proprio uti posset iudicio. — Ceterum nomen, opinor,
monabit, quod verba Melanippes c. 9. §. 11. obvia: εἰ δὲ
παρθένος — φρονὸν δρασεῖς; (quibus et ipsius poëtae et rheto-
ris verba inesse vidimus) nostro loco prorsus desiderantur.
Etenim duplex ille (ut rhetoris verbis utar) σχηματισμός
(poëtae atque Melanippes), cuius rationem ostendere voluit;
ad illa potissimum supra iam laudata: καὶ οὐκ ἔμμε — μω-
ρη μία, pertinuit, ubi partim poëta Anaxagorei decreti men-
tionem iniicit, partim Melanippe efficere studet, ut pater
liberos repertos neque monstra esse putet, neque comburi iu-
beat. Unde non erat, quod rhetor nostro loco illa: εἰ δὲ
παρθένος — δρασεῖς; adferret. Alia est ratio c. 9. §. 11.
ubi propterea laudantur, ut pateat, quomodo is, qui figu-
ra utatur, simul quodammodo solvere possit ac debeat σχη-
ματισμόν.

¹⁵⁹ γυνῆν ποιεῖται. γυνή h. l. est decretum. Vd. Taylor ad
Demosthenem T. II. p. 604. Solet autem vb. ποιεῖν et me-
dium ποιεῖσθαι tum quoque adhiberi, ubi de iis, quae ani-
mo versentur et agitentur, sermo est. ut μνημὴν ποιεῖσθαι,
Herod. I, 184. Nostra formula recurrit in Dionysii Halic. an-
tiquitt. Róm. l. 10 c. 58. p. 2146. T. IV. ed. Reisk. l.
9. c. 58. p. 1907. T. III.

¹⁶⁰ Φιλοσοφεῖ. vd. infra c. 11. §. 2. Φιλοσοφῆσαι τα τοῦ βίου
πραγμματα.

¹⁶¹ τὴν αὐτῆς χρεῖαν. Quod vulgo legebatur τὴν ἀρχήν, cum
ne ullam quidem idoneam explicationem admitteret, aucto-
ritatem cod. reg. I. sequutus in τὴν αὐτῆς mutavi. Simil.
c. 9. §. 11. ex. dic. οὕτω καὶ τὸ αὐτῆς πρᾶγμα λέγει ἐν σχήματι
συμβουλῆς.

Omnem locum Euripideum si quis accuratius inspiciat,
vereor, ne rhetor noster, dum cum σχηματισμόν, qui alia
obtenit, aliis vere consequi studet, duplici modo inesse
existimaret, denuo a vero aberrasse videtur. Nam primum
quidem, ipsius poëtae σχηματισμόν quod attinet, nolim qui-
dem negare, Euripidi (cuius fabulae fere omnes ita compa-
ratae esse solent, ut docendi quaedam consilium haud raro
minus clare eluceat) decretum Anaxagorae praeceptoris ante
oculos versatum fuisse, quum Melanippen ita dicentem in-
duceret: ἀλλ' οὐκ ἔμμε ο μωρὸς etc. Verum num *primarium*
consilium, quod poëta h. l. ita consequi voluerit, ut Melanip-
pen sui causa haec dicentem specie tantum obtenderet, ad
ipsius erga praeceptorem benevolentiam declarandam perti-

buri voluisset, illa (Melanippe) liberòs servatura, nulla omnino esse monstra, philosophicis rationibus comprobare conatur; et, quibus ipsa opus habet, ea dicendo sic efficere studet, ut admonitionis quae philosophicis rationibus nitatur, speciem adhibeat.

§. II. Comicam poësin (qualem Cratinus, Aristophanes, Eupolis tractavere) in fabulis proferre, quae ad reipublicae administrationem et Philosophiam pertineant; quid est, quod moream? Immo ipsa comoedia per se spectata ludicra et iocosa prae se ferens philosopha-

nuerit, alia est quaestio. Rhetoris nostri auctoritas omnino in eiusmodi rebus diiudicandis movere nos non poterit, si modo nobiscum reputaverimus; quam parum acute rhetores vet. discrimen constituerint, quod artem oratoriam inter et poëticam intercederet, et quam parum intellexerint, primum poëtae hoc nomine digni consilium nunquam posse nisi ad mentem pulchritudinis verae et ipsius causa placentis sensu inbuendam et ad ideas attollendam referri. — Multo minus huc pertinent, quae de σχηματισμῷ a Melanippe adhibito disseruntur. Etenim orationes figuratae, quae alia obtundunt, alia moliuntur, in eo elaborant, ut audientibus ea ipsa persuadeantur, quae orator quodammodo dissimulaverit. Vide quae supra a rhetore de omni illo genere λόγων σχημ. praecepta sunt.) At, quae Melanippe patri dicit (nulla omnino esse monstra, forsitan virginem quandam corruptam liberòs illos clam exposuisse, ideoque nefas esse eos comburere) eadem patri vere persuaderi vult, ita ut, quae non dicat, (se ipsius liberòs inter armenta exposuisse) omni cura dissimulet. Artificium inesse (quod, si placet, figurae nomine comprehendere licebit) non negabo; illud tamen λόγων σχηματ. genus, cuius illustrandi causa scriptor haec exempla attulit, minime hoc loco obtinet.

§. III.

162 πολιτεύεται. Tantam fuisse antiquiori aetate poëtis Graecorum comicis libertatem concessam, ut et viros, qui in civitate primarias partes agerent, et res gestas atque instituta, quae ad omnem rempublicam pertinerent, impune notarent, verbo indicasse sufficiat.

163 η των περι τον Κρατ. etc. Patet, periodum omnem antiquae comoediae Gr. liberioris significari, cuius principes fuerunt Eupolis (Olymp. 84.) Cratinus (Ol. 88.) Aristophanes qui eo ipso tempore usque ad Ol. 98. floruit. Pro vulg. lect. η (scil. κωμωδια) περι τον Κρατινον etc. usui loquendi Gr. minus accommodata recepi lectionem codd. Colb. et Cant. η των περι τον Κρατ. Nota vel tironibus periphrastica locutio ος περι τινα de persona ipsa adhiberi solita. cfr. B. Morus ad Longinum p. 89.

164 το γελοιον προσησαμεν. προεισσαι i. q. supra προτειναι, obtendere. vd. Demosth. de pace p. 62. pro corona p. 230.

(ὁ καλὸς), (ὅς) ἐν ¹⁶⁵ τῇ Παιδείᾳ βεβλόμενος τὰς ἀπὸ τῆς
 δῆμῳ τῶν Περσῶν ὁμοσκηθεὶς ποιῆσαι τοῖς ὁμοτίμοις, καὶ κά-
 λιν βεβλόμενος κοινὸν αἰῶνα ἀρετῆς τοῖς ἀρίστα στρατευσαμέ-
 νοις προτιθέναι, τοῖς τε ὁμοτίμοις διαλεγόμενος (ἐν Κύρῳ
 λόγῳ), ὡς αὐτοῖς χαριζόμενος, καὶ τοῖς δημοτικοῖς, ὡς
 ἀκρίτων προνοούμενος ἐν ἑκατέρῳ τῷ λόγῳ — περίημι λέ-
 γων.

Vol II. Reisk. Omnis enunciatio: ἡ γάρτοι κωμῳδία —
 προσήσασμένη quomodo ab antecedenti: ἡ δὲ γὰρ κωμῳδία — τι
 δεῖ καὶ λέγειν; differat, non patet, nisi, quae ibi legamus,
 ad antiquam tantum comoediam, quae nunc dicantur, (ἡ
 κωμῳδία αὕτη etc.) ad comoediam ipsam per se spectatum re-
 feramus.

De exemplis h. l. e. comoedia allatis eadem fere valent,
 quae supra de Euripidis σχηματισμῷ disputata sunt. Non
 magis esse puto Comici quam Tragicī poetae primarium con-
 silium (cui ipsum artis opus, velut praesidium inserire
 debeat) dogmata quaedam et praecepta proponendi; etsi ne-
 gari nequit, comoediam, dum leviori, quem excitet, Phan-
 tasiae lusu oblectet, simul docere.

165 Ξενοφῶν δὲ (ὁ καλὸς), (ὅς) ἐν etc. exstat locus laud. in
 Xenophontis Cyropaedia l. 2. non longe ab initio p. 54. 55.
 (editionis, quae e recensione Hutchinsoni cum selectis eius-
 dem notis prodiiit Lips. 1794. 8.) — Cyrus cum exercitu ad
 regem Medorum, Cyaxarem, profectus, qui illum contra
 Assyrium regem in auxilium vocaverat, quo feliciter succe-
 deret expeditio bellica, militibus gregariis δημοτικοῖς, ἢ
 τῷ δῆμῳ τῶν στρατιωτῶν, vd. l. 6. c. 1. §. 9.) qui levioribus
 tantum armis, telis iaculisque utebantur, et humiliora mi-
 nisteria praestabant, eorundem armorum usum, quae nobi-
 liores, ὁμοτίμοι, gererent (θώρακος, γρεῖου, μαχαίρας, σαγὰς
 εἶδος) concedi volebat, ut omnibus liceret ad parem fortitu-
 dinis bellicae laudem aspirare. Quem finem duabus con-
 cisionibus habendis consequutus fuisse narratur; altera ad
 τοὺς ὁμοτίμους, altera ad τοὺς δημοτικούς habita, ita ut com-
 moda, quae inde in utramque partem essent redundatura,
 commemoraret. Illos enim dicebat iam fortes habituros esse
 adiutores pugnaeque socios τοὺς δημοτικούς; his, quantum
 honoris dignitatisque inde sperandum esset, ostendebat.
 Laudatur idem locus c. 9. §. 12. (ubi tamen lectio et codd.
 et editi, haud parum depravata est.) Clarius ibi scriptor suam
 de hoc σχηματισμῷ sententiam explicat, Monet enim Cy-
 rum et in illa ad ὁμοτίμους et in altera ad δημοτικούς habita
 oratione εὐπρεπῶς esse loquutum. Fateor tamen, me non in-
 telligere, quo iure Cyri orati. inter eos, de quibus agitur,
 λόγους σχηματισμένους referri potuerint. Neque enim Xeno-
 phon harum orati. argumentum enarrans, neque Cyrus ipse
 verum mentis consilium aliquo modo dissimulat. — Jam de
 lectione loci videndum. — Omnis orationis structura e vul-
 gari lectione (quam, excepta vocula τε ante ὁμοτίμοις pro
 vulg. δὲ, ideo in textu typis inprimendo retinui, quod de vera

phatur. Apud Xenophontem vero Cyrum (in Cyropaedia) cum milites gregarios Persarum iisdem armis uti vellet, quae nobiliores gestarent, itemque fortissimos quosque certaminis virtute perficiendi participes fieri, ad utramque partem ita dixisse, ut et nobilioribus illis gratum quid facere et gregariorum commodis consulere videretur, ideoque in utraque oratione figura uteretur, nolo iam pluribus commemorare. (s. Apud Xenoph. vero Cyrus in Cyropaedia quomodo, cum milites — participes fieri, ad utramque partem ita dixerit, ut et — uteretur, nolo iam pluribus commemorare.) Idem nar-
rat

eiusdem emendatione non auderem certi quid et immutabile pronuntiare) commode intelligi nequit, cum partim desideretur verbum finitum, unde articulus *ὅς*, qui ab initio legitur, pendeat. partim quo referri debeant verba *παρρημὶ λέγειν* et illa: *ἐν ἑκατέρῳ τῷ λόγῳ* non pateat. Tolli sane videntur hae grammaticae difficultates eo, quod pro *ὅς* vel *ὅτι* vol *ὥς* (quamnam ratione) scribamus, et post *ἐν ἑκατέρῳ τῷ λόγῳ* voc. *σχηματίζεται* aut simile quid excidisse sumamus. (Unde sententia loci, si *ὅτι* pro *ὅς* legatur, haec evadat necesse est: Xenophontem autem, egregium illum scriptorem, in Cyropaedia, cum milites gregarios Persarum iisdem armis uti vellet, quae nobiliores gestarent, itemque fortissimos quosque certaminis virtute perficiendi participes reddi, Curi oratione usum s. sub Cyri persona dicentem ad utramque partem ita dixisse, ut et nobilioribus illis gratum quid facere et gregariorum commodis consulere videretur, ideoque in utraque oratione figura uteretur, nolo iam copiosius commemorare, sin *ὅς* in *ὥς* mutetur, hoc modo constituenda: Xenophon autem, egregius ille scriptor, quomodo in Cyropaedia, cum — participes reddi, Curi Oratione usus ad utramque partem ita dixerit, ut etc.) Fateor tamen, me haud parum in eo haerere, quod, lectione ita constituta, Xenophon, dum enarraret, Cyrum id efficere voluisse, ipse id efficere voluisse dicatur; cuius sententiae nulla plane idonea causa apparet.

Videamus, num quid auxilii adferat locus parallelus c. 9. §. 12. ubi haec exstant: *καὶ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι, πάλιν ἃ τῇ παιδείᾳ καὶ τῇ ἀναβάσει εὐρήσεται* (ita enim pro vulg. *εὐρήσεται* propter seqq. accusativos *σχηματισμένους λόγους* scribi debere recte vidit Sylburgius; cfr. c. 11. §. 1. *Φάσιν πρὸς ὑμᾶς*.) *σχηματισμένους λόγους.* βούλεται γὰρ τοὺς δημότας τὰ ἴσα ὅπλα λαμβάνειν τοῖς ὁμοτιμοῖς; καὶ ἑκατέρους διαλέγεται *εὐκράτως* τοῖς μὲν, ὥς τιμῶν αὐτοῦς τοῖς δὲ, ὥς συναγωνισαῖς καὶ συσχολασῖς; καὶ τὸ ἑκατέρων οὕτω διαίκεται. (Ubi perperam vulgo: *τα ἴσα ὅπλα λαμβάνειν, καὶ τοῖς ὁμοτιμοῖς ἑκατέρους διαλ.* quae eo modo, quem in textu describendo secuti sumus, recte distingui voluit Hudsonus, quocum tamen non putaverim καὶ ante τοῖς ὁμοτιμοῖς inserendum. Neque facilius probari poterat, quod vulgo post *συσχολασῖς* addebatur, καὶ ἀγωνιζόμενος in codd. pluribus sine καὶ expressum et a

γὰρ ἐν 166 δὲ τῇ Ἀναβάσει ὑποπτεύσει μὲν οἱ στρατιῶται, ὡς ἐπὶ βασιλέα ὁ εὐχολος εἶπεν, καὶ ἐν ἐπὶ ἐπεσθαι Κύρῳ βέλονται. ὁ δὲ Κλέαρχος ἐν τοῖς στρατιώταις δημηγορεῖ, ὑπισχνόμενος μὲν ἐψασθαι τοῖς στρατιώταις πανταχόθεν, ἐν δὲ τῷ λόγῳ κατασκευάζων τὸ ἀναγκαῖον εἶναι μένειν, μιμνήσκων τὸν Ὀμήρου 167 Φαίηκα. καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐν ταῖς λιταῖς προ-

Wolke in συναγωνιζόμενος mutatum, quod certe συναγωνιζόμενος esse debuit. Ortum haud dubie e glossemate τῶν συναγωνισαί. Quae verba possint quidem primo obtuitu, quae nostro loco e vulgari lect. de Xenophontis consilio dicuntur, confirmare videri, cum vbb. βουλαί γὰρ non liceat ad alium, quam ad Xenophontem referre. Verum, ut largian, potuisse talem de Xenophontis loco sententiam (miram sane) a scriptore nostro proferri; id certe minime concedam, potuisse eundem prorsus silentio praeterire, esse has orationes Cyro a Xenophonte tributas. His rationibus ductus non dubito, quin post βουλαί γὰρ verba: ἐν τῇ παιδείᾳ ὁ Κύρος eodem modo excidisse putem, quo in iis quae mox sequuntur: καὶ ἐν τῷ περὶ παραπροσβείας verba: ὁ Δημοσθένης s. ὁ ῥήτωρ excidisse nemo facile negare poterit (ita ut ipse Cyrus potius, quam Xenophon, id efficere voluisse dicatur, quod verbis: τοὺς δημοτὰς τὰ ἴσα σπλά etc. continetur) Inde patet, nostri loci c. 8. §. 11. obvii vulgarem lect. et, quae inde prodeat, incommodam sententiam conferendo loco illo parali ea quam res ipsa efflagitare, ratione emendato magis redargui, quam confirmari. Ut verbo dicam, puto locum nostrum ea emendatione indigere, quae, nisi in libro tantopere depravato adhiberetur, omnino iusto audacior posset videri. Suspiceo partim in verbis; ὁ καλὸς post Ξενοφῶν δὲ (quae statim primo obtuitu perlustranti locum non possunt non incommoda videri, cum talis Xenophontis laudatio h. l. satis otiosa sit, ipsumque epitheton καλὸς scriptoris laudationi parum conveniat) latere depravatum ὁ Κύρος; partim pro Ξενοφῶν scribendum esse παρὰ Ξενοφῶντι. Verba autem: ἐν κύρου λόγῳ (quae infra leguntur) ex interpolamento quodam enata videntur, profecto forsitan ab iis, qui, cum lectionem depravatam Ξενοφῶν de ο καλὸς sequerentur, significaturi essent, quod ab ipso scriptore non significatum viderent) pertinere haec ad orationem Cyro a Xenophonte tributam. Quae si admittantur, omnis locus ita se habebit: παρὰ Ξενοφῶντι δὲ ὁ Κύρος, ὡς (s. ὅτι) ἐν τῇ παιδείᾳ βουλόμενος τοὺς ἐν τοῦ δήμου — τοῖς τε ὁμοτίμοις διαλεγόμενος, ὡς αὐτοῖς χαρίζομενος — προνοούμενος, ἐν ἐκτέρῳ τῷ λόγῳ σχηματίζεται (s. σχῆμα ποιεῖται) παρήμην λέγειν. Duplicem loci interpretationem in versione latina exhibendam putavi, cum dubius haererem, num auctor ὡς an ὅτι scripserit. —

Restant pauca de singulis monenda. δημοστέος dicuntur qui eadem σκυρα (arma) gestant. Tam late enim patuit vis vocabuli σκυρες, ut ad arma quoque, omnemque apparatus

rat in libro, qui de Cyri expeditione agit, milites, qui suspicarentur, expeditionem adversus regem suscipi, Cyrum sequi amplius noluisse, Clearchum vero coram militibus concionem habuisse, qua, etsi polliceretur, se eos, quocunque sint abituri, secuturum, tamen simul artificiose probaret, discedere eos non oportere, imitatus Phoenicem Homericum. Hic enim in precibus, quibus Achillem adit, speciem prae se fert probantia Achil-

bellicum transferretur. vd. Reiskii index graecit. Demosthenes sub. v. σκευός et σκευή. — Verborum: καὶ καλὴν βουλευμένην ἀγωνὰ ἀρετῆς τοῖς ἀρίστοις ὑπαγεσθαι μενοῖς προτίσταναι interpretatio, quam latinus int. exhibet, „atque iterum dum cupit commune virtutis praemium bellicosissimo cuique statuere, non satis convenit usui vocabuli ἀγων. Intell. potius ipsum certamen viriute (fortitudine) perficiendum (τῆς ἀρετῆς) cuius omnes qui virtute bellica gaudeant, (sive ad ἐμποτικούς, sive ad ἐδημοτικούς pertinuerint) participes fieri voluit Cyrus (vd. supra not.) Vd. e. 9. §. 12, ubi Cyrus dicitur διαλέγεσθαι τοῖς δῆμοις ὡς συναγωνισαῖς etc. — προτίσταναι τὸν ἀγῶνα constituere certamen eodem sensu apud Aelianum verr. histet. 2. 41. et al. legitur. — Pro παρήμι cod. Cant. male exh. παρήμι.

166. ἐν δὲ τῇ Ἀναβάσει etc. Exstat Clearchi oratio laudata in Xenoph. anabasi l. 1. c. 3. (Vol. II. ed. B. Thiemii p. 17. sqq.) — Dario Notho, Persarum rege mortuo, cum filius natus maior Artaxerxes regno potitus fuisset, Tissaphernes satrapa Cyrum natu minorem (parti cuidam Persiae praefectum) apud fratrem Artaxerxem criminatus fuerat, quasi huic insidiaretur. Cui temere fidem habens Artaxerxes Cyrum capite plectendum comprehendit: mox tamen, matris precibus intercedente, libertatem et praefecturam ei reddidit. Liberatus Cyrus se omnino e fratris potestate exempturus eiusque regnum occupaturus, copiis militaribus claus instructis, in Asiam superiorem tendit, consilium Pisidas debellandi obtendens. At cum in Ciliciam pervenisset, milites contra ipsum regem Artaxerxem se duci suspicati, ulterius progredi nolabant. Ibi Clearchus (Lacedaem. exul, qui in Cyri commodum copias in Chersoneso coegerat) oratione illa ἐσχηματισμένη iis, quibus praeerat, militibus, qui in eo erant, ut reverterentur, meliora persuadere studuit.

167. τὸν Ὁμήρου Φοινικᾶ. Quod et h. l. et in iis quae seqq. ex Homericis potissimum carminibus multa adferuntur λόγων ἐσχηματ. exempla, nemini mirum videbitur, qui meminerit, Homerica carmina Graecis cum aliarum omnium artium scientiarumque, tum poetarum omnium rhetoricesque elementa complecti visa esse. Qua in re profecto seniores rhetores haud raro omnem modum excessere, ita tractantes divini poetae opera, quasi oratorem potius, aut magistrum quendam rhetorices, quam epicum manu versarent. Lectu dig-

προτείνεται τὴν ὑπόθεσιν τῶν λόγων τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς οὐ δυνατόν αὐτῷ μένειν, ἂν ἐκεῖνος ἀπείη, ¹⁶⁸ ἀλλὰ παντως ἐφόμενος τῷ Ἀχιλλεῖ. τὰς δ' αἰτίας λέγων, δι' ἧς οὐκ ἂν ἀπολειφθῇ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅτι χρή μένειν τὸν Ἀχιλλεῖα, κατασκευάζει· τῷ μὲν δοκεῖν δεικνύς, καὶ ἥς προφάσεις οὐ μένετόν ¹⁶⁹ αὐτῷ, ἔργῳ δ' ἀπαιτῶν τὰς χάριτας, ἧς εἰς τὸν Ἀχιλλέα κατέβητο, ¹⁷⁰ θρέψας καὶ παιδαύσας, Ἀγαμέμνονι δὲ χάριν φέρων τῷ λόγῳ. καὶ ὅτι ταῦτα διανοόμενος, τὸ σχῆμα τῶν λόγων ἐποίησατο, αὐτὸς Ἀχιλλεὺς ἐκδιδάσκει. ὅπερ Ὀμήρῳ ἔθος. ¹⁷¹ καὶ ὅστις ἄλλος μετεχειρίσατο τὸ εἶδος τοῦτο, παρ' Ὀμήρου μαθὼν τοῦτο ποιεῖ, τὸ ἐν ταῖς τῶν ἀποκρινομένων ῥήσεσι τῶν προσιπόντων τὰς τέχνας διδάσκειν. λέγει τοίνυν ὁ Ἀχιλλεὺς. ¹⁷²

Μή μοι σύγγχει θυμὸν ὀδυρόμενος καὶ αἰχμῶν,
Ἀτρεΐδῃ ἥρωϊ φέρων χάριν. —

ὁρᾷν

nissima, quae de illo carminum Homericorum usu disputat Schlegelius in aureo opere: Geschichte der Poesie der Griechen und Römer, p. 80. sqq.

καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐν ταῖς ληταῖς etc. Phoenix, educator Achillis, cum Aiace et Ulysse ab Agamemnone ad Achillem iam pridem Agamemnoni graviter succensentem et belli societatem detrectantem ablegatus, persuadere studuit Achilli, ut iniuriarum ab Agam. sibi illatarum oblitus Graecos contra hostiles Troianorum copias defenderet. Oratio Phoenicis leg. Il. l. 9. v. 434—601. — Latinus interpres recte verba: καὶ γὰρ ἐκεῖνος — Ἀχιλλεὺς ita explicuit: „etenim ille in suis „cohortationibus prae se fert, assentiri se argumento orationis Achillis.“ Achilles enim sub finem orationis antea ad Ulyssem habitae v. 427. 28. 29. haec dixerat:

Φοῖνιξ δ' αὖθις παρ' ἡμῖν μένων κατακοιμηθῆται
ἔφρα μοι ἐν νηεσσι Φίλῃν ἐς πατρίδ' ἔκηται
ἄνριον, ἣν ἐθέλῃσιν· ἀνάγκη δ' ὅτι μιν εἴω.

Phoenix igitur, dum initio orationis ostendit, se abiturum Achillem sequi constituisse, iis, quae ille dixerat, consentire videri vult, quo facilius sibi animum eius conciliet.

¹⁶⁸ ἐν ἐκεῖνος ἀπείη Recte puto vulgarem lect. contra Sylburgium, ἀπείη scribi iubentem defendi posse. Abeuntem Achillem confestim sequendi consilium exprimit.

¹⁶⁹ οὐ μένετόν αὐτῷ. Ita pro vulg. αὐτῷ scribendum putavi, ne quae oriretur ambiguitas. Ipse enim Phoenix, cur sibi neutiquam manendum sit, abeunte Achille, ostendit.

¹⁷⁰ ἧς — κατέβητο. Καταβιβασθαι εἰς τινα εὐεργεσίας s. χάριτας (χάριτες enim haud raro beneficia potius, quam gratias pro iis habendas aut agendas et referendas signif. vd. B. Morus ad Isocratis Panegy. c. 16. p. 44.) de iis dicitur, qui hac mente beneficia in aliquem conferunt, ut ille vicissim suo tempore animum gratum significet. vd. D' Orvillius ad Chact. p. 448. 49. ed. Lips. —

Achilleam orat, dum dicit, se non posse remanere, si Achilles abierit, promittitque se utique sequenturum Achillem. Verum, dum causas exponit, cur ab Achille separari nequeat, artificiose probat, Achilli non esse abundum ita ut specie quidem ostendat, quibusnam de causis ipsi remanere non liceat, re vera autem pro beneficiis in Achillem, quem educaverit institueritque, collatis gratias sibi velit referri, et Agamemnoni placere studeat. Hoc potissimum consilio figura in dicendo usum esse, ipse docet Achilles. Est enim Homeri pariter quam omnium, qui idem orationum figuratarum genus tractantes Homerum praeceptorem secuti sunt, consuetudo, artificia eorum, qui antea locuti sunt, respondentium sermonibus declarandi. Verba Achillis haec sunt:

„Ne mihi turbes animum flens et moerens, Atridae heroi gratificans.“

Vide

Quae de Homeri loco disputantur, non ita possunt intelligi, quasi omnis Phoenicis oratio sit *εσχηματισμένη*. Quamquam enim hac priori orationis parte non aperte prodit dicens consilium, sed in eo tantum elaborat, ut suum erga Achillem amorem declarando et beneficia quae in illum contulerit commemorando Achillis animum ad obsequium ipsi praestandum promptum reddat paratumque; tamen v. 492 sqq. aperte proficitur, quid ab Achille fieri cupiat. cfr. c. 9. § 14.

171 *σπερ Ὀμηρῳ εἶδος — μαθῶν*. Non est, quod a vulgari huius loci lect. cum cod. Cant. recedamus, qui pro Ὀμηρῳ exh. Ὀμηρου, itemque *ἐπιχειρίσας* et *παρ' Ὀμηρῳ μαθῶν*. Verum omnia, quo vulgo post *μαθῶν* interpungebatur, post *εἶδος* *τοῦτο* ponendum putavi, ut verba: *παρ' Ὀμηρου μαθῶν τοῦτο ποιεῖ* arctius coniungerentur. Omnis enim orationis series docet, rhetorem hoc loco non tam omne, de quo disputetur, orationum figuratarum genus quam hoc singulare artificium sermonibus respondentium *σχήματα* eorum qui antea verba fecerint, detegendi ad Homerum auctorem voluisse referre.

172 Exstant haec loco Il. laud. v. 608. sqq. At, quo facilius omnis rhetoris nostri disputatio intelligatur, liceat omnem locum transcribere:

*μη μοι συγχει Συμὸν ὀδυρόμενος καὶ ἀχέων,
Ἀτρεΐδῃ ἥρωϊ Φέρων χάριν· οὐδέ τί σε χρὴ
τὸν Φιλέειν, ἵνα μὴ μοι ἀπέχθῃαι Φιλέοντι.
καλὸν τοι σὺν ἐμοὶ τὸν κῆδεϊν, ὃς κέ με κῆδῃ·
ἴσον ἐμοὶ β.σίλευε, καὶ ἡμῖσιν μείρεο τιμῆς.*

συγχειν Συμὸν confundere (perturbare) mentem solet Homero de adfectus vehementia dici.

ὄρξ, ὡς τὴν τέχνην ὁ μαθητὴς τοῦ διδασκάλου ἀπακλύψαι, δεικνύς, ὅτι συνῆκεν, ὡς πάντα εἰς χάριν Ἀχαιέωνος λέγεται, καὶ ἐπὶ τῷ τὸν θυμὸν μαλάξαι τοῦ Ἀχιλλέως. εἴτ' ἐπειδὴ χάριτας οὕτω κατελογίσατο ὁ Φοῖβε, ἵνα μὴ δοκοῖ ἀχάριστος εἶναι, ¹⁷³ καὶ αὐτὸς πλαγίως ἀποκύνεται τὴν αἰτίαν.

Ἴσον ἐμοὶ βατίλευε, καὶ ἡμῖν αἶψο τιμῆς.

ιβ. Ταῦτα ¹⁷⁴ μὲν παραδείγματα, ἕτερα προτείνοντος τοῦ ῥήτορος. ὑπολείπεται δὲ ἡμῖν ὁ λόγος ὁ περὶ τῶν τὰ ἐναντία λεγόντων οἷς βούλονται ἐπειδὴ ¹⁷⁵ οὗτος ὁ λόγος τὸ τελεώτατον σχῆμα ἐστὶ. πρότερον δὲ δεῖξωμεν παρὰ Ὀμήρῳ καὶ τὰ ἄλλα σχήματα, ¹⁷⁶ ἃ ὑπεθέμεθα. ¹⁷⁷ ἦν δὲ τὰ δα,

¹⁷³ ἀχάριστος εἶναι, καὶ αὐτὸς etc. Perperam vulgo commis, quod nos post εἶναι posuimus, ante πλαγίως legebatur. Etenim cum antea minime sermo fuerit de alio quodam ἀχαρίστῳ, non video quomodo dicere potuerit rhetor: ne ipse etiam ingratus videretur. Contra bene se omnia habent, si vbb. καὶ αὐτὸς sequentibus: πλαγίως etc. propius iungantur. Quemadmodum Phoenix beneficia in Achillem congesta eo consilio commemoraverat, ut tacite ostenderet, oportere ipsi Achillem obsequium praestare; ita Achilles, dum promittit, se vel dimidiam regni partem non denegaturum Phoenici, tecte (πλαγίως, vd. §. 2.) significat, non esse, quod ipse ingratus erga illum videatur, etiamsi monitis eius nunc non obsequatur, cum ad alia longe maiora ei praestanda promittus sit paratusque. Vd. c. 9. §. 14. ex. Diluit igitur argumentum (αιτίαν) quo Phoenix usus fuerat. Medium απολυσθαι i. q. simplex λυεῖν, refutare, de quo vd. Ernesti in lex. technol. Grr. rhet. sub h. v. —

Ceterum facile quivis largietur, poetam epicum, dum Achillem sic dicentem induceret: μη μοι συγχέει θυμὸν οἷς. indolem et mores Achillis servandos potius quam artificium Phoenicis detegendum curasse. Vd. Cl. Heynii nota T. V. edit. p. 621. 22. §. 12.

¹⁷⁴ ταῦτα μὲν παραδείγματα. Cod. Cant. τα παραδείγματα.

¹⁷⁵ ἐπειδὴ οὗτος ὁ λόγος etc. Ea oratio, s. id genus orationum, ubi iis, quae dicimus, contraria efficere volumus, appellatur perfectissimum σχῆμα, quippe quod non sine maxima oratoris arte perfici potest. Quanam idonea causa ductus Sylburgius divisit syllabis ἐπὶ δὴ vel ἐπὶ δ' et mox ἔχει pro ἐστὶ scribendum putaverit, non video. Seductus forsitan versione Schotti, quae tamen cum vulgari lect. commode potest conciliari: „quandoquidem haec dicendi ratio schema continet absolutissimum.“

¹⁷⁶ πρότερον δὲ δεῖξωμεν etc. Vulgaris verborum interpunctio et lectio: πρότερον δεῖξωμεν παρὰ Ὀμήρῳ, καὶ ἄλλα σχήματα ὑπεθέμεθα. (cuius sententia haec evaderet: primum autem exemplis Homer. carminum adhibitis haec docebitur, aliasque in medium adferemus oratt. figurat. species) minime

Vides, quam ratione discipulus magistri artificium detexerit, dum ostenderet, se probe intellexisse, omnia (a Phoenice) eo consilio proferri; ut, quae Agamemnoni grata sint, fiant; et Achillis ira leniatur. Tum, quia Phoenix beneficia in Achillem congesta enumeraverat, utitur et ipse (ne ingratus videatur) argumentum illud refutaturus obliqua oratione.

„Tu mecum (inquit) regnes parilem sortitus honorem.“

§. 12 Haec sint exempla oratorum, qui alia probare student, alia obtendunt. Restat, ut de iis videamus, qui contraria iis, quae efficere velint, proferant; cuius orationum generis figura est perfectissima. Sed antequam hanc disputationem adgrediemur, exemplis ex Homero petitis cetera, quae illis subiecimus, figuratarum orationum genera illustrabimus. Rationem eorum

congruit sequentibus. Patet enim exemplis, quae mox adferantur, haec ipsa *ἀλλὰ σχήματα* illustrari, de quibus Theodor expositurus erat, priusquam de tertio illo *τελευταίῳ* pluribus diceret. Viam ad emendandum locum nobis quodammodo munierunt codd. Colb. et Cant. qui recte *ὁπότε* pro vulg. *ὅποτε* exhibent.

177 το (δοκεῖν — λεγόντα), ἑτέραν etc. Plura sunt, quibus vulg. loci lectio facile quemvis offendat. Etenim pro iis, quae ab initio satis perturbata verborum structura leguntur: το δοκεῖν τα αὐτὰ λεγόντα, ἑτέραν ὑποθεσὶν περαινεῖν intelligimus hoc potius modo scribi debuisse: το δοκούντα τα αὐτὰ λέγειν, ἑτέραν ὑποθεσὶν περ. ut §. 4. in. Quae mox sequuntur: καὶ δοκεῖν ἐναντιούμενον, ὡς ἐν ἑτέρῳ — παραδοῦναι (i. e. ut aliquis, dum adversari alteri videatur, tanquam qui in alia oratione figurae ope usus fuerit, differendo rem detegat figuram) eam profecto sententiam suppeditant, quae duplici de causa minime locum habere possit. Nam 1) non satis commode hoc dictionum figuratt. genus opponi poterat illi, quod antea verbis: το δοκεῖν τα αὐτὰ — περαινεῖν significatum fuerat. Oratori, qui, dum eadem, quae alius dixerat, tractare videtur, in alio tamen argumento elaborat, is potius opponi debuit, qui, dum adversari videtur, re vera illius consilium adiuvat. v. d. §. 4. in. 2) minime conveniunt haec exemplo Nestoreae orationis, qua mox illustratur το σχῆμα τῆς ἀναβολῆς (§. 14.) Quanquam enim Nestor, dum uberiores de Achille placando deliberationem differri vult, eo ipso efficit, quod effici voluerat, tamen nulla insunt huic orationi vestigia, unde elici possit, Nestorem in eodem sermone specie s. obtentu alicui adversari. Malim his difficultatibus motus omnem locum ita legere: ἢν δὲ τὰδε, τὸ δοκούντα τα αὐτὰ λέγειν, ἑτέραν ὑποθεσὶν περαινεῖν, καὶ δοκούντα ἐναντιοῦσθαι συναγορεύειν (s. βοηθεῖν τῷ ἔργῳ), καὶ, ἐν ἑτέρῳ λόγῳ τὰς τῶν — παραδοῦναι.

δε, τὸ (δοκεῖν ὅτι αὐτὰ λέγοντα) ἑτέραν ὑπόθεσιν περαιρῆναι, καὶ (δοκεῖν ἐναντιούμενον) — (ὡς ἐν ἑτέρῳ λόγῳ τὰς τῶν ἐσχηματισμένων ἀνάνων κατασκευὰς ποιησάμενον, ἀναβολῇ τὸ σχῆμα παραδοῦναι) τούτων τοίνυν τὰ παραδείγματα τὰ ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἰλιάδος, ὅτε¹⁸⁰ κατέχουσι τὸ Ἑλληνικὸν ὁ τ' Ὀδυσσεύς καὶ Νέστωρ.¹⁸¹ δοκοῦσι μὲν ἀμφότεροι εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν λέγειν, οὐ μόνον γε, ἀλλὰ καὶ τὰ αὐτὰ λέγειν.

¹⁸⁰ Ὡστε γὰρ ἡ παῖδες νεαροί, χῆραι τε γυναῖκες,
Ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἰκόνδε νέεσθαι.

ταῦτα μὲν Ὀδυσσεύς· ὁ δέ γε Νέστωρ·

¹⁸¹ Ὡ πόποι, ἣ δὴ καίσιν ἐσπότες ἀγοράσσει
Νηπιᾶχοις, οἷς οὐ τι μέλει πολεμικῆ ἔργα.

πάλιν Ὀδυσσεύς·

¹⁸² Οὐ δέ τοι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν, ἥνπερ ὑέεσταν,
Ἐνθάδ' ἐτι στείχοντες ἅπ' Ἀργεὺς ἱπποβοτόιο.

εἶτα

Sententiam inde prodituram versione latina paulo copiosius exprimendam curavi. Qua ratione hoc lucrabimur, ut locus noster partim loco parallelo §. 4. (quem in notis uberius pertractavimus) partim exemplis in seqq. allatis plane congruat. Adferri enim videmus a) exemplum orationum, quae, dum eadem dicant, (quae alius dixerat,) alio tamen tendant, §. 12. b) orationum, quae, dum adversari videntur, illum, qui antea dixerat, adiuvent, §. 13. c) earum, quae procrastinationis figura ita utantur, ut, dum argumenti primarii (alia oratione iam antea praeparati et obscurius indicati) uberiores explicationem differant, eo ipso consilium suum adsequantur, et alteri persuadeant, quae persuadere ei voluerant. §. 14. — Causa, qua ductus noster tertium hoc orat. figurat. genus reliquis duobus proxime iungendum putaverit, haud dubie in eo quaerenda, quod in loco Homérico, (unde rhetor omnem hanc disciplinam inprimis petiisse videtur) oratio Nestoris, luculentum huius generis exemplum, proxime exciperet orationem Diomedis, illius, quod secundo loco notavimus, generis exemplum.

¹⁸² ὅτε κατέχουσι etc. Agamemnon, copias Graecorum ad Troiam expugnandam educturus, ut explorando cognosceret, num Graeci sine Achille ad pugnam ineundam prompti essent paratique, consilium de reditu in patriam parando simulaverat. Quod cum Graecis praeter omnem expectationem Agamemnonis unanimi fere consensu probatum fuisset, non nisi Ulyssis ac Nestoris eloquentia effici potuit, ut redeundi consilium missum facerent, et in aciem prodirent. Illius oratio exstat II. l. 2. v. 284 — 332, huius ib. v. 337 — 360. — κατέχειν sensu cohibendi (retinendi) haud raro legitur. Vd. Xenoph. Cyrop. I, 4, 22. Ad Ἑλληνικὸν int. πληθεὺς s. στρατεύμα.

eorum hanc esse diximus, ut orator, dum consentire videatur (ei, qui prior dixerit) re vera in alio argumento probando elaboret, aut, dum adversari videatur, re vera eum adiuvet, itemque, cum in alia oratione artificii orationum figuratarum usus fuerit (rem praeparaturus) differendo rem figuram illam detegat, Exempli praebent, quae in secundo Iliados libro leguntur, ubi Ulysses atque Nestor Graecorum exercitum retinent. Videntur quidem illi non modo idem tractare argumentum, sed eadem quoque dicere. Ulysses enim:

„Velut pueri tenelli, inquit, viduaeve mulieres,
„inter se comploratione facta reditum desiderant.“

Nestor autem:

„Proh Dii! pueris parvis similes loquimini, qui-
„bus non curae sunt res bellicae.“

Ulysses porro dicit:

„Neque tibi (Agamemnon) solvunt, quae polliciti
„sunt, huc venientes ex Argo equis alendis apto.“

Tum

179 Οὐδυσσεὺς καὶ Νέστωρ. Vulgo post Νέστωρ comma legebatur. At cum ea, quae seqq. δοκοῦσι μὲν ἀμφοτέρω etc. nulla plane copula iungantur antecedentibus, praestat, opinor, plenius interpungere.

180 ὥστε γὰρ ἡ καὶ δὲ etc. Il. l. 2. v. 289. 90. Sensus: quem-admodum pueri et mulieres viduae conquerendo invicem (ἐν ἀλλήλοις) desiderium redeundi declarant. Voc. ἡ, quae non habet, quo referatur, Cl. Heynium merito offendit.

181 ὡ ποιοῖ etc. Il. l. 2. v. 337. 38. Pueris, qui non curant bellum et quae ad bellum pertinent (vd. Il. l. 7. v. 236) comparat Nestor Graecos, quippe qui, dum in concione sedant, ac de reditu deliberant, animum prodant inbellem, et consiliorum pristinorum immemorem.

182 οὐ δὲ τοι ἐκτελεουσιν etc. Il. l. 2. v. 286. 87. — Quanam fuerit ὑποσχέσις illa, patet e v. 288. Ἰλίου ἐκπέρασεν εὐτείχεον ἀπονέεσθαι. (Se tum demum redituros, quando diruerint Troiam muris bene munitam.) — V. 287. vulgo apud Homerum legebatur: ἐνθάδε τοι στείχοντες etc. quod cum manifesto librariorum in versum antec. aberrantium negligentiae debeatur, scribendum potius (Wolfio et Heynio auctoribus) ἐνθάδ' ἐτι στείχοντες, quae lectio non modo a rhetore nostro servata est, sed in pluribus etiam Homeri codd. exstat. (De promissis sermo est, quae adhuc eo tempore dederint, quo huc tenderent.) Quod in codice rhetoris nostri Cant. legitur ἐνθάδ' ἐπιστείχοντες, neque dictioni Homericæ accommodatum, neque praeterea ulla quadam auctoritate firmatum recte damnat Cl. Heynium.

εἶτα ὁ Νέστωρ·

Ἐν πυρὶ δὴ βουλαι τε γενοίατα, μῆδεά τ' ἀνδρῶν.¹⁸³
καὶ πάλιν¹⁸⁶ Ὀδυσσεὺς τὴν Κάλχαντος μαντείαν λέγει,
καὶ τὸ τέρας τὸ περὶ τὸν δράκοντα, καὶ τὰ τῆς στρουθοῦ
τέμνα.

ὁ δέ γε Νέστωρ·

¹⁸⁵ Φημί γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα,
καὶ λέγει τὰ οὐράνια σημεῖα καὶ τὰς δεξιὰς ἀστραπὰς.
ἔβεν καὶ παρέσχητο¹⁸⁶ τοῖς πολλοῖς ζήτησις, πότερος ἀ-
μαίναν ὁ ῥήτωρ ἐν τοῖς λόγοις τούτοις, Ὀδυσσεὺς, ἢ Νέ-
στωρ. Καὶ μαρτυροῦνται¹⁸⁷ γε τὸν Ὅμηρον ἐκότεροι λέγον-
τα, ὡς τὸν μὲν Ὀδυσσεὺς ἐπῆνεσε τὸ πλῆθος, τὸν δὲ Νέ-
στορα ὁ Ἀγαμέμνων· οἱ μὲν¹⁸⁸

Μῦθον ἐπαινῆσαντες Ὀδυσσῆος θελοιο·

ὁ δ' εἰπὼν·

Τοιοῦτοι δέκα¹⁸⁹ μοι συμφραδμόνες εἶεν Ἀχαιῶν.
καὶ ἄλλην πολλὴν¹⁹⁰ φλυαρίαν περὶ τὴν παραβολὴν τῶν
λόγων φλυαροῦσι,¹⁹¹ πῶδ' ἦν ἄρα τέχνη· τοσοῦτον γὰρ
ἀπέχουσι τοῦ ταῦτά λέγειν, ὥστ' αὐδ' εἰς τὴν αἴτην ὑπό-
θε-

¹⁸³ εν πυρι δη Βουλαι τε etc. vd. Il. l. 1, 2, v. 340. ubi bene mo-
net Heynius, optativum γενοίατο pro Futuro dici, omnem-
que enunciationem esse interrogative accipiendam: num igitur
igne consumpta (i. e. irrita atque vana) erunt consilia (de
Troia expugnanda olim capta?)

¹⁸⁴ καὶ καλ.ν Ὀδυσσεὺς etc. Locus, qui huc pertinet, (Il. l. 2.
v. 308 — 331.) cum paulo longior videtur, argumentum
breviter indicare maluit rhetor quam verba singula adferre.
— Apparuerat Achivis in Aulide versantibus et Diis sacrifi-
cia ferentibus draco ex imo altari prolapsus, qui cum octo
pulos patseris sub foliis platani latentes, ipsamque eorum
matrem devorasset, in lapidem mutatus. Quod portentum
Calchas vates de Troia anno belli decimo capienda inter-
pretabatur.

¹⁸⁵ Φημι γὰρ οὖν κατανεῦσαι etc. Vd. Il. l. 2, v. 350. Integra
resis: Haec est:

Φημί γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
ἡματι τῷ, ὅτε νηυσὶν ἐπ' ὠκυπόροισιν ἔβαινον
Ἀργεῖοι Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες,
ἀστράπτων ἐπιδέξιν, ἐναΐσιμα σήματα φαίνων.

„Dico enim, annuisse praepotentem Saturnium (scil. Achivos
Troiam expugnaturus esse) die illo, quo naves citas con-
scenderent Argivi, Troianis caedem ac fatium ferentes,
quum fulguraretur ad dextram, fausta signa ostendens.“

¹⁸⁶ καὶ παρέσχητο etc. Male ed. Steph. παρέσχητο exhibet,
itemque cod. Cant. ζήτησιν.

¹⁸⁷ καὶ μαρτυροῦνται — ἐκότεροι. Sententia loci: utraque pars
(et eorum, qui Ulyssis, et eorum, qui Nestoris orationem

Tum Nestor:

„In ignem nempe consilia abierint, et cūrae virorum?“

Alibi Ulysses Calchantis vaticinium, et draconis pul-
lorumque passeris prodigium commemorat. Nestor
autem:

„Dico enim, ait, annuisse praepotentem Satur-
nium“

Tum ostenta coelestia dextrosque fulgures commemo-
rat. Unde haud paucis in mentem venit quaerere,
uter in his orator fuerit praestantior, Ulysses an Ne-
stor. Soletque utraque pars ad Homerum ipsum pro-
vocare, quippe qui testetur, Ulyssem a multitudine,
Nestorem ab Agamemnone esse laudatum. Illi enim
dicuntur

„Sermonem collaudantes Ulyssis divini.“

Hic vero (Agamemnon)

„Utinam, ait, tales decem mihi essent consulto-
res inter Achivos.“

Multas praeterea alias proferunt nugas, quae ad com-
parationem illarum orationum pertinent. Verum enim-
vero consensus ille artificium oratorium continet.
Tantum enim abest, ut eadem dicant, ut ne in eodem
quidem argumento elaborent. Est autem hoc inventum
cal.

praestantiorē indicant,) ad ipsius Homeri testimonium pro-
vocat; dum illa Ulysseam orationem multitudinī, haec Ne-
stoream Agamemnoni (Homero teste) perplacuisse ostendit.

188 οἱ μὲν — Μυθόν etc. Palet referri Pluralem numerum ad
nomen collectivum πλῆθος. — Leguntur verba Il. l. 2,
v. 335.

189 τοιοῦτοι δέκα μοι etc. Il. l. 2. v. 371. 72. Omnis locus
ita se habet:

ἔν γάρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἀπόλλων!

τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμανες εἶεν Ἀχαιῶν.

190 Φλυαρίαν περι τὴν etc. Φλυαρεῖν Φλυαρίαν i. q. nugas, in-
eptias proferre (metaphora ab ollis bullas aquae ferventia
emittentibus petita). Quo sensu haud raro apud Aeschinem
(vd. B. Fischer in indice Aesch.) et alios leg. Garrire illos
propterea existimat, quod non intelligant, consilia esse ora-
tionum diversa, quibus utraque bene sit accommodata, ita
ut omnino quaeri non debeat, quaenam alteri praestet.

191 τοῦ ἢν ἤρα ταχὺν etc. Scribendum puto τοῦτο δ' non
(cum Sylburgio) τὸ δὲ. Referuntur haec ad verba supra le-
cta: δοκοῦσι μὲν ἀμφοτέροι — λεγείν. Id ipsum, quod Ulys-
ses et Nestor et eodem consilio dicere, et eadem proferre
videntur, appellat ταχὺν.

ἔσθιν λέγουσι. σοφισμα δὲ τοῦτό ἐστι καὶ παλαιοῖς¹⁹² τῶν (ἀκουόντων). τί τοῦτο τὸ σοφισμα; ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς καταρχαῖν βούλεται τοὺς Ἕλληνας ἀρμημένους ἀπιέναι· ὁ δὲ Νέστωρ κατασχημένους ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεὺς καὶ μένοντας ἐκστρατεύει βούλεται κατὰ (πέντα)¹⁹³ ἐκστῶν ὑπὸ τῷ οἰκιστῇ ἡγεμόνι· καὶ ἔστιν αὐτὰ ἡ τῶν λόγων ὑπόθεσις οὐχ' ἡπὲρ τῷ Ὀδυσσεὶ· γελοῖος γὰρ ἂν ἦν πεπεισμένοις ἔτι διαλεγόμενος· ἀλλὰ τίς ἡ ὑπόθεσις τοῦ Νέστορος;

Κοῖν' ἀνδρας κατὰ Φῦλα, κατὰ Φοῖτρας, Ἀγαμέμνον·
Ὡς Φοῖτρη¹⁹⁴ Φοῖτρηφιν ἀρήγη, Φῦλα δὲ Φύλοις.
καὶ τὰ τούτοις ἐφεξῆς εἰρημένα. διὰ τοῦτο καὶ πάλιν ἀρέσκει τῷ Ἀγαμέμνονι ὁ λόγος ὁ Νέστωρ. ὁ γὰρ Νέστωρ, ὁ μάλιστα βούλεται ὁ Ἀγαμέμνον, τοῦτο περαινέει. βούλεται δ' ἐκστρατεύει τοὺς Ἕλληνας· διὸ καὶ τὴν ἀπόπειραν πεποίηται.

Ἄλλ' ἄγετ' αἰ κέν¹⁹⁵ πῶς θωρήξομεν υἱὰς Ἀχαιῶν.
διὰ τοῦτο ἐπαινέει τὸν Νέστορα, βουλόμενος πάντας τοὺς¹⁹⁶ ἡγεμόνας καὶ τὸν δῆμον τῶν στρατιωτῶν ὁμοίως ὁμογενόμενας αὐτῷ γενέσθαι, λέγων·

Τοιούτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν.

ἐν-

¹⁹² σοφισμα δὲ — (ἀκουόντων.) Haud parum offendit vulg. lectio ἀκουόντων; cum ea, quae inde prodeat necesse est, sententia: artificium callidum, quo utuntur audientes, h. l. prorsus inepta sit, alia vero consilio rhetoris et orationis seriei accommodatio quomodo e verbis extricari queat, non intelligatur. Sive enim cum latino int. veritas: „commentum quidem hoc et tanquam (ingenii) luctamen auditoribus propositum.“ sive intelligas artificium audientium causa adhibuitum, neutra ratione recte poterat simpliciter dici: παλαιοῖς τῶν ἀκουόντων. Quid, si statuas, ortum esse ἀκουόντων e depravato ἀγορεύοντων (concionantium)? — παλαιοῖς (proprie de artificio luctatorum dici solitum, quo utebantur supplantantes adversarium) h. l. τὸ σοφισματι iunctum omnino artificium callidum significat, ut Xenoph. memorabb. l. 2 c. 1. §. 14. ubi vd. Cl. Hindenburgius. Solebant rhetores veteres eo potissimum uti formularum et imaginum genere, quod ad palaestram pertineret.

¹⁹³ κατὰ (πέντα). etc. Si vera esset lectio, sensus evaderet hic: voluit Nestor milites eo ordine in hostem duci, ut in turmas; (coetus) dividerentur, quarum singulae e quinque militibus constarent. Verum talem potissimum militum divisionem suasisse Nestorem neque per se probabile cuiquam videri poterit, neque ex Homericis locis probari. Suspicio scripsisse rhetorem κατὰ πατρίδας i. q. Φοῖτρας s. Φοῖτρες. Jussisset enim Nestor (Il. l. 2. v. 361. 62.) copias singulorum populorum κατὰ Φῦλα et Φοῖτρας disponi, i. e. secundum genera (s. stirpes ab eodem auctore originem ducentes) et familias ad singula genera pertinentes, ita ut singulis

callidum, et artificiosa machinatio loquentium. Qualis est huius inventi callidi ratio? Ulysses Graecos reditum in patriam summo studio parantes retinere vult. Contra Nestor retentos ab Ulysse et manere persuasos per familias dispositos contra hostem vult educere, ita ut quique stirpis suae principem sequantur ducem; neque idem dicendo spectat consilium, quod Ulysses, (ridiculus quippe foret, si Graecis iam persuasis denuo eadem diceret.) Quodnam igitur Nestor spectat consilium?

„Secerne (ait) viros per tribus, et curias, Agamemnon, ut curiae curiis opem ferant, et tribus, tribubus.“

et quae deinceps sequuntur. Propterea admodum placet Agamemnoni Nestoris oratio. Nam, quod Agamemnon magnopere desiderat, id perficit Nestor. Volebat autem Graecos contra hostem educere, eiusque rei fecerat periculum, (quo spectant verba:)

„Verum agite, si quo modo armemus filios Achivorum.“

Unde Nestorem laudat, optatque, ut tam duces omnes quam milites (gregarii) eundem plane animum induant, haec dicens:

„Utinam tales decem mihi essent consultores inter Achivos.“

Eo-

turmis eo modo dispositis praecessent duces, qui in suis stirpibus essent principes (*οἰκιστὶς ἡγεμόνες*.) Unde ordo quo hucusque per populos dispositi pugnaverant, non sublatus a Nestore, sed accuratius (novo in ipsis populis discrimine facto) constitutus. Cfr. nota Cl. Heynii ad h. l. idemque in varr. lectt. et observv. ad II. l. 2, l. 1. et in excursu I. ad l. 4, p. 660. T. IV. edit.

194. ὡς φησιν — ἀρηγή. Pro ἀρηγή in rhetoris nostri codd. reg. I. et Colb. leg. ἀρήγη, quae forma loco quoque parallelo (c. 9. §. 6.) in codd. Colb. et Cant. exstat. Nulla tamen in Homeri libris lect. inconstantia.

195. ἀλλ' ἀγέραιμεν etc. II. 2. v. 72. Subint. *videamus*, πῶς etc. Simplex omnis ῥησιως sententia: curemus ut ad bellum se parent Achivi. — ἑωρῆσαι proprie: thorace s. omnino armis instruere, tum (ut v. 83. multisque aliis locis) ad pugnam educere. Proponit Agamemnon coetui senum convocato consilium de animis Achivorum explorandis et ad bellum incitandis.

186. πάντας τοὺς ἡγεμόνας. Pro vulg. πάντα e cod. Cant. πάντας scribi debuisse vix est quod moneam.

ἐνθα δὴ καὶ παραμυθούμενος τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ Ἀχιλλέως ἀγκυλοκτοῦντας, ὁμολογίαν ἤδη¹⁹⁷ ποιεῖται τοῦ ἀμάρτηματος, ἐπάγων τὰδε τὰ ἔπη·

¹⁹⁸ Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεὺς τε μαχησάμεθ' εἵνεκα κούρης
Ἀντιβίοις ἐπέεσσιν· ἐγὼ δ' ἤρχον χαλαπαίνων.
Ἐἰ δέ ποτ' ἔς γε μίαν βουλευόμεν, οὐκέτ' ἔπειτα
Τρωσὶν ἀνάβλησις κακοῦ ἔσσεται, οὐδ' ἡβαιόν.

αὕτη οὖν ἡ τέχνη· ἐπεὶ δὴ¹⁹⁹ κατεσχημένους ὄρᾳ τοὺς Ἕλληνας ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεως, μέλλει δὲ ἕτερον ἐπάξαι λόγον, τὸν τοῦ, πᾶς θεῖ στρατεύεσθαι ἐκάστους, διὰ τῶν πεπεικότων ἤδη λόγων πορεύεται, ἵνα, δεχόμενων τῶν ἀπροατῶν, ἃ ἐπήνεσεν, λάθῃ ἐπαγαγὼν τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν. τοῦτο μὲν τὸ παράδειγμα²⁰⁰ τοῦ τὰ (αὐτὰ) δοκοῦντα ἐτέρῳ λέγειν, ἕτερον ἀγωνίζεσθαι.

ιγ. Ὁ δὲ Διομήδης τί ποτ' αὐτῷ²⁰¹ βούλεται ἀθυμοῦντι τῷ Ἀγαμέμνῳ λοιδορούμενος ἀκαίρως, ὥς²⁰² ἂν τις εἰηθεῖη, καὶ

¹⁹⁷. ὁμολογίαν ποιεῖται periphrastice dictum pro simpl. μολογεῖ. Simil. ποιεῖσθαι τὴν Φεῖδω pro Φεῖδεσθαι in Aeliani varr. histst. 2, 5. ποιεῖσθαι αποβασιν pro αποβαίνειν ib. 3, 19.

¹⁹⁸. καὶ γὰρ ἐγὼν etc. Dixisse haec putat (rhetor) Agamemnonem animos Achivorum (indignantium Agamemnoni propterea, quod Achilles ab illo offensus belli societatem detractet) libera culpae confessione sibi conciliaturum, cfr. c. 9, §. 6. Recte autem Cl. Heynius (in observv. et varr. lectt.) hac de re sic iudicat: „certe sine arte natura et res adducere ad poenitentiam debuerunt.“ Leguntur verba Il. l. 2. v. 377. sqq. — Pro μαχησάμεθ c. 9, §. 6. leg. μαχισσάμεθ. Quae scriptura quanquam vulgo in Homeri libris attr. et edd. exstat, praefereendam tamen alteram magis sollennem formam μαχησάμεθ docuit, et Aristarchi auctoritate confirmavit Heynius in varr. lectt. et observv. ad h. l. — ἀντιβία ἐπεα δεικνύνται sermones sibi contrarii, quales sunt altercantium. ἐς μίαν (sc. γνώμην) βουλευεῖν omnino: animis consentire, invicem in gratiam redire. — ἀνάβλησις i. q. ἀναβολή.

¹⁹⁹. ἐπεὶ δὴ κατεσχημένους ὄρα etc. Forsan post σταδίῃ excidit ο Νεστωρ. Etenim cum ea, quae proxime praecessissent, de Agamemnone dicerentur, omnino ambiguitatem quandam creat omissum Nestoris nomen.

²⁰⁰. τοῦ τὰ (αὐτὰ) δοκοῦντα etc. Vulgaris lectio: τοῦ τὰ δοκοῦντα ἐτέρῳ λέγων ἕτερον ἀγωνίζεσθαι ita sensu carebat, ut Sylburgius quoque merito ea offenderetur (cuius nota paulo obscurior haec est: „rectius ἕτερον λέγειν, hoc videlicet sensu: „τοῦ τὰ αὐτὰ ἕτερον λέγειν δοκοῦντα, ἀγωνίζεσθαι ἕτερον.“) Recte λέγειν exhibent codd. reg. I. et Cant.

Omnis rhetoris nostri disputatio de orationibus istis instituta argutior est quam verior, Uterque profecto dicentium (et Ulysses et Nestor) hoc efficere voluit, ut Graeci non

Eodem loco, Graecos Achilles causa succensentes placaturus, se reum confitetur, dum haec addit:

„Etenim ego, Achillesque certavimus puellae causa,
„verbis sibi adversantibus; ego autem primus coepi
„irasci. Sin autem unquam consenserimus, non amplius
„postea Troianis dilatio excidii continget, ne
„tantillum quidem.“

Ratio igitur artificii haec est. Cum Nestor Graecos ab Ulysse manere persuasos videat, aliumque sit aditurus sermonem, quo ostendat, quonam ordine pugnare Graeci debeant, aditum sibi parat per eos, qui iam probati fuerant audientibus, sermones, ut, dum admittant audientes, quae iam antea probaverint, clam argumentum proprium possit adducere. Hoc sit exemplum eius generis, quo, dum idem, quod alius vult, dicere videmur, aliud efficere studemus.

§. 13. Atquid sibi vult Diomedes, dum Agamemnonem animum abiicientem ita obiurgat, ut facile alicui

modo consilium in patriam redeundi missum facerent, sed etiam fortiter contra Troianos pugnarent (vid. Ulyssis oratio v. 328 — 332.) Quanquam autem uterque suo modo Graecos cohortabatur, ita ut ille. Calchantis vaticinium potissimum persequeretur, hic aliud ostentum commemoraret, ille univarse tantum de Troianis fortiter debellandis diceret, hic accuratius de ordine novo constituendo praeciperet; tamen nulla apparent vestigia, unde recte colligi possit, Nestorem omnia ea, in quibus Ulyssi consentire videretur, eo tantum consilio proposuisse, ut initio dissimularet consilium ipsi proprium Graecos ad pugnam incundam cohortandi. Num ridiculi quid fecisse putabimus Nestorem suam quoque auctoritatem interponentem, et, quae Ulysses fere persuaserat Achivis, sua oratione confirmantem?

§. 13.

201. τί ποτ' αὐτῷ βούλεται etc. Ita pro vulg. αὐτῷ scribendum esse recte vidit Sylburgius ad h. l. cum usus loquendi minime permittat, ut in tali, qualis h. l. obveniat, formula αὐτῷ pro αὐτῷ dicatur. — Agamemnonem, qui, cum Troianorum copiae hostiles castris Graecorum assidentes omnibus summum timorem incussissent, reditum in patriam (non simulate, sed ex vera animi sententia) suaserat, graviter propterea increpat Diomedes oratione, quae Il. l. 9. v. 32-49. legitur.

202. λοιδоруμένος ακαιρως, ως αν τις etc. Sic edendum putavi e codd. reg. 1. et Cant. ne vulgarem lectionem secuti: τῷ Ἀγαμέμνονι λοιδоруμένος; ακαιρως αν τις οἰηθειμαι ασυμφωνως etc. cum Sylburgio ad vhb. ακαιρως, ασυμφωνως, ανακολουθως verbum λεγεςθαι subintelligere cogamur (quae ellipsis h. l. praefecto iusto durior foret).

καὶ ἀσυμφώνως τῇ αὐτοῦ γνώμῃ ²⁰³ καὶ ἀναισθητῶς τῇ τοῦ
προοιμίου θεραπείᾳ.

²⁰⁵ Ἀτρεΐδῃ, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφοκδόντι,
Ἡ δέ μοι ἐστίν, ἄναξ, ἀγορῇ· σὺ δὲ μὴ τ. χολώθῃς.
τὸ μὲν προοίμιον ἀνδρὸς πρῶτου, τὴν μέλλουσαν παρρησίαν
ὡς ἐπὶ συμφέροντι γενησομένην παραμυθούμενον. ²⁰⁶ ἃ δ'
ἐπιφέρει. ²⁰⁷

²⁰⁸ Ἀλκὴν μὲν μοι πρῶτον οὐκίδισας ἐν Δαναοῖσι,
Φᾶς ἔμεν ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα. ταῦτα δὲ πάντα
Ἰσας Ἀργείων ἡμὲν νέοι, ἡδὲ γέροντες.
Σοὶ δὲ διάνδιχ' ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω.
Σκήπτρῳ μὲν τοι δῶκε τετιμῆσθαι περὶ πάντων.
Ἀλκὴν δ' οὐ τοι δῶκεν, ὃ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον.

πῶς οὖν ταῦτα ἂν ἀλλήλοις ²⁰⁹ συνέδοιτο, ἀνυχοῦντι μνησι-
κακεῖν τῷ Ἀγαμέμνονι τὸν Διομήδην, καὶ ὅτε μὲν ὠνεΐδιτε,
πρῶτος ἐνεγκεῖν, ²¹⁰ καὶ τῷ χαλεπαίνοντι Σθενέλῳ ἐπιτιμῆ-
σαι;

Τέτ-

203. τῇ αὐτοῦ γνώμῃ. Patet, haec eo referri, quod Diomedes
alibi admodum verecundum modestumque se erga regem ge-
neret.

204. Θεραπεία. Vd. c. 5. §. 2. n. 20.

205. Ἀτρεΐδῃ, σοὶ πρῶτα etc. Il. I. 9. v. 32. 33. — Pro μαχήσο-
μαι quod praeter nostrum locum etiam c. 9. §. 4. vulgo legi-
tur, h. l. in cod. Cant. itemque c. 9. §. 4. in pluribus codd.
exh. μαχέσσομαι. Consentiant tamen Homeri libri scripti et
edd. in lect. μαχήσομαι. Vd. supra §. 12. n. 198. Male cod.
Colb. μετέρχομαι. — Verba ἡ δέ μοι ἐστίν etc. hoc sibi volunt:
eo modo, quo fas est in eiusmodi conventu publico fieri (s.
ea, quae hic uti nos decet, παρέχεται) vd. Heynii varr. lectt.
et observ. ad h. l.

206. παραμυθούμενον. Vocab. παραμυθεῖσθαι quod plerumque
Accusativo ita iungitur, ut παραμυθεῖσθαι τινα dicatur, qui
hominem quendam consoletur, eiusque animum placare stu-
deat, interdum (ut h. l.) eidem casui iunctum cognatum in-
dubit notionem efficiendi, ut aliquid minus offendant, (minus
molestum et asperum videatur.) vd. Alciphronis epist. I. 1.
op. I. Simil. παραμυθία τῆς καινοτης infra dic. c. 10. §. 10. ex.

207. ἃ δ' ἐπιφέρει. Non video, quoniam haec vbb. commodè
possint referri, cum sponte pateat, sqq. πῶς οὐν ταῦτα ἀν ἀλλήλοις
etc. non apodosin, sed novae enunciationis initium contineri.

Suspicio, post ultima loc. Homer. verba: ἐγὼ μέγιστον aliqua excidisse
quae etsi nunc accuratius restituere non liceat, tamen hanc
ferè sententiam expressisse: „plane alium animum, in-
dignantem et iracundum) spirant“ probabiliter colligi potest.

208. ἀλκὴν μὲν μοι πρῶτον. Duplex est in Homeri libris scriptis edi-
tisque lectio; πρῶτον (quae infra quoque c. 9. §. 4. exhibetur),
et πρῶτος. Posteriorem codd. bonae notae auctoritate tueretur
Heynius, in varr. lectt. et observat. ad h. l. πρῶτος I. q. πρῶ.

cui importune id facere videri possit, parumque convenienter ipsius consilio et verecundiæ, qua ab initio Agamemnonem allocutus fuerat;

„Atrida, tibi primum adversabor inconsulte loquens,
„ti, prouti par est, o rex, in concione; noli vero
„irasci? ”

Nam prooemium quidem est viri lenis, qui libertatem, qua mox verba est factururus, commemoranda eiusdem utilitate excusat. ne molesta sit. At quae subiungit:

„De fortitudine quidem antea convicium mihi fecisti inter Danaos, dicens me esse inbellem et fortitudinis e peritem; haec omnia sciunt Argivorum et iuvenes et senes. At tibi e duobus alterum dedit Saturni filius versuti; sceptri quidem dignitatem concessit, qua omnibus antecederes; fortitudinem non concessit. quod utique imperium est maximum.” (aliud plane animum spirant.) Quomodo igitur haec inter se conveniunt, quod Diomedes Agamemnoni animum abiicienti iniuriam, qua olim ipsum adfecerat, exprobrat, idemque, qui alio tempore Agamemnonis opprobria animo leni tulisset, adeoque Sthenelum Agamemnoni succensentem his verbis vituperasset:

„Mi

τερον. Antea (Il. l. 4. v. 370. sqq.) Diomedi Agamemnon exprobraverat ignaviam. — Pro διανδix' ἔδωκε (quod c. 9. §. 4. recurrit) in Homeri libris scriptis et edd. tantum non omnibus, leg. διανδixα δῶκε sensu eodem. Ipsa locutio paulo brevior in Scholiis bene ita explicatur: διηρημένως το ἕτερον τοιν δύοιν ουχι ἑκατέρον (σοι ἔδωκε) — σκηπτρῳ μὲν τοι δῶκε etc. Pro σκηπτρῳ rhetoris nostri codex Cant. σκήπτρον habet cui unus Homeri cod. Vindobon. addicit (ita ut haec evadat verborum structura: σκηπτρον μὲν τοι δῶκεν, ὡς τετιμῆσθαι περὶ πάντων). Idem Cant. liber l. τετιμῆσθαι παρὰ πάντων. Utrumque tamen haud dubie librariorum errori debetur cum intra c. 9. §. 4. eadem verba sine hac varietate laudentur. — Vocab. κρατος hoc loco (ubi Diomedes rex bellicus dux cum alio rege bellicus dux se comparat) eum Cl. Heynio rectius de principatu, qui fortitudine praecipue comparatur, et servatur quam de robore iuvenilis vigoris interpretabimur. Ita egregie respondet τῷ τετιμῆσθαι σκηπτρῳ, externae Agamemnonis dignitatis, quae fortunae potius debeatur. Cfr. Il. l. l. v. 280. sqq.

209 πῶς οὖν — συναδοίτο etc. vd. c. 4. §. 1. n. 7.

210 πρῶς ἐνεγκύν. Sensu caret cod. Cant. lectio: ἰταυγκύν.

211 Σθενέλω. Sthenelus cum reprehendisset Agamemnonem

212 Τέττα, σιωπῇ ἤσο, ἐμῶ δ' ἐπικείθεο μύθῳ.

Οὐ γὰρ ἐγὼ νεμεσῶ Ἀγαμέμνονι, ποικίλι λαῶν.
ἐνταῦθα δ' ἀπομνημονεύειν; εἰ γὰρ τις Φαίη, διὰ τὸ ἥριστον
κέναι τὸν Διομήδην ταῦτα ποιεῖν, ἀποφαίνει τὸν ἄνδρα ἀπαί-
δευτον, οὐ μετρίως 214 τῇ εὐτυχίᾳ χρωμένον· ἀλλὰ τί ταῦ-
τα ἐσι; αὐτὴ ἡ κατηγορία Ἀγαμέμνονος μεγίστη παρὰ τῇ
Διομήδεος τῷ βασιλεῖ συνηγορία ἐστίν. βεβλόμενος γὰρ αὐτῷ
βοηθῆσαι 215 καὶ κατασχεῖν τὰς Ἑλλήνας, ἐν προσποιήσει
τῆς πρὸς αὐτὸν ὀργῆς καὶ παρρησίας ἀνυμνεῖν παραινεῖ, καὶ
ὡς ἀγανακτῶν, εἰ οἶεται 216 ὁ Ἀγαμέμνων τὰς Ἑλλήνας
πειθίσσασθαι ἀποπλεῖν, ἔτω πρὸς αὐτὸν παρρησιάζεται, ἐπι-
φέρων ταῖς λαιδορίαις τὴν ἔντεχνον 217 ὑπόθεσιν.

Δαιμόνι, ἔτω περ μάλα ἔλπειαι νῖας Ἀχαιῶν

Ἀπτολέμους τ' ἔμεναι καὶ ἀνάγκιδας, ὡς ἀγορεύεις; 218
καὶ ὅσα ἐξῆς ἐπιλέγει, τὸν Ἀγαμέμνονα κελῶν, εἰ βέ-
λεται, ἀποπλεῖν, τὰς δὲ Ἑλλήνας ἐκ ἀνασχέσθαι ἀπελθεῖν
Φάσκων· ἐπὶ τῷ δὲ νεκρικῶς 219 πάνυ ἐπαπειλῶν.

220 — εἰ δὲ καὶ αὐτοί,

φευγόντων — —

Nōt

Diomedē ignaviā exprobrantem (Il. I. 4. v. 403 — 410.)
hic silere eum iussit verbis: τέττα, σιωπῇ etc. v. 412. 13.

212. τέττα, σιωπῇ etc. Formula τέττα, cuius origo parum certa
est i. q. ω φίλε, s. αγαθε v. d. Heynius in observatt. et varr.
lectt. ad h. l.

213. δια το ἥρισευκεναι. Specimen fortitudinis Diomedae in
bello Epigonorum ad Thebas exhibitum praedicaverat Sthe-
nelus oratione laudata.

214. τῇ εὐτυχίᾳ. Quae antecedd. δια το ἥρισευκεναι etc. sponte
suadebant, ut vulg. ἀτυχία cum Sylburgio in εὐτυχίᾳ muta-
retur.

215. βοηθῆσαι καὶ κατασχεῖν Vocab. βοηθῆσαι, quod ὁ codice
reg. v. inserendum putavi vulgo male deesse. ostendit ipsa
vocula καὶ, quae, nisi lectio hoc modo emendetur, non ha-
bet, quo pertineat.

216. εἰ οἶεται etc. εἰ h. l. pro ὅτι dictum; cuius loquendi usus
exempla abunde laudavit Vigerus l. l. T. II, p. 504. 5. ed.
Herm.

217. ἐντεχνός ὑπόθεσις est argumentum, cuius tractatio artifi-
cii oratorii ope iis iungitur, quae Diomedes hac oratione
prae se ferre videtur. ἐντεχνα enim in oratr. appellari solent,
quaecunque ab oratoris arte et studio proficiscuntur, unde
πιστεις ἐντεχνοὶ argumenta dicuntur quae orator diligenti
meditatione reperit, solentque πιστεῖ ἀτεχνοῖς (extrinsecus
suppeditari solitis) opponi. Vd. Ernesti lex. techn. Grr.
rhet. sub v. πιστις. — Ex iis, quae confestim sequun-
tur, Diomedis verbis (Il. I. 9. v. 40. 41.) colligit rhetor ve-
rum Diomedis consilium eo pertinuisse, ut Graeci remanere

„Mi Sthenele tacitus sede, meoque obsequere ser-
moni. Minime enim succenseo Agamemnoni pa-
stori populorum“

nunc tamen eadem commemoret? Etenim si quis di-
cat, facere id Diomedem propterea quod virtute bel-
lica inclaruerit, hominem esse incultum iudicet ne-
cesse est, ac parum moderate felici rerum successu
utentem. Quid igitur haec sibi volunt? Omnis
oratio qua Diomedes Agamemnonem accusat, ita com-
parata est, ut eidem maxime patrocinetur. Etenim cum
Agamemnonis consilium velit adiuvere et Graecos reti-
nere, simulanda contra regem ira et vituperii libertate
illis, ut maneant, persuadet et velut indigne ferens,
quod Agamemnon confidat se Graecis, ut in patriam re-
deant, esse persuasurum, his verbis libere eum obiur-
gat (opprobriis id, quod vere probaturus erat artifi-
ciose iungens):

„Insane, itane credis inbelles esse et fortitudinis ex-
pertes Achivorum filios, ut dicis?“

et quae deinceps profert, ubi Agamemnonem, si ip-
si placuerit, navigio discedere iubet, Graecos vero re-
deundi consilium repudiaturus esse adfirmat, et sub fi-
nem admodum graves addit minas:

„Quod si et ipsi volunt, fugiant — nos vero, ego
„Sthe-

animumque fortem et constantem servare persuaderentur.
Quo iure id fecerit, mox videbimus.

218. *ως ἀγορεύεις*, i. e. prouti e verbis tuis, quibus discessum
Graecis suasisi intelligitur

219. *νεανικῶς πανν. νεανικῶς* i. q. graviter, vehementer, ut in
Dionysii Halic. iudicio de Lysia c. 19 ubi *τῷ ἀρρωμένῳ* iun-
gitur. Vd. Ernesti in lexico technol. Græ. rh. sub *ν. νεαρῶν*.

220. *εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ* (scil. *Φεγγεῖν θαλουσιν* quod ex omni orat.
serie subintell.) Omnis locus, qui non integer laudatur
(Il. l. 9. v. 46. *εἴ* q.) ita se habet:

Φεγγόντων σὺν νηυσὶ φίλῳ ἐς πατρίδα γαίαν.
νῶϊ δ' ἐγὼ εἰς.

τεκμῶρ ex. t. i. q. excidium Troiae. (Il. l. 7. v. 30) Quod
ἵκνυνται h. l. dicuntur, qui perficiunt (qua latiori obtinendi
aliquid significatione vocab. *εὐρισκῶν* proæicis quoque scripto-
ribus tam frequenter dicitur, ut minime desiderantur exem-
pla) — *σὺν θεῷ*, volente Deo et omnibus faustis annuente.
Vd. Heynii adnot. textui subiectas. —

Omni rhetoris nostri de orationis Diomedæe artificio dis-
putationem quod attinet, posset oratio illa omnino inter eas
referri, quæ dum adversari videantur alterius sermoni antea

M

Νῶϊ δ', ἐγὼ Σθένελός τε μαχασάμεθ', εἰσόκε τέκμαρ
 Ἰλίου εὐρωμεν· σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλασμεν.
 τῆτό τοι τὸ παράδειγμα τῆ κατηγορεῖντα συναγορεύειν, ἐσχη-
 ματισμένῳ τῷ λόγῳ χρώμενον.
 ἰδ'. Ὁ δὲ Νέστωρ, διαδεξάμενος ²²¹ τὸν λόγον παρὰ
 τῆ Διομήδεος, τί ποιεῖ θρασώμεθα, καὶ τῶν λόγων τὴν τέχ-
 νην ἐξετάσωμεν· πρότερον τὴν ἀτοπίαν, ἢ ἀπλῶς ἢ λε-
 γόμενος ὁ λόγος, καταμαθόντες. ἐπαινεῖ μὲν γὰρ τὸν Διο-
 μίδην τῶν εἰρημένων· ἐπαινέσαι δὲ ἔφησι πάντα ἐκτελέ-
 σαι τὸν λόγον, καὶ τῆ μὴ ἐκτελέσαι τὰ ῥητέα, τὴν ἡλικίαν
 αἰτιάται. ὑπισχυεῖται δ' αὐτὸς ἐρεῖν καὶ πάντα διεξελεύσε-
 θαι· εἴτα μακρὰ προοιμισάμενος καὶ ἐπανατεινάμενος, ²²²
 λόγους τινὰς θρασυαῶς ὡς ἐρῶν, τὰς μὲν Φύλακας ἐκτέμ-
 πει ἐπὶ τὴν Φυλακὴν, τῷ δ' Ἀγαμέμνονι συμβελεύει δοῦναι
 παράσκευάζειν τοῖς γέρεσι· κἄκεῖ φησι, πολλῶν λαγόντων,
 τὰ παρὰ τῆ ἄριστα λέγοντας αἰρησέσθαι τὸν Ἀγαμέμνονα.
 ταῦτα ἄνωσι μὲν ²²³ ἀκῆσαι ἀτοκά ἐστιν· ἀλλ' εἰδέναι χρῆ,
 ὅτι

habito, re vera tamen in iis efficiendis elaborent, quae con-
 silio eius qui prior dixerit, prorsus convenient, si modo
 probare liceret, partim Agamemnonem, cum discessum sua-
 sisset (Il. l. 9. v. 17 — 28.) id non ex vera animi sententia
 fecisse, sed simulate exploraturum Graecorum animos (quod
 alio tempore omnino factum videmus, Il. l. 2. v. 111. sqq.)
 partim Diomedem hoc Agamemnonis artificium occultumque
 consilium intellexisse. At ne minimum quidem in iis, quae vel
 in anteq. vel in seqq. legimus apparet indicium unde merito
 suspicari liceat, Agamemnonem non ex vera animi sententia
 reditum in patriam suasisse; etsi auctorem c. 9. §. 4. diserte
 id confirmasse videamus. Quemadmodum reliquis Achivis
 fere omnibus summum terrorem incusserant Troianorum
 copiae hostiles, ita et ipse Agamemnon de salute prorsus
 desperabat, αχει μεγαλῶν βεβολημένων ἡτορ (v. 9.) verbaque fe-
 cit δακρυχέων et βαρυστενάχων (v. 14. 17.) unde idem (v. 115.
 sqq.) promptum se paratumque ostendit ad Achillis animum
 quovis modo placandum. Neque mirum videri poterit, quod
 Diomedes h. l. Agamemnoni animum inbellem et inconstan-
 tem exprobrat, cum alio tempore ipse eo nomine ab Aga-
 memnone reprehensusq. tacuisset, si modo omnem Diomedis
 indolem carmine expressam recte teneamus. Etenim cum pa-
 riter esset haros fortis et magnanimus, quam vir prudens;
 ipsa prudentia ei suadebat ut Agamemnoni ad pugnam cohortan-
 ti Achivos nihil regeret, quanquam immerito obiurga-
 tus, ne vel moram ei iniiceret, vel aliquid auctoritatis de-
 traheret, qua tum regem maxime uti oporteret. Verum ea-
 dem prudentia idemque communis salutis fortitudine ser-
 vandae nobile studium eundem nunc increpare iubet Aga-
 memnonem de felici belli successu prorsus desperantem;
 quod dum facit, utitur occasione satis idonea ipsi oblata in-

„Sthenelusque pugnabimus, donec excidium Ilii per-
fecerimus; favente enim Deo venimus.“

Hoc igitur exhibuimus oratoris exemplum patrocinan-
tis ei, quem accusat, usu orationis figuratae.

§. 4. Jam vero, quid Nestor agat, cuius oratio
Diomedis sermonem excipit, videamus, et in artifici-
um oratorium inquiramus, si modo primum, quam
absurda foret omnis oratio, si nulla inesset figura,
spectaverimus. Quanquam Nestor Diomedem ob ea,
quae locutus fuerat laudat, eundem tamen dicit non
omnia oratione pertractasse, quae proferri debuerint,
cuius rei culpam in aetatem eius inveniem confert.
Promittit idem se omnia dicendo esse persequiturum.
Tum, postquam multa praefatus fuerat, et promise-
rat, quasi nova quaedam et inaudita prolaturus, ad
stationes mittit custodes. Agamemnoni vero suadet,
ut coenam paret senioribus, ibique, multis consilia
sua proferentibus, Agamemnonem consilio oratoris
prudenter suadentis esse obsequiturum, se confi-
dere significat. Quae cum non possint non absurda
videri, si ita intelligantur, quasi simplex sit oratio;
hoc

iuriam, qua se olim ab Agamemnone adfectum senerat,
eidem in mentem revocandi. — Tantum valuit perversum
illud rhetoricum studium, artificii oratorii vestigia ubique in
poetarum scriptis deprehendendi, ut haud raro personis lo-
quentibus consilia, de quibus ne cogitare quidem recte li-
ceret, obtrudere mallet, quam ex indole eorum a poetis ex-
pressa recte investigata rem diiudicare! Adsentientem mihi
habere laetor Cl. Heynium in notis textui subi. ad Il. l. 4.
v. 401. et in varr. lectt. et observv. ad Il. l. 9. v. 31.

§. 14.

221. διαδεδήμενος. Vd. c. 2. §. 3. n. 26. — Exstat Nestoris
oratio Il. l. 9. v. 53 — 78.

222. επαναπειναιμενος. Medium επαναπειναι cum h. l. τῷ υ-
πισχυθεισai iungatur, notione ostendendi et promittendi quae
dicturus sit, accipiendum puto; quod sensu activum επανα-
τειναιν (ελπιδας leg. in Xenoph. Cyrop. II, 1, 10 Nescio;
quid sibi velit latini interpretis versio: „cum in varias se
formas vertisset.“

223. αὐτῶσι μὲν ἀνορεαι, eadem ratione intelligere verba, qua
illa a Nestore proponuntur (vd. de τῷ ἀνορεν c. §. 3. n. 23.)
i. e. eam verborum sententiam sequi, quae, si verba sim-
pliciter spectentur, sponte prodeat necesse est, ineptum foret.
— Negari omnino non potest, Nestorem, dum haec
diceret, occultius voluisse praeparare consilium de Achille

εἶτα ὁ Νέστωρ·

Ἐν πυρὶ δ' ἡ βουλαὶ τε γενοῖατα, μῆδεά τ' ἀνδρῶν. ¹⁸³
καὶ πάλιν ¹⁸⁶ Ὀδυσσεὺς τὴν Κάλχχοντος μαντεῖαν λέγει,
καὶ τὸ τέρας τὸ περὶ τὸν δράκοντα, καὶ τὰ τῆς στρουθοῦ
τέκνα.

ὁ δὲ γε Νέστωρ·

¹⁸⁵ Φημί γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα,
καὶ λέγει τὰ οὐράνια σημεῖα καὶ τὰς δεξιὰς ἀστροπαίς.
ἔθεν καὶ παρέσχητο ¹⁸⁶ τοῖς πολλοῖς ζήτησις, πότερος ἀ-
μείνων ὁ ῥήτωρ ἐν ταῖς λόγοις τούτοις, Ὀδυσσεὺς, ἢ Νέ-
στωρ. Καὶ μαρτύρονται ¹⁸⁷ γε τὸν Ὀμηρον ἐκατέροις λέγον-
τα, ὡς τὸν μὲν Ὀδυσσεὺς ἐπῆνεσε τὸ πλῆθος, τὸν δὲ Νέ-
στορα ὁ Ἀγαμέμνων. οἱ μὲν ¹⁸⁸

Μῦθον ἐπαινήσαντες Ὀδυσσῆος θελοιοῖ.

δ δ' εἰπὼν·

Τοιοῦτοι δέκα ¹⁸⁹ μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν.
καὶ ἄλλην πολλὴν ¹⁹⁰ Φλυαρίαν περὶ τὴν παραβολὴν τῶν
λόγων Φλυαροῦσι, ¹⁹¹ τὸ δ' ἦν ἄρα τέχνη· τσοῦτον γὰρ
ἀπέχουσι τοῦ ταῦτα λέγειν, ὥστ' οὐδ' εἰς τὴν αἰτὴν ὑπά-
δε-

¹⁸³ εν πυρι δη Βουλαι τε etc. vd. Il. l. 2. v. 340. ubi bene mo-
net Heynius, optativum γενοιατο pro Futuro dici, omnem-
que enunciationem esse interrogative accipiendam: num igitur
igne consumpta (i. e. irrita atque vana) erunt consilia (de
Troia expugnanda olim capta?)

¹⁸⁴ καὶ πάλιν Ὀδυσσεὺς etc. Locus, qui huic pertinet, (Il. l. 2.
v. 308 — 331.) cum paulo longior videtur, argumentum
breviter indicare maluit rhetor quam verba singula adferre.
— Apparuerat Achivis in Aulide versantibus et Diis sacrifici-
cia ferentibus draco ex imo altari prolapsus, qui cum octo
pullos passeris sub foliis platani latentes, ipsamque eorum
matrem devorasset, in lapidem mutatus. Quod portentum
Calchas vates de Troia anno belli decimo capienda inter-
pretabatur.

¹⁸⁵ Φημι γὰρ οὖν κατανεῦσαι etc. Vd. Il. l. 2. v. 350. Integra
ρησις haec est:

Φημί γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
ἡματι τῷ, ὅτε νηυσὶν ἐκ πικυόρεσιν ἔβαιον
Ἀργεῖοι Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες,
ἀστροπτικῶν ἐπιδέξιν, ἐναίσια σημεῖα φαίνων.

„Dico enim, annuisse praepotentem Saturnium (scil. Achivos
„Troiam expugnaturus esse) die illo, quo naves citas con-
„scenderent Argivi, Troianis caedem ac fatum ferentes,
„quum fulguraretur ad dextram, fausta signa ostendens.“

¹⁸⁶ καὶ παρέσχητο etc. Male ed. Steph. παρέσχετο exhibet,
itemque cod. Cant. ζήτησιν.

¹⁸⁷ καὶ μαρτύρονται — ἐκατέροις. Sententia loci: utraque pars
(et eorum, qui Ulyssis, et eorum, qui Nestoris orationem

Tum Nestor:

„In ignem nempe consilia abierint, et cūrae vi-
rorum?“

Alibi Ulysses Calchantis vaticinium, et draconis pul-
lorumque passeris prodigium commemorat. Nestor
autem:

„Dico enim, ait, annuisse praepotentem Satur-
nium“

Tūm ostenta coelestia dextrosque fulgures commemo-
rat. Unde haud paucis in mentem venit quaerere,
uter in his orator fuerit praestantior, Ulysses an Ne-
stor. Soletque utraque pars ad Homerum ipsum pro-
vocare, quippe qui testetur, Ulyssem a multitudine,
Nestorem ab Agamemnone esse laudatum. Illi enim
dicuntur

„Sermonem collaudantes Ulyssis divini.“

Hic vero (Agamemnon)

„Utinam, ait, tales decem mihi essent consulto-
res inter Achivos.“

Multas praeterea alias proferunt nugas, quae ad com-
parationem illarum orationum pertinent. Verum enim-
vero consensus ille artificium oratorium continet.
Tantum enim abest, ut eadem dicant, ut ne in eodem
quidem argumento elaborent. Est autem hoc inventum
cal.

praestantiorem indicant,) ad ipsius Homeri testimonium pro-
vocat; dum illa Ulysseam orationem multitudini, haec Ne-
stoream Agamemnoni (Homero teste) perplacuisse ostendit.

188 οἱ μὲν — Μυθόν etc. Patet referri Pluralem numerum ad
nomen collectivum *πληθος*. — Leguntur verba Il. l. 2,
v. 335.

189 τεινυτοὶ δέκα μοι etc. Il. l. 2. v. 371. 72. Omnis locus
ita se habet:

αὐ γὰρ, Ζεῦ τε πατέρ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἀπόλλων!

τεινυτοὶ δέκα μοι συμφράδμανες εἶεν Ἀχαιῶν.

190 Φλυαρίαν περὶ τὴν etc. Φλυαρεῖν Φλυαρίαν i. q. nugas, in-
eptias proferre (metaphora ab ollis bullas aquae ferventia
emittentibus petita). Quo sensu haud raro apud Aeschinem
(vd. B. Fischer in indice Aesch.) et alios leg. Garrire illos
propterea existimat, quod non intelligant, consilia esse ora-
tionum diversa, quibus utraque bene sit accommodata, ita
ut omnino quaeri non debeat, quaenam alteri praestet.

191 τοῦ ἢν ἔρα τεχνή etc. Scribendum puto τοῦτο δ' non
(cum Sylburgio) τοῦ δὲ. Referuntur haec ad verba supra le-
cta: Διοκούσι μὲν αὐφότεροι — λεγείν. Id ipsum, quod Ulysses
et Nestor et eodem consilio dicere, et eadem proferre
videntur, appellat τεχνήν.

Ἰσθὶν λέγουσι. σόφισμα δὲ τοῦτό ἐστι καὶ παλαίσμα ¹⁹² τῶν (ἀκουόντων). τί τοῦτο τὸ σόφισμα; ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς κατατρεχὼν βούλεται τοὺς Ἕλληνας ὠρημένους ἀπιέναι· ὁ δὲ Νέστωρ κατασχημένους ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεὺς καὶ μένοντας ἐκστρατεύει βούλεται κατὰ (πέντε) ¹⁹³ ἀκροτοὺς ὑπὸ τῷ οἰκείῳ ἡγεμόνι· καὶ ἔστιν αὐτῷ ἡ τῶν λόγων ὑπόθεσις οὐχ' ἤπερ τῷ Ὀδυσσεῖ· γελοῖος γὰρ ἂν ἦν πεπεισμένοις ἐπὶ διαλεγόμενος. ἀλλὰ τίς ἡ ὑπόθεσις τοῦ Νέστορος;

Κρὺν ἄνδρας κατὰ Φύλα, κατὰ Φρήτρας, Ἀγχιμέμονα· Ὡς Φρήτρη ¹⁹⁴ Φρήτρηφι ἀρήγη, Φύλα δὲ Φύλει. καὶ τὰ τοῦτοις ἐφεξῆς εἰρημένα. διὰ τοῦτο καὶ πάντῃ ἀρέσκει τῷ Ἀγαμέμνονι ὁ λόγος ὁ Νέστορος. ὁ γὰρ Νέστωρ, ὁ μάλιστα βούλεται ὁ Ἀγαμέμνων, τοῦτο περὶ αὐτοῦ βούλεται δ' ἐκστρατεύει τοὺς Ἕλληνας· διὸ καὶ τὴν ἀπόπειραν πεποιήται·

Ἄλλ' ἄγετ' εἰ κέν ¹⁹⁵ πῶς θωρήξομεν υἱὰς Ἀχαιῶν, διὰ τοῦτο ἐπαινεῖ τὸν Νέστορα, βουλόμενος πάντας τοὺς ¹⁹⁶ ἡγεμόνας καὶ τὸν δῆμον τῶν στρατιωτῶν ὁμοίως ὁμογνάμοντας αὐτῷ γενέσθαι, λέγων·

Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν.

ἐν-

¹⁹² σόφισμα δὲ — (ἀκουόντων.) Haud parum offendit vulg. lectio ἀκουόντων; cum ea, quae inde prodeat necesse est, sententia: artificium callidum, quo utuntur audientes, h. l. prorsus inepta sit, alia vero consilio rhetoris et orationis seriei accommodatio quomodo a verbis extricari queat, non intelligatur. Sive enim cum latino int. veritas: „commentum quidem hoc et tanquam (ingenii) luctamen auditoribus propositum.“ sive intelligas artificium audientium causa adhibita, neutra ratione recte poterat simpliciter dici: παλαίσμα τῶν ἀκουόντων. Quid, si statuas, ortum esse ἀκουόντων e depravato ἀγορεύοντων (conciónαντων)? — παλαίσμα (proprie de artificio luctatorum dici solitum, quo utebantur supplantantes adversarium) h. l. τῷ σοφισματι iunctum omnino artificium callidum significat, ut Xenoph. memorabb. l. 2 c. 1. §. 14. ubi vd. Cl. Hindenburgius. Solebant rhetores veteres eo potissimum uti formularum et imaginum genere, quod ad palaestram pertineret.

¹⁹³ κατὰ (πέντε). etc. Si vera esset lectio, sensus evaderet hic: voluit Nestor milites eo ordine in hostem duci, ut in turmas (coetus) dividerentur, quarum singulae e quinque militibus constarent. Verum talem potissimum militum divisionem suasisse Nestorem neque per se probabile cuiquam videri poterit, neque ex Homérico loco probari. Suspicio scripsisse rhetorem κατὰ πατρίδας i. q. Φρατρίδας s. Φρήτρας. Jusserrat enim Nestor (Il. l. 2. v. 361. 62.) copias singulorum populorum κατὰ Φύλα et Φρήτρας disponi, i. e. secundum genera (s. stirpes ab eodem auctore originem ducentes) et familias ad singula genera pertinentes, ita ut singulis

callidum, et artificiosa machinatio loquentium. Qualis est huius inventi callidi ratio? Ulysses Graecos reditum in patriam summo studio parantes retinere vult. Contra Nestor retentos ab Ulysse et manere persuasos per familias dispositos contra hostem vult educere, ita ut quique stirpis suae principem sequantur ducem; neque idem dicendo spectat consilium, quod Ulysses, (ridiculus quippe foret, si Graecis iam persuasis denuo eadem diceret.) Quodnam igitur Nestor spectat consilium?

„Secerne (ait) viros per tribus, et curias, Agamemnon, ut curiae curiis opem ferant, et tribus tribubus.“

et quae deinceps sequuntur. Propterea admodum placet Agamemnoni Nestoris oratio. Nam, quod Agamemnon magnopere desiderat, id perficit Nestor. Volebat autem Graecos contra hostem educere, eiusque rei fecerat periculum, (quo spectant verba:)

„Verum agite, si quo modo armemus filios Achivorum.“

Unde Nestorem laudat, optatque, ut tam duces omnes quam milites (gregarii) eundem plane animum induant, haec dicens:

„Utinam tales decem mihi essent consultores inter Achivos.“

Eo-

turmis eo modo dispositis praecessent duces, qui in suis stirpibus essent principes (οἰκιστοὶ ἡγεμόνες.) Unde ordo quo hinc usque per populos dispositi pugnaverant, non sublatus a Nestore, sed accuratius (novo in ipsis populis discrimine facto) constitutus. Cfr. nota Cl. Heynii ad h. l. idemque in varr. lectt. et observv. ad Il. l. 2, l. 1, et in excursu I. ad l. 4. p. 660. T. IV. edit.

194. ως Φρητη — ἀρηγη. Pro ἀρηγη in rhetoris nostri codd. reg. I. et Colb. leg. ἀρήγει, quae forma loco quoque parallelo (c. 9. §. 6.) in codd. Colb. et Cant. exstat. Nulla tamen in Homeri libris lect. inconstantia.

195. ἀλλ' ἀγερ' αἰκεν etc. Il. 2. v. 72. Subint. videamus, num etc. Simplex omnis ρησεως sententia: curemus ut ad bellum se parent Achivi. — Σωρησσειν proprie: thorace s. omnino armis instruere, tum (ut v. 83. multisque aliis locis) ad pugnam educere. Proponit Agamemnon coetui senum convocato consilium de animis Achivorum explorandis et ad bellum incitandis.

186. παντας τους ἡγεμονας. Pro vulg. παντα e cod. Cant. παντας scribi debuisse vix est quod moneam.

ἐνθα δὴ καὶ παραμυθούμενος τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ Ἀχιλλέως ἀγχνυακτοῦντας, ὁμολογίαν ἤδη¹⁹⁷ ποιεῖται τοῦ ἀμαρτήματος, ἐπάγων τὰς τὴν ἔπη·

¹⁹⁸ Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεὺς τε μαχησάμεθ' εἵνεκα κούρης Ἀντιβίοις ἐπέεσσιν· ἐγὼ δ' ἤρχομαι χαλεπαίνων.

Ἐἰ δέ ποτ' ἔς γε μίαν βουλευόμεν, οὐκέτ' ἔπειτα

Τρωσὶν ἀνάβλησις κακοῦ ἔσται, οὐδ' ἡβαιόν.

αὕτη οὖν ἡ τέχνη· ἐπειδὴ¹⁹⁹ κατεσχημένους ὄρᾳ τοὺς Ἕλληνας ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεως, μέλλει δὲ ἕτερον ἐπάξειν λόγον, τὸν τοῦ, πῶς θεῖ στρατεύεσθαι ἐκαστοὺς, διὰ τῶν καπεικόντων ἡδὴ λόγων πορεύεται, ἵνα, δεξαμένων τῶν ἀκροατῶν, ἃ ἐπῆρσαν, λάθῃ ἐπαγαγὼν τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν. τοῦτο μὲν τὸ παράδειγμα²⁰⁰ τοῦ τὰ (αὐτὰ) δοκοῦντα ἐτέρῳ λέγειν, ἕτερον ἀγωνίζεσθαι.

ιγ. Ὁ δὲ Διομήδης τί ποτ' αὐτῷ²⁰¹ βούλεται ἀθυμοῦντι τῷ Ἀγαμέμνονι λοιδορούμενος ἀκρίτως, ὥς²⁰² ἂν τις εἰηδεῖ, καὶ

197. ὁμολογίαν ποιεῖται periphrastice dictum pro simpl. ὁμολογεῖ. Simil. ποιεῖσθαι τὴν Φεῖδω pro Φεῖδεσθαι in Aeliani varr. hist. 2, 5. ποιεῖσθαι αποβασιν pro αποβαίνειν ib. 3, 19.

198. καὶ γὰρ ἐγὼν etc. Dixisse haec putat (rhetor) Agamemnonem animos Achivorum (indignantium Agamemnoni propterea, quod Achilles ab illo offensus belli societatem detractet) libera culpa confessione sibi conciliaturum, cfr. c. 9. §. 6. Recte autem Cl. Heynius (in observv. et varr. lectt.) hac de re sic iudicat: „certe sine arte natura et res adducere ad poenitentiam debuerunt.“ Leguntur verba Il. l. 2. v. 377. sqq. — Pro μαχησάμεθ c. 9. §. 6. leg. μαχεσάμεθ. Quae scriptura quanquam vulgo in Homeri libris acrr. et edd. exstat, praefereendam tamen alteram magis sollennem formam μαχησάμεθ docuit, et Aristarchi auctoritate confirmavit Heynius in varr. lectt. et observv. ad h. l. — ἀντιβία ἐπεα δεικνύνται sermones sibi contrarii, quales sunt altercantium. ἐς μίαν (sc. γνώμην) βουλευεῖν omnino: animis consentire, invicem in gratiam redire. — ἀναβλησις i. q. ἀναβολή.

199. ἐπειδὴ κατεσχημένους ὄρα etc. Forsan post σταδὴν excidit ο Νεσῶρ. Etenim cum ea, quae proxime praecessissent, de Agamemnone dicerentur, omnino ambiguitatem quandam creat omissum Nestoris nomen.

200. τοῦ τὰ (αὐτὰ) δοκοῦντα etc. Vulgaris lectio: τοῦ τὰ δοκοῦντα ἐτέρῳ λέγων ἕτερα ἀγωνίζεσθαι ita sensu carebat, ut Sylburgius quoque merito ea offenderetur (cuius nota paulo obscurior haec est: „rectius ἐτέρῳ λεγέμεν, hoc videlicet sensu: „τοῦ τὰ αὐτὰ ἐτέρῳ λεγέμεν δοκοῦντα, ἀγωνίζεσθαι ἕτερα.“) Recte λεγέμεν exhibent codd. reg. I. et Cant.

Omnis rhetoris nostri disputatio de orationibus istis instituta argutior est quam verior. Uterque profecto dicentium (et Ulysses et Nestor) hoc efficere voluit, ut Graeci non

Eodem loco, Graecos Achilles causa succensentes placaturus, se reum confitetur, dum haec addit:

„Etenim ego, Achillesque certavimus puellae causa,
„verbis sibi adversantibus; ego autem primus coepi
„irasci. Sin autem unquam consenserimus, non amplius
„postea Troianis dilatio excidii continget, ne
„tantillum quidem.“

Ratio igitur artificii haec est. Cum Nestor Graecos ab Ulysse manere persuasos videat, aliumque sit additurus sermonem, quo ostendat, quonam ordine pugnare Graeci debeant, aditum sibi parat per eos, qui iam probati fuerant audientibus, sermones, ut, dum admittant audientes, quae iam antea probaverint, clam argumentum proprium possit adducere. Hoc sit exemplum eius generis, quo, dum idem, quod alius vult, dicere videmur, aliud efficere studemus.

§. 13. Atquid sibi vult Diomedes, dum Agamemnonem animum abiicientem ita obiurgat, ut facile alicui

modo consilium in patriam redeundi missum facerent, sed etiam fortiter contra Troianos pugnarent (vid. Ulyssis oratio v. 328 — 332.) Quanquam autem uterque suo modo Graecos cohortabatur, ita ut ille Calchantis vaticinium potissimum persequeretur, hic aliud ostentum commemoraret, ille univcrse tantum de Troianis fortiter debellandis diceret, hic accuratius de ordine novo constituendo praeciperet; tamen nulla apparent vestigia, unde recte colligi possit, Nestorem omnia ea, in quibus Ulyssi consentire videretur, eo tantum consilio proposuisse, ut initio dissimularet consilium ipsi proprium Graecos ad pugnam incundam cohortandi. Num ridiculi quid fecisse putabimus Nestorem suam quoque auctoritatem interponentem, et, quae Ulysses fore persuaserat Achivis, sua oratione confirmantem?

§. 13.

201. τί ποτ' αὐτῷ βούλεται etc. Ita pro vulg. αὐτῷ scribendum esse recte vidit Sylburgius ad h. l. cum usus loquendi minime permittat, ut in tali, qualis h. l. obveniat, formula αὐτῷ pro αὐτῷ dicatur. — Agamemnonem, qui, cum Troianorum copiae hostiles castris Graecorum aedificantes omnibus summum timorem incussissent, reditum in patriam (non simulate, sed ex vera animi sententia) suaserat, graviter propterea increpat Diomedes oratione, quae Il. l. 9. v. 32-49. legitur.

202. λοιδορουμενος ακαιρως, ως αν τις etc. Sic edendum putavi in codd. reg. 1. et Cant. ne vulgarem lectionem secuti: τῷ Ἀγαμέμνονι λοιδορουμενος; ακαιρως αν τις οἱ θειηται ασυμφωνως etc. cum Sylburgio ad vhb. ακαιρως, ασυμφωνως, ανακολουθως verbum λεγειςθαι subintelligere cogamur (quae ellipsis h. l. praefecto iusto durior foret).

καὶ ἀσυμφώνως τῇ κούτῳ γνώμῃ ²⁰³ καὶ ἀνυπολόγως τῇ τοῦ προοιμίου θεραπείᾳ.

²⁰⁵ Ἀτρεΐδῃ, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφ' ὁπόθεν, ἢ θέμις ἐστίν, ἄναξ, ἀγορῇ· σὺ δὲ μὴ τι χολώσῃς. τὸ μὲν προοίμιον ἀνδρὸς πρῶτον, τὴν μέλλουσιν παρρησίαν ὡς ἐπὶ συμφέροντι γεννησομένην παραμυθούμενον. ²⁰⁶ ἃ δ' ἐπιφέρει. ²⁰⁷

²⁰⁸ Ἀλκὴν μὲν μοι πρῶτον ὀνειδίσας ἐν Δαναοῖσι, φᾶς ἔμεν ἀπτόλεμον καὶ ἀνάκτιδα. ταῦτα δὲ πάντα Ἰσᾶς Ἀργείων ἡμὲν νέοι, ἡδὲ γέροντες. Σοὶ δὲ διανδιχ' ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω. Σκλήπτρῳ μὲν τοι δῶκε τετιμῆσθαι περὶ πάντων. Ἀλκὴν δ' οὐ τοι δῶκεν, ὃ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον. πῶς οὖν ταῦτα ἂν ἀλλήλοισι ²⁰⁹ συνέδοιτο, ἀτυχοῦντι μνησιμακεῖν τῷ Ἀγαμέμνονι τὸν Διομήδην, καὶ ὅτε μὲν ὀνειδίζε, πρῶτως ἐνεγκεῖν, ²¹⁰ καὶ τῷ χαλεπαίνοντι Σθενέλῳ ἐπιτιμῆσαι;

Τέτ-

203. τῇ αὐτοῦ γνώμῃ. Patet, haec eo referri, quod Diomedes alibi admodum verecundum modestumque se erga regem gereret.

204. Θεραπεία. Vd. c. 5. §. 2. n. 20.

205. Ατρεΐδῃ, σοὶ πρῶτα etc. Il. l. 9. v. 32. 33. — Pro μαχήσομαι quod praeter nostrum locum etiam c. 9. §. 4. vulgo legitur, h. l. in cod. Cant. itemque c. 9. §. 4. in pluribus codd. exh. μαχίσσομαι. Consentiant tamen Homeri libri scripti et edd. in lect. μαχήσομαι. Vd. supra §. 12. n. 108. Male cod. Colb. μετέρχομαι. — Verba ἢ θέμις ἐστίν etc. hoc sibi volunt: eo modo, quo fas est in eiusmodi conventu publico fieri (s. ea, quae hic uti nos decet, παρεγίγνατο) vd. Heynii varr. lectt. et observ. ad h. l.

206. παραμυθούμενον. Vocab. παραμυθεῖσθαι quod plerumque Accusativo ita iungitur, ut παραμυθεῖσθαι τινα dicatur, qui hominem quendam consoletur, eiusque animum placare studeat, interdum (ut h. l.) eidem casui iunctum cognatam induit notionem efficiendi, ut aliquid minus offendant, (minus molestum et asperum videatur.) vd. Alciphronis epist. l. 1. op. I. Simil. παραμυθία τῆς καινοτητος infra dic. c. 10. §. 10. ex.

207. ἃ δ' ἐπιφέρει. Non video, quoniam haec vbb. commodè possint referri, cum sponte pateat, sqq. πῶς οὐ ταῦτα ἀν' ἀλλήλοισι etc. non apodosin, sed novae enunciationis initium contineri. Suspicio, post ultima loc. Homer. verba: ἐστὶ μέγιστον aliqua excidisse quae etsi nunc accuratius restituere non liceat, tamen hanc fere sententiam expressisse: „plane alium animum, indignantem et iracundum) spirant“ probabiliter colligi potest.

208. ἀλκὴν μὲν μοι etc. Duplex est in Homeri libris scriptis editione lectio; πρῶτον (quae infra quoque c. 9. §. 4. exhietur), et πρώτος. Posteriorem codd. bonae notae auctoritate tuetur Heynii in varr. lectt. et observ. ad h. l. πρώτος l. 9. πρῶ-

cui importune id facere videri possit, parumque convenienter ipsius consilio et verecundiae, qua ab initio Agamemnonem allocutus fuerat;

„Atrida, tibi primum adversabor inconsulte loquens, ti, prouti par est, o rex, in concione; noli vero irasci“?

Nam prooemium quidem est viri lenis, qui libertatem, qua mox verba est facturus, commemoranda eiusdem utilitate excusat. ne molesta sit. At quae subiungit:

„De fortitudine quidem antea convicium mihi fecisti inter Danaos, dicens me esse inbellem et fortitudinis e pertem; haec omnia sciunt Argivorum et iuvenes et senes. At tibi e duobus alterum dedit, Saturni filius versuti; sceptri quidem dignitatem concessit, qua omnibus antecederes; fortitudinem non concessit, quod utique imperium est maximum.“ (aliud plane animum spirant.) Quomodo igitur haec inter se conveniunt, quod Diomedes Agamemnoni animum abiicienti iniuriam, qua olim ipsum adfecerat, exprobet, idemque, qui alio tempore Agamemnonis opprobria animo leni tulisset, adeoque Sthenelum Agamemnoni succensentem his verbis vituperasset:

„Mi

τερον. Antea (Il. l. 4. v. 370. sqq.) Diomedes Agamemnonem exprobraverat ignaviam. — Pro διανδix' ἔδωκε (quod c. 9. §. 4. recurrit) in Homeri libris scriptis et edd. tantum non omnibus, leg. διανδixα δῶκε sensu eodem. Ipsa locutio paulo brevior in Scholiis bene ita explicatur: διηρημενως το ετερον τοιν δυοιν ουχι εκατερον (σοι ἔδωκε) — σκηπτρω μεν τοι δῶκε etc. Pro σκηπτρω rhetoris nostri codex Cant. σκηπτρον habet cui unus Homeri cod. Vindobon. addicit (ita ut haec evadat verborum structura: σκηπτρον μεν τοι δῶκεν, ως τετιμησθαι περι παντων). Idem Cant. liber l. τετιμασθαι παρ παντων. Utrumque tamen hand dubie librariorum errori debetur cum infra c. 9. §. 4. eadem verba sine hac varietate laudentur. — Vocab. κρατος hoc loco (ubi Diomedes rex bellicus dux cum alio rege bellicus duce se comparat) eum Cl. Heynio rectius de principatu, qui fortitudine praecipue comparatur, et servatur quam de robore iuvenilis vigoris interpretabimur. Ita egregie respondet τω τετιμησθαι σκηπτρω, externae Agamemnonis dignitati, quae fortunae potius debeatur. Cfr. Il. l. I. v. 280. sqq.

209 πως ουν — συναδοιτο etc. vd. c. 4. §. 1. n. 7.

210 πρως ενεγκειν. Sensu caret cod. Cant. lectio: επεσυκειν.

211 Σθενελω. Sthenelus cum reprehendisset Agamemnonem

²¹² Τέττα, σιωπῇ ἦτο, ἐμῷ δ' ἐπικείμενο μύθῳ.

Οὐ γὰρ ἐγὼ νημεσῶ Ἀγαμέμνονι, πομπὴν λαῶν.
ἐνταῦθα δ' ἀπομνημονεύειν; εἰ γὰρ τις Φαίη, διὰ τὸ ἥριστον
πέναι τὸν Διομήδην ταῦτα ποιεῖν, ἀποφαίνει τὸν ἄνδρα ἀπαί-
δευτον, οὐ μετρίως ²¹⁴ τῇ εὐτυχίᾳ χρώμενον. ἀλλὰ τί ταῦ-
τα ἐστὶ; αὐτὴ ἡ κατηγορία Ἀγαμέμνονος μεγίστη παρὰ τῇ
Διομήδεος τῷ βασιλεῖ συνηγορία ἐστίν. βεβλόμενος γὰρ αὐτῷ
βοηθῆσαι ²¹⁵ καὶ κατασχεῖν τὰ Ἑλλήνων, ἐν προσποιήσει
τῆς πρὸς αὐτὸν ὀργῆς καὶ παρρησίας ἀναμένειν παραινέει, καὶ
ὡς ἀγανακτῶν, εἰ οἶσται ²¹⁶ ὁ Ἀγαμέμνων τὰς Ἑλλήνας
πειθήσασθαι ἀποπλεῖν, ἔτω πρὸς αὐτὸν παρρησιάζεται, ἐπι-
φέρων ταῖς λειδορῖαις τὴν ἔντεχνον ²¹⁷ ὑπόθεσιν.

Διριμόνι, ἔτω καὶ μάλα ἔλπειαι ὕδαρ Ἀχαιῶν

Ἀπτολέμας τ' ἔμεναι καὶ ἀνάγκιδας, ὡς ἀγορεύεις; ²¹⁸
καὶ ὅσα ἐξῆς ἐπιλέγει, τὸν Ἀγαμέμνονα κελεύων, εἰ βέ-
λεται, ἀποπλεῖν, τὰς δὲ Ἑλλήνας ἐκ ἀνασχεῖσθαι ἀπελθεῖν
Φάσκων. ἐπὶ τέλει δὲ νεανικῶς ²¹⁹ πάνυ ἐπαπειλῶν.
²²⁰ — εἰ δὲ καὶ αὐτοί,

Φευγόντων — —

Nōt

Diomedē ignaviā exprobrantem (Il. I. 4. v. 403 — 410.)
hic silere eum iussit verbis: τέττα, σιωπῇ etc. v. 412. 13.

212. τέττα, σιωπῇ etc. Formula τέττα, cuius origo parum certa
est i. q. ω φίλε, s. αγαθεε v. d. Heynius in observatt. et varr.
lectt. ad h. l.

213. δια το ηρισκευναι. Specimen fortitudinis Diomedae in
bello Epigonorum ad Thebas exhibitum praedicaverat Sthenelus
oratione laudata.

214. τη εὐτυχία. Quae antecedd. δια το ηρισκευναι etc. sponte
suadebant, ut vulg. αὐτυχία cum Sylburgio in εὐτυχία muta-
retur.

215. βοηθῆσαι καὶ κατασχεῖν Vocab. βοηθῆσαι, quod ὁ codicē
reg. i. inserendum putavi vulgo male deesse. ostendit ipsa
vocula καὶ, quae, nisi lectio hoc modo emendetur, non ha-
bet, quo pertineat.

216. εἰ οἶσται etc. s. h. l. pro ὅτι dictum; cuius loquendi usus
exempla abunde laudavit Vigerus l. l. T. II, p. 504. s. ed.
Herm.

217. ἐντεχνός ὑπόθεσις est; argumentum, cuius tractatio artifi-
cii oratorii ope iis iungitur, quae Diomedes hac oratione
prae se ferre videtur: ἐντεχνα enim in orati. appellari solent,
quaecumque ab oratoris arte et studio proficiuntur, unde
πιστεις ἐντεχνοὶ argumenta dicuntur quae orator diligenti
meditatione reperit, solentque πιστεις ἀτεχνοῖς (extrinsecus
supplementari solitis) opponi. Vd. Ernesti lex. techn. Grr.
rhet. sub v. πιστεις. — Ex iis, quae contestim sequuntur,
Diomedis verbis (Il. I. 9. v. 40. 41.) colligit rhetor ve-
rum Diomedis consilium eo pertinuisse, ut Graeci remanere

„Mi Sthenele tacitus sede, meoque obsequere ser-
 „moni. Minime enim succenseo Agamemnoni pa-
 „stori populorum“

nunc tamen eadem commemoret? Etenim si quis di-
 cat, facere id Diomedem propterea quod virtute bel-
 lica inclaruerit, hominem esse incultum iudicet ne-
 cesse est, ac parum moderate felici rerum successu
 utentem. Quid igitur haec sibi volunt? Omnis
 oratio qua Diomedes Agamemnonem accusat, ita com-
 parata est, ut eidem maxime patrocinetur. Etenim cum
 Agamemnonis consilium velit adiuvaré et Graecos reti-
 nere, simulanda contra regem ira et vituperii libertate
 illis, ut maneant, persuadet et velut indigne ferens,
 quod Agamemnon confidat se Graecis, ut in patriam re-
 deant, esse persuasurum, his verbis libere eum obiur-
 gat (opprobriis id, quod vere probaturus erat artifi-
 ciose iungens):

„Insane, itane credis inbelles esse et fortitudinis ex-
 „pertes Achivorum filios, ut dicis?“

et quae deinceps profert, ubi Agamemnonem, si ip-
 si placuerit, navigio discedere iubet, Graecos vero re-
 deundi consilium repudiaturus esse adfirmat, et sub fi-
 nem admodum graves addit minas:

„Quod si et ipsi volunt, fugiant — nos vero, ego
 „Sthe-

animumque fortem et constantem servare persuaderentur.
 Quo iure id fecerit, mox videbimus.

218. *ως αγορευεις*, i. e. prouti e verbis tuis, quibus discessum
 Graecis suasisisti intelligitur

219. *νεανικως πανν. νεανικως* i. q. graviter, vehementer, ut in
 Dionysii Halic. indicio de Lysia c. 19 ubi τῷ *ερωμενως* iun-
 gitur. Vd. Ernesti in lexico technol. Gr. rh. sub *ν. νεαρων.*

220. *ει δε και αυτοι* (scil. *Φεγγειν Ήλουσι*) quod ex omni orat.
 serie subintell.) Omnis locus, qui non integer laudatur
 (Il. l. 9. v. 46. sqq.) ita se habet:

ει δε και αυτοι,
Φεγγόντων συν νησι Φίλην ες πατρίδα γαίαν.
νῆϊ δ', ἐγὼ etc.

τεκμωρ ex. tus i. q. excidium Troiae. (Il. l. 7. v. 30) Quod
invenire h. l. dicuntur, qui perficiunt (qua latiori obtinendi
 aliquid significatione vocab. *επιτελειν* proaeicis quoque scrip-
 toribus tam frequenter dicitur, ut minime desiderentur exem-
 pla) — *συν θεω*, volente Deo et ominibus faustis annuente.
 Vd. Heynii adnotr. textui subiectas. —

Omniem rhetoris nostri de orationis Diomedae artificio dis-
 putationem quod attinet, posset oratio illa omnino inter eas
 referri, quae dum adversari videantur alterius sermoni antea

M

Νῶϊ δ', ἐγὼ Σθένελός τε μαχησώμεθ', εἰσόκε τέκμαρ
 Ἰλίου εὐρωμεν· σὺν γάρ θεῷ εἰλήλησθμεν.

τῆτό τοι τὸ παράδειγμα τῷ κατηγορῶντι συναγορεύειν, ἐσχη-
 ματισμένῳ τῷ λόγῳ χρώμενον.

ιδ'. Ὁ δὲ Νέστωρ, διαδεξάμενος ²²¹ τὸν λόγον παρὰ
 τῷ Διομήδεϊ, τί ποιεῖ θεασώμεθα, καὶ τῶν λόγων τὴν τέχ-
 νην ἐξετάσωμεν· πρότερον τὴν ἀτοπίαν, ἣν ἀπλῶς ἢ λυ-
 γόμενος ὁ λόγος, καταμαθόντες. ἐπαινεῖ μὲν γὰρ τὸν Διο-
 μῆδην τῶν εἰρημένων· ἐπαινεῖται δὲ ὁ Φησι πάντα ἐκτελέ-
 σαι τὸν λόγον, καὶ τῷ μὴ ἐκτελέσαι τὰ ῥητέα, τὴν ἡλικίαν
 αἰτιάται. ὑπισχνεῖται δ' αὐτὸς ἐρεῖν καὶ πάντα διεξελύσε-
 θαι· εἴτα μακρὰ προοιμιασάμενος καὶ ἐπικνατεινάμενος, ²²²
 λόγους τινὰς θαυμαστὰς ὡς ἐρῶν, τὰς μὲν Φύλακας ἐκτέμ-
 πει ἐπὶ τὴν Φυλακὴν, τῷ δ' Ἀγαμέμνονι συμβελεύει δεῖτα
 παράσκευάζειν τοῖς γέρεσι· καὶ κεῖ Φησι, πολλῶν λεγόντων,
 τὰ παρὰ τῷ ἄριστῳ λέγοντας αἰρησεῖσθαι τὸν Ἀγαμέμνονα.
 ταῦτα ἔρωσι μὲν ²²³ ἀκῆσαι ἀτοκά ἐστιν· ἀλλ' εἰδέναι χρῆ,
 ὅτι

habito, re vera tamen in iis efficiendis elaborent, quae con-
 silio eius qui prior dixerit, prorsus convenient, si modo
 probare liceret, partim Agamemnonem, cum discessum sua-
 sisset (Il. l. 9. v. 17 — 28.) id non ex vera animi sententia
 fecisse, sed simulate exploraturum Graecorum animos (quod
 alio tempore omnino factum videmus, Il l. 2. v. 111. sqq.)
 partim Diomedem hoc Agamemnonis artificium occultumque
 consilium intellexisse. At ne minimum quidem in iis, quae vel
 in antec. vel in seqq. legimus apparet indicium unde merito
 suspicari liceat, Agamemnonem non ex vera animi sententia
 reditum in patriam suasisse; etsi auctorem c. 9. §. 4. diserte
 id confirmasse videamus. Quemadmodum reliquis Achivis
 fere omnibus summum terrorem incusserant Troianorum
 copiae hostiles, ita et ipse Agamemnon de salute prorsus
 desperabat, ἀχρεὶ μεγάλῳ βεβλημένος ἦτορ (v. 9.) verbaque fe-
 cit δακρυχρῶν et βαρυστεναχῶν (v. 14. 17.) unde idem (v. 115.
 sqq.) promptum se paratumque ostendit ad Achillis animum
 quovis modo placandum. Neque mirum videri poterit, quod
 Diomedes h. l. Agamemnoni animum inbellem et inconstan-
 tem exprobet, cum alio tempore ipse eo nomine ab Aga-
 memnone reprehensus tacuisset, si modo omnem Diomedis
 indolem carmine expressam recte teneamus. Etenim cum pa-
 riter esset heros fortis et magnanimus, quam vir prudens;
 ipsa prudentia ei suadebat ut Agamemnoni ad pugnam cohortan-
 ti Achivos nihil regereret, quanquam immerito obiurga-
 tus, ne vel moram ei iniiceret, vel aliquid auctoritatis de-
 traheret, qua tum regem maxime uti oporteret. Verum ea-
 dem prudentia idemque communis salutis fortitudine ser-
 vandae nobile studium eundem nunc increpare iubet Aga-
 memnonem de felici belli successu prorsus desperantem;
 quod dum facit, utitur occasione satis idonea ipsi oblata in-

„Sthenelusque pugnabimus, donec excidium Ilii per-
fecerimus; favente enim Deo venimus.“

Hoc igitur exhibuimus oratoris exemplum patrocinan-
tis ei, quem accusat, usu orationis figuratae.

§. 4. Jam vero, quid Nestor agat, cuius oratio
Diomedis sermonem excipit, videamus, et in artifici-
um oratorium inquiramus, si modo primum, quam
absurda foret omnis oratio, si nulla inesset figura,
spectaverimus. Quanquam Nestor Diomedem ob ea,
quae locutus fuerat laudat, eundem tamen dicit non
omnia oratione pertractasse, quae proferri debuerint,
cuius rei culpam in aetatem eius invenilem confert.
Promittit idem se omnia dicendo esse persequuturum.
Tum, postquam multa praefatus fuerat, et promise-
rat, quasi nova quaedam et inaudita prolaturus, ad
stationes mittit custodes. Agamemnoni vero suadet,
ut coenam paret senioribus, ibique, multis consilia
sua proferentibus, Agamemnonem consilio oratoris
prudētissima suadentis esse obsequuturum, se confi-
dere significat. Quae cum non possint non absurda
videri, si ita intelligantur, quasi simplex sit oratio;
hoc

iuriam, qua se olim ab Agamemnone adfectum sēderat,
eīdem in mentem revocandi. — Tantum valuit perversum
illud rhetoricum studium, artificii oratorii vestigia ubique in
poetarum in scriptis deprehendendi, ut haud raro personis lo-
quentibus consilia, de quibus ne cogitare quidem recte li-
ceret, obtrudere mallet, quam ex indole earum a poetis ex-
pressa recte investigata, rem diiudicare! Adsentientem mihi
habere laetor Cl. Heynium in notis textui subi. ad Il. I. 4.
v. 401. et in varr. lectt. et observv. ad Il. I. 9. v. 31.

§. 14.

221. διαδύλαμενος. Vd. c. 2. §. 3. n. 26. — Exstat Nestoris
oratio Il. I. 9. v. 53 — 78.

222. ἐπαυατίνευσθαι. Medium ἐπαυατίνευσθαι cum h. l. τῷ υ-
πισχόμενῳ iungatur, notione ostendendiet promittendi quae
dicturus sis, accipiendum puto; quo sensu activum ἐπαυα-
τίνευσθαι (ἐλπίδας leg. in Xenoph. Cyrop. II. 1, 10 Nescio;
quid sibi velit latini interpretis versio: „cum in varias se
formas vertisset.“

223. αὐτῷσι μὲν ἀκούειν, eadem ratione intelligere verba, qua
illa a Nestore proponuntur (vd. de v. b. ἀκούειν c. 8. §. 1. n. 23.)
i. e. eam verborum sententiam sequi, quae, si verba sim-
pliciter spectentur, sponte prodeat necesse est, ineptum foret. — Negari omnino non potest, Nestorem, dum haec
diceret, occultius vcluisse praeparare consilium de Achille

ὅτι Νέστωρ καὶ αὐτὸς σχηματίζει, καὶ δέχεται μὲν τὰ παρὰ τῷ Διομήδεος εἰρημένα, ἔχῃ ἢ γνώμῃ Διομήδεος εἶπεν, ἀλλ' ὡς αὐτῷ συμφέρει πρὸς τὸν λόγον. ὁ γὰρ Διομήδης, χαριζόμενος τῷ Ἀγαμέμνονι, ἐπέπληξεν²²⁴ αὐτῷ· ὁ δ' ἐπῆνεσεν αὐτῷ τὴν παρρησίαν, ὡς καλῶς αὐτὸν λοιδωρησάμενον τῷ Ἀγαμέμνονι. τί ἔν τῷτο βέλεται; παρασκευάσαι βέλεται τὸν Ἀγαμέμνονα ἵκετεῦσαι τὸν Ἀχιλλεῖα, καὶ διὰ τῷτο ἀποδέχεται τῷ νεανίσκῃ τὴν εἰς τὸν βασιλέα παρρησίαν.

²²⁵ — ἀτὰρ ὃ τέλος ἵκεο μύθων, Φησὶν.

Ἥ μὲν καὶ νέος ἐσσί, —

— ἀτὰρ πεπνυμένα βάζεις

Ἀργείων βασιλῆας —

Ἀλλ' ἄγ', ἐγὼν, ὃς σεῖο γεραίτερος εὐχομαι εἶναι,

Ἐξείπω καὶ πάντα διίξομαι. —

τῇρει²²⁶ καὶ τὰ ὀνόματα· τὸ γὰρ „Ἐξείπω“ ὡς περ ἀπορρήτης λόγῃ ἐξαγόρευσιν ἔχει.

τῇρει

placando Agamemnoni ingratum, quod mox eidem esset propositurus. Verum inde non sequitur, esse omnem Nestoris orationem absurdam, si quis απλως eandem intelligat, neque simul illuc respiciet. Quid, quaeso, absurdi facit, qui ostendit, se praeter ea, quae ab alio dicta fuerint, mox plura esse dicturum?

²²⁴ ἐπέπληξεν αὐτῷ. ἐπιπληττειν τινα i. q. obiurgare aliquem (ut Xenoph. Oeconom. 13, 12. et al.) unde ἐπιπληξίς oratio did. invectiva. Vd. Ernesti lex. techn. Grr. rhet. sub h. v.

²²⁵ ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο etc. Locus Homer, quem noster ita laudat, ut nonnisi ea adferat, quae proxime ad ipsius consilium pertineant, (Il. l. 9. v. 56 — 61.) ita se habet:

ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων.
ἢ μὲν καὶ νέος ἐσσί, ἐμὸς δὲ νῆ καὶ παῖς εἶης
ὀπλότερος γενῆΨιν· ἀτὰρ πεπνυμένα βάζεις
Ἀργείων βασιλῆας, ἐπὶ κατὰ μοῖραν εἵπες.
ἀλλ' ἄγ', ἐγὼν, ὃς σεῖο γεραίτερος εὐχομαι εἶναι,
ἐξείπω, καὶ πάντα διίξομαι.

„Sed non ad finem pervenisti sermonum. Utique iuvenis es, possesque adeo filius esse meus natu minimus; attamen prudentia dicis Argivorum regibus, siquidem ita, uti par erat, verba fecisti. Verum ago, etc.“ — οὐ τέλος ἵκεο i. q. „non perfecisti τὸν μῦθον, rem non omnino ad finem perduxisti dicendo, (non omnia attulisti, quae praesenti tempore dicere par foret).“ Quamquam universe monuerat Diomedes, non esse discedendum, tamen, quid iam fieri deberet, non accuratius docuerat. μῦθοι h. l. consilia dicuntur. Vd. Heynii varr. lect. et observatt. ad h. l. — Comparativus ὀπλό-

hoc teneamus necesse est, Nestorem ipsum oratione uti figurata, et, quae Diomedes dixerit, ita probare, ut non eadem mente, qua Diomedes protulerit, sed ea, quae ipsius orationem adiuvet, dicta accipiat. Diomedes enim obiurgabat Agamemnonem, ut faceret, quod ei gratum esset; ille vero (Nestor) Diomedis in dicendo libertatem laudabat, tanquam iure meritoque in Agamemnonem invectus fuerit. Quid igitur hoc sibi vult? Praeparare studet Agamemnonis animum consilio de exorando Achille proponendo, ideoque laudat libertatem, qua iuvenis contra regem dixerat.

„Sed, inquit, non ad finem pervenisti sermonum

„Utique iuvenis es — attamen prudentia dicis

„Argivorum regibus — — Verum, age, ego, qui te

„Senior esse gloriol eloquar, et omnia persequar.“

Attende ad ipsa vocabula. Illud quippe: eloquar, velut rei cuiusdam arcanæ explicationem innuit.

At-

τῆρος (ut saepe fieri solet) vices gerit Superlativi, (qui in paucis quibusdam Homeri codd. haud dubie e glossemate profectus exhibetur) Etenim si Diomedes Nestoris, qui per tres aetates vitam duxisse fertur, filius fuisset, non potuisset non omnium esse minimus natu. De ipsius vocab. ἐπλετ. incerta origine vd. Heynius in varr. lectt. et observ. ad Il. l. 2. v. 707. γενεῇσιν pro γενεᾷ forma Ionica. — Voc. Ἀργείων βασιλῆας sive cum antecedd. πεπνυμένα prudentia, ab antiquo vb. πνυω s. πνυμι sapio) βαζεις, sive cum seqq. κατὰ μοῖραν εἰπες (commate post βασιλῆας sublato et voci: βαζεις addito itemque subintellecta praepos. πρὸς ad βασιλῆας) propius iungas, eandem fere lucraberis sententiam. Simplicior tamen prior ratio. εἰ κατὰ μοῖραν εἰπες i. q. siquidem ita, ut fas erat, (pro officii ratione) locutus es. Ceterum de omni hoc versiculo Ἀργείων — εἰπες recte iudicavit Cl. Heynius, eum a rhapsodis male insertum videri, cum partim antecedens Diomedis oratio non ad plures Argivorum reges (βασιλῆας) sed ad unum tantum (Agamemnonem) pertinuerit, partim omnis sententia h. l. satis otiosa sit ac frigida — πάντα διζομαι i. q. διελευσομαι, dicendo persequar omnia (addendis iis, quae abs te omissa sunt.)

226 τῆρει καὶ etc. Male, vulgo indicativus modus τῆρει legabatur, quod A. Schottus ita lat. interpretatus est: „verba „adhibet accommoda.“ Verum, si haec erat rhetoris meus, non simpliciter dicere poterat: τῆρει καὶ τὰ ὀνόματα. Hinc imperativum ponendum putavi τῆρει: observa singula quaque vocabula a Nestore adhibita. Ceterum omni hac enunciatione τῆρει — ἔχει parenthesis continetur, quae ipsam Nestoris orationem interrumpit.

²²⁷ ἴδε καὶ τίς μοι

Μῦθον ἀτιμῆσαι, ἴδε πρῶτον Ἀγαμέμνων.
εἶτα πάλιν ἐπάγει τὸ σχῆμα ὡς διὰ κοινῆς δόγματος καθαρτό-
μενος τῷ Ἀγαμέμνονος.

²²⁹ Ὀφρῆτωρ, ἀθεμις, ἀνεσιός ἐστιν ἐκείνος,
Ὃς πολέμῳ ἔρχεται ἐπιπνικῶς ἀκρυόεντος.
εἶτα δείκας τῷ Ἀγαμέμνονι τὸν ὄρνιν τῷ λόγῳ, ²³⁰ τὸ μὲν ἀπο-
καλύπτειν τὸν λόγον καὶ σαφῶς ἐλέγχειν αὐτὸν παρήσιν·
ἀποπέμπεται δὲ τὰς νεωτέρων, ὡς ἂν μὴ αἰσχύνοιτο ὁ Ἀγα-
μέμνων ἐκείνων ἀκρόντων ἐλεγχόμενος.

²³¹ Ἄλλ' ἤτοι, γῦν μὲν παιδῶμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δέρπα τ' ἐφοπλισόμεθα. Φυλακτῆρες δὲ ἑκάστοι
Δεξάδων περὶ τάφρον ὄρυκτὴν τείχεος ἐκτός.

εἶτ' ²³² ἀποπέμψας τὰς νέας, ἰδίαν σύνοδον πρὸς τὴν παρρη-
σίαν αὐτῷ μηχανάται φέρων.

Κε-

²²⁷ οὐδε καὶ τίς μοι etc. Il. I. 9. v. 61 seq.

²²⁸ καθαρτόμενος. καθαρτ. h. l. plane ita dicitur, ut interdum
lat. *tangere* i. q. aliquem ita notare, ut non diserte nomines,
sed vitium, cuius nomine ille reprehendi debeat, universe
indices, proferenda sententia communi. Nestor, cum Aga-
memnoni mox esset persuasurus, ut Achilles animum pla-
cicaret, tollereturque dissidium, verbis: Ὀφρῆτωρ, ἀθεμις,
obscurius notavit Agamemnonem, dissidii auctorem. Uni-
verse enim locutus est: ἐκείνος, ὅς etc. ita ut omnis haec
enunciatio, si cum antecedentibus: ἀλλ' ἄγ' ἔγωγε etc. pro-
pius iungatur, ad ipsum Nestorem pertineat (caventem, ne
quis putet, ipsum contentionis causa aliquid esse dicturum,
et ita praeparantem ea, quae mox esset prolaturus) sin ab
illis seiuncta spectetur, omnino possit contentionem Achil-
lem inter et Agamemnonem exoriam innuere videri. Unde
huic orationi vero σχῆμα aliquod inesse videmus (cum ora-
tor duo diversa spectet consilia) quod Cl. Heynius quoque
(quantum ex eiusdem notis textui subi. et varr. lectt. atque
observv. ad h. l. intelligo) agnoscit; etsi nemo facile nega-
bit, id Nestoris ingenio callido potius, quam artis studio
deberi.

²²⁹ Ὀφρῆτωρ, ἀθεμις etc. Il. I. 9. v. 63. 64. Bene monuit
Heynius in observv. ad h. l. duplici modo sententiam loci
constitui posse, ita ut Nestor vel haec sibi velit: „non nisi
„homo, qui sine tribu (Ὀφρῆτωρ = ο φρατρίας καὶ συγγενείας
„μη μετεχών, Schol.) sine iuris communione (ἀθεμις = οὐ
„μετεχών της θεμίδος) sine domo est (ανεσιός = ο εσιάν μη εχών)
„potest bellum civile amplecti.“ vel talem exprimat senten-
tiam: „is, qui odia civilia fovet, removendus est a tribu-
„libus, a communibus iuribus, et domo sua ejiciendus, s.
„habendus est pariter quam homo illis omnibus privatus.“
Maiorem tamen vim et gravitatem lucrabitur oratio, si po-
steriorem rationem praeteramus.

— „Neque aliquis mihi inprobraverit sermonem, ne
„rex quidem Agamemnon.“

Tum iterum figuram profert, dum, velut communi
quodam dogmate commemorando, Agamemnonem per-
stringit:

„Expers tribus, legis, laris habendus est, quisquis
„bellum amat intestinum, horrendum.“

Tum, postquam monstraverat Agamemnoni, quo ten-
deret oratio, non detegit quidem orationis artificium,
neque manifesto reprehendit Agamemnonem, sed di-
mittit natu minores, ne Agamemnon coram illis repre-
hensus pudore suffundatur.

„Attamen nunc pareamus nocti nigrae, coenamque
„instruamus; custodes autem quique incubent ad
„fossam, quam extra murum fodimus.“

Tum, dimissis iunioribus, in eo elaborat, ut seniorum
conventus instituatur, libertati, qua loquuturus sit,
aptior, haec addens:

„Ju-

230 την ὁρμην του λογου, Quemadmodum ὁρμη omnino sas-
pissime de studio quodam et cupiditate dicitur, ita h. l.
ὁρμη του λογου dicitur id, quo tendat (ruat quasi) oratio Ne-
storis, i. e. consilium (obscurius significatum) Agamemno-
nem ad placandum Achillis animum adducendi, et praeparandi
id, quod mox efficere vellet. — Latini interpretis expli-
catio: „ad haec cum ostendisset Agamemnoni orationis ve-
„hementiam“ etsi loquendi usui minime repugnat, tamen
h. l. neque antecedentibus, neque sequentibus recte con-
venit.

231 ἀλλ' ἤτοι νυν μὲν etc. Il. l. 9. v. 65 sqq. — περιωμεθα
νυκτι, desistamus a certamine, nocte iubente ut Il. l. 7. v.
282. ubi cfr. nota Heynii textui subi.) l. 8. v. 502. — Φυ-
λακτῆρες δὲ etc. Duplicem potissimum huius loci explicandi
rationem Heynii proposuit, alteram, qua Nominativus
ἡμεῖς pro Nomin. absoluto accipiat: custodes quod atti-
net, excubias agent intra vallum et fossam (de qua signif.
voc. λεγέσθαι idem copiosius disputat), alteram, qua lectio
Aristarchea: φυλακτῆρας vulgari praeferatur, et Accusativus
vel pro absoluto habeatur, vel a verbo λεγέσθαι regi puta-
tur (dicto pro λέγεσθαι): quisque nostrum collocato excu-
biaz. — Pro περι ταφρον Wolf. et Heyn. e pluribus Hom.
libris edd. παρὰ ταφρον, quae script. in rhetoris nostri codd.
Cant. et Colb. exstat.

232 εἰ' ἀποπειμῆας etc. Callide ac prudenter Nestor partim
epulas institui iubet, quibus et Agamemnonis et ceterorum
animi exhalarentur antequam consilium de Achille placan-
do proferatur (quod ne Agamemnoni certe minus probaretur,
omnino erat timendum) partim iuniores dimittit quo libe-

- 233 Κόροισιν μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ ἔπειτα,
 Ἀτρεΐδῃ, σὺ μὲν ἄρχε· σὺ γὰρ βασιλεύτερος ἐσσί·
 Δαίνυ δαΐτα γέραςιν· ἔοικέ τοι ἔ τι αἰεκές.
 Πολλῶν δ' ἀγρομένων τῷ πείσεαι, ἔς κεν ἀρίστην
 Βελὸν βλέυσῃ.
 εἴτ' ²³⁴ ἀναβηλλόμενος, ὥς εἰς τῆτ' ἐρῶν πάλιν, ὑπαινίττε-
 ται, καὶ τὰς ἀνάγκας τῇ ἰκτεῦσαι δεῖν τὸν Ἀχιλλεῆα, ἐπά-
 γει ²³⁵ βιαίως πρὸς τὴν Ἀγαμέμνονα λέγων·
³ μάλα δὲ χρεώ πάντας Ἀχαιοὺς
 Ἐθλῆς καὶ πυκνῆς, ὅτι δῆϊοι ἐγγύθι νηῶν
 Καίεσι πυρὰ πολλὰ. τίς ἂν τὰδε γηθήσειε;
 καὶ ἐπάγει τὴν ἀνάγκην τῆς ἰκτείας, ὥς εἰς ²³⁷ ἀναβολαῖς
 δέον αὐτῶν, ἀλλ' ἤδη γενέσθαι·
²³⁸ Νυξ δ' ἦδ' ἡε διαβρῆσαι στρατὸν, ἡε σαώσῃ.
 ταῦτ' εἰπὼν ἐν κοινῷ· ἐπειδὴν δὲ καὶ αὐτὰς οἱ γέροντες
 γέγωνται, ὥσπερ ἀποδείξας καὶ ἔ δεόμενος μακρῶν λόγων,
 ἀποκαλύπτει τὸ σχῆμα Φανερώς λέγων·
²⁴⁰ Οὐ γὰρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τῆδε νοήσει,
 Οἶον ἐγὼ νοέω, ἡμὲν πάλαι, ἡδ' ἐτι καὶ νῦν,

Ἐξέτι

rius (παρησια) ipse possit coram senioribus et familiaribus obiurgare Agamemnonem. Loca Plutarchi (de audiendis poetis et Sympos. 7, 9.) ubi eadem Nestoris prudentia commemoratur, laudavit Heyn. in observv. ad h. l. — Ille seniorum conventus est *συνδοσις* *ἰδία* (ad seniores tantum pertinens) quem Nestor sibi (in ipsius commodum) machinatur. — Voc. *Φερεῖν* ut supra c. 7. §. 7. (παράδειγματα *Φερεῖν*) est: dicendo adferre.

- 233 Κουροισι μὲν etc. Il l. 9. v. 68 sqq. — Verba: *Ατρεΐδῃ σὺ μὲν* etc. Cl. Heynius cum aliis ita interpretatur: tu, pro auctoritate tua et dignitate regia rerum nunc agendarum fac initium (epulas parando.) Quid, si vocabulo *αρχεῖν* h. l. potius *inperandi* notio tribuatur (tum tu potius inperando res nunc agendas administra)? Commendant eam, opinor, partim opposita: *κουροισιν* — *ἐπιτέλλομαι*, partim ratio subiecta: *σὺ γὰρ βασιλεύτερος ἐσσί*. Sententia primaria non mutatur. — Pro *βασιλεύτερος* in Homeri libris scr. et edd. vulgo *βασιλευτάτος* leg. exceptis paucis editi. quae in margine comparativum exhibeant. Vd. §. 14. n. 225. — Pro *οὐ τι αἰεκές* (i. e. nullo plane modo iniquum videtur) apud Homerum (praeter paucos libros ubi *τι* legitur) exstat lectio in pluribus quoque rhetoris nostri codd. obvia *οὐ τοι αἰεκές*. — *πολλῶν δ' ἀγρομένων* etc. Tres versus verba: *εοικέ* — *αιεκές* inter et: *πολλῶν δ' ἄγρ.* interpositi a nostro haud dubie propterea omittuntur, quod ad apparatus convivii potius, quam ad id, cuius causa Nestor epulas institui voluit, pertinent.

- 234 *ἀναβηλλόμενος* etc. Quod dicendum erat, dicturumque se esse promiserat Nestor, differt in aliud tempus, quasi eodem

„Jovenibus quidem haec praecipio; at deinde, Atrida, tu quidem incipias, tu enim es superior. Prae-
be convivium senibus, decet te, nequaquam est
indecorum. — Multis autem congregatis, illi ob-
sequeris, qui optimum consilium deditit.“

Tum, differens ipsius consilium, quasi de eodem mox iterum dicturus, obscurius tamen significat, 'et causas, cur Achillem exorari oporteat, indicat, non sine magna gravitate haec dicens Agamemnoni:

„Valde enim opus est omnibus Graecis consilio bono
ac prudenti, cum hostes prope naves accendant
ignes multos. Quis possit in his laetari?“

Addit insuper, rem ita esse necessariam, ut nullo modo differri queat, sed quam primum fieri debeat:

„Nox autem haecce vel perdet exercitum, vel servabit.“

Haec coram omnibus dixerat. Mox vero, senioribus solis congregatis, quasi rem antea comprobaverit, neque copiosa oratione opus habeat, detegit figuram, omnia perspicue exponens:

„Nemo enim alius sententiam meliorem ea excogitaverit, quam ego et olim mente concepi, et nunc
„te-

consilio s. eadem de re (sic ταυτο) mox iterum sit verba facturus. Patet haec non modo ad verba: πολλων δ' αργοι. sed etiam ad illa superiora: ἀλλ' αὖ γων etc. respicere.

235 σταγει βιαιως. Gravi usus oratione necessitatem consilii prudentis capiendi (instantibus hostium copiis) significat; quod consilium universa h. l. indicatum ad Achillem placandum pertinet.

236 μαλα δε χρεω — και τυκινης suppl. βουλης ικανη s. καταλαμβάνει. De formulis Homero satis usitatis χρεω (s. χρεω) ικανη επι τινα s. καταλαμβάνει vd. Heynius in varr. lectt. et observ. ad h. l. — ταδε γηθησεις i. q. δια ταυτα γηθησ. —

237 εις αναβολας inter eas formulas pertinet, quibus praep. εις Accusativo iuncta adverbii vices gerit. Vd. Vigerus l. l. ed. Herm. Vol. II. p. 596.

238 νυξ δ' ηδ' etc. consilia, quae hac nocte capientur vel servabunt, vel perdent Achiivos.

239 ωςπερ αποδειξας, quasi id, quod nunc dicendum erat, iam probaverit, (oratione antecedenti, quae Nestoris consilium obscurius innueret) ideoque multa oratione minime indigeat.

240 ου γαρ τις νοον etc. v. 104 sqq. — νοος i. q. νοημα, animi sententia, consilium. — Pro αλλος (quae vulgaris est librorum Homerr. et scrr. et edd. lectio, itemque in edd. rhetoris nostri vulgo obvia) in codd. nostri et paucis Ho-

Ἐξέτι τῷ, ὅτε, διογενὲς, Βρισηίδα κέρην
 Χαομένην Ἀχιλλῆος ἔβης κλισίῃθεν ἀπέρχας,
 Οὐ τι καὶ ἡμέτερόν γε νόον· μάλα γάρ τοι ἔγωγε
 Πολλὴ ἀπεμυθεύσμεν· σὺ δὲ σὺ μεγαλήτορι θυμῷ
 Εἰξας, ἄνδρα φέρισον, ὃν ἄθανατοὶ περ ἔτισαν,
 Ἥτιμσας· ἐλὼν γάρ ἔχῃς γέρας —
 εἴτ' ἐπάγει·

— ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν

Φραζώμεσθ', ὡς κέν μιν ἀρυσσάμενοι ²⁴¹ πεπείθοιμεν,
 Δώροισίν τ' ἀγνοῶσιν, ἔπασσί τε μιλίχλοισιν.
 καὶ πείθεται τούτοις ὁ Ἀγαμέμνων. ἔτος σοι ὁ τρόπος τῷ καὶ
 ὡς ἀναβαλλόμενον ²⁴² εἶρεῖν, ἤδη λέγειν τὸν ἐσχηματισμέ-
 νον λόγον.

ι. Ἐπανελέσθωμεν ἐπὶ τὸν ὑπόλοιπον λόγον τὸν περὶ
 τῶν τὰ ἐναντία λεγόντων, καὶ τὰ ἐναντία βεβημένων οἷς λέ-
 γεται τῷ τούτῳ τῷ λόγῳ παράδειγμα ὁ τῷ Ὀμήρῳ ἐστὶν
 Ἀγαμέμνων, ἐν ²⁴³ τῇ ἀποκείρῃ τῶν Ἑλλήνων τὸ εἶδος ²⁴⁴
 τῶν

meri libris exstat ἄλλον. Utrumque sententiam commodam
 praebet. — ἔστι τοῦ i. q. ἐπὶ τῷ χρόνῳ, ὅτε α. ἔξ του. —
 Διογενὲς vulgo et in Homeri et in rhetoris nostri editt. legi-
 tur. Verum partim in Scholl. et codd. quibusdam poetae,
 partim in rhetoris codd. Διογενεὺς exstat. Bene monuit
 Heyn: in varr. lectt.: et observ. ad h. l. utrumque ferri
 posse, cum Διογενὲς sit honorifica Agamemnonis appellatio,
 non abhorrens a callido Nestoris ingenio Agamemnonem sibi
 conciliaturi priusquam diceret, quae forsitan minus grata
 possent videri; Διογενεὺς vero Genitivus ad Achilleum referen-
 dus (sublatis commatibus vulgo post οὗτοί τε διογενεὺς positis)
 cui tale epitheton cum alibi tum h. l. satis apte conveniat. —
 Pro τοὶ ἐγωγε vulgo apud rhetorem nostrum τι συ. legab.
 At cum non viderem, quid h. l. sibi velle additum ti,
 praestare putabam lectionem τοὶ recipere in codd. Colb. et
 Cant. obviam, quam Homeri libri constanter tenent. —
 πολλὴ ἀπεμυθεύσμεν. Tuetur rhetor noster lectionem in Ho-
 meri libris vulgo receptam ἀπεμυθεύσμεν, quam Scholl. bene
 interpretantur: ἀπηγορεύον, ἐκωλύον, dissuadendo prohibere
 studium. Neque mutatur sententia lectionibus, quarum ve-
 stigia in Scholl. et Hesychio deprehenduntur: ἀπεμυθεύμεν,
 et ἀπεμυθεύσμεν (vd. Heynius in varr. lectt. et observ. ad h. l.)
 De re ipsa vd. Il. l. i. v. 254 — 284. — μεγαλήτορι θυμῷ
 etc. θυμῷ cum in Homeri carm. omnino de mentis hu-
 manae affectibus eorumque vi dicatur, potest h. l. pariter
 ad iracundiam quam ad superbiam Agamemnonis referri. —
 ὃν ἄθανατοὶ περ etc. Achilles (ut bene vidit Heyn. in notis
 textui subi.) vel propter animi corporisque dotes, quibus
 Dii ipsum ornaverint, ab illis honoratus dicitur, vel propter
 terca, quod exercitus Graecorum, Achille socio destitutus,
 Diis ita volentibus, cladem perpeusus fuerit, unde omnes

„teneo, ex eo inde tempore, quo tu, generose,
 „Brisei filiam puellam ab irati Achillis tentorio ab-
 „stulisti, minime e nostra animi sententia; valde enim
 „tibi multis dissuadebam; tu vero graviter irato
 „animo cedens, virum fortissimum, quem Dii
 „honorarunt, contumelia adfecisti; creptum enim
 „tenes praemium.“

His addit:

„Verum nunc etiam deliberemus, quomodo ipsum
 „placantes flectamus et donis gratis, et sermone
 „blando.“

Quibus consiliis Achilles obtemperat. Haec igitur est ratio sermonum figuratorum, quibus, dum rem dicendam in aliud tempus differimus, eo ipso animi sententiam figurate explicamus.

§. 5. Accedamus ad reliquam disputationis partem, quae ad eos sermones pertinet, ubi dicentes contraria iis, quae efficere volunt, proferunt. Eiusmodi orationis exemplum praebet Agamemnon Homericus, qui eo loco, ubi Graecos explorare studet,

intelligerent, quantum ab unius Achillis virtute penderet. Videtur tamen posterior ratio et Nestoreae orationis consilio esse accommodatio, et eo commendari, quod ita maiori vi et gravitate verbis: εν — ερισαν opponatur ητιμησας. — ητιμησας i. q. probro adfecisti eum, auferenda Briseide pulcra, quam ille e praeda acceperat fortitudinis praemium. Hanc enim notionem iniuria aliquem eo adficiendi, quod virtutis praemium ei auferas, pluribus locis Homerr. ubi formula ατιμαν τινα occurrit praecipue esse spectandam, abunde probavit Heynius in excursu VI. ad Il. I. I. (Vol. IV, p. 182.)

241 αρισσάμενοι πεπιθόμεν. Deliberemus, num s. quam ratione Achillem placare possimus; nisi malis Aristarchi lectionem πεπιθόμεν amplecti et ita vertere: inveniamus (deliberando) rationem quandam, ut eum flectamus. Vd. Heynii exc. I. ad l. 9. Vol. V. p. 694. αρισσάμενοι i. q. αρεσάυτες.

242 ως αναβαλλόμενον etc. Vd. §. 12. in.

§. 15.

243 εν τη αποπειρα. Vd. §. 12.

244 το ειδος — παραδους. Cod. reg. 1. παραδιδους exh. Rectius tamen vulg. lectio παραδους convenit tempori seq. participii προτεινους. Agamemnon Homerr. ipse discrete docet huius orat. figuratarum generis usum, dum, priusquam oratione figur. usus ad multitudinem se convertit, senibus convocatis indicat, se Graecorum animos simulato redeundi consilio esse exploraturum. Simile quid de Demesthene notatum supra legimus §. 5. — προτεινεν h. l. non esse: specie ostendere,

τῶν λόγων ἡμῖν παραδῆς, καὶ πρῶτον μὲν προτείνας τὴν ὑπό-
θεσιν.

²⁴⁵ Ἄλλ' ἄγετ' αἶ κέν πως θωρήξομεν υἱας Ἀχαιῶν.

Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔκπεσιν πείρησσομαι, ἢ θεμῖς ἐστὶ,

Καὶ Φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκλήϊτι καλεύσω.

Τμῆς δ' ἄλλοθεν ἄλλος ἐρητύειν ἐπέεσσιν.

ἐπάγει τὴν τέχνην, ἐν τῇ δημηγορίᾳ ἀθροεῖς προτάσεις προ-
τείνων, καὶ λαβὰς ἀντιλογίας ²⁴⁶ διδῶς τῷ βελομένῳ ἐναν-
τιῶσαι, καὶ σφεδόμενα λέγων. Ἰδωμεν ²⁴⁷ δ' αὐτὰ τὰ
ἔπη.

Ζεὺς μὲ ²⁴⁸ μέγας Κρονίδης ἄτη ἐνέδῃσε βαρεῖη

Σχέτλιος· ὅς πρην μὲν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν

ἴλιον ἐκτέρσαντ' εὐτείχεον, ἀπονέεσθαι.

ἔχοι ²⁴⁹ τις ἂν ἀντιπαῖν πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα· εἰ τοίνυν
υπέσχετο καὶ κατένευσεν, ὅπερ ἐστὶ μέγιστον σημεῖον τῇ ψευ-
δεῖν τὸν Διᾶ, ὡς αὐτὸς ὁ Ζεὺς δ' Ὀμήρῳ λέγει.

²⁵⁰ Εἰ δ' ἄγε τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὄφρα πεποίῃης·

Τέτο γὰρ, ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον

ἐναλ-

sed simpliciter proponere, quod vero dicturus sis, (ut c. 9.
§. 4. 5. et al.) res ipsa docet.

²⁴⁵ ἀλλ' ἄγετ' αἶ κέν etc. Il. l. 2. v. 73. sqq. Verba: ἀλλ' ἄγετ' — Ἀχαιῶν iam supra §. 12. explicuimus. — πρῶτα δ' — πείρησσομαι sc. θωρήσσομαι. — ἢ θεμῖς ἐστὶ i. q. ὡς θεμῖς ἐστὶ, re-
fer. ad πρῶτα, hoc sensu: ego rex (e more sollemni) prius omnium Achivum verbis tentabo, priusquam vos ad eandem dicatis (vd. Heynii observv. ad h. l.) Lectio εἰ θεμῖς ἐστὶ, quae in rhetoris codd. exstat, (cum vulgo in odd. lectio Homerr. librorum ἢ θεμῖς expressa sit) propterea admitti nequit, quod dubitationis significatio Agamemnoni regi h. l. minime convenit. Neque c. 9. §. 5. ubi eadem vbb. adferuntur, illa lect. varietas recurrit. — νηες πολυκλήϊδες sunt naves multis transtris (quibus remiges insidunt) instructae. Ductum esse vocab. a κλήϊς, quod in re nautica primum foramina, per quae remi in mare demitterentur, tum transtra significaret, probavit Heyn. in observv. ad li. l. — Ad ἐρητύειν (i. q. καλύπειν, prohibere, quo minus discedant) vel cum Heynio μεμνησθε, vel ex antecedd. πείρησσομεν subintell.

²⁴⁶ λαβὰς ἀντιλογίας διδούς. λαβῇ propr. id, quo aliquis s. aliquid prehendiatur et capitur) transferri haud raro ad occasionem aliquid faciendi idoneam neminem fugit. Unde λαβὴν ἀντιλογίας (quod infra brevius ἀντιλαβὴ dic.) occasio-
nem idoneam adversandi et refellendi dicentem suppedita-
re dicitur, qui argumentis infirmis (αὐδαλutoῖς) utitur. De form. σφεδόμενα λέγειν vd. §. 4. ex.

²⁴⁷ ἰδωμεν. Male codd. reg. i. et Colb. εἰδωμεν.

²⁴⁸ Ζεὺς μὲ μέγας etc. Il. l. 1. v. 112. sqq. — ατὴ ἐνέδῃσε βα-
ρεῖη i. q. ἐνεβάλεν ἡμᾶς εἰς βλαβὴν μεγάλην. De Ἀτῇ diximus

det, de hoc sermonum genere nos edocet. Ibi enim primum argumentum orationis his verbis proponit:

„Verum agite, si quo modo armemus filios Achivorum. Primum autem ego verbis illos tentabo, prouti par est, et fugere cum navibus multorum, transtrorum iubebo; vos autem verbis cohibete alii, unde alius.“

Tum artificium adhibet, ita ut in concione publica argumenta infirma proponat, et contradicendi opportunitatem multiplicem ei, qui adversari voluerit, suppeditet, dicatque mutabilia, quibus adversarius commode uti possit. Spectemus ipsa Agamemnonis verba:

„Jupiter Saturnius malo gravi me irretivit, saevus, qui olim quidem mihi promisit, et annuit, Illo bene munito exciso me esse rediturum.“

Jam facile quis possit Agamemnoni opponere: si promisit et annuit Jupiter, (quod signum certo probat, non mentiri Jovem testante ipso Jove Homérico:

„Verum age, capite tibi annuam, ut fidem habeas. Hoc enim inter immortales certissimum exhibeo signum. Nam promissum meum non est revocabile, con-

ad c. 6. §. 1. n. 8. — Jam antiquitus duplex exstitit huius vs. lectio: μέγας (quod apud rhetorem et h. l. et infra c. 9. §. 5. exhibetur) et: μέγα (pro μεγαλως accipiendum et vel cum ενδύσθην vel cum βαρύνει iungendum): vd. Heynii varr. lectt. et observv. ad h. l. — σχετλιος cum h. l. formula sit Jovem increpantis, non tam: miser, infelix, quam: iniquus, crudelis, vertendum. — ος πριν μιν etc. Patet, respicere Agamemnonem et ad portentum, quod Graecis in Aulide versantibus apparuerat, et ad Calchantis vaticinium. vd. §. 12.

249 εχου τις αν αντ. Particulam αν quae vulgo deest, e cod. reg. I. addidi. Ita mox: δικαιως γαρ αν τις αντειποι et: παλιν ειποι τις αν etc.

250 ει δ' αλς τοι etc. Il. l. 1. v. 524 sqq. — si pro se ab antiquo ew, vado: aegedum. — τοι Dorice pro σοι. — Το καταναυσθαι appellat μεγαλιν τεκμωρ, gravissimum argumentum (signum) unde certo colligi possit, ipsum promissa facturum, quod soleat ab ipso adeo inter immortales, (μετα i. q. αν), ubi cum illis agat, exhiberi. — εμιν iungendum verbis: οτι κεν κεφαλη etc. — Consentiant rhetoris nostri libri scr. et edd. in addenda voc. γ' post απελευτητον, quae in Homeri libris pluribus deest, et ab Heynio recte propterea damnatur, quod apud Homerum omnibus iis locis, ubi nominasi metro fulciendo inserviat, ferri nequeat. vd. eius varr. lectt. et observv. ad h. l. itemque ad v. 491.

Τέκνωρ· ἔ γάρ ἐμὸν παλινάγρετον, εἰδ' ἀπατήλεν,
 Οὐδ' ἀτέλευτόν γ' ἔτι κεν κεφαλῇ κτανέυσω.
 εἰ τοίνυν ὁ Ζεὺς ὑπέσχετό σοι, καὶ κτένευσε, πῶς ἄξιός
 ἀποπλεῖν; εἴτα πάλιν ἐπάγει·

²⁵¹ Νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βελεύσαιο, καὶ με κεύθει
 Δυσκλέα Ἄργος ἰκεῖται, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν.
 πάλιν ἀντιλαβὴν διδὼς ἐν τῷ Δυσκλέα· δικαίως γὰρ ἂν τις
 αὐτίσποι πρὸς αὐτόν, ὅτι ἔ χρη αἰσχροῦς ἀπαλλάττωται.
 εἴτα ἐξῆς λέγει·

²⁵² Οὕτω περ Διὶ μέλλει ὑπερμενέει Φίλον —
 τὴν ²⁵³ Φωνὴν αὐτὴν — ὅτι εὐχασμὸν ἔχει, ἐκ ἀπόφασιν
 σαφῆ. εἴτ' ἐφεξῆς·

²⁵⁴ Ὅς δὴ πολλῶν πολλῶν κατέλυσε κάρηνα,
 Ἥδ' ἔτι καὶ λύσει —
 πάλιν εἴποι τις ἂν πρὸς αὐτόν· Εἰ τοίνυν κατέλυσε πόλεις,
 καὶ ²⁵⁵ καταλύσει· πισυτέον τῷ Διὶ, καὶ μενετέον. ὁ δ'
 ἐφεξῆς θαυμασιῶς τρεφόμενόν ἐστιν, ᾧ χρηταὶ καὶ ὁ ἀντι
 λέγων·

Αἰσχροὺν γὰρ τόδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πύθεσθαι,
 Μὰ ψῆτω τοιοῦδε τοσόνδε τε λαὸν Ἀχαιῶν
 Ἄπρηκτον πόλεμον πολεμίζειν, ἥδ' ἐμάχεσθαι. ²⁵⁶
 αὐτὸ γὰρ τῷ τοιοῦτον αἰσχροὺν ὁ μένειν ἀξιώων προτείνει, καὶ
 ταῦτ' αὐτὰ Ὀδυσσεύς ²⁵⁷ λέγει. τὸ δὲ τέλος τῶν λόγων
 ἰσχυρῶς ²⁵⁸ ἐναντία βελομένους ἐστὶν εἰς λέγει·

Ἄλλ'

²⁵¹ νῦν δὲ κακὴν etc. Il. I. 2. v. 114 sqq.
²⁵² οὕτω περ etc. Post Φίλον deest apud rhetorem ἵνα εἴηαι. οὕτω
 patet referri ad antec. καὶ με κεύθει etc. Voc. μέλλει (h.
 I. pro soles) et add. του dubitationem exprimere videntur
 Agamemnonis id, quod his vbb. dicitur, non certo adfir-
 mare audientia.

²⁵³ τὴν Φωνὴν — σαφῆ. Accusativi τὴν Φωνὴν αὐτὴν cum non
 habeant, unde pondeant, recte quidem vidit Syburtius,
 excidisse post σαφῆ vb. δηλώσας, aut simile participium.
 Verum his nondum omnis structurae difficultas tollitur, ni-
 si scribas: τῇ Φωνῇ αὐτῇ. — εὐχασμός vox Rhetoribus usi-
 tatissima coniecturam sign. cui opponitur ἀποφασίς σαφῆς,
 certa demonstratio. v. Ernestius in lexico technol. Gr.
 rhet. sub h. v. ἔχει refer ad dicentem.

²⁵⁴ ὅς δὴ πολλῶν etc. L. 2. v. 117. 18. — κάρηνα i. q. ἀκρο-
 τώεις pro ipsa urbibus dictae. v. Hev. in notis textui
 subi. Nexum, qui haec inter et antecedd. intercedere de-
 bet, si consulimus, nulla figurae ratione habita, exprimi
 videmus animum Iovi succensentem, qui, cum aliis urbi-
 bus permultis diruendis potentiam suam satis demonstra-
 verit, nunc tamen promissum Graecis Troiae ex idium non
 praestet. Si verum Agamemnonis consilii (dissimulati) ra-
 tio habetur, patet, urbes Iove volente dirutas commemora-

„neque fallax, nec infectum, quodcunque capite
„annuero.“

Si, inquam, promisit, et annuit Jupiter, cur navigio
discedendum putas? Tum haec addit:

„Nunc autem malam fraudem struxit, inbetque me
„inglorium Argos redire, postquam multum perdidici
„populum.“

ubi vocabulo: inglorium, novam dat contradicendi
opportunitatem; merito enim aliquis hoc possit obli-
cere, non esse cum dedecore discedendum. Subiicit
haec:

„Ita enim Jovi praepotenti placuisse videtur.“
ipsa elocutione significans, se conicere potius, quam
certa uti persuasione. Sequuntur haec:

„Qui iam multarum urbium demolitus est vertices,
„et porro demolietur.“

ubi denuo dicenti adversari liceat, ita argumentando:
si igitur multas urbes demolitus est et porro demolie-
tur, fides habenda Jovi manendumque. Quae sequun-
tur mirum quam mutabilia sint et ita comparata, ut
adversarius quoque commode iis utatur:

„Turpe enimvero posteris quoque erit auditu, talem
„tantumque exercitum Achivorum adeo incassum
„bellum gerere irritum et cum viris paucioribus
„pugnare.“

Hanc enim ipsam rei turpitudinem argumenti loco pro-
ponere licet ei, qui Graecos manere iubeat; unde Ulys-
ses eadem profert. Ultima autem sermonis pars non
sine vi quadam ostendit, dicentem iis, quae dicat,
contraria velle:

„Agite

vi, quo laetiores Graeci spem capiant de Troia evertenda.
255 καὶ καταλυσὲι. Addidi e cod. reg. 1. vocab. καὶ vulgo de-
sideratum. Continetur verbis: εἰ τοίνυν — καταλυσὲι προτα-
sis, quae spectet ad verba Homerr. antea laud. οὐ δὲ —
καὶ λυσεῖ.

256 ἤδη μαχεσθαι scil. ἀνδράσι παυρότεροις; quae verba apud
poetam proxime sequuntur.

257 Ὀδυσσεὺς λέγει. Il. l. 2. v. 184. sqq.

258 ἰσχυρῶς ἐναντία etc Sensus: dum Agamemnon, proposi-
tis pluribus argumentis, quae Graecos ad bellum fortiter
continuandum potius quam ad fugam capiendam addu-
cere possent, simulatum de reditu consilium denuo propo-
nit, eaque in re vocabulo: Φευγεῖν, cui omnino turpitudi-
nis quid adhaeret, utitur, satis graviter, ἰσχυρῶς ostendit,
se contraria iis, quae dixerit, efficere velle.

259 Ἄλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼ εἶπω, πειθώμεθα πάντες,
 Φεύγωμεν σὺν νηυσὶ Φίλην ἐς πατρίδα γαίαν.
 τὸ γὰρ αἰσχρὸν τῷ ὀνόματος κατέχει μᾶλλον, ἢ ἀποπέμψαι
 τὲς Ἑλλήνας. τέτῳ γε τοι τῷ ὀνόματι καὶ Ἡρα²⁶⁰ πρὸς τὴν
 Ἀθηνᾶν χρεῖται. τέτῳ ἢ Ἀθηνᾶ πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα, τέτῳ
 Ὀδυσσεὺς πρὸς τὸ πλῆθος, καὶ ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἀ-
 χιλλεὺ τέτῳ κέχρηται, καὶ ὁλῶς Ὀμηρος πανταχῶς τὸ² τῆς
 Φυγῆς ὄνομα ἐπ' αἰσχροῦ καὶ δειλίας τάττει. ἔτῳ μὲν δὴ καὶ
 ἐνδόσιμα²⁶² καὶ εὐδαίμονα προτείνει, καὶ σφεδόμενα καὶ
 ἐναντία λέγει.

ἰς. Λοιπὸς²⁶³ δὲ ἡμῶν ἐστὶ λόγος (τῷ λανθάνειν ἢ τέ-
 χνη.) τίς ἂν ἢ τέχνη; ἢ τῷ ἦθερ²⁶⁴ προσθήκη. ὡς γὰρ
 σχετικίζων τὰς λόγους ποιεῖται καὶ ἤρξατο ἀπὸ τῶ μέμφεσθαι
 τὸν Δία καὶ βλασφημεῖν εἰς τὸν Θεόν· ἔτῳς ἐκλεψα² τὸν
 ἀπρῶ-

259 ἀλλ' ἄγεθ' etc. v. 139. 40.

260 Ἡρα πρὸς — κέχρηται. Quam Graeci praeter exspectatio-
 nem Agamemnonis consilio de reditu proposito se obsequu-
 turos esse unanimi consensu significassent, Juno Minervam
 adiit, eamque adhortata est, ut quovis pacto turpem Grae-
 corum fugam prohibere studeret, Il. l. 2. v. 157. sqq. ubi
 inter alia dicit, οὕτω δὴ οἰκόνδε, Φίλην ἐς πατρίδα γαίαν, Ἀρ-
 γεῖοι φεύξονται etc.) Cui morem gerens Minerva in ter-
 ram descendit, et Ulyssem, ut meliora persuadeat Graecis
 his verbis adhortatur: οὕτω δὴ οἰκόνδε Φίλην ἐς πατρίδα γαίαν,
 Φεύξεσθ' etc. v. 174, 75. Quid autem sibi voluerit noster
 cum diceret Ulyssem πρὸς τὸ πλῆθος dicentem voc. Φεύγειν
 uti, latere me fateor. Nostro enim loco, ubi partim singu-
 los increpans, partim ad omnes Graecos verba faciens in-
 ducitur Ulysses, (v. 188 — 332.) aliis potius vocabulis uti-
 tur. Ultimum, quod adfertur, Agamemnonis exemplum
 exstat Il. l. I. v. 173. ubi Achilli, qui minatus fuerat, se
 puella ipsi erepta, ab exercitu esse discessurum, Agamem-
 non haec respondet: Φεύγεις μάλ' εἰ τοι θυμὸς ἐπέστυται etc.

261 τὸ τῆς Φυγῆς etc. Male deest articulus τῆς in cod. Cant.

262 καὶ ἐνδοσιμα etc. Vocab. paulo rarius ἐνδοσιμον in ora-
 tione id omnino significare, quod viam muniat ad sequen-
 tem orationem probavit Ernestius in lex. techn. Gr. rhet.
 sub h. v. ex Aristot. rhetorr. l. 3. c. 14. Unde argumenta,
 quae facile redargui possent, ideoque adversario contradi-
 cendi opportunitatem satis idoneam suppeditarent, recte po-
 terant ἐνδοσιμα appellari.

§. 16.

263 λοιπὸς δὲ ἡμῶν — τέχνη. Plura habet haec vulg. loci le-
 ctio in quibus facile quisque haereat. Etenim partim non
 intelligitur, unde pendeant Nominativi ἢ τέχνη post λανθάν-
 νειν, partim offendit ambiguitas, quae inde oritur, quod
 voc. τέχνη in una eademque orationis serie bis duplici sig-
 nificatione adhibeatur (cum non possit non priori loco ad
 ipsum artificium, quod σχηματι continetur, posteriori ad

„Agite igitur, pareamus omnes consiliis meis. Fugiamus omnes cum navibus in terram patriam dilectam.“

Ipsa vocabuli (fugae) turpitudine retinet potius Graecos, quam discedere iubet. Eodem certe vocabulo Juno ad Minervam, Minerva ad Ulyssem, Ulysses ad multitudinem, Agamemnon ad Achillem loquens utitur; soletque omnino fugae vocabulum apud Homerum ubique ita adhiberi, ut timiditatis turpitudinem notet. Hac ratione orator partim ea proponit, quae contradicendi opportunitatem suppeditent, et facile redargui possint, partim mutabilia et iis, quae dicit, contraria profert.

§. 16. Restat ut de figura occultanda dicamus. Quonam artificio occultatur? Eo, quod dicendo simul animi sensus exprimitur. Loquitur enim Agamemnon) velut graviter conquerens, et initium dicendi inde ducit, quod Jovem obiurgat, et Deum maledictis petit. Sic decipit audientem consilio dissimulando. Existimant quippe audientes, dicentem, qui sui ipsius non satis compos esset, non uti diligenter composito sermone, sed adfectu perturbatum illa eloqui. Haec est methodus

artem, quae σχήμα occultetur, referri). Quid ai rhetoricam ita scripsisse putemus: λοιπὸς δὲ ἡμῖν ἐστὶ ὁ λόγος περὶ τοῦ λαμβάνων τὸν σχηματίζοντα τίς οὖν ἡ τέχνη; — Pro vulg. τί οὖν etc. legendum esse τίς οὖν εἶτο. (quod in cod. Cant. exhibetur) iam Sylburgius recte vidit.

264 ἡ τοῦ ἡθους προσθήκη. Vocab. ἡθος, quod haud raro omnem omnino animi indolem oratione significandam complectitur (vd. c. 10. in: et quae ibi in commentario copiosius ea de re disput. sunt) interdum quidem et apud nostrum et apud alios rhetores a πάθος distinguitur, ita ut illud (ἡθος) animi sensus adfectusque molliores et tranquilliores (quorum significatio praecipue valeat ad audientes oratori conciliandos) hoc (πάθος) vehementiores significet (vd. Dionys. de compos. verb. c. 22: p. 149. T. V. Reisk. idem περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθ. δεινот. §. 2. p. 957. T. VI. Reisk. add. Ernesti lex. techn. Gri. rh. sub v. ἡθος). Verum omnis omnino disputationis series docet, ἡθος h. l. sensu latiori omnes animi sensus et adfectus comprehendere. Agamemnon enim Jovem increpans non leniorem sed vehementiorem adfectum dicendo exprimebat, quem ipse scriptor mox πάθος appellat.

265 οὕτως ἐκλεψε. Callido decipit audientem, cum adfectu simulando omnia ex vera animi sententia dicere videretur. De voc. κλεπτειν vd. §. 6. n. 96:

N

ἀκρασίας ἐκ ἀκριβεῖ λόγῳ χρωμένον, ἀλλὰ πᾶσι ταῦτα δι-
 ξέναι. αὕτη ²⁶⁷ καὶ τὸν σχηματίζοντα τὸν σχηματισμὸν
 τῆτον τῇ λαθεῖν ἢ μεθόδος. ἔχει ἔν συμπλοκῇ ²⁶⁸ πίσεων,
 ἥπερ μεγίστη σχημάτων μέθοδος, ²⁶⁹ ἅπερ ἂν εἶπες εἰς ἀπλὴν
 ὑπόθεσιν, τὰ αὐτὰ λέγοντα ἐπὶ τῶν πλαγίων λόγων τὸ σχή-
 μα περιβαίνειν, συγκατασκευάζοντα τὸν οἰκίδν ἀγῶνα τῷ κοι-
 νῷ, ὡς ἔμαθες παρὰ Δημοσθένους, παρὰ Θεκυδίδου, παρὰ
 Πλάτωνος, εὐδιάλυτα λέγειν, σφεφομένοις χρῆσθαι λόγοις
 ἐν προσκοίῃσι πᾶσι. καὶ ὅπως εἰδέναι χρῆ. ὅτι τὰ σχήμα-
 τα ἐχὶ ²⁷⁰ προσκρέματά ἐσιν ὀνομάτων, ἀμφιβολίαι λεγό-
 μενα, ἀλλὰ ἀγῶνες ὅλοι τέχνη τῆς συμπλοκῆς ²⁷¹ διοικημένοι·
 ἡ μὲν γὰρ ²⁷² αἵρεσις ἀπλὴ τῶν σχημάτων· ἡ δὲ κατασκευὴ
 τῶν κεφαλαίων ἐκείνων, ὡς δὲ ἀπλῶν πορευομένη, τὰς πλα-
 γίας περαινέει λόγους.

ΚΕΦ. 9.

Περὶ ἐσχηματισμένων δεῦτερον.

ἂ. Τολμῶσι τινες λέγειν, ὅτι ἐν ἐσχηματισμένῃ
 ἰδέα ¹ λόγων. θαῖ γὰρ ἀπλῶς λέγειν, ἢ μὴ λέγειν. καὶ γὰρ
 εἰδέν

266 ὑπο ἀκρασίας. ἀκρασία, intemperantia, quae iram reprimere et cohibere nescit, non utitur λογῳ ἀκριβεῖ i. q. oratione, quae diligenter evitet omnia, quibus alius possit offendi.

267 αὕτη καὶ — ἡ μέθοδος. Rectius procedet oratio, si verba hoc ordine legantur: αὕτη καὶ τοῦ λαθεῖν τὸν σχηματίζοντα τὸν σχηματισμὸν τῆτον ἢ μεθόδος.

268 συμπλοκῇ πίσεων. Ita e cod. reg. i. pro vulg. πίσεων edendum putavi, cum omnis sententiae ratio numerum Plutalem efflagitaret. De συμπλοκῇ vd. §. 8.

269 σχημάτων μέθοδος. Quod vulgo constanter legeb. μεγεθος (ortum haud dubie ex antec. μεγιστή) h. l. sensu caret. cfr. §. 3. μεγιστή δὲ καὶ βαρυτάτη ἐν τούτοις τοῖς λόγοις μέθοδος etc.

270 οὐχὶ προσκρούματα etc. ἀμφιβολίαι sunt ambiguous dicendi rationes, quae inde oriuntur, quod vel structura verborum dubia est et ambigua, vel unum idemque vocabulum duas habet significationes (vd. Quinctil. institt. orr. l. 6. c. 3. Ernesti lex. techn. Grr. rh.) Eae h. l. impedimenta s. offendi-cula orationis, προσκρούματα, dicc. (vd. de voce. προσκρούειν et προσκρούματα D'Orvillius ad Charit. p. 452. Bergler ad Alciphronis epist. i. 37.) quippe in quibus lector dubius haeret, et quasi offenditur. Pro ἀμφιβολίαι ut vulgo in add. recte legitur, perperam codd. exhib. ἀμφιβολίας.

271 διοικημένοι. Vulg. lectio διοικουμένης omni reliquae verborum structurae adversatur.

272 ἡ μὲν γὰρ αἵρεσις etc. Cum αἵρεσις (delectus) figurarum opponatur τῇ κατασκευῇ τῶν ἀκρίων κεφαλαίων (ipsi singulo-

dus illius orationum figuratarum generis ita adhibendi,
 ut alios lateat artificium. Continet igitur aliquam ar-
 gumentorum coniunctionem, quae figurarum metho-
 dus maximam requirit artem, dum, quae in causa sim-
 plici esses dicturus, eadem in obliqua oratione profe-
 rendo figuram perficis, in iis, quae audientes cupiant
 et expectant, pariter quam in iis, quae ipse efficere
 cupis, elaborans (quod e Demosthene, Thucydide, et
 Platone cognovisti), itemque, quae facile redargui
 possint, profers, et mutabilibus argumentis uteris si-
 mulando animi adfectu. Omnino autem hoc teneri
 oportet, figuras non esse vocabulorum quaedam offen-
 dictula, quae amphiboliarum nomine veniant, sed in-
 tegras orationes coniunctionis (argumentorum ope per-
 tractatas. Nam inventio quidem orationum figuratarum
 simplex est, sed artificiosa singulorum capitum per-
 tractatio, dum omnia simpliciter persequi videtur, ob-
 liquas orationes perficit.

CAPUT NONUM.

De orationibus figuratis commentatio secunda.

§. I. Sunt, qui negare audeant, esse omnino
 aliquod genus orationum figuratarum. Etenim aut
 sim-

rum capitum pertractationi, quae, dum simplicitatis spe-
 ciem obtendit, dissimulatum consilium consequi studet, ideo-
 que orationes efficit πλαγιους, vd §. 2) patet, delectum
 figurarum s. orationum figuratarum propterea h. l. *simplicem*
 dici, quod is, qui figuratam orat. sit propositurus, tamen
 unam tantum dicendi materiem, eidemque accommodata
 orationis argumenta eligit, ita ut ea, quae pertineant ad
 αγωνα διπλων in modo, quo haec argumenta (καθαλαία) per-
 tractentur, potius quaerenda sint. Nequeo tamen coniectu-
 ram tacere, quae mihi locum diligentius spectanti in men-
 tem venit, scripsisse rhetorem η μὲν γὰρ εὐρεσις etc. inven-
 tio rerum argumentorumque in orat. figur. tractandorum)
 cum saepius apud rhetores εὐρεσις ipsi κατασκευη opponatur.
 vd. Ernesti in lex. saepe laud. sub v εὐρεσις. — Ceterum
 sponte patet, omnem hanc enunciationem: η μὲν γὰρ τε-
 ραιναις λεγουσιν nonnisi ad vbb. αλλα αγωνες ολοι etc. inprimis
 ad vb. διοικουμενοι respicere, explicationis causa additam.

Caput IX.

§. I.

1 ιδκα i. q. ιδος c. §. §. I. 2.

ἔδὲν πλέον ² τῷ καὶ ὑπόνοιαν λέγειν. εἰ ³ γὰρ συνήσιν ὁ ἀκέων, ἐξ ⁴ ἰσθ κατέστηκε τῷ φανερώς ἀκέοντι· εἰ μὴ συνήσιν, πλέον ἔδὲν τῷ λέγοντι. ἡμεῖς δὲ φάμεν, ὅτι τοσέτον ἀπέχει ὁρθῶς λέγειν. ὁ λέγων μὴ εἶναι σχηματισμένος λόγος, ⁵ ὥστε τὸν αὐτοῦ ἔδει λέγος ἀσχηματιστος, ἔδὲ ἀπλῆς λόγος ἔδει. καὶ δὴ ἀπὸ τῶν συντροφῶν καὶ συνήδων ἀρχώμεθα. τὸ προσὰγορεύειν ἐννυ σχήματος ἔ γίνεται· ὁ μὲν φιλοφρόνως προσάγορεύει. ὁ δ' αἰδημόνως· ὁ δὲ σκώπτων· ὁ δὲ ἰλαρῶς· ὁ δὲ, ὡς θωμάζων. αἱ κλήσεις εἰς ἴδια δεῖπνα σχηματισμῷ δεόνται· ἔ γὰρ πάντας ὁμοίως τις καλεῖ, ἀλλὰ ἐκάστῳ ⁶ τὴν πρέπεν κλῆσιν προσέειπεν. αἱ τῶν δανεισμάτων ἀπαιτήσεις ἔ πρὸς πάντας ὅμοιαι, ἀλλ' εὐπρεπείας δεόνται καὶ διοικήσεως· καὶ αἱ μὲν εἰσι θρασυταραι· αἱ

² του καὶ ὑπόνοιαν λέγειν. καὶ ὑπόνοιαν λέγειν i. q. ita dicere, ut audienti aliud quid subintelligendum relinquatur (σχηματισμένως λέγειν.) Ita allegoriae interdum ipsae dicuntur υπονοιαί. vđ. Gottloeber ad Thucydids λόγον επιταφίον c. 41. p. 94. Ernestius in lex. saepius laud. sub. v υπονοια. — Pro vulg λέγει sensu requirente e cod Colb. edidi λέγειν. — Nolim vero cum Sylburgio τῷ in τῷ mutare. Alia est ratio loci, qui mox sequitur: εἰ μὴ συνήσιν, πλέον οὐδὲν τῷ λέγοντι. Ibi enim de dicente, qui nullum percipiat commodum, hic de ipso dicendi genere, unde nulla redundet utilitas, agitur (πλέον i. q. ωφέλημα. vđ. Reiskii index Demosth. sub h. v.)

³ εἰ γὰρ συνήσιν etc. Non male coniecit Wolfius, ante γὰρ voculam μὲν itemque in seqq. ante μὴ συνήσιν voc. de excidisse.
⁴ ἐξ ἰσθ κατέστηκε. Etsi, inquit, concedatur, auditorem, cui aliquid oratione figurata proponatur, eodem modo mentem dicentis adsequi posse, quo intelligat is, cui oratio simplex tradatur, (ita ut, quod orator intelligi voluerit, φανερώς, primo obtuitu, nullo quippe figurae involucri tectum percipiat); tamen inde non patet, quid lucri redundaverit in eum, qui mentem oratoris figurate dicentis assequeretur. Quid igitur iuvat per ambages incedere, ut efficias, quae longe faciliori et simpliciori modo effici possint? Responderi debebat, usum orationum figuratarum non tam eo pertinere, ut rectius s. facilius intelligatur id, quod orator intelligi voluerit, quam eo, ut audientes facilius conciliantur dicenti, et ad persuasionem perducantur. Alia via rhetor noster homines illos refutaturus incedit, dum comprobare studet, nullam facile cogitari posse orationem ἀσχηματιστον, quod quam recte fiat, mox videbimus — ἐξ ἰσθ κατέστηκεν i. q. non differt a φανερώς ἀκέοντι ratione habita cognitionis. κατέστηκεναι saepe pro simpl. εἶναι dic. vđ. D'Orvillius ad Charit. p. 505.

⁵ ὥστε τοῦ αὐτοῦ etc. Lucem hia et seqq. circumfundit locus classicus Quintilianiani instit. orat. l. 9. c. 1. „duobus modis „dicitur (figura). Uno, qualiscunque forma sententiae sit, „cut in corporibus, in quibus, quoquo modo sint composita,

simplici existimant aut nulla oratione esse utendum; neque commodi quid exinde redundare, quod ita dicamus, ut audienti aliud quid intelligendum relinquamus; cum, si intellexerit auditor, non praestet tamen intelligendo ei, qui mentem dicentis primo obtinuit perdeperit, si minus, nil prosit figura dicenti. Nos vero contendimus, tantum abesse, ut verum assequatur, qui neget, orationes esse figuratas, ut potius nulla possit esse figurae expertis oratio, nulla simplex. Initium rem comprobandi ab iis ducamus, quae nobiscum quasi adolescant, nobisque maxime sint familiaria. Nulla fit compellatio sine figura. Alius enim benevole compellat, alius verecunde, alius irridendo, alius hilariter, alius velut admirabundus. Eodem modo invitationes ad epulas privatas figura indigent. Non omnes enim eodem modo invitamus, sed cuique applicamus eam, quae dignitati eius conveniat, invitandi rationem. Item, quae mutuo dedimus, non ab omnibus eodem modo repetuntur, sed indigent eiusmodi exactio-

„antique habitus est aliquis. Altero, quod proprie schema „dicitur, in sensu vel sermone aliqua a vulgari et simplici „specie cum ratione immutatio.“ Quamquam omnino recte dicitur, nullam esse orationem *ασχηματιστον*, si quis latiore illam vocabuli *σχημα* notionem sequatur, tamen facile patet, eam minime ad nostrum locum pertinuisse. Quae enim proprie dicuntur orationes *σχηματ.* non propterea ita vocantur, quod omnino certa quaedam sit earum conformatio, sed ideo, quod a simplici et vulgari dicendi genere recedant, et ad eas orationis conformationes pertineant, quae non modo, ut mens audientis intelligat, quae orator intelligi velit, efficiant, sed praeterea singularem quandam vim in animi vires inferiores (animum conciliandum movendumque) exserant. Ipsa exempla, quae mox adferuntur, ostendunt, discrimen, quod latiore illam et angustiore *σχηματος* notionem interesset, nostrum vel omnino non satis perspexisse, vel h. l. non ita, uti par esset, perpendsisse. Allatis enim exemplis, quae fere omnia ad utramque *σχηματος* notionem revocari commode possunt (prouti aliquis benevolentiam, verecundiam, hilaritatem, admirationem, indignationem, vel figurato sermone, v. c. apostrophe, hyperbole, etc. vel simplici et maxime vulgari exprimat) addit το της ειρωνειας σχημα, figuram του σκωπτοντος, quae, cum per contrarium aliud contrarium significet, ideoque a vulgari et usitatissimo dicendi genere maxime recedat, angustiori sensu *σχημα* dicitur. Cfr. not. i. ad c. 8. §. 1.

6 *εκασω την προπευσαν κλησιν προςιθην*, applicat cuique eam κλησιν, quae homini conveniat, i. q. diversos homines modo diverso ad epulas vocat.

αὶ δὲ μετριώτεραι· αἱ δ' ἄλλης προφάσεως δέονται. ⁷ ἵνα βραχέως εἶπω, οἷον τὸ τῆς εἰρωνείας σχῆμα ἐσχηματισμένον λόγῳ ⁸ σημειῶν ἐστίν.

β'. Δεῖξωμεν δὲ καὶ ἀγῶνας ⁹ ὅλης ἐσχηματισμένους, καὶ λόγους δημηγορικὰς ἐσχηματισμένους, καὶ ¹⁰ πανηγυρικὰς ἰδέας, καὶ ἀποφανόμεν τῶν σχημάτων τὰ εἶδη. ἔστι δὲ ταῦτα· ἥτοι ¹¹ λέγει μὲν, ἃ βέλεται, εὐπρεπῶς δὲ λέγει· ἢ ἕτερα προτείνων, ἕτερα διοικεῖται· ἢ τὰ ἐναντία προτείνων, τὰ ἐναντία διοικεῖται. τούτων ¹² τὰ παραδείγματα καὶ τὴν διδασκαλίαν Ὀμηρος (πάντων) παραδίδωσι.

γ'. Τὸν λέγοντα ¹³ ζητεῖν εὐπρεπῶς λέγειν δεικνυσθαι ἐπὶ τῆς Ἰριδος καὶ τῆ Πασιδῶνος ἀγανακτικῆς πρὸς τὸν Δία· παραινεῖ ¹⁴ αὐτῷ ἢ Ἰρις εὐπρεπέστερον λέγειν, ἢ ἀκινδυνότερος ¹⁵ ὁ λόγος ἢ· καὶ ταύτῃ παραινῶσα ἐν τῇ παρρησίᾳ, τῆς παραινέσεως τὸ εὐπρεπὲς διοικεῖ· ὥς καὶ τὸ παρ' ἀγγελμῶ ἐστίν, καὶ ἡ τέχνη παραδιδόμενη.

Οὕτω

⁷ ἵνα βραχέως εἶπω etc. Particula δὲ quam Wolfius post ἵνα inseri voluit, h. l. abesse potest.

Commemoratis aliis exemplis, unde rhetor probaturus esset, non modo esse orat., σχηματ., sed adeo nullam reperiri orationem ἀσχηματ. addit exemplum satis frequenter obvium, quod ipsi luculentissimum huius rei argumentum continere videtur, το τῆς εἰρωνείας σχῆμα. Hinc dicit, ἵνα βραχέως εἶπω ne pluribus hac de re dicere debeam (in hoc uno acquiescam.) De re ipsa vd. n. 5.

⁸ σημειῶν ἐστίν. σημειῶν argumentum dic. unde pateat, esse omnino λόγον ἐσχηματισμένον. Vd. Ernesti in lex. techn. Græc. rh. sub v. σημειῶν.

§. 2.

⁹ καὶ ἀγῶνας. Vocab. ἀγῶνας cum h. l. iungatur λόγοις δημηγορικοῖς et πανηγυρικοῖς, non potest non proprio orationum iudicialium significatu accipi.

¹⁰ καὶ πανηγυρικὰς ἰδέας i. q. λόγους ἰδέας πανηγυρικής. vd. c. 6. §. 1. n. 19.

¹¹ ἥτοι λέγει μὲν, ἃ βουλεται, εὐπρεπῶς δὲ λέγει. Sic immutandam putavi vulgarem lect. sensu destitutam: ἥτοι λέγειν μὲν βουλεται, εὐπρεπῶς etc.

¹² τούτων τὰ παραδείγματα etc. Vulgo sic legebatur: τούτων τὰ παραδείγματα καὶ ἡ διδασκαλία, Ὀμηρος πάντα παραδίδωσι; ubi neque patebat, a quonam vocab. regerentur vbb. ἡ διδασκαλία, neque, quid sibi vellet Accusativus πάντα. Quibus difficultatibus merito offensus Sylb. duas loci emendationes proposuit, vel ita scribendum existimans: τούτων τὰ παραδείγματα καὶ τὴν διδασκαλίαν Ὀμηρος πάντων παραδίδωσι, vel hoc modo: τούτων τὰ παραδείγματα ἡ διδασκαλία ἡ Ὀμήρου πάντα (s. πάντων) παραδίδωσι. i. e. horum omnium exempla suppeditat disciplina Homérica, s. Homerus, qui harum rerum doctrinam nobis tradit, (scil. adhibendis illis figurarum generi-

fiones aliquo decori studio et prudenti tractatione; solentque aliae severiores esse, aliae leniores, aliae alio obtentu indigere. Ut paucis dicam, ipsa (v. c.) ironiae figura probat, esse orationem figuratam.

§. 2. Verum integrarum quoque orationum forensium, suasionum, laudationumque figuratarum exempla proferemus, et diversa figurarum genera explicabimus, quae huc redeunt, ut aliquis vel, quae velit, dicat, decenter loquendo, vel alia obtendat, alia efficere studeat, vel contraria iis, quae obtendat, machinetur. Horum omnium exempla praefert et rationem docet Homerus.

§. 3. Exemplum oratoris, qui in dicendo decorum sectatur, ostendit eo loco, ubi de Iride et Neptuno ovi succensenti sermo est. Suadet enim Iris Neptuno, ut magis decore loquatur, quo tutior sit oratio. Methodus, qua decorum in suadendo servare studet, dum animi sententiam libere eloquitur (ita ut pariter, artis praeceptum tradatur, quam artis ipsius usus fiat) haec est:

„Itane

bus.) Priorem rationem a me in textum receptam et versione latina expressam ideo posteriori praefendam putavi, quod partim formula: disciplina Homérica tradit exempla orationum figuratarum, rhetoris nostri dictioni minus accommodata et artificiosior videretur, partim priorem emendat. pluribus locis Homericis in seqq. allatis optime convenire intelligerem, ubi personae loquentes non modo σχηματι utantur (ita ut παραδειγματα inde petere liceat) sed etiam consilium rationemque figurae adhibendae commemorent, ideoque praeter exempla διδασκαλίαν quoque tradant (Il. l. 15. v. 201 seqq. vd. §. 3. Il. l. 2. v. 72. sqq. vd. §. 5. coll. c. 8. §. 5. et §. 15.)

§. 3.

13 τον λεγοντα — δεικνυσιν i. q. οτι ο λεγων ζητει ευπρεπως λεγειν, δεικνυσιν etc.

14 παραινει αυτην. Ita e cod. Cant. edidi, cum vulgo perperam legeretur αυτου.

15 εν ακινδυνωτερος etc. Ita c. 8. §. 2. δι' ασφαλειαν προς τους ακουοντας

Locus Homer. exstat Il. l. 15. v. 200 sqq. Neptunus cum in pugna a partibus Graecorum stetisset, vehementer succensebat Jovi Troianos iuvanti, quippe qui Neptunum Iride ad eum ablegata, ab incoepto desistere iuberet, gravibus minis interpositis. Oratio Neptuni (v. 185 — 200.) qua animum fortem et inavidum significaverat, cum ita esset comparata, ut non posset non offendere Jovem, suadet ei Iris, ut animum flectat, et, quae grata sint Jovi, agat di-

τῶν λόγων ἡμῖν παραδὲς, καὶ πρῶτον μὲν προτείνας τὴν ὑπόθεσιν.

²⁴⁵ Ἄλλ' ἄγετ' αἶ κεν πῶς θωρήξομεν υἱας Ἀχαιῶν.

Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπετιν πειρήσομαι, ἣ θείης ἐστὶ,

Καὶ Φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκλήϊτι κελεύσω.

Ἕμεῖς δ' ἄλλοθεν ἄλλος ἐρητύειν ἐπέεσσιν.

ἐπάγει τὴν τέχνην, ἐν τῇ δημηγορίᾳ ἀδυνεῖς προτάσεις προτείνων, καὶ λαβὰς ἀντιλογίας ²⁴⁶ διδὼς τῷ βελομένῳ ἐναντιῶσαι, καὶ σφεδόμενα λέγων. Ἰδωμεν ²⁴⁷ δ' αὐτὰ τὰ ἔπη.

Ζεὺς μὲ ²⁴⁸ μέγας Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδῃσε βαρεῖη

Σχέτλιος· ὅς πρὶν μὲν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν

Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον, ἀπονέεσθαι.

ἔχοι ²⁴⁹ τις ἂν ἀντιπεῖν πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα· εἰ τοῖον ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν, ὅπερ ἐστὶ μέγιστον σημεῖον τῇ ψευδοῖν τὸν Δία, ὡς αὐτὸς ὁ Ζεὺς δ' Ὀμήρῳ λέγει.

²⁵⁰ Εἰ δ' ἄγε τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὄφρα πεποιθῇς.

Τέτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον

ἐναλ-

sed simpliciter proponere, quod vere dicturus sis, (ut c. 9. §. 4. 5. et al.) res ipsa docet.

²⁴⁵ ἀλλ' ἄγετ' αἶ κεν etc. Il. l. 2. v. 73. sqq. Verba: ἀλλ' ἄγετ' — Ἀχαιῶν iam supra §. 12. explicuimus. — πρῶτα δ' — πειρήσομαι sc. θωρήσσειν. — ἡ θείης ἐστὶ l. q. ὡς θείης ἐστὶ, refer. ad πρῶτα, hoc sensu: ego rex (e more sollemni) primus omnium Achivos verbis tentabo, priusquam vos ad eodem dicatis (vd. Heynii observ. ad h. l.) Lectio αἶ θείης ἐστὶ, quae in rhetoris codd. exstat, (cum vulgo in edd. lectio Homeri, librorum ἣ θείης expressa sit) propterea admitti nequit, quod dubitationis significatio Agamemnoni regi h. l. minime convenit. Neque c. 9. §. 5. ubi eadem vbb. adferuntur, illa lect. varietas recurrit. — νηες πολυκλήιδες sunt naves multis transtris (quibus remiges insidunt) instructae. Ductum esse vocab. α κλήϊς, quod in re nautica primum foramina, per quae remi in mare demitterentur, tum transtra significaret, probavit Heyn. in observ. ad h. l. — Ad ἐρητύειν (i. q. κωλύειν, prohibere, quo minus discedant) vel cum Heynio μοινησθῃ, vel ex antecodd. πειρήσῃ subintell.

²⁴⁶ λαβὰς ἀντιλογίας διδούς. λαβῇ propr. id, quo aliquis s. aliquid prehenditur et capitur) transferri haud raro ad occasionem aliquid faciendi idoneam neminem fugit. Unde λαβὴν ἀντιλογίας (quod infra brevius ἀντιλαβῇ dic.) occasionem idoneam adversandi et refellendi dicentem suppeditare dicitur, qui argumentis infirmis (αὐδ' αὐτοῖς) utitur. De form. σφεδόμενα λέγειν vd. §. 1. ex.

²⁴⁷ ἰδωμεν. Male codd. reg 1. et Colb. εἶδωμεν.

²⁴⁸ Ζεὺς μὲ μέγας etc. Il. l. 1. v. 112. sqq. — ατῇ ἐνέδῃσε βαρεῖη l. q. ἐνεβάλην εἰς εἰς βλαβὴν μεγάλην. De Ἀτῇ diximus

det, de hoc sermonum genere nos edocet. Ibi enim primum argumentum orationis his verbis proponit:

„Verum agite, si quo modo armemus filios Achivorum. Primum autem ego verbis illos tentabo, prouti par est, et fugere cum navibus multorum transtrorum iubebo; vos autem verbis cohibete alii, unde alius.“

Tum artificium adhibet, ita ut in concione publica argumenta infirma proponat, et contradicendi opportunitatem multiplicem ei, qui adversari voluerit, suppeditet, dicatque mutabilia, quibus adversarius commode uti possit. Spectemus ipsa Agamemnonis verba:

„Jupiter Saturnius malo gravi me irretivit, saevus, qui olim quidem mihi promisit, et annuit, Ilío bene munito exciso me esse rediturum.“

Jam facile quis possit Agamemnoni opponere: si promisit et annuit Jupiter, (quod signum certo probat, non mentiri Jovem testante ipso Jove Homérico:

„Verum age, capite tibi annuam, ut fidem habeas.

„Hoc enim inter immortales certissimum exhibeo signum. Nam promissum meum non est revocabile, con-

ad c. 6. §. 1. n. 8. — Jam antiquitus duplex existit huius vs. lectio: μέγας (quod apud rhetorem et h. l. et infra c. 9. §. 5. exhibetur) et: μέγα (pro μεγάλως accipiendum et vel cum ἐνεδραον vel cum βαρεῖν iungendum). vd. Heynii varr. lectt. et observv. ad h. l. — σχετλιος cum h. l. formula sit Jovem increpantis, non tam: miser, infelix, quam: iniquus, crudelis, vertendum. — ος πρὶν μὲν etc. Patet, respicere Agamemnonem et ad portentum, quod Graecis in Aulide versantibus apparuerat, et ad Calchantis vaticinium. vd. §. 12.

249 εἰς τις αὐτ. Particulam εἰν quae vulgo deest, e cod. reg. I. addidi. Ita mox: δικαίως γὰρ αὐτὶς αὐτεῖποι et: πάλιν εἰποι τις αὐτ. etc.

250 εἰ δ' ἄλγος τοι etc. Il. l. 1. v. 524 sqq. — si pro se ab antiquo ew, vado: aedum. — τοι Dorice pro σοι. — Τὸ κατανεσθαι appellat μέγιστον τεκμήριον, gravissimum argumentum (signum) unde certo colligi possit, ipsum promissa facturum, quod solet ab ipso adeo inter immortales, (μετὰ i. q. αὐτ.), ubi cum illis agat, exhiberi. — εἰ μὲν iungendum verbis: οτι κεν κεφαλὴ etc. — Consentiant rhetoris nostri libri scr. et edd. in addenda voc. γ' post ἀτελευτήτων, quae in Homeri libris pluribus deest, et ab Heynio recte propterea damnatur, quod apud Homerum omnibus iis locis, ubi nominis metro fulciendo inserviat, ferri nequeat. vd. eius varr. lectt. et observv. ad h. l. itemque ad v. 491.

Τένιωρ· ἔ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, εἰδ' ἀπατηλὸν,
Οὐδ' ἀτέλευτόν γ' ἔτι κεν νεφελῇ κατανεύσω.
εἰ τοῖνυν ὁ Ζεὺς ὑπέσχετό σοι, καὶ κατένευσε, πῶς ἀξιοῖς
ἀποπλῆν; εἴτα πάλιν ἐπάγει·

²⁵¹ Νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βελεύσαστο. καὶ με κελεύει
Δυσκλέα Ἄργος ἰκεῖσθαι, ἔπει πολὺν ὄλασσε λαόν.
πάλιν ἀντιλαμβάνει διδῶς ἐν τῷ Δυσκλέα· δικαίως γὰρ ἔν τις
ἀντίστοι πρὸς αὐτόν, ὅτι ἔ χρη αἰσχυρῶς ἀπαλλάττεσθαι.
εἴτα ἐξῆς λέγει·

²⁵² Οὕτω περ Δι' μέλλει ὑπερμενέει Φίλον —
τὴν ²⁵³ Φωνὴν αὐτὴν — ὅτι εὐχασμὸς ἔχει, ἐκ ἀπόφασις
σαφῆς. εἴτ' ἐφεξῆς·

²⁵⁴ Ὅς δὴ πολλὰν πολλὴν κατέλυσε κάρηνα,
Ἦδ' ἔτι καὶ λῦσει —
πάλιν εἰποι τις ἂν πρὸς αὐτόν· Εἰ τοῖνυν κατέλυσε πόλεις,
καὶ ²⁵⁵ καταλύσει· πεισευτέον τῷ Δι', καὶ μενετέον. ὁ δ'
ἐφεξῆς θαυμασίως σφερόμενον ἐστίν, ᾧ χρηταὶ καὶ ὁ ἀντι
λέγων·

Αἰσχυρὸν γὰρ τόδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι,
Μὰ ψῆτω τοιόνδε τοσύνδε τε λαὸν Ἀχαιῶν
Ἀπρηκτόν πόλεμον πολέμιζεν, ἥδ' ἐμάχεσθαι. ²⁵⁶
αὐτὸ γὰρ τῷ το αἰσχυρὸν ὁ μένειν ἀξίων προτείνει, καὶ
ταῦτ' αὐτὰ Ὀδυσσεὺς ²⁵⁷ λέγει. τὸ δὲ τέλος τῶν λόγων
ἰσχυρῶς ²⁵⁸ ἐναντία βελομένη ἐστίν οἷς λέγει·

Ἄλλ'

²⁵¹ νυν δε κακην etc. Il. l. 2. v. 114 sqq.

²⁵² οὕτω περ etc. Post Φίλον deest apud rhetorem vb. εἶναι. οὕτω
patet referri ad antec. καὶ με' κελεύει etc. Voc. μελλει (h.
l. pro soine) et add. του dubitationem exprimere videntur
Agamemnonis id, quod his vbb. dicitur, non certo adfir-
mare audientis.

²⁵³ τὴν Φωνήν — σαφῆ. Accusativὶ τὴν Φωνήν αὐτὴν cum non
habeant, unde pendeant, recte quidem vidit Sylburgius,
excidisse post σαφῆ vb. δηλώσας, aut simile participium.
Verum his nondum omnis structuræ difficultas tollitur, ni-
si scribas: τῇ Φωνῇ αὐτῇ. — εὐχασμός vox Rhetoribus usi-
tatissima coniecturam signi cui opponitur ἀποφασίς σαφῆς,
certa demonstratio. v. d. Ernestius in lexico technol. Gr.
rhet. sub h. v. εχει refer ad dicentem.

²⁵⁴ ὅς δὴ πολλὰν etc. L. 2. v. 117. 18 — κάρηνα i. q. ἀκρο-
πόλεις pro ipais urbibus dictae. v. d. Hev. in notis textui
subi. Nexum, qui haec inter et antecedd. intercedere de-
bet, si consulimus, nulla figurae ratione habita, exprimi
videntur animum Iovi succensentem, qui, cum aliis urbi-
bus permultis diruendis potentiam suam satis demonstra-
verit, nunc tamen promissum Graecis Troiae ex idium non
praestet. Siñ veri Agamemnonis consilii (disimulati) ra-
tio habetur, patet, urbes Iove volente dirutas commemora-

„neque fallax, nec infectum, quodcunque capite
„annuero.“

Si, inquam, promisit, et annuit Jupiter, cur navigio
discedendum putas? Tum haec addit:

„Nunc autem malam fraudem struxit, inbetque me
„inglorium Argos redire, postquam multum perdidici
„populum.“

ubi vocabulo: inglorium, novam dat contradicendi
opportunitatem; merito enim aliquis hoc possit obii-
cere, non esse cum dedecore discedendum. Subiicit
haec:

„Ita enim Jovi praepotenti placuisse videtur.“
ipsa elocutione significans, se conicere potius, quam
certa uti persuasionem. Sequuntur haec:

„Qui iam multarum urbium demolitus est vertices,
„et porro demolietur.“

ubi denuo dicenti adversari liceat, ita argumentando:
si igitur multas urbes demolitus est et porro demolie-
tur, fides habenda Jovi manendumque. Quae sequun-
tur mirum quam mutabilia sint et ita comparata, ut
adversarius quoque commode iis utatur:

„Turpe enimvero posteris quoque erit auditu, talem
„tantumque exercitum Achivorum adeo incassum
„bellum gerere irritum et cum viris paucioribus
„pugnare.“

Hanc enim ipsam rei turpitudinem argumenti loco pro-
ponere licet ei, qui Graecos manere iubeat; unde Ulys-
ses eadem profert. Ultima autem sermonis pars non
sine vi quadam ostendit, dicentem iis, quae dicat,
contraria velle:

„Agite

vi, quo laetiores Graeci spem capiant de Troia evertenda.

255 και καταλυσει. Addidi e cod. reg. i. vocab. και vulgo de-
sideratum. Continetur verbis: ει τοιουν — καταλυσει prota-
sis, quae spectet ad verba Homeri. antea laud. ος δη —
και λυσει.

256 ηδε μαχεσθαι scil. ανδράσι παυροτέροις; quae verba apud
poetam proxime sequuntur.

257 Οδυσσευς λεγει. Il. l. 2. v. 284. sqq.

258 ισχυρως αναντια etc. Sensus: dum Agamemnon, proposi-
tis pluribus argumentis, quae Graecos ad bellum fortiter
continuandum potius quam ad fugam capeendam addu-
cere possent, simulatum de reditu consilium denuo propo-
nit, eaque in re vocabulo: Φευγειν, cui omnino turpitudi-
nis quid adhaeret, utitur, satis graviter, ισχυρως ostendit,
se contraria iis, quae dixerit, efficere velle.

259 Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼ εἶπω, πειθώμεθα πάντες,
 Φεύγωμεν σὺν νηυσὶ Φίλην ἐς πατρίδα γαίαν.
 τὸ γὰρ αἰσχροὺν τῷ ὀνόματος κατέχει μᾶλλον, ἢ ἀποπέμπτει
 τὰς Ἑλλήνας. τέτω γὰρ τοι τῷ ὀνόματι καὶ Ἡρα²⁶⁰ πρὸς τὴν
 Ἀθηνᾶν χρηταί. τέτω ἢ Ἀθηνᾶ πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, τέτω
 Ὀδυσσεὺς πρὸς τὸ πλῆθος, καὶ ὁ Ἀγκυμένων πρὸς τὸν Ἀ-
 χιλλέα τέτω κέχρηται, καὶ ὅλως Ὀμηρος πανταχῶς τὸ²¹ τῆς
 Φυγῆς ὄνομα ἐπ' αἰσχροῦ καὶ δειλίας τάττει. ἔτω μὲν δὴ καὶ
 ἐνδοσίμα²⁶² καὶ εὐδιάλυτα προτείνει, καὶ σρεφόμενα καὶ
 ἀναντίτα λέγει.

15. Λοιπὸς²⁶³ δὲ ἡμῶν ἐστὶ λόγος (τῷ λαυθάνειν ἢ τέ-
 χνη.) τίς ἐν ἡ τέχνῃ; ἢ τῷ ἡθρο²⁶⁴ προσθήκη. ὡς γὰρ
 σχετικῶς τὰς λόγους ποιεῖται καὶ ἤρξατο ἀπὸ τῆς μέμφεσθαι
 τὸν Δία καὶ βλασφημεῖν εἰς τὸν Θεόν. ἔτως ἐκλεψε²⁶⁵ τὸν
 ἀχροα-

259 ἀλλ' ἄγεθ' etc. v. 139. 40.

260 Ἡρα πρὸς — κέχρηται. Quum Graeci praeter expectatio-
 nem Agamemnonis consilio de reditu proposito se obsequi-
 tutos esse unanimi consensu significassent, Juno Minervam
 adiit, eamque adhortata est, ut quovis pacto turpem Grae-
 corum fugam prohibere studeret, Il. I. 2. v. 157. sqq. ubi
 inter alia dicit, οὕτω δὲ οἰκόνδε, Φίλην ἐς πατρίδα γαίαν, Ἀρ-
 γεῖοι Φεῦξονται etc.) Cui morem gerens Minerva in ter-
 ram descendit, et Ulyssem, ut meliora persuadeat Graecis
 his verbis adhortatur: οὕτω δὲ οἰκόνδε Φίλην ἐς πατρίδα γαίαν,
 Φεῦξεται etc. v. 174, 75. Quid autem sibi voluerit noster
 cum diceret Ulyssem πρὸς τὸ πλῆθος dicentem voc. Φεύγειν
 uti, latere me fateor. Nostro enim loco, ubi partim singu-
 los increpans, partim ad omnes Graecos verba faciens in-
 ducitur Ulysses, (v. 188 — 332.) aliis potius vocabulis uti-
 tur. Ultimum, quod adfertur, Agamemnonis exemplum
 exstat Il. I. I. v. 173. ubi Achilli, qui minatus fuerat, se
 puella ipsi erepta, ab exercitu esse discessurum, Agamem-
 non haec respondet: Φεῦγε μάλ' εἰ τοι θυμὸς ἐπέσσυται etc.

261 το τῆς Φυγῆς etc. Male deest articulus τῆς in cod. Cant.

262 καὶ ἐνδοσίμα etc. Vocab. paulo rarius ἐνδοσίμων in ora-
 tione id omnino significare, quod viam munit ad sequen-
 tem orationem probavit Ernestius in lex. techn. Gr. rhet.
 sub h. v. ex Aristot. rhetorr. l. 3. c. 14. Unde argumenta,
 quae facile redargui possent, ideoque adversario contradi-
 cendi opportunitatem satis idoneam suppeditarent, recte po-
 terant ἐνδοσίμα appellari.

§. 16.

263 λοιπὸς δὲ ἡμῶν — τέχνη. Plura habet haec vulg. loci le-
 ctio in quibus facile quisque haereat. Etenim partim non
 intelligitur, unde pendeant Nominativi ἡ τέχνη post λαυθάν-
 νειν, partim offendit ambiguitas, quae inde oritur, quod
 voc. τέχνη in una eademque orationis serie bis duplici s.g-
 nificatione adhibeatur (cum non possit non priori loco ad
 ipsum artificium, quod σχηματι continetur, posteriori ad

„Agite igitur, pareamus omnes consiliis meis. Fugiamus omnes cum navibus in terram patriam dilectam.“

Ipsa vocabuli (fugae) turpitudine retinet potius Graecos, quam discedere iubet. Eodem certe vocabulo Juno ad Minervam, Minerva ad Ulyssem, Ulysses ad multitudinem, Agamemnon ad Achillem loquens utitur; soletque omnino fugae vocabulum apud Homerum ubique ita adhiberi, ut timiditatis turpitudinem notet. Hac ratione orator partim ea proponit, quae contradicendi opportunitatem suppeditent, et facile redargui possint, partim mutabilia et iis, quae dicit, contraria profert.

§. 16. Restat ut de figura occultanda dicamus. Quonam artificio occultatur? Eo, quod dicendo simul animi sensus exprimitur. Loquitur enim Agamemnon) velut graviter conquerens, et initium dicendi inde ducit, quod Jovem obiurgat, et Deum maledictis petit. Sic decipit audientem consilio dissimulando. Existimant quippe audientes, dicentem, qui sui ipsius non satis compos esset, non uti diligenter composito sermone, sed adfectu perturbatum illa eloqui. Haec est methodus

artem; quia σχημα occultetur, referri). Quid si rhetoricam ita scripsisse putemus: λοιπὸς δὲ ἡμῖν ἐστὶ ὁ λόγος περὶ τοῦ λαοφάνων τὸν σχηματίζοντα τίς οὖν ἡ τέχνη; — Pro vulg. τίς οὖν etc. legendum esse τίς οὖν etc. (quod in cod. Cant. exhibetur) iam Sylburgius recte vidit.

264 ἡ τοῦ ἡθους προσθήκη. Vocab. ἡθος, quod haud raro omnem omnino animi indolem oratione significandam complectitur (vd. c. 10. in; et quae ibi in commentario copiosius ea de re disput. sunt) interdum quidem et apud nostrum et apud alios rhetores a παθος distinguitur, ita ut illud (ἡθος) animi sensus adfectusque molliores et tranquilliores (quorum significatio praecipue valeat ad audientes oratori conciliandos) hoc (παθος) vehementiores significet (vd. Dionys. de compos. verb. c. 22: p. 149. T. V. Reisk. idem περὶ τῆς λευκτικῆς Δημοσθ. δεινот. § 2. p. 957. T. VI. Reisk. add. Erneati lex. techn. Gri. rh. sub v. ἡθος). Verum omnis omnino disputationis series docet, ἡθος h. l. sensu latiori omnes animi sensus et adfectus comprehendere. Agamemnon enim Jovem increpans non leniorem sed vehementiorem adfectum dicendo exprimebat, quem ipse scriptor mox παθος appellat.

265 οὕτως ἐκλεψε. Callide decepit audientem, cum adfectu simulando omnia ex vera animi sententia dicere videretur. De voc. κλεπτειν vd. §. 6. n. 96.

N

ἀκρασίας ἐν ἀκριβεῖ λόγῳ χρῶμενον, ἀλλὰ πάθει ταῦτα διεξιέναι. αὕτη ²⁶⁷ καὶ τὸν σχηματίζοντα τὸν σχηματισμὸν τῆς λαθεῖν ἢ μεθόδου. ἔχει ἐν συμπλοκῇ ²⁶⁸ πίσεων, ἥπερ μεγίστη σχημάτων μέθοδος, ²⁶⁹ ἅπερ ἂν εἶπες εἰς ἀπλὴν ὑπόθεσιν, τὰ αὐτὰ λέγοντα ἐπὶ τῶν πλαγίων λόγων τὸ σχήμα περαίνειν, συγκατασκευάζοντα τὸν οἰκεῖον ἀγῶνα τῷ κοινῷ, ὡς ἑμας παρὰ Δημοθέους, παρὰ Ξενυδίδου, παρὰ Πλάτωνος, εὐδιάλυτα λέγειν, εὐφορμένοις χρῆσθαι λόγοις ἐν προσποιήσει πάθους. καὶ ὅλως εἶδέναι χρῆ, ὅτι τὰ σχήματα ἔχ²⁷⁰ προσκρούματα ἐστὶν ὀνομάτων, ἀμφιβολίαι λεγόμενα, ἀλλὰ ἀγῶνες ὅλοι τέχνη τῆς συμπλοκῆς ²⁷¹ διοικεμένοι· ἡ μὲν γὰρ ²⁷² αἴρεσις ἀπλὴ τῶν σχημάτων· ἡ δὲ κατασκευὴ τῶν κεφαλαίων ἐκείνων, ὡς δὲ ἀπλῶν πορευομένη, τὰς πλαγίας περαίνει λόγους.

ΚΕΦ. 9.

Περὶ ἐσχηματισμένων δεύτερον.

α. Τολμῶσι τινες λέγειν, ὅτι ἐν ἔσιν ἐσχηματισμένη ἰδέα ¹ λόγων. δεῖ γὰρ ἀπλῶς λέγειν, ἢ μὴ λέγειν. καὶ γὰρ
ἐδὲν

266 ὑπο ἀκρασίας. ἀκρασία, intemperantia, quae iram reprimere et cohibere nescit, non utitur logw ακριβεῖ i. q. oratione, quae diligenter evitet omnia, quibus alius possit offendi.

267 αὕτη καὶ — ἡ μέθοδος. Rectius procedet oratio, si verba hoc ordine legantur: αὕτη καὶ τὸν λαθεῖν τὸν σχηματίζοντα τὸν σχηματισμὸν τούτου ἢ μεθόδου.

268 συμπλοκὴν πίσεων. Ita e cod. reg. i. pro vulg. πίσεως edendum putavi, cum omnis sententiae ratio numerum Pluralem efflagitaret. De συμπλοκῇ vd. §. 8.

269 σχημάτων μέθοδος. Quod vulgo constanter legeb. μεγεθος (ortum haud dubie ex antec. μεγιστῇ) h. l. sensu caret. cfr. §. 3. μεγιστῇ δὲ καὶ βαδύτατῇ ἐν τούτοις τοῖς λόγοις μέθοδος etc.

270 οὐχὶ προσκρούματα etc. ἀμφιβολίαι sunt ambiguae dicendi rationes, quae inde oriuntur, quod vel structura verborum dubia est et ambigua, vel unum idemque vocabulum duas habet significaciones (vd. Quinctil. institt. orr. l. 6. c. 3. Ernesti lex. techn. Gr. rh.) Eae h. l. impedimenta s. offendicula orationis, προσκρούματα, dicc. (vd. de vocc. προσκρούσαν et προσκρούματα D'Orvillius ad Charit. p. 452 Bergler ad Alciphronis epist. i. 37.) quippe in quibus lector dubius haeret, et quasi offenditur. Pro ἀμφιβολίαι ut vulgo in edd. recte legitur, perperam codd. exh. ἀμφιβολίαις.

271 διοικουμενοι. Vulg. lectio διοικουμενης omni reliquae verborum structurae adversatur.

272 ἡ μὲν γὰρ αἵρεσις etc. Cum αἵρεσις (delectus) figurarum oppronatur τῇ κατασκευῇ τῶν ἀμαρῶν κεφαλαίων (ipsi singulo-

das illius orationum figuratarum generis ita adhibendi, ut alios lateat artificium. Continet igitur aliquam argumentorum coniunctionem, quae figurarum methodus maximam requirit artem, dum, quae in causa simplici esses dicturus, eadem in obliqua oratione proferendo figuram perficis, in iis, quae audientes cupiant et expectant, pariter quam in iis, quae ipse efficere cupis, elaborans (quod e Demosthene, Thucydide, et Platone cognovisti), itemque, quae facile redargui possint, profers, et mutabilibus argumentis uteris simulando animi adfectu. Omnino autem hoc teneri oportet, figuras non esse vocabulorum quaedam offendicula, quae amphiboliarum nomine veniant, sed integras orationes coniunctionis (argumentorum) ope pertractatas. Nam inventio quidem orationum figuratarum simplex est, sed artificiosa singulorum capitum pertractatio, dum omnia simpliciter persequi videtur, obliquas orationes perficit.

CAPUT NONUM.

De orationibus figuratis commentatio secunda.

§. I. Sunt, qui negare audeant, esse omnino aliquod genus orationum figuratarum. Etenim aut
sim.

rum capitum pertractationi, quae, dum simplicitatis speciem obtendit, dissimulatum consilium consequi studet, ideoque orationes efficit πλαγιους, vd §. 2) patet, delectum figurarum s. orationum figuratarum propterea h. l. *simplicem* dici, quod is, qui figuratam orat. sit propositurus, tamen unam tantum dicendi materiem, eidemque accommodata orationis argumenta eligat, ita ut ea, quae pertineant ad αγωνα διπλεων in modo, quo haec argumenta (καταλαλεια) pertractentur, potius quaerenda sint. Nequeo tamen coniecturam tacere, quae mihi locum diligentius spectanti in mentem venit, scripsisse rhetorem η μὲν γὰρ εὐρεσις etc. inventio rerum argumentorumque in orat. figur. tractandorum cum saepius apud rhetores εὐρεσις ipsi κατασκευη opponatur, vd. Ernesti in lex. saepe laud. sub v εὐρεσις. — Ceterum sponte patet, omnem hanc enunciationem: η μὲν γὰρ περαινεῖ λόγους nonnisi ad vbb. ἀλλὰ αγωνας ελοῖ etc. inprimis ad vb. διοικουμενοι respicere, explicationis causa additam.

Caput IX.

§. I.

1. ἰδὲν ἰ. q. εἶδος c. §. §. 1. 2.

ἐδὲν πλέον² τῆ καὶ ὑπόνοιαν λέγειν. εἰ³ γὰρ συνήσιν ὁ ἀκῶν, ἐξ⁴ ἰσὺ καθεξήκει τῷ φανερώς ἀκούοντι· εἰ μὴ συνήσιν, πλέον ἐδὲν τῷ λέγοντι. ἡμεῖς δὲ φάμεν, ὅτι τοσούτον ἀπέχει ὁρθῶς λέγειν. ὁ λέγων μὴ εἶναι ἀσχηματισμένους λόγους,⁵ ὥστε τὸν αὐτοῦ ἐδεῖ λόγος ἀσχηματιστός, ἐδὲ ἀπλῆς λόγος ἐδεῖς. καὶ δὴ ἀπὸ τῶν αὐντροφῶν καὶ αὐνηδῶν ἀρχώμεθα. τὸ προσαγορεύειν ἔνθου σχήματος ἔ γίνεται· ὁ μὲν φιλοφρόνως προσαγορεύει. ὁ δ' αἰδημῶνως· ὁ δὲ σκώπτων· ὁ δὲ ἰλαρῶς· ὁ δὲ, ὡς θαυμάζων. αἱ κλήσεις εἰς ἴδια δεῖπνα σχηματισμῶν δέονται· ἔ γὰρ πάντας ὁμοίως τις καλεῖ, ἀλλὰ ἑκάστῳ⁶ τῇ πρέπῃ κλῆσιν προσθήσιν. αἱ τῶν δανεισμάτων ἀπαιτήσεις ἔ πρὸς πάντας ὅμοιαι, ἀλλ' εὐπρεπείας δέονται καὶ διοικήσεως· καὶ αἱ μὲν εἰς θρασύτεραι· αἱ

2 του καὶ ὑπόνοιαν λέγειν. καὶ ὑπόνοιαν λέγειν i. q. ita dicere, ut audienti aliud quid subintelligendum relinquatur (σχηματισμένων λέγειν.) Ita allegoriae inter idum ipsae dicuntur υπονοιαί. v. d. Gottloeber ad Thucydidiς λόγον επιταφίον c. 41. p. 94. Ernestius in lex. saepius laud. sub. v. υπονοια. — Pro vulg. λέγει sensu requirente e cod. Colb. edidi λέγειν. — Nolim vero cum Sylburgio τοῖ in τῷ mutare. Alia est ratio loci, qui mox sequitur: εἰ μὴ συνήσιν, πλέον οὐδὲν τῷ λέγοντι. Ibi enim de dicente, qui nullum percipiat commodum, hic de ipso dicendi genere, unde nulla redundet utilitas, agitur (πλέον i. q. ὠφελήμα. v. d. Reiskii index Demosth. sub h. v.)

3 εἰ γὰρ συνήσιν etc. Non male coniecit Wolfius, ante γὰρ voculam μὲν itemque in seqq. ante μὴ συνήσιν voc. de excidisse.

4 ἐξ ἰσῶν καθεξήκει. Etsi, inquit, concedatur, auditorem, cui aliquid oratione figurata proponatur, eodem modo mentem dicentis adsequi posse, quo intelligat is, cui oratio simplex tradatur, (ita ut, quod orator intelligi voluerit, φανερώς, prout obtuitu, nullo quippe figurae involucri tectum percipiat); tamen inde non patet, quid lucri redundaverit in eum, qui mentem oratoris figurate dicentis assequeretur. Quid igitur iuvat per ambages incedere, ut efficias, quae longe faciliori et simpliciori modo effici possint? Responderi debebat, usum orationum figuratarum non tam eo pertinere, ut rectius s. facilius intelligatur id, quod orator intelligi voluerit, quam eo, ut audientes facilius conciliantur dicenti, et ad persuasionem perducantur. Alia via rhetor noster homines illos refutaturus incedit, dum comprobare studet, nullam facile cogitari posse orationem ἀσχηματιστον, quod quam recte fiat, mox videbimus — ἐξ ἰσῶν καθεξήκειν i. q. non differt a φανερώς ἀκούοντι ratione habita cognitionis, καθεξήκειναι saepe pro simpl. sival dic. v. d. Orvillius ad Charit. p. 505.

5 ὥστε τὸν αὐτοῦ etc. Lucem his et seqq. circumfundit locus classicus Quinctiliani institt. orat. l. q. c. 1. „duobus modis, dicitur (figura). Uno, qualiscunque forma sententiae sit, sicut in corporibus, in quibus, quoquo modo sint composita,

simplici existimant aut nulla oratione esse utendum; neque commodi quid exinde redundare, quod ita dicamus, ut audienti aliud quid intelligendum relinquamus; cum, si intellexerit auditor, non praestet tamen intelligendo ei, qui mentem dicentis primo obtinuit perceptorit, si minus, nil prosit figura dicenti. Nos vero contendimus, tantum abesse, ut verum assequatur, qui neget, orationes esse figuratas, ut potius nulla possit esse figurae expertis oratio, nulla simplex. Initium rem comprobandi ab iis ducamus, quae nobiscum quasi adulescant, nobisque maxime sint familiaria. Nulla fit compellatio sine figura. Alius enim benevole compellat, alius verecunde, alius irridendo, alius hilariter, alius velut admirabundus. Eodem modo invitationes ad epulas privatas figura indigent. Non omnes enim eodem modo invitamus, sed cuique applicamus eam, quae dignitati eius conveniat, invitandi rationem. Item, quae mutuo dedimus, non ab omnibus eodem modo repetuntur, sed indigent eiusmodi exactio-

„antique habitus est aliquis. Altero, quod proprie schema „dicitur, in sensu vel sermone aliqua a vulgari et simplici „specie cum ratione immutatio.“ Quamquam omnino recte dicitur, nullam esse orationem *ασχηματιστον*, si quis latiore illam vocabuli *σχημα* notionem sequatur, tamen facile patet, eam minime ad nostrum locum pertinuisse. Quae enim proprie dicuntur orationes *σχηματ.* non propterea ita vocantur, quod omnino certa quaedam sit earum conformatio, sed ideo, quod a simplici et vulgari dicendi genere recedant, et ad eas orationis conformationes pertineant, quae non modo, ut mens audientis intelligat, quae orator intelligi velit, efficiant, sed praeterea singularem quandam vim in animi vires inferiores (animum conciliandum movendumque) exserant. Ipsa exempla, quae mox adferuntur, ostendunt, discrimen, quod latiore illam et angustiore *σχηματος* notionem interesset, nostrum vel omnino non satis perspexisse, vel h. l. non ita, uti par esset, perpendisse. Allatis enim exemplis, quae fere omnia ad utramque *σχηματος* notionem revocari commode possunt (prouti aliquis benevolentiam, verecundiam, hilaritatem, admirationem, indignationem, vel figurato sermone, v. c. apostiopoesei, hyperbole, etc. vel simplici et maxime vulgari exprimat) addit το της ειρωνειας σχημα, figuram του σκωπτοντος, quae, cum per contrarium aliud contrarium significet, ideoque a vulgari et usitatissimo dicendi genere maxime recedat, angustiori sensu *σχημα* dicitur. Cfr. not. i. ad c. 8. §. 1.

6 *εκασω την προπουσαν κλησιν προσιθισιν*, applicat cuique eam κλησιν, quae homini conveniat, i. q. diversos homines modo diverso ad epulas vocat.

αὶ δὲ μετριώτεραι· αἱ δ' ἄλλης προφάσεως δέονται. ⁷ ἵνα βραχέως εἶπω, οἷον τὸ τῆς εἰρωνείας σχῆμα ἐσχηματισμένον λόγῳ ⁸ σημειῶν ἐστίν.

β'. Διζῶμεν δὲ καὶ ἀγῶνας ⁹ ὅλως ἐσχηματισμένους, καὶ λόγους δημηγορικὰς ἐσχηματισμένους, καὶ ¹⁰ πανηγυρικὰς ἰδέας, καὶ ἀποφανεῖν τῶν σχημάτων τὰ εἶδη. ἔστι δὲ ταῦτα· ἥτοι ¹¹ λέγει μὲν, ἃ βέλεται, εὐπρεπῶς δὲ λέγει· ἢ ἕτερα προτείνων, ἕτερα διοικεῖται· ἢ τὰ ἐναντία προτείνων, τὰ ἐναντία διοικεῖται. τῶν ¹² τὰ παραδείγματα καὶ τὴν διδασκαλίαν Ὁμήρος (πάντων) παραδίδωσι.

γ'. Τὸν λέγοντα ¹³ ζητεῖν εὐπρεπῶς λέγειν δεικνυσὶν ἐπὶ τῆς Ἰριδὸς καὶ τῆ Πασιδῶνος ἀγανακτῆτος πρὸς τὸν Δία. παραινέει ¹⁴ αὐτῷ ἢ Ἰρίς εὐπρεπέστερον λέγειν, ἢ ἀκινδυνότερος ¹⁵ ὁ λόγος ἢ· καὶ ταύτη παραινέσσει ἐν τῇ παρρησίᾳ, τῆς παραινέσεως τὸ εὐπρεπὲς διοικεῖ· ὥστε καὶ τὸ παρ-ἀγγελμῶ ἐστίν, καὶ ἡ τέχνη παραδιδόμενη.

Οὕτως

⁷ ἵνα βραχέως εἶπω etc. Particula δὲ quam Wolfius post ἵνα inseri voluit, h. l. abesse potest.

Commemoratis aliis exemplis, unde rhetor probaturus esset, non modo esse orat., σχημ., sed adeo nullam reperiri orationem σχημ., addit exemplum satis frequenter obvium, quod ipsi luculentissimum huius rei argumentum continere videtur, τὸ τῆς εἰρωνείας σχῆμα. Hinc dicit, ἵνα βραχέως εἶπω ne pluribus hac de re dicere debeam (in hoc uno acquiescam.) De re ipsa vd. n. 5.

⁸ σημειῶν ἐστίν. σημειῶν argumentum dic. unde pateat, esse omnino λόγον ἐσχηματισμένον. Vd. Ernesti in lex. techn. Græc. rh. sub v. σημειῶν.

§. 2.

⁹ καὶ ἀγῶνας. Vocab. ἀγῶνες cum h. l. iungatur λόγοις δημηγορικοῖς et πανηγυρικοῖς, non potest non proprio orationum iudicialium significatu accipi.

¹⁰ καὶ πανηγυρικὰς ἰδέας i. q. λόγους ἰδέας πανηγυρικός. vd. c. 6. §. 1. n. 19.

¹¹ ἥτοι λέγει μὲν, ἃ βούλεται, εὐπρεπῶς δὲ λέγει. Sic immutandam putavi vulgarem lect. sensu destitutam: ἥτοι λέγειν μὲν βούλεται, εὐπρεπῶς etc.

¹² τούτων τὰ παραδείγματα etc. Vulgo sic legebatur: τούτων τὰ παραδείγματα καὶ ἡ διδασκαλία, Ὁμήρος πάντα παραδίδωσι; ubi neque patebat, a quonam vocab. regerentur vhb. ἡ διδασκαλία, neque, quid sibi vellet Accusativus πάντα. Quibus difficultatibus merito offensus Sylb. duas loci emendationes proposuit, vel ita scribendum existimans: τούτων τὰ παραδείγματα καὶ τὴν διδασκαλίαν Ὁμήρος πάντων παραδίδωσι, vel hoc modo: τούτων τὰ παραδείγματα ἡ διδασκαλία ἡ Ὁμήρου πάντα (s. πάντων) παραδίδωσι. i. e. horum omnium exempla suppeditat disciplina Homerica, s. Homerus, qui harum rerum doctrinam nobis tradit, (scil. adhibendis illis figurarum generi-

fiones aliquo decori studio et prudenti tractatione: solentque aliae severiores esse, aliae leniores, aliae alio obtentu indigere. Ut paucis dicam, ipsa (v. c.) ironiae figura probat, esse orationem figuratam.

§. 2. Verum integrarum quoque orationum forensium, suasionum, laudationumque figuratarum exempla proferemus, et diversa figurarum genera explicabimus, quae huc redeunt, ut aliquis vel, quae velit, dicat, decenter loquendo, vel alia obtendat, alia efficere studeat, vel contraria iis, quae obtendat, machinetur. Horum omnium exempla profert et rationem docet Homerus.

— §. 3. Exemplum oratoris, qui in dicendo decorum sectatur, ostendit eo loco, ubi de Iride et Neptuno ovi succensenti sermo est. Suadet enim Iris Neptuno, ut magis decore loquatur, quo tior sit oratio. Methodus, qua decorum in suadendo servare studet, dum animi sententiam libere eloquitur (ita ut pariter artis praeceptum tradatur, quam artis ipsius usus fiat) haec est:

„Itane

bus.) Priorem rationem a me in textam receptam et versione latina expressam ideo posteriori praeferendam putavi, quod partim formula: disciplina HomERICA tradit exempla orationum figuratarum, rhetoris nostri dictioni minus accommodata et artificiosior videretur, partim priorem emendat. pluribus locis Homericis in seqq. allatis optime convenire intelligerem, ubi personae loquentes non modo σχήματα utantur (ita ut παραδείγματα inde petere liceat) sed etiam consilium rationemque figurae adhibendae commemorant, ideoque praeter exempla διδασκαλίαν quoque tradant (Il. I. 15. v. 201 seqq. vd. §. 3. Il. I. 2. v. 72. seqq. vd. §. 5. coll. c. 8. §. 5. et §. 15.)

§. 3.

13 τον λεγοντα — δεικνυσιν i. q. οτι ο λεγων ζητει ευπρεπώς λεγειν, δεικνυσιν etc.

14 παραινει αυτω. Ita c cod. Cant. edidi, cum vulgo perperam legeretur αυτου.

15 εν ακινδυνωτερος etc. Ita c. 8. §. 2. δι' ασφαλειαν προς τους ακρουοντας

Locus Homer. exstat Il. I. 15. v. 200 seqq. Neptunus cum in pugna a partibus Graecorum stetisset, vehementer succensebat Jovi Troianos iuvanti, quippe qui Neptunum Iride ad eum ablegata, ab incoepto desistere iuberet, gravibus minis interpositis. Oratio Neptuni (v. 185 — 200.) qua animum fortem et invavidum significaverat, cum ita esset comparata, ut non posset non offendere Jovem, suadet ei Iris, ut animum flectat, et, quae grata sint Jovi, agat di-

Οὕτω γὰρ δὴ τοι, γαιήοχε κυανοχαιτα,
 Τόνδε Φέρω Διὶ μῦθον ἀπηνέα τε κρατερόν τε;
 ἢ τι ¹⁶ μετασρέψεις;

ταῦτα ¹⁷ μὲν παραινεῖ τὸ εὐπρεπὲς διδάσκεισα. ποιεῖ δὲ αὐ-
 τὴ αὐτὸ πῶς; μετὰ γὰρ ἐπαίνων ¹⁸ θεραπεύει αὐτόν, ἵν' ἀνά-
 σχηται τῆς παρρησίας, καὶ τὴν ἀπειλὴν αὐτῷ ἐπάγει οὐδὲ
 ματι ἐνὶ λέγεσσι.

— Διὶ μῦθον. —

δ'. Ὁ δὲ ἕτερα λέγων καὶ ἕτερα διοικήμενος, ὁ λόγος
 ἐστὶ τῆς Θέτιδος πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, ἄλογος ¹⁹ εἶναι δοκῶν,
 ἂν μὴ τις τὸ σχῆμα γνῶ. παραμυθεμένη ²⁰ γὰρ τὸν υἱὸν
 ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ θανάτῳ λέγει.

— ἀγαθὸν δὴ γυναικί περ ἐν Φιλότῃτι
 Μίσγεσθαι.

τίς ἂν εἴη ταύτης τῆς παραινέσεως ἀπρεπτετέρα παρὰ μητρὸς;
 ἀλλὰ ὡς μητρικῶς παραμυθεμένη ὑπαινίττεται πρὸς τὸν Ἀ-
 χιλ-

catque. Cui mandato obsecutus Neptunus exercitu relicto,
 subit pontum. Verba, quibus Dea Neptunum adhortaretur,
 ideo noster commendanda putavit, quod libertati, qua in
 dicendo uteretur, (τῇ παρρησίᾳ) egregie iunctum esset το εὐ-
 πρεπες, cum praemissam brevem Neptuni laudem adhortatio
 et comminatio paucis vbb. Διὶ μῦθον comprehensa exciperet.
 Qua de re argutius quam verius disputasse videtur. Neque
 enim, quancumque laudem contineat simplex illa et brevis
 compellatio: γαιήοχε κυανοχαιτα (sollenne Neptuni epithe-
 ton), videtur; neque illis tantum: Διὶ μῦθον, ἀπηνέα τε κρα-
 τερόν τε etc. sed sequentibus etiam:

ἢ τι μετασρέψεις; ζητῶνται μὲν τε Φρόνες ἐσθλῶν.

οἷός' ὡς πρεσβυτέροις ἐριννύες αἰὲν ἔπονται

inest ἀπειλή. Nulla artificii cuiusdam ratione habita libera
 eloquitur Thetis animi sententiam, neque praeceptum (πα-
 ραγγεῖμα) orationum σχημάτων. proponit, dum dicit, Nep-
 tuni orationem ipsi asperiores nec satis decoram videri.

¹⁶ ἢ τι μετασρέψεις; Codd. reg. i. Colb. et ed. steph. exh.
 μετασρέψης. Vulg. μετασρέψεις constanter tenent Homeri libri
 scripti et edd.

¹⁷ ταῦτα μὲν παραινεί, μὲν edidi e cod. Cant. pro vulg. lect.
 parum commoda καί.

¹⁸ θεραπεύει αὐτόν. De vb. θεραπεύειν vd. c. 5. §. 2. n. 20.

§. 4.

¹⁹ ἄλογος εἶναι etc. vd. c. 8. §. 14. τὴν ἀτοπίαν, ἂν ἀπλῶς ἡ λε-
 γομένης ὁ λόγος, καταμαθόντες etc.

²⁰ παραμυθεμένη γὰρ etc. Achil'es quum Patrocli amici ab
 Hectore occisi mortem cum aliorum Troianorum tum ipsius
 Hectoris caede ultus esset, Thetis Achilles mater, Jovē iu-
 bente, filium adit, sique persuadere studet, ut corpus Hectoris

„Itane vero, (inquit,) Neptune coma caerulea orna-
 „te, hunc tuum sermonem durum asperumque Jovi
 „adferam? an quid mutabis?“

His adhortatur Neptunum, docens, quomodo debeat
 decorum servare. At quomodo hoc instituit? Post-
 quam laude honorifica eum prosequuta fuerat, ut libe-
 riorum orationem ferret, his paucis: „Jovi sermonem“
 minas comprehendit.

§. 4. Oratio autem alia dicens, alia moliens illa
 est, qua Thetis Achillem alloquitur, quippe quae in-
 epta videatur, nisi quis figuram inesse intelligat. Ete-
 nim dum filium Patrocli mortem lugentem consolatur,
 haec di :

„Iucundum est, mulieri amore misceri.“

Quaenam possit matris admonitio hac indecentior esse?
 Verum enimvero, dum Thetis materno more filium
 consolatur, obscurius innuit, oportere eum non inso-
 len-

Troianis redimentibus remittat. Il. l. 24. v. 128 sqq. Verba
 haec sunt:

Τέννον ἐμὸν, τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχέων
 Σὴν ἔδει κρᾶδιν, μνημένος οὐδὲ τι σίτου
 Οὐτ' εὐνῆς; ἀγαθὸν δὲ γυναικὶ περ ἐν Φιλότῃ
 Μίσγεσθ'· οὐ γὰρ μοι θρόν' βέη, ἀλλὰ τοι ἤδη
 Ἄγχι παρῆλθε θάνατος καὶ Μείρα κραταίη.
 Ἄλλ' ἐμείθεν ζῶντες ὦκα, Διὸς δὲ τοι ἄγγελος εἶμι etc.

„Fili, quousque tandem lugens moerensque animum rodes,
 „neque cibi memor, neque cubilis? Iucundum vero, mu-
 „lieri amore misceri. Non enim diu vitam mihi produces,
 „sed prope iam tibi adest mors fatumque violentum, mihi
 „vero ausculta ocyus. Jovis quippe nuntia tibi adsum etc.“
 De verbis: ἀγαθὸν δὲ γυναικὶ περ ἐν Φιλότῃ μίσγεσθ' iam in-
 ter veteres scriptores in varias partes disceptatum fuit, cum
 alii vehementer ea taxarent, adeoque interpolamentum con-
 tinere putarent (indignum esse rati Achillis matre, filio Ve-
 neris gaudia in mentem revocare,) alii variis rationibus ex-
 cusarent (quibus omnibus adferendis facile posset taedium
 creari lectoribus.) Quodsi quis hoc teneat, non esse ubique
 antiquos poetas e nostrae aetatis aensu decori diindicandos,
 non facile opinor, a consilio Thetidis Achillis animum
 placaturae et ad ea, quae mox dictura esset, praeparaturae,
 alienum esse putabit, adhortari filium, ut, misso nimio
 luctu, animum exhilararet, et brevī vitae spatio prudenter
 utatur. (Nam quae rhator noster ad excusandam Thetidem
 adfert, voluisse eam his verbis Briseidis amorem et Jo-
 vis beneficium in mentem revocare, qui iniuriam Achilli
 illatam ita ultus fuerit, ut Troianos aliquandiu iuvaret,

χιλλέα, ὅτι· ὃ χρη αὐτὸν ²¹ τρυφᾷν, ἀλλὰ μεμνηθῆαι ²²
(καὶ) τῆς προτέρας χάριτος τῆς περὶ τὴν Βρισηίδα, ὅτι ἐπὶ-
μυνεν αὐτῷ ὁ Ζεὺς, καὶ, ἴν' ἀπολάβῃ, δεινὰ πεπόνθῃσιν
οἱ Ἀχαιοί. ἴν' ἔν μὴ ὀνειδίζοι, τῆτο ὡς λύπης παραμυθίαν
προτείνεσκα τὸ (καὶ) συναναπαύσασθαι ²³ τῇ γυναικί, τὴν
ἀνάμνησιν ἐποίησατο. σαφέστερον δ' εἶδος τῆτο δηλοῖ ὁ Διο-
μήδης λόγος πρὸς Ἀγαμέμνονα, ὅτ' Ἀγαμέμνων ἀπόπειραν
ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀριστέων, τὸ δεύτερον κελεύων
Φεύγειν.

Ἀτρεΐδῃ, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφραδδόντι,
Ἢ Θέμις ἐστίν, ἀναξ, ἀγορῇ· σὺ δὲ μὴ τί χολωθῇς.
Ἀλκὴν μὲν μοι πρῶτον ὀνειδίσας ἐν Δαναοῖσι,
Φᾶς ἔμην ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα. ταῦτα δὲ πάντα
Ἰσᾶσ' Ἀργεῖων ἡμῶν νέοι, ἡδὲ γέροντες.
Σοὶ δὲ δαίνυδιχ' ἔδωκε Κρόνυς παῖς ἀγνυλομήτεω,
Σκῆπτρῳ μέντοι δῶκε τετιμῆσθαι περὶ πάντων.
Ἀλκὴν δ' οὐ τοι δῶκεν, ὃ τέ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Δαιμόνι, ἔγωγε μάλα ἔλπωμαι νῆας Ἀχαιῶν
Ἀπτολέμης τ' ἔμεναι καὶ ἀνάλκιδας, ὡς ἀγορεύεις;
Εἰ δέ τοι αὐτῷ θυμὸς ἐπέσσυται, ὥς νεέσθαι,
Ἐρχεο· πάρ τοι ὁδός. νῆες δέ τοι ἄγχι θαλάσσης
Ἑσᾶσ', αἱ τοι ἔποντο Μυκὴννηθεν μάλα πολλαί.

Ἄλλ'

usque dum, Patrocle occiso, Achilles ira et moerore ple-
nus, in aciem denuo proditurus, cum Agamemnone in
gratiam rediret, placatus reddita Briseide, et denis prae-
stantissimis, vd. Il. l. 19. inpr. v. 276 sqq. ea vereor, ne
longius petita sint.) Cfr. Heynius in varr. lectt. et observn.
ad h. l. Vol. VIII. p. 619 sq. qui, etsi recte negat, verba:
οὐτ' εὐνης — Μοῖρα κραταίῃ libris scriptis serius esse illata,
tamen non omnino improbabilem putat eorum sententiam,
qui statuunt, iam antiquitus a rhapsodis addita esse, qui
sententiam post vbb. οὐδὲ τι σίτου suspensam esse putarent. —
Pro δη post ἀγαθόν in Homeri libris exstat δα.

²¹ ὅτι οὐ χρη αὐτὸν τρυφᾷν. Vocabulum τρυφᾷν proprie de
hominibus dici solitum, qui laute vivant et genio indulge-
ant, interdum ad eos transferri videmus, qui se insolentes
ac petulantes gerant. Vd. Xenoph. memorabb. III, 11, 10.
Unde τρυφῇ fastum et insolentiam signif. in Aeliani varr.
historr. l. 14. c. 30. et al. Notatur h. l. Achilles ira plenus
in Hectoris corpus saeviens. (cfr. Il. l. 24. ab in.) Parum
enim perspexit Thetidis mentem latinus interpres, dum
verba: ὅτι οὐ χρη αὐτὸν τρυφᾷν ita reddidit: nequaquam de-
licii esse indulgendum. Simil. infra de Diomede: εἰ τῇ
τυχῇ εντρυφᾷ.

²² καὶ τῆς προτέρας χάριτος — Βρισηίδα. ἡ χάρις περὶ τὴν Βρι-
σηίδα potest vel de suavitete (voluptate) accipi, quam Bri-

lentem sese gerere, sed memorem esse voluptatis, quam Briseidis usus olim ei attulerit, auxiliique a Jove praestiti, et malorum gravissimorum, quibus Achivi afflicti fuerint, ut (Achilles) Briseidem reciperet. Hinc, ne increpare eum videatur, dum (velut solatium doloris ea obtendit, quae ad concubitum pertineant, simul in mentem revocat (sc. quae antea indicavimus.) Clarius autem huius orationum generis exemplum praebet Diomedis oratio ad Agamemnonem habita eo tempore, quo ille Graecorum principes tentaverat, iterum fugam suadendo :

„Atrida, tibi primum adversabor stulte loquenti,
 „prouti fas est, rex, in concione; tu vero ne irasca-
 „ris. De fortitudine quidem mihi antea convicium
 „fecisti inter Danaos, dicens me esso inbellem et
 „fortitudinis expertem; haec autem omnia sciunt
 „Argivorum et iuvenes, et senes, Tibi vero e duo-
 „bus alterum dedit Saturni filius versuti, sceptri qui-
 „dem dignitatem concessit, qua omnibus antecede-
 „res; fortitudinem denegavit, quod utique inpe-
 „rium est maximum. Stulte, itane omnino putas
 „filios Achivorum inbelles esse et fortitudinis expertes,
 „uti dicis? Utique abi, si tibi ipsi animus inpetu
 „ad redeundum fertur, patet tibi via, navesque tibi
 „prope mare stant, quae te a Mycenis secutae
 „sunt,

seidis usus ei attulerit, (quo sensu *χαρις* apud Aelianum varr. historr. 13. 33. et al. leg.) vel de beneficio Achilli a Jove praestito, quod ad Briseidem pertineret (vd. c. 8. §. 11. et supra n. 20.) Priorem tamen rationem ideo praefendam putavi, quod ad verba Homérica: *αγαθὴν δὲ γυναῖκα περ ἐν Φιλοτῇ μίσγεται* propius accedat, suaviusque modum declarat, quo rhetor auxilii a Jove praestiti commemoratio- nem (ὅτι ἐπημυνεν αὐτῷ etc.) ex illis univ. monitis sibi elicere posse videretur. — Voc. *καὶ ποτὶ μνησθῆναι* facile potest abesse. Defendere tamen licebit, si ad sententiam referas in verbis antec. *ὅτι οὐ χρεὶν αὐτὸν τοῦτον* latentem: oportere eum non uni doloris, quo Patrocli caedes ipsum adfecerit, sensui et cogitationi esse intentum, sed etiam etc.

23 τῷ (καὶ) συναναπαύσασθαι etc. Uncinis inclusi vocab. *καὶ* quod h. l. non habet, quo referatur.

24 σαφαστερον δ' εἶδες etc. i. q. σαφαστερώς δε εἶδες τοῦτο etc. — Cit. c. 8. §. 13. ubi idem locus eodem consilio laudaba- tur et examinabatur, omissis verbis: *εἰ δὲ τοι αὐτὸ Συμῆς — εἰσεκὲς περ Τροίην διαπερσόμεν, ἰτεμque ἱῖς, quae mox seqq. συν νηυσὶ Φίλην εἰς πατρίδα γαίαν.*

Ἄλλ' ἄλλοι μενέετι καρηνομόωντες Ἀχαιοί,
 Εἰσέκε περ Τροίην διαπέρτομεν· εἰ δὲ καὶ αὐτοί,
 Φευγόντων σὺν νηυσὶ Φίλῃν ἐς πατρ' ἑὸν γαῖαν·
 Νῶϊ δ', ἐγὼ Σθένελός τε, μαχησόμεθ', εἰσέκε τέμνωρ
 Ἰλίσ εὐρωμεν· σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλεσμεν.

ἔτος ὁ λόγος, ἂν μὴ τι ἕτερον διοικῆται, ἢ λέγει, ²⁵ παντά-
 πασιν ἀτοπός ἐστι καὶ ἀτχήμων· τὸ γὰρ ἐν κακοῖς ἐπιτίθε-
 σθαι ²⁶ τῷ βασιλεῖ καὶ λοιδορεῖσθαι, ἀπρεπέσσον. καὶ ἔοι-
 κέ ²⁷ πως ὁ Διομήδης ὁμολογεῖν, ὅτι ἀτοπώτατον πρᾶγμα λέ-
 γει· προοιμιάζεται γὰρ παραιτούμενος καὶ εὐπρεπῶς χρῆται
 τῷ λόγῳ· ὅτε μὲν αὐτῷ ὠνείδιζεν ὁ Ἀγαμέμνων, ἤνεγκεν
 εὐπρεπῶς, καὶ τῷ Σθένελῳ ἀποκρινομένῳ ἐπετίμησε·

²⁸ Τέττα σιωπῇ ἦσο, ἐμῷ δ' ἐπιτίθεο μῦθῳ.

Οὐ γὰρ ἐγὼ νεμεσῶ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
 Ὅτρυνοντι μάχεσθαι εὐνήμιδας Ἀχαιῆς,

νῦν δ' ἀναμιμνήσκειται καὶ μνηστικῶς· εἰ δέ τις Φαίη, ἐπει-
 δὴ ἤρϊσεν, θάρσει· τοσάτῳ μᾶλλον ὑβριστικώτερος φαίνε-
 ται, εἰ τῇ τύχῃ ἐντροφῆ. ἀλλ' εἰδέναι χρὴ, ὅτι αὐταὶ αἱ
 λοιδορίαι αἱ πρὸς Ἀγαμέμνονα χρυτὸς ³⁰ ἦν τῷ Ἀγαμέμνονι.
 ἐν γὰρ σχήματι τῷ ἀγάναντεϊν πρὸς αὐτὸν; συναγορεύει·
 καὶ βεβλόμενος παραινεῖσθαι τοῖς ἀριστεῦσι μένειν καὶ μὴ ἀπαλ-
 λάττεσθαι, ἐν ἐν σχήματι παραινεσθῶς λέγεται, ἀλλ' ἐν
 ὀργῇ τῇ πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα σχήματι, ³¹ (καὶ) ἐτόλμησε
 τοιαύτην γνώμην καταδέσθαι εἰς μέσον, ἥδη γὰρ ἡ λοιδορία
 ἐπὶ τῷ ἔρχεται·

Δαιμόνι, ἔτω περ μᾶλα ἔλπεαι υἱᾶς Ἀχαιῶν

Ἀπτολέμους τ' ἔμεναι καὶ ἀνάληιδας, ὡς ἀγορεύεις;

α

²⁵ η λέγει. Malim cum Sylburgio ἢ λέγει, cum modus sub-
 iunctivus ab h. l. omnino alienus videatur.

²⁶ ἐπιτίθεσθαι τῷ βασιλεῖ. ἐπιτίθεσθαι τινι propr. adoriri ali-
 quem s. invadere, patet h. l. de conviciis dici.

²⁷ Καὶ εοικε πως — χρῆται τῷ λόγῳ. Omnis locus vulgo ita
 se habebat: καὶ εοικε πως ὁ Διομήδης ὁμολογεῖν, ὅτι εὐπρεπῶς
 χρῆται τῷ λόγῳ· προοιμιάζεται γοῦν παραιτούμενος, καὶ ἀτοπώ-
 τατον πρᾶγμα λέγει· quae vix cuiquam enunciationum ordi-
 nem diligentius spectanti placitura arbitror. Nam pri-
 mum Diomedes non confitetur, se ita dicere, ut decorum
 servet, sed vere hoc agit, dum libertatem, qua animi sen-
 tentiam pronūciaturus sit, verbis: σὺ δὲ μὴ τι χολωθῆς
 excusat. Confitetur potius (tacite), se ea dicturum, quae
 facile possint a loco aliena et indecora videri. Neque mi-
 nus facile sentitur, quam parum apte illa inter se cohae-
 rant: προοιμιάζεται γοῦν — καὶ ἀτοπώτατον etc. Quae cum
 ita sint, non immerito alium verborum ordinem in textum
 receperisse mihi videor.

„sunt, permultae. Sed alii manebunt Achivi co-
„mantes, usque dum Troiam everterimus. Sin et
„ipsis placuerit, fugiant cum navibus in terram pa-
„triam dilectam. Nos vero, ego Sthenelisque pug-
„nabimus, usque dum excidium Ilii perfecerimus.
„Favente enim Deo venimus.“

Quae quidem oratio inepta plane est et indecora, nisi alia arte elicere studeat, quam quae proferat. Indecentius enim, regem calamitate pressum conviciis invadere et obiurgare. Ac videtur quodammodo ipse Diomedes confiteri, se ineptissima dicere, cum deprecando praefetur, et sermonem ita conformet, ut decorum servetur. Etenim alio tempore probra quibus ipsum Agamemnon inceserat, decore tulerat, adeoque Sthenelum illi respondentem his verbis vituperaverat:

„Mi Sthenele tacitus sede, meoque pare sermoni;
„minime enim succenseo Agamemnoni, pastori po-
„pulorum, cohortanti ad pugnandum bene ocreatos
„Achivos.“

Nunc vero in mentem illa revocat, memoremque iniuriae acceptae sese ostendit. Quodsi quis dicat, Diomedem ideo tam confidenter loqui, quod virtute bellica inclaruerit, tanto contumeliosior videbitur fortunam nimium superbiens. Tenendum vero, probra illa, quibus Agamemnonem inceserat, non potuisse non auro illi cariora esse. Etenim, dum Agamemnoni specie indignatur, eidem patrocinator, admoniturusque Graecorum principes, ut mancant, neque discedant, ita haec eloquitur, ut minime cohortantem agat, sed indignantem Agamemnoni, qui talem sententiam proferre ausus fuerit. Iam enim ulterius procedit obiurgatio, addendis his:

„Stulte, itane omnino inbelles esse putas et fortitu-
„dinis expertes Achivorum filios, ut dicis?“

Quae

28 τέτρα σιωπή etc. Eadem legimus c.18. §. 13, omissis tamen verbis: στυννοντι μαχεσθαι.

29 υπερβητικωτερος. Codd. Cant. et Colb. υπερβότερος exhh. (sensu non mutato.)

30 χρυσος ην voc. χρυσος haud raro ad omnem rei cuiusdam hominisve praestantiam significandam transtertur. Ita adiect. χρυσεός de homine dicitur in Alciphronis epist. 3, 17. 69.

31 (και) ετολμησα etc. Haud parum displicet vocab. και. Sen-

α³² γὰρ ἔδει συμβουλευόντα πείθειν (μένειν,) ταῦτα λέγει ὡς ἀγανακτῶν, εἰ ἀξιοὶ (μένειν) αὐτοὺς (ὡς Φεύγοντας), προτείνεται³³ γὰρ — εἰδ' ἢ ἐπίτασις, τῷ. Σὺ πορεύου, καὶ οἱ ἄλλοι μυνῶσιν. εἰ γὰρ ἀξιοὶ συμβουλευεῖν μένειν, ἀλλ' ὡς πεπεισμένοις³⁴ διαλέγεται. εἶτα φοβόμενος, μὴ εἰδῶι, καὶ αὐτοῖς συγχωρεῖ³⁵ Φεύγειν. ἔτος ὁ σχηματισμὸς ἐστὶ τῷ ἄλλα λέγοντα ἄλλα διοικεῖν.

ε. Τὸ δὲ τὰ ἐναντία οἷς λέγει διοικεῖσθαι, ἐν τῇ ἀγανακτικῇ ἐστὶ δημηγορίᾳ τῇ Ἀγκυμένονος.⁶ καὶ τηρητέον, ὅτι ἐν κινδύνοις οἱ σχηματισμοὶ εὐρίσκονται. ὁ γὰρ Ἀγκυμένων ἀπόρως ἔχει ἐκτραυῖσαι τὰς Ἑλλήνας, καὶ προτείνει αὐτοῖς τὴν ἀπορίαν.³⁷

Ἄλλ' ἄγετ' αἶ κέν πᾶς θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν.

Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι, ἢ θέρμις ἐστὶ,

Καὶ Φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκλήϊσι κελεύσω.

Τῷδε δ' ἄλλοθεν ἄλλος ἐρητύειν, ἐπέεσσιν.

καὶ

sentia enim a latino int. expressa: atque ita (scil. σχημάτε ὁργῆς usus) animi sui sententiam exprimere ausus est, quanquam a disputationis serie non omnino abhorreret, tamen partim otiosa est partim ex ipsa hac vulg. lect. elici recte nequit. Debuerat rhetor, si haec erat moniturus, vel simplicius ita scribere: ἀλλ' ἐν ὁργῇ — σχηματὶ ἐτολμήσε — εἰς μέσον, vel: ἀλλ' ἐν ὁργῇ — σχηματὶ, καὶ οὕτως ἐτολμήσε etc. Veram lectionem (a me latine expressam) hanc puto: ὅτι ἐτολμήσε τοιαυτὴν etc. ita ut ἐτολμήσε non ad Diomedem Graecis, ut maneat, persuasurum, sed ad Agamemnonem, qui reditum suaserat, referantur, et causam ὁργῆς explicent.

32 α γὰρ ἔδει — ὡς Φεύγοντας. Haud parum esse hanc vulgarem loci lectionem depravatam vix est quod moneam, cum vocab. μένειν neque priori loco (πείθειν μένειν) habeat, quo recte referatur, neque posteriori (εἰ ἀξιοὶ μένειν αὐτοὺς etc. ubi de Agamemnone reditum suadente agitur) ullo modo intelligi queat, ac praeterea ultima ὡς Φεύγοντας omnem orationis structuram haud parum turbent. Haud dubie res ipsa hanc fere loci lect. versione nostra expressam efflagitat: α γὰρ ἔδει συμβουλευόντα πείθειν, ταῦτα λέγει ὡς ἀγανακτῶν, εἰ ἀξιοὶ πείθειν αὐτοὺς Φεύγειν. Simil. c. 8. §. 13 καὶ ὡς ἀγανακτῶν, εἰ οἰεταί — αποκλείν. Facile autem poterat voc. μένειν e glossemate profectum, (quo explicaretur, quidnam opportuerit Diomedem συμβουλευόντα πείθειν) et post πείθειν in textum irrepere, et male repetitum post ἀξιοὶ veram lect. πείθειν expellere. Item ὡς ante Φεύγοντας haud dubie ex antec. ὡς ἀγανακτῶν enatum.

33 προτείνεται etc. Haec verba cum vulgo absque sensu una continua serie ita legg. προτείνεται γὰρ εἰδ' ἢ ἐπίτασις etc. Sylburgius semicolon post γὰρ poni voluit. Verum ne sic quidem recte patet, quo pertineat προτείνεται. Excidisse puto post προτ. verba, quas breviter significarent id, quod

Quae enim suadendo (iis) persuadere debebat, ea profert velut succensens Agamemnoni, quippe qui Graecos ad fugam capiendam perducere constituerit. Primum enim haec proponuntur — — tum intentio sequitur oratoria quae inest verbis; tu quidem abeas, ceteri manebunt. Non enim suadere vult Graecis, ut maneat, sed velut ad persuasos verba facit. Postea vero, metuens ne cedant Agamemnoni, ipsis quoque reditum permittit. Haec est figura, qua, dum alia dicimus, alia dicendo efficiamus.

§. 5. Tertium figurae genus, quod contraria iis, quae dicuntur, efficere studet, obtinet in illa maxime necessaria Agamemnonis concione. Observari omnino velim, solere figuras inveniri, ubi pericula urgeant. Dubius enim haeret Agamemnon, quomodo Graecos in aciem educat, cuius rei difficultatem ipse his verbis significat:

„Verum agite, curemus, ut quo pacto armemus
„Achivorum filios. Primus autem ego verbis tentabo,
„prouti fas est, et fugere eos cum navibus multo-
„rum transtrorum iubebo. Vos autem verbis eos
„cohibete, aliunde alius.“

Cau.

ab Agamemnone proponeretur, et haud dubie ad verba: δαίμονι, οὕτω που etc. respicerent. — επιτασίς est intentio oratoria, quae rem auget, et maiori vi atque gravitate enunciat. vd. Ernesti in lex. techn. Gr. rh. sub h. v.

34 ἀλλ' ὡς πεπεισμένοις etc. Dativum casum pro Genitivo, qui vulgo legob. πεπεισμένων exhiberi iubebat verbum διαλεγεται.

35 συγχωρεῖν Φεγγεῖν. Dum reditum iis permittit, (εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ, Φεγγόντων etc.) simulque addit, se tamen Sthenelumque fortiter esse pugnaturus si vel omnes reliqui discesserint, acerbo notat rei turpitudinem. — Pro συγχωρεῖν in ed. steph. male leg. συγχωρεῖν.

§. 6.

36 Idem exemplum (Il. l. 2. v. 72. sqq.) eodem consilio supra c. 8. §. 15. laudatum et examinatum.

37 τὴν ἀτορίαν. Vulgo ἀτορίαν quam script. secutus latinus int. verba ita reddidit: „rei absurditatem ipse praetendit“ quasi Agamemnon loco, qui in seqq. adfertur, ipse significet, absurdam esse et ineptam omnem orationem, nisi σχηματισμένως intelligatur. Verum eum Agamemnonis verba tale quid minime innecere viderem, levi mutatione ἀτορίαν edendum putabam, sequentibus pariter quam antecedentibus: ο γὰρ Ἀγαμέμνων ἀτορῶς ἔχει etc. bene accommodatum.

καὶ τῆς διαπίρας ἡ αἰτία φανερά τῷ (συνέχοντι),³⁸ ὅτι, ἐπειδὴ ὁ Ἀχιλλεύς³⁹ ἀφέστηκε τῷ Ἑλληνιῷ, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ τεύεται. ἦν δὲ ἡγεμὼν πάντες τῷ στρατεύματι. Ζητεῖ, πῶς ἂν δίχα Ἀχιλλέως ἐξέλθοιεν. καὶ εἶδε τὰς Ἑλλήνας ὀργιζομένους ἐπ' Ἀχιλλεῖ, καὶ φοβέσθαι, μὴ ἄρα, ἂν κελύσῃ, εἴ τι πακίσωσιν,⁴⁰ τὰς (ὁὗτος) —

Ἄλλ' ἄγετ' αἱ κέν πως θωρήξομεν υἱὸς Ἀχαιῶν.

καὶ⁴¹ τὸ

Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσθαι, ἣ θέμις ἐστὶ,
Καὶ φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκλήσιν κελύσσω:

καὶ

³⁸ τῷ συνέχοντι. Explicationem huius formulae Sylburgius ad h. l. e technologia Graecorum rhetor. petiit, ubi το συνεχον de eo dicitur, quod accusationem praecipue contineat, et teneatur (vd. Ernesti in lex. saepe laud. sub h. v.) ita ut sententia (ab ipso Sylburgio non accuratius indicata) haud dubie haec evadat: causa explorationis manifesta redditur eo, quod firmamentum rei continet (scil. Agamemnonem, cum Achilles ab exercitu discessisset, bellicae societatem detrectaret, qui dux esset omnis exercitus, meditari, s. quaerere, quomodo Graeci adduci queant, ut sine Achille in aciem prodeant.) Vereor tamen, ne, si haec ratio probeatur, omnis omnino oratio reddatur obscurior et artificiosior. Non facile enim licebit sub illo firmamento cōsae (si usum vocabuli rhetoricum sequaris) aliud quid intelligere, quam rationem, quā Agamemnon in oratione illa εσχηματισμένη, de qua agitur, turpitudinem fugae ita declararet, ut Graecis contraria persuadere conaretur (vd. c. 8. § 15. inpt. sub finem). Verum quanquam inde omnino hoc intelligi debebat, consilium orationis ab Agamemnone habitae eo spectasse, ut Graeci redeundi consilium missum tacere persuaderentur, tamen accuratior cognitio causae, cur Agamemni omnem rem eiusmodi σχηματι, neque simplici oratione perficiendam putaret, quae verbis: ὅτι, ἐπειδὴ — Ἀχιλλεύς ἐξέλθοιεν inest) aliunde potius (ex omni rerum antea gestarum historia) erat petenda. Malim igitur τῷ συνέχοντι pro Dativo Participii verbi συνεchein (Masculini generis) accipere, eique notionem mente aliquid comprehendendi (intelligendi) tribuere, (expressam glossemate margini cod. reg. I. adscripto: τῷ νόῳ ἔχοντι) nisi praepliceat, cum Hudsono eodem sensu scribers τῷ συνίοντι. Unde duas loci expliandi rationes (versione nostra lat. expressas) nobis suppeditari vides, prouti τῷ συνέχοντι vel absolute dictum putes (ei, qui intelligit talia et recte diiudicat, prudenti) vel propius cum seqq. ὅτι, ἐπειδὴ ὁ Ἀχιλλεύς etc. iungas. Latinus interpret: „intelligenti manifesta apparet experienti ratio.

³⁹ ἀφέστηκε. Codd. lectionem ἀφέστηκε, sensu efflagitante sine mora in textum recepi pro eo, quod vulgo in edd. exstat ἐφέστηκε. Eandem secutus lat. interpret, qui ita vertit: „cum Achilles a Graecorum exercitu se subduxisset,

Causa huius explorationis facile patebit intelligenti, Agamemnonem ideo, quod Achilles, qui nunc esset omnis exercitus, relicto exercitu belli societatem detrectaret meditari, (quaerere quomodo adduci possent Graeci, ut sine Achille pugnam inirent (s. causam huius explorationis qui prudenter de his iudicat, facile videbit inde esse petendam, quod Agamemnon, cum Achilles — detrectaret, meditaretur, quomodo — inirent.) Noverat enim Graecos propter Achillem (iniuria adfectum) ipsi indignari, verebaturque, ne, illo absente, obsequium essent denegaturi, si in aciem prodire eos iusserit. —

„Verum agite, curemus, ut quo pacto armemus
„Achivorum filios.“

et quae sequuntur:

„Primus autem ego verbis tentabo, prout par est: et
„fugere eos cum navibus multorum transtrorum
„iubebo.“

sin

46 τούτου ὄντος. Quamquam vulg. lectio τούτου ὄντος omnino cum latino int. et Syburgio ita explicari potest: cum hoc ita sit, s. ita se habeat, (ut alibi τούτων παρσχόντων) aptius tamen loco nostro putaverim et propius ad rem pertinentem, quod Hudsonus coniecit τούτου (sc. Ἀχιλλεύως) ὄντος s. ἀπόντος. —

41 καὶ το — κελύσω. Fateor, me neque formulam καὶ το h. l. recte intelligere, (cum in antecedd. nihil omnino habeat, unde pendeat) neque omnino causam idoneam perspicere, cur verba Homeri. πρῶτα δ' ἔγνων — κελύσω iterum fuerint allata. Quamquam enim in commentariis rhetoricis, qui tironibus maxime scripti sint, quaedam disputationis abundantia (cuius exempla in nostris commentariis minime desiderantur) omnino excusationem admittit, ea tamen, quae verba repetat minime ad rem, de qua nunc agatur, pertinentia, ferri nequitiam potest. Nostro loco, ubi Agamemnon dubius haesisse dicitur, quomodo tandem Graeci adduci possent, ut sine Achille in aciem prodirent, sufficiebat lectorem iterum ad verba Homeri. ἀλλ' ἄγετ' — Ἀχαιῶν (quibus animi dubii ac suspensi haud obscura inest significatio) ablegasse. Quae seqq. πρῶτα δ' ἔγνων etc. ad ipsam potius consilium pertinent, quod Agamemnon in hisce rerum angustiis cepit. Quid, si statuas, post τούτου ἀπόντος hanc fere ῥῆσιν textu excidisse? Huc enim spectat, s. hoc significat illud (scil. dictum Agamemn. ἀλλ' ἄγετ' etc.) verba autem: καὶ το πρῶτα δ' ἔγνων etc. mox ab aliena manu ex initio huius sectionis perperam esse adiecta?

0

καὶ εἰάν τις προτείνῃ ἡμῖν, ὅτι ἔτυχάνει τῆς προκίρσεως Ἀγαμέμνων, ἀλλ' ἀποπειρώμενος κινδυνεύει ἡττᾶσθαι, καὶ αὐτυχῶς χρῆται τῷ λόγῳ· ὁρμήκασι γὰρ εἰς τὰς πατρίδας· ἄγνοε, ὅτι Ἀγαμέμνωνος τέχνη αὕτη ἐστὶ, τὸ ὁρμῆσαι αὐτὸς. ἔγερ οἶσται τῇ ἀποκείρα τῶν λόγων καθεξῆς· αὐτὸς. ἀλλὰ τίς ἡ τέχνη; ἐπειδὴ ἀγανακτᾷσιν ὑπὲρ Ἀχιλλέως, ἐν ἐνδοκύνονται δὲ τὴν ἀγαράκτησιν, ἕως ἄν χρεῖα ⁴³ γένηται ἐξοδὸς, βάλεται αὐτὸς ἀποβρῆξαι ⁴⁴ τὸν θυμὸν, καὶ Φανερώς γενέσθαι ὀργιζομένους, καὶ ὑπὸ τῶν ἀρίστων κατασχεθῆναι· τῷτό σοι ⁴⁵ καὶ γίνεται. Φαίνονται ἐτοίμως ἀπίνυτες εἰς τὰς πατρίδας· Ὀδυσσεὺς δὲ καὶ Νέστωρ κατέχουσιν αὐτὰς. ταῦτ' ἔν ὃ Ἀγαμέμνων ἀποπειρώμενος, Φανερώς τῷ σχήματος τὴν διδασκαλίαν παίδευσί. τὰ γὰρ ἐναντία οἷς βέλεται λέγει. ⁴⁶ ἔστι δὲ ἡ μέθοδος τῶν τῶν λόγων θαυμαστὴ τις καὶ ἄποπος· τὰς γὰρ ἐν λόγοις ῥητορικοῖς κακίας, ταύτας αὕτη ἡ ἰδέα ἀρετὰς ἀναφαίνει. εἰσὶ δὲ κακίαι λόγων ῥητορικῶν, τὴν τ' εὐδιάλυτα λέγειν, καὶ τὸ ἀντίτροφα· ὦν τὸ μὲν ἀσθενείας· τὸ δὲ καὶ κινδύνου. δι' ἀμφοτέρων πορεύεται ὁ Ἀγαμέμνων αἰκνός. ὥσπερ γὰρ ὅταν τις, ἂν βέλεται, λέγῃ, ἔχρη αὐτὸν ὑπεραντίοις ἔπεισι χρῆσθαι, ἔτ' εὐδαιτύοις, ἔτως ὅταν τις ὦν λέγῃ τὰ ἐναντία βέληται, ἀνάγκη αὐτῷ τὴν κακίαν, τὴν ἐκ ⁴⁷ τῶν λόγων, ἀρετὴν ἐνταῦθα ποιήσασθαι· εἰ δὲ μὴ, συμβήσεται αὐτῷ ἐναντιώτῃ ⁴⁸ περιπεσεῖν, (ἀλλ') ἔτι ⁴⁹ πεί-

42 καθεξῆς αὐτοῦ. Perperam ed. Steph. καθεξῆς.

43 εἰς ἃν χρεῖα γένηται ἐξόδου. Non assecutus est sensum huius ῥήσεως lat. interpres, qui ita vertit: „dones discedendi „urgeret necessitas.“ ἐξόδος non est militum in patriam fugientium, sed eorum, qui expeditionem bellicam suscipiant, pugnam inituri. Sensum ita constituendum puto: int' illexerat Agamemnon, Graecos ipsi propter Achillem iniuria adfectum clam indignari, et ad reditum esse propensos, ab incedendo novo certamine alienos, neque tamen hanc indignationem prius esse prodituros, quam pugnam cum Troianis inire iuberentur. Inde, quo facilius cum iis, velut indignantibus, palam agere eorumque studia manifestius cognoscere liceret, ipse ἐσχηματισμένως reditum suadebat. Iam enim omnes reditum parando, ac a bello continuando esse alienissimos, palam declarabant, licebatque Nestori et Ulyssi palam eos obiurgare et ad pugnam cohortari.

44 ἀποβρῆξαι τὸν θυμὸν. Cavendum, ne quis hanc formulam eo sensu adhibitam putet, quo interdum Latinis dic frangere iram pro: flectere, coercere. Nam quae scriptor add. καὶ Φανερούς γενέσθαι ὀργιζομένους, manifeste ostendunt, frangere s. rumpere iram h. l. eum potius dici, qui animi adfectum celatum antea manifesto declararet; et quasi erumpi patiat. Comparari potest omnis locutio cum simili: ῥη-

Sin quis obiiciat nobis, Agamemnonem non consequi finem propositum, sed tentamine illo maximum subire periculum causam perdendi et infeliciter hoc sermonis genere uti (cum Graeci magno impetu reditum paraverint); ignorat profecto, eo ipso spectasse artificium dicentis, ut magno impetu reditum pararent. Non speraverat enim, fore, ut tali exploratione retineantur. At quamam in re versatur orationis artificium? Cum Graeci propter Achillem offensum Agamemnoni indignarentur, neque tamen indignationem suam prius possent palam facere, quam necessitas expeditionis bellicae instaret, crumpi volebat (Agamemnon iram eorum indignantesque palam fieri, et a principibus retineri, id quod factum videmus. Promptos enim paratosque ad redendum se ostendunt, sed ab Ulysse et Nestore retinentur. Haec igitur dum Agamemnon tentat, haud obscure tradit omnem huius orationum generis disciplinam. Dicit enim contraria iis, quae fieri vult. Est autem mira quaedam et fere absurda talium sermonum ratio. Nam quae in artis oratoriae operibus vitia putantur, ea hoc sermonum genus virtutum loco habet. Vitium putatur, uti argumentis, quae ab adversario vel redargui facile possint, vel retorqueri; cum illa quidem causam dicentis infirmam reddant, haec adeo periculi plena sint. Utroque genere Agamem-

νοναι Θωήην: voce magna et intenta uti, de qua vd. Ernestius ad Aristoph. nubes v. 3-6. edit. Herm.

45 τούτο σοι καὶ γίνεται. σοι, ut alibi, abundat. Vd. Vigerus l. l. ed. H. Vol. I. p. 163. 64. Errori haud dubie debetur lectio cod. reg. I. τούτο τοι etc: cum partic. τοι aliis potius iuncta adhiberi soleat.

46 ἐστὶ δὲ ἡ μέθοδος etc. Vd. c. 8. § 3.

47 τὴν κακίαν τὴν ἐκ τῶν λόγων (quae oritur e sermonibus) i. q. simpl. κακίαν τῶν λόγων.

48 ἐναντιώσει περιτεσεῖν etc. In repugnantiam incidit orator (sibi, consilio suo ipse repugnat) qui eiusmodi figura tam imprudenter utitur, ut, quae dicat, non quae arte efficere voluerit, persuadeat (περιτεσεῖν imprimis de iis dici, quae in pericula et calamitates incident, res notissima. vd. Reiskii index Graecit. Demosth.) cfr. c. 8. §. 3. ubi orator dicebatur υποκίπτειν εἰς ἐναντιώσεις, qui, dum hoc orati. figuratum genere utitur, sibi ipso repugnare videtur audientibus.

49 ἀλλ' ἐπὶ πείσαι οὐχ ἂ βούλεται. Recte vidit Sylburgius, scribendum esse vel: ἀλλὰ τε πείσαι, οὐχ ἂ βούλεται, eveniat, ut alia omnino audientibus persuadeat, non, quae volue-

πεισσαι ἐχ' ἃ βέλεται. τὸτο μὲν ἔν καὶ οἱ μελετῶντες ⁵⁰
 ἴσασιν. ὅταν γὰρ τις προσέλθῃ τῇ βελῇ ⁵¹, ἀξίων ἀπο-
 θανεῖν, εἰδὲς αὐτὸν ἀποθανεῖν βέλεται, ἀλλὰ τὰ
 ἐνχυτῖα βέλεται ὧν λέγει· καὶ οἱ τὰ δῶρα πα-
 ρὰ τῶν Φίλων ἀπωθέμενοι, βελομένοι δέξασθαι, λέγουσι
 μὲν τὰ ἐναντῖα, πράττεισι δὲ τὰ ἐναντῖα. δεῖ ἔν ἡμᾶς δι-
 δάξαι, πῶς μὲν λέγει εὐδιάλυτα καὶ ερεφόμενα· τὸ δὲ μέ-
 γιστον, πῶς ἔλαθε τὸτό ποιῶν· ἐπεὶ συμβήσεται, ἂν ⁵² κα-
 τὰΦωρος ἡ τέχνη γένηται, καὶ τὸν ἀκροῦντα ἀντιτεχνάζειν
 καὶ ἀντισχηματίζειν, προσποιόμενον πείθεσθαι καὶ συγχω-
 ρεῖν. ὅτι μέντοι εὐδιάλυτα λέγει, ἐκεῖνο σημεῖον·

— ὅς πρὶν μὲν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν
 Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον, ἀπονέεσθαι.

εἰ τοίνυν ὑπέσχετο καὶ κατένευσε, περιμενετέον.

Νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βελεύσατο, καὶ με κελεύει
 Δυσκλέα Ἄργος ἰκέσθαι —

πάλιν ἀντιλαβὴν ἔχει· ἐ γὰρ δεῖ Δυσκλέα ἀπιέναι. ταῦτα
 μὲν εὐδιάλυτα· ἐκεῖνα δὲ σαφῶς ερεφόμενα·

Δισχρὸν γὰρ τότε γ' ἐσὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι,

Μὰψ ἔτω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν Ἀχαιῶν

Ἄκρηκτον πόλεμον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι·

ταῦτα Φανερώς ὁ ⁵³ ἀντιλέγων ἐρεῖ·

Δισχρὸν γὰρ τότε γ' ἐσὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι. ⁵⁴

πῶς ἔν δικαίῃ; ὅτι μὲν γὰρ εὐδιάλυτα λέγει καὶ ερεφόμενα,
 δῆλον·

rit) vel: ἀλλ' οὐκ ἐτι πείσαι, ἃ βούλεται (eveniet, ut non am-
 plius persuadeat, quae voluerit persuadere.)

⁵⁰ οἱ μελετῶντες. Audientes, qui rem accuratius perpendunt,
 norunt haec (intelligunt, non posse ea, quae ab oratore ob-
 tendantur, ad verum orationis consilium pertinere.)

Alia enim vocabuli μελετῶν significatio (rhetorica): contro-
 versias fictas exercitationis oratoriae causa tractare (vd. infra c. 10.
 in.) h. l. ideo admitti nequit, quod seqq. de causis veris,
 non fictis, agunt.

⁵¹ ὅταν γὰρ τις προσέλθῃ τῇ βουλῇ etc. Uberius haec illustrat
 exemplum Periclis (ab Hermogene laud. in comment. περὶ λο-
 γῶν εσχηματισμένων): οἶον ἦν ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι παρὰ Λακεδαιμο-
 νίων εἰρήνην οἱ δὲ ἀντήτησαν Περικλέα. Βουλομένων τῶν Ἀθη-
 ναίων αὐτὸς ὁ Περικλῆς υβριοπαθῶν ἐπὶ τῇ βουλῇ ἄξιοι ἀπερχέ-
 σθαι. ὁμολογουμένως γὰρ ὁ Περικλῆς, εἰ καὶ λέγει: πεμψάτε με,
 σχηματῖ μόνον λόγου λέγει. ἐπεὶ καὶ μεταχειρήσεσι χρηταὶ ταῖς
 κατασκευάζουσαις, οἱ οὐ χρὴ πεμψῆσθαι αὐτὸν.

⁵² κατὰΦωρος ἡ τέχνη γένηται, i. q. Φωρῶς c. 8. §. 4. Perpe-
 ram edit. Steph. κατὰΦωρος et in antecedd. ἀποθουμένοι.

memnon haud temere utitur. Quemadmodum enim, qui eadem dicit, quae fieri vult, non debet ea proferre, quae ipsi adversentur, aut facile refutentur ita, qui contraria iis, quae dicit, fieri vult, necesse est in tali orat. genere virtutes existimet, quae orationis vitia putentur. Alioquin accidet ei, ut ipsius consilio prorsus repugnet, neque eadem persuadeat, quae fieri voluerit. Neque id ignorant ii, qui rem accuratius perpendunt. Etenim ubi quis ad curiam accedit, et capite plecti vult, nemo eum morte plecti vult, sed contraria fieri iis, quae dicat. Item, qui munera ab amicis oblata repudiant, cum accipere cupiant, contraria iis, quae dicunt, efficiunt. Docendum igitur, quomodo aliquis dicere possit, quae facile solvantur et retorqueantur, et (quod gravissimum) quam ratione tecte et occulte hoc efficiat; facile enim accidere poterit, ut auditor, deprehenso artificio, ipse arte et figura adhibenda dicenti adversetur, et se persuasum simulet, omniaque concedat. Proferre Agamemnonem ea, quae facile redargui possint, illa ostendunt:

„Qui antea quidem mihi promisit, et annuit, Ilio
bene munito exciso me rediturum.“

Etenim si promisit et annuit Jupiter, non discedendum. Sequuntur haec:

„Nunc vero malam fraudem struxit, iubetque me
inglorium Argos redire.“

quae novam continent adversandi opportunitatem. Non enim inglorium redire oportet. Haec quidem sunt argumenta, quae facile redarguere liceat. At quae sequuntur, patet retortu esse facilia:

„Turpe enimvero hoc posteris quoque erit auditu,
quod talis tantusque Achivorum exercitus adeo in-
cassum bellum gerat irritum, pugnetque cum viris
paucioribus.“

Nam eadem profecto adversarius dicere poterit:

„Turpe enimvero hoc posteris quoque erit auditu.“

Quomodo igitur rem pertractat? Dicere Agamemnonem
ea,

53 ο αντιλεγων ερει. Cod. Cant. αντηρει (ortum forsitan ex antec. αντιλεγων.)

54 αισχρον γαρ — πυρσιζειν, scil. το φευγειν.

δῆλον· καὶ ἔτι μᾶλλον, ἂν ἐπεξίῃ τις τὴν τέχνην τῶν ἐπῶν, ⁵⁵ εὐρήσεται. ἀλλὰ τίς ἡ τέχνη τῶν τοιούτων; πᾶσιν ὑπερβολὴ· πρὸ τῆς λόγου, ἵνα δοκῇ ὑπὸ λύπης φέρεσθαι αὐτῷ ὁ λόγος, μὴ ἐξ ἐπιβελῆς διοικεῖσθαι; διὰ τὸτ' Ἀγαμέμνων ἀπὸ σχετλιασμῶ ἤρξατο.

Ζεὺς με μέγας Κρονίδης ἄτη ἐνέθησε βαρεῖν

Σχέτλιος —

ὁ ἔν τῳ Διὶ ἔτω προσφερόμενος, καὶ βλασφημῶν, δῆλός ἐστιν ὑπὸ λύπης καὶ αὐτῷ φωνα αὐτῷ λέγων. πᾶσιν ἐν προτβολῇ κλεπή γίνεται διοικήσεως τεχνικῆς. τοῖστο μὲν ἐστὶ τὸ σχῆμα, τὸ τὰ ἐναντία λέγειν οἷς βέλεται.

ε'. Ἔστι δὲ καὶ τέταρτον σχῆμα βαρύτερον, τὸ δι' ἄλλων πορευόμενον, καὶ παντελῶς ἐπ' ἄλλης υποθέσεως τὸν λόγον ποιεῖμενον, ἄλλην παραίνειν. καὶ τὸτο ⁵⁶ Ὅμηρος τὸ παράδειγμα ἔδωκεν, καὶ ἔλαθε τὰς πολλὰς, ἐπὶ γὰρ τῇ ἀποκείρα τῇ Ἀγαμέμνωνος, ἣν ποιεῖται πρὸς τὰς Ἑλλήνας, οἱ κατέχοντες τὸ Ἑλληνικόν εἰσιν Ὀδυσσεὺς καὶ Νέστωρ, καὶ Θουκλῆς τί ἐν τῷ λόγῳ; ἔστι διπλῆν τὸ Θουκλῆς. τοῖκεν ὁ Νέστωρ μηδὲν ἴδιον λέγειν, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ λέγειν τῷ Ὀδυσσεῖ, ὥσπερ ⁵⁷ μετατιθεῖς τὰ διδασκάλῳ. καὶ ἀπονέμει αὐτῷ ἑκαίρουν ὁ Ἀγαμέμνων, ὡς κρατῶντι ⁵⁸ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταῖς βελαιῖς· ὅπερ ἐστὶν ἀτοπώτατον. ⁵⁹ καὶ λέγουσιν οἱ διδασκαλοὶ, ὅτι, ἐπειδὴ ἐπήνεσε τὸν Ὀδυσσεῖα τὸ πλῆθος, ἵνα μὴ λυκοῖτο ὁ γέρον, καὶ ὁ Ἀγαμέμνων τὸν γέροντα· ὡς περὶ

55 τὴν τέχνην τῶν ἐπῶν. Vd. c. 8. §. 15. τῇ φωνῇ αὐτῇ ὅτι σχετλιασμένον· εἶναι etc.

56 παρὰ τοὺς ὑπερβολὴν i. q. summum καὶ τοῦ, maxima adfectus vehementia (vd. Reiskii index Demosth. sub v. ὑπερβολή.) De re ipsa vidimus c. 8. §. ult.

§. 6.

57 εἰς δὲ καὶ etc. Comparanda cum his §. 12. c. 8.

58 καὶ τοῦτο — ἔδωκεν. τοῦτο παρὰ. paulo negligentius dictum de exemplo, quod ad illud σχῆμα pertineat (nisi malis τοῦτο in τούτου mutare.)

59 ὥσπερ μετατιθεῖς τὰ διδασκαλῳ. E versione latini int. „uti discipulus magistrum imitatur“ colligit Huds. eum pro μετατιθεῖς legisse μαθητῆς. Verum cum idem in aliis locis transferendis haud raro a Graecis discodere et liberius vertere soleat, nolim equidem certo adfirmare, eum nostro loco aliam libri cuiusd. lectionem suamve coniecturam expressisse. Ceterum bene se habet vulg. lectio. μετατιθεῖναι est orationis formam immutare, aliis verbis idem proponere, ut Aristot. rhetor. I. I. c. 9. Ex add. τὰ διδασκαλῳ patet respici ad exercitationem puerorum, qui aliis verbis enunciarent, quae magister proposuisset.

ea, quae facile redargui possint, et retorqueri, in promptu est; multoque clarius apparebit ei, qui singulorum verborum artificium examinare voluerit. Sed quatenam his inest ars? Adfectus vehementia, quem simulat, antequam dicere incipit, ut omnis oratio doloris vehementia efferni potius quam callidum tractationis artificium prodere videatur. Unde Agamemnon ita loqui incipit, ut graviter conqueratur:

„Jupiter Saturnius malo gravi valde me irretivit
„saevus.“

Qui ita Jovem obiurget, et ejusmodi conviciis invadat, cum patet dolore perturbatum proferre, quae ipsi non conveniant. Ita insuper simulando adfectu occultatur tractationis artificium. Talis est figura, qua contraria dicuntur iis, quae efficere volumus.

§. 6. His accedit quartum genus orationum figurae maxime reconditae artis, cuius haec est ratio, ut orator, cum in aliis commemoratis esset aliud argumentum dicendo pertractans, tandem aliam rem comprobet. Exemplum huius quoque generis ab Homero suppeditatum multos latuit. Etenim cum Agamemnon Graecos explorare studuisset, Ulysses et Nestor raeorum exercitum dicendo retinent. Quatenam insunt sermonibus illis, admiratione digna? Duo potissimum. Primum Nestor nil ipsi proprium dicere videtur, sed eadem proferre, quae Ulysses dixerat, velut a magistro proposita alio modo enuncians. Tum eidem Agamemnon hanc tribuit laudem, ut eum omnes Graecos consilii prudentia superare dicat. Quod inepsum videtur. Unde magistri existimant, Agamemnonem seni laudem tribuisse, ne forte offenderetur (cum populus antea Ulyssem laudasset); quasi ibi cum pueris ageretur,

60 ος κρατουντι των Ελληνων. Respicit scriptor ad verba Homeri. infra allata, ubi universae orationis et consilii prudentiae laudatur, qua Nestor omnes Graecos superet: ἢ μὲν αὐτ' ἀγορῇ νικᾷς, γέρον, υἱας Ἀχαιῶν. Hinc assentiri nolim A. Schotto, verba ita lat. reddenti: „ut qui Graecorum animos „consilio sibi subiiciat“ (quasi Nestor ideo laudatur, quod consilia sua iam persuaserit Graecis.)

61 οτι επιν αποπρωτατον. Ineptum videtur, et, quod Nestor ead. m. fere eloquitur, quae Ulysses proposuerat, et, quod Agamemnon talem orationem laudat.

περὶ παιδαρίων ἐν διδασκαλείῳ ⁶² ἐπιδεικνυμένων, καὶ παρα-
 μυθίαν τῇ διδασκάλῳ ἀπονέμοντας, ἵνα μὴ κλαίῃ τὰ παιδιά.
 ἀλλ' ἡ τέχνη τίς; ὅπως ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις τῶν λόγων ἐκ ἕστιν
 Ὀδυσσεὶ καὶ Νέστορι. ἔροιτο ἄν τις· καὶ πῶς εἴη ἡ αὐτὴ
 ὑπόθεσις; τὰ αὐτὰ γὰρ λέγῃσι. τῷτο ἡ τέχνη ἡ Νέστορος,
 ὅτι τὰ αὐτὰ λέγων, ἐκ εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν λέγει. ἀλλ'
 ἡ τέχνη τίς; ἐπειδὴ μέλλει χαλεπὴν ὑπόθεσιν πεῖθειν, πο-
 ρεύεται διὰ τῆς πεπεικυίας ὑποθέσεως. πεπεισμένοι εἰσὶν οἱ
 Ἕλληνες ὑπὸ τῷ Ὀδυσσέως μένειν, καὶ ἠνεγκαν αὐτῷ τὴν
 ἐπιτίμησιν καὶ τὴν παραμυθίαν. ἀλλ' ἔχει χαλσπωτέραν
 ὑπόθεσιν ὁ γέρων. πορεύεται ἔν δ' ὧν ἔπεισαν Ὀδυσσεύς,
 καὶ τὰ αὐτὰ λέγει Ὀδυσσεύς:

Ὡς γὰρ ἡ παῖδες νεαροὶ, χῆραι τε γυναῖκες,
 ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἰκόνδε νέεσθαι.

Ὀδυσσεύς· ⁶⁴ τὰ αὐτὰ ὁ γέρων:

ὦ πόποι, ἣ δὴ παισὶν εὐκότες ἀγορεύατε
 Νηπιᾶχοις —

(Πῇ δὴ συνθεσθαι ⁶⁵ τε καὶ ὅρκια βῆσεται ἡμῖν;
 Ἐν πυρὶ δὴ βεβαί τε γενόλατο, μῆδ' αὖ τ' ἀνδρῶν.

Ἡ ⁶⁶ μάλα δὴ σε ἄναξ — ἐθέλῃσιν Ἀχαιοὶ
 Πᾶσιν ἐλέγχισον θέμεναι μερόπεσσι βροτοῖσι.)

λέγει

62 ἐπιδεικνυμένων. Constat, ἐπιδεικνυσθαι et ἐπιδεικνυμαι de iis
 dici, qui specimina artis suae et doctrinae exhibeant, unde
 olim ad Sophistas potissimum eloquentiam ostentantes
 transferri soleret. vd. Cresollii theatrum rhetorum vett. etc.
 l. 3. c. 5. in. Ernestius in lex. laud. sub h. v.,

63 οὐχ ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις; Quae post ὑπόθεσις in cod. Cant. ad-
 duntur τῶν λόγων, salva sententia, habere possunt enataque
 videntur ex antecedd.

64 Ὀδυσσεύς. subint. λέγει s. Φησιν.

65 πῇ δὴ συνθεσθαι τε etc. Quod ex edit. Florent. vulgo legeb.
 ποῦ (ll. l. 2. v. 339.) et codd. meliorum, auctoritate et
 usu loquendi suadente bene in πῇ mutatum ab Ernestio,
 Wolfo, Heynio (cuius observ. ad h. l. cfr. Vol. IV.) —
 βῆσεται i. q. αποβῆσεται.

66 ἡ μάλα δὴ σε etc. Haud parum equidem miror, quod ne-
 mo interpretum difficultates vulgaris verbb. dispositionis
 monstraverit. Patet enim, perperam verba: ἡ μάλα δὴ σε —
 βροτοῖσι vulgo ita legi, quasi cum proxime praecedentibus
 unam eandemque constituent orationem; cum ad aliam plane
 Ulyssis orationem (ll. l. 2. v. 284 sqq.) pertineant. Tum ne
 consilium quidem recte intelligitur, quo laudata fuerint.
 Debebant enim ex utriusque (Nestoris et Ulyssae) oratione ea
 proferri, quae sibi invicem responderent. At frustra quae-
 runtur h. l. verba, quibus illa: ἡ μάλα δὴ σε — βροτοῖσι re-
 spondeant. Nonne potius vel sola vel simul cum illis adfe-

ageretur, in ludo doctrinae suae specimina exhibentibus, quos benigno¹ alloquio consolari studeret magister, ne in fletum prorumperent. Quale autem inest artificium? Diversa plane sunt Ulyssis et Nestoris orationum consilia. Interroget forsitan aliquis, quomodo non idem possit utriusque consilium esse, cum eadem dicant? In eo ipso versatur artificium Nestoris, quod, cum eadem proferat, tamen non eodem consilio dicat. At quam tandem utitur arte? Cum Graecis persuasurus sit rem difficilem persuasum, viam sibi munit per ea, quae iisdem iam persuasa sunt. Iam enim Graeci ab Ulysse manere persuasi fuerant, tulerantque eius reprehensionem et adhortationem. Magis difficilia erant persuasum, in quibus senis oratio versari deberet. Hinc viam sibi munit per ea, quae Ulysses iis persuaserat, et eadem dicit, quae ille protulerat. Ulysses enim:

„Velut pueri tenelli, inquit, viduaeve mulieres inter se complorantes reditum in patriam desiderant.“

Eadem Nestor:

„Dii boni, re vera pueris similes loquimini parvis, —
„Quonam, obsecro, pactaque et iuramenta nobis
„ibunt? In ignem nempe abierint consilia curaeque
„virorum? Profecto te, o rex, agere iubent Achi-
„vi, quae omnes mortales articulatè loquentes tur-
„pissima censeant.“

Tum

renda erant, quae in Ulyssis orat. post βροτοισια proximo sequi videmus: οὐδέ τοι ἐκτελέουσιν ὑπὸσχέσιν, ἥνπερ ὕψαν, ἐνθάδ' ἔτι σείχοντες ἀπ' Ἀργεὸς ἱπποβότοιο simillima Nestoris verbis: πῇ δὲ συνθεσῖαι τε — μηδεὰ τ' ἀνδρῶν, ideoque supra c. 8. §. 12. merito allata et cum illis comparata? Denique, cum et in iis, quae verba: πῇ δὲ συνθεσῖαι etc. proxime praecedunt, et in seqq. λέγει ἐκείνος σημεῖον etc. hunc ordinem servatum videamus, ut primum Ulyssis, tum Nestoris verba laudarentur, (ut c. 8. §. 12.) mirum omnino videtur, quod in vs. πῇ δὲ συνθεσῖαι — βροτοισι adferendis ordo immutatus fuerit. Ut paucis rem comprehendam, omnis disputationis post νηπιαχοῖς ita procedere debebat:

πάλιν Ὀδυσσεύς
ἢ μέλα δὲ σε, ἀναξ, — ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ
aut potius (quae vera est et constans librorum Homeri lectio):

Ἀτρεΐδῃ, νῦν δὲ σε, ἀναξ, ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ
Πᾶσιν ἐλέγχισιν δέμεναι μερόπεσσι βροτοῖσιν.
Οὐδέ τοι ἐκτελέουσιν ὑπὸσχέσιν, ἥνπερ ὕψαν,
Ἐνθάδ' ἔτι σείχοντες ἀπ' Ἀργεὸς ἱπποβότοιο.

λέγει ἐκείνος σημεῖον ⁶⁷ μανταίας τῶν παρὶ τὸν Κάλχαντα·
 ἄτος, τὰ τῆς ἀστυκῆς· ὥς τε διὰ τῶν αὐτῶν πορεύονται. τί
 ἔν ἐστι τὸ παραλλάττον; διδάσκει τὸ παραλλάττον τῆς ὑπο-
 θέσεως τῶν ἐπεικῶν ἢ διαίρεσις. ἀπῆνυσαν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ τὸ
 κληῖδος τὸ κοινὸν τὸν Ὀδυσσεά· πεισθέντες μέναι· καὶ τὸ
 ἔργον τῷ Ὀδυσσεὶ λαμπρόν·

⁶⁸ Τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ', ἢ ἐνέεσθαι
 Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι Φίλην ἐς πατρίδα γαίαν,
 δ' ἡρώων ἄλλην ὑπόθεσιν ἔχει. ἐπειδὴ γὰρ πεπεισμένοι εἰσὶν
 οἱ Ἕλληνες μένειν, ζητεῖ αὐτὰς ἐντρατεύσασθαι. ἔδεν γὰρ Ὀφε-
 λος τῇ μένειν ἀνευ τῆ ταχιδύου· ὅπερ μάλιστα ὑπόθεσις ἐστὶ
 καὶ ζήτησις τῷ Ἀγαμέμνονος·

Ἄλλ' ἔφ' ἔγ' αἶ κεν πως θορήξομαι νῆας Ἀχαιῶν.
 πῶς ⁶⁹ αἶεν τῷ Ἀχιλλεῷ ἐντρατεύονται; εἴην ἔν τῷ Νέστο-
 ρος ἢ ὑπόθεσις·

Κεῖν' ἀνδρας κατὰ Φύλα, κατὰ Φρήτρας, Ἀγαμέμνον'
 Ὡς Φρήτρῃ Φρ' ἑταίρων ἀρήγῃ. Φύλα δὲ Φύλοις.
 Εἰ δὲ κεν ὥς ἔρξῃ, καὶ τοὶ πεῖθονται Ἀχαιοί,
 Γνώστ' ἐπειθ', ἵς δ' ἄγεμόνων κακός, ἵς τέ νυ λαῶν,
 Ἦδ' ὅς κ' εἰδὼς ἔησι· κατὰ σφῆας γὰρ μαχέσονται.
 αὕτη ἡ ὑπόθεσις εἴην, ἥς χρεῖαν ἔχει ὁ Ἀγαμέμνων· αὕτη
 ἡ

δ Νέστωρ· (s. εἴτα ὁ Νέστωρ·)

Πῶς δὲ συνθεσῖαι τε καὶ δοῦνα βῆσεται ἡμῖν;

Ἐν κυρτῇ δὲ βουλαὶ τε γυνοῖατο, μήδεα τ' ἀνδρῶν.

Quodsi de eo quaeratur, unde prodierit illa pessime per-
 turbata et mutilata oratio, facile intelligimus, causam rei
 vel e sola liberiorum, qui in textu describendo alia omitte-
 rent, alia transponerent, negligentia esse petendam, vel ex
 additamentis et interpolamentis seriorum lectorum rheto-
 rumque (vd. quae in prolegomenis de probabili origine cap.
 9. eiusque singularum partium disputavimus.) Posterior ratio
 partim facilitate maiori commendatur, partim simi-
 libus exemplis adiuvatur (v. c. §. 5. n. 41.) For-
 san rhetor ille, qui prius omnis huius actionis auctor
 extiterat, comparisonem Nestoreae orationis cum Ulyssea
 minus copiose pertractaverat, quam auctor c. 8. §. 12. ita ut
 et Nestoris verba: πῶς δὲ συνθεσῖαι — μήδεα τ' ἀνδρῶν, et
 quae in Ulyssis oratione illis responderent, omitteret. Qui
 cum Nestoris verba ὦ ποικί — νηπιαχοῖς cum Ulyssis vbb.
 ὡς γὰρ — νεσσεσθαι comparasset, facile poterat alius, quae in
 Nestoris or. mox sequuntur, πῶς δὲ συνθεσῖαι — μήδεα τ' ἀν-
 δρῶν, (memor loci c. 8. §. 12.) contestim subiungere, de ar-
 dine personarum loquentium servando non sollicitus. Illae
 ne deessent, quae in Ulyssis oratione respondere viderentur,
 adscripsit vel idem rhetor negligens vel alius Ulyssei sermo-
 nis initium; ἡ μετὰ δὲ σε, ἀναλ' εἰς, c. omissis tamen iis, quae
 proxime ad rem pertinerent.

Tum ille portentum enarrat, in quo Calchantis vaticinium versabatur, hic fulmina, quae apparuerant, ita ut eadem plane via incedant. Quidnam igitur discriminis inest? Ipsa laudum distributio consiliorum diversitatem ostendit. Graecorum enim copiae Ulyssem laudaverant, manentque persuasae; eratque omnino praeclarum Ulyssis opus (quod factum legitur):

„Tum iis statim bellum dulcius reddebatur, quam
„redire in navibus cavis in terram patriam dilectam.“

Aliud consilium senex (Nestor) consequi studet. Etenim eum Graeci manere persuasi essent, in eo iam elaborat, ut in pugnam eos educat. Nam quod manerent, nihil proderat, nisi in aciem prodirent, id quod Agamemnon praecipue effici volebat, ac desiderabat:

„Verum, inquit, agite, curemus, ut quo pacto
„armemus Achivorum filios.“

Quaerit enim quomodo, absente Achille, in aciem possint educi? Nestoris igitur consilium his continetur:

„Secerne viros per tribus, per curias, Agamemnon,
„ut curae curiis opem ferant, et tribus tribubus.
„Quod si feceris, tibi que paruerint Achivi, cognos-
„ces, qui duces ignavi fuerint, quique milites, et
„quis fortis fuerit; per se ipsos enim pugnabunt.“

His inest consilium, quo Agamemnoni opus erat, argumentumque Nestoreae orationis primum periculi ple-

67 σημειον μαντείας. σημειον. (i. q. τερας c. 8. §. 12.) μαντεία est portentum, ad quod pertinet (in quo explicando versatur) Calchantis vaticinium, nisi nialis σημειον και μαντειαν legere. — Pro των περι etc. cod. Cant. exh. τὰ (ortum forsan e seqq. τα της αστρατης.) των περι του καλχ. e notissimo Graecismo pro του Καλχ. dicitur.

68 τεισι δαφαρ etc. Il. l. 2. v. 453. sq.

69 Patet verbis: πως ανευ του Αχιλλεως εκστρατευσαντο explicari antecedd. επερ μαλιστα etc. interposito versu Homer. qui probationem rei contineret.

70 ει δε κεν ως etc. Pro σπεεις (nam de antecedd. dictum ad c. 8. §. 12.) in Homeri libris (uno cod. Vratisl. excepto) constanter leg. ερεης aut ερεης itemque pro πειθονται apud Hom. vulgo πειθονται, quanquam plures codd. cum nostra script. consentiunt. — μαχεσονται vulg. est Homerr. librr. lectio inde ab edit. Ald. 2. recepta. In nonnullis tamen codd. editt. Scholl. et rhetoris nostri codd. Colb. et Cant. exstat μαχονται. Cfr. Heynius in observ. et varr. lectt. (Vol. IV.) qui ερεης itemque πειθονται et μαχεσονται edidit.

ἡ ἐπικίνδυνος ὑπόθεσις τῶν λόγων τῷ Νέστορι· ὡς ἐν παρ-
 ῥογῇ δ' αὐτὴν ⁷¹ ἐρρίψεν·

⁷² Ἄλλο δὲ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ Φρεσὶ βάλλεο σῆτιν·
 ὡς προσθήκη τῷ λόγῳ ποιεῖται· ⁷³ καὶ γίνεται ὥσπερ τέ-
 λος τῆς δημηγορίας τῆς πεπεικυίας χρεια δημηγορίας ἀναγκαιο-
 τέρα· διὰ τῆς Ἀγαμέμνων, τυχαῖν ᾧν ἐβέλετο, ἐπαινεῖ
 τὸν γέροντα·

⁷⁴ Ἡ μὲν αὖτ' ἀγορῇ νικᾷς, γέρον, υἱας Ἀχαιῶν.

Αἱ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἀπὸλλον,

Τοῖστοι δέκχ μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν,

Τῶκε τάχ' ἡμύσσεια πόλις Πριάμοιο ἄνακτος

Χερσὶν ὕφ' ἡμετέρῃσιν ἀλῆσά τε περδομένη τε.

ὅτι δὲ αὕτη εἰσὶν ἡ ὑπόθεσις τῆς Νέστορος, τὸ ἐκφρατεῦσαι, καὶ
 ὅτι τῆτο ἐπαινεῖ, ⁷⁵ σχηματίζει ὁ Ἀγαμέμνων, ὡς τυχαῖν
 ᾧν ἐβέλετο. τίς ὁ ἐλεγχος, καὶ τίς ἡ ἀπόδειξις; φοβεῖται,
 μὴ ἐπειθὴ ὁ Νέστωρ, καὶ βοηθεῖ αὐτῷ, ὅσα δύναται, τί
 ἐν ἐσὶ τὸ μὴ ποῖν πείθειν τὸν Νέστορα; ὀργὴ ὑπὲρ Ἀχιλ-
 λέως τῶν Ἑλλήνων. παραμυθεῖται τὴν ὀργὴν αὐτῶν ὁ Ἀγα-
 μέμνων ὁμολογῶν ἡμαρτηκέναι, καὶ μέμνηται τῆς Ἀχιλλέως,
 ἵνα μαλάξῃ αὐτῶν τὸν θυμὸν ἐπ' αὐτῷ. ἐπαι τί βάλε-
 ται τὸ;

⁷⁶ Ἀλλά μοι αἰγίλοχος Κρονίδης Ζεὺς ἀλγὲ ἔθηκεν,

Ὅς με μετ' ἀπρήγτους ἐρίδας καὶ νείκεα βάλλει,

Καὶ

⁷¹ αὐτὴν ἐρρίψεν. Proferit verba, qui obiter (ὡς ἐν παρῳδῳ)
 commemorat, quae ipsi forte in mentem venerant. Sim. in-
 fra ἐπὶ τελείῳ ὡς παρῳγῶν ἐρρίπτειν dic. Latinum proicere eo-
 dem sensu apud Livium l. 35. c. 31. ex. et al. legitur.

⁷² ἄλλο δὲ τοι etc. Verba sunt Achillis cum Agamemnone al-
 tercantis Il. l. i. v. 297. quae, etsi ad rem, de qua nunc
 agitur, minime pertineant, ideo tamen adferuntur, quod
 mentem exprimant dicentis praeter ea, quae iam allata fue-
 rint, alia obiter addituri.

⁷³ καὶ γίνεται — ἀναγκαιοτέρα. Ultima fere pars orationis Ne-
 storeae continet primum consilium (id quod ita neces-
 sarium erat, ut reliqua omnia nonnisi illius causa profferren-
 tur.)

⁷⁴ ἡ μὲν αὐτ' etc. Il. l. 2. v. 370—374. — ἡμύσεια πόλις. ἡμύσειν
 i. q. πικτεῖν, κλινεσθαι, se inclinare ut supra v. 148. ad quem
 locum v'd. Heghina in observn. (Vol. IV.)

⁷⁵ σχηματίζει ὁ Ἀγαμ. Sylburgius ad h. l. (haud dubie latina
 vers. A. Schotti motus) coniecit σχηματίζει in participium
 σχηματίζων esse mutandum et post εβουλετο minus plene in-
 terpungendum, ita ut vbb. ἐπὶ τούτῳ ἐπαινεῖ rogantur ab inter-
 rogatione seq. τίς ὁ ἐλεγχος etc (hoc sensu: idemque laudare
 Agamemnonem, dum figura utatur, compotem factum eorum,
 quae desideraverit, unde probatur?) Licebit tamen commo-

plenum, quod ille obiter proiecit, velut additamentum orationis, quasi diceret: -

„Aliud autem tibi dicam; tu vero in animo reconde.“ ita ut primum orationis argumentum fere ultimam eius partem constitueret. Propterea Agamemnon, voti compos factus, laudat senem his verbis:

„Revera iterum oratione cmines, o senex, inter filios Achivorum. Utinam vero, Jupiter parens, Pallas, et Apollo, tales decem mihi essent consultores Achivorum! Tum cito caderet urbs Priami, regis manibus nostris capta et excisa!“

Vere autem huc pertinere Nestoris consilium, ut in aciem Graecos educat, sibi que idem probari, Agamemnon figurae ope significat, velut compos factus eorum, quae desideraverat. At quodnam rei indicium? quanam probatio? Quum vereatur, ne Nestor persuadendi consilio excidat, quantum potest, eum adiuvat. At quid impedire poterat Nestorem, quo minus persuadendi consilium consequeretur? Quod Graeci propter Achillem offensum Agamemnoni indigebantur. Quapropter Agam. iram eorum ita flectere studet, ut se peccasse confiteatur, et Achillis mentionem iniiciat, quo facilius animos illius causa ira contra ipsum concitatos emolliat. Quorsum enim tendunt haec:

„Sed me aegida gestans Saturnius Jupiter dolore afflixit, qui me in vanas lites et contentiones in-
„pin-

de vulgarem loci lect. et disposit. retinere, si modo vocabu-
Is σχηματίζειν notionem figurae ope aliquid indicandi (quae partim ex universa not. orationem figur. adhibendi, partim ex omni orat. serie facile elici potest) tribuas. Dum Agam. eloquentiam Nestoris omnino laudat, dicitque, Troiam facile captam iri et expugnatam, si modo plures essent inter Achivos Nestori similes, figurate significat, hoc potissimum ipse probari, quod Nestor Graecis persuadere studuerit, ut in aciem prodirent. Ceterum sponte patet, vulgarem lect. omni reliquae huius disputationis elocutioni (quae membris brevioribus et interrogationibus plurima efferat) esse accommodatissimam.

76 αλλα μοι αιγιοχος etc. Il. l. 2. v. 1375. sqq. — Pro εθηκεν in Homeri libris αδων leg. sensu non mutato. τισιν enim i. q. ποιειν, ut Il. l. 5. v. 384. et al. Potuit lectio εθηκεν facilius enasci e simili loco Il. l. 1. v. 2. ubi vulgo: αλγε εθηκε (vd. Heynii observv. ad h. l.) De reliquis yd. c. 8. §. 12.

Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλλεύς τε μαχέσσομαι· εἴνεκα κούρης
Ἀντιβίοις ἐπέσσειν· ἐγὼ δ' ἤρχον χαλαπαίνων.

Εἰ δέ ποτ' ἔς γε μίαν βελεύσομεν· ἀνέτ' ἔπειτα

Τρωσὶν ἀνάβλησις κινᾷ ἔσσεται ἔδ' ἡβαιὸν.

ἐπέσσειν αὐτὰς οἰκτεῖραι, ⁷⁷ εἰ ὁμολογεῖ τὸ ἀμάρτημα, καὶ
ἀπεπλήρωται ⁷⁸ αὐτῶν τὸν θυμόν. εἴτα συναγορεύσας τῷ
γέροντι καὶ παραμυθητάμενος, ἀφείς ταῦτα, ἐπὶ τῷ οἰκειό-
τατον ἔρχεται, ἐπὶ τὸν ⁷⁹ βασιλέα.

Νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δαῖκνον, ἵνα ξυνάγωμεν Ἀρηα.
ταῦτα ⁸⁰ καλεύσας ἐπάγει, (Φησὶ) καὶ τὴν ἀπειλήν, εἰς
(δέ) τις χωρίζηται.

⁸¹ Ὅν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης ἐθέλοντα νοήσω

Μιμνᾶζειν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, ἃ οἱ ἔπειτα

Ἄρκιον ἔσσειται Φυγέειν κύνας ἢ δ' οἰωνός.

ὥς ἄρχεται ἀπὸ ἐκείνης συναγορεύων τῷ Νέστορι. ἔπειτα
παραμυθεῖται τὸν θυμόν, ὁμολογῶν ἡμαρτηκέναι· εἴτα κα-
λεύει καὶ ἀπειλεῖ βασιλικῶς. αὕτη ἔν ἡ τέχνη τίς ἐστὶ; τὸ,
ἐπ' ἄλλης ὑποθέσεως ⁸² πεπαικυίας (πρότερον,) ἐπὶ τέλει ὡς
πάρεργον ἐρρίπτειν ⁸³ ἔτι οἰκειότεραν ὑπόθεσιν. ταύτην τὴν
τέχ-

77 εἰ ὁμολογεῖ etc. εἰ i. q. scilicet, siquidem, quandoquidem. Vd. Vigerus l. l. ed. H. Vol. II. p. 504. 5.

78 ἀπεπλήρωται. Libera illa et ingenua αμαρτηματος confessio erat quasi deprecatio, qua Agamemnon iram Graecorum satiat, s. expletet.

79 ἐπὶ τὸν (βασιλέα.) Quum vulg. lectio τὸν βασιλέα h. l. sensu careat, suspicor rhetorem scripsisse ἐπὶ τὴν βουλήσιν (venit ad decreta s. mandata scilicet de acie instruenda.)

80 ταῦτα καλεύσας — χωρίζηται. Oculos incurrit, in hac vulg. verb. lect. partim voc. Φησὶ plane esse otiosum, partim δὲ non habere quo referatur. His difficultatibus motus Sylburgius δὲ in δὴ mutari vult, et pro Φησὶ vel Φασὶ vel σφισὶ (delectis commatibus quae post ἐπάγει et ante καὶ leguntur) scribi. Cui quamquam in eo lubenter adseunt, quod pro δὲ scribatur δὲ, tamen neque Φασὶ (quod non facilius intelligi potest, quam Φησὶ) neque σφισὶ (quae poetica est forma a nostro aliena) ferri potest. Malim Φησὶν inserere post ξυνάγωμεν Ἀρηα, ut c. 8. §. 14. αταρ οὐ τέλος ἴκοι μύδων, Φησιν.

81 ὅν δέ κ' ἐγὼν etc. Il. l. 2. v. 391. sqq. — νῆες κορωνίδες naves, quarum extremae partes sunt incurvatae, καμπυλοπρεμεναι. — Verba: ἀρκίον ἔσσειται etc. Cl. Heynius ita interpr. „nil erit, quod prohibeat, quo minus inaequalis abiiciatur s. praeda fiat canum alitumque“ ita ut ad eam vocab. ἀρκίον s. παρκεῖν notionem respiciat, qua signif. propulsare malum s. avortere. cfr. Heynii nota in varr lectt. et observ. ad l. l. At tamen cum notio effugendi ignominiam corporis inhumati sequenti voc. Φεσγέειν insit, malim ἀρκίον vettere: id quod sufficiat (ad vitandam illam ignominiam) et a prima not.

„pingit. Etenim ego, cum Achille puellae causa
„certavi, verbis sibi adversantibus. Ego autem pri-
„mus coepi irasci. Sin autem unquam consenseri-
„mus, non amplius Troianis futura est excidii dila-
„tio, ne tantillum quidem.“

Misericordiam eorum commovit peccatum confitendo,
iramque satiavit. Tum, postquam seni dicendo patro-
cinatus fuerat, animosque mitigaverat, missa haec fa-
cit, et ad ea accedit, quae maxime ad ipsius consilium
pertinent. Mandata (decreta) dico:

„Nunc autem abite pransum, ut pugnam conse-
ramus.“

Quae cum mandasset, omnibus, qui se subdlexerint,
haec minatur:

„Quem autem ego seorsum a pugna apud naves re-
„curvas commorari volentem videro, ei postea nul-
„lum suppetet auxilium ad effugiendos canes ali-
„tesque.“

Sic intelligimus Agamemnonem inde initium ducere,
quod laudet Nestorem eique patrocinetur; tum iram
Graecorum mitigare peccatum confitendo; denique more
regio inperare et minari. Quale igitur his inest artifi-
cium? Id, cuius haec est ratio, ut orator, cum in
alio

(vocab. *προειναι*) suffiendi (ab eodem V. D. notata) ducere.
Sensus tandem evadit idem: non licebit effugere etc.

82 *στ' ἄλλης υποθέσεως — προτερον*. Desideratur verbum, quod
notionem dicendi, elaborandi in alio argumento iam persua-
so exprimat. Videatur rhetor ita scripsisse: τὸ, οἱ ἄλλης υπο-
θέσεως πεπεικίας πορευόμενον, ἐπὶ τέλει etc. Voc. *προτερον* enim
(quod sensus non necessario requirit) facile potuit e depra-
vato *πορευόμενον* oriri. Simil. supra dic. *πορεύεται* δια τῆς πε-
πεικίας υποθέσεως.

83 *ἐρρίπτειν ἐπὶ οἰκλιότεραν* etc. Vulg. *στὶ*, quod sensu caret,
cum Sylburgio in *ἐπὶ* mutandum putavi. Neque compositum
ἐρρίπτειν placeret, cum scriptor et antea in vbb. *ὡς ἐν παρέρῳ*
δ' αὐτὴν ἐρρίψεν verbo simplici usus fuerit et infra *ἐπὶ τέλει*
ἐρρίψεν eodem denovo utatur. Malim *ἐρρίπτειν*, quod culpa li-
brariorum in loca illa, ubi *ἐρρίψεν* leg. aberrantium facile in
ἐρρίπτειν abire potuit. Alia est Sylburgii sententia haec no-
tantis: „cum *ἐρρίπτειν* hic composite dicat, pro simplici *ἐρρί-
ψε* (locis laudatis) forsitan composite legendum *ἐνέρρηψε*, in-
iicit. Est autem *ἐρρίπτειν* ea compositionis forma hic factum,
„qua in Antiquitatibus Romae *ἐρρίπτειν* intueri, p. 249 v. 15.
„edit. H. ds.“ Male Cod. Cant. *ἐρρίπτειν*. Omnis enim stru-
cturae ratio infinitivum exigit.

τέχνην τίς ἐμιμήσατο, καὶ τίς ἐξηγήσατο; Πλάτων. ἐγκω-
μιον λέγει ἐν τῷ Συμπόσιῳ Ἀλκιβιάδης Σωκράτης. ἐπὶ τέ-
λει τῷ ἐγκωμίῳ λέγει πρὸς Ἀγάθωνα ὁ Ἀλκιβιάδης: „ὦρα
„τοῖνυν, ὦ Ἀγάθων, μὴ πάθῃς, ἕπερ οἱ πολλοί. ὁ γὰρ
„Σωκράτης ἔτος προσπίεῖται ἐραστῆς εἶναι· εἴτα ἐράμενος
„ἀναφαίνεται. μὴ ἔν καὶ σὺ τὸ αὐτὸ πάθῃς, ὅπερ καὶ πάν-
„τες πεπόνθασι.“ ἔτυχε δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐρῶν τῷ Ἀγά-
θωνος, καὶ ἐβγλετο ὑπὸ μηδενός ⁸⁵ ἄλλε αὐτὸν ἐράσθαι. καὶ
ἐπὶ τέλει ἐρύμφε τὴν (παραίτησιν) ⁸⁶ τὴν πρὸς Ἀγάθωνα,
ὡς ἐπὶ τῷ ἐγκωμίῳ λέγων. αὐτὸς ἐξηγεῖται ὁ Σωκράτης τὴν
τέχνην. „νῆφειν ⁸⁷ μοι δοκεῖς, ὦ Ἀλκιβιάδη. (δοκεῖ γὰρ
„μεθύειν ὁ Ἀλκιβιάδης.) ⁸⁸ εἰ γὰρ ἂν κομφῶς γε, φησὶ, τὸ
„Σατυρικὸν δράμα περιέβαλες, εἰ μὴ ἔνυφες. καὶ πάντα
„ταῦτα εἰρηκας ὑπὲρ τῷ διαβάλλειν ἐμὲ καὶ Ἀγάθωνα, ἵνα
„εἰγῶ

⁸⁴ ὅρα τοῖνυν — πεπόνθασι. *Locus Platonis, qui liberius laudatur ita se habet:* καὶ μέντοι οὐκ ἐμὲ μόνον ταῦτα πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ χαρμίδην τὸν Ἰλαυκίωνα, καὶ Εὐθύδημον τὸν Διεικλῆ, καὶ ἄλλους πάνυ πολλούς· οὗς οὐτες ἐξαπατῶν, ὡς ἐραστῆς, παιδικῶς μᾶλλον αὐτὸς καθίσταται αὐτῷ ἐραστοῦ ἢ δὴ καὶ σοὶ λέγω, ὦ Ἀγάθων, μὴ ἐξαπατάσθαι ὑπὸ τούτου, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ταθ' ἡμάτων γινέσθαι, εὐλαβηθῆναι, καὶ μὴ κατὰ τὴν παροιμίαν, ὥστερ νῆπιον, παθόντα γινῶναι. „neque mecum tantum, sed etiam „cum Charmide Glauconis filio, Euthydemo, Diaculis filio, „multisque aliis hoc modo egit, quos ita decepit, ut, dum „amatores eorum ageret, ipse potius amarus esset pro ama- „tore. Quae propterea tibi dico, mi Agathon, ut decipere „ab illo non patiaris, sed iis, quae nobis acciderint, edo- „ctus tibi caveas, neque, ut in proverbio dicitur, stulti in- „star, damno adfectus, sapere discas.“

⁸⁵ ὑπὸ μηδενος αλλου αὐτον etc. *Male deest αὐτὸν in cod. Cant.*

⁸⁶ παραίτησιν cum h. l. non satis commodam sententiam sup-
pediet, malim παραίνεσιν.

⁸⁷ νηφειν μοι δοκεῖς etc. *Omhem ῥησὶν eodem modo, quo vtr̃ba supra lecta, ita laudari, ut singula minime premanur, facile intelligitur, si quis compareret cum verbis ipsius Platonis, quae ita se habent:* „τὸν οὖν Σωκράτη νῆφειν μοι δοκεῖς. Φάναι, „ὦ Ἀλκιβιάδη. οὐ γὰρ ἂν ποτε οὕτω κομφῶς νυκλῶ περιβαλλό-
„μενος ἀφανίσαι ἐν χειρὶς, ὅδ' ἐνεκα ταῦτα πάντα εἰρηκας, καί, ὡς
„ἐν παρέρῳ δὴ λέγων, ἐπὶ τελευτῆς αὐτὸ εἰρηκας, ὡς οὐ πάντα
„τούτου ἐνεκα εἰρηκῶς, τοῦ ἐμὲ καὶ Ἀγάθωνα διαβάλλειν οἰόμενος
„δεῖν ἐμὲ μὲν σοῦ ἐρᾶν, καὶ μηδενὸς ἄλλου, Ἀγάθωνα δὲ ὑπὸ σοῦ
„ἐράσθαι, καὶ μὴδ' ὅθ' ἑνὸς ἄλλου ἀλλ' οὐκ ἐλαθεῖς ἀλλὰ τὸ σατυ-
„ρικόν σου δράμα τοῦτο καὶ σείληρικόν κατὰ δῆλον ἐγένετο. ἀλλ' ὦ
„Φίλε Ἀγάθων, μηδὲν πλέον αὐτῷ γένηται, ἀλλὰ παρασκευάζου.
„ὅπως ἐμὲ καὶ σὺ μηδεὶς διαβάλλῃ.“ Tum dixisse Socratem:
„sobriū iam te esse puto, mi Alcibiades. Profecto enim

alio argumento iam persuaso audientibus commoratus fuerit, sub finem velut obiter proiciat, quae ad ipsius consilium propius pertineant. Quis imitatus est hanc artem et interpretatus? Plato. Etenim in Symposio Alcibiades Socratem laudat. Sub finem laudationis Alcibiades Agathonem haec dicit: „cave igitur, mi Agathon, ne idem experiaris, quod multis accidit. Hic enim Socrates, dum se amatorem simulat, ipse amator, neque eum ab alio quodam amari voluit. Hinc sub finem obiter proicit cohortationem Agathonis, quasi ad laudationem illam pertineat. Ipse Socrates artificii rationem his verbis explicat: „sobrium iam te esse puto, mi Alcibiades (nam ebrius antea videbatur) nisi enim sobrius esses, non potuisses tam seire dramatis illius satyrici speciem circumiicere. Nam haec omnia eo consilio protulisti, ut me et Agathonem criminareris; voluisti quippe, me alium neminem praeter te amore complecti. Videbaris quidem inquit,

„aliter non tam scite studuisses, velut per orbem incedendo occultare id, cuius causa haec omnia dixisti, neque, velut obiter commemorans, sub finem sermonis id protulisses, quasi non omnia propterea a te dicta fuerint, ut me et Agathonem criminareris, ratus quippe, me quidem oportere tui nec alius cuiusdam esse amatorem, Agathonem vero non ab alio quodam quam a te amari. At non latuit nos consilium tuum. Satis enim perspeximus drama tuum Satyricum et Silenicum. Vide tamen, mi Agathon, ne ille lucri quid inde capiat, sed ita te gere, ut nemo nos possit criminari.“

Verba: ἀλλὰ το Σατυρικόν — εἰσέτα ut recte intelligantur teneri oportet, respicere ea ad antecedentem Alcibiadis orationem, qua de Socratis indole moribusque multa dixerat, eumque tacite cum Satyris et Silenis comparaverat. At cum Satyres et Sileni praecipuam agerent partem in fabulis satyricis, appellat hos Alcibiadis sermones σατυρικόν δράμα.

88 οὐ γὰρ αὖ κομψῶς — περιβαλεῖς. Id quod dicere et efficere voluerat Alcibiades, circumdedit quasi illis sermonibus, quos Socrates δράμα Σατυρικόν appellat. Dicit interdum περιβαλεῖν τι (circumiicere quid) homines, qui per ambas incedant, et ea proferant, quibus oratio magis speciosa reddatur, docuit Eustathius ad Od. p. 406 V. Ernesti in techn. Gr. rhet. sub vv. περιβαλεῖν et περιβολή.

P.

ἡ ἐγὼ μὲν σε ἐρῶ καὶ μηδενὸς ἄλλου· καὶ γὰρ ἐποίησας αὐτό, ὡς φησὶν, ὡς ἔδεν, ⁸⁹ (ἦ) ἐπὶ τέλει αὐτὸ εἰπὼν, ὡς ἔχ' ἔνεκα ὅτι τέτε πάντα τὰ ἄλλα εἰρηκώς. ἀλλ' ⁹⁰ ἐκ ἑλαφες, ἀλλὰ τὸ Σατυρικὸν δράμα τέτο ἀνεφάνη. "ἔτω γάρ τοι γίνεταί ἡ τέχνη καὶ παραδίδεται, πειρασόμεθα ⁹¹ ἔνδειξαι μετὰ τὰ Ὀμηρικὰ καὶ παρὰ τοῖς ῥήτορσι καὶ ἐν δημηγορίαις, καὶ ἐν δίκαις, καὶ ἐν πανηγυρικοῖς λόγοις, καὶ ἐν διαλόγοις τὸ αὐτὸ εἶδος γινόμενον.

§ Πρῶτον δὲ καὶ ἄλλο εἶδος εἶδωμεν λόγων ἐπὶ σχηματισμένων. ⁹² διπλὴν τῆτο τὸ μὲν, πρὸς τῇ τῶν ⁹³ μελλόντων λεχθήσεσθαι παρήσει ἐνδειξὶν τῶν λεχθησόμενων ἀσφαλῆ — προανακρουομένην τὸ λυπηρὸν τῆ ἀκρόματος· τὸ δὲ, ἐν διηγῆσει προσάπων (ὑπαλλαγῆς, ὁ διὰ τῶν πρὸς ἑτέρας ἐτέροις —) καὶ ἔχει τὸ ἀσφαλὲς ἐν τῷ μὴ οἷς ἐπιπλήττει αὐτὰς διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἀκρόματων αὐτῶν, ἑτέροις τεύχεα λέγειν, ἃ τε τοῖς προσήκει. τί ποτ' ἔν ἐστιν ἐκότερον τὸ εἶδος ⁹⁴; ὁ Ἀχιλλεὺς ἀνέστη, καὶ μετὰ τὸν Ἀχιλλεὺς ὁ μέντις, ἐν ἀρχῇ τῆς Ἰλιάδος, ἐλέγχοντες τὸν Ἀγαμέμνονα, ὅτι τὴν αἰτίαν τῆ νοσήματος αὐτοῦ παρέχει· ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἐν συμβάσει σχήματι ἐναιδίζει ⁹⁵ τὴν αἰτίαν τῷ Ἀγαμέμνονι τῶν κκκων, ὡς ἀπόρως δια-

89 (ἦ) ἐπὶ τέλει αὐτοῦ εἰπὼν etc. Vocula ἡ sensum turbans expungenda videtur. Patet exprimi Platonis verba: καὶ, ὡς ἐν παρεργῇ δὴ λόγων, ἐπὶ τελευτῇ αὐτοῦ εἰρηκώς.

90 ἀνεφάνη. Sylburgius ad h. l. „existimavit forsitan aliquis „legendum ἀνέφην. Sed verum esse ἀνεφάνη ostendunt Platonis verba iam citata, κατέδηλον ἐγένετο."

91 πειρασόμεθα Male in codd. leg. πειρασώμεθα. Respicit locus ad exempla e prosaiciis scriptoribus maxime petita, quibus σχηματικῶν genera hucusque commemorata illustrari incipiunt §. 9. sqq. Sed vide quae in prolegomn. de singulis huius cap. partibus notata sunt. Omnem artificii enarrationem, quae hac §. continetur, ab illa disputatione, quam c. 8. §. 12. de eodem loco Homer. institutam legimus, nonnisi eo differre videmus, quod ibi praecipue ratio spectaretur, quae diversis duorum oratorum sermones interesseret, quorum alter, cum initio non videretur argumento ab antecedenti differre, tamen aliores tenderet; hic vero, (quod partim desinitio σχηματικῶν §. 6. in. exhibita: το, δι ἄλλων περαιομένων etc. arguit, partim locus e Platone allatus, ubi ad aliam antecedentem orationem non respicitur) magis artificii ratio habeatur, quod in oratione quae alia initio obtendat, alia dicendo efficiat, per se spectata insit.

§. 7.

92 διπλουν τούτο. Duas, quas rhetor constituit, oratt. figur. formas ad unum refert εἶδος, cum utraque ad συρρετικὴν pertinere, vd. §. 4.

93 πρὸς τῇ — ἐτέροις. Laborat locus pluribus mendis. Pro dativis, qui vulgo legg. neque intelligi recte possunt, τῇ παρησια malim Accusativo casu legere: πρὸς τῇ — παρησιαίην, ut

„quit, hoc parum curare, cum sub finem orationis proferres, quasi non reliqua omnia eo cōsilio dixeris. Verum non latuisti nos. perspeximus drama tuum satyricum.“ His igitur et usus artificii inest et disciplina. Iam vero, prolatis ex Homero exemplanis ostendere conabimur, oratores quoque in orationibus deliberativis iudicialibus, panegyricis, dialogisque eodem genere usos fuisse.

§. 7. Antea vero de alio orationum figuratarum genere videbimus. Duæ sunt eius formæ; quarum prior, quo maiori libertate ea, quæ dicenda sunt, eloqui liceat, tuta quadam rerum dicendarum notatione utitur, quæ ingratum et molestum quod illis insit, antea monstret, posterior ubi aliquid narratur, dum personas permutat, sermone, qui ad alios convertitur, cum aliis vere agit, atque id habet securitatis, quod non ad eosdem, quos petat, verba faciat, sed, audientibus iis, quæ his convenient, aliis dicat. At qualis est utraque forma? Sub initium Iliadis surgunt Achilles et post eum vates, Agamemnonem ideo reprendentes, quod pestis auctor exstiterit. Et Achilles quidem
sua-

praepos. πρὸς h. l. causam s. cōsiliū significet (hoc sensu: quo liberius proferri possint, quæ postea dici debeant.) Tum post ἀσφαλὴ desiderari verbum διαινεῖσθαι, aut πειθεῖσθαι etc. seqq. ἐν διηγῆσει etc. rectius ita legi: ἐν διηγῆσει προσώπων ὑπαλάληξ, διὰ τῶν πρὸς ἑτέρους ἑτέροις διαλέγεσθαι (i. e. personis permittendis per ea, quæ ad alios dicuntur, cum aliis agere) bene vidit Sylburg ad h. l. — ἐνδείξει (ut infra δεικνύειν) de iis dic. quæ veram dicentis mentem obscurius tantum innuant. Vocatur ea ἀσφαλὴς, quatenus ita comparata est, ut orator iam sine metu mentem exprimere possit. De voc. προανακρούσθαι Vd. c. 2. §. 2. n. 8.

94 ο Ἀχιλλεύς ἀνίστη etc. Locus Homer. qui mox laudatur, exstat Il. I. i. v. 59 sqq. Agamemnon quum indignabundus munera repudiasset, quibus Chryses, Apollinis sacerdos, filiam suam, Agamemnonis servam, esset redempturus; Apollo iniuriam sacerdoti illatam ita ultus fuerat, ut pestem immitteret quæ magnam Achivorum partem consumeret. Propterea Achilles, Achivis convocatis, suadet, ut vates aliquis de causa iræ Dei consulatur. v. 59—67.) Excipit Achillis sermonem Calchas, vates nobilissimus, qui, postquam libertatem, qua in dicendo usus esset, excusaverat, (v. 74—84.) Achille exhortante animumque confirmante, veram causam aperit v. 93. sqq.

95 ονειδίζει τὴν αἰτίαν etc. ονειδίζειν τι τι i. q. exprobrare alicui aliquid, ut Xenoph. memorabb. II. 9, 8. Aeliani varr. histet. 14, 28, et al.

διακείμενος, καὶ ζήτων τὴν αἰτίαν, καὶ ἀφορμὴν ποιεῖται τῆς παρηρησίας ⁹⁶ τῷ μάντει. ὁ δὲ μάντις, ἀντιστοιχῶν ⁹⁷ τῷ Ἀχιλλεῖ τῇ ἀρνήσει ὧν ὑπέβαλέν. ⁹⁸ ὁ Ἀχιλλεύς, ζήτων τὰς αἰτίας, προδιοικαῖται τὸ Φανεράν γενέσθαι τὴν αἰτίαν τῶν δεινῶν. Ἰδωμεν ἐν τὰς ἐκατέρων ⁹⁹ λόγους, πῶς ἔχουσιν δι' ἀλλήλων, καὶ πῶς τὸ εὐπρεπὲς ἔχουσιν. οἱ μὲν ¹⁰⁰ τῷ Ἀχιλλεῶς ἐν βαδύτητι ζητήσεως, οἱ δὲ τῷ μάντει, ἀσφάλεια πρὸ τῆς ἀποκρίσεως.

(Ἀσφαλεία, ἡδ.)

Ἀτρεΐδῃ, νῦν ἄμμος παλιμπλαγχθέντας ὄρω ¹⁰¹
 Ἀψ ἀπονοσήσειν, εἰ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν.
 Εἰ δὴ οὐκ πόλεμός τε δαμάξ καὶ λοιμὸς Ἀχαιῆς.
 Ἀλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρέοιμεν, ἣ ἱερῆα,
 Ἥ καὶ οὐνειροπόλον· καὶ γὰρ τ' ὄναρ ἐκ Διὸς ἐστίν.
 Ὅς κ' εἴποι, ὅτι τόσσον ἐχώτατο Φοῖβος Ἀπόλλων.
 Εἰτ' ἄρ' ἔ γ' εὐχολῆς ἐπιρριμφεται, εἰδ' ἐκατόμβης.
 Αἰ κεν πως ἀρνῶν νύκτεσσι λυγρῶν τε τελείων
 Βέλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λαιγῶν ἀμύναι.
 Ἦτοι ὃ γ' ὥς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἔζετο.

μέχρι

⁹⁶ τῆς παρηρησίας τῷ μάντει. Vulg. lectionem τῆς παρρ. τὸν μάντιν latinus int. ita vertit: „unde liberius dicendi occasionem „sumit a vate.“ Male. Non ipse Achilles sed Calchas vatem veram causam (in seqq.) profitetur, παρηρησία usus, confirmatus ab Achille et provocatus.

⁹⁷ ἀντιστοιχῶν τῷ Ἀχιλλεῖ. Voc. ἀντιστοιχῶν quod proprie de iis valet, qui oppositis e regione seriebus incedunt, quo sensu inprimis de choris dicitur (vd Xenoph. αναβ. Κυδοῦ V, 4. 6. Sympos. II, 21.) h. l. est: respondere, ut ead. §. infra: ἀντιστοιχεῖ λέγων ὁ Ἀχιλλεύς etc. Ad partic. ἀντιστοιχῶν ex antecedd. subint. ονειδίζει τὴν αἰτίαν τῷ Ἀγαμέμνωνι των κακῶν.

Τὴ ἀρνήσει ὧν ὑπέβαλέν. Bene lectum h. l. vocab. υποβαλεῖν, quo notio spurium pro vero et genuino venditandi exprimitur. Respicit noster ad verba Achillis II. l. i. v. 65. quibus significat, Jovem forsan propter vota non reddita aut hecatomben neglectam Graecis indignari. Quae cum ad veram causam minime pertinerent, dicitur Achilles ea υποβαλεῖν, infirmenda mox a Calchante vate causam veram proficiente (v. 92.)

⁹⁸ ὁ Ἀχιλλεύς — τῶν δεινῶν. Fateor, omnem hanc enunciationem haud parum mihi displicere. Repetit enim quae iam supra dicta erant: ὁ μὲν Ἀχιλλεύς — τῷ μάντει; turbatque omnem orat. seriem, cum in seqq. de utroque dicitur: ἰδωμεν οὖν τοὺς ἐκατέρων λόγους. Lubentius eam ferrem, si verba: ἀσφάλεια πρὸ τῆς ἀποκρίσεως exciperet, ita ut inserviret scriptori ab iis, quae iam de utroque, Achille, et vate, monita fuerant, ad Achillis orationem ipsam adferendam transeunti, ideoque argumentum breviter repetenti.

suadentis speciem prae se ferens, quasi dubius haereat, et de vera causa quaerat, Agamemnoni causam malorum imputat, et vati liberius dicendi ansam suppeditat. Vates autem incusat Agamemnonem, dum ita Achilli respondet, ut causas, quas ille supposuerat, veras esse neget. (Achilles dum de causis quaerit, in eo iam elaborat, ut vera malorum causa manifesta reddatur.) Videamus igitur, quanam ratio utriusque sermones intercedat, et quomodo decoro studeant. Achillis quidem oratio velut rem abditam investigando id perficit; vatis oratio ita ut, priusquam respondeat, securitatem sibi pareat.

„Atride, nunc nos profecto rediturus puts, si modo mortem effugerimus, si quidem simul bellum, pestisque domant Achivos. Verum age, quaeso, vatem aliquem consulamus, vel sacerdotem, vel etiam somniorum interpretem (nam somnium quod a Iove proficiscitur) qui dicat, cur tantopere iratus sit Phoebus Apollo; sive is nos ob vota non reddita incuset, sive ob hecatomben (neglectam); si forte agnorum nidoris caprarumque lectarum particeps factus a nobis pestem depellere vult. Ille quidem haec eloquutus resedit.“

Hic

99 τούς εκατέρων λόγους. Eodem modo Pluralis εκατέρω §. 8. adhib. γαγονεν ουν ο λογος προς εκατέρους εκατέρωσι κοινος. Vd. not. stram. infra. *ei μη βουλετο αμφοτέρων* etc.

του οι μεν του Αχιλλεως etc. Decorum (εὐπρεπες) ab Achille adhibitum in eo cernitur, quod causam malorum non discrete ab Agamemnonis peccato repetit, sed rem obscurius innuit, dum animum de vera causa (abditam quasi et reconditam) investiganda sollicitum simulat. — Pro vulg. ασφάλεια pro της αποκρίσεως (quae cum antecedentibus non recte cohaerent) malim vel: ἐν τῇ ασφάλειᾳ πρὸ τῆς ἀποκρίσεως subint. το εὐπρεπες εχουσιν (decorum servat Calchantis oratio eo quod ille securitatem sibi comparat, antequam respondet) vel: ἐν τῇ ασφάλειᾳ προδιεικνύσθαι τῆς ἀποκρίσεως (decorum servat eo, quod antea tutam et securam sibi parat responsionem.) Excusat vates libertatem dicendi (παρησια), antequam veram causam aperit, quo tutius omnia eloqui possit. De ασφάλεια vd. c. 8. §. 2. n. 9. — Ed. Steph. male πρὸς τῆς ἀποκρίσεως exh.

101 Ατρεΐδῃ, νυν ἄμμι etc. παλιμπλαζομαι i. q. reverti, quam adverbii retro notionem Homericο παλιν vindicat Heyn in observ. ad Il. l. 5. v. 3. (T. VI.) — ομου non differt h. l. ab αμα. — Vocabulorum μαντις, ιερεus, ονειροπολος, cum non satis constans usus apud Homerum reperitur, recte in sus-

μέχρι τότε Ἀχιλλεύς ¹⁰² λόγοι ἔχουσιν ὑπαινιττομένους εἰς Ἀγαμέμνονα, καὶ προσκρούοντας ¹⁰³ ἐκείνῳ, ἐν δὲ σχήματι ζητήσεως καὶ ἀπορίας τῆς τῷ δεινῷ αἰτίας τὸ ἀσφαλὲς προδιοικυμένα. ἡ δ' ἐνδείξεις τῷ εἰς Ἀγαμέμνονα λέγεσθαι ταῦτα, πρῶτον μὲν, τὸ πρὸς Ἀγαμέμνονα ποιῖσθαι τὰς λόγους, ἀλλὰ μὴ εἰς τὸ κοινόν.

Ἀτρεΐδῃ, νῦν ἄμμε καλιμπλαγχθέντας. —

ὡς γὰρ τιμῶν αὐτὸν διὰ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὸν κοινὸν λόγον πρὸς ἐκείνῳ ἀποτεινόμενος, τὴν ἀσφάλειαν ἔχει τῷ προσπρεμάτος ¹⁰⁴ εἶτα ἐξῆς ἐπάγει.

Εἰ δὲ οὐ πόλεμος τε θαμῶ καὶ λοιμὸς Ἀχαιῶν αἴτιος τῷ πολέμῳ Ἀγαμέμνων ¹⁰⁵ ἐστὶ, συναγαγὼν τὰς Ἑλλήνας, συνήψεν καὶ τὸν λοιπὸν τῷ πολέμῳ, καὶ Φησὶν αὐτὸν αἴτιον γαγονέαι, ¹⁰⁶ τί γὰρ ἡ μνήμη τῷ πολέμῳ ἐνταῦθα, εἰ μὴ ἐβέλετο ἀμφοτέρων αἴτιον ἀποφῆναι τὸν αὐτόν; εἴτ' ἐπειδὴ ἐδείξεν, ὅτι αὐτὸς αἰτιὸς ἐστὶν ¹⁰⁷ ἔχωρὶς σαφῶς εἶπεν, ἐπὶ ζήτησιν ᾗ λθεν.

Ἄλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐραϊόμεν, ἡ ἱερῆα,

Ἡ καὶ ὄνειρα πόλον· καὶ γὰρ τ' ὄνυχ' ἐκ Διὸς ἐστίν.

Ὅς κ' εἴποι, ὅτι τόσσον ἐχάσατο φοῖβος Ἀπόλλων.

ἡ προσδῆκη ¹⁰⁸ τῷ Τόσσον δηλοῖ, ὅτι τὰς αἰτίας τῆς ὀργῆς, ἅς

penso relinquendum putavi; Heynius (in observ. ad h.l.) utrum mantis h.l. dicatur, qui Deo percitus, libero animi motu vaticinia edat, an ad solos οἰωνοπολοὺς (augures) pertineat, an denique communis sit et ιερῶν (sacerdotum e sacris, victimarum extis, igni futura praedicentium) et ονειροτελων (somniazium interpretum, appellatio. — Pro ὅτι, quod et apud nostrum exstat, et in Homero olim vulgo edebatur, rectius c. Turnebo, Clarkio, Wolfio, et Heynio leg. ὅ τι (pro δὲ s. καὶ ὅ τι) sensu id requirente. — ευχολῆς est i. q. alibi ευχῆς. — Voc. εκατομβῇ proprie de sacrificio boum dict. solitum, tum omnino quodvis sacrificium sollemnius signif. quod pluribus caesis victimis fieret, vd. Heyn. observ. ad h.l. — αἱ κεν pro εἰ αν dic. — Indicativus βουλεται h.l. coniunctivi vices gerit, quod ab Homer. loquendi usu non abhorret. αντιπας i. q. adsecutus (pro μεταλαβῶν, ut Od. l. i. v. 25.) sc. κνίσσῃ, nidorem, quo delectatur et placatur. — particeps eius factus.

¹⁰² Ἀχιλλεύς λεγὸι ἔχουσιν, etc. Voc. σχεῖν h.l. eo sensu dicitur, quo haud raro adverbis (v. c. εὖ, καλῶς, οὕτως) iungitur, ut verbi Substant. εἶναι locum obtineat (hucusque procedunt, s. pertinent Achillis sermones etc.) — Articulus αὐτὸς ante Ἀχιλλεύς, qui vulgo deest, addit cod. Cant.

¹⁰³ προσκρούοντας ἐκείνῳ. Obiurgat obliquo sermone Agamemnonem. Ita προσκρούειν τινι dic. apud Demosthenem contra Aristogit. (Vol. I, Reisk. p. 782.) Vd. c. 8. §. 16. n. 270.

Hic subsistit oratio Achillis, qui Agamemnonem obscurius innuit, et oblique petit, ac, dum de causa malorum quaerentem et dubitantem agit, ad securitatem viam munit (Calchanti.) Innui autem his omnibus Agamemnonem, primum inde patet, quod oratio ad Agamemnonem, neque ad multitudinem dirigitur:

„Atride nunc nos redituros “

Etenim, dum dignitatem regis revereri videtur, oratione, quae ad omnes pertineret, ad Agamemnonem convertenda omne offensionis periculum amovet. Tum haec subiicit:

„siquidem simul bellum pestisque domat Achivos.“

Auctor belli Agamemnon exstiterat, cogendo Graecorum exercitu: Inde (Achilles) pestem bellumque simul commemorat, et ita culpam (pestis) in Agamemnonem confert. Quae enim causa esse poterat, cur bellum ibi commemoraret, nisi haec, ut Agamemnonem utriusque auctorem ostenderet? Deinde quum ostendisset, Agamemnonem esse mali auctorem, cuius disertam mentionem separatim iniecerat, quaestionem proponit:

„Verum, age, quaeso, vatem aliquem consulamus,

„vel sacerdotem, vel etiam somniorum interpretem,

„(etenim somnium quoque a Jove profisciscitur) qui

„dicat, cur tantopere iratus sit Phoebus Apollo?“

Additum vocabulum: tantopere, innuit Achillem causas, quas supponat, minime sufficere putare, sed aliam graviores expectare.

„Sive

104 του προσκρουματος. Quamquam lectio ood. Cant. του προσκρουματος linguae non adversatur, nolim tamen a vulg. magis usitata discedere. Simil. a. 3. §. 16. προσκρουματα diceb.

105 Αγαμεμνων εστι etc. Cod. Cant. δ Αγαμεμνων.

106 τι γαρ η μνημη etc. Subtilius profecto quam verius existimat rhetor, ipsam verborum collocationem τελεμος τα — και λοιμος significare. Achillem obacurius ab eodem, qui belli auctor dici possit (Agamemnone) morbi quoque causam repetero. Profert haec Achilles (minime curans tam additum artificium oratorium) ut doceat, cur mox in patriam redeundum existimet.

107 ου χωρις σαφως ειπεν — τουτου, εχωρις etc. postquam ostendit, Agam. esse auctorem morbi, cuius disertam mentionem iniecerat, quum seorsim commemoraret, quaestionem proponit

108 η προσβηκη — περιμνα. Ex iis, quae vulgo leguntur: ου πιστευει ακουων si quem sensum probabilem velis extricare,

ὡς ὑποβάλλει ὁ Ἀχιλλεύς, ἐ πιστεύει (ἀπάντων,) ἀλλ' αἰτίαν
μείζονα περιμένει.

Εἴτ' ἂν ὁ γ' εὐχολῶς ἐπιμέμφεται, εἴθ' ἐκατόμβης.
(ἐκ) ἐνδέχεται. ¹⁰⁹ τὸν Ἀπόλλωνα ἐνεκεν εὐχολῆς καὶ ἐκα-
τόμβης τόσον χολαδῆναι. ἔτω μὲν ὁ Ἀχιλλεύς διοικεῖται τὸν
λόγον. ὁ δὲ μάντις, λαβόμενος τῆς ἀφορμῆς, αὐτοῖς τοῖς Ἀχιλ-
λέως λόγοις χρήται εἰς διχτριβήν. ¹¹⁰ τῷ δειξάι τὸν Ἀγαμέμνονα,
πρὶν φανερώς εἰπεῖν· καὶ γίνεται αὐτῷ ἀφορμὴ τῶν λόγων τὸ
τόσον· λέγει γάρ·

Οὐτ' ἄρ' ὁ γ' εὐχολῶς ἐπιμέμφεται, εἴθ' ἐκατόμβης.
καὶ πρότερον προδιοικεῖται τὴν ἀσφάλειαν·
¹¹¹ Ὡς Ἀχιλεῦ, κέλευαί με, Διὶ φίλῃ, μυθήσασθαι
Μῆνιν Ἀπόλλωνος ἐκπηβλέταο ἄνακτος.
Τοὶ γὰρ ἐγὼν ἔρεω· σύ δὲ σύνδσο, καὶ μοι ὁμοσον,
Ἡ μὲν μοι πρόφρων ἔκσιν καὶ χερσὶν ἀρήξει·
ταῦτα γὰρ ὁμολογεῖντός ἐστιν, ὅτι τῷ βασιλεῖ προσκρέει· εἴτα
κῶ προοιμῶ τατῶ ἐπάγει·

¹¹² Ἡ γὰρ οἶομαι ἄνδρα χόλωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων κρατέει, καὶ οἱ κείδονται Ἀχαιοί·
εἴτα γνωμολογεῖ·

Κραίσσων γὰρ βασιλεὺς, ὅτε χώτεται ἀνδρὶ χέρη.
εἴτα τὴν τέχνην τὴν ὀργῆς ἐπάγει·

¹¹³ Εἴπερ γὰρ τὸ χόλον γὰ καὶ αὐτῇμαρ καταπέψῃ,

καὶ

hoc fere modo cum constitui oportet: additamentum vo-
cabuli τόσον ostendit, auditorem huius orationis Achil-
leas eas causas irae Apollinis, quas Achilles e coniectu-
ra proferat (εὐχολῶν et ἐκατομβὴν neglectam) non pro veris
habere. (s. habere posse) sed aliam graviores exspectare.
Verum, quid huc pertinet commemoratio του ακουοντος, eius-
que opinionis? Etenim cum rhetor in eo versetur, ut
ostendat, quomodo Achilles obscurius ad veram morbi cau-
sam ab Agamemnone repetendam alludat; id potius dici de-
buit, Achillem ipsum significare, causas, quas in seqq.
e coniectura prolaturus sit, sibi minime veras videri, cum
non probabile sit, Apollinem propter aliquam cultus externi
partem neglectam tantopere Graecis succensere. Malim: οὐ
πιστεύει ἀρκεῖν (non putat, has causas sufficere) cui bene re-
spondent seqq. ἀλλ' αἰτίαν μείζονα περιμένει.

¹⁰⁹ (οὐκ) ἐνδέχεται· etc. Consilium scriptoris ex add. voc. τόσον
probatum, Achillem non veras putare causas, quas vbb. εἴτ'
εἰ — ἐκατομβῆς innuat, exigere putabam ut ante ἐνδέχεται in-
sereretur voc. οὐκ vulgo omissum.

¹¹⁰ του δειξάι του Αγαμέμνονα etc. Quid vulg. τῷ Αγαμέμνονι
sibi velit, non video. Loco enim, qui respicitur, v. 93. seqq.
non Agamemnonem alloquitur vates. Sensus requirebat του
Αγαμέμνονα, δεικνύειν ut supra: εἴτ' ἐπειδὴ εἰδείην etc. et μοκί:
καὶ ἡδὴ εἰδείην, οτι Αγαμέμνων etc. est: innuere, non σαφῶς

„Sive is nos ob vota non reddita incuset, sive ob
„hecatomben neglectam.“

Seq ante omnia in eo elaborat, ut omne periculum
amoveatur.

„O Achilles Jovi care, iubes me eloqui iram (cau-
„sam irae) Apollinis longe iaculantis regis. Dicam
„equidem; tu autem animum adverte, mihiq; iu-
„ra, te omnino mihi propensum verbis manibusque
„opem laturum.“

His confitetur, se regem dicendo petere. Cui ex-
ordio haec subiicit:

„Profecto enim suspicor, iratum fore virum, qui
„longe lateque omnium Argivorum imperium teneat,
„cui obediant Achivi.“

Addit sententiam communem:

„Potentior enim rex, quando irascitur viro inferiori.“

Tum artificiosa irae molimina commemorat:

„Etenim etsi forte iram eodem die sepresserit, tamen
„et posthac retinet simultatem in pectore, donec ul-
„tus fuerit. Tu igitur vide, an me incolumem ser-
„vare potueris.“

Iam

ειπών. Iis, quae Achilles dixerat: *εἰτ' ἂν ὁ γ' εὐχῶλης* etc. Calchas nunc ita utitur, ut mora intarposita, Agamemno-
nem (mali auctorem) innuat (negando, causam vel in *εὐχῶ-
λης* vel in *εκατομβῇ*, neglecta recte quaeri) priusquam clare
significet. Vd. §. ex, *το τῇ διατριβῇ* — *εἰπών*, *τρίν εἰπών* etc.

111 Ω Ἀχιλλεὺς κλέει etc. Il. l. i. v. 74. sqq. — *εκατηβέλτης*
i. q. alibi *εκατηβελος* — *εκας βαλλών*, notissimum Apollinis
epitheton. — Pro *τοῖ γὰρ* non est, quod Sylburgio suadente,
invidis omnibus libris scribatur *τοῖ γ' ἄρ' γὰρ* (ut bene mo-
nuit Heynius ad h. l.) pro *γὰρ* dicitur. — *συνθῆ* — men-
tem adverte. Il. l. 6. v. 334. — De verbis: *ἢ μὲν μοι* etc.
Sylburg. ad h. l. haec notat: „pro *ἢ μὲν* in iuramentis usi-
„tatis est *ἢ μὲν*, et Dorice *ἢ μὲν*. non in carmine tantum, sed
„etiam in prosa oratione; quin et in asseverationibus sine iu-
„ramento supra (c. 8. §. 14.)“ Verum *μὲν* ex antiqua scriben-
di ratione, quae s et η nondum discerneret, recte pro *μη*
dicti poterat. Vd. Heynii observv. ad h. l.

112 ἢ γὰρ οἰσμαι etc. Il. l. i. v. 78. sqq. Ad *χολώσμεν* (*χολώ-
σειν*) suppl. *εμε*. *χολοῦν* est: ad iram provocare, Od. l. 18.
v. 20. — *καὶ οἱ πείθονται* ex antiqua loquendi ratione pro
καὶ ὃ πείθονται dic. — *ἀνδριχεῖρη*. Voc. *χεῖρη* rectius ab antiquo
adiect. *χεῖρης* inferior, deterior duci, quam a contracto com-
parativo *χεῖραι* probavit Heynius in observv. ad h. l.

113 *εἴτερ γὰρ τε χολῶν* etc. — *Καταπαπτειν* quod proprie de
cibis valet, qui stomacho retinentur, et concoquantur, ita

Ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει νότον, ὅφρα τελέσῃ
 Ἐν σήθεσσι βοῶσι· σὺ δὲ φράσαι, εἴμει σκώπεις.
 καὶ ἥδη ἔδειξεν, ὅτι Ἀγαμέμνων τῶν πάντων αἴτιος, μηδέ-
 πω εἰπών· καὶ διὰ τῆτο ἐπάγει ἀντίστοιχα ¹¹⁴ λέγων ὁ
 Ἀχιλλεύς καὶ ὁμολογούμενα τῶτοις·

¹¹⁵ Θαρσῆσας μάλα, εἰπὲ θεοπρόπιον, ὃ τι οἶσθα.
 Οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα Διὶ φίλον, ὃ τε σὺ, Κάλχαν,
 Εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
 Οὐτίς ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο,
 Σοὶ κοίτης παρὰ νηυσὶ βρυχίας χεῖρας ἐποίσει
 Συμπάντων Δαναῶν· εἴδ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἴπης.
 Ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος ἐνὶ στρατῷ εὐχεται εἶναι.
 Καὶ τότε δὴ θάρσησα, καὶ ἥδα μάντις ἀνύμων.

ὁμολογεῖ ὁ ποιητὴς τῶν λόγων τὴν διοίκησιν. μὴ μὲν αὕτη
 εὐπρέπεια ἐσχηματισμένων λόγων, τὸ δὲ αἰνιγματῶν λέγειν,
 ἃ φρονεῖ τις, καὶ τὸ τῇ διατριβῇ καὶ τῇ μελλήσει τῶν λό-
 γων εἰπεῖν, πρὶν εἰπεῖν, (καὶ) ¹¹⁶ τῷ προοιμίῳ τὸ μέλλον δείκ-
 νυθαι λυπηρόν.

η'. Ἡ δευτέρα τίς; ἐλέγομεν, ἐκείνην εἶναι τὴν μέθο-
 δον, τὸ ἐτέροις διαλεγόμενον ἐτέρων καθάπτεσθαι, τὸ ἀσφα-
 λές τῆ μὴ προσκρῖναι τῇ ὑπαλλαγῇ τῆ προσώπῃ ¹¹⁷ ἐνδείκ-
 νύμενον, καὶ τῆτο Ὅμηρος ἔδειξεν ἐν Ὀδυσσέως λόγῳ, ὃ γὰρ
 Ὀδυσσεύς, πρὶν συναγαγεῖν τὰς ὄχλους εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα
 δημηγορήτῃ περὶ τῆς μονῆς, ὅτε τὴν ἀπάπειραν ὁ Ἀγαμέμ-
 νων ἐποίησατο, ¹¹⁸ (οἶόν) λέγει:

¹¹⁹ Ὅντινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα πιχρίη,
 Τόνδ' ἀγανοῖς ἐπέσσειν ἐρητυσάσῃ παρασάς.

Δοι-

ad iram transfertur, ut sit: adfectum cohibere ac domare.
 Il. I. 2. v. 234. — τῶν propr. perficere, s. complere id,
 quod animi adfectus desiderat, h. l. ulcisci. — σὺ δὲ φρά-
 σαι etc. Voc. φράσσαι cum apud Homerum alibi de ex-
 cogitante, deliberante potius quam de loquente dicatur (vd.
 Heynii observ. ad h. l.) hoc etiam loco rectius vertitur:
 Vide, delibera tecum, an me defendere et incolumem
 servare poteris, quam: dic, an me servaturus sis.

¹¹⁴ ἀντίστοιχα λέγων. vd. supra n. 97.

¹¹⁵ Θαρσῆσας μάλα etc. Il. I. 1. v. 85. sqq. — Pro vulg. θεο-
 πρόπιον ο τι οἶσθα cod. Cant. (rhetoris nostri) habet: θεοπρό-
 πον ὅτι τι οἶσθα. Sed vulgarem script. sensus requirit.
 Nam θεοπρόπιον s. θεοπροπία vaticinium, θεοπρόπος vatem sig-
 nificat. — ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο — ἐπιδερκομένοιο χθονὶ i. q.
 εισερχομένοιο, Il. I. 14. v. 140. — Vulgari Homeri librr. lect.
 ἐνὶ στρατῷ non immerito Heyniius in observ. ad h. l. præ-
 ferendam censet aliam script. plurium Grammaticorum vet.

Iam quum ostendisset, Agamemnonem horum omnium esse auctorem, etsi id nondum discrete significasset, Achilles ei respondet, et profert, quae vatis orationi apprimè convenient, haec dicens:

„Confidens prorsus eloquere vaticinium, quodcumque
„scis: non enim, per Apollinem Jovi carum, cui tu,
„Calce a, vota faciens, Danaïs vaticinia prodis, non ul-
„lus, me vivo et terram adspiciente, tibi cava apud
„naves manus graves adferet cunctorum Danaorum;
„ne Agamemnonem quidem si dixeris, qui nunc lon-
„ge potentissimum se in exercitu proficitur. Tum
„quidem cepit animum, dixitque vates eximius.“

Sic ipse poeta orationis artificium aperte proficitur. Et haec quidem prima erat decorum servandi ratio in sermonibus signatis obvia, ut quis obscurius enunciet, quae cogitet, et cunctatione ac dilatione orationis, quae velit, indicet, priusquam eloquatur, ac prooemio innuat, quae ingrata sint futura.

§. 8. Quenam vero est altera ratio? Hanc dicebamus esse methodum, qua cum aliis loquendo alios petamus, ita ut personis permutandis ab omni offensionis periculo tutos nos praestemus. Huius quoque orationum generis exemplum protulit Homerus, Ulyssis orationem. Ulysses enim, priusquam populum ad concionem vocat, persuasurus ei ut maneat (cum Agamemnon animos tentasset) haec dicit:

„Quemcunque vel regem vel primarium virum inve-
„niet, cum blandis verbis detinebat adstans: in-
„ne,

auctoritate nixam: Αχαιων, cum vulg. ενι στρατω facile potuerit e loco Il. l. 2. v. 22. in nostrum transferri.

116 (και) το προσιμω. Ante το προσιμω vulgo perperam ex-
cidit και.

§. 8.

117 ενδεικνυμενον. Res ipsa docet, ενδεικνυσθαι h. l. non esse simpl. ostendere, sed re ipsa exhibere, praestare quid.

118 οιον λεγει. Voc. οιον h. l. hand parum displicet, cum ipsa Ulyssis oratio verbis expressis adferatur. Malim ουτως.

119 ουτινα μιν etc. legg. vbb. Il. l. 2. v. 188. sqq. — In vbb. οιος νοος Ατρεϊδας pro vulg. Ατρεϊδας Heynius ed. Ατρεϊωνος, quae scriptura maiori Grammaticorum librorumque auctoritate nititur. ιψεται νιας etc. ιψεται i. q. sequens οειηκανον. ιακταιν enim s. ιπταιν pro βλαπταιν dic. vd. Heynii nota ad Il. l. 1. v. 3. Damno s. poena adficiet Αχιλλος, perspecto iam animo eorum timido ac inbelli. — ανουσαμεν dicit pro

Δαίμονι, ἧ σε ἔοικε, κακὸν ὧς, δεῖδ' ἴσσεσθαι.
 Ἀλλ' αὐτὸς τε κἀθ' ἡσιν, καὶ ἄλλες ἰδρύεσθαι.
 Οὐ γάρ πω σάφα οἶδ', οἷος νόος Ἀτρεΐδαο.
 Νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἵψεται υἷας Ἀχαιῶν.
 Ἐν βελῇ δ' ἔκ' πάντας ἀνέσασκεν, οἷον ἔειπε.
 Μὴ τι χολωσάμενος ῥέξῃ κακὸν υἷας Ἀχαιῶν.
 Θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέας βασιλῆος.
 Τιμὴ δ' ἐκ Διὸς ἐστὶ· φιλεῖ δὲ ἑ μητίετα Ζεὺς.
 Ὅν δ' αὖ δῆμ' ἄνδρα ἴδοι, βόωντά τ' ἐφύροι,
 Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν, ὁμοκλήσασκέ τε μῦθῳ.
 ταῦταις ταῖς ἐπιτιμήσεσι ¹²⁰ συναγεῖ — καὶ τὰς βασιλέας.
 ὁ μὲν δὴ ἐντυγχάνων ¹²¹ τοῖς βιβλίοις, οἶσται, ὅπερ καὶ
 προείρηκεν Ὀμηρος, τῆτο ποιεῖν, αὐτοῖς τοῖς βασιλεῦσι Φιλο-
 φρόνως διαλέγεσθαι, τοῖς δὲ δῆμοις πικρόταρον καὶ σφοδρόταρον.
 ὁ δὲ ποιεῖ Ὀδυσσεὺς Ὀμήρῳ, ἐδρὶς ὄρῳ. ἃ γὰρ ἐβάλετο ¹²²
 κατὰ ψαθὰ τῶν βασιλέων, τῷ δῆμῳ διελέγετο· ἃ δ' ἐβάλετο
 ἐπιτιμῆσαι τῷ δῆμῳ, τοῖς βασιλεῦσι διελέγετο. ἢ εἰπάτω
 μοι τις, τί ἔδοξε τῷ Ὀδυσσεὶ τοῖς δημόταις λέγειν;
¹²³ Οὐ μὲν πως πάντας βασιλεύσομεν ἐνθάδ' Ἀχαιοί.
 Οὐκ ἀγὰρ δὸν πολυκοιρανὴν εἰς κοίρανος ἔστω,
¹²⁴ Εἷς βασιλεὺς.
 ἢ τί ἔδοξε τοῖς βασιλεῦσιν ἐπιτιμῶντα λέγειν;
 Ἐν βελῇ δ' ἔκ' πάντας ἀνέσασκεν, οἷον ἔειπε.
 Νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἵψεται υἷας Ἀχαιῶν.

ταῦ-

ηγευσσας. Seniores tantum των βασιλεων adfuisse videntur,
 quum Agamemnon fugam suadendi animosque Graecorum
 explorandi consilium praeferret. — δῆμου ἀνδρα etc. Vulgo
 apud Hom. δῆμου τ' ἀνδρα leg. quae vocula τ' (cui mox re-
 spondent: βοωντα τ' ἐφύροι) male et apud rhetorem nostrum
 et in quibusdam Homeri libris desideratur. vd. Heynii ob-
 serv. ad h. l.

¹²⁰ συναγεῖ καὶ etc. s. vocabulo καὶ, quod in vulg. loci lect.
 non satis intelligi potest, non temere conici potest, ante
 καὶ textu excidisse vbb τοὺς δημοτας. — Non frustra stu-
 disse Ulysssem, hisce sermonibus omnes ad concionem con-
 vocare patet c. v. 207. sqq.

¹²¹ ο μὲν δὴ ἐντυγχάνων etc. De notione legendi, quae h. l.
 inest vocabulo ἐντυγχάνειν, vd. Dionysium Halic. in libro
 των αρχαιων κρισις in. c. 1. p. 415. T. V. ed. R. add. Alci-
 phron in opp. II, 1, 3. Lucianum de historia scribenda c. 9.

¹²² α γὰρ εβουλευετο etc. Subtilius haec quam verius disputa-
 ri ex iis patebit, quae mox notabimus.

¹²³ ον μὲν πως etc. II l. 1. v. 203. sqq. Causa, cur τοῖς δη-
 μοταις haec dicat Ulysses, a rhet. re nostro non intellecta)
 in promptu est. Quum illi discessum pararent, docet, non

„ne, non te decet, velut ignavum, trepidare; quin
 „et ipse sede, et alias sedere iube copias. Nondum
 „enim certo scis, quinam sit Atridae animus; nunc
 „quidem explorat mentes vestras, mox autem vindi-
 „ctam sumet ab Achivorum filiis. Non omnes enim
 „in concilio audivimus, quid dixerit. Cavendum
 „igitur, ne iratus malo quodam adficiat filios Achi-
 „vorum. Nam gravis est ira Jovis alumni regis; ho-
 „nor autem a Jove proficiscitur, diligitque ipsum pro-
 „vidus Jupiter. Quemcunque vero plebeium virum
 „videret, vociferantemque offenderet, eum sceptro
 „percutiebat, et voce increpabat.“

Ita Ulysses (et plebeios) et principes increpando
 ad concilium convocat. Existimabit sane lector libelli,
 Ulyssem id vere agere, quod Homerus ipse antea sig-
 nificaverit, ut (sc.) principes ipsos benevole compel-
 let. plebem vero vehementius et asperius increpet. Ve-
 rum nemo recte intelligit, quid Ulysses Homericus agat.
 Etenim ea, quibus principes erat petiturus, plebi dice-
 bat; contra, quibus populum increpare volebat, ea di-
 cebat principibus. Quod si cui non probatur, explicet
 mihi, quaeso, cur in mentem venerit Ulyssi, ad ple-
 bem haec dicere:

„Nullo quidem pacto omnes hic inperabimus Achivi.
 „Non iuvat multorum principatus. Unus esto prin-
 „ceps unus rex.“

Aut principes sic admonere:

„Non omnes enim in concilio audivimus, quid dixe-
 „rit. Nunc quidem explorat mentes vestras, mox
 „autem vindictam sumet ab Achivorum filiis.“

Haec enim non ad plebeios dicit, sed principes
 admonet. Utrique igitur parti dicuntur, quae ad utram-
 que

prius id fieri oportere, quam ab Agamemnone, a
 cuius iussu mutuque res omnis pendere debeat, signum dis-
 cussu parandi propositum fuerit.

124 η τὴν ἐδοξε etc. Mirum nostro videtur, quod Ulysses ad
 principes verba faciens dicat: non omnes consilio interfuisse
 et audisse, quid Agamemnon dixerit. At vide quae su-
 pra monuimus n. 119. — Ceterum fateor, mihi quoque haud
 improbabilem videri sententiam eorum, qui hos quatuor ver-
 sus: ἐν βουλῇ δ' οὐ πάντες — μητιέτα Ζεὺς serius additos pu-
 tent, cum partim ea contineant quae cum primario huius
 sententiae consilio Achivos a discessu parando revocandi non
 satis cohaereant, partim repetitione eorum, quae iam dicta

125 ταῦτα δ' ἔτι τοῖς δημόταις λέγει, ἀλλὰ τὰς βασιλέας ἀναμιμνήσκει. γέγονεν ὅν ὁ λόγος πρὸς ἑκατέρους ἑκατέροις κοινός. καὶ τὴν ἐξηγήσιν ἐπάγει "Ομηρος τῶν ἐσχηματισμένων τῶν λόγων δι' ὀνόματος ἑνός, ὃ ὅδ' ὀρῶσιν οἱ ἀναγινώσκοντες, "Ομηρος δὲ ὑπὲρ 120 Φιλανθρωπίας ἐξηγήσατο."

"Ὡς ὁ γὰρ κοιρανέων διεπε σρατόν. —

τί ἐστι τὸ Κοιρανέων; ὡς κοίρανος 127 διαλεγόμενος: ἢ δὴ καὶ ἀλλὰ στρατηγὴμα τῶν λόγων ἕτως (ὀνομάζων) καὶ ἐξηγήμα τῆ στρατηγίας 128, καὶ τῆ). Κοιρανέων διεπε σρατόν." ἡ γὰρ διόικησις ἐστὶ τέχνη ἐν τῷ ὀνόματι λεγομένη.

§. Ἰωμεν τοίνυν ἐπὶ τὰ περὶ παραδείγματα. 129 Δημοθένης διδάσκει ἡμᾶς εὐπρεπῶς διαλέγεσθαι, ἢ βέλεται τις καὶ οἶδα τῆ σχήματος τέτα το ὄνομα. λέγει δ' ἐν τῷ περὶ τῆ σεφάνης 130 (ὡς τῇ λέξει) „Ἐπειδὴν 131 δ' ἔλθωσιν οἱ πρόσβεις εἰς θήβας, πῶς χρῆσασθαι τῷ πράγματι παραινῶ, τέτῳ μοι πάνυ προσέχετε τὸν νῦν.“ εἴτ' ἐπάγει ὡς περ διδασκαλὸς παραδιδὼς μαθητῇ τὴν διόικησιν. „Μὴ δαῖσθαι θηβαίων μηδὲν, αἰσχροὺς γὰρ ὁ καιρὸς· ἀλλ' ἐπκγγέλλασθαι βοηθῆσθαι ἐκείνοις, ἂν καλεύωσιν“ ὡς ἐκείνων μὲν ὄντων ἐν τοῖς ἐσχατοῖς, ἡμῶν δ' ἄμεινον, ἢ ἐκείνοι, τὸ μέλλον προορωμένων ἵνα, ἂν μὲν δέχωνται ταῦτα καὶ πεισθῶσιν ἡμῖν, καὶ ἂ βελομένα ὦμεν, 132

essent, et sententiis abruptis interpolatorum additamenta redoleant. Accedit, quod plures Grammaticorum vet. authenticam eorum in dubium vocarunt, neque Xenophon (memorabb. l. 2, 58.) ubi hunc locum laudat, eos attulit. Cfr. Heynius in observv. ad h. l.

125 ταῦτα δ' οὐ etc. subint. quanquam δημοταῖς potius quam βασιλεῦσι conveniunt.

126 ὑπὲρ Φιλανθρωπίας etc. Humanitatem laudat Homeri, qui uno vocabulo κοιρανέων (Il. l. 2. v. 207.) rationem σχήματος adhibiti lectoribus suis enarraverit, ne quis hac de re dubius posset haerere. Libenter, opinor, ipse poeta talis Φιλανθρωπίας laudem deprecatus fuisset, si praevidere potuisset, fore, ut olim rhetor subtilissimus ex uno voc. κοιρανέων notionem eius, qui callidum artificium (στρατηγία quasi) orationis adhibeat, exsculpat. Quanquam enim κοιρανεῖ (duces) hand raro στρατηγίᾳ utuntur, tamen haec στρατηγίας notio notioni τοῦ κοιράνου non ita est coniuncta, ut hic sine illo cogitari nequeat. Κοιρανέων est simplic. imperans, rem omnem administrans more ducis s. regis, vel agendo, vel loquendo. — διεπε σρατόν i. q. curare, ut in ordinem redigantur copiae, compescere. vd. Heynii notae et observv. ad h. l.

127 ὡς κοίρανος διαλεγόμενος. Perperam in codd. et edit. Ald. ὡς κοίρανως leg.

128 ἐξηγήμα τοῦ στρατηγίας, καὶ τοῦ etc. Vulgarem loci lecti, καὶ τοῦ sensu carere oculos incurrit. Scribendum pu-

que simul pertineant. Explicationem horum sermonum poëta uno vocabulo addidit, quod ne animadver-
tunt quidem lectores, poëta vero humanitate ductus
artificii explicandi causa addidit:

„Sic ille imperatorem agens in ordinem redigebat ex-
„ercitum.“

Quid sibi vult illud: imperatorem agens? Num:
velut inperator verba faciens? Minime Artificium po-
tius orationis callidum ita appellat; cuius explicationem
illa continent: inperatorem agens in ordinem redigebat
e exercitum. Omnis enim rei pertractatio in artificio ver-
satur, quod vocabulo illo innuitur

§. 9. Accedamus iam ad exempla e scriptoribus
prosaicis depromta. Demosthenes docet nos decenter
dicere quae volumus, neque nomen figurae ignorat;
id quod in oratione de corona his verbis significat: „at
„quam ratione equidem geri velim omne nego-
„tium, quando legati Thebas venerint id ostendenti
„mibi diligenter auscultate. Tum (velut discipulo
praeceptor ipsum tractandi modum tradit: „suadeo
„vobis, ut nihil omnino a Thebanis petatis [turpe enim
„id foret hoc tempore] sed illis potius promittatis au-
„xilium, quasi illi summis premantur angustiis nos
„vero rectius, quam illi, quae futura sint praevidea-
„mus, ut si probaverint haec nobisque obsequuti fue-
„rint, liceat nobis, et, quae velimus perficere, et
„quasi figura quadam, quae digna sit republica, uti
„in

το: καὶ ἐξηγημα τοῦ στρατηγηματος (scil. ἐστὶ) τὸ κείρανται
etc. Neque anteq. Particip. ἐνομαζων recte se habet. Ete-
nim cum proxime praecederet partic. διαλεγόμενος ad Ulys-
sem pertinens, in iis, quae nunc de poëta dicuntur: ἀλλὰ
στρατηγημα etc. usu verbi finiti: ἐνομαζαι, caveri debuit, ne
quae oriretur ambiguitas.

§. 9.

129 παραδειγματα. Ita e cod. reg. l. edidi pro vulg. παραγ-
γλήματα, quod quam parum huic loco conveniat, non est,
quod moneamus

130 ὡς τῇ λέξει. Non video, quamnam vim h. l. habeant
vbb. τῇ λέξει, cum anteq. ὡς (scil. τρεῖς) sufficiat (ut c. 8.
§. 5 ὡς τῶς λέγει et §. 9. λέγων ὡς.)

131 ἐπειδὴν δ' εὐθωσιν etc. Locus Demosthenis cum usque ad
verba: τῆς πολέως ταῦτα πράξωμεν iam supra c. 8. §. 5. per-
tractatus fuerit, ablegare licet lectores ad ea, quae ibi de
lectionis varietate disputata sunt. Addo, pro χρησασθαι,
quod h. l. vulgo in editis recte legitur (vd. l. l.) in codd.
rhetoris perperam existere χρῆσθαι. Nec magis eniquam pla-

„διωκημένοι, καὶ μετὰ σχήματος ἀξία τῆς πόλεως ταῦτα πράξω-
 „μεν.“ ¹³² ἂν δ' ἄρα μὴ τύχη, ἐκείνοι μὲν ἑαυτοῖς ἐγκαλῶντι, ἐγώ
 „τι ἐξαμαρτάνωσιν· ἡμεῖς δὲ μὴδὲν αἰσχροῦ, μὴδὲ κικόν, ὅφρ-
 „δείημεν πεπεισμένοι.“

¹³³ Τὸ δὲ ἕτερα λέγειν καὶ ἕτερα διοικῆσθαι δεικνύ-
 σι σοί, πάλιν ὁ αὐτὸς Δημοσθένης ἐν τοῖς συμβουλευτικοῖς, ἐν
¹³⁴ τῷ περὶ Συμμοριῶν ἐπιγραφομένῳ λόγῳ· ὕπερ λόγος ἐλ-
 πτότως ἂν καὶ δικαίως ἐπιγράφοιτο ¹³⁵ περὶ τῶν βασιλικῶν, ἐν
 τῷ πρῶτος καὶ μόνος ¹³⁶ παραστὰς ἀντειπεῖν. ἐν τῷ τῷ λό-
 γῳ ἐναυτιῇται μὲν τῇ Ἀθηναίων γνώμῃ, ὠρμηκότων αὐτῶν
 πολεμαῖν βασιλεῖ, καὶ μία μὲν διοίκησις τῶ λόγῳ ἐστὶ, τὸ βα-
 λόμενον τὸν ῥήτορα μὴ πολεμαῖν αὐτὸς βασιλεῖ· κλέπτει δὲ
 τὴν δόξαν ¹³⁷ τὸ συμβαλεῖν βασιλεῖ μᾶλλον πολεμαῖν, καὶ
 αὕτη ἡ τέχνη ἐστὶ τῷ, ἃ βλάται τις, λέγειν εὐπρεπῶς ποιεῖ
 δὲ τῷτο ἔτῳ· „ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἔχθρὸν ἀπάντων τῶν Ἑλ-
 „λήνων εἶναι βασιλέα· καὶ μὴν διὰ ταῦτα παρανέσσειμι“ ἂν ¹³⁸
 „μόνοις τῶν ἄλλων ὑμῖν πόλεμον πρὸς αὐτὸν συνάγειν.“ καὶ
 ἐστὶ ἡ τέχνη βαθυτέρα, τὸν κωλύοντα πολεμαῖν ἐπαγγέλλε-
 σθαι.

cebit, quod pro an καλεῖσθαι ed. Steph. habet ἂν καὶ λέγω-
 σιν, et mox ibidem leg. ἀμεινον. ἢ ἐκείνων, τὸ μέλλον εἶναι,
 ἂν μὴ δέχωνται etc. cui script. codd. mss. addicunt, nisi
 quod ἐκεῖνοι habeant pro ἐκείνων. — Tum pro vulg. διοικου-
 μένοι scribi debebat διωκημένοι, ut c. 8. §. 5.

¹³² ἂν δ' ἄρα μὴ τύχη etc. Omnis haec ῥησις, (quam noster
 supra c. 8. §. 5. plane omiserat) haud parum discrepat a
 vulgari Demosthenis librorum scriptorum editorumque lectio-
 ne, quae ita se habet: εἰδὲν δ' ἄρα μὴ συμβῇ κατὰ τύχην, ἐκείνοι
 μὲν ἑαυτοῖς ἐγκαλῶσιν, ἂν τι νῦν ἐξαμαρτάνωσιν, ἡμῖν δὲ μὴδὲν αἰσ-
 χροῦ, μὴδὲ ταπεινὸν ἢ πεπραγμένον. Patet, scriptorem, quem
 verba laudaret, non accuratius inspexisse Demosthenem.
 Est enim talis scripturae varietas, qualis non facile poterat e
 librorum negligentia oriri. — Ceterum pro αὐτοῖς ἐγκα-
 λῶσιν, ἂν τι ἐξαμαρτάνωσιν, ut vulgo editum est, perperam codd.
 ἑαυτῶν καὶν τι ἐξαμαρτάνωσιν.

§. 10.

¹³³ Et Demosthenis, et, quae mox eum illa confertur, Ar-
 chidami orationem (Thucydideam) supra c. 8. §. 7. copiosius
 persequuti sumus.

¹³⁴ ἐν τῷ περὶ Συμμοριῶν. Male vulgo leg. ἐν τῷ περὶ Συμμο-
 ρίων.

¹³⁵ περὶ τῶν βασιλικῶν. Deliberabatur enim, (ut ipse Demo-
 sthenes dicit in orat. περὶ τῆς τῶν Ροδίων ἐλευθερίας) περὶ βασι-
 λικῶν (πραγμάτων) de bello vel Persarum regi, Artaxerxi
 Ocho, vel Philippo, Macedonum regi. inferendo.

¹³⁶ ἐν τῷ πρῶτος καὶ μόνος etc. Placuit latino interpreti haec
 verba eo sensu proxime antecedentibus iungere: „quae oratio
 „recte et convenienter inscriberetur de regio negotio, quod

„in hoc negotio administrando, sin minus feliciter res
 „successerit, illi se ipsos debeant accusare, si quo modo
 „pectaverint, nos vero nihil turpe, nil civitate indig-
 „num fecisse videamur.“

§. 10. Illius vero orationum generis quo alia di-
 cimus alia dicendo efficere studemus, exemplum pro-
 ponit idem Demosthenes in oratione generis deliberati-
 vi ea quae de classibus inscribitur, (iure autem me-
 ritoque de regio negotio possit inscribi) cum ibi pri-
 mus solusque (communi sententiae) praesens adverte-
 tur. Oppugnat enim in hac oratione Atheniensium con-
 silium qui summo studio ad bellum cum Persarum
 rege gerendum ferebantur. Et primum quidem tracta-
 tionis artificium in eo versatur quod orator prohibere
 vult Athenienses) quo minus bellum inferant regi;
 quam sententiam occultat suadendo iis, ut regi non-
 dum bellum inferant. Hoc est artificium quo decen-
 ter dicimus quae volumus. Rem ita perficit: „Persa-
 „rum regem quamquam communem esse omnium Grae-
 „corum hostem existimo, nolim tamen propterea vobis
 „suadere, ut soli sine aliorum auxilio bellum contra
 „eum

„primus et solus ei restiterit.“ Verum non video, quomodo
 ex iis, quae vbb. εν τῷ πρώτῳ — ἀντίκειν dicantur, causa
 intelligi possit idonea, cur oratio illa recte inscribatur περὶ
 τῶν βασιλικῶν. Referenda potius ad superiora: δεικνύσι σοι
 παλιν — λόγῳ. Exemplum artificii, quo alia dicimus, alia
 dicendo efficere studemus, propterea in oratione laudata pro-
 tulit Demosthenes (ipse hoc artificio usus) quod, cum pri-
 mus et solus praesens adversaretur (scil. sententiae plurimis
 iam probatae, quae in seqq. enarratur) σχηματι potius, quam
 aperta et simplici oratione rem perficiendam putaret. De usu
 praepos. εν, h. l. causam, quae non potuerit non huc impel-
 lere Demosthenem, significantis, vd. Vigerus in libro laud.
 Vol. II. p. 610. ed. H

137 κλεπτει δε την δοξαν το συμβουλευειν etc. Sylburgius ad
 „h. l. „putarit forsitan aliquis, dandi casu legendum τῷ συμ-
 „βουλευειν. Sed mutatione opus non esse, satis est manife-
 „stum e c. 8. §. 7. ubi idem hic locus tractatur (κλεπτῶν τῷ
 „δοκεῖν συναγορευεῖν βασιλεῖ τι).“ Verum, quantum recte ne-
 „gat, a vulgari lect. esse discendendum, alia tamen est illius
 loci ratio. Ibi enim ipse orator dicitur occultare το δοκεῖν
 etc. Nostro loco το συμβουλευειν (i. q. η συμβουλη) dic. oc-
 cultare την δοξαν (consilium s. decretum) του ρητορος, quod
 inest verbis: μη πολεμεῖν αὐταῖς βασιλεῖ. Haec ipsa structurae
 ratio suadebat, ut expungerem comma otiosum vulgo post
 δοξαν positum.

138 μονοῖς των αλλῶν ὑμῖν. Perperam ed. steph. (rhetoris nostri)
 „μόνοις τοῖς ἄλλοις ὑμῶν.

Q

ῥαι ¹³⁹ περὶ δυνάμεως (πολεμήσασιν.) τὲτο μὲν κλέπτουτός
 ἐστι τὴν ἐναντιώσιν τῷ πολέμῳ. μιμεῖται γὰρ ἐνταῦθα τὸν Ἀρχι-
 δαμον τῷ Θεκυδίδῃ καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνος, ἐπειδὴ ἑώρα τὰς Λακε-
 δαιμονίους καὶ Ἠελοποννησίους ὠρμηκώτας πρὸς τὸν πόλεμον,
 ἐβέλετο δ' αὐτὰς καλῦσαι πολεμῶν, τὸ μὲν μὴ πολεμεῖν λέ-
 γειν ἐ ¹⁴⁰ πολμῶ. ἐ γὰρ πείσονται· συμβελεύων δὲ τὸ μὴ πο-
 λεμεῖν, τὸ μὴ πολεμεῖν λέγει· μία μὲν αὕτη διοίκησις ἐν
 τῷ λόγῳ. ¹⁴¹ δευτέρα δ' ἐκείνη, ᾧ μὲν βέλονται πολεμεῖν,
 ἐ βέλεται αὐτὰς πολεμεῖν ὁ Δημοσθένης· ᾧ δὲ ἐκ ἐθέλασι πο-
 λεμεῖν, τῷ καλεῖται πολεμεῖν. καὶ γίνεται διπλῆς ῥαγός ἐσ-
 χηματισμένος. βασιλεῖ μὲν γὰρ αὐτὰς ἐ βέλεται πολεμεῖν,
 ᾧ πάνυ βέλονται· Φιλίππῳ δ' ἀξιοῖ πολεμεῖν, ᾧ ἐ βέλονται.
 τίνα δὲ διοίκησιν ἐποίησато, ἐξ ἐτέρως ¹⁴² ὑποθέσεως τῷ πεί-
 σαι μὴ πολεμεῖν ᾧ βέλονται, καὶ πολεμεῖν ᾧ μὴ βέλονται,
 συμβελεύει πολεμεῖν βασιλεῖ, ἀλλὰ μήπω, παρασκευάζεσθαι
 δὲ πρὸς αὐτόν. τὰ μὲν ἐν „μηδέπω“ τὴν ὁρμὴν τὴν ἐπὶ βα-
 σιλέα κηλύνει συμβαλὴ δὲ τῆς παρασκευῆς εὐτρεπὴ τὸν πό-
 λεμον τὸν πρὸς Φίλιππον ἐργάζεσθαι. καὶ ὅτι αὕτη ἡ τέχνη
 ἐστὶ, λάβε αὐτὸν Δημοσθένην ὁμολογῶντα. „εἰ ¹⁴³ μὲν τοίνυν
 „,εἰτε-

139 επαγγέλλεσθαι — (πολεμήσουσιν). Pro vulg. επαγγέλλεσθαι
 cum Sylburgio επαγγέλλεσθαι edendum putavi, cum rhetor
 noster in enarrando Demosthenis artificio Praesenti tempore
 et in antecedd. usus fuerit, et in seqq. utatur. Maiorem dif-
 ficultatem in vulg. lectione hoc mihi paravit, quod verba:
 επαγγέλλεσθαι περὶ δυνάμεως non habere intelligerem, quo com-
 mode referrentur. Unde conieci scripsisse rhetorem: επαγ-
 γέλλεσθαι τὴν περὶ δυνάμεως τοῦ πολέμου βούλευσιν, aut simpli-
 cius επαγγ. τὴν περὶ δυνάμεως βούλευσιν, quod voc. βουλευσιν
 vel cum antecedenti πολέμου perpetuam coniunctum in πολεμή-
 σουσιν abiret, vel eo, quod librarii in antecedd. infinit. πολε-
 μεῖν aberrarent, ite depravaretur. Sensus: non tantum simpli-
 citer suadet Atheniensibus, ut pondus bellum iuferant regi
 (prohibiturus eosdem, quo minus omnino id faciant), sed
 utitur adeo magis recondita arte (βαρύτερα τέχνη), dum eo-
 dem consilio deliberationem (βουλευσιν) de opibus (viribus) quae
 ad bellum gerendum requirantur, instituendam prae se fert (verbis:
 οὐ μὴν δια ταῦτα παραινεσάμ' αὐ — συναγεῖν.) Hi cohibet in-
 petuam, simulque viam sibi parat ad ea efficienda, quae effi-
 cere volebat, ut opes sibi compararent Athenienses ad bel-
 lum Philippo inferendum idoneas (qua de re mox copiosius
 disputatur a vbb. δευτέρα δ' ἐκείνη etc.)

140 λέγειν οὐ πολμῶ. Cod. rex I. οὐ πολμῶ λέγειν. Idem mox
 in vbb. τίνα δὲ διοίκησιν ἐποίησато pro vulg. δε non male exh.
 οὐν.

141 δευτέρα δ' ἐκείνη etc. Vix est, quod moneam, id, quo δευ-
 τέρα διοικήσις a priori differat, nonnisi ad vbb. ᾧ δὲ οὐκ ἐθε-
 λούσι — πολεμεῖν pertinere. Repetit breviter (vbb. ᾧ μὲν, βου-

„eum suscipiatis.“ Magis recondita utitur arte, dum prohibiturus Athenienses, quo minus regi bellum inferant, deliberationem de opibus, quae requirantur, instituendam prae se fert. Est enim hoc artificium occultantis consilium prorsus dissuadendi bellum. Imitatur ibi Thucydidis Archidamum. Nam ille etiam, cum Lacedaemonios et Peloponnesios ad bellum ruere intellexisset, eosque vellet cohibere, non omnino bellum non gerendum esse dicere audebat (non enim paruisset) sed ita bellum dissuadebat ut nondum geri oportere diceret. Hoc primum tractationis artificium. Alterum huc redit, ut prohibeantur Athenienses, quo minus bellum inferant ei, cui inferre ipsi velint, contra eum, quem nolint, bello invadere iubeantur. Inde duplex evadit orationis figura. Vetat quippe, ne regi bellum inferant, quocum ipsi velint bellum gerere; Philippo autem, quocum nolint bellum gerere, inferri iubet. Quemnam tractandi modum adhibuit? Alterius illius consilii causa, persuadendi Atheniensibus, ut ei quidem bellum non inferant, quem velint bello invadere, sed cum, quem nolint, oppugnent, suadet iis, ut non-

λονται etc.) prioris διαρκ. rationem illi oppositam, quo altius omnis orationis oeconomia, et, qui duo oratoris consilia intercedat nexus, menti lectorum imprimatur. Idem valet de iis, quae infra legg. εἰ ἕτερος υποθέσῃς του πείσαι etc.

142 εἰ ἕτερος υποθέσῃς = propter alterum, cui satisfactorius erat consilium. De quo usu prae os. in vd. Vigerus l. l. I. II. p. 600. ed. H. et Irmisch in exc. ad Herodiani l. l. p. 841. 42 (Vol. I.)

143 εἰ μὲν τοιούτων etc. Locus orationis περὶ σύμμοριων (Vol. I. orat. Gr. Reiskii p. 180. 81.) in Demosthenis libris ita se habet: εἰ μὲν οὖν ἕτερος ἢν τις τρόπος δυνάμεως, ᾧ τοὺς βαρβάρους οἶον τὰ ἢν ἀμύνεσθαι, ἕτερος δὲ τις, ᾧ τοὺς Ἕλληνας εὐκρίτως ἀνίσως φανεροὶ πρὸς ἐκείνον ἐγινόμεθα ἀντιταττόμενοι· ἐπεὶ δὲ πάσης παρασκευῆς ἐσιν ὁ αὐτὸς τρόπος, καὶ δαὶ τὰ αὐτὰ εἶναι κεφάλαια τῆς δυνάμεως, τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνεσθαι δύνασθαι, τοῖς οὖσι συμμαχοῖς βοηθεῖν, τὰ ὑπάρχοντ' ἀγαθὰ σῶζειν· τί τοὺς ὁμολογούντας ἐχθροὺς ἔχοντες, ἑτέρους ζητοῦμεν, ἀλλ' οὐ παρασκευαζόμεθα μὲν πρὸς τοὺς, ἀμυνόμεθα δὲ καθεῖναι, εἰναι δὲ δικαίον ἡμᾶς ἐπιχειρῆναι. Fateor, in his etiam lectionis varietates eas, quae e librorum negligentia ortae fuerint, non ubique satis certo mihi ab iis distingui posse videri, quae ipsi rhetori debeantur. Recte itamen, opinor, iam Sylburgius intellexit, apud rhetorem nostrum προἐπιγινώμεθα, quod in edd. vulgo exstat, aut ἐπιγινώμεθα, quod codd. exhibent, rectius scribi ἐγινόμεθα, quum non pateat, qualem vim h. l. obtinere possit verbum compos. ἐπιγινώμεθα, et pro ἂν ἡμᾶς

ἄτερός τις ἦν τρόπος δυνάμεως, ὃ τὰς βαρβάρους οἶόν τ' ἦν
 αὐνῆσθαι, ἄτερος δέ τις, ὃ τὰς Ἑλλήνας, εἰκότως ἂν φα-
 νεροὶ πᾶσιν (ἐπιγινώμεθα) πρὸς ἐκείνον ἀντιταττόμενοι εἰ-
 δέ πάτης παρασκευῆς ἐστὶ τρόπος ὁ αὐτὸς ἔτος, τὰς ἐχθρὰς
 αὐνῆσθαι δύνασθαι, τοῖς ἔτι συμμαχοῖς βοηθεῖν, καὶ (ταῦθ)
 ὑπάρχοντα ἀγαθὰ σώζειν, τί τὰς ὁμολογημένους ἐχθρὰς
 ἔχοντες, ἄλλας ζητῶμεν; ἀλλὰ παρασκευαζόμεθα μὲν
 πρὸς τὰς αὐνῶμεθα δὲ καίνομεν, ἂν ἡμᾶς (πείσῃ)“
 καὶ ἀληθῶς τὸ ἀπόρρητον τῆς γνώμης μὴνυσι ἐν ἄλλῳ λόγῳ·
 ὅρῳ δ' ¹⁴⁴ ἡμᾶς Φιλίππῃ μὲν καταφρονῶντας, βασιλεῖα δὲ
 ὡς ἰσχυρὸν ἐχθρὸν φοβημένους. εἰ δὲ τῷ μὲν πολυμῆιν ἔδε-
 λήσομεν, τῷ δ' ἐκ ἀξιώσομεν, πρὸς τίνας καταταξόμεθα;“
 ιζ'.

πεισῃ, quod sensu careat, legendum esse ἂν ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐπι-
 χειρή (longius enim a Demosthenis textu recedit alia Sylbur-
 gi emendatio: ἂν ὑμᾶς πείσω, si vobis persuasero) Eodem mo-
 do pro ταῦθ' ὑπάρχοντα malim velle Demosth. loco τὰ ὑπάρχοντ'
 vel cum Wolfio τὰ δ' ὑπάρχοντ' (si modo omittatur καὶ ante
 τα δ') Pronomen enim ταῦθ' non habet, quo referatur (Scri-
 bendi vitio haud dubie debetur lectio codd. Colb. et Cant.
 ταῦτα παρέχοντα. Praeterea ab initio loci pro ὃ τοὺς βαρ-
 βάρους — ὃ τοὺς Ἑλλήνας (ut in edd. rhetoris et omnibus
 Demosth. libris leg.) codd. rhet. sensu eodem exhibent: ἢ
 τοὺς βαρβάρους et mox ἢ τοὺς Ἑλλήνας. — Nequeo autem ad-
 sentiri Sylburgio formam passivam, quae in rhetoris textu
 legitur, τοὺς ὁμολογημένους praeferendam putanti scripturae
 librorum Demosth. τοὺς ὁμολογεῦντας, quae recte defendi pot-
 est, si ad ἐχθρὸς subintelligas αὐτοὺς ὄντας. (hoc sensu: τοὺς
 ὁμολογουντας αὐτοὺς εἶναι ἐχθροὺς ἔχοντας). Opponuntur ho-
 stes, qui se aperte tales gerant. Persarum regi, qui id non-
 dum fecerit. Vd. c. 8. §. 7. n. 102. Latinus interpres in his
 vertendis haud dubie Demosthenis locum accuratius inspexit,
 quum verba ita latine redderet: „Quid, cum habeamus, qui
 „se hostes faciunt, alios quaerimus?“ Eodem modo supra
 vbb. καὶ δὲ τα αὐτὰ εἶναι κεφαλὰς τῆς δυνάμεως in rhetoris
 nostri textu omissa versione expressit: „et (cum) eadem
 „oporteat esse capistrum capita.“ (κεφαλὰς dicc. ea, ad quae
 spectare debeat omnis δύναμις.) — Quae de consilio et
 nexu omnis ῥησιως a Wolfio ad Demosth. notata sunt, huc
 redeunt: non est, inquit orator, quod aliquis obiciat no-
 bis, metuendum esse, ne si paraverimus bellum contra re-
 gem Persarum gerendum, rex violatae pacis nos accuset,
 et consilia nostra antevertat: Licet enim profiteri, appa-
 ratum illum contra alios hostes fieri, cum non alia sit ratio
 vires opesque parandi bello contra Barbaros gerendo idoneae,
 quam eas, quae ad bellum cum Graecis gerendum requiruntur
 (ideoque rex minime possit ex ipso bellum parandi studio
 certo cognoscere, nos ipsi potissimum bellum esse illaturus

nondum bellum inferant regi, sed ante omnia copias contra eum parent. Illud enim: nondum, cohibet impetum quo ad regem oppugnandum ferebantur. Consilio autem de copiis instruendis proposito bellum Philippo inferendum praeparatur. Eiusmodi esse orationis artificium, profitentem audi ipsum Demosthenem his verbis: „quodsi alia esset opes parandi ratio, qua „Barbaris alia, qua Graecis propulsandis idonei redderemur, merito omnibus contra illum (Persarum regem) „instrui videremur. At cum omnis apparatus bellici curandi una sit eademque ratio, eam dico, ut hostes „propulsare liceat, sociis opem ferre et praesentia commoda servare; quid, quaeso, cum hostes confessos „habeamus alios quaerimus? Agite igitur, bellum „contra hos paremus, simul vero illum propulsemus, „si nos fuerit adortus.“ Quod occultum mentis consilium in alia oratione aperte sic enunciat: „video nos „Philippum quidem contemnere regem vero ut validum hostem pertimescere. Quodsi neque huic neque „illi bellum inferre voluerimus, quisnam tandem erit, „adversus quem copias instruamus?“

§. II.

ros.) Neque desunt, qui se aperte hostes profiteantur (contra quos iure meritoque palam liceat bellum parare) Sub illis *εχθροίς*, quos orator *εμολογούντας* appellaverat, Wolfius vel Thebanos vel insulares intelligendos existimat. Alia fuisse videtur rhetoris nostri sententia. Etenim cum huic loco mox aliam *ῥῆσιν* ex alia Demosth. orat. depromptam compararet (unde occultum oratoris consilium clarius eluceat) *ὁρῶ δ' ἡμᾶς Φιλίππου μὲν καταφρονούντας, βασιλέα δὲ ὡς ἰσχυρὸν ἑχθρὸν φοβούμενους*; omninoque ad nostrum potissimum locum provocet, probaturus artificium dicentis eo pertinuisse, ut animos Atheniensium ad bellum Philippo inferendum promptos paratosque redderet, dum illi suaderet, ut Persarum regem non prius bello invaderent, quam paratae fuissent copiae bello gerendo idoneae; videtur verba *τοὺς εμολογούντας* (s. *εμολογημένους*) *εχθροὺς* ita accepisse, quasi orator universae locutus Philippum obscurius innueret eosque Graecos, qui Phil. partibus faverent (profiteri licebit, nos contra alios, qui animum hostilem aperte profiteantur. Philippum, eiusque socios, bellum parare, Agite igitur, contra hos bellum nunc paremus. Simul vero illum, Persarum regem, propulsemus, si nos adortus fuerit.)

144 *ὁρῶ δ' ἡμᾶς* etc. Ignorare me fateor locum Demosthenis a rhetore laudatum. Pro *ἡμᾶς* cod. Colb. exh. *ὑμᾶς*. Item in ed Steph. *καταξώμεθα* pro vulg. *καταξόμεθα*.

ια. Ἀλλὰ καὶ Εὐριπίδης ¹⁴⁵ δι' ὅλων λόγων διοικήσεως σχῆμα περαίνει. Πρῶτον δὲ δεῖξάμεν ἐν ὅλῳ δράματι ἐν μέρει τινὶ σχῆμα διοικεμενον. ἐν τῷ Αἰόλῳ ¹⁴⁶ ὁ Μακάρεὺς ἐστὶν ἐμὴ λήσα· τῇ ἀδελφῇ καὶ λαυθαύων, καὶ συμβηλεύων τῷ πατρὶ, τὰς ἀδελφὰς τῇς ἀδελφοῖς ¹⁴⁷ συνοικίσαι, ἵνα τὸ οἰκεῖον διοικήσῃται, καὶ ὅπως ἐσχηματίζεται ὁ λόγος· κοινῇ γνώμῃ καὶ συμβελῇ. ἡ Μελανίππη ¹⁴⁸ σοφῇ, τὸ δράμα Εὐριπίδου. ἐπιγέγραπται μὲν Σοφῇ, ὅτι Φιλόσοφει, ¹⁴⁹ καὶ διὰ τὸτο (τοιαύτης μητρὸς ἐστὶν, ἵνα μὴ ἀπίθανος ἢ ἡ φιλοσοφία. ἔχει δὲ διπλὸν σχῆμα, τὸ μὲν τῇ ποιητῇ· τὸ δὲ τῇ πρωτόπῃ τῇ ἐν τῷ δράματι, τῇς Μελανίππης. τὸ μὲν τῇ ποιητῇ τοιοῦδε· (τὸ δὲ τῇ πρωτόπῃ ¹⁵⁰ τοιούδε· Ἀναξαγόρα προτεφοίτησεν Εὐριπίδης. Ἀναξαγόρας δὲ λόγος ἐστὶν, ὅτι „Πάντα ἐν πᾶσι (ἦν) ¹⁵¹ εἶτα ὕστερον διεκρίθη.“ μετὰ ταῦτα ὠμίλησε καὶ Σωκράτης, καὶ ἐπὶ τὸ εὐπορώτερον ¹⁵² ἤγαγε τὸν λόγον· ὁμολογεῖ ἐν τῇν διδασκαλίᾳ τὴν ἀρχαίαν διὰ τῇς Μελανίππης.

Καὶ ἐν ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλ' ἐμῆς μητρὸς πάρα,
Ὡς ἑρμῆς τε γαῖα τ' ἦν μορφή μία.

ἔτω

§. 11.

¹⁴⁵ Ἀλλὰ καὶ Εὐριπίδης — διοικεμενον. Hancce codd. lectionem exhibendam putavi pro ea, quae vulgo in edd. expressa probabilem sententiam nullam admittit: Ἀλλὰ καὶ Εὐριπίδης δι' ὅλων λόγων διοικήσεως σχῆμα περαίνει ἐν ὅλῳ δράματι, ἐν μέρει τινὶ σχῆμα διοικεμενον.

¹⁴⁶ ἐν τῷ Αἰόλῳ etc. Fragmentum huius fabulae deperditae vd. apud Valguenarium in diatr. Eurip. p. 146. 47.

Macareus, filius Aeoli, Thessaliae regis, et Enaretas, rem habuisse narratur cum Canace sorore, quae, quum filium peperisset, a patre interficeretur. vd. Hygini fab. 238. coll. fab. 242.

¹⁴⁷ συνοικίσαι ἵνα etc. Lect. συνοικίσαι (ut nuptum daret sorores fratribus) quam Wolfius et Sylburgius coniectura adsecuti fuerant, e codd. Colb. et Cant. recepi pro vulg. συνοικῆσαι (quod notionem habet intransitivam una versandi, s. habitandi, soletque inprimis de coniugibus dici). Omnis enim orationis structura verbum activae notionis potius requirit.

¹⁴⁸ ἡ Μελανίππη σοφῇ etc. Examinatum et pertractatum hunc locum legimus c. 8. §. 10.

¹⁴⁹ καὶ διὰ τοῦτο etc. Haud parum haereo in vulgari lectione: καὶ διὰ τοῦτο τοιαύτης μητρὸς ἐστὶν, ἵνα μὴ ἀπίθανος ἢ ἡ φιλοσοφία. (i. e. propterea talem habet matrem Melanippe, ne improbable videri possit, quod philosophetur) Etenim quantum memini, non constat, matrem Melanippes sapientia excelluisse. E versione latini interpr. „et propterea matris ipsius sermo dicitur, ne absurda videatur ipsa philosophia“ conicio eum talem fere lectionem esse sequutum:

§. 11. Verum Euripides quoque integros sermones figurae ope pertractat. Ante omnia vero docebimus, eum quodammodo per integram fabulam tali tractationis artificio uti. In fabula: Aeolus, inscripta, inducitur Macareus, qui clam cum ipsius sorore rem habet, et (quod cupit, effecturus) patri suadet, ut sorores fratribus nuptum det. Ita oratio figura utitur, dum communis sententia et consilium profertur. Alia eiusdem fabula: Melanippe sapiens inscribitur sapiens, quoniam illa (Melanippe philosophatur, unde sermo, quo utitur, non ipsius, sed matris sermo dicitur, ne improbabiliiter philosophari videatur. Continet autem duplicem figuram, aliam poëtae, aliam personae, quae in fabula loquens inducitur, Melanippes. Illius quae ad poëtam pertinet figurae haec est ratio. Versatus fuerat Euripides cum Anaxagora, cuius hoc erat decretum: „omnia olim cum omnibus coniunctissima fuisse postea „esse secreta.“ At, cum in Socratis familiaritatem venisset, verior sententiam amplexus est. Veterem igitur disciplinam per Menalippen his verbis profitetur: „Non hic meus sed matris est sermo meae, coeli, terraeque olim unam fuisse formam.“

Tali

καὶ διὰ τοῦτο τῆς αὐτῆς μητρὸς ἐστὶν ὁ λόγος κ. ὁ μῦθος, ἵνα μὴ etc. quam a vero non abstrahere puto. Sic ad matrem, unde acceperit id, quod profert Melanippe (vd. infra: εὐκταμος ο μῦθος etc.) non ideo provocare dicitur, quod illa sapientia excelluerit, sed, quod omnino probabilius sit, virginem a matre (aetate proveciori) edoctam philosophari, quam sponte eam talia proferre. Quaeri tamen recte poterit, num omnino mulieris sit, tali demonstratione qualem h. l. Melanippe adhibeat, tali consilio uti? Recte, opinor, inter exempla του ἀρεσποῦς καὶ μη ἀρμοττοῦτος locum illum retulit Aristoteles in arte poet. c. 15.

150 (το δε του προσωπου τοιονδε.) Nemo facile mirabitur, quod omnem hanc orationem h. l. vulgo ineptissime collocatam uncinis includendam putaverim. Originem haud dubie debet errori librariorum, qui in illa superiora: το μεν του ποιητου το δε του προσωπου etc. aberrarent.

151 πάντα εν πασιν (ἤν.) Addidi ἤν, quod sensus requirebat, cum Valquenatio. Vd. c. 8. §. 10. n. 152.

152 ἐν το ευρωτερων etc ευρωτερων (aptius i. q. rationi magis consentaneum) edidi e cod. reg. I pro eo, quod vulgo inepte legebatur ἀρωτερων. Animi sententiam ad veriora ducere = verior sententiam amplecti. Vd. c. 8. §. 10. κριττονος λογου μετασχωιν. Male cod. Cant. εισήγαγεν τὸν λόγον.

ἔτω μὲν ὁ ποιητὴς σχηματίζει τὸ αὐτὸ· ἡ δὲ Μελανίππη (ἐπλήθη) ¹⁵³ μὲν ὑπὸ τῆ Προσειῶνος, γέγονε δὲ ταύτῃ παιδία· ἐξέθηκε δ' αὐτὰ εἰς τὰ τῆ πατρὸς βαφύρβια. ὁ δὲ πατὴρ ἠγαῖται ἐκ βοῶς εἶναι, καὶ ὥς τέρας βάλεται κατακαύσαι. βοηθεῖσα αὕτη ἡ Μελανίππη ἀποφαίνεσθαι πειράται, ὅτι τέρας ἔδ' ἐν εἶναι. ¹⁵⁴ ἔτω τὸ δράμα ὅλον ἐσχηματίζετο· καὶ ἅμα διδάσκει ἡμᾶς Εὐριπίδης, ὅτι τὸν σχηματίζοντα ἐγγυτάτῃ δεῖ εἶναι τῷ λῦσαι τὸ σχῆμα ¹⁵⁵ μετὰ τῆς ἀσφαλείας τῷ σχήματος. περιερχομένη γὰρ πάσας αἰτίας τῷ σῶσαι τὰ παῖδια, λέγει· „εἰ ¹⁵⁶ δὲ παρθένος Φθαρῖσα ἐξέθηκε τὰ παῖδια, καὶ φοβημένη τὸν πατέρα, σὺ Φόνον δράσεις;“ ὥς καὶ ¹⁵⁷ τὸ αὐτῆς πρᾶγμα λέγει ἐν σχήματι συμβελῆς.

ιβ'. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Πανηγυρικός Ἰσοκράτης τοιῶτόν τι βιβλίον ἐστὶ καὶ ὁ πρὸς Φίλιππον ¹⁵⁸ (Ἰσοκράτης) καὶ ὁ περὶ τῆς ἀντιδόσεως. ¹⁵⁹ ἐν γὰρ τοῖς τρισὶ τέτοις βιβλίοις ἐγκώμια διέρχεται· τὸ μὲν Ἀθηναίων· τὸ δὲ Φιλίππου. ¹⁶⁰ τὸ δ' αὐτῶν. ἀλλὰ τοῖς μὲν Ἀθηναίων ἐγκωμίοις καὶ τοῖς Φιλίππου συμβελὴν ὑποθέμενος ¹⁶¹ τὸ εὐκταπὲς τῷ ἐγκωμίῳ ἐπρχματεύετο, καὶ πεποιήται ὥσπερ πάρεργον συμβελῆς τὸ ἐγκώμιον· τὸ δ' ἐστὶν ἔργον ¹⁶² τὸ ἐγκώμιον· πάρεργον δὲ ἡ συμβελή.

153 (ἐπλήθη) μὲν etc. Ita pro vulg. ἐπαυθῆ, Valquenariorum sudente, edidi. Vd. c. 8. §. 10. n. 158.

154 οὕτω το δράμα etc. Cod. Cant. οὕτως το δράμα etc.

155 μετὰ τῆς ἀσφαλείας etc. Qui ita dicit, ut, quae mente agitur, et obscurius innuat, vere intelligantur ab audientibus, iisque persuadeantur, neque tamen consilio excidit, quo σχηματι, usua fuerat, (cavendi, ne quo modo offendantur et dicenti succenseant audientes) is λυσι το σχημα μετὰ ἀσφαλείας. At, quomodo haec in nostrum locum cadant, me non perspicere ingenue fateor. Minime enim potuit ad consilium Melanippes pertinere, ostendere patri (quod dissimulaverat) liberos expositos esse ipsius liberos.

156 εἰ δὲ παρθένος etc. Perperam haec vulgo ita in textu exhibitae esse, quasi ipsius tantum poetae verba continerent, (vidimus supra c. 8. §. 10. n. 158).

157 καὶ τὸ αὐτῆς πρᾶγμα etc. αὐτῆς scribendum (putavi pro vulg. ταύτῃς, ut supra: οὕτω μὲν ὁ ποιητὴς σχηματίζει τὸ αὐτοῦ.

§. 12.

158 καὶ ὁ πρὸς Φίλιππον etc. Res ipsa ostendit, ita legendum esse pro vulg. καὶ ὁ Φίλιππος. Neque minus facile me omnes in eo adsentientes habiturum puto, quod seq. Ἰσοκράτους (uncinis inclusum) perperam ex antecedd. repetitum existimem.

159 καὶ ὁ περὶ τῆς ἀντιδόσεως, ἀντιδόσεις, permutatio fortunarum de eo dicebatur, qui, cum tributum aliquod vel munus publicum inpositum (quale erat trierarchia aut choragia) propterea esset detrectaturus, quod ipsius facultates exsuperaret,

Tali figura poëta efficit, quod effici vult. Melanippe autem gravis facta a Neptuno liberos pepererat, quos inter patris armenta exponeret. Pater vero illos e bove conceptos ratus tanquam monstra comburi voluit. Quibus opem latura Melanippe ostendere studet, nulla omnino esse monstra. Sic per omnem fere fabulam figura adhibetur simulque nos docet Euripides, debere eum, qui figura utatur, ab eadem sine omni periculo solvenda proxime abesse. Melanippe enim, dum omnes causas, cur liberos servari oporteat, persequitur, hæc dicit: „at si quæ virgo corrupta liberos exposuit, patrem metuens, tunc caedem patrabis?“ Sic suasionis figura adhibenda innuit adeo, quod ipsi evenerat.

§. 3. Ad idem genus porro pertinent Isocratis Panegyricus, eiusdemque oratio ad Philippum habita, et ea quæ de facultatum permutatione agit. Nam in hisce tribus libellis Atheniensium, Philippi, ipsiusque laudes persequitur. Et Atheniensium quidem ac Philippi laudationi dum suasionem subiecit, laudationi decorum conciliavit, eandemque velut additamentum suasionis tractavit, cum laudatio potius primum esset orationis argumentum, suasio additamentum. Suarum vero

alium ditiozem, quem præteritum putabat, nominabat, eumque vel munus illud suscipere, vel, si detractaret, facultates cum ipso permutare iubebat. Vd. Cl. Wolfii prolegom. ad Demost. orat. Leptin. p. 123. 24. — Ad eiusmodi ἀντιδοσιν Isocrates a Lysimachio quodam vocatus quum se defensurus esset scribenda orat. περὶ τῆς ἀντιδοσεως non poterat non simul ea proferre quæ ad ipsius laudem pertinerent.

160 τὸ δ' αὐτοῦ. Ineptè vulgo: τὸ δ' ἐξ αὐτοῦ. Cod. reg. I. εἰς δ' αὐτοῦ. „Quod (Hudsonus ait) indubiam facit conjecturam, Sylburgii legentis τῆς δ' αὐτοῦ, ut mox (ἐγκωμίων αὐτοῦ ἡγήσῃ, λησὶ γράψαι) cuiusmodi erratum supra quoque notatum (c. 7, §. 3. n. 33.)“ Edidi ob antecedd. τὸ δ' αὐτοῦ (vulgari lect. magis accommodatum) cum non viderem, quo Sylburg. τῆς δ' αὐτοῦ posset referri.

161 συμβουλὴν ὑποθέμενος etc. In Isocratis Panegyrico c. 1. non longe ab initio hæc legimus: ἡκὼ συμβουλεύσων περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους, καὶ τῆς οἰκονομίας τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦς. In altera ad Philippum habita oratione suadet regi, qui cum Atheniensibus in gratiam redierat, ut, compositis civitatum Graecarum dissidiis internis, Persarum regi bellum inferat.

162 τὸ δ' εἶναι ἔργον τοῦ ἐγκωμίου. Sylburgius: „in ed. Steph. τὸ δ' coniunctim: errore manifesto, ut supra (c. 8. §. 12. n. 191.)“ Recte. Miror tamen, quod gravius mendum ferri potuerit, quod in vulg. lect. τῶν ἐγκωμίων inesset.

βελή. αὐτῷ δ' ἔδωκεν ἐπάλειψιν ἀφορμὴν, ἐν ἀνάγκῃ ἀπολογίας πρὸς τὰ κατηγορημένα. τὸτο καὶ Δημοσθένους ¹⁶⁴ ἐν τῇ περὶ τῆς σεφάνης ἐπραγματεύσατο. ἐγκώμιον ¹⁶⁵ αὐτῇ ἠθέλησε γράψαι, καὶ τὴν ἀπολογίαν προετάξατο· τὸτο καὶ Πλάτων πεποίηκεν ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ τῇ Σωκράτους ¹⁶⁶, ἐγκώμιον βεβούλευτο γράψαι ἐν ἀπολογίᾳ σχήματι. τὸτο καὶ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύματιν· αἷς γὰρ ἀπολογέμενος ὑπὲρ Σωκράτους, ἐγκώμιον Σωκράτους ¹⁶⁷ περαίνει· ἔργον δ' αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ πολλὰς ὑποθέσεις οὐκ συμπλέκειν. ἡ γὰρ τοι ¹⁶⁸ ἀπολογία Σωκράτους, καὶ Πλάτωνος ἀπολογία ἐστὶ, καὶ Ξενοφῶντος ἀπολογία ἐστὶ καὶ ὁ περὶ τῆς σεφάνης τέσσαρας ὑποθέσεις ἔχει, καὶ ἀπολογία ἐστὶ, καὶ κατηγορία, καὶ ἐγκώμιον Δημοσθένους ¹⁶⁹, καὶ ὁποῖον εἴηκε δαίμων τὸν πολιτικὸν ἄνδρα. καὶ Ξενοφῶν δὲ ¹⁷⁰ ὁμολογῶν ἐγκώμιον Ἀγησίλαου εἶρεῖν, ¹⁷¹ λέγει ἐν ἰσορίας λόγῳ τὸ σχῆμα ποιεῖμενος. καὶ παρὰ τῷ ¹⁷² Ξενοφῶντι πάλιν ἐν τῇ Παιδείᾳ καὶ τῇ Ἀναβάσει ¹⁷³ εὐρήσεται ἐσχηματισμένους λόγους ¹⁷⁴. βέλεται γὰρ (ἐν τῇ Παιδείᾳ ὁ Κύρος) τὰς δημό-
τας

163 αὐτῷ δ' ἔδωκεν etc. Cum oratio περὶ ἀντιδόσεως (qua se ipse laudaverit Isocrates) Panegyrico et orationi ad Philip-pum habitae opponatur (quippe quae in aliorum laude versarentur) patet pro vulg. αὐτῷ non posse non αὐτῷ scribi, quod accuratius significet propriae laudis noticiam: sibi ipse se laudandi opportunitatem paravit, quae versaretur in defensionis necessitate, (ut ἔδωκεν — ἐν ἀνάγκῃ fere eodem modo dicatur, quo supra §. 7. τοὺς συγγραφὰς εἶναι ἐν βασιλευσὶ ζητήσεως). — Quanquam negari nequit, in orationibus illis Isocrateis laudem iungi suasioni, aequae tamen in promptu est, coniunctionem illam ipsi rei naturae potius deberi, quam consilio oratoris artificii ope aliquid dissimulandi.

164 τοῦτο καὶ Δημοσθένους etc. Vd. de exemplis e Demosthene et Platone petitis c. 18. §. 8.

165 ἐγκώμιον αὐτοῦ. Male codd. reg. 1. et Colb. αὐτοῦ.

166 τοῦ Σωκράτους. Desiderantur haec in codd. mss. possuntque, salva reliqua oratione, omitti, cum facile sponte intelligatur, cuiusnam apologiam innuat. Legimus tamen supra quoque c. 8. §. 8. ἡ Σωκράτους ἀπολογία.

167 περαίνει. Sylburgius: „perperam in ed. Steph. παραινέει. „Nostrum περαίνει cum alibi sic usurpatum est, tum c. 8. §. 7. „(n. 112.) et §. 12. (non longe ab in.) atque paul. „lo supra c. 9. §. 12. (non longe ab in.) pro eodem usurpatum „πραγματεύεσθαι.“

168 ἡ γὰρ τοι ἀπολογία — καὶ — Ξενοφῶντος ἀπολογία ἐστὶ. Omnis huius loci vulgaris lectio (aliis omissis, aliis perperam repetitis) ita est depravata, ut neque intelligi ullo modo queat, neque sine meliorum codd. ope satis probabili modo emendari. Ex antecedd. ἔργον δ' αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ πολλὰς ὑποθέσεις οὐκ συμπλέκειν, ubi rhetor significabat, scriptores, quorum antea mentionem iniecerit, (Demosthenem (in ora-

vero laudum praedicandarum occasionem petiit e defensionis contra inimicorum calumnias necessitate. Eadem in re elaboravit Demosthenes in oratione de corona, qui cum semet ipse laudare vellet, defensionem praemisit. Idem fecit Plato in Apologia Socratis defensionis specie obtinenda laudationem scripturus. Idem Xenophon in memorabilibus, ubi, dum defendere videtur Socratem, eiusdem laudationem exhibet. Consilium vero illorum in eo versatur, ut multa adeo argumenta sibi invicem connectant. Etenim Socratis apologia — Eodem modo Demosthenis orationis de corona quatuor sunt consilia. Est enim partim defensio, partim disputatio, quae doceat, qualem esse oporteat virum civilem. Item Xenophon, dum profitetur, se Agesilai laudes esse praedicaturum, historiam enarrando figura utitur. Apud eundem porro in Cyri institutione et expeditione orationes figuratas inveniatis. Cyrus enim in Cyropaedia, hoc effecturus, ut militibus gre-

tione (de corona) Platonem (in Apologia Socratis) et Xenophontem (in memorabilibus) non duo tantum argumenta (συγκριμον et απολογιαν) sed plura etiam (πολλας υποθ.) sibi invicem iunxisse, colligi potest, sententiam loci depravati fere huc rediisse, ut Plato et Xenophon non modo defensionem et laudationem Socratis scripsisse, sed ibidem etiam Athenienses accusasse et imaginem Philosophi perfecti exhibuisse dicerentur. Vd. c. 3. §. 3.

169 Kai οποιον etc. Post kai excidit forsitan: παραγγελμα.

170 Quae h.l. de locis Xenophontis ex Agesilao, Cyropaedia, et Expeditione Cyri depromptis dicantur, minime posse ad eundem auctorem referri, cui antecedd. debeamus, in prolegomenis (ubi de cap. 8 et 9. separatim disputabamus,) inde probavimus, quod rhetor §. 6. ex. id tantum significaret, se exempla esse prolaturum ex orationibus deliberativis, indicialibus, panegyricis, dialogisque petita. Ipsa nominis repetitio otiosa (και Ξενοφων δε — και παρα τω Ξενοφωντι etc.) haud obscurum est interpolamentorum vestigium.

171 Αγγελιαου ερειν Veram lect. ερειν unus cod. Cant. servavit. Vulg. ευρειν sensu caret. — Patet, innui notissimum Xenophontis librum: Agesilaus, inscriptum.

172 Kai παρα τω Ξενοφωντι etc. Vd. c. 3. §. 11.

173 Ευρησεται σχηματισμενους λογους. ευρησεται pro vulg. ευρησεται (quod sequentibus: σχημα λογους minime congruit) Sylburgio suadente edidi, cuius verba haec sunt: „ευρησεις legendum vel potius ευρησετε, ut hae τεχνης praeceptiones in frequenti auditorum coetu expositae intelligantur (sicut infra quoque in postremo capite ait: ως ουν εμοι δοκει, Θρασω προς υμας) uni autem prae ceteris dilecto Echecrati sint inscri-

τας τὰ ἴσα ὄπλα λαμβάνειν τοῖς ὁμοτίμοις (καὶ) ἐκατέρωε διαλέγεται εὐκρεπῶς τοῖς μὲν, ὡς τιμῶν αὐτάς· τοῖς δὲ, ὡς συναγωνισάσθαι καὶ συσχολασάσθαι (καὶ ἀγωνίζεσθαι καὶ τὸ ἐκατέρωε ἔτοιμοι διοικεῖται. καὶ ἐν τῇ Ἀναβάσει ¹⁷⁵ ὁ Κλέαρχος ἐστὶ, — τῶν στρατιωτῶν ὑποπτεινύτων τὴν ἀνάβασιν τὴν Κύρε, καὶ μὴ ¹⁷⁶ βυλομένων ἀναβαίνειν, ἀλλὰ δεικνύντων τὰ ἀπορα. (καὶ ἐν τῷ περὶ παρακροσβελας ¹⁷⁷ (ὁ Δημοσθένης) ἄλλα προτείνει, καὶ ἄλλα συγκατασκευάζει.) ἔτι γὰρ ἡ τέχνη τῶν ἐσχηματισμένων λόγων μάλιστ' αὕτη, τὸ ἄλλαις κατασκευαῖς συμπλέκειν τὰ ὅμοια· ὅπερ παρ' ὁμήρου καὶ Θουκυδίδης ¹⁷⁸ ἐν τῷ Ἐπιταφίᾳ· δημηγορῶν γὰρ καὶ παρακαλῶν Ἀθηναῖες ἐπὶ τῶν πόλεμον ¹⁷⁹, συνέταξε τῷ ἐπιταφίᾳ καὶ φάλαγγι τῇ παραίνεσι. ἐγνώμιον ἐστὶν ἀπὸ τῆς γένεος ἡ παράκλησις ἀπὸ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. ἐγνώμιον ἐστὶν ἐκ παραβολῆς ἡ παράκλησις ἐκ τῆς παραβαλεῖν τὰ τῶν ἐναντίων, καὶ τὰς δυνάμεις ἐκατέρας τῆς πόλεως

γ. Οὕτω ¹⁸⁰ κινδυνεύει, ὅπερ ὑπεστησάμεθα ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων (ἀποδείξαι), τοσῶτον ἀποδεῖν ἀληθὲς εἶναι τὸ μὴ εἶναι

ptae." Quae ne quis obstare existimet iis, quae antea de interpolamentis monuerim (patet enim, Sylburgium ab eorum patribus stare, qui omnem hanc technam ad unum eundemque auctorem referant) addere liceat, fieri omnino potuisse, ut rhetor, qui et huius et aliorum forsitan interpolamentorum auctor existeret, scribendo ad plures sermonem converteret, cum ipse disputationem περὶ λόγων ἐσχηματισμένων cap. 9. comprehensam in publica institutione tractaret-
¹⁷⁴ Βουλῆται γὰρ (ἐν τῇ Παιδείᾳ ὁ Κύρεος) etc. Verba: ἐν τῇ Παιδείᾳ ὁ Κύρεος ἐκ vulgari textu perperam excidisse probavi c. 8. §. 11. n. 165. Ibidem de reliquis huius l. mendis dictum est. Addere liceat, voc. καὶ ante τοῖς ὁμοτίμοις omnino retineri posse, si Accusativo casu legas τοὺς ὁμοτίμους, ut in loco Thucyd. l. I. ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τὰ ἔργα ἀμείως, καὶ τοὺς λόγους πρὶν διαγωνίζεσθαι, κατὰ τὸν νόμον

¹⁷⁵ Καὶ ἐν τῇ Ἀναβάσει ὁ Κλέαρχος ἐστὶ etc. Hudsonus ad h. l. ὑποσχόμενος post ἐστὶ, aut simile quodpiam participium desiderari existimat Sylb. Verba alia nonnulla excidisse suspicor, ut licet colligere ἐκ c. 8. §. 11." (Desideratur commemoratio eorum, quae dixerit Clearchus militibus ulterius se processuros negantibus.)

¹⁷⁶ Καὶ μὴ βυλομένων ἀναβαίνειν etc. Vocab. ἀναβαίνειν quod vulgo deest, addidi ἐκ cod. reg. 1,

¹⁷⁷ Καὶ ἐν τῷ περὶ παρακροσβελας etc. Vd. c. 8. §. 5. Addidi post παρακροσβ., verba ἐκ Δημοσθένους vulgo perperam ommissa. Eodem modo post συγκατασκευάζει plura excidisse puto, quibus consilium orationis Demosth. breviter exponeretur.

In iis, quae ab hoc loco usque ad finem leguntur, nova obveniunt, eaque haud obscura interpolamentorum vestigia. Facile enim quemvis lectorem offendet, quod h. l. iterum

gregariis eadem, quae nobilioribus, arma tribuantur, ad utramque partem decenter verba facit ad illos quidem (nobiliores) ita, ut reverentiam significet, ad hos vero, velut ad commilitones et socios. Ita, quae utrique parti grata sint, perficere studet. In expeditione autem Clearchus, cum milites Cyri expeditionem suspectam habentes progredi nollent, sed de difficultatibus (itineris) conquererentur, — (Demosthenes in oratione de legatione male administrata alia obtendit, alia simul efficere studet.) Artificium quippe orationum (figuratarum maxime in eo versatur, ut, quae nos dicendo efficere velimus, aliorum argumentorum tractationi connectantur. Quod Thucydides quoque in laudatione funebri praestitit. Etenim dum concione publica Athenienses ad virtutem bellicam cohortatus est iunxit cohortationi primaria laudationis funebbris capita. Laudatio solet a genere peti; cohortatio a maiorum virtute. Laudatio a comparatione ducitur: cohortatio inde, quod statum nostrae civitatis illius, quacum bellum geritur, conditioni comparemus, et utriusque civitatis opes inter se conferamus.

§. 13. Sic videtur profecto (quod initio disputationis me probaturum promiseram) tantum abesse, ut recte

exemplum e Demosthene, de quo supra dictum fuerat, peti- tum adferatur, interpositis locis Xenophonteis. Quod autem confestim sequitur exemplum Thucydidis *λογου επιτάφιου* cum antecedenti male nectitur verbis: *οτι γαρ η τεχνη — οικεια* cum partim omnis illa sententia; h. l. minime sit necessaria, partim causa idonea non appareat, cur, ut illa probaretur, praeter reliqua exempla sat multa iam allata Thucydidis *λογος επιταφιος* commemoratus fuerit. In promptu est, rhetorem quandam, aliumve lectorem, qui memor esset capitis 8. §. 9. (ubi Thucydidis exemplum adferretur) idem hoc loco inserere et cum antecedentibus aliquo modo nectere studuisse.

178 vd. notata ad c. 8. §. 9.

179 *εγκώμιον εστιν απο του γενους η παρακλησις* etc. Haec vulgo male ita legebantur: *εγκώμιον εστιν η παρακλησις απο του γενους, απο της των προγονων αρετης. εγκώμιον εστιν εκ παραβολης η παρακλησις, εκ του παραβαλειν* etc. Emendationem meam, quam in textum recepi, et re ipsa commendari puto, et loco c. 8. §. 9. *ει ουν προτροποντες εις τους πολεμους — εναντιων αποδεικνυται*. Post vbb. *τα των εναντιων* excidisse videtur: *τοις των οικειων* s. *και τα των οικειων*.

§. 13.

180 *ευτω κινδυνευει, οταρ υπεστησαμεθα* etc. Vd. §. 1 — Quod in seqq. post *ταρουντεν* vulgo additur *αποδειξαι* neque structo-

εἶναι τι ἐσχηματισμένον, ὥστε τὸ ἐναντίον ¹⁸¹ αὐτῷ ἐδείξαι λό-
 γος ἀσχημάτιστος· καὶ πάλιν ¹⁸² ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆ
 λέγε, ὃν ἐξ ἀρχῆς ὑπεθέμεθα, ὅτι, τῷ ἀγῶνος ὄντος τῷ ῥή-
 τори διπλῆ, τῷ πράγματος, καὶ τῷ ἡθους τῷ κρατύντος, ἡ
 περὶ τῶν ἡθῶν διοικήσεις αἰεὶ ἐσχηματισμένους τὰς λόγους ἔχει.
 (πολλὰ ¹⁸³ σχήματα παρ' Ὀμήρῳ, κάμπολλα καὶ ἐν ἄλλοις
 ὑποθέσειν, ἄλλα διοικόμενα.) ἐπεὶ καὶ ὁ τῆς ¹⁸⁴ Βρισηίδος
 λόγος ἐκ ἀσχημάτιστος, ὅτε ἤκουσα παρὰ τῷ Ἀγαμέμνονος θα-
 σαμένη ¹⁸⁵ τὸν Πάτροκλον καίμενον, ἐπιτίπτει τῷ σώματι,
 καὶ θρηνεῖ Πάτροκλον. καὶ διστάει ὁ ἀκροατὴς, ὅτι Πάτροκλον
 θρηνεῖ· ἐνδείκνυται δὲ ὅτι ποιητὴς ¹⁸⁶ σοφίαν γυναικὸς ἐν ἀκμῇ
 καιρῷ ἐπαιτέσης τὰς (τῷ θανόντος) ὑποσχέσεις, καὶ διὰ τὸτο
 θρη-

tas convenit, neque sensum praebebat commodum. Recte vi-
 dit Sylburgius, legendum esse ἀποδεῖν, pro quo §. 1. dicere-
 tur ἀπεχεῖ. Attamen cum antec. ὑπεστήσαμεθα omnino tale
 verbum (quale est ἀποδεῖξαι) requirat, malim illud non om-
 nino delere, sed post λόγων inserere. Similitudo vocabulo-
 rum facile poterat errori ansam praebere.

¹⁸¹ τὸ ἐναντίον αὐτοῦ. Abundat αὐτῷ. Vd. §. 1. ubi simpliciter
 diceb. ὥστε τοῦναντίον.

¹⁸² καὶ πάλιν ἐπανέλθωμεν etc. Legi inde ab hoc loco usque
 ad finem cap. observata alius cuiusdam rhetoris (diversi ab
 auctore antecedd.) in prolegomenis, ubi de c. 8 et 9. dispu-
 tatum, cum ex aliis argumentis, tum inde probare studui-
 mus, quod locus, ad quem verbis: καὶ πάλιν etc. provocetur,
 neque hoc c. 9. neque in priori omnis libelli parte depre-
 hendatur. Ad ipsam sententiam, qua duo potissimum oratori
 spectanda dicuntur, partim rei ipsius, partim indolis (et di-
 centis, et audientium, eorumque, de quibus agitur) tra-
 ctatio et significatio (vd. de ηθῆς nott. ad c. 10. §. 1.) confer
 c. 11. §. 3. Quod vero existimat rhetor, eam tractationem,
 quae ad τὸ ηθος pertineat, semper in σχηματισμῷ versari, id
 exemplis potest illustrari c. 9. §. 1. prolatis; ubi videmus,
 quoniam iure nulla omnino esse oratio ἀσχημάτιστος dicere-
 tur. — Ceterum pro vulg. ἦν ἐξ ἀρχῆς etc. edidi: ὃν ἐξ α.
 (sc. λόγων) quum minime dici posset ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐξ
 ἀρχῆς ὑποθεσθαι.

¹⁸³ πολλὰ σχήματα παρ' Ὀμήρῳ etc. In vulgari loci flect.
 omnia post ὑποθέσειν positum omnem orationem
 turbat, quae rectius procedet, si ita legatur: πολλὰ σχήματα
 παρ' Ὀμήρῳ, καὶ κάμπολλα ἐν ἄλλοις ὑποθ. ἄλλα διοικ. ita ut
 σχήματα universa sit omnium figurarum appellatio, quae
 praesentis disputationis causa) mox accuratius definitur
 verbis: καὶ κάμπολλα etc. hoc sensu: cum multas alias apud
 Homerum figuras deprehendere licet, tum permulta exempla
 illius figuratum generis, quo dicentes argumentis aliis pro-
 positis, alia efficere student.

¹⁸⁴ ἐπεὶ καὶ ὁ τῆς Βρισηίδος etc. Vd. Il. l. 19. v. 287. sqq. —
 Quam parum necessaria fuerit h. l. omnis huius orationis

recte dicatur in orationibus nihil esse figurati, ut potius nulla plane oratio sit expers figurae. Liceat iam ad initium eius disputationis redire, quam primam instituimus. Etenim cum duplex sit oratori certamen, alterum, quod ipso orationis argumento, alterum, quod indole, cuius sint primariae partes, perficiatur, eum tractandi modum, qui ad indolem pertineat, nunquam figurato sermone carere statuimus. Licet cum aliarum multarum figurarum, tum illius generis, quod argumentis aliis propositis, alia tractando efficere studet, exempla sat multa apud Homërum deprehendere. Ipsa quippé Briseidis oratio, quae, discedens ab Agamemnone, conspecto Patrocli cadaveri incumbit mortuumque luget, non expers est figurae. Existimat quidem auditor, eam nonnisi hoc agere, ut Patroclum deploraret. Verum enimvero exhibet poëta exemplum sapientiae mulieris in ipso temporis discrimine ea efflagitantis, quae mortuus ipsam sperare iusserat, ideoque deploratio-

pertractatio, tot aliis exemplis iam allatis, in prolegomn. (l. l.) obiter monuimus.

185. *Θεασαμένη* etc. Nescio quid Sylburgium moverit, ut rectius *Θεασομένη* (spectatura) scribi putaret. Bene se habet vulg. *Θεασαμένη*, si modo coniungatur cum seq. *ἐπιπτεῖ*. —

Patroclo interfecto, quum Achilles in gratiam rediisset cum Agamemnone, et Graecos denuo fortitudine sua iuvare constituisset, Briseis cum aliis muneribus reddita Achilli. 186. *εὐδεικνύται δὲ ὁ ποιητής — ὑποσχέσεις*. Recte vidit Sylburgius, legendum esse τοῦ θανόντος ὑποσχέσεις (promissa a mortuo sc. Patroclo data Briseidi) pro eo quod vulgo absque sensu idoneo exh. τῆς γυναῖκος ὑποσχ. perperam enato ex antecedd. σέφειαν γυναῖκος etc. Patroclus (vd. v. 299. sqq.) Briseidem ab Achille captam et marito privatam eo consolatus fuerat, quod ei spem faceret, fore, ut Achilles eam coniugem futuram secum in patriam reducat. Iam cum reddita Achilli nihil amplius obstare intelligeret, quo minus rata fierent promissa, utebatur (e mente rhetoris nostri, v. 299. sqq. hac idonea occasione in mentem revocandi Achilli, quae ipsa sperare iussa fuerit. Propterea dicitur *ἐπαίρειν* (quod h. l. non differt a simpl. *αἰτεῖν*) *ἐν ἀκμῇ καίρου*, in ipso quasi temporis discrimine, quo talia dicere maxime iuvaret. Fateor tamen, me in hac omni Briseidis oratione nullam deprehendere σέφειαν, nisi eam, cuius fons exstiterit ipsa natura. Etenim cum Briseis funus adspiceret viri, qui olim tristemet ac sollicitam blando alloquio et consolatione sibi conciliaverat; quid prius graviusque animum ferire potuit, quam illorum temporum recordatio?

ἔτω μὲν ὁ ποιητὴς σχηματίζει τὸ αὐτὸ· ἡ δὲ Μελανίππη (ἐ-
πλήθη) ¹⁵³ μὲν ὑπὸ τῷ Ποσειδῶνος, γέγονε δὲ ταύτῃ παι-
δίᾳ· ἐξέθηκε δ' αὐτὰ εἰς τὰ τῷ πατρὸς βαφύρβια. ὁ δὲ πατὴρ
ἠγασται ἐκ βοῶς εἶναι, καὶ ὡς τέρας βέλτεται κατακαῦσαι. βοη-
θεύσα αὐτῇ ἡ Μελανίππη ἀποφαίνεσθαι πειρᾶται, ὅτι τέρας
ἔδῃ ἐσιν. ¹⁵⁴ ἔτω τὸ δράμα ὅλον ἐσχημάτισαι· καὶ ἅμα δι-
δάσκει ἡμᾶς Εὐριπίδης, ὅτι τὸν σχηματίζοντα ἐγγυτάτῃ δεῖ
εἶναι τῷ λῦσαι τὸ σχῆμα ¹⁵⁵ μετὰ τῆς ἀσφαλείας τῷ σχήματος.
περιερχομένη γὰρ πάσας αἰτίας τῷ σῶσαι τὰ παιδιά, λέγει·
„εἰ ¹⁵⁶ δὲ παρθένος φθαρθεῖσα ἐξέθηκε τὰ παιδιά, καὶ φοβε-
μένη τὸν πατέρα, σὺ φόνον δράσεις;“ ὥς καὶ ¹⁵⁷ τὸ αὐτῆς
πράγμα λέγει ἐν σχήματι συμβελῆς.

ιβ'. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Πανηγυρικός Ἰσοκράτης τοιούτον
τι βιβλίον ἐστὶ καὶ ὁ πρὸς Φίλιππον ¹⁵⁸ (Ἰσοκράτης) καὶ ὁ πε-
ρὶ τῆς ἀντιδόσεως. ¹⁵⁹ ἐν γὰρ τοῖς τρισὶ τέτοις βιβλίοις ἐγ-
κώμια διέρχεται· τὸ μὲν Ἀθηναίων· τὸ δὲ Φιλίππου. ¹⁶⁰ τὸ
δ' αὐτῷ. ἀλλὰ τοῖς μὲν Ἀθηναίων ἐγκώμοις καὶ τοῖς Φιλίπ-
που συμβελῆν ὑποθέμενος ¹⁶¹ τὸ εὐκρεπὲς τῷ ἐγκώμῳ ἐπραγ-
ματεύτατο, καὶ πεποιήται ὥσπερ πάρεργον συμβελῆς τὸ ἐγ-
κώμιον· τὸ δ' ἐστὶν ἔργον ¹⁶² τὸ ἐγκώμιον· πάρεργον δὲ ἡ συμ-
βελῆ.

153 (ἐπλήθη) μὲν etc. Ita pro vulg. ἐπαυδέουσα, Valquenariorum
suadente, edidi. Vd. c. 8. §. 10. n. 158.

154 οὕτω τὸ δράμα etc. Cod. Cant. οὕτως τὸ δράμα etc.

155 μετὰ τῆς ἀσφαλείας etc. Qui ita dicit, ut, quae mente
agitur, et obscurius innuat, vere intelligantur ab audien-
tibus, iisque persuadeantur, neque tamen consilio excidit,
quo σχηματι usua fuerat, (cavendi, ne quo modo offendan-
tur et dicenti succenseant audientes) is lyri το σχημα μετὰ ἀσ-
φαλείας. At, quomodo haec in nostrum locum cadant, me
non perspicere ingenue fateor. Minime enim potuit ad con-
siliū Melanippes pertinere, ostendere patri (quod dissimula-
verat) liberos expositos esse ipsius liberos.

156 εἰ δὲ παρθένος etc. Perperam haec vulgo ita in textu exhi-
bita esse, quasi ipsius tantum poetae verba continerent, (vi-
dimus supra c. 8. §. 10. n. 158).

157 καὶ τὸ αὐτῆς πρᾶγμα etc. αὐτῆς scribendum (putavi pro
vulg. αὐτῆς, ut supra: οὕτω μὲν ὁ ποιητὴς σχηματίζει τὸ αὐτοῦ.
§. 12.

158 καὶ ὁ πρὸς Φίλιππον etc. Res ipsa ostendit, ita legendum
esse pro vulg. καὶ ὁ Φίλιππος. Neque minus facile me omnes
in eo adscientes habiturum puto, quod seq. Ἰσοκράτους
(uncinis inclusum) perperam ex antecedd. repetitum existi-
mem.

159 καὶ ὁ περὶ τῆς ἀντιδόσεως. ἀντιδόσεις, permutatio fortunarum
de eo dicebatur, qui, cum tributum aliquod vel munus pu-
blicum inpositum (quale erat trierarchia aut choragia) prop-
terea esset detrectaturus, quod ipsius facultates exsuperaret,

Tali figura poëta efficit, quod effici vult. Melanippe autem gravida facta a Neptuno liberos pepererat, quos inter patris armenta exponeret. Pater vero illos e bove conceptos ratus tanquam monstra comburi voluit. Quibus opem latura Melanippe ostendere studet, nulla omnino esse monstra. Sic per omnem fere fabulam figura adhibetur simulque nos docet Euripides, debere eum, qui figura utatur, ab eadem sine omni periculo solvenda proxime abesse. Melanippè enim, dum omnes causas, cur liberos servari oporteat, persequitur, hæc dicit: „at si quæ virgo corrupta liberos exposuit, patrem metuens, tunc caedem patrabis?“ Sic suasionis figura adhibenda innuit adeo, quod ipsi evenerat.

§. 2. Ad idem genus porro pertinent Isocratis Panegyricus, eiusdemque oratio ad Philippum habita, et ea quæ de facultatum permutatione agit. Nam in hisce tribus libellis Atheniensium, Philippi, ipsiusque laudes persequitur. Et Atheniensium quidem ac Philippi laudationi dum suasionem subiecit, laudationi decorum conciliavit, eandemque velut additamentum suasionis tractavit, cum laudatio potius primarium esset orationis argumentum, suasio additamentum. Suarum
verò

alium ditiozem, quem præteritum putabat, nominabat, eumque vel munus illud suscipere, vel, si detrectaret, facultates cum ipso permutare iubebat, Vd. Cl. Wolfii prolegom. ad Demost. orat. Leptin. p. 123. 24. — Ad eiusmodi *αντιδοσιν* Isocrates a Lysimachio quodam vocatus quum se defensurus esset scribenda orat. *περι της αντιδοσεως* non poterat non simul ea proferre quæ ad ipsius laudem pertinerent.

160 τὸ δ' αὐτοῦ. Inepit vulgo: τὸ δ' ἐξ αὐτοῦ. Cod. reg. I. ἐξ δ' αὐτοῦ. „Quod (Hudsonus ait) indubiam facit coniecturam „Sylburgii legis tῆς δ' αὐτοῦ, ut mox (ἐγκώμιον αὐτοῦ ἦεν „λησὲ γράψαι) cuiusmodi erratum supra quoque notatum (c. 7, §. 3. n. 33.)“ Edidi ob antecedd. τὸ δ' αὐτοῦ (vulgari lect. magis accommodatum) cum non viderem, quo Sylburg. tῆς δ' αὐτοῦ posset referri.

161 συμβουλήν υποθέμενος etc. In Isocratis Panegyrico c. i. non longe ab initio hæc legimus: ἤκω συμβουλεύσων περὶ τοῦ πολιμίου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους, καὶ τῆς οἰκονομίας τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦς. In altera ad Philippum habita oratione suadet regi, qui cum Atheniensibus in gratiam redierat, ut, compositis civitatum Græcarum dissidiis internis, Persarum regi bellum inferat.

162 τὸ δ' ἐστὶν ἔργον τοῦ ἐγκωμίου. Sylburgius: „in ed. Steph. τὸ δ' coniunctim: errore manifesto, ut supra (c. 8. §. 12. n. 191.)“ Recto. Miror tamen, quod gravius mendam ferri potuerit, quod in vulg. lect. τῶν ἐγκωμίων inesset.

βελή. αὐτῷ δ' ἔδωκεν ἐπαίμω ἀφορμὴν, ἐν ἀνάγκῃ ἀπολογίας
πρὸς τὰ κατηγορημένα. τὸτο καὶ Δημοσθένης ¹⁶⁴ ἐν τῇ περὶ
τῆ σεφάνης ἐπραγματεύσατο. ἐγκώμιον ¹⁶⁵ αὐτῇ ἠθέλησε γρά-
ψαι, καὶ τὴν ἀπολογίαν προετάξατο· τὸτο καὶ Πλάτων πε-
ποίηκεν ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ τῷ Σωκράτους ¹⁶⁶, ἐγκώμιον βαλόμε-
νος γράψαι ἐν ἀπολογίᾳ σχήματι. τὸτο καὶ Ξενοφῶν ἐν τοῖς
Ἀπομνημονεύματιν· αἷς γὰρ ἀπολογέμενος ὑπὲρ Σωκράτους,
ἐγκώμιον Σωκράτους ¹⁶⁷ παραίνει· ἔργον δ' αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ
πολλὰς ὑποθέσεις ὁμῶς συμπλέκειν. ἡ γέ τοι ¹⁶⁸ ἀπολογία Σω-
κράτους, καὶ Πλάτωνος ἀπολογία ἐστὶ, καὶ Ξενοφῶντος ἀπο-
λογία ἐστὶ καὶ ὁ περὶ τῆ σεφάνης τέσσαρας ὑποθέσεις ἔχει,
καὶ ἀπολογία ἐστὶ, καὶ κατηγορία, καὶ ἐγκώμιον Δημοσθένους ¹⁶⁹,
καὶ ὁποῖον εἴηκε δαῖ τὸν πολιτικὸν ἄνδρα. καὶ Ξενοφῶν δὲ ¹⁷⁰,
ὁμολογῶν ἐγκώμιον Ἀγησilaῆς εἶρῃν, ¹⁷¹ λέγει ἐν ἰσορίας λόγῳ
τὸ σχῆμα ποιεῖμενος. καὶ παρὰ τῷ ¹⁷² Ξενοφῶντι πάλιν ἐν
τῇ Παιδείᾳ καὶ τῇ Ἀναβάσει ¹⁷³ εὐρήσεται ἐσχηματισμένους
λόγους ¹⁷⁴. βέλεται γὰρ (ἐν τῇ Παιδείᾳ ὁ Κύριος) τὰς δημό-
τας

¹⁶³ αὐτῷ δ' ἔδωκεν etc. Cum oratio περὶ αντιδόσεως (qua se ipse laudaverit Isocrates) Panegyrico et orationi ad Philip-
pum habitae opponitur (quippe quae in aliorum laude versa-
rentur) patet pro vulg. αὐτῷ non posse non αὐτῷ scribi, quod
accuratius significet propriae laudis noticiam: sibi ipse se
laudandi opportunitatem paravit, quae versaretur in defensi-
onis necessitate, (ut ἔδωκεν — ἐν ἀνάγκῃ fere eodem modo di-
catur, quo supra §. 7. το συμπλέκειν ἔχειν ἐν βαθυτητι ζητήσεως).
— Quanquam negari nequit, in orationibus illis Isocrateis
laudem iungi suasioni, aequae tamen in promptu est, con-
iunctionem illam ipsi rei naturae potius deberi, quam con-
silio oratoris artificii ope aliquid dissimulandi.

¹⁶⁴ τοῦτο καὶ Δημοσθένης etc. Vd. de exemplis e Demosthene
et Platone petitis c. 18. §. 8.

¹⁶⁵ ἐγκώμιον αὐτοῦ. Male codd. reg. 1. et Colb. αὐτοῦ.

¹⁶⁶ τοῦ Σωκράτους. Desiderantur haec in codd. mss. possunt
quo, salva reliqua oratione, omitti, cum facile sponte intel-
ligatur, cuiusnam apologiam innuat. Legimus tamen supra
quoque c. 8. §. 8. ἡ Σωκράτους ἀπολογία.

¹⁶⁷ παραίνει. Sylburgius: „perperam in ed. Steph. παραίνει.
„Nostrum παραίνει cum alibi sic usurpatum est, tum c. 8. §. 7.
„(n. 112.) et. §. 12. (non longe ab in.) atque paul-
„lo supra c. 9. §. 12. (non longe ab in.) pro eodem usurpatum
„πραγματεύσθαι.“

¹⁶⁸ ἡ γέ τοι ἀπολογία — καὶ — Ξενοφῶντος ἀπολογία ἐστὶ. Omnis
huius loci vulgaris lectio (aliis omissis, aliis perperam re-
petitis) ita est depravata, ut neque intelligi ullo modo
queat, neque sine meliorum codd. ope satis probabili modo
emendari. Ex antecedd. ἔργον δ' αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ πολλὰς
ὑποθέσεις ὁμοῦ συμπλέκειν, ubi rhetor significabat, scriptores,
quorum antea mentionem iniecerit, (Demosthenem (in ora-

vero laudum praedicandarum occasionem petiit e defensionis contra inimicorum calumnias necessitate. Eadem in re elaboravit Demosthenes in oratione de corona, qui cum semet ipse laudare vellet, defensionem praemisit. Idem fecit Plato in Apologia Socratis defensionis specie obtinenda laudationem scripturus. Idem Xenophon in memorabilibus, ubi, dum defendere videtur Socratem, eiusdem laudationem exhibet. Consilium vero illorum in eo versatur, ut multa adeo argumenta sibi invicem connectant. Etenim Socratis apologia — Eodem modo Demosthenis orationis de corona quatuor sunt consilia. Est enim partim defensio, partim disputatio, quae doceat, qualem esse oporteat virum civilem. Item Xenophon, dum profitetur, se Agesilai laudes esse praedicaturum, historiam enarrando figura utitur. Apud eundem porro in Cyri institutione et expeditione orationes figuratas invenietis. Cyrus enim in Cyropaedia, hoc effecturus, ut militibus gre-

tione (de corona) Platonem (in Apologia Socratis) et Xenophontem (in memorabilibus) non duo tantum argumenta (συγκρισιμὸν et ἀπολογίαν) sed plura etiam (πολλὰς ὑποθ.) sibi invicem iunxisse, colligi potest, sententiam loci depravati fere huc rediisse, ut Plato et Xenophon non modo defensionem et laudationem Socratis scripsisse, sed ibidem etiam Athenienses accusasse et imaginem Philosophi perfecti exhibuisse dicerentur. Vd. c. 3. §. 3.

169 Καὶ οὐσίον etc. Post καὶ excidit forsitan: παραγγέλμα.

170 Quae h. l. de locis Xenophontis ex Agesilao, Cyropaedia, et Expeditione Cyri depromptis dicantur, minime posse ad eundem auctorem referri, cui antecedd. debeamus, in prolegomenis (ubi de cap. 8 et 9. separatim disputabamus,) inde probavimus, quod rhetor §. 6. ex. id tantum significaret, se exempla esse prolaturum ex orationibus deliberativis, iudicialibus, panegyricis, dialogisque petita. Ipsa nominis repetitio otiosa (καὶ Ξενοφῶντος δὲ — καὶ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι etc.) haud obscurum est interpolamentorum vestigium.

171 Ἀγχιλαου εἶναι Veram lect. εἶναι unus cod. Cant. servavit. Vulg. εὐρεῖν sensu caret. — Patet, innui notissimum Xenophontis librum: Agesilaus, inscriptum.

172 Καὶ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι etc. Vd. c. 3. §. 11.

173 Εὐρησεται, σχηματισμένους λόγους. εὐρησεται pro vulg. εὐρήσεται (quod sequentibus: σχημ. λόγους minime congruit) Sylburgio suadente edidi, cuius verba haec sunt: «εὐρήσεις legendum vel potius εὐρήσεται, ut hae τέχνης praeceptiones in frequenti auditorum coetu expositae intelligantur (sicut infra quoque in postremo capite ait: ὥς οὖν ἐμοὶ δοκεῖ, Φράσω πρὸς ὑμᾶς) uni autem prae ceteris dilecto Echecrati sint inscri-

τας τὰ ἴσα ὅπλα λαμβάνειν τοῖς ὁμοτίμοις (καὶ) ἐκατέρω
 διαλέγεται ἐν πρῶτῳ τοῖς μὲν, ὡς τιμῶν αὐτὰς τοῖς δὲ, ὡς
 συναγωνισαῖ· καὶ συσχολασταῖς (καὶ ἀγωνιζόμενοι· καὶ τὸ ἐκα-
 τέρων ἔτω διοικεῖται. καὶ ἐν τῇ Ἀναβάσει ¹⁷⁵ ὁ Κλέαρχος ἐστὶ,
 — τῶν στρατιωτῶν ὑποπτευόντων τὴν ἀνάβασιν τὴν Κύρου,
 καὶ μὴ ¹⁷⁶ βουλευμένων ἀναβαίνειν, ἀλλὰ δεικνύντων τὰ ἀπο-
 ρα. (καὶ ἐν τῷ περὶ παραπρσβείας ¹⁷⁷ (ὁ Δημοσθένης) ἄλλα
 προτείνει, καὶ ἄλλα συγκατασκευάζει.) ἔστι γὰρ ἡ τέχνη τῶν
 ἐσχηματισμένων λόγων μάλιστα αὕτη, τὸ ἄλλαις κατασκευαῖς
 συμπλέκειν τὰ ὁμοῖα· ὅπερ πέποιθε καὶ Θεκυδίδης ¹⁷⁸ ἐν τῷ
 Ἐπιταφίᾳ. δημηγορῶν γὰρ καὶ παρακαλῶν Ἀθηναῖες ἐπὶ τὸν
 πόλεμον ¹⁷⁹, συνέταξε τὰ ἐπιταφίᾳ κεφάλαια τῇ παραινέσει.
 ἐγκωμίων ἐσιν ἀπὸ τῶ γενεῶς ἡ παράκλησις ἀπὸ τῆς τῶν προ-
 γόνων ἀρετῆς. ἐγκωμίων ἐσιν ἐκ παραβολῆς ἡ παράκλησις ἐκ
 τῶ παραβαλεῖν τὰ τῶν ἐναντίων, καὶ τῶς δυνάμεις ἐκατέρας
 τῆς πόλεως

γ. Οὕτω ¹⁸⁰ κινδυνεύει, ὅπερ ὑπεσησάμεθα ἐν ἀρχῇ
 τῶν λόγων (ἀποδείξαι), τοσῶτον ἀποδεῖν ἀληθὲς εἶναι τὸ μὴ
 εἶναι

ptae." Quae ne quis obstare existimet iis, quae antea de in-
 terpolamentis monuerim (patet enim, Sylburgium ab
 eorum patribus stare, qui omnem hanc technam ad unum eun-
 demque auctorem referant) addere liceat, fieri omnino po-
 tuisse, ut rhetor, qui et huius et aliorum forsan interpola-
 mentorum auctor existeret, scribendo ad plures sermonem
 converteret, cum ipse disputationem per λόγων ἐσχηματισ-
 μένων cap. 9. comprehensam in publica institutione tractaret.

¹⁷⁴ Βουλευται γὰρ (ἐν τῇ Παιδείᾳ ὁ Κύρος) etc. Verba: ἐν τῇ
 Παιδείᾳ ὁ Κύρος ἐ vulgari textu perperam excidisse probavi
 c. 8. §. 11. n. 165. Ibidem de reliquis huiusl. mendis dictum
 est. Addere liceat, voc. καὶ ante τοῖς ὁμοτίμοις omnino re-
 tineri posse, si Accusativo casu legas τοὺς ὁμοτίμους, ut in
 loco Thucyd. l. i. ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τὰ ἔργα ὁμοίως, καὶ τοὺς
 λόγους πρὶν διαγωνίζεσθαι, καθιστάντα

¹⁷⁵ Καὶ ἐν τῇ Ἀναβάσει ὁ Κλέαρχος ἐστὶ etc. Hudsonus ad h. l.
 „ὑποσχόμενος post ἐστὶ, aut simile quodpiam participium de-
 siderari existimat Sylb. Verba alia nonnulla excidisse suspi-
 cor, ut licet colligere c. 8. §. 11." (Desideratur comme-
 moratio eorum, quae dixerit Clearchus militibus ulterius
 se processuros negantibus.)

¹⁷⁶ Καὶ μὴ βουλευμένων ἀναβαίνειν etc. Vocab. ἀναβαίνειν quod
 vulgò deest, addidi e cod. reg. i.

¹⁷⁷ Καὶ ἐν τῷ περὶ παραπρσβείας etc. Vd. c. 8. §. 5. Addidi
 post παραπρσβ., verba ἐ Δημοσθένος vulgò perperam omissa.

Eodem modo post συγκατασκευάζει plura excidisse puto, qui-
 bus consilium orationis Demosth. breviter exponeretur.
 In iis, quae ab hoc loco usque ad finem leguntur, nova ob-
 veniunt, eaque haud obscura interpolamentorum vestigia.
 Facile enim quemvis lectorem offendet, quod h. l. iterum

gregariis eadem, quae nobilioribus, arma tribuantur, ad utramque partem decenter verba facit ad illos quidem (nobiliores) ita, ut reverentiam significet, ad hos vero, velut ad commilitones et socios. Ita, quae utrique parti grata sint, perficere studet. In expeditione autem Clearchus, cum milites Cyri expeditionem suspectam habentes progredi nollent, sed de difficultatibus (itineris) conquererentur, — (Demosthenes in oratione de legatione male administrata alia obtendit, alia simul efficere studet.) Artificium quippe orationum (figuratarum maxime in eo versatur, ut, quae nos dicendo efficere velimus, aliorum argumentorum tractationi connectantur. Quod Thucydides quoque in laudatione funebri praestitit. Etenim dum concione publica Athenienses ad virtutem bellicam cohortatus est iunxit cohortationi primaria laudationis funebbris capita. Laudatio solet a genere peti; cohortatio a maiorum virtute. Laudatio a comparatione ducitur: cohortatio inde, quod statum nostrae civitatis illius, quacum bellum geritur, conditioni comparemus, et utriusque civitatis opes inter se conferamus.

§. 13. Sic videtur profecto (quod initio disputationis me probaturum promiseram) tantum abesse, ut recte

exemplum e Demosthene, de quo supra dictum fuerat, peti- tum adferatur, interpositis locis Xenophonteis. Quod au- tem confessum sequitur exemplum Thucydidis λόγος επιτάφιου cum antecedenti male nectitur verbis: *ἔστι γὰρ ἡ τεχνη — οὐκ αἰεὶ* cum partim omnis illa sententia; h. l. minime sit necessa- ria, partim causa idonea non appareat, cur, ut illa probare- tur, praeter reliqua exempla sat multa iam allata Thucydi- dis λόγος επιτάφιος commemoratus fuerit. In promptu est, rhe- torem quendam, aliumve lectorem, qui memor esset capituli 8. §. 9. (ubi Thucydides exemplum adferretur) idem hoc loco inserere et cum antecedentibus aliquo modo nectere studuisse.

178 vd. notata ad c. 8. §. 9.

179 ἐγκώμιον ἐστὶν ἀπὸ τοῦ γενούς· ἡ παρακλήσις etc. Haec vulgo male ita legebantur: ἐγκώμιον ἐστὶν ἡ παρακλήσις ἀπὸ τοῦ γε- νούς, ἀπὸ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. ἐγκώμιον ἐστὶν ἐκ παραβολῆς ἡ παρακλήσις, ἐκ τοῦ παραβαλεῖν etc. Emendationem meam, quam in textum recepi, et re ipsa commendari puto, et loco c. 8. §. 9. οἱ οὖν προτρέποντες εἰς τοὺς πολέμους — ἐναντίων ἀποδείκνυται. Post vbb. τὰ τῶν ἐναντίων excidisse videtur: τοῖς τῶν οἰκείων s. καὶ τὰ τῶν οἰκείων.

§. 13.

180 αὐτῷ κινδυνεύει, ὅταν ὑπέστησάμεθα etc. Vd. §. 1 — Quod in seqq. post τοσούτων vulgo additur ἀποδείξει: neque structu-

εἶναι τι ἀσχηματισμένον, ὥς τὸ ἐναντίον¹⁸¹ αὐτῷ, ἐδίδας λό-
 γος ἀσχηματιστός· καὶ πάλιν¹⁸² ἐπανελέσθωμεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆ
 λέγε, ὅν ἐξ ἀρχῆς ὑπέθεμεθα, ὅτι, τῷ ἀγῶνος ὄντος τῷ ῥή-
 τορι διπλῆ, τῷ πράγματι, καὶ τῷ ἡθὺς τῷ κρατύντος, ἡ
 περὶ τῶν ἡθῶν διοικήσις αἰεὶ ἀσχηματισμένως τὰς λόγους ἔχει.
 (πολλὰ¹⁸³ σχήματα παρ' Ὀμήρῳ, καὶ πολλὰ καὶ ἐν ἄλλοις
 ὑποθέσασιν, ἄλλα διοικώμενα.) ἐπεὶ καὶ ὁ τῆς¹⁸⁴ Βρισηίδος
 λόγος ἦν ἀσχηματιστός, ὅτε ἤκουσα παρὰ τῷ Ἀγαμέμνονος θεα-
 σαμένη¹⁸⁵ τὸν Πάτροκλον καίμενον, ἐκίπτεται τῷ σώματι,
 καὶ θρηγεί Πάτροκλον. καὶ διστάει ὁ ἀκροατής, ὅτι Πάτροκλον
 θρηγεί· ἐνδείκνυται δὲ ὁ ποιητής¹⁸⁶ σοφίαν γυναικὸς ἐν ἀκμῇ
 καιρῷ ἐπαιτήσης τὰς (τῷ θανόντος) ὑποσχέσεις, καὶ διὰ τὸτο
 θρηγ-

rae convenit, neque sensum praebet commodum. Recte vi-
 dit Sylburgius, legendum esse ἀποδεῖν, pro quo §. 1. dicere-
 tur ἀπεχεῖ. Attamen cum antec. ὑπεστήσαμεθα omnino tale
 verbum (quale est ἀποδεῖσαι) requiratur, malim illud non om-
 nino delere, sed post λόγων inserere. Similitudo vocabulo-
 rum facile poterat errori ansam praebere.

181 τὸ ἐναντίον αὐτῷ. Abundat αὐτῷ. Vd. §. 1. ubi simpliciter
 diceb. ὡς τὸ ἐναντίον.

182 καὶ πάλιν ἐπανελέσθωμεν etc. Legi inde ab hoc loco usque
 ad finem cap. observata alius cuiusdam rhetoris (diversi ab
 auctore antecedd.) in prolegomenis, ubi de c. 8 et 9. dispu-
 tatum, cum ex aliis argumentis, tum inde probare studui-
 mus, quod locus, ad quem verbis: καὶ πάλιν etc. provocetur,
 neque hoc c. 9. neque in priori omnis libelli parte depre-
 hendatur. Ad ipsam sententiam, qua duo potissimum oratori
 spectanda dicuntur, partim rei ipsius, partim indolis (et di-
 centis, et audientium, eorumque, de quibus agitur) tra-
 ctatio et significatio (vd. de ἡθῇ nott. ad c. 10. §. 1.) confer
 c. 11. §. 3. Quod vero existimat rhetor, eam tractationem,
 quae ad τὸ ἡθὺς pertineat, semper in ἀσχηματισμῷ versari, id
 exemplis potest illustrari c. 9. §. 1. prolatis; ubi videmus,
 quoniam iure nulla omnino esse oratio ἀσχηματιστός dicere-
 tur. — Ceterum pro vulg. ἢν ἐξ ἀρχῆς etc. edidi: ὅν ἐξ α.
 (sc. λόγον) quum minime dici posset ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐξ
 ἀρχῆς ὑποθέσθαι.

183 πολλὰ σχήματα παρ' Ὀμήρῳ etc. In vulgari loci electi,
 comma post ὑποθέσιν positum omnem orationem
 turbat, quae rectius procedet, si ita legatur: πολλὰ σχήματα
 παρ' Ὀμήρῳ, καὶ καμπόλλα· ἐν ἄλλοις ὑποθ. ἄλλα διοικ. ita ut
 σχήματα universa sit omnium figurarum appellatio, quae
 (praesentis disputationis causa) mox accuratius definiatur
 verbis: καὶ καμπόλλα etc. hoc sensu: cum multas alias apud
 Homerum figuras deprehendere licet, tum permulta exempla
 illius figurarum generis, quo dicentes argumentis aliis pro-
 positis, alia efficere student.

184 ἐπεὶ καὶ ὁ τῆς Βρισηίδος etc. Vd. Il. l. 19. v. 287. sqq. —
 Quam parum necessaria fuerit h. l. omnis huius orationis

recte dicatur in orationibus nihil esse figurati, ut potius nulla plane oratio sit expers figurae. Liceat iam ad initium eius disputationis redire, quam primam instituimus. Etenim cum duplex sit oratori certamen, alterum, quod ipso orationis argumento, alterum, quod indole, cuius sint primariae partes, perficiatur, eum tractandi modum, qui ad indolem pertineat, nunquam figurato sermone carere statuimus. Licet cum aliarum multarum figurarum, tum illius generis, quod argumentis aliis propositis, alia tractando efficere studet, exempla sat multa apud Homerum deprehendere. Ipsa quippé Briseidis oratio, quae, discedens ab Agamemnone, conspecto Patrocli cadaveri incumbit mortuumque luget, non expers est figurae. Existimat quidem auditor, cum nonnisi hoc agere, ut Patroclum deploraret. Verum enimvero exhibet poeta exemplum sapientiae mulieris in ipso temporis discrimine ea efflagitantis, quae mortuus ipsam sperare iusserat, ideoque deploratio-

pertractatio, tot aliis exemplis iam allatis, in prolegomm. (l. l.) obiter monuimus.

185. *Θεασαμένη* etc. Nescio quid Sylburgium moverit, ut rectius *Θεασομένη* (spectatura) scribi putaret. Bene se habet vulg. *Θεασαμένη*, si modo coniungatur cum seq. *επιπτεῖ*. —

Patroclo interfecto, quum Achilles in gratiam rediisset, cum Agamemnone, et Graecos denovo fortitudine sua iuvare constituiisset, Briseis cum aliis muneribus reddita Achilli.

186. *εὐδεικνύται δὲ ὁ ποιητὴς — ὑποσχέσει*. Recte vidit Sylburgius, legendum esse τοῦ θανόντος ὑποσχέσει (promissa a mortuo sc. Patroclo data Briseidi) pro eo quod vulgo absque sensu idoneo exh. τῆς γυναικὸς ὑποσχ. perperam enato ex antecedd. *σέβαν γυναικὸς* etc. Patroclus (vd. v. 299. sqq.) Briseidem ab Achille captam et marito privatam eo consolatus fuerat, quod ei spem faceret, fore, ut Achilles eam coniugem futuram secum in patriam reducat. Iam cum reddita Achilli nihil amplius obstare intelligeret, quo minus rata fierent promissa, utebatur (e mente rhetoris nostri) v. 299. sqq. hac idonea occasione in mentem revocandi Achilli, quae ipsa sperare iussa fuerit. Propterea dicitur *παύειν* (quod h. l. non differt a simpl. *αἰτεῖν*) *ἐν αἰμῇ καρπύου*, in ipso quasi temporis discrimine, quo talia dicere maxime iuvaret. — Fateor tamen, me in hac omni Briseidis oratione nullam deprehendere *σέβαν*, nisi eam, cuius fons exstiterit ipsa natura. Etenim cum Briseis funus adspiceret viri, qui olim tristem ac sollicitam blando alloquio et consolatione sibi conciliaverat; quid prius graviusque animum ferire potuit, quam illorum temporum recordatio?

Θρήνη δίκην ¹⁸⁷ λεγέσθης πρὸς Ἀχιλλεῖα.

Πάτροκλέ μοι δαίλῃ πλείστον κεχαρισμένα θυμῷ,
Ζῶον μὲν σε ἔλειπον ἐγὼ κλισίῃθεν ἴδουσα.

¹⁸⁸ Νῦν δὲ τεθνεώτα κηχάνομαι, ὄρχαμε λαῶν

Ἄψ ἀνιῶσ'. ὥς μοι δέχεται κακὸν ἐκ κακῆς αἰεί.

τὰυτα προοίμια Θρηνησέας. εἴτα τὸ προοίμιον περαίνει ἐπιδεικνυμένη ¹⁸⁹ τὸν Θρήνον, ὥς ἀπόδειξιν τῆ δίκαιαί Θρήνης.

¹⁹⁰ Ἄνδρα μὲν, ὃ ἔδοσαν με πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ

Εἶδον πρὸ πόλιος δεδαγμένον ὄξει χαλκῷ.

Τρεῖς τε κασιγνήτας, ἕς μοι μία γείνατο μήτηρ

Κηδεῖας, οἱ πάντες ὀλεθρίον ἡμᾶρ ἐπέσπον.

ταῦτ' ἤδη Ἀχιλλεῖως κατὰπτεται, ὅτι τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἀποκτείνας, ἔχει αὐτὴν συναικῆταν, καὶ δαί' αὐτῇ πολλῆς παραμυθίας εἴτα συνθηκῶν ἀνάμνησις.

Οὐδὲ μὲν ἐδὲ μ' ἔασκες. ὅτ' ἄνδρ' ἔμὸν ὠκὺς Ἀχιλλεὺς

¹⁹¹ Ἐκτείνειν, πέρσεν δὲ πόλιν θείοιο Μύνητος,

Κλαίειν, ἀλλ' ἔμ' ἔφασκες Ἀχιλλῆος θείοιο

Κερίδιην ἄλοχον θήσειν, ἄξιον τ' ἐνὶ νηυσὶν

Ἐς Φθίην, δάισιν δὲ γάμον μετὰ Μυρμιδόνεσσιν. ¹⁹²

καὶ τὸ τέλος τῇ ἐπιλόγῃ τὸ κέντρον τῆς ἐκαιτήσεως ἐπάγει. ¹⁹²
τῷ

187 Θρήνου δίκην etc. δίκην = ratione, modo Vd. c. 2. §. 3. n. 24.

188 νῦν δε τεθνεώτα — αἰεί. Post δε apud rhetorem nostram excidit se, quod et metri rationes requirunt, et Homer. libri omnes exhibent. — ὥς μοι δέχεται etc. Pro eo, quod usitatius foret: ὥς με δέχεται (ut in duobus Homeri codd. leg.) h. l. δέχεται absolute ponitur, et μοι (Dativus quem vocant commodi) paulo negligentius, (ut in adfectu fieri solet) additur. Vd. Heynii nott. textui subi. et observ. ad h. l. (T. VII.) Quibus ita constitutis, minus necessaria videtur Sylburgii emendatio (acuta sano) τέλειται, nectitur, sc. filo fatali.

189 ἐπιδεικνυμένη τὸν Θρήνον etc. Ita cum Sylburgio edendum putavi, pro vulg. ἐπιδεικνυμένη quod non habet quo reteratur. Quid sit ἐπιδεικνύσθαι τὸν Θρήνον explicatur additis: ὥς ἀποδείξιν τοῦ δίκαιου Θρήνου, ubi deesse videtur ποιούμενη.

190 ἄνδρα μὲν etc. Intell. Mynes, rex Lyrnessi (quae urbs erat vel Phrygiae vel Mysiae) N l. 2. v. 690. sqq. Interfectus ille ab Achille, urbem expugnante. — Κηδεῖους — ἐπέσπον. Κηδεῖοι = qui curae mihi cordique erant. De formula ἐπισπεῖν ὀλεθρίον ἡμᾶρ diem letalem (mortem) attingere, consequi, pluribus egit Heynii in notis textui subi. ad ll. l. 1. v. 359.

191 ἐκτείνειν, πέρσεν etc. Vulgo apud Homerum ita legitur: ἐκτείνε, πέρσε τε — ἀλλ' ἔμ' ἔφασκες etc. Scribendum omnino cum Heynio ἀλλὰ μ' ἔφασκες, quod in pluribus huiusque

tionis specie adhibita Achilli haec dicentis :

„Patrocle, mihi miserae carissime, vivum quidem
„te reliqui, e tentorio abiens; iam vero mortuum te
„invenio, princeps populorum, reversa. Ut me
„semper malum subsequens malum excipit!“

Haecce continent prooemium lugentis; quod ita
ad finem perducit ut rationes lamentationis proferat,
eamque iustam esse ostendat:

„Virum enim, cui collocarant me pater et veneranda
„mater, vidi ante urbem confossum aere acuto; tres-
„que fratres, quos eadem peperit mater, mihi caros,
„qui omnes exitialem diem obierunt.“

His iam Achillem tangit, quippe qui eam, marito
interfecto, coniugis loco habuerat, unde ei multo opus
esset solatio. Sequitur promissorum commemoratio;

„Haud quaquam tamen me sinebas flere, quum vi-
„rum meum velox Achilles interfecisset, evertisset-
„que urbem divini Mynetis; sed me dicebas divini
„Achillis coniugem juvenilem te facturum esse ab-
„ducturumque navibus in Phthiam, instructurumque
„epulas nuptiales inter Myrmidonas.“

Finis epilogi admovet quasi aculeum postulationis :

„ideo

bonis Homeri libris, et rhetoris nostri cod. Cant. exstat,
ac praeterea Strabonis (l. 2. p. 375. 910.) auctoritate nititur.
Nulla enim h. l. singularis apparet vis pronominis perso-
nalis (με) neque in seqq. est, quod illi opponatur. —
κουριδι αλοχος dicitur Briseis propter juvenilem, qua etiam-
num gauderet, aetatem. Minime enim sensu proprio intel-
ligi posse, ut Achilles eam, tanquam virginem intactam,
uxorem ducturus dicatur, antecedd. docent: *ανδρα μεν, ο
εδοσαν με* etc. — De formula *δαιειν γαμον* epulas nuptiales
instruere, plura habent Barnesius et Clarkius ad h. l.
Perperam *γαμον* legitur in rhetoris cod. Colb. et edit. Ald.
192. το κεντρον — επαγει. κεντρον, lat. *aculeus* de iis dic. quae
in oratione singularem vim exserant ad animos eorum,
ad quos pertineat oratio, percellendos movendosque. Vd.
Ernesti lex. Technol. Gr. rhet. sub h. v. Verum, ut το
κεντρον haberet, quo referretur, scribendum putavi επαγει
pro vulg. επαγωγή.

Τω σ αμοτον etc. Adverbium αμοτον (a Subst. μετα, linea-
menta in vulnera immitti solita, quibus illa expleantur, i. q.
Charpie) signif. eo modo qui expleri nequit, = vehementer.
Vd. Heynii Observv. ad Il. l. 4. v. 440. (T. IV.) —
τεθνηκότα et apud nostrum vulgo leg. et in Homeri cod.
Cant. quum Homeri codd. et edd. vulgo τεθνηότα exhibeant,
quod in rhetoris cod. Cant. leg. Veriorem esse et usui

R

Τῷ σ' ἄμοτον κλαίω τεθνηκότα μάλιχον αἰεί.
ὥς ἂν ἀκίων ταύτ' Ἀχιλλεύς¹⁹³ δικαιολογουμένης, εἴπαν·
,,ἀλλὰ μὴ κλαίτε, γύναι, ἐκεῖνα βέβαια γενήσεται."

194. Κατὰ ταύτας τὰς ὑφηγήσεις ἐπὶ ἐπιόντα πολλὰ
καὶ τῶν ποιητῶν, καὶ τῶν συγγραμμάτων¹⁹⁵ καὶ τῶν δικαιο-
κῶν καὶ τῶν συμβουλευτικῶν λόγων, καὶ τῶν ἐν ταῖς ἱστορίαις,
εὐρεῖν πλείους τὰς πλάσεις¹⁹⁶ τῶν σχημάτων, ἢ τὰς ἀπλό-
τητας τῶν¹⁹⁷ κοινῶν λόγων. λέγω δὲ καὶ προσέβημι, ὅτι καὶ
ἔσαν τις ἀπλῶς λέγη, καὶ τὸτο τέχνη σχήματος γίνεται, ἵνα
ἡ τῆς ἀπλότητος προσποίησις τὸ πιθανὸν ἔχῃ τῷ ἀκούοντι.
καὶ τακμήριον τάς ἐπὶ ὁ λόγος ὁ τῷ Αἰάντος¹⁹⁸ πρὸς Ἀχιλ-
λεῆ ἐν ταῖς λιταῖς. ὁ μὲν γὰρ Φοῖνιξ¹⁹⁹ τέχνη Χρηται πρὸς
αὐτόν, καὶ προτείνας αὐτῷ ἡδίστην ὑπόθεσιν, ἐναντιωτάτην
ἀγωνίζεται.

200 Εἰ μὲν δὴ νόσον γε μετὰ Φρεσί, Φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,
Βάλλεαι, εἴδ' ἔτι πάμπαν ἀμύνειν νηυσὶ Δοῆσι
Πῦρ ἐθέλεις αἰδηλόν, ἐπεὶ χόλος ἔμπροσθε θυμῷ,
Πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σείο, φίλον τέκος, αὖθι λιπομένη;
ἡδίστη γὰρ ὑπόθεσις Ἀχιλλεῖ, τὸ λέγειν τὸν Φοῖνικα, ὅτι
ἐκ ἀπολείφθησεται· εἴτα ἡ αἰτία τῇ μὴ ἀπολείφθηται, ἢ
τροφή,²⁰¹ ἢ ἀγωγή (τῇ) ἐξ' ἀρχῆς συντετράφθαι. ταῦ-
τα

Homer. accommodatorem script. ταθνηκότα docuit Heynius
in observ. et ad h. l. et ad Il. l. 6. v. 71.

193 δικαιολογουμένης. Quod δικαιολογεῖσθαι (causam suam age-
re) dicitur Brisei filia, potest vel ad omnem eius oratio-
nem referri (siquidem causa quasi contendit, efflagitans ab
Achille, quae ipsi promissa fuerant) vel ad epilogum po-
tissimum, eiusque κεντρον, (ex usu rhetorum, qui argumen-
tationes, quibus oratores in epilogis maxime causam suam
commendarent, animumque moverent, interdum δικαιολο-
γιας appellarunt. Vd. Ernesti in lex. laud. sub. h. v.) —
Voc. ὥς ἂν interdum initio membrorum et periodorum ita
poni, ut signif. quasi vero, docuit Vigerus in l. l. T. II. p. 561.
(ed. H.)

§. 14.

194. κατὰ ταύτας τὰς ὑφηγήσεις etc. ὑφηγήσεις est doctrina, et
institutio, qua quis alteri quasi praeit, et viam monstrat,
qua incedendum sit. Talis erat antecedens disputatio.
Ostendebatur enim exemplorum ope, quomodo in poetis
pariter quam in pros. scriptoribus σχήματα deprehendere
liceat. Minus commodum sensum praebet lectio cod. Cant.
διηγήσεις.

195. καὶ τῶν συγγραμμάτων etc. συγγραμματα h. l. non de
historiis (vd. c. 2. §. I. n. 16.), quae in seqq. demum com-
mentantur, sed de commentationibus oratione prosa scriptis
(argumenti philosophici) intelligo, quo sensu epistolis op-

„ideo te indesinenter fleo mortuum, semper mansue-
tum“

Quasi Achilles audiens mulierem causam suam agentem
dicat: „noli flere, mulier, illa rata fient.“

§. 14. Quodsi quis eam, quae monstrata est, viam
ingressus alia multa carminum, commentationum, ora-
tionum generis iudicialis et deliberativi, historiarumque
loca velit perlustrare, plura inveniet figurarum fictio-
nis quam sermonum vulgarium simplicitatis exempla.
Addo insuper, adeo eos, quorum simplex sit oratio,
tamen figurae artificio uti, ut simplicitas simulata faci-
lius ad persuasionem ducat audientes. Cuius rei argu-
mentum exstat Aiakis oratio ad Achillem habita, ubi
precibus eum adit. Ipse quidem Phoenix artificio uti-
tur cum Achille agens, et, dum causam Achilli gratis-
simam prae se fert, plane contrariam contendit:

„Siquidem iam reditum animo volvis, inclyte Achilles,
„neque omnino defendere vis ignem pestiferum a ha-
„vibus velocibus, cum ira animum occupaverit; quo-
„modo tandem a te, care fili, hic solus relinquer?“
Non poterat non gratissimum esse Achilli, quod Phoe-
nix diceret, se non passurum, ut ab illo relinquatur.
Additur causa, cur pati id nequeat, quod Achillem a
prima

ponuntur apud Demetrium Phalet, de elocut. §. 228. ed.
Schneid.

196 πλασῖς τας πλασῖς etc. πλασῖς h. l. (quod oppositum
απλοτη-τας docet) dic. figmentum s. artificium, quod inest
in oratione σχηματισμενη, al. πλασμα, ut Demetr. Phal. de
elocut. §. 321.

197 κοινοὶ λόγοι quum opponantur τοῖς σχημασῖν, orationes
vulgares significant necesse est, i. q. quae ab eiusmodi arti-
ficio alienae sint. Vd. c. 8. §. 3. n. 25.

198 ὁ λόγος ὁ τοῦ Αἰαντὸς etc. De Aiakis sermone §. seq. co-
piosius disputatur.

199 ο μὲν γὰρ Φοῖνιξ etc. Egimus de loco Homer. laud. (Il.
l. 9. v. 434. sqq.) ad. c. 8. §. 11. ubi tamen verba: εἰ μὲν δὲ
νοστον γὰρ — αὖτε λιπομένη; cum iis; quae sub finem laudan-
tur: πολλὰν μοι κατέδυσας etc. deestant.

200 εἰ μὲν δὲ νοστον etc. νοστον μετὰ Φροῦτι βαλλέσθαι est i. q.
εμβαλλέσθαι Φροῖν, s. εὖ νῦν εἶχει, reditum mente agitare Il. l. I.
v. 297. — De formula χολος ἐμπέσθαι θυμῷ: ita incidit in ani-
mum (occupavit eum) petita ab igne vd. Il. l. II. v. 155.
et Heynius in nota. — Post λιπομένη addi debebat e so-
quenti vs. vocab. εἶος cum illo continuatissimum.

201 ἡ ἀγωγή etc. Sententia, quam vulgaris lectio: ἡ ἀγωγή
τοῦ εἶς ἀρχῆς συντεράσθαι, suppeditat; educatio, quae in eo

τα δὲ πάντα εἰς τὴν ἐναντίαν ὑπόθεσιν. Πίθου μοι· τέ-
τροφα γὰρ σε καὶ χάριτας ὀφείλεις.¹⁰¹ Καὶ ὅτι ταῦτό ἐστιν
ἐπὶ τέλει (ὁμολογίας).¹⁰²

Ἄλλ' Ἀχιλεῦ δάμασον θυμὸν μέγαν, ἔδ' ἔτι σε χρὴ
Νηλεὺς ἦτορ ἔχειν· σρεπτοὶ δὲ τε καὶ θεοὶ αὐτοί.

τῆτο τὸ σχῆμα συνιδὼν καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, ἀντισχηματίζει
ἐξ ἧς, μιμνήμενος τὴν τέχνην τῇ διδασκαλίᾳ. ἐξηγεῖται γὰρ
οὕτω·

Μὴ μοι σύγχει θυμὸν ἰδυρόμενος καὶ ἀχέων,

Ἄτρεϊδῃ ἥρωϊ φέρων χάριν. —

αὕτη μὲν ¹⁰⁴ ἐξηγήσεις τῆς τῇ Φοίνικος τέχνης· εἶτα ὁ ἀν-
τισχηματισμός·

Ἴσον ἐμοὶ βασιλεὺς, καὶ ἥμισυ μείρο τιμῆς.

τί γὰρ ἐκαῖνος τὸ τοιοῦτόν ¹⁰⁵ (τι) εἶπεν, ἢ τίνα χάριν
ἤτησεν; ἀλλ' ἐπειδὴ ¹⁰⁶ ἀνέμνησεν αὐτὸν εἰπών·

Πολλάκι ¹⁰⁷ μοι κατέδευσας ἐπὶ σῆθεσσι χιτῶνα

¹⁰⁸ Οἶνα ἀποβλύζων, ἐν νηπιέῃ ἀλεγεινῇ·

τὰς ἐν τῇ νεότητι παῖδας προέτεινεν αὐτῷ ὡς ὀφείλοντος ¹⁰⁹
χάριτας, καὶ αὐτὸς ἐσχημάτισεν εἰπών· „Ἄλλην χάριν
λαμβάνεις μείζω, μὴ ταύτην αἶται.“ ταῦτα μὲν ὁ Φοῖνιξ
σχηματίζει.

id.

„cernitur, quod ab initio (a prima inde aetate) simul fuerit
nutritus (Achilles)“ me ideo offendit, quod partim omnis
haec verborum τροφή et ἀγωγή explicatio supervacanea vide-
tur, partim non patet, quid sibi velit verbum compos. συν-
τετραφθαι. Malim locum, deletis vbb. η τροφή, e glosse-
mate enatis, ita legere: ἡ ἀγωγή καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς τετραφθαι.
Desunt quidem vbb. του ἐξ α. συντετραφθαι in cod. Cant.
Verum huius libri testimonium ad expungendam omnem
rhem ideo minime sufficit, quod ibidem seqq. quoque: ταῦτα
δε πάντα εἰς τὴν ἐναντίαν ὑπόθεσιν· Πίθου μοι· perperam deside-
rantur; unde patet, excidisse illa errore librarii, quem si-
militudo vocabulorum: συντετραφθαι et τετραφθα facile gignere
posset.

²⁰¹ ἐπὶ τέλει (ὁμολογίας). Non immerito in vulgari lect. haec
sit Sylburgius, cuius verba haec sunt: „legendum videtur
„ὁμολογεῖ, confitetur, sc. Phoenix: ut supra quoque (c. 8.
„§. 11. c. 9. §. 8. n. 126.) Dionysius tradit, Homerum, quae
„in praecedentibus dixit tectius, in sequentibus, sublato ob-
„scuritatis velo, eloqui explicatius. Potest etiam legi: καὶ
„ὅτι τοῦτό ἐστιν ἐπὶ τέλει ὁμολογία, subaudito verbo substan-
„tivo, aut passivo.“ Malim tamen equidem sequutus vesti-
gia coad in quibus, not. Hudsono, exstat: ὁμολογία τῆς ἀλη-
θινῆς ὁμολογίας, locum ita emendare: ἐπὶ τέλει ὁμολογεῖ τῇ
ἀληθινῇ ὁμολογίᾳ, (ita ut ὁμολογία ἀληθ. opponatur iis, quae
ficta et simulata proferantur),

prima inde aetate nutritur et educaverit. At haec omnia ad contrarium spectant dicentis consilium qui hoc sibi volebat): „obsequere mihi, nutrirvi enim te, de-
„besque mihi gratias“ Rem ita se habere, ipse sub finem sincere confitetur:

„Verum Achille, doma animum magnum; minime
„te oportet in misericordem esse animo; flecti utique
„solent Dii ipsi.

Quam quidem figuram intelligens Achilles, aliam ei confestim opponit, magistri artem imitatus. Explicat enim (illius figuram) haec dicens:

„Ne mihi turbes animum flens moerensque,
„Atridae heroi gratificans.“

Haec, inquam, artificii a Phoenice adhibiti explicationem continent; tum figura figurae opponitur:

„Tu mecum regna parilem sortitus honorem“

Ubi enim ille (Phoenix) tale quid dixerat, qualemve gratiam poposcerat? Verum enimvero cum Achilli haec in mentem revocaret:

„Saepe utique mihi in pectore vestem rigasti vino ex
„ore eiecto in infantia difficili“

eorum, quae infantibus accidere solent, commemorationem coram Achille obtendebat, significaturus, debere eum gratias referre; quare Achilles figura usus respondit: „accipe aliam maiorem gratiam, noli hanc petere.“ Sic figurate loquitur Phoenix.

§. 5.

203 οὐδ' ἐτι σε χρεῖ etc. vd. l. l. v. 492. sqq. Pro οὐδ' ἐτι σε χρεῖ in Homeri libris constanter leg. οὐδέ τί σε χρεῖ.

204 αὐτὴ μὲν ἐξηγήσεις etc. Cod. Cant. ἡ ἐξηγήσεις.

205 το τοιούτου τι εἶπεν. Recte vidit Sylb. delendum esse otiosum τι post τοιούτου. Verba: τι γὰρ εἶπεν propter seqq. non ad Achillem referenda puto cum latino int. qui vertit: quoniam enim ille ita responderit etc. sed ad Phoenicem. το τοιούτου = quo tale quid petierit.

206 ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνεμνήσεν etc. Pronomen αὐτὸν quod vulgo post ἀνεμνήσεν minus commode deest, e codd. addidi.

207 πολλὰ μοι etc. vd. l. l. v. 486. sq. Post οἶνου suppl. τι. νηπίῃ ἀλεγεινῇ dic. propter molestias et curas cum infantum nutritione et educatione coniunctas.

208 τὰς ἐν τῇ νεοτ. Intell. ea, quae propria esse solent νεοτῇ corpore et animo infirmæ, molesta educatoribus, quale illud ἀποβλῦζειν.

209 ὡς οφειλάντος. Codd. οφειλόντος exh.

ἰε. ²¹⁰ Ὁ δὲ γ' Αἴας ἀπλῆστατος ὢν, ²¹¹ βαθυτάτος ἐν τοῖς λόγοις πάντων ἐστίν. ἀνίσταται γὰρ ὡς ὀργιζόμενος, καὶ ἀξίων μὴκέτι μὴδὲ διαλέγεσθαι, ²¹² καὶ λέγει·

²¹³ — εἰ γὰρ καὶ δοκέει μύθοιο τελευτῇ

Τῇδὲ γ' ὁδῷ κρανεσθαι —

καὶ ἐπιτιμᾷ Ἀχιλλεῖ χαλεπώτατα καὶ πικρότατα. ὁ δὲ μάλιστα ἐν τῇ παρρησίᾳ ἱκετεύων καὶ δεόμενος καὶ βιαζόμενος ²¹⁴ Ἀχιλλεῖα, — ἕτος ἐστίν·

²¹⁵ — ὑπερόφιοι δὲ τοι βίμην

Πληθύνος ἐν Δαναῶν. —

καὶ φαίνεται γὰρ ²¹⁶ τοῖστος ἀπλῆς δὴ καὶ ἀφελής, καὶ παρρησίᾳ χρώμενος. εἶτα τῇ τέχνῃ προσχρώμενος φαίνεται μᾶλλον πεπικώς. πῶς δὴ;

²¹⁷ Αἴαν διογενὲς, Τελαμόνιε, κοίρανε λαῶν,

Πάντα τί μοι οἰδάνεσθαι κραδίη χόλῳ, ὅππότε κείνων

Μνήσομαι, ὥς μ' ἀσύφνηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν.

ἕτος

§. 15.

²¹⁰ Ὁ δὲ γ' Αἴας etc. Accuratus nunc persequitur Aiacis orationem eodem consilio, quo antea Phoenix locutus fuerat, ad Achillem habitam, Il. l. 9. v. 620—638.

²¹¹ ἀπλουστάτος καὶ scil. primo obtuitur. Vd. infra: καὶ φαίνεται γὰρ τοιούτος ἀπλῆς etc. — βαθυτάτος eum sign. qui artificio maxime recondito utitur, ut c. 8. §. 3. μεγίστη δὲ καὶ βαθυτάτη — μεθεὶς.

²¹² καὶ λέγει. Desiderantur haec in cod. Cant. possuntque omnino, salva sententia, abesse.

²¹³ οὐ γὰρ μοι etc. Il. l. 9. v. 621, sq. κρανεσθαι i. q. τελεσθαι. Quum Achilles Phoenici id responsum dedisset, unde satis clare intelligeretur, eum minime promptum paratumque esse ad obsequium Phoenici praestandum; Ajax, de exoptato rei successu plane desperans: haec, inquit, via nunquam ad finem pergenturi sumus verba facientes ad Achillem (non licebit consilium consequi)

²¹⁴ βιαζόμενος Ἀχιλλεῖα. Post Ἀχιλλεῖα excidisse videtur locus, nisi malis seq. οὕτως in οὕτως mutare.

²¹⁵ ὑπερόφιοι δὲ τοι etc. Il. l. 9. v. 636. Nefas est, ait, iustis precibus eorum, quos aedibus tuis excepisti, tanta pertinacia resistere. Constat, quantam vim habuerint illa aetate hospitalitatis iura. Vd. similem locum Il. l. 21. v. 78. sqq. — A constanti Homeri libror. lect. et vulgari quae apud rhetorem nostrum obinet script. male recedunt codd. Colb. et reg. 1. exh. ὑπερόφιοι.

²¹⁶ καὶ φαίνεται γὰρ — μᾶλλον πεπικώς. Artificium, quod rhetor Aiacis orationi inesse vult; in eo quaerit, quod, cum initio sermonum libere obiurgasset Achillem, omninoque operam dicendo frustra consumi significasset, (quae περρησια maximam orationis simplicitatem prode videtur) ea profe-

§. 15. Ajax vero, qui simplicissimus videtur, omnium maxime recondito sermonis artificio utitur. Surgit quippe velut iratus, neque amplius sermonem continuare cupiens, his verbis:

„Non enim mihi videtur sermonis exitus hac quidem via effici.“

obiurgatque Achillem admodum acerbe et aspere. Verba autem, quibus, dum libere animi sententiam eloquitur, maxime tamen supplicantem agit, rogantem et fere cogentem Achillem, haec sunt:

— „sub tecto enim tuo sumus, e coetu Danaorum.“
Talis quidem sermo simplex esse videtur artisque expers, ac liberè omnia profiteri. Adhibito tùm artificio Achillem propius ad persuasionem perduxisse videtur. Unde hoc patet? (Dicit Achilles:)

„Ajax nobilissime, (Iovis filii) Telamonie, princeps populorum, omnia fere mihi ex animo visus es dixisse; sed mihi cor tumet ira, quoties recordor, „quali iniuriâ me inter Argivos adfecerit.“

Qui

rat, quibus supplicantem potius agat, et blando alloquio alterius animum sibi conciliantem (quale est illud: *υπεροφιοι* etc.) ideoque *τεχνην* quasi velamento της *απληγης* obducatur. Num ipse poeta, dum Aiace[m] ita loquentem induceret, *τεχνην* et *απληγη* eadem subtilitate distinxerit, alia est quaestio, cui quid recte respondeatur, facile quisque sentiet. Quod orationem, quae animum indignantem et de exoptato rei successu omnino desperantem spirabat, mox alia mitior exciperet, inde potius repeti velim, quod Ajax, cum ira dicendo deferbnisset, experiendum certe putaret, quid mitiori alloquio effici posset. Malim omnino Phoenicis et Aiace orationes ita inter se comparari, ut artificium poetæ in diversa utriusque indole effingenda conspicuum intelligatur. Illic enim senem audis miti, placido, copioso sermone Achillem corvellantem, qui animum paterni, quo eum complectatur, amoris commemoratione flectere studeat; hic virum vehementiorem et acri honoris sensu praeditum, qui argumenta sub finem orationis brevioris omnino et pressioris) prolata inde potissimum peteret, quod minime deceret, talium virorum preces repudiare. — Ceterum ordo singularum enunciationum paululum turbatus videtur. Verba enim: *και φαίνεται* — *χωρήμενος* rectius exeiarent superiora: *και επιτωμα Αχιλλει* etc. — ubi de *απληγη* sermo fuerat, cum seqq. *ο δὲ μάλιστα* etc. ad *τεχνην* pertinerent.

21. *Αϊαν διεγυνης* etc. Il. l. 9. v. 640. sqq. Probatur his laudandis, Achillem verbis Aiace: *υπεροφιοι δὲ* etc. propius ad sententiam oratoris probandam adductum videri. — Pro

ἔτος ἄν ὁ λόγος δεικνυσὶν, ὅτι καὶ τῆς ἀπλότητος προσπολήσις σχήματος ἔργον ἐπιτελεῖ· ἐπεὶ καὶ ²¹⁸ αἱ τῶν χαρίτων ἀπαιτήσεις οὐκ ἄνευ τῆ ἐσχηματισθαι γίνονται. οἱ γὰρ αἰτῶντες τὰς χάριτας παρὰ τῶν αὐτῶν πεπονθότων, ἐν καιρῷ ¹¹⁹ φυλαττόμενοι τὸ ἐνεδίξουσιν, εὐτρεπῶς ἀπαιτῶσι. καὶ δεικνυσὶν ἡμῖν ὁ ποιητής, τίς μὲν ἂν ἦν ἀτέχνως ἀπαιτήσεως τρόπος, τίς δ' ἐντέχνως. ὁ Ἀχιλλεύς τῇ μητρὶ ²²⁰ λέγει·

²²¹ Πολλάκι γὰρ σέο πατὴρ ἐνὶ μεγάροισιν ἄκσσα
Εὐχομένης, ὅτ' ἔφησθα κελαίναφεί· Κρονίωνι
Οἷη ἐν ἀθανάτησιν αἰεκέα λοιγὸν ἀμύναι,
Ὅππότε μιν ξυυδῆσαι Ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι.

καὶ παραίνει τὴν διήγησιν πᾶσαν, καὶ ἐπάγει παλαιῶν αὐτῇ.

Τῶν νῦν μοι ²²² μνήσασα παρέζεο, καὶ λάβε γένων.
ταῦτα ²²³ ὑπακέει τῷ παιδί θέτις, καὶ πείθεσθαι αὐτὸν θαρβύνει, ἐπαγγέλλεται ἑ μόνον εἶναι αὐτὰ, ἀλλὰ ²²⁴ καὶ αὐτῇ (τῇ) λέξει. (λέγει).

Τέτο

εἶπω apud Homerum leg. εἰσακο. Seqq. in Homeri libris ita se habent; ὅππότε ἐκείνου μνησέσθαι, ὅς μ' ἀστυφύλον etc. Locutio, quam noster exhibet, ita est intelligenda, ut κεινῶν (subint. πραγμάτων = ἐκείνου πραγματος) indefinite dicatur, et mox accuratius explicetur verbis: ὡς μ' ἀστυφύλον etc.

²¹⁸ ἐπεὶ καὶ αἱ τῶν χαρίτων etc. Patrum necessaria erat omnis disputatio, quæ in seqq. de duplici preces faciendi ratione (simplici et artificiosa) instituitur.

²¹⁹ ἐν καιρῷ φυλαττόμενοι. ἐν καιρῷ i. q. alibi κατὰ καιρὸν s. πρὸς καιρὸν = commodo s. iusto tempore, quo tale quid facere expedit. = φυλάττεσθαι h. l. ut interdum lat. *cavere*, de eo dicitur, qui aliquid diligenter evitare scudet. Xenoph. memorabb. II, 2, 14. Aeschinis dial. 2, 12.

²²⁰ ὁ Ἀχιλλεύς τῇ μητρὶ λέγει. Achilles Briseidis ipsi ereptæ causa Agamemnoni omnibusque Achivis succensens Thetidem matrem rogat, ut Jovem precibus adeat, persuasura ei, ut Troianos adiuvando de Agamemnone et Achivis vindictam sumat. Il. I. I. v. 364—412.

²²¹ Πολλάκι γὰρ etc. Il. I. I. v. 396—399. — Quum Dii contra Jovem conspirassent, vincula ei illaturi, Thetis, Briareo in auxilium vocato, eum liberaverat. vd. Heynius in observ. ad h. l. — Pro ἀθανάτησιν in Homeri libris constanter leg. ἀθανάτοισιν. Neque est (ut bene vidit Heynius ad h. l.) quod ab hac vulg. lect. recedamus. Quamquam enim Thetis ad *Deorum* numerum pertinebat, eadem tamen similiter infra v. 503. Ζεὺ πατέρ, αἶτ, εἰ ποτε δὴ σε μετ' ἀθανάτοισιν ὄνῃσα.

²²² τῶν νῦν μοι etc. v. 407. Apud Homerum pro μοι constanter leg. μιν (αὐτον:) μοι Dativus foret commodi eodem modo abundans quo supra in vbb. ὡς μοι δαχεται κῆκος ἐκ κῆκου αἰσι

Qui sermo docet, simplicitate quoque simulanda effici id, quo figura tendat; quandoquidem ipsae gratiarum exactiones non solent absque figurae usu fieri. Nam qui gratias repetunt ab iis, quos beneficiis ornaverunt, commodo tempore a probris abstinentes, decenter id faciunt. Quenam autem sit ratio exactionis simplicis, quae artificiosae, poeta nos edocet. Achilles enim matri haec dicit:

„Saepe enim te patris in aedibus audiivi gloriantem,
„quando dicebas a Saturnio atras nubes cogente te
„solam inter immortales indignam perniciem avertis-
„se, quum colligare eum vellent alii coelestium.“

Tum omnem narrationem perorat; matremque admonens haec addit:

„His nunc illi in mentem revocatis asside, et prehen-
„de genua.“

Haec dicenti filio auscultat Thetis, suadetque ei, ut bono sit animo, et promittit, se non modo omnino illa esse dicturam, sed etiam verbis iisdem nunciaturam:

„Hæc

§. 13. et mox σοι in iis quas aeqq. *τοῦτο δὲ σοι εἰρῶσα* etc. — *λαβε γυνῶν* = *λαβε αὐτὸν ἐκ δ. κατὰ τῶν γυναικῶν*.

223. *ταῦτα ὑπακούει* etc. Pro: *κατὰ ταῦτα δ. ἐν τοῦτοις ὑπακούει τῷ παιδί*. Propriam vim voc. *ὑπακούειν*, qua de ianitoribus auscultantibus dicebatur, uberius illustrat Bachius ad Xenoph. Sympos. I, 11.

224. *ἀλλὰ καὶ αὐτὴ (τῇ) λῆξει (λέγει)*. Voc. *καὶ* post *ἀλλὰ*, quod vulgo deest, c. cod. Cant. propter antec. *οὐ μόνον* addendum curavi. Quod autem vulgo post *λῆξει* additur vb. *λέγει* ideo damnum puto, quod seqq. *τοῦτο δὲ σοι εἰρῶσα* minime sermonem continent, quo Thetis vere compellaverit Iovem (infra potius laudatum: *Ζεῦ πατὴρ* etc.) sed verba, quibus Achillem filium consolata fuerit promittendo, se precibus eius esse satisfacturam. Sin quis voc. *λέγει* ita defendendum existimet, ut antecedd. tantum (*ἐπαγγέλλεται* — *αὐτὰ*) ad promissa Achilli a Thetide data, sequentia vero: *ἀλλὰ* — *λέγει* ad verba infra allata, quibus Thetis Iovem compellaret: *Ζεῦ πατὴρ* etc. referantur; obstat tamen videbis partim ordinem verborum: *ἐπαγγέλλεται οὐ μόνον* etc. qui aperte monstret, *τὸ ἐπαγγέλλασθαι* non posse non ad omnem hanc enunciationem pertinere, partim, quas huic proxime coniuncta sint: *καὶ ταῦτα ὑποσχομένη* etc. Deleto contra voc. *λέγει* (haud dubie ex antec. *λῆξει* enato) additoque artic. *τῇ* ante *λῆξει* (qui vulgo deest), ita ut ad *λῆξει* ex antecedd. sub intelligatur *εἶναι*, sententia prodit et reliquæ orationi et nimiae rhetoris nostri subtilitati satis accommodata: promittit, se non modo universe illa Iovi nunciaturam (de quibus

Τὺτο ²²⁵ δέ σοι ἐρέσσαι ἔπος Διὶ τερπικεραύνῳ,
Εἴμ' αὐτὴ πρὸς Ὀλυμπον ἀγάννιφον, αἶ κε πίθεται,
καὶ ταῦτα ὑποσχομένη, ἐπειδὴ ἀφίκετο πρὸς τὸν Δία, τὸ
μὲν οὐκ εἰδίζαν ἀφίησι, τὸ δὲ ὑπομνήσκουσιν ἐπιμαλῶς πραγ-
ματεύεται.

²²⁶ Ζεῦ πάτερ, εἴ ποτε δὴ σε μετ' ἀθανάτοισιν ἔτι σα
ἦ ἔπει, ἢ ἔργῳ. —

τὸ μὲν ἔργον ἐκ εἴπε, τὴν δ' ἀνάμνησιν εὐπρεπῶς ἐποίησα-
το. τοῖστος ²²⁷ πῶς καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστὶ, γυμνότερος ²² μὲν
ἢ κατὰ τὴν θέτιν, εὐπρεπὴς δέ, ἐπικαλεσάμενος γὰρ τὸν
θεὸν λέγει.

²²⁹ — εἴ ποτέ τοι χερσίαντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
ἦ εἰ δὴ ποτέ τοι κατὰ πλοῖνα μῆρι ἔκχη
ταύρων ἢδ' αἰγῶν, τόδα μοι κρήνην ἐέλδωρ.

καὶ τὰ μέτρα τῶν ἐσχηματισμένων λόγων παιδεύει ἡμᾶς ὁ
Ὅμηρος, ὅτι ἐκ τῆς εὐπρεπείας ²³⁰ δεῖται, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν
χρείᾳ ²²³ συντομίας. τῶν γὰρ πάντων — χρεῖα ἐστὶν. (ὅσων
μὲν)

antea actum esset Thetidem inter et Achillem v. 394. sqq.)
sed etiam verbis iisdem adhibitis (quibus Achilles l. l. usus
fuerit.) Accidit iterum rhetori nostro, ut fere eodem modo,
quo supra in vb. κοίρανον explicando factum novimus (§ 8.)
in verbis singulis nimium argutaretur. Etenim quae Thetis
respondet: τούτο δέ σοι ἐρέσσαι ἔπος etc. minime ita com-
parata sunt, ut diserte eorundem verborum (αὐτῆς τῆς λέξεως)
usus promittatur (nisi quis iusto subtilius premat voc. ἔπος).
Ipsam autem Thetidis sermonem ea de re ad Iovem habitum
(Il. II. l. v. 493 — 510.) si quis obiter tantum perlustraverit,
facile intelliget, eam (si verba exceperis: εἰ ποτέ δὴ σε μετ'
ἀθανάτοισιν οὐκ ἔπει ἢ ἔργῳ, Cfr. v. 394, 95.) non verba
Achillis pressisse, sed primaria tantum illius sermonis capita
breviter retulisse.

²²⁵ τούτο δέ σοι etc. v. 419. 20. Pro σοι apud Homerum con-
stanter leg. Dorica forma σοί.

²²⁶ Ζεῦ πάτερ etc. v. 503. sqq. — μετὰ ut saepissime apud
Homerum i. q. sv. — Pro ἔτι σα in Homeri libris recte leg.
οὐκ ἔπει. Notio enim verbi τισιν (quod de satisfaciente et com-
pensante iniuriam illatam dicitur. vd. Heynii excursus VI. ad
l. l. Vol. IV.) hinc loco minus est accommodata. Orta vidi-
tur lectio τισιν δ' v. 508. ἀλλὰ σὺ περ μὲν τισιν etc.

²²⁷ τοιοῦτος πῶς etc. Talis fere est = idem fere dicendo agit,
ut supra de Aisce βαδύτατος ἔστιν pro: utitur maxima βαδύτητι.
— Perperam vulgo πῶς leg. Proceus fundit ad Apollinem Chry-
ses sacerdos, ut iniuriam ulciscatur ipsi ab Agamemnone il-
latam, qui filiam redempturum graviter obiurgaverat.

²²⁸ γυμνότερος μὲν — εὐπρεπὴς δέ. Recepi lectionem codd.
Cant. et Colb. θῆτιν (quam Sylburgius coniectura assecutus
fuerat) pro vulg. θῆτιν quae sensu caret. Voculae ἢ κατὰ

„Hoc autem mandatum nunciatura Iovi fulmine gaudenti ipsa vado in Olympum valde nivolum, si forte moveatur.“

Quibus promissis, cum ad Iovem pervenisset, ab exprobratione quidem abstinet, sed diligenter hoc agit, ut illa Iovi in mentem revocet:

„Jupiter pater, si unquam re vera te inter immortales iuvi, vel dicto, vel re“ —

Quanquam rem ipsam non eloquitur, decenter tamen in mentem (Iovi) revocat. Idem fere agit sacerdos, magis nude quidem, quam Thetis, attamen decenter rem exponens. Dicit quippe, ubi Deum invocat:

„si quando tibi venustum templum coronavi, vel si quando tibi pingues cremavi coxas taurorum caprarumque, hoc mihi perface votum.“

De mensura quoque orationum figuratarum Homerus nos edocet, non modo decori studium requiri, sed etiam breviter, ubi necessitas urgeat. Omnium enim figurarum usus est necessarius; at, quae necessitas dici iubet,

comparationi inserviunt, ut in Platonis Apol. c. 5. et aliis locis laud. a Vigerio de idiotismis l. Gr. T. II. ed. Herm. p. 637. — γυμνότερος esse i. e. simpliciori oratione uti dicitur Chryses (de quo usu voc. γυμνός ad orationem translato [vd. Ernestius in lex. techn. Gr. rhet. sub h. v.] quia diserte ea profert, quibus benevolentia et patrocinio Apollinis dignum se reddiderit, cum Thetis auxilium Jovi praestitum obscurius innuat, universe dicens; *εἰ ποτὲ δὴ σὰ* etc. Vulgarem lect. *εὐπρεπῶς* (quae non habet, unde pendeat) in *εὐπρεπὲς* mutandam putavi, (ut respondeat Nominativo γυμνότερος.)

229 *εἰ ποτὲ τοι* etc. Il. l. v. v. 39. sqq. — *εὐπρεπὲς* i. q. *σεφὲς*. Solebant apud vet. cum alia, quae ad cultum sacrum pertinerent, tum templa ipsa eorumque parietes coronari. vd. Heynius in observ. ad h. l. — *κατεκρη* concremabam = sacrificabam.

230 *οὐτις οὐ τῆς εὐπρεπείας* Post *οὐ* subint. *μένον*, ut in illa formula: *μή οὐτις* — *ἀλλὰ καί*, de qua vd. Vigerus l. l. T. I. ed H. p. 458.

231 *τῆς ἐν χρεῖαι συντομίας*. Int. brevis (vd. Ernesti in lex. techn. Gr. rh. sub v. *συντομὴ*) quae in necessitate adhibetur (ubi necessitas dicentem urget.)

232 *τῶν γὰρ πάντων* — *καταλείπεται*. Post *πάντων* excidisse puto *σχημάτων*; cum antec. *εσχηματισμένων λόγων* propter sequens Neutrum *ταῦτα* subintelligi nequeat. — Ad sententiam ipsam cfr. §. 5. *καὶ τηρεῖται* οὐτις ἐν κινδύνῳ οἱ σχηματισμοὶ εὐρίσκονται. — *οὐδὲν μὲν ἡ χρεία* etc. Omnis haec enunciatio obscuritate quadam premitur, cuius causa partim e lectione depravata

μὲν) ἡ χρεῖα παραδίδωσι, ταῦτα δὲ καιροῦς παραιτεῖται, διδάσκει δὲ τὸτο ἐν τοῖς Ἑρμῆ λόγοις πρὸς Πρίαμον Ὁμηρος·
 233 τὸτον γὰρ Ἑρμῆς, ὥσπερ διδάσκαλος ὢν, παιδεύει, πῶς
 χρηρὴ ἐντυχεῖν Ἀχιλλεῖ, καὶ παραδίδωσι τὰς μεθόδους τῆς
 ἱκετείας·

235 Τὴν δ' εἰσαλθὼν λάβε γένατα Πηλεΐωνος,

Καί μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος ἡυκόμοιο

Δίσσσο, καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν ὀρίνης·

καὶ πάντας τὰς ἀριθμᾶς 136 τῆς ἱκετείας παραλαμβάνει, τὸ
 γένος τῷ Ἀχιλλεύῳ, 237 πατρός, μητρός, υἱῶν. ταῦτα με-
 θῶν δὲ γέρων, οἷός τε τέχνην 238 (κατὰ) τέχνας· προσελθὼν
 γὰρ τῷ Ἀχιλλεῖ, τῷ (γενεῖ) 239 ἐπιλαμβάνεται, καὶ λέγει.

240 Μνηστὰν πατρὸς σεῖο, θεοῖς ἐπισκέλ' Ἀχιλλεῦ.

καὶ ἔτε τῷ παιδὸς μέμνηται, ἔτε τῆς μητρός, ἀλλὰ τῶν προ-
 γόνων.

vata, partim ex ipsius orationis ambiguitate quadam petenda videtur. Exemplum in seqq. allatum docet, de oratore agi, qui, etsi plura possit proferre, quae universae spectata consilii propositi ratio omnino requirere videatur, tamen ideo unum modo aut pauca eligat, quod consilio ipsius quam brevissimo temporis spatio satisfieri oporteat. Quodsi pro oson μιν, quae omnino non habent, quo referantur, scribas ὅσα μὴν (ut μὴν h. l. vices gerat praepositionis δα vd. Vigerus l. l. ed. J. H. F. I. p. 422.) omnis loci: τῶν γὰρ πάντων — παραιτεῖται sententia hoc modo constitui poterit: Omnium sane σχημάτων usus est necessarius; verum haud raro temporis ratio repudiat (quin proferantur inpedit) quae necessitas rei perficiendae tradit (requirere videtur.) Obstare quidem huic explicationi videtur, quod sub finem sectionis causa, cur Priamus plures supplicandi rationes a Mercurio ipsi traditas non adhibuerit, in ipsa χρεῖα τοῦ παιδὸς (desiderio filii) versari dicitur. Verum si sumas, scriptorem h. l. paululum ambigue esse locutum (id quod ab omni quae in his commentariis regnat, eloquutionis indole non abhorret); poterit recte voc. χρεῖα nostro loco (in vbb. ὅσα μὴν ἡ χρεῖα παραδίδωσι) ad solam rei perficiendae necessitatem per se spectatam, infra (ex §.) ad necessitatem rei quam citissime perficiendae (qua temporis ratio comprehenditur) referri. Obacurius reddidit vbb. latinus interpres: „rerum enim omnium usus: quantum autem quandoque concedit usus, tantum tempestivitas re-„quisat.“

233. ἐν τοῖς Ἑρμού λόγοις etc. Mercurius Priamum corpus Hectoris filii Achillis manu occisi ab eodem redempturum, quomodo viam sibi ad Achillis animum flectendum parare debeat, docet, Il l. 24. v. 460 — 467.

234 πῶς χρηρὴ ἐντυχεῖν etc. Male in edd. Ald. Steph. et Cod. Cant. εὐτυχεῖν leg. — εὐτυγχάνειν τινι saepe dicuntur, qui aliquem adeunt, de re quadam cum eo acturi, ut Ael. varr. hist. l. 21.

iubet, ea (interdum) temporis ratio repudiat. Docet id Homerus oratione Mercurii ad Priamum habita. Hunc enim Mercurius. magistri instar, edocet, quomodo Achillem precibus adire debeat, ac plures tradit supplicandi rationes:

„Tu vero ingressus prehende genua [Pelei] filii, eumque per patrem et matrem, coma pulcra ornatam, filiumque supplex ora, ut ei animum commoveas.“

percipitque (Priamus) omnes supplicandi rationes quae ad familiam Achillis, patrem, matrem, filium pertinerent. Quibus perspectis, senex artem ex arte cognovit. Accedit enim ad Achillem, et, genua amplexus haec dicit:

„Recordare patris tui, Diis similis Achilles.“

et neque filii, neque matris, sed maiorum tantum mentionio-

235 τὴν δ' εἰσελθὼν etc. τὴν forma Dorica pro: σὺ. συνορῖναι θυμὸν = animum commovere, flectere.

236 ἀριθμοὺς τῆς ἰκτετασίας ἀριθμοὶ h. l. singulas rei partes significat, quo sensu hand raro lat. numeri adhibetur (ubi aliquid omnibus numeris absolutum dicitur.). Simil. infra c. 11. §. ult. γίνεσθαι δὲ τοῦτο ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, οἷς εἰκομέν, τοῖς ἑπτά. αἰτὰ ἡ γυνὴ μετρώ καὶ ἀσφαλὲα ἐπὶ τῶν τριῶν ἀριθμῶν. — παραλαμβάνει scil. Priamus. Voc παραλαμβάνειν solet de iis dici, quibus aliquid traditur, inprimis ita, ut τῷ παραδιδέναι opponatur, Cfr. Krausii nota ad Pauli epist. I. ad Corinth. c. 11. v. 2 et 23.

237 τὸ γένος τοῦ Ἀχιλλεύς etc. Non video, quid sibi velint Genitivi πατρός, μητρός, υἱοῦ. Scribendum puto casu Accusativo; πατέρα, μητέρα, υἱόν, ita ut haec vbb. pariter quam τὸ γένος παραλαμβάνει pendeant. τὸ γένος explicari additis: πατέρα etc. docent versus Homericici antea allati.

238 τέχνην (κατὰ) τέχνας. Quum praepos κατὰ h. l. vix intelligi queat malim (suadente Cl. Hermann) τέχνην ἐκ τέχναις, ut sententia prodeat a latino int. expressa: „artem ex arte cognovit“ i. e. ex iis, quibus Mercurius eum uti iusserat, artificii, eam potissimum cognovit artem, quae sibi nunc maxime esset adhibenda (unius patris mentionem fieri debere.)

239 τοῦ γένειον. Recte vidit Stephanus, vulg. lect. γένειον (barbae s. menti) ferri non posse, scribendumque γόνυ, s. γόνυ, ut apud Homerum Il. 1. 24. v. 465. et 478.

240 μνησκι πατρός etc. Il. 1. 1. v. 486. — Omnis Priami oratio cum egregie sit ad animum movendum composita, frequens eius mentio iniecta est a rhetoribus antiquis, saepiusque eiusdem argumenti tractatio discentibus commendata. Vd. Quinctil. institt. oratt. l. X. c. 1. §. 49. III, c. 8. §. 53. Cfr. Heynii observv. ad h. l. (T. VIII.)

γόνων. τὴν πολλὴν γὰρ χορηγίαν ²⁴¹ παρέλιπε (ἐπὶ) τῇ
 χρεΐα τῆ παιδός.

15. ²⁴² Οὐκὲν ὑπολείπεται ἡμῖν ἐκείνος ὁ λόγος, ὅτι
 Ὁμηρος ἐπενόησεν ἐσχηματισμένον λόγον δι' εἰκόνας, ἵνα
 μὴνύσῃ μὲν, ὃ βέλεται, ²⁴³ τὸ δ' εὐπρεπὲς πρὸς τὴν ἐπιτί-
 μῃσιν (ἀναλάβῃ), εἰκόνι τὸν λόγον διαπεράνας. καὶ οἱ πολ-
 λοι ἀγνοῶσι τὴν εἰκόνα. ἔστι δὲ ἡ εἰκὼν ἐν Ὀδυσσέως λό-
 γῳ. ἐξάγει τὰς Ἑλλήνας ὁ Ἀχιλλεύς, ἀρμημένους σφόδρα
 ἐπὶ τῷ Πατρόκλῃ θανάτῳ. Ὀδυσσεὺς ἀξιοῖ αὐτὰς πρότε-
 ρον φαγεῖν, καὶ ἔτιωξ ἐξελθεῖν. καὶ ἐπιτιμᾷ τῷ Ἀχιλλεῖ,
 ὅτι προκετῶς ²⁴⁴ ταῦτα βέλεται. καὶ λέγει ²⁴⁵ τὴν ἀρχὴν
 τῆς παραινέσεως τὴν αἰτίαν, εἰτα τὴν παρακίνεσιν ἀδιανοή-
 τως. ²⁴⁶ ἢ εἰπάτω τις, τί βέλεται τὸ.

Kraus-

²⁴¹ τὴν πολλὴν γὰρ χορηγίαν etc. Voc. χορηγία, quod proprie
 provinciam eorum notabat, qui choros et scenicos et alios in-
 struendos et adornandos curarent, itemque de ipsis sumiti-
 bus eo consilio erogandis dicebatur (Vd. Cl. Wolfius in pro-
 legomm. ad Demosthenis orat. contra Leptinen p. 89. sqq.)
 apud rhetores haud raro ad dicendi materiem unde compona-
 tur et adornetur oratio transfertur. Vd. infra c. 11. §. 3. το
 γὰρ πρᾶγμα οικίαν ὑλὴν εἰς χορηγίαν παρέχει. Eodem modo ver-
 bum χορηγίαν (subministrare dic. materiem) leg. in libro Dio-
 nyssi: τῶν ἀρχαίων κρείσσις c. 1. p. 415. ed. Reisk. T. V. ἐπὶ δὲ τοῖς
 τῶν παλαίων ἐντυγχάνειν συγγραμμασιν, ἢ ἐνταυθὲν μὴ μόνον τῆς
 υποθέσεως τὴν ὑλὴν ἀλλὰ καὶ τὸν τῶν ἰδιωμάτων ζῆλον χερσὶ γῆ-
 ρωμεν. Cfr. Irmischius ad Herod. l. 1. c. 6 §. 9. p. 202. (Vol. I.)
 Unde patet h. l. τὴν πολλὴν χορηγίαν esse i. q. τα πολλά, α κα-
 χορηγημένος ἦν. — Post παρέλιπε haud dubie excidit praepos.
 ἐπὶ (causam significans.)

§. 16.

²⁴² Quaeri omnino posse, num disputationem hac §. 16. de no-
 να λόγων ἐσχημ. specie ab Homero inventa institutam ad eun-
 dem auctorem referre liceat, cui §. proxime praecedentes de-
 beamus, in prolegomenis significavimus.

²⁴³ το δ' εὐπρεπὲς — διαπεράνας. In vulgari loci lectione: τὸ
 δὲ εὐπρεπὲς πρὸς τὴν ἐπιτίμῃσιν, ἀλλ' εἰκόνι τὸν λόγον διαπεράνας,
 facile quemvis lectorem hoc offendit, quod partim sententia
 post ἐπιτίμῃσιν sit suspensa, partim praep. ἀλλὰ ab hoc loco
 plane aliena (cum vbb. ἀλλ' εἰκόνι τὸν λόγον διαπεράνας) mini-
 me aliquid contineant, quod antecedentibus opponatur, sed
 rationem, qua decorum reprehensionem iungatur, uberius ex-
 plicent.) Tolluntur haec difficultates, si elegantem loci cemen-
 dat. a Cl. Hermanno mihi suppeditatam amplectaris: τὸ δ' εὐ-
 πρεπὲς πρὸς τὴν ἐπιτίμῃσιν ἀναλάβῃ, εἰκόνι τὸν λόγον διαπεράνας.
 — εἰκὼν innuit comparisonem pugnae cum messe, de qua
 mox videbimus.

²⁴⁴ ὅτι προκετῶς etc. Formulae: προκετῶς βουλευσάμενος τοῖς τοῖς
 et magno studio, et temere, in consideranter aliquid agentis appe-
 tentem significant. Xenophonis Hiero c. 7. §. 1. Κυρίως 1, 3, 7.

tionem inicit. Nolebat enim copiosa dicendi materia ipsi suppeditata uti, filium summpere desiderans.

§. 16. Restat, ut hoc moneamus, excogitasse Homerum orationem figuratam, quae imagine uteretur, ut significaret quidem, quae dicendo exprimere vellet, sed decorum reprehensioni iungeret, imagine sermonem perficiens. At permultos latet imaginis ratio. Exstat illa in Ulyssis oratione. Etenim Achilles Graecos in aciem educit, qui propter Patrocli mortem magno impetu ad bellum ferrebantur. Ulysses vero eosdem prius cibum capere vult, ac tum demum in aciem prodire; reprehenditque Achillem, qui nimis festinanter id fieri velit. Et initio quidem causam, cur admoniturus sit Achillem, commemorat, tum paulo obscurius ipsam admonitionem subiungit. Quid enim, quaeso, est, quo spectent verba:

„Prae-

345 καὶ λαγνὴ τὴν ἀρχὴν etc. Ad τὴν ἀρχὴν subint. κατὰ (initio sermonis.) Quanquam enim Zeunius ad Vigerum (T. I. ed. H. p. 81.) Vigerum taxat, qui dixerit, τὴν ἀρχὴν interdum significare initio, eum omnibus locis, ubi occurrat, salva orationis serie, possit prorsus, omnino, verti; nostro tamen loco non video, quomodo sensus formulae aliter constitui queat. Nolim omnino tam certo pronunciare, nunquam hoc sensu dici τὴν ἀρχὴν. Neque enim usui vocab. ἀρχὴ ullo modo repugnat, neque desunt loca, ubi eodem iure initio vertere liceat, quo Zeunius necessario per: omnino, s. prorsus, reddendum existimat, etsi facile largiar, frequentius dici sensu posteriori. Talis est Xenophontis locus anab. I. 7. a Vigero laud. χαλεπώτερον, ἐκ πλουσίου πένητα γενέσθαι, ἢ ἀρχὴν μὴ πλευθεῖν, καὶ λυπηρότερον ἐκ βασιλέως ἰδιώτην Φανῆναι, ἢ ἀρχὴν μὴ βασιλεύσαι, ubi oppositionis leges egregie servantur, si verba hoc modo interpreteris: „difficilius est (magis acerbum) si quis olim dives inops reddatur, quam si initio (olim, in priori vitae parte) non fuerit dives; accerbius est, si quis olim princeps homo privatus fiat, quam si initio non fuerit princeps.“

Genit. τῆς παραίσεως pendet a seq. τὴν αἰτίαν, cui mox opponitur ipsa παραίσις; quapropter nolui latinum interpr. sequi ita vertentem: „causamque subiicit, ut hortatione principium, hortaturque deinde subobscur.“ — Exponit orator in prooemio causam, cur ipse Achillem (fortiorem quidem, sed prudentia Ulyssi cedentem) admonere constituerit. Laudanda sane prudentia Ulyssis, qui, priusquam enūnciat, quae Achillem forsitan offendere possint, verbis: κρείστων εἰς ἐμεῖον etc. animum eius sibi conciliat.

346 ἀδιαγοητῶς. ἀδιανοητὰ testo Quintiliano I. VIII. c. 2. s. 20. dicc. quae verbis aperta oculos sensus habent, ἀδιανοητῶς Achillem

- 247 Κρείσσων εἰς ἑμᾶθεν, καὶ Φέρτερος ἐκ ὀλίγον περ
 Ἐγχεί· ἐγὼ δέ κε σείο νοήματί γε προβαλομένην.
 Πολλὸν ἔπει πρότερος γενόμεν, καὶ πλεονα οἶδα.
 ἦδη τὰ προοίμια τῆς ἐπιτιμήσεως, ὥσπερ καὶ τὸ
 248 Μηδ' ἔτως, ἀγαθός περ εἶν, θεοεικέλ' Ἀχιλλεῦ,
 Κλέπτε νόω, ἔπει οὐ παραλεύσσαι ἐδέ με πείσης.
 εἴτ' εἰπὼν τῆς γνώμης τὴν ἀρχὴν, ἐπάγει·
 249 Τῷ τοι ἐπιτήλτω κραδίη μύθοισιν ἐμοῖσιν.
 Αἴψά τι φυλόπιδος πέλεται κόρος ἀνθρώποισιν,
 Ἦς τε πλείησιν μὲν καλὰ μὴν χθονὶ χαλκὸς ἔχουσιν.
 Ἄμητος δ' ὀλίγισος, ἐπὴν κλίνῃσι τάλαντα
 Ζεὺς, ὃς τ' ἀνθρώπων ταμὴς πολέμοιο τέτυκται.

καὶ

admonet Ulysses, dum imagine involutam enunciat sententiam. ἡ εἰπατο τις, sc. si quis aliter indicaverit.

- 147 κρείσσων εἰς etc. legitur Ulyssis oratio Il. l. 19. v. 215—237.
 — Pro γε post νοήματι in editt. Homeri et codd. plurr. leg. κεν aut κε. Utrumque haud dubie ex antec. εγω δε κε enatum. Pauci codd. Hom. veram tenent lect. γε. Vd. Heyn. in observn. ad h.l. (Vol. VII.) — προβαλλεσθαι i. q. alibi προβαλλειν (proprie de iis dictum, qui citius quam alii iaculando scopum attingant) = superare, praestare. Il. l. 23. v. 572. 639. — Quod vulgo apud rhetorem nostrum itemque in Homeri edit. Rom. post προβαλομένην interpungitur, non placet. Tenenda potius vulgaris ratio in Homeri libris servata (ut semicolon post πολλων collocetur) loquendi usui, qui voc. ante principio ponere solet, accommodatior. Nihili est Grammaticorum quorundam observatio, indecore Ulyssem ita loqui existimantium: προβαλομένην πολλων. Concesserat enim, se bellica virtute omnino Achilli cedere.

- 248 μηδ' οὐτως etc. Agamemnon, cum pro Chryseide patri reddenda aliud maius praemium ab Achivis sibi concedi voluisset, Achilles (Il. l. 1. v. 121—129.) id non prius commode fieri posse monuerat, quam Troia fuerit expugnata. His respondet Agamemnon v. 131. sqq. se, nisi mox acciperit praemium, alii cuidam principum ipsius praemium esse erepturum (μηδ' οὐτως, ἀγαθός etc.) — ἀγαθός περ εἶν scil. κατανοῶν, i. q. Φρονιμός Form. κλέπτε per se spect. duplici modo intelligi potest, prouti vocabulo κλέπτειν vel circumvenienti notionem tribuas (noli me defraudare, s. vana spe muneris iusti aliquando recuperandi adducere ut Chryseidem dimittam) vel animo aliquid clam agendi (noli talia reputare, animo machinari, qualia antea dixisti.) Malim h. l. posteriorem rationem sequi ob add. νόω. — παραρχεσθαι proprie est: cursu aliquem superare, unde universa duc. superandi notio h. l. ad eum translata, qui prudentia aliquem vincit, et astutia minus cautum fallit. — Pro πείσης in Homeri libris recte constanter leg. πείσεις.

- 249 τῷ τοι ἐπιτήλτω etc. Continuatur Ulyssis oratio Il. l. 19. v. 220. sqq. ἐπιτήλτω = τλήτω ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς μύθοις, constans

„Praestantior es me, et haud parum quidem fortior
 „hasta; ego vero te prudentia utique superaverim;
 „multo enim prius natus sum, et plura cognovi.

His continetur initium increpationis, pariter quam illis:

„Ne talia animo machineris, quamvis sis sollers, Deo
 „similis Achilles; non enim antevertes me astutia,
 „nec mihi persuadebis.“

Tum initio sententiae prolato haec subiungit:

„Itaque acquiescat animus tuus in verbis meis. Con-
 „festim defatigantur homines pugna, cuius plurimam
 „quidem stipulam in terram aes fudit, messis vero
 „restat perexigua, quando Iupiter lances inclinat, qui
 „hominum belli existit arbiter.

Quae

sit et patiens animus tunc ad audienda ea, quae dicturus sum
 (noli indignari.) — *Αἰψα τὰ Φυλεπιδος* etc. Satietas pugnae
 existit hominibus (*πλεται* i. q. *γίνεται*) occupat eos, = vi-
 res defatigantur, (subint. nisi cibo potuque se recreaverint.)
 — *ἥς τὰ* — *ἡς*, s. *ἐν ἡ*. Tempus, quo maxima pars
 pugnantium cecidit, ita ut pauci supersint salvi et integri,
 cum messe ferè peracta (abscissa maiori parte calamorum)
 comparatur, vd. Il. l. 11, v. 67. sqq. *αμῆτος δ' ὀλιγίστος* dic.
 exigua messeis, exigua, quae restat, pars calamorum falce
 metenda. Verbis: *εἴην κλινῆσι τάλαντα* etc lucem adfundit lo-
 cus Il. l. 8. v. 69. sqq. ubi Iupiter pugnae arbiter, utriusque
 pugnantium partis sortes fatales gemina lance pensitare dicitur,
 ita ut deprimitur ea, cui imposuerit sortes fatales par-
 tis vincendae, surgat altera. Inde h. l. tempus, quo Troia-
 ni pugnae, qui hucusque rem suam contra Graecos bene
 et feliciter gesserant, fugam circumspiciunt, hoc modò descri-
 bitur: Iupiter inclinat (*κλίνει*) lances. Sententia omnis lo-
 ci duplici modo constitui potest, ita ut vel verba: *εἴην κλι-
 νῆσι τάλαντα* proxime praecedentibus iungantur, quasi expli-
 cationem nova imagine indutam contineant *οἷσις*: *ἥς τὰ* —
αμῆτος δ' ὀλιγίστος, (hoc sensu: quasi vires cibo potuque fue-
 rint recreatae, contestim defatigantur homines pugna, in
 qua maxima quasi calamorum pars falce abscissa est, et exi-
 gua messis, (exigua hostium pars caedenda,) restat, quando
 scilicet Iupiter hostium lancem deprimit, ut in fugam illi con-
 vertantur = vires mox deerunt inpransis ad instandum vic-
 tis hostibus, quos belli fortuna deserit); vel verba: *εἴην κλι-
 νῆσι τάλαντα* etc. eodem sensu ad superiora: *αἰψα τὰ* — *αὐθρῶ-
 ποιιν* propius referantur, interposita autem: *ἥς τὰ πλείστην*
 — *ὀλιγίστος* non ad pugnam nunc instantem pertineant, sed
 ea significant, quae Graeci hucusque a Troianis perpassi fue-
 rint, et in vac. *Φυλεπιδος* expl. non tam unius pugnae quam
 universa belli notio spectetur. Posteriores explicationem
 rhetori nostro praeplacuisse docent, quae mox de hoc loco
 disserit. Dicit enim, inesse acerbam reprehensionem (*πικρὰν*)

S

Τὴτο ²²⁵ δέ σοι ἐρέσῃ εἶπος Διὶ τερπικραυόνῃ,
 Εἴμ' αὐτῇ πρὸς Ὀλυμπον ἀγάννιφον, αἶ κε πίθῃται,
 καὶ ταῦτα ὑποσχομένη, ἐπειδὴ ἀφίκετο πρὸς τὸν Δία, τὸ
 μὲν ὀνειδίζειν ἀφίησι, τὸ δὲ ὑπομιμνήσκαι ἐπιμαλῶς πραγ-
 ματεύεται.

²²⁶ Ζεῦ πάτερ, εἰ ποτε δὴ σε μετ' ἀθανάτοισιν ἔτισα

Ἦ ἔπει, ἢ ἔργῳ. —

τὸ μὲν ἔργον ἐκ εἶπε, τὴν δ' ἀνάμνησιν εὐπρεπῶς ἐποιήσα-
 το. τοιοῦτος ²²⁷ πῶς καὶ ὁ ἱερεύς ἐστι, γυμνότερος ²² μὲν
 ἢ κατὰ τὴν θέτιν, εὐπρεπῆς δέ, ἐπιμαλῶς μὲν γὰρ τὸν
 θεὸν λέγει.

²²⁹ — εἰ ποτέ τοι χρείαντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,

Ἦ εἰ δὴ ποτέ τοι κατὰ πλοῖα μῆρι δῆρα

Ταύρων ἢδ' αἰγῶν, τόδα μοι κρήνην ἐέλδωρ.

καὶ τὰ μέτρα τῶν ἐσχηματισμένων λόγων παιδεύει ἡμᾶς ὁ
 Ὀμηρος, ὅτι ἐκ τῆς εὐπρεπείας ²³⁰ δεῖται, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν
 χρεῖα ²³ συντομίας. τῶν γὰρ πάντων — χρεῖα ἐστίν· (ὅσων
 μὲν.)

antea actum esset Thetidem inter et Achillem v. 394. sqq.)
 sed etiam verbis iisdem adhibitis (quibus Achilles l. l. usus
 fuerit.) Accidit iterum rhetori nostro, ut fere eodem modo,
 quo supra in vb. κοίρανων explicando factum novimus (§ 8.)
 in verbis singulis nimium argutaretur. Etenim quae Thetis
 respondet: τούτο δὲ σοι ἐρέσῃ εἶπος etc. minime ita com-
 parata sunt, ut discrete eorundem verborum (αὐτῆς τῆς λέξεως)
 usus promittatur (nisi quis iusto subtilius premat voc. εἶπος).
 Ipsum autem Thetidis sermonem ea de re ad Iovem habitum
 (Il. II. 1. v. 493—510.) si quis obiter tantum perlustraverit,
 facile intelliget, eam (si verba exceperis: εἰ ποτε δὴ σε μετ'
 ἀθανάτοισιν οἴκησα ἢ ἔπει ἢ ἔργῳ, Cfr. v. 394, 95.) non verba
 Achillis pressisse, sed primaria tantum, illius sermonis capita
 breviter retulisse.

²²⁵ τούτο δὲ σοι etc. v. 419. 20. Pro σοι apud Homerum con-
 stanter leg. Dorica forma σοί.

²²⁶ Ζεῦ πάτερ etc. v. 503. sqq. — μετ' ut saepissime apud
 Homerum i. q. sv. — Pro ἐτισα in Homeri libris recte leg.
 οἴκησα. Notio enim verbi τιαν (quod de satisfaciente et com-
 pensante iniuriam illatam dio. vd. Heynii excursus VI. ad
 l. I. Vol. IV.) haec loco minus est accommodata. Orta vide-
 tur lectio ἐτισα d. v. 508. ἀλλὰ σὺ περ μιν τίσειν etc.

²²⁷ τοιοῦτος πῶς etc. Talis fere est = idem fere dicendo agit,
 ut supra de Aiaxε βαθυτάτος ἐστίν pro: utitur maxima βαθυτητι.
 — Perperaru vulgo πῶς leg. Proces fundit ad Apollinem Chry-
 ses sacerdos, ut iniuriam ulciscatur ipsi ab Agamemnone il-
 latam, qui filiam redempturum graviter obiurgaverat.

²²⁸ γυμνότερος μὲν — εὐπρεπῆς δέ. Recepi lectionem codd.
 Cant. et Colb θέτιν (quam Sylburgius coniectura asecutus
 fuerat) pro vulg. θίσιν quae sensu caret. Voculae ἢ κατὰ

„Hoc autem mandatum nunciatura Iovi fulmine gaudenti ipsa vado in Olympum valde nivosum, si forte moveatur.“

Quibus promissis, cum ad Iovem pervenisset, ab exprobratione quidem abstinet, sed diligenter hoc agit, ut illa Iovi in mentem revocet:

„Jupiter pater, si unquam re vera te inter immortales iuvi, vel dicto, vel re“ —

Quanquam rem ipsam non eloquitur, decenter tamen in mentem (Iovi) revocat. Idem fere agit sacerdos, magis nude quidem, quam Thetis, attamen decenter rem exponens. Dicit quippe, ubi Deum invocat:

„si quando tibi venustum templum coronavi, vel si quando tibi pingues cremavi coxas taurorum caprarumque, hoc mihi perfice votum.“

De mensura quoque orationum figuratarum Homerus nos edocet, non modo decori studium requiri, sed etiam breviter, ubi necessitas urgeat. Omnium enim figurarum usus est necessarius; at, quae necessitas dici iubet,

comparationi intersunt, ut in Platonis Apol. c. 5. et aliis locis laudd. a Vigero de idiotismis l. Gr. T. II. ed. Herm. p. 637. — γυμνότερος esse i. e. simpliciori oratione uti dicitur Chryses (de quo usu voc. γυμνός ad orationem translato [vd. Ernestius in lex. techn. Gr. rhet. sub h. v.] quia diserte ea profert, quibus benevolentia et patrocinio Apollinis dignum se reddiderit, cum Thetis auxilium Iovi praestitum obscurius innuat, universe dicens; *εἰ ποτε θεῶν* etc. Vulgarem lect. εὐπρεπῶς (quae non habet, unde pendeat) in εὐπρεπῆς mutandam putavi, (ut respondeat Nominativo γυμνότερος.)

229 *εἰ ποτε τοι* etc. Il. l. i. v. 39. sqq. — *επιρραβεῖν* i. q. *σεβασθῆναι*. Solebant apud vet. cum aliis, quae ad cultum sacrum pertinerent, tum templa ipsa eorumque parietes coronari. vd. Heynius in observ. ad h. l. — *κατενικα* concremabam = sacrificabam.

230 *εἰ οὐ τῆς εὐπρεπείας* Post *οὐ* subint. *μένον*, ut in illa formula: *μη οὔτι* — *ἀλλὰ καί*, de qua vd. Vigerus l. l. T. I. ed. H. p. 458.

231 *τῆς ἐν ἤρεσι συντομίας*. Int. brevitatis (vd. Ernesti in lex. techn. Gr. rh. sub v. *συντομὴ*) quae in necessitate adhibetur (ubi necessitas dicentem urget.)

232 *τῶν γὰρ πάντων* — *παράκειται*. Post *πάντων* excidisse puto *σχημάτων*; cum antec. *εσχηματισμένων λόγων* propter sequens Neutrum *ταῦτα* subiutelligi nequeat. — Ad sententiam ipsam cfr. §. 5. *καὶ τηρεῖται* οὔτι ἐν κινδύνοις οἱ σχηματισμοὶ εὐρισκονται. — *ὅσων μὲν ἡ ἤρεσι* etc. Omnis haec enunciatio obscuritate quadam praeiungitur, cuius causa partim electione deprae-

μὲν) ἡ χρεῖα παραδίδωσι, ταῦτα ὁ καιρὸς παραιτεῖται, διδάσκει δὲ τὸτο ἐν τοῖς Ἑρμῆ λόγοις πρὸς Πρίαμον Ὁμηρος²³³ τῶτον γὰρ Ἑρμῆς, ὥσπερ διδάσκαλος ὢν, παιδεύει, πῶς χρὴ ἐντυχεῖν Ἀχιλλεῖ, καὶ παραδίδωσι τὰς μεθόδους τῆς ἱκετείας.

²³⁵ Τύνη δ' εἰσελθὼν λάβε γένατα Πηλεΐωνος,
Καὶ μιν ὑπὲρ πατρός καὶ μητέρος ἡνιόμοιο
Δίσσω, καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν ὀρίνης.

καὶ πάντας τὰς ἀριθμῶς ¹³⁶ τῆς ἱκετείας παραλαμβάνει, τὸ γένος τῶ Ἀχιλλεύως, ²³⁷ πατρός, μητρός, υἱῶ. ταῦτα μνησθὼν ὁ γέρων, οἷδε τέχνην ²³⁸ (κατὰ) τέχνας προσελθὼν γὰρ τῷ Ἀχιλλεῖ, τῶ (γενεῖ) ²³⁹ ἐπιλαμβάνεται, καὶ λέγει.

²⁴⁰ Μνησται πατρός σεῖο, θεοῖς ἐπισκέλ' Ἀχιλλεῦ.

καὶ ἔτε τῶ παιδὸς μέμνηται, ἔτε τῆς μητρός, ἀλλὰ τῶν προγόνων.

vata, partim ex ipsius orationis ambiguitate quadam petenda videtur. Exemplum in seqq. allatum docet, de oratore agi, qui, etsi plura possit proferre, quae universae spectata consilii propositi ratio omnino requirere videatur, tamen ideo unum modo aut pauca eligit, quod consilio ipsius quam brevissimo temporis spatio satisfieri oporteat. Quodsi pro eorum μιν, quae omnino non habent, quo referantur, scribas ὅσα μὴν (ut μὴν h. l. vices gerat praepositionis δὲ vd. Vigerus l. l. ed.) H. T. I. p. 422, omnis loci: τῶν γὰρ πάντων — παραιτεῖται sententia hoc modo constitui poterit: Omnium sane ὁ σχηματῶν usus est necessarius; verum haud raro temporis ratio repudiat (quin preferantur impedit) quae necessitas rei perficiendae tradit (requirere videtur.) Obstare quidem huic explicationi videtur, quod sub finem sectionis causa, cur Priamus plures supplicandi rationes a Mercurio ipsi traditas non adhibuerit, in ipsa χρεῖα τοῦ παιδὸς (desiderio filii) versari dicitur. Verum si sumas, scriptorem h. l. paullulum ambiguae esse locutum (id quod ab omni quae in his commentariis regnat, eloquutionis indole non abhorret); poterit recte voc. χρεῖα nostro loco (in vbb. ὅσα μὴν ἡ χρεῖα παραδίδωσι) ad solam rei perficiendae necessitatem per se spectatam, infra (ex §.) ad necessitatem rei quam citissime perficiendae (qua temporis ratio comprehenditur) referri. Obscurius reddidit vbb. latinus interpres: „rerum enim omnium usus: quantum autem quandoque concedit usus, tantum tempestivitas re-„gusat.“

²³³ ἐν τοῖς Ἑρμού λόγοις etc. Mercurius Priamum corpus Hectoris filii Achillis manu occisi ab eodem redempturum, quomodo viam sibi ad Achillis animum flectendum parare debeat, edocet, Il. l. 24. v. 460 - 467.

²³⁴ πῶς χρὴ ἐντυχεῖν etc. Male in edd. Ald. Steph. et Cod. Cant. ἐντυχεῖν leg. — ἐντυγχάνειν τινι saepe dicuntur, qui aliquid adeunt, de re quadam cum eo acturi, ut Ael. varr. hist. l. 21.

iubet, ea (interdum) temporis ratio repudiat. Docet id Homerus oratione Mercurii ad Priamum habita. Hunc enim Mercurius. magistri instar, edocet, quomodo Achillem precibus adire debeat, ac plures tradit supplicandi rationes:

„Tu vero ingressus prehende genua [Pelei] filii, eumque per patrem et matrem, coma pulcra ornatam, filiumque supplex ora, ut ei animum commoveas.“

percipitque (Priamus) omnes supplicandi rationes quae ad familiam Achillis, patrem, matrem, filium pertinerent. Quibus perspectis, senex artem ex arte cognovit. Accedit enim ad Achillem, et, genua amplexus haec dicit:

„Recordare patris tui, Diis similis Achilles.“

et neque filii, neque matris, sed maiorum tantum mentione-

235 τυνη δ' εισελθων etc. τυνη forma Dorica pro: συ. συνορνειν θυμον = animum commovere, flectere.

236 αριθμοῦς της οικείας. αριθμοί h. l. singulas rei partes significat, quo sensu hand raro lat. numeri adhibetur (ubi aliquid omnibus numeris absolutum dicitur.). Simil. infra c. ii. §. ult. γίνεται δε τούτο εν τοις αριθμοῖς, οἱς εἰκομεν, τοις ἑπτα. εἴτα η γυνή μετρω καὶ ἀσφαλεία ἐπὶ τῶν τριῶν ἀριθμῶν. — παραλαμβάνει scil. Priamus. Voc παραλαμβάνειν solet de iis dici, quibus aliquid traditur, inprimis ita, ut τῷ παραδιδεναι opponatur, Cfr. Krausii nota ad Pauli epist. I. ad Corinth. c. II. v. 2 et 23.

237 το γένος του Ἀχιλλεύς etc. Non video, quid sibi velint Genitivi πατρός, μητρός, υἱόν. Scribendum puto casu Accusativo; πατέρα, μητέρα, υἱόν, ita ut haec vbb. pariter quam το γένος παραλαμβάνει pendant. το γένος explicari additis: πατέρα etc docent versus Homericici antea allati.

238 τέχνην (κατὰ) τέχνας. Quum praepos κατὰ h. l. vix intelligi queat malim (suadente Cl. Hermann) τέχνην ἐν τέχναις, ut sententia prodeat a latino int. expressa: „artem ex arte cognovit“ i. e. ex iis, quibus Mercurius eum uti iusserat, artificijs, eam potissimum cognovit artem, quae sibi nunc maxime esset adhibenda (unius patris mentionem fieri debere.)

239 του γένειου. Recte vidit Stephanus, vulg. lect. γένειου (barbae s. menti) ferri non posse, scribendumque γένους s. γονάτων, ut apud Homerum Il. I. 24. v. 465. et 478.

240 μνησθαι πατρός etc. Il. I. l. v. 485. — Omnis Priami oratio cum egregie sit ad animum movendum composita, frequens eius mentio iniecta est a rhetoribus antiquis, saepiusque eiusdem argumenti tractatio discentibus commendata. Vd. Quintil. inatitt. oratt. l. X. c. 1. §. 49. III, c. 8. §. 53. Cfr. Heynii observv. ad h. l. (T. VIII.)

γόνων. τὴν πολλὴν γὰρ χορηγίαν ²⁴¹ παρέλιπε (ἐπὶ) τῇ
χρεῖα τῷ παιδός.

15. ²⁴² Οὐκὲν ὑπολείπεται ἡμῖν ἐκείνος ὁ λόγος, ὅτι
"Ὁμηρος ἐπενόησεν ἐσχηματισμένον λόγον δι' εἰκόνος, ἵνα
μηνύσῃ μὲν, ὃ βάλεται, ²⁴³ τὸ δ' εὐκρετὲς πρὸς τὴν ἐπιτί-
μῃσιν (ἀναλάβῃ), εἰκόνι τὸν λόγον διαπεράνας. καὶ οἱ πολ-
λοὶ ἀγνοῶσι τὴν εἰκόνα. ἔστι δὲ ἡ εἰκὼν ἐν Ὀδυσσέως λό-
γῳ. ἐξάγει τὰς Ἑλλήνας ὁ Ἀχιλλεύς, ὠρμημένους σφόδρα
ἐπὶ τῷ Πατρόκλῃ θανάτῳ. Ὀδυσσεύς ἀξιοῖ αὐτὰς πρότε-
ρον φαγεῖν, καὶ ἔτιως ἐξελθεῖν· καὶ ἐπιτιμᾷ τῷ Ἀχιλλεῖ,
ὅτι προπετῶς ²⁴⁴ ταῦτα βάλεται· καὶ λέγει ²⁴⁵ τὴν ἀρχὴν
τῆς παραίνεσεως τὴν αἰτίαν, εἴτα τὴν παραίνεσιν ἀδιανοή-
τως. ²⁴⁶ ἢ εἰκάτω τις, τί βάλεται τό·

Krs/s-

²⁴¹ τὴν πολλὴν γὰρ χορηγίαν etc. Voc. χορηγία, quod proprie
provinciam eorum notabat, qui choros et scenicos et alios in-
struendos et adornandos curarent, itemque de ipsis sumti-
bus eo consilio erogandis dicebatur (Vd. Cl. Wölflus in pro-
legomm. ad Demosthenis orat. contra Leptinen p. 89. sqq.)
apud rhetores haud raro ad dicendi materiam unde compona-
tur et adornetur oratio transfertur. Vd. infra c. 11. §. 3. τὸ
γὰρ πρᾶγμα οικίαν ὑλὴν εἰς χορηγίαν παρῃσι. Eodem modo ver-
bum χορηγίαν (subministrare dic. materiam) leg. in libro Dio-
nyssi: τὴν ἀρχαίων κρίσις c. 1. p. 415. ed. Reisk. T. V. ἐτι δὲ τοῖς
τῶν παλαιῶν ἐντυγχάνειν συγγραμμάσιν, ἐν ταύταις μὴ μόνον τῆς
ὑποθέσεως τὴν ὑλὴν ἀλλὰ καὶ τὸν τῶν ἰδιωμάτων ζῆλον χορηγῇ·
ἴσμεν. Cfr. Hermischius ad Herod. l. 1. c. 6 §. 9. p. 202. (Vol. I.)
Unde patet h. l. τὴν πολλὴν χορηγίαν esse i. q. τὰ πάντα, α κα-
χορηγημένος ἦν. — Post παρέλιπε haud dubie excidit praepos.
ἐπὶ (causam significans.)

§. 16.

²⁴² Quaeri omnino posse, num disputationem hac §. 16. de no-
va λογῶν ἐσχημ. specie ab Homero inventa institutam ad eun-
dem auctorem referre liceat, cui §§. proxime praecedentes de-
beamus, in prolegomenis significavimus.

²⁴³ τὸ δ' εὐκρετὲς. — διαπεράνας. In vulgari loci lectione: τὸ
δὲ εὐκρετὲς πρὸς τὴν ἐπιτίμῃσιν, ἀλλ' εἰκόνι τὸν λόγον διαπεράνας,
facile quemvis lectorem hoc offendit, quod partim sententia
post ἐπιτίμῃσιν sit suspensa, partim praep. ἀλλὰ ab hoc loco
plane aliena (cum vbb. ἀλλ' εἰκόνι τὸν λόγον διαπεράνας) mini-
mo aliquid contineant, quod antecedentibus opponatur, sed
rationem, qua decorum reprehensioni iungatur, uberius ex-
plicant.) Tolluntur hae difficultates, si elegantem loci emen-
dat. a Cl. Hermanno mihi suppeditatam amplectaris: τὸ δ' εὐ-
κρετὲς πρὸς τὴν ἐπιτίμῃσιν ἀναλάβῃ, εἰκόνι τὸν λόγον διαπεράνας.
— εἰκὼν inhiit comparisonem pugnae cum messe, de qua
mox videbimus.

²⁴⁴ ἐτι προπετῶς etc. Formulae: προπετῶς βάλῃς s. ποιεῖς τ.
et magno studio, et temere, in consideranter aliquid agentem s. appe-
tentem significant. Xenophontis Hiero c. 7. §. 1. Κύρῳ. 1, 3, 7.

tionem inlicit. Nolebat enim copiosa dicendi materia ipsi suppeditata uti, filium summo perire desiderans.

§. 16. Restat, ut hoc moneamus, excogitasse Homerum orationem figuratam, quae imagine uteretur, ut significaret quidem, quae dicendo exprimere vellet, sed decorem reprehensioni iungeret, imagine sermonem perficiens. At permultos latet imaginis ratio. Exstat illa in Ulyssis oratione. Etenim Achilles Graecos in aciem educit, qui propter Patrocli mortem magno impetu ad bellum ferrebantur. Ulysses vero eosdem prius cibum capere vult, ac tum demum in aciem prodire; reprehenditque Achillem, qui nimis festinanter id fieri velit. Et initio quidem causam, cur admoniturus sit Achillem, commemorat, tum paulo obscurius ipsam admonitionem subiungit. Quid enim, quaeso, est, quo spectent verba:

„Prae-

245 και λεγει την αρχην etc. Ad την αρχην subint. κατα (initio sermonis.) Quanquam enim Zeunius ad Vigerum (T. I. ed. H. p. 81.) Vigerum taxat, qui dixerit, την αρχην interdum significare initio, eum omnibus locis, ubi occurrat, salva orationis serie, possit prorsus, omnino, verti; nostro tamen loco non video, quomodo sensus formulae aliter constitui queat. Nolim omnino tam certo pronunciare, nunquam hoc sensu dici την αρχην. Neque enim usui vocab. αρχη ullo modo repugnat, neque desunt loca, ubi eodem iure initio vertere liceat, quo Zeunius necessario per: omnino, s. prorsus, reddendum existimat, etsi facile largiar, frequentius dici sensu posteriori. Talis est Xenophontis locus anab. I. 7. a Vigero laud. χαλεπώτερον, εκ πλουσιου πένητα γενέσθαι, η αρχην μη πλουτῆσαι, και λυπηρότερον εκ βασιλέως ιδιωτην φανῆναι, η αρχην μη βασιλεύσαι, ubi oppositionis leges egregie servantur, si verba hoc modo interpreteris: „difficilius est (magis acerbum) si quis olim dives inops reddatur, quam si initio (olim, in priori vitae parte) non fuerit dives; accerbius est, si quis olim princeps homo privatus fiat, quam si initio non fuerit princeps.“

Genit. της παραίσεως pendet a seq. την αιτιαν, cui mox opponitur ipsa παραίσεις; quapropter nolui latinum interpr. sequi ita vertentem: „causamque subiicit, ut hortationis principium, hortaturque deinde subobscur.“ — Exponit orator in prooemio causam, cur ipse Achillem (fortiorem quidem, sed prudentia Ulyssi cedentem) admonere constituerit. Laudanda sane prudentia Ulyssis, qui, priusquam enūnciat, quae Achillem forsitan offendere possint, verbis: κρείσσων εις εμεθεν etc. animum eius sibi conciliat.

246 αδιαφορως. αδιανεητα testo Quintiliano I. VIII. c. 2. s. 10. dicētes quae verbis aperta occultos sensus habent, αδιανεητως Achillem

- 247 Κρείσσων εἰς ἑμέθεν, καὶ Φέρτερος ἐκ ὀλίγον περ
 Ἐγχεί· ἐγὼ δέ κε σέο νοήματι γὰρ προβαλοίμην.
 Πολλὸν ἔπει πρότερος γενόμεν, καὶ πλεῖονα οἶδα.
 ἤδη τὰ προοίμια τῆς ἐπιτιμήσεως, ὥσπερ καὶ τὸ
 248 Μηδ' ἔτως, ἀγαθός περ εἰὼν, θεοεικέλ' Ἀχιλλεῦ,
 Κλέπτε νόον, ἔπει οὐ παραλεύσεαι ἐδὲ με πείσης.
 εἴτ' εἰπὼν τῆς γνώμης τὴν ἀρχὴν, ἐπάγει·
 249 Τῷ τοι ἐπιλήτῳ κραδίη μύθοισιν ἐμοῖσιν.
 Αἴψά τι Φυλόπιδος πέλεται κόρος ἀνδρώποισιν,
 Ἦς τε πλείην μὲν καλὰ μιν χθονὶ χαλκὸς ἔχουσιν.
 Ἄμητος δ' ὀλίγισος, ἐπὶν κλίνῃσι τάλαντα
 Ζεὺς, ὃς τ' ἀνδρώπων ταμὴς πολέμοιο τέτυκται.

καὶ

admonet Ulysses, dum imagine involutam enunciat sententiam. ἢ εἰπατο τις, sc. si quis aliter indicaverit.

- 147 κρείσσων εἰς etc. legitur Ulyssis oratio Il. l. 19. v. 215—237.
 — Pro γὰρ post νοήματι in editt. Homeri et codd. plur. leg. μιν aut κε. Utrumque haud dubie anteec. εἰς δὲ κε enatum. Pauci codd. Hom. veram tenent lect. γὰρ. Vd. Heyn. in observ. ad h. l. (Vol. VII.) — προβαλλέσθαι i. q. alibi προβαλεῖν (proprie de iis dictum, qui citius quam alii iaculando scopum attingant) = superare, praestare. Il. l. 23. v. 572. 639. — Quod vulgo apud rhetorem nostrum itemque in Homeri edit. Rom. post προβαλοίμην interpungitur, non placet. Tenenda potius vulgaris ratio in Homeri libris servata (ut semicolon post πολλὸν collocetur) loquendi usui, qui voc. ἔπει principio ponere solet, accommodatior. Nihili est Grammaticorum quorundam observatio, indecōre Ulyssem ita loqui existimantium: προβαλοίμην πολλόν. Concesserat enim, se bellica virtute omnino Achilli cedere.

- 248 μηδ' οὕτως etc. Agamemnon, cum pro Chryseide patri reddenda aliud maius praemium ab Achivis sibi concedi voluisset, Achilles (Il. l. 1. v. 121—129.) id non prius commode fieri posse monuerat, quam Troia fuerit expugnata. His respondet Agamemnon v. 131. sqq. se, nisi mox acceperit praemium, alii cuidam principum ipsius praemium esse erepturum (μηδ' οὕτως, ἀγαθός etc.) — ἀγαθός περ εἰων scil. κατὰ νοον, i. q. Φρονιμός Form. κλέπτε περ σε spect. duplici modo intelligi potest, prouti vocabulo κλέπτειν vel circumvenienti notionem tribuas (noli me defraudare, s. vana spe muneris iusti aliquando recuperandi adducere ut Chryseidem dimittam) vel animo aliquid clam agendi (noli talia reputare, animo machinari, qualia antea dixisti.) Malim h. l. posteriorem rationem sequi ob add. νοον. — παραρχεσθαι proprie est: cursu aliquem superare, unde universa duc. superandi notio h. l. ad eum translata, qui prudentia aliquem vincit, et astutia minus cautum fallit. — Pro πείσης in Homeri libris recte constanter leg. πείσεις.

- 249 τῷ τοι ἐπιλήτῳ etc. Continuatur Ulyssis oratio Il. l. 19. v. 220. sqq. ἐπιλήτῳ = τλήτῳ ἐπὶ τοῖς θμῶς μύθοις. Constans

„Praestantior es me, et haud parum quidem fortior
 „hasta; ego vero te prudentia utique superaverim;
 „multo enim prius natus sum, et plura cognovi.

His continetur initium increpationis, pariter quam illis:

„Ne talia animo machineris, quamvis sis sollers, Deo
 „similis Achilles; non enim antevertes me astutia,
 „nec mihi persuadebis.“

Tum initio sententiae prolato haec subiungit:

„Itaque acquiescat animus tuus in verbis meis. Con-
 „festim defatigantur homines pugna, cuius plurimam
 „quidem stipulam in terram aes fudit, messis vero
 „restat perexigua, quando Iupiter lances inclinat, qui
 „hominum belli existit arbiter.

Quae

sit et patiens animus tunc ad audienda ea, quae dicturus sum
 (noli indignari.) — *Αἰψα τε Φυλοκίδος* etc. Satiatae pugnae
 existit hominibus (*τελεσται* i. q. *γινεταί*) occupat eos, = vi-
 res defatigantur, (subint. nisi cibo potuque se recreaverint.)
 — *ἥς τε* — *καθ' ἥς*, s. *ἐν ἥ*. Tempus, quo maxima pars
 pugnantium cecidit, ita ut pauci supersint salvi et integri,
 cum messe ferè peracta (abscissa maiori parte calamorum)
 comparatur, vd. *Il. l. 11; v. 67. sqq.* *αμῆτος δ' ὀλιγίστος* dic.
 exigua messeis, exigua, quae restat, pars calamorum falce
 metenda. Verbis: *εἴην κλινῆσι τάλαντα* etc lucem adfundit lo-
 cus *Il. l. 8. v. 69. sqq.* ubi Iapiter pugnae arbiter, utriusque
 pugnantium partis sprtes fatales geminà lance pensitare dici-
 tur, ita ut deprimatur ea, cui imposuerit sortes fatales par-
 tis vincendae, surgat altera. Inde h. l. tempus, quo Troia-
 ni pugnae, qui hucusque rem suam contra Graecos bene
 et feliciter gesserant, fugam circumspiciunt, hoc modò descri-
 bitur: Iupiter inclinat (*κλίνει*) lances. Sententia omnis lo-
 ci duplici modo constitui potest, ita ut vel verba: *εἴην κλι-
 νῆσι τάλαντα* proxime praecedentibus iungantur, quasi expli-
 cationem nova imagine indutam continent *ῥῆσιν*; *ἥς τε* —
αμῆτος δ' ὀλιγίστος, (hoc sensu: nisi vires cibo potuque fue-
 rint recreatae, confestim defatigantur homines pugna, in
 qua maxima quasi calamorum pars falce abscissa est, et exi-
 gua messis, (exigua hostium pars caedenda,) restat, quando
 scilicet Iupiter hostium lancem deprimit, ut in fugam illi con-
 vertantur = vires mox deerunt inpransis ad instandum vic-
 tis hostibus, quos belli fortuna deserit); vel verba: *εἴην κλι-
 νῆσι τάλαντα* etc. eodem sensu ad superiora: *αἰψα τε* — *ανδρῶν
 ποτὶν* propius referantur, interposita autem: *ἥς τε πλίσσῃν*
 — *ὀλιγίστος* non ad pugnam nunc instantem pertineant, sed
 ea significant, quae Graeci hucusque a Troianis perpassi fue-
 rint, et in vac. *Φυλοκίς* expl. non tam unius pugnae quam
 universa belli notio spectetur. Posteriorem explicationem
 rhetori nostro praeplacuisse docent, quae mox de hoc loco
 disserit. Dicit enim, inesse acerbam reprehensionem (*πικρὴν*
 S

καὶ ἡ εἰκὼν ²⁵⁰ πέρας τῆς συμβεληῆς. εἰδέναι ἔν χρῆ, ὅτι αὕτη ἡ εἰκὼν σοφία ἐστὶ τῷ Ὀδυσσεύς τῷ Ὀμήρῳ. ²⁵¹ ἐπιτιμήσις γὰρ ἐστὶ κινρὰ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ δι' ἀποβήτων λυκτῆρα παραίνεσις. διὰ τὸτο καὶ προοίμιον αὐτῷ μακρὸν ἐστὶ.

Κρείσσων αἷς ἐμέθεν, καὶ Φέρτερος ἐκ ὀλίγου περ
"Εγχει· ἐγὼ δέ κε στείδ' νοήματί γε προβαλομένην·

Πολλὸν ἐπεὶ πρότερος γενόμεν, καὶ κλείουα οἶδα.

αὐτὸ τὸ προοίμιον τῷ σχήματός ἐστιν ἀρχή· „Μὴ πάνυ θάρρει τῇ ἀνδρείᾳ τῇ σουτῇ· εἰ δὲ μὴ, ἐλέγχεις αὐτὴν τὸ μηδὲν εἶναι· ἀλλ' ἄκκε παρ' ἀνδρὸς ἐμπείρου καὶ ἐπιστήμονος ἐκ κείρας πραγμάτων.“ ἰς ἔν ἐστιν ἡ ἐπιτιμήσις ἐκείνῳ; ²⁵²

²⁵³ Γασέρι δ' ἔ πως ἐστὶ νέκυν πενθῆσαι Ἀχαιῶς.

Λῆν γὰρ πολλοὶ καὶ ἐπήτριμοι ἡματα πάντα

Πίπτειν· πότε κέν τις ἀνεκπνεύσοις πόνοιο;

Ἰλλὰ χρῆ τὸν μὲν καταθάπτειν, ὃς κε θάνησιν,

Νηλέα θυμὸν ἔχοντας ἐπ' ἡματι δακρυχέοντας.

Ὅσσοι δ' ἂν πολέμοιο περὶ συγεροῦ λίπωνται,

Μεμνησθαι κύσιος καὶ ἐδῆτύος, ὅφρ' ἔτι μάλλον

Ἀνδρά-

επιτιμήσις) Achillis, qui discessu suo tot eladium, quas Graeci paterentur, auctor exstiterit. Non poterat non, Achille (cuius inpetum Troiani haud parum expavescebant) de novo in aciem prodeunte, laeta ac fere certa spes erigere Achivos, fore, ut Troiani, qui hucusque haud exigua clade ipsos adflixerint, repellantur et vincantur. Cibo igitur potuque Ulysses recreari iubet Achivos, quo fortius mox possint Troianos fugientes persequi. Multa de variis loci interpretatt habet Heynius in observ. ad h.l. — Voc. ἀνδρῶν iungendum τῷ πολέμοιο. τετυκται factus est, exstittit arbirer.

²⁵⁰ καὶ ἡ εἰκὼν πέρας etc. Non patet primo obtuitu, quomodo rhetor dicere potuerit, imaginem illam esse finem s. terminum πέρας) suasionis; cum suasio Ulyssis his verbis minime finiatur, sed in seqq. sermone non figurato continetur: γαστερι δ' οὐ πως etc. Verum hoc sibi velle videtur, omne suasionis argumentum consiliumque illa imagine comprehendendi, neque in seqq. (ubi res propriis verbis enunciat) nova pro erri.

²⁵¹ Ὀδυσσεύς τοῦ Ὀμήρου. Nequeo Sylburgio adsentiri, adiective legendu: coniciienti τοῦ Ὀμηρείου aut τοῦ Ὀμηρικοῦ. Vulgarum lect. bene se habere, ostendit similis locus §. 8., ubi eodem modo Ὀδυσσεύς Ὀμήρου diceb. Ulysses, quem loquentem inducit Homerus.

²⁵² εἰ δὲ μὴ ἐλέγχεις etc. Ad εἰ δὲ μὴ subint. τούτο ποιεῖς ut sit i. q. sin minus s. alioquin. Vd. de hac ellipsi Vigerus l. l. ed. H. Vol. II. p. 511.

²⁵³ ἡ ἐπιτιμήσις ἐκείνῳ = increpatio, qua increpat illum, γ-

Quae imago finis est suasionis. Tenendum igitur, hanc imaginem admodum prudenter adhibitam esse ab Ulysse Homericō. Continet quippe Achillis increpationem acerbam et molestam, quae rem non [aperte] eloquatur, admonitionem. Propterea longo utitur prooemio:

„Praestantior es me, et haud parum quidem fortior
„hasta; ego vero te prudentia, utique superaverim;
„multo enim prius natus sum, et plura cognovi.“

Ipsum prooemium est initium figurae. Hoc sibi vult:

„Noli nimium confidere fortitudini tuae; sin minus,
„eam nihil valere argues; audi potius virum non in-
„peritum et ipsa experientia edoctum.“ Quatenam igitur est illius increpatio?

„Inedia haudquaquam par est mortuum lugere Achi-
„vos. Admodum enim multi et crebri quotidie ca-
„dunt; quando igitur quis a dolore poterit respirare?
„Verum sepelire nos quidem oportet eum, qui mor-
„tuis fuerit, patientes animo, unum diem deflentes;
„quotquot autem e pugna horrenda superstites fue-
„rint, meminisse potius et cibi, ut acrius adhuc cum
„hostibus assidue pugnemus, induti aere indomito.
„Neque

νομένη ευσυνω. Solet interdum Substantivum aliud Substant. aut Adj. Dativo iungi, ubi verbum eiusdem originis (quale h. l. est επιτιμᾶν) Dativo recte iungi potest. Vd. Vigerus l. l. Vol. I. p. 58.

253 γαστρι δ' ου πως ἐστι — οἶον Ἀρηα. — γαστρι, stomacho, scil. duriter tractando = inedia. — ἐπηρημοί = ἐπλληλοί, συχνοί, rectius a Substant. ἡτριον, stamen s. textum, quam cum aliis ab antiquo Adj. τρία (i. q. πολλά) duci videtur. Vd. Heynius in observv. ad h. l. Multi, ait, cadunt, ita ut singuli singulos continua fere serie cadendo excipiant. — ποτε κεν τις etc. Si mortuos lugentes, a cibo abstinere vellemus, fame nobis esset pereundum, cum non desinant caedes. — ἐπ' ἡματι = ἐν μια ἡμέρα (Hesych.) ἐν αὐτῇ τῇ ταφῇ ἡμέρᾳ (ut in Scholl. explicatur) — δακρυχέοντας quod apud nostrum et in margine edit. Homeri Stephan. legitur, receptum a Barnesio et Heynio sensu non differt a vulg. Homeri codd. et edit. script. δακρύσαντας. — πολεμοιο περι λιπώνται i. q. ὅσοι δὲ περιλιπώνται ἐν πολέμῳ. — Vbb. μὴδε τις ἀλλῃ etc. Schol. expl. μὴ τις τῶν λαῶν τὴν ἐξ ἑτέρου στρουτῶν (i. q. παρακλεύειν, s. ἐπικλεύειν, testibus Grammaticis vet.) ἐνδεχέσθω, ἀλλ' αὐτοκλεύστας ἐξίτω; ἰσχυάσθω i. q. se cohibeat, = cunctetur expectans. vd. Heynius ad Il. l. 23. v. 300. — ἡδε γὰρ στρουτῶν etc. propter cohortationis causam (cunctationem) poena adfigetur. — Ἀρηα apud Hom. saepissime de proelio dici neminem fugit.

Ἄνδράσι δυσμενέεσσι μάχώμεθα νωλευῆς αἰεὶ,
Ἐσσανμένοι χροὶ χαλκὸν αἰτεῖρα· μηδέ τις ἄλλη
Λαῶν ἐτρυντὺν ποτιδέγμενος Ἰσχαναῶσθω.

Ἦδὲ γὰρ ὀτρυντὺς κακὸν ἔσσεται, ὅς κε λίπηται
Νηυσὶν ἐκ' ἰργίων· ἀλλ' ἄθροοι ὀρμηθέντες,

*54 Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἐγείρομεν ὁξὺν Ἀρηα.

ὥστε ἔλεγεν. „Πολλοὶ τεθνῶσιν ἤδη διὰ σέ μηνιῶντα· νῦν
ἀπορρίψας τὴν μῆνιν ²⁵⁵ ἀξιοῖς τῇ σαυτῇ προσθήκῃ ἐλπί-
δος τῆς νίκης ἔχειν. εἰάν ἔν ἐξέλθῃσι νῆσεις, ἡδ' ἂν ὁ
Ζεὺς χαρίζομενός σοι βοηθῇ τοῖς Ἕλλησι, δυνήσονται διαρ-
κέσαι νηστεῖς ὄντες πρὸς τὸ κρατῆσαι. ὥστε μὴ φρόνει μέ-
γα ἐπὶ τῇ προσθήκῃ τῇ Διὸς, καὶ προπετῶς στρατεύ·
ἐλεγχθήσῃ γὰρ ²⁵⁶ σὴ ἀσθενεῖξ τῶν στρατιωτῶν.

Αἰψά τε Φυλόπιδος πέλεται κόρος ἀνδρώποισιν,

Ἄμητος δ' ὀλίγιτος, ἐπὴν κλίνῃσι τάλαντα

Ζεὺς, ὅς τ' ἀνδράπων ταμίης πολέμοιο τέτυκτα.

εἰ γὰρ τῇ Διὸς ἡ μνήμη ἐνταῦθα; „Συμβήσεται ἔν ἡ
πολλὴν γενέσθαι ἡμῖν ὠφέλειαν ἐν τῇ παρα σοι προτρο-
πῇ ²⁵⁷ διὰ τὸν Δία, ἂν ἀσθενεῖς ὄντες στρατευώμεθα. ὥς
ἐλεγχθήσεται σὺ ἡ ἀνδρεία ἡ θαυμαστὴ ὑπὸ τῆς προπετείας.“
ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα πικρά ἐσι καὶ ἐπιτίμησιν ἔχει, εἰκότως
παραβολῇ τὸ πικρὸν τῆς ἐπιτίμησης ἀσφαλὲς ἐποίησεν.

ΚΕΦ. 4.

Περὶ τῶν ἐν μελέταις πλημμελουμένων.

α. Τὰ δὲ ¹ πλημμελέμενα ἐν ταῖς μελέταις. οἱ μὲν
ἡθῶν

254 ὥστε ἔλεγεν. Nestio, quid moverit Sylburgium, ut divise
scribendum putaret ὥς εἰ

255 ἀπορρίψας — εἶναι. ἀπορρίπτειν μῆνιν (proiicere, i. q. mis-
sam facere iram) phrasis est HomERICA, Il. l. 9. v. 513. οὐκ
ἂν ἐγὼ γέ σε μῆνιν ἀπορρίψαντα κελόιμην.

Post αἰίοις suppl. σε. Putas, te Ideo iure meritoque vi-
ctoriam sperare, quod te tuasque vires denuo addideris
Graecis, (denuo opem nobis feras.) προσθήκη patet h. l. de
eo dici, qui auxilium ferat pugnantibus, ut infra προσθήκη
Διός. — αἰίου h. l. simpl. putare, existimare, ut Xenoph.
memorabb. Socr. I. 4, 10. et al.

256 ἐλεγχθήσῃ γὰρ etc. ἐλεγχέσθαι constat haud raro de iis di-
ci, qui vanae gloriationis et mendacii convincantur. Ita
Ἰπποχ.: ἐλεγχθήσεται σοὺ ἡ ἀνδρεία ἡ θαυμαστή. Voretur Ulysses,
ne inbecillitas militum arguat, frustra Achillem suam forti-
tudinem iactasse Jovisque auxilium.

„Neque quis aliam copiarum cohortationem exspectans subsistat. Illa enim cohortatio male cedit ei, qui refectus fuerit apud naves Argivorum. Sed omnes simul castris egressi in Troianos equum dōmitores excitemus acriter proelium.“

Dicit quasi: „multi iam ira tua perierunt; nunc, cum missam feceris iram, propterea victoriam iure sperandam existimas, quod te nobis pugnae socium adiunxeris. Quodsi tamen inpransi in aciem prodierint, ne Iove quidem in tui gratiam Graecos adiuvant, te, sufficere poterunt vires inpransorum ad hostes vincendos. Noli igitur nimium superbire Iovis auxilio, et temere pugnam inire. Vanitatis enim te convincet militum imbecillitas.“

„Confestim defatigantur homines pugna, cuius plurimam quidem stipulam in terram aes fudit, messis vero restat perexigua; quando Jupiter lances innolat, qui hominum belli existit arbiter.“

Quid enim hoc loco sibi vult Jovis commemoratio? „Eveniet, inquit, ut parum nobis prosit, quod propter Iovis auxilium ad bellum nos cohortaris, si inpransi pugnam inierimus; vanitatis enim convincet miram tuam fortitudinem temeritas.“ Quae cum acerba essent et increpationem continerent, usu comparationis, quae imagini inest, increpationis acerbiter tutam praestabat.

CAPUT X.

De iis, quae in commentationibus peccantur.

§. I.

Quae vulgo in commentationibus peccantur (huc redeunt.) Alii omnino negligunt morum participes redere

257 προτροπῆς δια τοῦ Δια ἰ. q. προτροπῆς, ἡ γίνεται δια τοῦ Δια.

Cap. X.

§. I.

1 τα δὲ πλημμελούμενα ἐν ταῖς μελεταῖς. Voc. μελεταῖ sign. declamationes, s. commentationes (qua voce Cicero saepius usus est; vd. l. I. de orat. c. 60. Brutus c. 71.) partim exercitationis, partim ostentationis causa in rhetorum scholis

ἡθῶν * ἀμοίρας τὰς λόγους ποιῶνται, οἴομενοι τῇ πράγμα-
τος

adhiberi solitas (Redeübungen) i. q. c. 2, ασκηματα¹ et γυμνάσματα τῆς ρητορικῆς. Hæc quæquam remotæ erant a foro et concionibus, solebant tamen inde a Demetrii Phalerei ætate imprimis *causæ forenses fictæ* in iis tractari, quibus iuvenes præpararentur veris causis agendis. Cfr. scriptores, quos laudat Ernesti in lexx. technol. Græc. et Latin. rhet. sub vv. μελῆται, et declamatio. De tali μελῆταιν genere h. l. agi, omnis sequens disputatio docebit, ubi vitia notantur, quæ oratores illius ætatis, dum μελῆταις uterentur, eo præcipue committerent; quod gloriolam captantes haud raro ostentationi potius quam utilitati forensi consulerent. Lucum potest subinde omnis disputatio lucrari e loco Quintilianiani insitt. oratt. l. 2. c. 10. — πλημμελουμένα idem est quod infra §. 6. ex. et al. πλημμελήματα vocat, ductum a πλημμελεῖν, quod proprie cantantes a numeris modisque aberrantes notaret (a πλην et μελος) translatus deinde ad cuiusvis generis errores et vitia. — Ceterum non persuasit mihi; Sylburgius, post μελῆταις subaudiendum esse τὰδ' ἐστὶ. Durior quippe eiusmodi ellipsis, quam quæ facile admittatur. Neque provocare recte poterat ad §. 5. in. ἀπεχνία δ' ἐν μελῆταις αὐτῇ ubi unius tantum verbi substant. (ἐστὶ) ellipsis (satis usitata) obtinet. Malim vel voculas τὰδ' ἐστὶν s. ταὐτ' ἐστὶν (vd. infra §. 13. in.) post μελῆταις inserere, vel post μελῆταις minus plene interpungere, ut τὰ πλημμελουμένα sint Accusativi absoluti (suppl. κατα: quod autem ad vitia attinet in commentationibus committi solita, alii etc.)

2. οἱ μὲν ἡθῶν ἀμοίρους etc. Novimus, præcipuam partem omnis institutionis rhetoricæ veterum constituisse disputationem περὶ τοῦ ἡθῶς non uno modo ab iis tractatam. Attamen cum minime huius loci esse videatur, quæcunque a diversis rhetorices scriptoribus hac de re præcepta fuerint, h. l. adferre, comparare, et examinare, in præcipuis tantum rei momentis adferendis, quæ ad sequentem scriptoris nostri commentationem recte intelligendam faciant, acquiescamus. Patet, animi morumque indolem (τὸ ἡθὺς) cuius recte tractandæ et exprimendæ rationem diligenter haberi vellent rhetores vet. non potuisse non partim ad ipsum dicentem referri, partim ad eum, de cuius vita, virtutibus, rebus gestis, consiliis loqueretur (sive proprio sermone usus hæc exponeret orator, sive illum loquentem induceret) partim ad audientes. Etenim, quod ipsum dicentem attinet, bene intelligebant rhetores, animos audientium et oratori, et causæ, quam agat, haud parum eo conciliari, quod ille omni orationis indole bonam, laude dignam, sibi que convenientem (qualem audientes exoptent) animi habitum exprimat, s. oratione bene morata utatur. Attamen, cum probabilitate et fide omnino caritura esset oratio, nisi indoles omnis hominum, quorum mores, res gestas, instituta declarare interesset dicentem, recte exprimeretur, et constanter servaretur; horum etiam ἡθὺς ab oratore minime negligi oportere recte affirmabant. Cfr. de utroque præcepto Aristotelis ars rhetor l. 2. c. 1. Cic. de orat. l. 2. c. 43.

dere orationes, rati quippe, orationis certamen ad argu-

1. 3. c. 55. Quinctil. institt. oratt. l. 6. c. 2. Denique ipsorum quoque audientium indolem oratori perspectam cognitamque esse volebant, quo facilius posset, oratione illi accommodanda, ad audientium animum viam sibi munire. Vd. Aristot. l. 1. l. 3. c. 7. Cl. Vater in animadversa. ad h. l. p. 155. 56. Quinctil. institt. oratt. l. 3. c. 8. Quae singula quamquam rhetores, quorum loca praecipua modo laudavi, minime latuerunt; desideravi tamen in iis diligentiam, qua in triplici illo του ηθους usu accuratius definiendo uti par erat. Maiorem adhibuerunt Dionysius noster (cui hoc X caput recte tribui in prolegomm. docuimus) et Hermogenes περι ιδιων l. 2. p. 210. sq. ed. Sturmii. Videmus enim a nostro (huius cap. §§ 1. 2. 3.) duo potissimum genera του ηθους constitui, quorum alterum appellet το εν μεγα ηθος, unum παρνημ ηθος, quod per omnem orationem servari oporteat, alterum ad singula ηθ η προςφορα τοις ακαστοτε υποκειμεναις προσωτοις ioterat, (morum rationes singulis personis de quibus agitur, accommodatas, quae cum sibi invicem tum illi magno ηθει recte iungi oporteat.) Quodsi cum nostro loco ea contuleris, quae auctor c. 11. (§. 1. 2. 3.) de duplici genere του ηθους praecipiat, facile videbis, quae similiter illam theoriam inter et disciplinam c. 10. propositam intercedat. Distinguitur ibi ηθος κοινον ab ηθει ιδιω s. ηθει ιδιοις. Tum κοινον η. ita definitur, ut sit το φιλοσοφιας εχουμενον, s. το εις αρετην προτροπον και κακιας απαλλακτον (quod a philosophia pendeat, i. e. o Philosophiae decretis aestumetur et homines, qui contemplantur, atque recte diiudicent, ad virtutem incitat et a vitiis avocet. vd. exempla ibi allata.) Contra ηθας ιδιον, quod etiam ρητορικον appellatur (ad rhetoricen pertinens) esse dicit το προποντας και προσηκοντας τους λογους ποιεσθαι περι των υποκειμενων πραγματων τα λεγοντι αυτω και τα ακουοντι, και περι ων ο λογος, και προς ους ο λογος (sermo nes de rebus propositis proferre partim dicenti ipsi, partim audienti, partim iis, de quibus agitur, partim iis, ad quos oratio convertitur, accommodatos). Priori generi nomen του ηθους κοινου haud dubie propterea tribuit, quod ibi minime de nationis, gentis, vitae rationis, fortunae, aliarumque rerum discriminibus agatur, unde non possint non diversi evaderē singulorum hominum mores, ιδια ηθ η, (ab oratore recte notandi et tractandi) sed universa potius quaestio, ad omnia ηθ η pertinens, spectetur: num ηθος propositum laude et imitatione dignum sit, nec ne? (vd. c. 11. §. 2. 3.) Jam quum auctor c. 11 §. 2. illud κοινον ηθος eodem modo appellet το φιλοσοφιας εχουμενον, quo Dionysius noster c. 10. §. 1. de ηθει, quod το εν μεγα vocaverat, dicit: εστι δε τουτο εκ φιλοσοφιας, uterque profecto diversis formulis τω ενος μεγαλου ηθους, et του κοινου ηθους unam eandemque rem notare videtur (sc. morum rationem ex unversis Ethices praeceptis diiudicandam atque aestumandam, quae distingui debeat a morum diversitate et Psychologiae decretis spectanda et definienda.) In eo tamen differt a Dionysio capitis II. auctor, quod hic nescio qua causa ductus τα ιδια ηθ η

τοῖς³ εἶναι φὸν ἀγῶνα, τὸ δ' ἡθὺς ἐν παρέργῳ⁴ τιθέμενοι·
οἱ δὲ περὶ τὴν⁵ κρᾶσιν τῶν ἡθῶν ἐσπεδαίως ἔχουσιν, ἀλλ'
ἐάν

(quae etiam communi nomine τὸν ἰδίον ἡθὺς complectitur) κατ' ἐσχῆν appellet ρητορικὰ, quasi τὸ ἡθὺς φιλοσοφίας ἔχον non pertineat ad artem oratoriam; cum Dionysius recte iubeat per omnem orationem τὸ ἡθὺς φιλοσοφίας ἔχον (quod τὸ ἐν μέγα appellat) servari, eisque singula omnia ἡθὺ bene accommodari, ita ut illud pariter in oratione primarias agat partes, quam in animo λογισμὸν (rationem) cupiditatibus inperare deceat, et ipsi orationi μεγαλοπρεπείαν quandam conciliet (cuius praecepti vis, §. 2. c. 10. exemplis illustrata, huc redit: esse oratori diligenter providendum, ut per omnem orationem sentiendi cogitandique rationem probam ac honestam significet, quae laude digna sit, dignitati oratoris conveniat, audientes ipsi conciliet.) His constitutis, utroque vocabulo τὸν ἡθὺς ἐνὸς μεγάλου (s. κοινου) et τῶν ἡθῶν ἰδίῳν omnia comprehendere videmus, quae ab initio huius notae ad triplicem usum τὸν ἡθὺς rhetoricum retulimus. Similiter Hermogenes loco supra laud. de duplici ἡθὺς genere praecipit, a) τῷ ἡθὺ personarum, de quibus et cum quibus agitur, cui accommodanda sit oratio (verba enim: εἰ τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις οἰκτιροῦν καὶ προκτοντας τοὺς λόγους περιεργάζοι τις non modo ad ἡθὺς personarum, quae loquentes inducantur, ut Sturmius existimat in commentario p. 284. sed etiam ad ἡθὺς audientium referenda esse docet disputatio de gravitate, δεινότητι, insituta, ad quam loco nostro laud. provocat, ubi p. 310. oratorem iubet τὸ θεῶν τοῖς προσώποις ἀποδοῦναι, ἄλλον μελιχρῶς ἄλλον στερεῶς ἐκτελεῖν παροξυνόντα) b) τῷ ἡθὺ ipsius dicentis, cuius significatio (sive ea per omnem orationem sive singulis potissimum locis adhibeatur) audientes et oratori, et ei cuius causam agit, conciliet, atque elocutionis simplicitate (αφελεία) iuncta suavitati (γλυκύτητι) acrimoniae (δριμύτητι) modestiae (εἰσιπεία) efficiatur. — Nostro loco, ubi nonnulli oratores τὸ ἡθὺς omnino negligere dicuntur, οἱ μὲν ἡθῶν ἀμοιρούς etc. ἡθὺς latiori sensu dic. quo et illud μέγα ἡ. et singula ἰδία complectitur. Ab illis enim qui omnino τῶν ἡθῶν participes reddere orationes negligent, mox distinguantur, qui, etsi τὸ ἡθὺς non omnino negligent, tamen vel in ἡθῶν ἰδίῳς recte miscendis non satis diligenter elaborent, vel τὸ ἡθὺς μέγα non adhibeant. — Ceterum ea, quae et in nostris commentariis, et interdum apud alios rhetores de hoc argumento praecipuntur, ostendunt, rhetores veteres non ubique (philosophica ἀκριβεία usos) notionem τὸν ἡθὺς ad ea tantum retulisse, quibus omnis omnino vel unius hominis vel plurium (v. c. gentis) cogitandi, sentiendi, agendique ratio suam sibi propriam vim obtineat, (eigenenthümliche Denkungs- Empfindungs- und Handlungsweise), sed ad singulos etiam, animi sensus affectusque, qui oratione exprimantur. Priori quidem sensu c. 10. §. 2. Plato dicitur τῷ ἐνι μεγάλῳ ἡθὺς recte accommodasse τὰ ἡθὺ τῶν σοφιστῶν, πολιτικῶν, δημιουργῶν etc. cfr. c. II. §. 3 — 8. Posteriorem vero sequutus iubet Dio-

gumentum ipsum potius pertinere, ideoque mores obiter tantum esse tractandos. Alii de variis morum rationibus miscendis non diligenter cogitant, sed, si una tan-

nysius (§. 1. ex) oratorem τῷ ἡθελὶ μέγιστον per omnem orationem primarias tribuere partes, reliqua vero, (sc. ἡθελὶ) τὰ συμμινα, τὰ οἰκτρα, τὰ ἐπιφθονα, etc. ita adhibere, ut ab illo pendeant. Cfr. c. 8. §. 16 ἡ τοῦ ἡθελὶ προσθήκη (n. 264.) Unde intelligi potest vis formulae φωναι ἡθελὶ (c. 10. §. 1.) de qua mox videbimus. Lubenter sane confiteor, latina vocabula mores s. indoles non ita esse comparata, ut omnem vocabuli ἡθελὶ vim plane exhauriant. Verum praestare putabam in iis quas lingua suppeditaret, acquiescere, quam ubique molesta uti περιφρασαι.

3 οἰομένοι του πραγματος etc. Quanquam voc. αγων saepe latiori sensu omnia orationum genera complectitur (vd. c. 8. §. 1. in. n. 2.) malui tamen, ratione habita propriae significationis (orationum iudicialium) h. l. formula uti: orationis certamen; cum μελεται, de quibus agitur, imprimis eloquentias iudicialis exercendae causa instituerentur. Sententia simplex: existimant illi, in orationibus nihil fere praeter ipsum argumentum, in quo orator elaboret eiusque demonstrationem esse spectandum.

4 ἐν παρεργῷ τιθεμενοι. Formulas τιθεσθαι τι ἐν παρεργῷ, ποιοῦν τι ἐκ παρεργῶν, s. παρεργον de iis dicuntur, qui aliquid obiter et incuriosius tractent, quasi minime necessario ad rem pertineat. Vd. D' Orville ad Charit. p. 554. ed. Lips.

5 περὶ τὴν κρᾶσιν των ἡθελων etc. Quatenam sit κρᾶσις των ἡθελων, et, quae mox commemoratur, διαίρεσις, discimus a c. 11. §. 4. 5. 6. 7. Monuerat auctor cap. II. §. 3. ex. septem esse locos (ἑπτα τοπους) quorum notatio et usus ad ἡθελὶ ἰδία s. ῥητορικᾶ pertineat: 1) ἡθελος κοινον notationem gentis universam quae vel Barbarum vel Graecum significet 2) ἡθελος ἰδιον notationem accuratorem, quae illa velut genere species continetur (v. c. gentis Thraciae vel Atheniensis) 3) γενος, notationem familiae, (Cognationis) 4) ηλικιαν, not. aetatis, 5) προωρεσιν, not. consiliorum (studiorum), 6) τυχην, not. fortunae, 7) ἐπιτηδευσαις, not. vitae institutorum. Mox iubet oratorem partim hosce locos omnes singulos spectare, ne qui praetermittantur (id quod διαίρεσιν appellat) partim in unum coniungere, ita ut in homine, cuius indolis morumque significatio requiratur, si res postulet, omnes ἑπτα τοποι ad illam signif. adhibeantur (quod κρᾶσιν dicit, vd. c. 11. §. 7. ταῦτα τὰ ἑπτα ἡθελ ἐν γενεσθαι δεικνυμι ubi patet, ἡθελ pro ipsis τοποις των ἡθελων dicta esse.) Erit igitur ἡθελος ἀπλου, si unum tantum illorum τοπων spectare et adhibere sufficit, διπλου vero τριπλου etc. si duo aut plures adhibendi. — Non placuit Dionysio, rem omnem fusius exponere, quippe qui h. l. eos maxime esset notaturus, qui το ἡθελος μεγα negligenter.

ου σπουδαιως εχουσιν. De vi voc. εχουσιν adverbio iuncti, qua verbi Substant. vices gerat, alibi dictum. Simil. infra c. 11. §. 8. προθυμως εχουσιν et ἀπαλλακτικως.

- 247 Κρείσσων εἰς ἑμᾶν, καὶ Φέρτερος ἐκ ὀλίγων περ
 "Εγχει· ἐγὼ δὲ κε σεῖο νοήματι γὰρ προβαλομένην·
 Πολλὸν ἔπει πρότερος γενόμην, καὶ πλείονα οἶδα.
 ἦδη τὰ προοίμια τῆς ἐπιτιμήσεως, ὥσπερ καὶ τὸ·
- 248 Μῆδ' ἔτως, ἀγαθός περ εἶναι, θεοεικέλ' Ἀχιλλεῦ,
 Κλέπτε νόῳ, ἔπει οὐ παραλεύσσαι ἐδέ με πείσης.
 εἴτ' εἰπὼν τῆς γνώμης τὴν ἀρχὴν, ἐπάγει·
- 249 Τῷ τοι ἐπιτήτω κραδίη μύθοισιν ἐμοῖσιν.
 Αἰψά τι Φυλόπιδος πέλεται κόρος ἀνδράποισιν,
 Ἦς τε πλεῖστην μὲν καλᾶμην χθονὶ χαλκὸς ἔχουσιν.
 Ἀμητος δ' ὀλίγιστος, ἐπὶν κλίνῃσι τάλαντα
 Ζεὺς, ὃς τ' ἀνδράπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται.

καὶ

admonet Ulysses, dum imagine involutam enunciat sententiam. ἢ εἰπατο τις, sc. si quis aliter iudicaverit.

- 247 κρείσσων εἰς etc. legitur Ulyssis oratio Il. l. 19. v. 215—237.
 — Pro γὰρ post νοήματι in editt. Homeri et codd. plur. leg. κεν aut κε. Utrumque haud dubie ex antec. εγὼ δὲ κε enatum. Pauci codd. Hom. veram tenent lect. γὰρ. Vd. Heyn. in observ. ad h. l. (Vol. VII.) — προβαλλομένη i. q. alibi προβαλλιν (proprie de iis dictum, qui citius quam alii insculando scopum attingant) = superare, praestare. Il. l. 23. v. 572. 639. — Quod vulgo apud rhetorem nostrum itemque in Homeri edit. Rom. post προβαλομένη interpungitur, non placet. Tenenda potius vulgaris ratio in Homeri libris servata (ut semicolon post πολλον collocetur) loquendi usui, qui voc. ἐπει principio ponere solet, accommodatior. Nihili est Grammaticorum quorundam observatio, indecore Ulyssem ita loqui existimantium: προβαλομένην πολλον. Concesserat enim, se bellica virtute omnino Achilli cedere.

- 248 μῆδ' οὕτως etc. Agamemnon, cum pro Chryseide patri reddenda aliud maius praemium ab Achivis sibi concedi voluisset, Achilles (Il. l. 1. v. 121—129.) id non prius commode fieri posse monuerat, quam Troia fuerit expugnata. His respondet Agamemnon v. 131. sqq. se, nisi mox acceperit praemium, alii cuidam principum ipsius praemium esse erepturum (μῆδ' οὕτως, ἀγαθός etc.) — ἀγαθός περ εἶναι scil. κατὰ νοῦν, i. q. Φρονιμὸς Fortn. κλέπτε per se spect. duplici modo intelligi potest, prouti vocabulo κλεπτεῖν vel circumvenienti notionem tribuas (noli me defraudare, s. vana spe muneris iusti aliquando recuperandi adducere ut Chryseidem dimittam) vel animo aliquid clam agendi (noli talia reputare, animo machinari, qualia antea dixisti.) Malim h. l. posteriore rationem sequi ob add. νοῦν. — παρεχέσθαι proprio est: cursu aliquem superare, unde universa duc. superandi notio h. l. ad eum translata, qui prudentia aliquem vincit, et astutia minus cautum fallit. — Pro πεισῆς in Homeri libris recte constanter leg. πείσεις.

- 249 τῷ τοι ἐπιτήτω etc. Continuatur Ulyssis oratio Il. l. 19. v. 220. sqq. ἐπιτήτω = τλήτω ἐπὶ τοῖς ἔμοις μύθοις, constans

„Praestantior es me, et haud parum quidem fortior
 „hasta; ego vero te prudentia utique superaverim;
 „multo enim prius natus sum, et plura cognovi.

His continetur initium increpationis, pariter quam illis:

„Ne talia animo machineris, quamvis sis sollers, Deo
 „similis Achilles; non enim antevertes me astutia,
 „nec mihi persuadebis.“

Tum initio sententiae prolato haec subiungit:

„Itaque acquiescat animus tuus in verbis meis. Con-
 „festim defatigantur homines pugna, cuius plurimam
 „quidem stipulam in terram aes fudit, messis vero
 „restat perexigua, quando Iupiter lances inclinat, qui
 „hominum belli existit arbiter.

Quae

sit et patiens animus tuus ad audienda ea, quae dicturus sum
 (noli indignari.) — *Αἰψα τε Φυλοκίδος* etc. Satietas pugnae
 existit hominibus (*πλεται* i. q. *γίνεται*) occupat eos, = vi-
 res defatigantur, (subint: nisi cibo potuque se recreaverint.)
 — *ἤς τε* — *φαρ'* *ἤς*, s. *ἐν ἣ*. Tempus, quo maxima pars
 pugnantium cecidit, ita ut pauci supersint salvi et integri,
 cum messe ferè peracta (abscissa maiori parte calamorum)
 comparatur, vd. *Il. l. 11. v. 67. sqq.* *ἀμῆτος δ' ὀλιγίστος* dic-
 exigua messeis, exigua, quae restat, pars calamorum falce
 metenda. Verbis: *ἐπὶν κλινῆσι τάλαντα* etc lucem adfundit lo-
 cus *Il. l. 8. v. 69. sqq.* ubi Iupiter pugnae arbiter, utriusque
 pugnantium partis sprtes fatales gemina lance pensitare dici-
 tur, ita ut deprimitur ea, cui imposuerit sortes fatales par-
 tis vincendae, surgat altera. Inde h. l. tempus, quo Troia-
 ni pugnae, qui hucusque rem suam contra Graecos bene
 et feliciter gesserant, fugam circumspiciunt, hoc modò descri-
 bitur: Iupiter inclinat (*κλίνει*) lances. Sententia omnis lo-
 ci duplici modo constitui potest, ita ut vel verba: *ἐπὶν κλι-
 νῆσι τάλαντα* proxime praecedentibus iungantur, quasi expli-
 cationem nova imagine indutam contineant *ῥησις*: *ἤς τε* —
ἀμῆτος δ' ὀλιγίστος, (hoc sensu: nisi vires cibo potuque fue-
 rint recreatae, contestim defatigantur homines pugna, in
 qua maxima quasi calamorum pars falce abscissa est, et exi-
 gua messis, (exigua hostium pars caedenda,) restat, quando
 scit Iupiter hostium lancem deprimit, ut in fugam illi con-
 vertantur = vires mox deerunt inpransis ad instandū vic-
 tis hostibus, quos belli fortuna deserit); vel verba: *ἐπὶν κλι-
 νῆσι τάλαντα* etc. eodem sensu ad superiora: *αἰψα τε* — *ἀνδρω-
 ποῖτιν* propius referantur, interposita autem: *ἤς τε* *πλίστην*
 — *ὀλιγίστος* non ad pugnam nunc instantem pertineant, sed
 ea significant, quae Graeci hucusque a Troianis perpassi fue-
 rint, et in *vac. Φυλοκίς* expl. non tam unius pugnae quam
 universa belli notio spectetur. Posteriorem explicationem
 rhetori nostro praeplacuisse docent, quae mox de hac loco
 disserit. Dicit enim, inesse acerbam reprehensionem (*πικρὰν*

S

καὶ ἡ εἰκὼν ²⁵⁰ πέρας τῆς συμβεληῆς. εἰδέναι ἔν χρῆ, ὅτι αὐτὴ ἡ εἰκὼν σοφία ἐστὶ τῷ Ὀδυσσέως τῷ Ὀμήρῳ. ²⁵¹ ἐπιτιμησις γὰρ ἐστὶ κικρὰ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ δι' ἀπορήτων λυπηρὰ παραίνεσις. διὰ τὸτο καὶ προοίμιον αὐτῷ μακρὸν ἐστὶ.

Κρείσσων αἷς ἐμέθεν, καὶ Φέρτερος ἐν ὄλγῳ περ

Ἔγχει· ἐγὼ δὲ κε σθεῖν νοήματι γε προβαλομένην.

Πολλὸν ἐπεὶ πρότερος· γενόμεν, καὶ πλεονα οἶδα.

αὐτὸ τὸ προοίμιον τῷ σχήματός ἐστιν ἀρχή. „Μὴ πάνυ θάρρει τῇ ἀνδρείᾳ τῇ σουτῇ.“ εἰ δὲ μὴ, ἐλέγχεις αὐτὴν τὸ μηδὲν εἶναι· ἀλλ' ἄκκα παρ' ἀνδρὸς ἐμπείρου καὶ ἐπιστήμονος ἐκ παλαιῶν πραγμάτων.“ ἱς ἔν ἐστιν ἡ ἐπιτιμησις ἐκείνῳ; ²⁵²

²⁵³ Τασέρι δ' ἔ πως ἐστὶ νέκυν πενθῆσαι Ἀχαιῶς.

Λῆν γὰρ πολλοὶ καὶ ἐπήτριμοι ἥματα πάντα

Πίπτουσιν· πότε κέν τις ἀνεπνεύστοις πόνου;

Ἡ δὲ χρῆ τὸν μὲν καταδάπτειν, ὅς κε θάψῃσιν,

Νηλέα θυμὸν ἔχοντας ἐπ' ἥματι δακρυχέοντας.

Ὅσοι δ' ἂν πολέμοιο περὶ συγεροῦ λίπυνται,

Μεμνησθῶσι κύσιος καὶ ἐδῆτύος, ὅφρ' ἔτι μᾶλλον

Ἀνδρά-

ἐπιτιμησιν) Achillis, qui discessu suo tot eladium, quas Graeci paterentur, auctor exstiterit. Non poterat non, Achille (cuius inpetum Troiani haud parum expavescebant) denuo in aciem prodeunte, laeta ac fere certa spes erigere Achivos, fore, ut Troiani, qui hucusque haud exigua clade ipsos affligerint, repellantur et vincantur. Cibo igitur potuque Ulysses recreari iubet Achivos, quo fortius mox possint Troianos fugientes persequi. Multa de variis loci interpretatt habet Heynius in observ. ad h.l. — Voc. ἀνδρωτῶν iungendum τῷ πολέμῳ. τετυκται factus est, exstiterit ar-biter.

²⁵⁰ καὶ ἡ εἰκὼν πέρας etc. Non patet primo obtuitu, quomodo rhetor dicere potuerit, imaginem illam esse finem s. terminum πέρας) suasionis; cum suasio Ulyssis his verbis minime finiatur, sed in seqq. sermone non figurato continetur: γαστερι δ' οὐ πως etc. Verum hoc sibi velle videtur, omne suasionis argumentum consiliumque illa imagine comprehendi, neque in seqq. (ubi res propriis verbis enunciat) nova pro erri.

²⁵¹ Ὀδυσσεὺς τοῦ Ὀμήρου. Nequeo Sylburgio adsentiri, ad-jecrive legendu: coniciienti τοῦ Ὀμηρείου aut τοῦ Ὀμηρείου. Vulgarem lect. bene se habere, ostendit similis locus §. 8. ubi eodem modo Ὀδυσσεὺς Ὀμήρου diceb. Ulysses, quem loquentem inducit Homerus.

²⁵² εἰ δὲ μὴ ἐλέγχεις etc. Ad εἰ δὲ μὴ subint. τοῦτο ποιεῖς ut sit i. q. sin minus s. alioquin. Vd. de hac ellipsi Vigerus l. l. ed. H. Vol. II. p. 511.

²⁵³ ἡ ἐπιτιμησις ἐκείνῳ = increpatio, qua increpat illum, γε-

Quae imago finis est suasionis. Tenendum igitur, hanc imaginem admodum prudenter adhibitam esse ab Ulysse Homericō. Continet quippe Achillis increpationem acerbam et molestam, quae rem non [aperte] eloquatur, admonitionem. Propterea longo utitur prooemio:

„Praestantior es me, et haud parum quidem fortior
„hastā; ego vero te prudentia, utique superaverim;
„multo enim prius natus sum, et plura cognovi.“

Ipsū prooemium est initium figurae. Hoc sibi vult:

„Noli nimium confidere fortitudini tuae; sin minus,
„eam nihil valere argues; audi potius virum non in-
„peritum et ipsa experientia edoctum.“ Quāenam igitur est illius increpatio?

„Inedia haudquaquam par est mortuum lugere Achi-
„vos. Admodum enim multi et crebri quotidie ca-
„dunt; quando igitur quis a dolore poterit respirare?
„Verum sepelire nos quidem oportet eum, qui mor-
„tuis fuerit, patientes animo, unum diem deflentes;
„quotquot autem e pugna horrenda superstitēs fue-
„rint, meminisse potus et cibi, ut acrius adhuc cum
„hostibus assidue pugnemus, induti aere indomito.

„Neque

νομενὴ εὐαίμων. Soler interdum Substantivum aliis Substant. aut Adj. Dativo iungi, ubi verbum eiusdem originis (quale h. l. est ἐπιτιμᾶν) Dativo recte iungi potest. Vd. Vigerus l. l. Vol. I. p. 58.

253 γαστέρι δ' οὐ πῶς ἐστὶ — οἶον Ἀργα. — γαστέρι, stomacho, scil. duriter tractando = inedia. — ἐπηριμοί = ἐκλληλοί, συχνοί, rectius a Substant. ἡριον, stamen s. textum, quam cum aliis ab antiquo adj. τρία (i. q. πολλά) duci videtur. Vd. Heynius in observv. ad h. l. Multi, ait, cadunt, ita ut singuli singulos continua fere serie cadendo excipiant. — ποτε κεν τις etc. Si mortuos lugentes, a cibo abstinere volumus, fame nobis esset pereundum, cum non desinant cades. — ἐπ' ἡματι = ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ (Hesych.) ἐν αὐτῇ τῇ ταφῇ ἡμέρᾳ (ut in Scholl. explicatur) — δακρυχέοντας quod apud nostrum et in margine edit. Homeri Stephan. legitur, receptum a Barnesio et Heynio sensu non differt a vulg. Homeri codd. et edit. script. δακρύσαντας. — πολεμίοι περὶ λιπώνται i. q. ὅσοι δὲ περιλιπώνται ἐκ πολέμου. — Vbb. μὴ τις ἄλλην etc. Schol. expl. μὴ τις τῶν λαῶν τὴν ἐξ ἑτέρου στρατεύων (i. q. παρακλεύειν, s. ἐπικαλεῖσιν; testibus Grammaticis vet.) ἐνδεδυμένῳ, ἀλλ' αὐτοκλεύσας ἐξίτω. ἰσχυράσας i. q. se cohibeat, = cunctetur expectans. Vd. Heynius ad Il. l. 23. v. 300. — ἡδὲ γὰρ στρατεύς etc. propter cohortationis causam (cunctationem) poena adducitur. — Ἀργα apud Hom. saepissime de proelio dici neminem fugit.

Ἄνδράσι δυσμενέσσι μάχώμεθα νωλευέες αἰεὶ,
Ἑσάμενοι χροὶ χαλκὸν αἰετρεῖα· μηδὲ τις ἄλλην
Λαῶν ὄτρυντὺν πετιδέγμενος ἰσχαναάσθω.

Ἡδὲ γὰρ ὄτρυντὺς κακὸν ἔσσεται, ὃς κα λήπηται
Νηυσὶν ἐκ' ῥγαίων· ἀλλ' αἰθροὶ ὀρμηθέντες,

254 Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἐγαίρομεν ὁζὺν Ἄρηα.

αἰεὶ ἔλεγεν· „Πολλοὶ ταθναῖσιν ἤδη διὰ σὲ μνηϊῶντα· νῦν
ἀπορρίψας τὴν μῆνιν 255 ἀξιοῖς τῇ σαυτῇ προσθήκη ἐλπί-
δας τῆς νήτης ἔχειν. εἰάν ἐν ἐξέλθῃσι νήσεις, ἡδ' ἂν ὁ
Ζεὺς χαριζόμενός σοι βοηθῇ τοῖς Ἕλλησι, δυνήσονται διαρ-
μέσαι νήσταις ὄντες πρὸς τὸ κρατῆσαι. ὥστε μὴ φρόνει μέ-
γα ἐπὶ τῇ προσθήκῃ τῇ Διὶ, καὶ προπετῶς στρατεύ·
ἐλεγχθήσῃ γὰρ 256 σὴ ἀσθενεῖς τῶν στρατιωτῶν·

Αἰψὰ τε Φυλόπιδος πέλεται κόρος ἀνδρώποισιν,

Ἄμητος δ' ὀλίγιςτος, ἐκὴν κλίνῃσι τάλαντα

Ζεὺς, ὃς τ' ἀνδρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται.

εἰ γὰρ τῇ Διὶ ἡ μνήμη ἐνταῦθα; „Συμβήσεται ἔν δ'
πολλὴν γένεσθαι ἡμῖν ὠφέλειαν ἐκ τῆς παρα σε προτρο-
πῆς 257 διὰ τὸν Δία, ἂν ἀσθενεῖς ὄντες στρατευσώμεθα. ὥς
ἐλεγχθήσεται σε ἡ ἀνδρεία ἡ θαυμαστὴ ὑπὸ τῆς προπετείας.“
ἐπαυδὴ τοίνυν ταῦτα κικρά ἐσι καὶ ἐπιτιμήσιν ἔχει, εἰκένος
παραβολῇ τὸ κικρὸν τῆς ἐπιτιμήσεως ἀσφαλὲς ἐποίησαν.

ΚΕΦ. 6.

Περὶ τῶν ἐν μελέταις πλημμελουμένων.

α. Ταῦτα δὲ 1 πλημμελόμενα ἐν ταῖς μελέταις. οἱ μὲν
ἡθῶν

254 ὡσεὶ ἔλεγεν. Nestio, quid moverit Sylburgium, ut divisio
scribendum putaret ὡς εἰ.

255 ἀπορρίψας — ἔχειν. ἀπορρίπτειν μῆνιν (prolicere, i. q. mis-
sam facere iram) phrasis est Homérica, Il. l. 9. v. 513. οὐκ
ἂν ἐγινώκεσσι μῆνιν ἀπορρίψαντα κελοίμην.

Post ἀξιοῖς suppl. σε. Putas, te Ideo iure meritoque vi-
ctoriam sperare, quod te tuasque vires denuo addideris
Graecis, (denuo spem nobis feras.) προσθήκη patet h. l. de
eo dici, qui auxilium ferat pugnantibus, ut infra προσθήκη
Διός. — ἀξιοῦν h. l. simpl. putare, existimare, ut Xenoph.
memorabb. Socr. l. 4. 10. et al.

256 ἐλεγχθήσῃ γὰρ etc. ἐλεγχεσθαι constat haud raro de iis di-
ci, qui vanae gloriationis et mendacii convincantur. Ita
πρὸς: ἐλεγχθήσεται σε ἡ ἀνδρεία ἡ θαυμαστή. Veretur Ulysses,
ne inbecillitas militum arguat, frustra Achillem suam forti-
tudinem iacuisse Jovisque auxilium,

„Neque quis aliam copiarum cohortationem exspectans subsistat. Illa enim cohortatio male cedit ei, qui relictus fuerit apud naves Argivorum. Sed omnes simul castris egressi in Troianos equum domitores excitemus acriter proelium.“

Dicit quasi: „multi iam ira tua perierunt; nunc, cum missam feceris iram, propterea victoriam iure sperandam existimas, quod te nobis pugnae socium adiunxeris. Quodsi tamen inpransi in aciem prodierint, ne Jove quidem in tui gratiam Graecos adjuvante, sufficere poterunt vires inpransorum ad hostes vincendos. Noli igitur nimium superbire Iovis auxilio, et temere pugnam inire. Vanitatis enim te convinct militum imbecillitas.“

„Confestim defatigantur homines pugna, cuius plurimam quidem stipulam in terram aes fudit, messis vero restat perexigua; quando Jupiter lances innatat, qui hominum belli existit arbiter.“

Quid enim hoc loco sibi vult Jovis commemoratio? „Eveniet, inquit, ut parum nobis prosit, quod propter Iovis auxilium ad bellum nos cohortaris, si inpransi pugnam inierimus; vanitatis enim convinct miram tuam fortitudinem temeritas.“ Quae cum acerba essent et increpationem continerent, usu comparationis, quae imagini inest, increpationis acerbiter tutam praestabat.

CAPUT X.

De iis, quae in commentationibus peccantur.

§. I.

Quae vulgo in commentationibus peccantur (huc redeunt.) Alii omnino negligunt morum participes redere

257 προτροπῆς δια τὸν Δία ἰ. q. προτροπῆς, ἡ γίνεται δια τὸν Δία.

Cap. X.

§. 1.

1 τα δὲ πλημμελοῦμενα ἐν ταῖς μελεταῖς. Voc. μελεται sign. declamationes, s. commentationes (qua voce Cicero saepius usus est; vd. l. i. de orat. c. 60. Brutus c. 71.) partim exercitationis, partim ostentationis causa in rhetorum scholis

ἡθῶν * ἀμοίρας τὰς λόγους ποιῶνται, οἰόμενοι τῇ πράγμα-
τος

adhiberi solitas (Redeübungen) i. q. c. 2. ἀσκημάτων et γυμνασμάτων τῆς ρητορικῆς. Eae quaequam remotae erant a foro et concionibus, solebant tamen inde a Demetrii Phalerei aetate inprimis *causae forenses fictae* in iis tractari, quibus iuvenes praepararentur veris causis agendis. Cfr. scriptores, quos laudat Ernesti in lexx. technol. Græc. et Latinu. rhet. sub vv. μελῆται, et *declamatio*. De tali μελῆται genere h. l. agi, omnis sequens disputatio docebit, ubi vitia notantur, quae oratores illius aetatis, dum μελῆταις uterentur, eo praecipue committerent; quod gloriolam captantes haud raro ostentationi potius quam utilitati forensi consularent. Lucum potest subinde omnis disputatio lucrari e loco Quintilianiani insinui. oratt. l. 2. c. 10. — πλημμελόμενα idem est quod infra §. 6. ex. et al. πλημμελήματα vocat, ductum a πλημμελεῖν, quod proprie cantantes a numeris modisque aberrantes notaret (a πλην et μελος) translatus deinde ad cuiusvis generis errores et vitia. — Ceterum non persuasit mihi; Sylburgius, post μελῆταις subaudiendam esse τὰδ' ἐστὶ. Durior quippe eiusmodi ellipsis, quam quae facile admittatur. Neque provocare recte poterat ad §. 5. in. ἀπεχνία δ' ἐν μελῆταις αὐτῇ, ubi unius tantum verbi substant. (ἐστὶ) ellipsis (satis usitata) obtinet. Malim vel voculas τὰδ' ἐστὶν s. ταὐτ' ἐστὶν (vd. infra §. 13. in.) post μελῆταις inserere, vel post μελῆταις minus plene interpungere, ut τὰ πλημμελόμενα sint Accusativi absoluti (suppl. κατὰ: quod autem ad vitia attinet in commentationibus committi solita, alii etc.)

2. οἱ μὲν ἡθῶν ἀμοίρους etc. Novimus, praecipuam partem omnis institutionis rhetoricae veterum constituisse disputationem περὶ τοῦ ἡθους non uno modo ab iis tractatam. Attamen cum minime huius loci esse videatur, quaecumque a diversis rhetorices scriptoribus hac de re praecepta fuerint, h. l. adferre, comparare, et examinare, in praecipuis tantum rei momentis adferendis, quae ad sequentem scriptoris nostri commentationem recte intelligendam faciant, acquiescamus. Patet, animi morumque indolem (τὸ ἡθὺς) cuius recte tractandae et exprimendae rationem diligenter haberi vellent rhetores vet. non potuisse non partim ad ipsum dicentem referri, partim ad eum, de cuius vita, virtutibus, rebus gestis, consiliis loqueretur (sive proprio sermone usus haec exponeret orator, sive illum loquentem induceret) partim ad audientes. Etenim, quod ipsum dicentem attinet, bene intelligebant rhetores, animos audientium et oratori, et causae, quam agat, haud parum eo conciliari, quod ille omni orationis indole bonam, laude dignam, sibi que convenientem (qualem audientes exoptent) animi habitum exprimat, s. oratione bene morata utatur. Attamen, cum probabilitate et fide omnino caritura esset oratio, nisi indoles omnis hominum, quorum mores, res gestas, instituta declarare interesset dicentem, recte exprimeretur, et constanter servaretur; horum etiam ἡθὺς ab oratore minime negligi oportere recte affirmabant. Cfr. de utroque praecepto Aristotelis ars rhetor l. 2. c. 1. Cic. de orat. l. 2. c. 43.

dere orationes, rati quippe, orationis certamen ad argu-

1. 3. c. 55. Quintil. institt. oratt. 1. 6. c. 2. Denique *ipsum quoque audientium indolem* oratori perspectam cognitamque esse volebant, quo facilius posset, oratione illi accommodanda, ad audientium animum viam sibi munire. Vd. Aristot. 1. 1. 1. 3. c. 7. Cl. Vater in animadverss. ad h. l. p. 155. 56. Quintil. institt. oratt. 1. 3. c. 8. Quae singula quamquam rhetores, quorum loca praecipua modo laudavi, minime latuerunt; desideravi tamen in iis diligentiam, qua in triplici illo του ηθους usu accuratius definiendo uti par erat. Maiorem adhibuerunt Dionysius noster (cui hoc X caput recte tribui in prolegomm. docuimus) et Hermogenes περι ιδων 1. 2. p. 210. sq. ed. Sturmii. Videmus enim a nostro (huius cap. §§ 1. 2. 3.) duo potissimum genera του ηθους constitui, quorum alterum appellet το εν μεγα ηθος, unum παρνητ ηθος, quod per omnem orationem servari oporteat, alterum ad singula ηδη προξφορα τοις ακαστοτε υποκειμεναις προσωποις referat, (morum rationes singulis personis de quibus agitur, accommodatas, quae cum sibi invicem tum illi ιαγνο ηθει recte iungi oporteat.) Quodsi cum nostro loco ea contuleris, quae auctor c. 11. (§. 1. 2. 3.) de duplici genere του ηθους praecipiat, facile videbis, quae similitudo illam theoriam inter et disciplinam c. 10. propositam intercedat. Distinguitur ibi ηθος κοινον ab ηθει ιδιω s. ηθεςι ιδιοις. Tum κοινον η. ita definitur, ut sit το φιλοσοφιας εχομενον, s. το εις αρετην προτρεπον και κακιας απαλλαττον (quod a philosophia pendeat, i. e. e Philosophiae decretis aestumetur et homines, qui contemplantur, atque recte diiudicent, ad virtutem incitat et a vitis avocet. vd. exempla ibi allata.) Contra ηθες ιδιον, quod e iam ρητορικον appellatur (ad rhetoricen pertinens) esse dicit το πρεποντας και προσηκοντας τους λογους ποιεισθαι περι των υποκειμενων πραγματος το λεγοντι αυτω και τω ακουοντι, και περι ων ο λογος, και προς ους ο λογος (sermoines de rebus propositis proferre partim dicenti ipsi, partim audienti, partim iis, de quibus agitur, partim iis, ad quos oratio convertitur, accommodatos). Priori generi nomen του ηθους κοινου haud dubie propterea tribuit, quod ibi minime de nationis, gentis, vitae rationis, fortunae, aliarumque rerum discriminibus agatur, unde non possint non diversi evaderē singulorum hominum mores, ιδια ηδη, (ab oratore recte notandi et tractandi) sed universa potius quaestio, ad omnia ηδη pertinens, spectetur: num ηθος propositum laude et imitatione dignum sit, nec ne? (vd. c. II. §. 2. 3.) Jam quum auctor c. 11 §. 2. illud κοινον ηθους eodem modo appellet το φιλοσοφιας εχομενον, quo Dionysius noster c. 10. §. 1. de ηθει, quod τε εν μεγα vocaverat, dicit: ατι δε τουτ εμ φιλοσοφιας, uterque profecto diversis formulis τω ενος μεγαλου ηθους, et του κοινου ηθους unam eandemque rem notare videtur (sc. morum rationem ex universis Ethices praecipis diiudicandam atque aestumandam, quae distingui debeat a morum diversitate e Psychologice decretis spectanda et definienda.) In eo tamen differt a Dionysio capitulis II. auctor, quod hic nescio qua causa ductus τα ιδια ηδη

το³· εἶναι φὸν ἀγῶνα, τὸ δ' ἡθὺς ἐν παρέργῳ ⁴ τιθέμενοι·
οἱ δὲ περὶ τὴν ⁵ κρῆσιν τῶν ἡθῶν ἐσπεδαίως ἔχουσιν, ἀλλ'
εὐν

(quae etiam communi nomine του ιδιου ηθους complectitur) κατ' ἐσχην appellet ρητορικα, quasi το ηθος φιλοσοφίας εχομενον non pertineat ad artem oratoriam; cum Dionysius recte iubeat per omnem orationem το ηθος φιλοσοφίας εχομενον (quod το εν μεγα appellat) servari, eique singula omnia ηθη bene accommodari, ita ut illud pariter in oratione primarias agat partes, quam in animo λογισμον (rationem) cupiditatibus imperare deceat, et ipsi orationi μεγαλοπρεπειαν quandam conciliet (cuius praecepti vis, §. 2. c. 10. exemplis illustrata, huc redit: esse oratori diligenter providendum, ut per omnem orationem sentiendi cogitandique rationem probam ac honestam significet, quae laude digna sit, dignitati oratoris conveniat, audientes ipsi conciliet.) His constitutis, utroque vocabulo του ηθους ενος μεγαλου (s. κοινου) et των ηθων ιδιων omnia comprehendere videmus, quae ab initio huius notae ad triplicem usum του ηθους rhetoricum retulimus. Similiter Hermogenes loco supra laud. de duplici ηθους genere praecipit, a) τω ηθει personarum, de quibus et cum quibus agitur, cui accommodanda sit oratio (verba enim: ει τοις υποκειμενοις προσωποις οικειους και προποντας τους λογους παριατοι τις non modo ad ηθος personarum, quae loquentes inducantur, ut Sturmius existimat, in commentario p. 284. sed etiam ad ηθος audientium referenda esse docet disputatio de gravitate, δεινότητι, instituta, ad quam loco nostro laud. provocat, ubi p. 310. oratorem iubet το δεον τοις προσωποις αποδιδουαι, αλλον μειλιχίαις αλλον στερεοις επεισσει παροξυνοντα) b) τω ηθει ipsius dicentis, cuius significatio (sive ea per omnem orationem sive singulis potissimum locis adhibeatur) audientes et oratori, et ei cuius causam agit, conciliet, atque elocutionis simplicitate (αφελεια) iuncta suavitati (γλυκυτητι) acrimoniae (δρυμυτητι) modestiae (επισιμεια) efficiatur. — Nostro loco, ubi nonnulli oratores το ηθος omnino negligere dicuntur, οι μεν ηθων αμοιρους etc. ηθος latiori sensu dic. quo et illud μεγα η. et singula ιδια complectitur. Ab illis enim qui omnino των ηθων participes / reddere orationes negligent, mox distinguantur, qui, etsi το ηθος non omnino negligent, tamen vel in ηθεις ιδιαις recte miscendis non satis diligenter elaborent, vel το ηθος μεγα non adhibeant. — Ceterum ea, quae et in nostris commentariis, et interdum apud alios rhetores de hoc argumento praecipuntur, ostendunt, rhetores veteres non ubique (philosophica ακριβεια usos) notionem του ηθους ad ea tantum retulisse, quibus omnis omnino vel unius hominis vel plurium (v. c. gentis) cogitandi, sentiendi, agendique ratio suam sibi propriam vim obtineat. (eigenthümliche Denkungs- Empfindungs- und Handlungsweise), sed ad singulos etiam animi sensus adfectusque, qui oratione exprimentur. Priori quidem sensu c. 10. §. 2. Plato dicitur τω ενι μεγαλω ηθει recte accommodasse τα ηθη των σοφιστων, πολιτικων, δημιουργων etc. cfr. c. II. §. 3 — 8. Posteriorem vero sequutus iubet Dio-

gumentum ipsum potius pertinere, ideoque mores obiter tantum esse tractandos. Alii de variis morum rationibus miscendis non diligenter cogitant, sed, si una tan-

nysius (§. 1. ex) oratorem τῇ ἡδὲ μεγίστῃ per omnem orationem primarias tribuere partes, reliqua vero, (sc. ἡδὲ) τὰ Συμμετα, τὰ οἰκτρα, τὰ ἐπιφθονα, etc. ita adhibere, ut ab illo pendeant. Cfr. c. 8. §. 16 ἡ τοῦ ἡδὲ προσθήκη (n. 264.) Unde intelligi potest vis formulæ Φῶναι ἡδὲ καὶ (c. 10. §. 1.) de qua mox videbimus. Lubenter sane confiteor, latina vocabula mores s. indoles non ita esse comparata, ut omnem vocabuli ἡδὲ vim plane exhauriant. Verum praestare putabam in iis quas lingua suppeditaret, acquiescere, quam ubique molesta uti τερφασθαι.

3 οἰομένοι του πραγματος etc. Quanquam voc. αἰων saepe latiori sensu omnia orationum genera complectitur (vd. c. 8. §. 1. in. n. 2.) malui tamen, ratione habita propriae significationis (orationum iudicialium) h. l. formula uti: orationis sceratamen; cum μελεται, de quibus agitur, inprimis eloquentiae iudicialis exercendae causa instituerentur. Sententia simplex: existimant illi, in orationibus nihil fere praeter ipsum argumentum, in quo orator elaboret eiusque demonstrationem esse spectandum.

4 ἐν παρεργῷ τιθεμενοι. Formulae τιθεσθαι τι ἐν παρεργῷ, ποιοῦν τι ἐκ παρεργῷ, s. παρεργον de iis dicuntur, qui aliquid obiter et incuriosius tractant, quasi minime necessario ad rem pertineat. Vd. D' Orville ad Charit. p. 554. ed. Lips.

5 περὶ τὴν κρᾶσιν των ἡδων etc. Quatenam sit κρᾶσις των ἡδων, et, quae mox commemoratur, διαίρεσις, discimus a c. 11. §§. 4. 5. 6. 7. Monuerat auctor cap. II. §. 3. ex. septem esse locos (ἑπτα τοποὺς) quorum notatio et usus ad ἡδὴ ἰδίᾳ s. ῥητορικᾷ pertineat: 1) ἡδὼς κοινὴν notationem gentis universam quae vel Barbarum vel Graecum significet 2) ἡδὼς ἰδίον notationem accuratorem, quae illa velut genere species contineatur (v. c. gentis Thraciae vel Atheniensis) 3) γένος, notationem familiae, (cognationis) 4) ηλικίαν, not. aetatis, 5) προαίρεσιν, not. consiliorum (studiorum), 6) τύχην, not. fortunae, 7) ἐπιτηδεύσεις, not. vitae institutorum. Max iubet oratorem partem hosce locos omnes singulos spectare, ne qui praetermittantur (id quod διαίρεσιν appellat) partem in unum coniungere, ita ut in homine, cuius indolis morumque significatio requiratur, si res postulet, omnes ἑπτα τοποι ad illam signif. adhibeantur (quod κρᾶσιν dicit, vd. c. 11. §. 7. ταῦτα τὰ ἑπτα ἡδὴ ἐν γενέσθαι δεικνύει ubi patet, ἡδὴ pro ipsis τοποις των ἡδων dicta esse.) Erit igitur ἡδὼς ἀπλουν, si unum tantum illorum τοπων spectare et adhibere sufficit, διπλουν vero τριπλουν etc. si duo aut plures adhibendi. — Non placuit Dionysio, rem omnem fusius exponere, quippe qui h. l. eos maxime esset notaturus, qui το ἡδὼς μέγα negligenter.

οὐ σπουδαίως ἔχοντες. De vi voc. εἶναι adverbio iuncti, qua verbi Substant. vices gerat, alibi dictum. Simil. infra c. 11. §. 8. προθυμίας εἶναι et ἀπαλλαντικώς.

εἰν μὲν ἀπλῆν ἢ τὸ ἥθος καὶ παντί⁶ τῶ ἰδεῖν ἐκκεῖμενον, ἰδόντες καὶ προσπεσόντες⁷ χοῶνται τῷ ἡθεῖ. ἂν δὲ διπλῆν ἢ, ἢ τριπλῆν, καὶ ποικιλώτερον, ἔτε τὰς διαιρέσεις⁸ τῶν ἡθῶν ζῆρῃσιν, ἔτε περὶ τὴν κρῆσιν αὐτῶν πραγματεύονται. ὅθην αὐτοῖς ἐδ' ἀγωνίζεσθαι⁹ τοῖς ἡθεσιν (ὑπάρχειν συμβαίνει.) ἀλλ' ὁ τῷ ἡθεσ ἀγών,¹⁰ τὰ καλεῖμενα ἐπιφωνήματα, προσυχῶσιν τινες αὐτόματοι φωναὶ ἡθικαί,¹¹ (καὶ) παρ' ἧ καὶ τὸν ἔπαινον καρπῆνται γυμνὰ τὰ ἡθῆ φεγγόμενοι. δέον καθόλα τέτοις διαγωνίζεσθαι, ὥστε πρῶτα ψυχὴν, πλέκοντας τὰ ἡθῆ τοῖς πράγμασιν. ἔτι τ' ἔχ' ὑποτείνεσι¹² τὸ ἔν μέγα ἥθος. ἔσι δὲ τῷτο ἐκ φιλοσοφίας,¹³ ἢ τὰ ἄλλα πάντα κατὰ μέρος ἐξήρηται, πρόσφορα τοῖς ἐκάστοτε ὑποκειμένοις προσώποις. παρ' ὁ καὶ μικρότεροι ἐν ταῖς τῶν ἡθῶν χρεαῖς εἰσὶν,¹⁴ ὅπταν καὶ τὰ ἡθῆ μεταχειρίζονται, εἰδὲν τὸ μεγαλοπρεπὲς διασώζοντες, δέον τῷτο φυλάττειν πανταχῶς. ὥστε γὰρ ἐν ψυχῇ¹⁵ δεῖ τὸν

6 καὶ παντί τῶ ἰδεῖν etc. Male in ed. Steph. παντί τῶ leg. Omnis enim reliqua oratio docet, τῶ h. l. pro τινι dici. — ἰδεῖν ἐκκεῖμενον = εἰν. ὡς ἰδεῖν.

7 ἰδόντες καὶ προσπεσόντες etc. προσπίπτειν h. l. dic. qui fortuito incidat in ea, quae non quaesiverit.

8 οὐτε τὰς διαιρέσεις etc. vd. n. 5.

9 εὐδ' ἀγωνίζεσθαι — συμβαίνει. „υπαρχειν, ait Sylburgius ad „h. l. etsi videatur supervacuum; potest tamen et ipsum re- „tineri.“ Quæritur, quo sensu υπαρχειν dictum putes. Quodsi enim pro simplici esse s. contingere accipias, ut non differat a συμβαίνει, haud dubie vel simpl. υπαρχει, vel συμβαίνει scribendum (deleto altero voc. o glossemate onato.) Sin υπαρχειν h. l. esse putes i. q. εἶναι, licere, (vd. Vigorius l. l. Vol. I. p. 309. ed H.) poterit vulg. lectio defendi sententia ita constituenda: unde illis eveniat, ut ne liceat quidem (iis) τοῖς ἡθεσιν uti ad causam suam agendam, s. ad orationis certamen perficiendum. συμβαίνει enim infinitivis additum haud raro abundare novimus, vd. Platonis Phædo c. 12. 13. Monet rhetor, illam διαιρέσιν et κρῆσιν τῶν ἡθῶν, ubi morum significatio e pluribus τοπικῶς peti debeat, ita esse necessariam, ut, si ea negligatur, omnino omnis usus τοῦ ἡθους tollatur.

10 ἀλλ' ο τοῦ ἡθους ἀγών — φωναὶ ἡθικαί. Subint. aut inserendum εἰν αὐτοῖς post ἀγών. — ἐπιφωνήματα appellat h. l. quae in epilogis s. perorationibus dicuntur vd. §. 18. Quamquam in eo consentiunt rhetores, quod epilogos sensibus quibusdam exprimendis animisque movendis præcipue accommodatos existiment (vd. Cic. de orat. l. 2. c. 81. Quintil. proem. l. 8. Aristot. rhetorr. l. 3. c. 19) recte tamen ii oratores taxantur, qui ad ultimam orationis partem omne studium audientes sibi conciliandi movendique differunt, si-bique optime rem suam gessisse videntur, si vocolas quasdam et formulas sensibus et adfectibus exprimendis aptas

tantum fuerit omnibus in medio posita morum ratio, utuntur ea, cum fortuito huc inciderint, sin duae, tres, aliaeve plures, neque recte discernere eas student, neque in iisdem miscendis elaborant. Unde fit, ut iis interdum ne liceat quidem moribus uti in causis suis agendis. Omne enim orationis certamen, quod moribus perfici debet, referunt ad illa, quae vulgo epiphonemata vocantur, formulas quasdam sensibus et adfectibus exprimendis aptas, fortuito ac temere iis excident, quae nuda morum tractatio adeo laudem iis (apud quosdam) parat; cum omne potius orationis certamen moribus perfici debeat, ita ut argumenti ipsius tractationi eodem modo coniungantur, quo corpori anima est coniuncta. Praeterea eximiam illam, quae ad unum spectat, morum rationem non subiiciunt. Illam dico, quae a Philosophia pendeat, cui reliquae omnes ac singulae, singulis, de quibus agitur, personis accommo-

da-

(Φωνας ηθικας) adhibuerint, quae fortuito magis et temere excidere dicenti videntur, quam diligenter excogitatae proferri (προστυγχανεν enim h. l. eodem sensu dic. quo supra c. 7. §. 3. in επιτυγχανειν). De aliis vocabuli επιφωνημα significationibus huic loco non convenientibus Cfr. Ernesti in lex. technol. Gr. rhet. sub h. l.

11 (και) παρ' ου — Φεγγόμενοι. Prius και plane otiosum facile quemvis offendit. — Quinam sint γυμνα τα ηθη Φεγγόμενοι patet ex iis, quae seqq. δεον καθολου ταυτοις etc. Reprehenduntur oratores, qui significationem των ηθων ab ipsa rei (πραγματος) tractatione (comprobatione) seiungant, et in epilocho paucis voculis perficiant (ita ut mores quasi nudos expriment = separatos a corpore, τοις πραγμασι) Tamen laudem iis contingere dicit (ab imperitis harum rerum iudicibus, qui illis Φωναις ηθικαις facile ita alliciantur et moveantur, ut omnem orationem inepte laudibus extollant.)

12 το εν μεγα ηθος quo pertineat supra diximus n. 2.

13 ου τα αλλα — προσωποις. De formula εχηρηται Cfr. c. 8. §. 4. in. n. 31. Rem ipsam illustravimus supra n. 2.

14 σκοταν και τα ηθη etc. Etiam si, ait, oratores τα ηθη non omnino negligant, tamen illud unum magnumque ηθος (oratori conveniens) saepe non adhibent. Inde fit, ut omnis oratio evadat humilior, aliena ab illa gravitate, quam usus του μεγαλου ηθους ei posset conciliare.

15 ωσπερ γαρ εν ψυχη etc. Batet, comparationi simplicem sententiam hanc subesse: omnia ηθη singula ac diversa ita debent adhiberi, ut το ηθος μεγα (oratori conveniens) illis minime obscuratur, sed primarias partes obtineat. — Vocce, θυμος et επιθυμια eo sensu solent coniungi, quo illud ad iram hoc ad amorem, et, qui utrique cognati sint, adfectus (aversantes, et appetentes) transferatur. Vd. Aristot. rhe-

τὸν λογισμὸν κρατεῖν, θυμὸν δὲ καὶ ἐπιθυμίαν τέτρω ὑπανάγειν, καὶ ὅσα γε θυμῷ πράττομεν, μετὰ λογισμῷ θυμῶσθαι, ὅσα δ' ἐπιθυμίαις χαρίζομεθα, μὴ ἄγαν ἀλογίως χαρίζεσθαι. ἔγω δὲ δεῖ καὶ τῷ λόγῳ ἐν μὲν ἡθὺς ἐκείνῳ τὸ μέγιστον, ὃ ἐκ φιλοσοφίας, ¹⁶ ὥσπερ λογισμὸν ὑποκείσθαι τῷ λόγῳ· τὰ δ' ἄλλα ἐπάγειν, τὰ θυμικὰ λέγω, καὶ τὰ οἰκτρὰ, ¹⁷ καὶ τὰ αἰετῖα, καὶ τὰ πικρὰ, καὶ τὰ ἐπιφθόνα, πάντα ταῦτ' ἐκείνῳ ἐξηρημένα, καὶ ἀλλήλοις συγκεκραμένα ¹⁸ καὶ τὰ τὸν τῆς χρείας λόγον.

β'. Τὸ τοῦ ἡθὺς Πλάτων ὑποθέμενος, καὶ τὰ τῶν σοφιστῶν ¹⁹ καὶ τὰ τῶν πολιτικῶν, καὶ τὰ τῶν δημιουργῶν, καὶ τὰ τῶν μειρακιῶν, καὶ τὰ τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν, καὶ τὰ τῶν θάλων, καὶ τὰ (τῶν) ἐλευθέρων ἡθῆ, κατὰ λόγον τέτρω συνέπλεξε. τὸτο καὶ Δημοσθένους ὑποθέμενος, δι' ὅλα ²¹ μεγαλοπρεπῆς ἐστὶν ἐν τοῖς λόγοις, ²² ὁμοίως ἐν τε τοῖς συμβουλευτικοῖς τὸ τοῦ πολιτικοῦ ἡθὺς

torr. l. i. c. 10. ubi θυμός et ἐπιθυμία vocantur, οραεῖς ἀλογιστοί.

¹⁶ ο ἐκ φιλοσοφίας. Sylburgius ad h. l. vel τὸ ἐκ φιλοσοφίας scribendum putat, vel post φιλοσοφίας subaudiendum προσγίνεται, aut aliud simile verbum. Simplicioius putaverim, subintelligere est, s. ὅν, ut supra dicebatur: εἰσι δὲ τούτῳ ἐκ φιλοσοφίας. — Scribendi vitio hand dubie debetur lectio cod. Cant. ἐν μὲν ἡθὺς ἐκείνῳ ἐκ φιλοσοφίας τὸ μέγιστον.

¹⁷ Καὶ τὰ οἰκτρὰ Male cod. Cant. τὰ οἰκτρικὰ.

¹⁷ κατὰ τὴν τῆς χρείας λόγον. Parum interest, utrum voc. λόγος h. l. universe rationem, quae alicuius rei habeatur, significare putes (accommodate rationi necessitatis habendae) an praeceptum (accommodate praecepto necessitatis = illa, quae necessitatis fieri iubeat, quo sensu § 5. ο λόγος τῆς τεχνῆς dic.)

§. 2.

¹⁹ τῶν σοφιστῶν. Pro σοφιστῶν, quod in editis, vulgo exstat, perperam codd. mss. σοφιστικῶν exh. ortum hand dubie seq. πολιτικῶν.

²⁰ (τῶν) ἐλευθέρων. Articulum τῶν ante ἐλευθ. qui vulgo deest, recte addendum putat Sylburgius propter antecedentia. — In cod. Cant. ordine inverso leg. καὶ τὰ ἐλευθέρων καὶ τὰ τῶν δούλων ἡθῆ.

²¹ δι' ὅλου μεγαλοπρεπῆς etc. Formula δι' ὅλου h. l. duo complecti videtur, et, quod Demosthenes in omnibus orationibus sit μεγαλοπρεπῆς, et, quod in quavis oratione constanter servet μεγαλοπρεπείαν. Servat indolem bonam et honestam, oratoris dignitatem accommodatam. vd. n. 2.

²² ὁμοίως ἐν τε τοῖς συμβουλευτικοῖς — τοῦ συναγορευόντος. Videbatur mihi locus primo obtutu omnino correctione indigere. Etenim quum voc. συναγορευόντος in scriptis rhetorum Græc. plerumque soleat ad eloquentiam indicialem referri, ita ut sit in indicio aliquem defendere, verba: καὶ διαφερω τὴν δόξαν

datae annexae sint, Unde fit, ut, etiamsi moribus utantur, tamen humi repant, minimè servantes magnificentiam, (dignitatem) quam per omnem orationem teneri oportet. Quemadmodum enim in animo humano rationem docet imperium gerere, eidemque obsequium praestare iram et cupiditates, ita ut, si quid ira commoti agamus, iram ratione temperemus, si quid cupiditatibus indulgeamus, non omnino sine ratione id faciamus; ita in oratione quoque eximiam illam ad unum spectantem indolem, quae a Philosophiae decretis pendet, rationis instar, supponi oportet, cetera vero, quae ad irae et misericordiae sensum pertinent, quae urbane amare, invidiose dicuntur, ita adduci, ut omnia illi adnectantur, sibi quae invicem, prouti necessitas exigit, iungantur.

§. 2. Talem animi indolem Plato quoque supponere solebat, eidemque, prouti par erat, Sophistarum, virorum, qui civitatis gubernandae periti sunt, populi quoque commoda curant, iuvenum, virorum, senum, mulierum, servorum, liberorum mores coniungere. Eandem Demosthenes supponens ubique per omnem orationem magnificentiam (dignitatem) servat, dum pari modo

του συναγορευοντος, propter antecedentia (quae de genere orationum deliberativo agebant) non recte intelligi posse putabam, nisi sumeretur, ante διαφερων textu excidisse verba: εν τοις δικανικοις. Accedebat, quod vocula τε in verbis: εν τε τοις συμβουλευτικοις omnino innuere videretur, auctorem in seqq. aliud orationum Demosthenicarum genus commemorasse. Sententia loci: ομοιως εν — συναγορευοντος evaderet haec: dum pari modo et in suasionibus indolem viri civilis supponit, eique mores blandientis adnectit, et in iudicialibus dignitatem defensoris tuatur. Aliam tamen de loco nostro sententiam Vir Exc. Beckius mecum communicavit, quam ipsius pace proferam. Putat enim omnem locum: ομοιως εν τε τοις — συναγορευοντος propterea, quod Demosthenes mox cum Platone δογματα, sententias in dialogis tractante compararetur, rectius de suasionibus (λ. συμβουλευτικοις) talium accipi, quippe in quibus sententiae (δογματα s. γυναιμαι) proponerentur populo et commendarentur. Hinc vocabulo συναγορευειν mavult universam notionem sententiarum quandam tuendi publice ad populum dicendo tribui, ut sensus versione nostra expressus prodeat. Qua ratione probata voculam τε in vbb εν τε τοις συμβουλ. vel delendam puto, vel aptius ante εν aut ante του πολιτικου inserendam, referendamque ad και το του κολακ. Demosthenes, ait rhetor, in suasionibus virum civilem agit, i. e. qui populi commodis inserviat, (quod

τοῖς εἶναι τὸν ἀγῶνα, τὸ δ' ἡθὺς ἐν παρέργῳ ⁴ τιθάμενοι·
 εἰ δὲ περὶ τὴν ⁵ κρᾶσιν τῶν ἡθῶν ἐσπεδαίως ἔχουσιν, ἀλλ'
 ἐὰν

(quae etiam communi nomine τῶν ἰδίου ἡθῶν complectitur) κατ' εἶσιν appellet ρητορικὰ, quasi το ἡθὺς φιλοσοφίας ἔχον-
 μενον non pertineat ad artem oratoriam; cum Dionysius recte
 iubeat per omnem orationem το ἡθὺς φιλοσοφίας ἔχονμενον
 (quod το ἐν μέγα appellat) servari, eisque singula omnia ἡθῇ
 bene accommodari, ita ut illud pariter in oratione primarias
 agat partes, quam in animo λογισμον (rationem) cupiditatibus
 inperare deceat, et ipsi orationi μεγαλοπρεπείαν quandam conciliet
 (cuius praecepti vis, §. 2. c. 10. exemplis illustrata, huc redit: esse oratori diligenter providendum, ut per om-
 nem orationem sentiendi cogitandique rationem probam ac
 honestam significet, quae laude digna sit, dignitati oratoris
 conveniat, audientes ipsi conciliet.) His constitutis, utro-
 que vocabulo τοῦ ἡθῶν εὖς μεγαλοῦ (s. καίον) et τῶν ἡθῶν
 ἰδίων omnia comprehendendi videmus, quao ab initio huius
 notae ad triplicem usum τοῦ ἡθῶν rhetoricum retulimus. Si-
 militer Hermogenes loco supra laud. de duplici ἡθῶν genere
 praecipit, α) τῷ ἡθῇ personarum, de quibus et cum qui-
 bus agitur, cui accommodanda sit oratio (verba enim: εἰ τοῖς
 ὑποκειμένοις προσώποις οἰκτιροῦς καὶ κρείοντας τοὺς λόγους περιπα-
 τοῖ τις non modo ad ἡθὺς personarum, quae loquentes indu-
 cantur, ut Sturmius existimat in commentario p. 284. sed
 etiam ad ἡθὺς audientium referenda esse docet disputatio de
 gravitate, δεινότητι, instituta, ad quam loco nostro laud.
 provocat, subi p. 310. oratorem iubet το θεῶν τοῖς προσώποις
 αποδιδόναι, ἄλλον μελιχίοις ἄλλον στερεοῖς πεισσοῖς παροξύνοντα)
 β) τῷ ἡθῇ ipsius dicentis, cuius significatio (sive ea per om-
 nem orationem sive singulis potissimum locis adhibeatur)
 audientes et oratori, et ei cuius causam agit, conciliet, at-
 que elocutionis simplicitate (αφελεία) iuncta suavitati (γλυ-
 κυτητα) acrimoniae (δρυμυτητα) modestiae (επισκεπτική) efficiat-
 ur. — Nostro loco, ubi nonnulli oratores το ἡθὺς omnino ne-
 gligere dicuntur, εἰ μὲν ἡθῶν ἀμοιρούς etc. ἡθὺς latiori sen-
 su dic. quo et illud μέγα ἡθῇ et singula ἰδία complectitur. Ab
 illis enim qui omnino τῶν ἡθῶν participes reddere ora-
 tiones negligant, mox distinguantur, qui, et si το ἡθὺς
 non omnino negligant, tamen vel in ἡθῇ ἰδίοις recte mis-
 cendis non satis diligenter elaborent, vel το ἡθὺς μέγα non ad-
 hibeant. — Ceterum ea, quae et in nostris commentariis, et
 interdum apud alios rhetores de hoc argumento praecipiu-
 ntur, ostendunt, rhetores veteres non ubique (philosophi-
 ca ἀκριβεία usos) notionem τοῦ ἡθῶν ad ea tantum retulisse,
 quibus omnis omnino vel unius hominis vel plurium (v. c.
 gentis) cogitandi, sentiendi, agendique ratio suam sibi pro-
 priam vim obtineat, (eigenthümliche Denkungs- Empfin-
 dungs- und Handlungsweise), sed ad singulos etiam, animi
 sensus adfectusque, qui oratione exprimentur. Priori qui-
 dem sensu c. 10. §. 2. Plato dicitur τῷ ἐνι μέγα ἡθῇ recte
 accommodasse τὰ ἡθῇ τῶν σεφιστῶν, πολιτικῶν, δημιουργῶν
 etc. cfr. c. II. §. 3 — 8. Posteriorem vero sequutus iubet Dio-

gumentum ipsum potius pertinere, ideoque mores obiter tantum esse tractandos. Alii de variis morum rationibus miscendis non diligenter cogitant, sed, si una tan-

nysius (§. 1. ex) oratorem τῷ ἡσεί μεγίστη per omnem orationem primarias tribuere partes, reliqua vero, (sc. ἡσῆ) τὰ Συμμετα, τὰ οἰκτρα, τὰ ἐπιφθονα, etc. ita adhibere, ut ab illo pendeant. Cfr. c. 8. §. 16 ἡ τοῦ ἡσους προσθήκη (n. 264.) Unde intelligi potest vis formulae Φῦναι ἡσικαί (c. 10. §. 1.) de qua mox videbimus. Lubenter sane confiteor, latina vocabula mores s. indoles non ita esse comparata, ut omnem vocabuli ἡσος vim plane exhauriant. Verum praestare putabam in iis quas lingua suppeditaret, acquiescere, quam ubique molesta uti περιφρασεῖ.

3 οἰομένοι του πραγματος etc. Quanquam voc. αἰων saepe latiori sensu omnia orationum genera complectitur (vd. c. 8. §. 1. in. n. 2.) malui tamen, ratione habita propriae significationis (orationum iudicialium) h. l. formula uti: orationis certamen; cum μελεται, de quibus agitur, imprimis eloquentiae iudicialis exercendae causa instituerentur. Sententia simplex: existimant illi, in orationibus nihil fere praeter ipsum argumentum, in quo orator elaboret eiusque demonstrationem esse spectandum.

4 ἐν παρεργῶν τιθεμένοι. Formulae τιθεσθαι τι ἐν παρεργῶν, ποισιν τι ἐκ παρεργῶν, s. παρεργῶν de iis dicuntur, qui aliquid obiter et incuriosius tractent, quasi minime necessario ad rem pertineat. Vd. D'Orville ad Charit. p. 554. ed. Lips.

5 περὶ τὴν κρᾶσιν τῶν ἡσῶν etc. Quenam sit κρᾶσις τῶν ἡσῶν, et, quae mox commemoratur, διαίρεσις, discimus e c. 11. §§. 4. 5. 6. 7. Monuerat auctor cap. II. §. 3. ex septem esse locos (ἐκτα τοποῖς) quorum notatio et usus ad ἡσῆν ἰδία s. ῥητορικῇ pertineat: 1) ἡσῶς κοινῶν notationem gentis universam quae vel Barbarum vel Graecum significet 2) ἡσῶς ἰδίων notationem accuratorem, quae illa velut genere species contineatur (v. c. gentis Thraciae vel Atheniensis) 3) γένος, notationem familiae, (cognationis) 4) ἡλικίαν, not. aetatis, 5) προαιρέσιν, not. consiliorum (studiorum), 6) τυχήν, not. fortunae, 7) ἐπιτηδεύσεις, not. vitae institutorum. Max iubet oratorem partim hosce locos omnes singulos spectare, ne qui praetermittantur (id quod διαίρεσιν appellat) partim in unum coniungere, ita ut in homine, cuius indolis morumque significatio requiratur, si res postulet, omnes ἐκτα τοποῖ ad illam signif. adhibeantur (quod κρᾶσιν dicit, vd. c. 11. §. 7. ταῦτα τὰ ἐκτα ἡσῆ ἐν γένεσθαι δεῖ, ubi patet, ἡσῆ pro ipsis τοποῖς τῶν ἡσῶν dicta esse.) Erit igitur ἡσος ἀπλουν, si unum tantum illorum τοπων spectare et adhibere sufficit, διπλουν vero τριπλουν etc. si duo aut plures adhibendi. — Non placuit Dionysio, rem omnem fusius exponere, quippe qui h. l. eos maxime esset notaturus, qui το ἡσος μεγά negligenter.

οὐ σπουδαίως ἐχούσιν. De vi voc. εἶναι adverbio iuncti, qua verbi Substant. vices gerat, alibi dictum. Simil. infra e. 11. §. 8. προθυμῶς εἶναι et ἀταλλαντικῶς.

ἐάν μὲν ἀπλὴν ἢ τὸ ἥθος καὶ παντὶ ⁶ τῶ ἰδεῖν ἐκκεκλιμένοις
 ἰδόντες καὶ προσπασσόντες ⁷ χρωῖνται τῷ ἡθει· ἂν δὲ δι-
 πλὴν ἢ, ἢ τριπλὴν, καὶ ποικιλώτερον, ἔτε τὰς διαίρεσεις ⁸
 τῶν ἡθῶν ζηρῶσιν, ἔτε περὶ τὴν κρᾶσιν αὐτῶν πραγματεύ-
 ονται. ὅθεν αὐτοῖς ἐδ' ἀγωνίζεσθαι ⁹ τοῖς ἡθεσιν (ὑπάρ-
 χειν συμβαίνει.) ἀλλ' ὁ τῷ ἡθεος ἀγὼν, ¹⁰ τὰ καλεῖσθαι
 ἐπιφωνήματα, ¹¹ προσυχεῖσθαι τινες αὐτόματοι φωναὶ ἡθικαί,
 (καὶ) παρ' ἧ καὶ τὸν ἔπαινον καρπένται γυμνά τὰ ἡθῇ
 φθεγγόμενοι· δέον καθόλου τέτοις διαγωνίζεσθαι, ὥστε
 σώματι ψυχὴν, πλέκοντας τὰ ἡθῇ τοῖς πράγματιν. ἔτι τ'
 ἔχ' ὑποτείνει ¹² τὸ ἐν μέγα ἡθος. ἔστι δὲ τέτο' ἐκ Φιλο-
 σοφίας, ¹³ ἢ τὰ ἄλλα πάντα κατὰ μέρος ἐξηρτηται, πρόσ-
 φορα τοῖς ἐκάστοτε ὑποκειμένοις προσώποις· παρ' ὃ καὶ μι-
 κρότεροι ἐν ταῖς τῶν ἡθῶν χρεαῖς εἰσιν, ¹⁴ ὅποταν καὶ τὰ
 ἡθῇ μεταχειρίζωνται, ἔδαμῃ τὸ μεγαλοπρεπὲς διασώζοντες,
 δέον τέτο' φυλάττειν πανταχῶ. ὥστε γὰρ ἐν ψυχῇ ¹⁵ δεῖ
 τὸν

⁶ καὶ παντὶ τῶ ἰδεῖν etc. Male in ed. Steph. παντὶ τῶ leg.
 Omnis enim reliqua oratio docet, τῶ h. l. pro τινι dici. —
 ἰδεῖν ἐκκεκλιμένον = ἀκκ. ὡς ἰδεῖν.

⁷ ἰδόντες καὶ προσπασσόντες etc. προσπιπτειν h. l. dic. qui fortui-
 to incidat in ea, quae non quaesiverit.

⁸ οὐτε τὰς διαίρεσεις etc. vd. n. 5.

⁹ οὐδ' ἀγωνίζεσθαι — συμβαίνει. „υπαρχειν, ait Sylburgius ad
 „h. l. etsi videatur supervacuum; potest tamen et ipsum re-
 „tineri.“ Quaeritur, quo sensu υπαρχειν dictum putes.
 Quodsi enim pro simplici esse s. continere accipias, ut non
 differat a συμβαίνει, haud dubie vel simpl. υπαρχει, vel συμ-
 βαίνει scribendum (deleto altero voc. o glossemate onato.)
 Sin υπαρχειν h. l. esse putes i. q. εἶναι, licere, (vd. Vige-
 rus l. l. Vol. I. p. 309. ed H.) poterit vulg. lectio defendi
 sententia ita constituenda: unde illis eveniat, ut ne liceat qui-
 dem (iis) τοῖς ἡθεσιν uti ad causam suam agendam, s. ad
 orationis certamen perficiendum. συμβαίνει enim infinitivis
 additum haud raro abundare novimus, vd. Platonis Phaedo
 c. 12. 13. Monet rhetor, illam διαίρεσιν et κρᾶσιν τῶν ἡθῶν,
 ubi morum significatio e pluribus τοτεῖς peti debeat, ita esse
 necessariam, ut, si ea negligatur, omnino omnis usus τοῦ
 ἡθους tollatur.

¹⁰ ἀλλ' ο τῶν ἡθους ἀγὼν — φωναὶ ἡθικαί. Subint. aut inseren-
 dum εἰν αυτοῖς post ἀγὼν. — ἐπιφωνήματα appellat h. l. quae
 in epilogis s. perorationibus dicuntur vd. §. 18. Quan-
 quam in eo consentiunt rhetores, quod epilogos sensibus
 quibusdam exprimendis animisque movendis praecipue ac-
 commodatos existiment (vd. Cic. de orat. l. 2. c. 81. Quin-
 ct. proem. l. 8. Aristot. rhetorr. l. 3. c. 19.) recte tamen
 ii oratores taxantur, qui ad ultimam orationis partem omne
 studium audientes sibi conciliandi movendique differunt, si-
 bique optime rem suam gessisse videntur, si voculas quas-
 dam et formulas sensibus et adfectibus exprimendis aptas

tantum fuerit omnibus in medio posita morum ratio, utuntur ea, cum fortuito huc inciderint, sin duae, tres, aliaeve plures, neque recte discernere eas student, neque in iisdem miscendis elaborant. Unde fit, ut iis interdum ne liceat quidem moribus uti in causis suis agendis. Omne enim orationis certamen, quod moribus perfici debet, referunt ad illa, quae vulgo epiphonemata vocantur, formulas quasdam sensibus et adfectibus exprimendis aptas, fortuito ac temere iis excidentibus, quae nuda morum tractatio adeo laudem iis (apud quosdam) parat; cum omne potius orationis certamen moribus perfici debeat, ita ut argumenti ipsius tractationi eodem modo coniungantur, quo corpori anima est coniuncta. Praeterea eximiam illam, quae ad unum spectat, morum rationem non subiiciunt. Illam dico, quae a Philosophia pendeat, cui reliquae omnes ac singulae, singulis, de quibus agitur, personis accommoda-

(Φωνας ηθικας) adhibuerint, quae fortuito magis et temere excidere dicenti videntur, quam diligenter excogitatae proferri (προστυγχανεν enim h. l. eodem sensu dic. quo supra c. 7. §. 3. in. επιτυγχανειν). De aliis vocabuli επιφωνημα significationibus huic loco non convenientibus Cfr. Ernesti in lex. technol. Gr. rhet. sub h. l.

11 (και) παρ ου — Φεγγόμενοι. Prius και plane otiosum facili quemvis offendit. — Quinam sint γυμνα τα ηθη Φεγγόμενοι patet ex iis, quae seq. δεον καθολου ταυτοις etc. Reprehenduntur oratores, qui significationem των ηθων ab ipsa rei (πραγματός) tractatione (comprobatione) seiungant, et in epiloگو paucis voculis perficiant (ita ut mores quasi nudos exprimant = separatos a corpore, τοις πραγμασι). Tamen laudem iis contingere dicit (ab imperitis harum rerum iudicibus, qui illis Φωναις ηθικαις facile ita alliciantur et moveantur, ut omnem orationem inepte laudibus extollant.)

12 το εν μεγα ηθος quo pertineat supra diximus n. 2.

13 ου τα αλλα — πρόσσωποις. De formula εξηρηται Cfr. c. 8. §. 4. in. n. 31. Rem ipsam illustravimus supra n. 2.

14 οσοταν και τα ηθη etc. Etiamai, ait, oratores τα ηθη non omnino negligant, tamen illud unum magnumque ηθος (oratori conveniens) saepe non adhibent. Inde fit, ut omnis oratio evadat humilior, aliena ab illa gravitate, quam usus του μεγαλου ηθους ei posset conciliare.

15 ωπερ γαρ εν ψυχη etc. Batet, comparationi simplicem sententiam hanc subasse: omnia ηθη singula ac diversa ita debent adhiberi, ut το ηθος μεγα (oratori conveniens) illis minime obscuretur, sed primarias partes obtineat. — Vocce, θυμος et επιθυμια eo sensu solent coniungi, quo illud ad iram hoc ad amorem, et, qui utrique cognati sint, adfectus (aversantes, et appetentes) transferatur. Vd. Aristot. rhe-

τὸν λογισμὸν κρατεῖν, θυμὸν δὲ καὶ ἐπιθυμίαν τέτρω ὑπακύναι, καὶ ὅσα γε θυμῷ πράττομεν, μετὰ λογισμῷ θυμῶσθαι, ὅσα δ' ἐπιθυμίαις χαρίζομεθα, μὴ ἄγαν ἀλογίτως χαρίζεσθαι· ἔγω δὲ δεῖ καὶ τῷ λόγῳ ἐν μὲν ἡθὺς ἐκείνῳ τό μέγιστον, ὃ ἐκ φιλοσοφίας, ¹⁶ ὥσπερ λογισμὸν ὑποκαῖσθαι τῷ λόγῳ· τὰ δ' ἅλλα ἐπάγειν, τὰ θυμικὰ λέγω, καὶ τὰ οἰκτρὰ, ¹⁷ καὶ τὰ ἀσεῖα, καὶ τὰ πικρὰ, καὶ τὰ ἐπιφθονα, πάντα ταῦτ' ἐκείνῳ ἐξηρητημένα, καὶ ἀλλήλοις συγκακράμενα ¹⁸ καὶ τὰ τὸν τῆς χρείας λόγον.

β'. Τέτο τὸ ἡθὺς Πλάτων ὑποθέμενος, καὶ τὰ τῶν σοφιστῶν ¹⁹ καὶ τὰ τῶν πολιτικῶν, καὶ τὰ τῶν δημιουργῶν, καὶ τὰ τῶν μειρακίων, καὶ τὰ τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰ τῶν πρῶτο-βυτέρων, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν, καὶ τὰ τῶν δούλων, καὶ τὰ (τῶν) ἐλευθέρων ἡθῆ, κατὰ λόγον τέτρω συνέπλεξε. τέτο καὶ Δημοσθένης ὑποθέμενος, δι' ὅλα ²¹ μεγαλοπρεπῆς ἐστὶν ἐν τοῖς λόγοις, ²² ὁμοίως ἐν τε τοῖς συμβουλευτικοῖς τὸ τοῦ πολιτικοῦ ἡθὺς

toti. l. i. c. 10. ubi θυμός et ἐπιθυμία vocantur, ορασεις αλογιστοί.

¹⁶ ο ἐκ φιλοσοφίας. Sylburgius ad h. l. vel τό ἐκ φιλοσοφίας scribendum putat, vel post φιλοσοφίας subaudiendum προσγίνεται, aut aliud simile verbum. Simplicius putaverim, subintelligere est, s. ὅν, ut supra dicebatur; ἐστὶ δὲ τοῦτο ἐκ φιλοσοφίας. — Scribendi vitio hand dubie debetur lectio cod. Cant. ἐν μὲν ἡθὺς ἐκείνῳ ἐκ φιλοσοφίας το μέγιστον.

¹⁷ Καὶ τὰ οἰκτρα Male cod. Cant. τὰ οἰκτρικά.

¹⁸ κατὰ τὴν τῆς χρείας λόγον. Parum interest, utrum voc. λόγος h. l. universe rationem, quae alicuius rei habeatur, significare putes (accommodate rationi necessitatis habendae) an praeceptum (accommodate praecepto necessitatis = iis, quae necessitas fieri iubeat, quo sensu § 5. ο λόγος τῆς τέχνης dic.)

§. 2.

¹⁹ τῶν σοφιστῶν. Pro σοφιστῶν, quod in editis, vulgo exstat, perperam codd. mss. σοφιστικῶν exh. ortum hand dubie e seq. πολιτικῶν.

²⁰ (τῶν) ἐλευθέρων. Articulum τῶν ante ἐλευθ. qui vulgo deest, recte addendum putat Sylburgius propter antecedentia. — In cod. Cant. ordine inverso leg. καὶ τὰ ἐλευθέρων καὶ τὰ τῶν δούλων ἡθῆ.

²¹ δι' ὅλου μεγαλοπρεπῆς etc. Formula δι' ὅλου h. l. duo complecti videtur, et, quod Demosthenes in omnibus orationibus sit μεγαλοπρεπῆς, et, quod in quavis oratione constanter servet μεγαλοπρεπείαν. Servat indolem bonam et honestam, oratoris dignitati accommodatam. vd. n. 2.

²² ὁμοίως ἐν τε τοῖς συμβουλευτικοῖς — τοῦ συναγορευόντος. Videbatur mihi locus primo obtuitu omnino correctione indigere. Etenim quum voc. συναγορευεῖν in scriptis rhetorum Græc. plerumque soleat ad eloquentiam indiciale referri, ita ut sit in indicio aliquem defendere, verba: καὶ διαφερων τὴν δοξαν

datae annexae sint, Unde fit, ut, etiamsi moribus utantur, tamen humi repant, minimè æservantes magnificentiam, (dignitatem) quam per omnem orationem teneri oportet. Quemadmodum enim in animo humano rationem docet imperium gerere, eidemque obsequium praestare iram et cupiditates, ita ut, si quid ira commoti agamus: iram ratione temperemus, si quid cupiditatibus indulgeamus, non omnino sine ratione id faciamus; ita in oratione quoque eximiam illam ad unum spectantem indolem, quae a Philosophiae decretis pendet, rationis instar, supponi oportet, cetera vero, quae ad irae et misericordiae sensum pertinent, quae urbane amare, invidiose dicuntur, ita adduci, ut omnia illi adnectantur, sibi invicem, prouti necessitas exigat, iungantur.

§. 2. Talem animi indolem Plato quoque supponere solebat, eidemque, prouti par erat, Sophistarum, virorum, qui civitatis gubernandae periti sunt, populi quoque commoda curant, iuvenum, virorum, senum, mulierum, servorum, liberorum mores coniungere. Eandem Demosthenes supponens ubique per omnem orationem magnificentiam (dignitatem) servat, dum pari modo

του συναγορευοντος, propter antecedentia (quae de genere orationum deliberativo agebant) non recte intelligi posse putabam, nisi sumeretur, ante διαφερων textu excidisse verba: εν τοις δικανικοις. Accedebat, quod vocula τε in verbis: εν τε τοις συμβουλευτικοις omnino innuere videretur, auctorem in seqq. aliud orationum Demosthenicarum genus commemorasse. Sententia loci: ομοιως εν — συναγορευοντος evaderet haec: dum pari modo et in suasionibus indolem viri civilis supponit, eique mores blandientis adnectit, et in iudicialibus dignitatem defensoris tuatur. Aliam tamen de loco nostro sententiam Vir Exc. Beckius mecum communicavit, quam ipsius pace proferam. Putat enim omnem locum: ομοιως εν τε τοις — συναγορευοντος, propterea, quod Demosthenes mox cum Platone δογματα, sententias in dialogis tractante comparatur, rectius de suasionibus (λ. συμβουλευτικοις) tantum accipi, quippe in quibus sententiae (δογματα s. γυνμας) proponerentur populo et commendarentur. Hinc vocabulo συναγορευειν movet universam notionem sententiarum quandam tuendi publice ad populum dicendo tribui, ut sensus versione nostra expressus prodeat. Qua ratione probata voculam τε in vbb εν τε τοις συμβουλ. vel delendam puto, vel aptius ante εν aut ante του πολιτικού inserendam, referendamque ad κας εν του κολας. Demosthenes, ait rhetor, in suasionibus virum civilem agit, i. e. qui populi commodis inserviat, (quod

ἦθος ὑποθέμενος, καὶ τὸ τοῦ κολακεύοντος τάττω συμπλέκων, καὶ διαφέρων τὴν δόξαν τοῦ συναγορεύοντος· ἐν οἷς ²³ πρᾶχθῆναι συναγωνίζεται κατὰ μίμησιν τὴν Πλάτωνος, καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὰ δόγματα οὐκ αὐτὸς ἀποφαίνεται, εἴτα περὶ αὐτῶν διαγωνίζεται· ἀλλ' ἐν μέσῳ τὴν ζήτησιν ποιούμενος πρὸς τοὺς διαλεγόμενους, εὐρίσκων μᾶλλον τὸ δέον δόγμα, ἢ Φιλονεϊκῶν ὑπὲρ αὐτοῦ φαίνεται, ²⁵ πλὴν ὅσα περὶ τῶν κρειττόνων, ἢ καὶ ἡμᾶς, λέγεται. τοῦτο ²⁶ καὶ Ὀμηρος πανταχῇ, καὶ ὅ καὶ πάντα ἦδη, (καὶ πάσας φαντασίας ἀπὸ τοῦ ἰσχυμένου) καὶ ταύτῃ τῇ τέχνῃ μεταχει-
ρίζο-

est eius μεγα ἦθος), simulque blanditur populo, grata ei et accepta dicit suamque erga populum benevolentiam et observantiam exprimit, minime tamen hoc alterum ἦθος illi ita iungit, ut fauctoritas, (dignitas) oratoris de re gravissima (salute civitatis) publice verba facientis ullo modo negligatur. — Voc. διαφέρων duplici sensu sumi potest, vel eminenti (dum quædam dignitatem oratoris publice ad populum dicentis eminet) vel sustinendi, obtinendi (quo sensu in excerptis e Dionysio Halic. T. IV. ed. Reisk. p. 2328. dic. πολεμον διαφέρειν de populo, cuius vires aliquamdiu ad bellum gerendum sufficerent.) Posteriorem rationem præferendam putavi, quo aptius διαφέρων verbis: τοῦτο ὑποθέμενος responderet. Nemini facile arridebit latini int. versio verborum: καὶ διαφέρων etc. „ac denique patronorum laudem admiscens.“

²³ ἐν οἷς πρᾶχθῆναι etc. Sensus: in eo elaborat, contendit, ut hæc agat, Platonem imitatus.

²⁴ καὶ γὰρ σκεῖνος etc. Quomadmodum Plato in dialogis dogmata sua minime ab ipsis sermonibus loquentium ita separat, ut ipse ubique quasi in scenam prodeat, et docendo ea pertractet; sed in ipsa personarum loquentium disputatione, quæ vult, proferri iubet, ita ut invenire magis, quam de iis disceptare videatur (dum personæ loquentes quaerendo et interrogando in ea incident): ita Demosthenes, dum in suasionibus suas profert sententias, servatque δεῖξαι τοῦ συναγορεύοντος, eam reliquis ἡθροῖς apte coniungit. — Voc. διαγωνίζεσθαι (ab eloquentia forensi petitum, cui proprium erat το ἀγωνίζεσθαι) h. l. omnino est: disputare. Respondet ei το φιλονεϊκῶν, de quo vd. c. 8. §. 4. n. 38.

²⁵ πλὴν ὅσα περὶ etc. οἱ κρειττόνες ἢ καὶ ἡμᾶς i. q. alibi simpli. κρειττόνες, Dii. Vd. c. 3. §. 1. (n. 5.) ubi Neutrum τὸ κρειττόν de numine divino diceb. κατὰ comparationi inservit, ut c. 9. §. 15. n. 228. Sensus: ubi sermo Platonis, s. potius personæ, quam loquentem inducit, in Deos et res divinas incidit, ea solum orationis esse ubertas, et magnificentia, ut ipse iam Plato, neglecta dialogi ratione, prodire, et sua dogmata, suasque ideas proponere videatur. Exemplo inservire potest locus Phædri Plat. taxatus a Dyonysio in epist. ad Gn. Pompeium de Platone, p. 762. sqq. T. VI. ed. Reisk.

²⁶ τοῦτο καὶ Ὀμηρος πανταχῇ — τὴν διακρίσιν. Facile quivis huius ῥησιως lector partim in verbis, ἀπὸ τοῦ ἰσχυμένου hærete-

modo in suasionibus indolem viri civilis supponit, eademque mores blandientis populo coniungit, dignitatem tamen oratoris publice ad populum dicentis obtinens; qua in re ad Platonis exemplum sese dicendo componere studet. Quippe qui dogmata sua minime ipse proponit, ac proposita defendit, sed inter personas colloquentes quaestionem excitat, ita ut magis invenire decretum, quod proferri debuerit, quam de eo disceptare videatur, exceptis iis, quae ad Deos pertineant. Eandem eximiam indolem ubique pertractans Homerus (apud quem omnes licet morum rationes formas-

bit, quae eo loco, ubi vulgo leguntur, explicari recte nequeunt, partim in Accusativis πάντα ἥδη καὶ πάσας Φαντασίας, quae, unde pendeant, non patet. Critica moeula locum indigere, recte vidit Sylburgius, haec notans: „suspecta sunt „ista ἀπο τοῦ ἰσοιμενου, atque deest εὐραὶν ἐστὶ, vel tale quod „piam commation, nisi forte pro isto substituendum ἀποσημειώσασθαι ἐστὶ“ (i. e. apud quem, s. in cuius operibus omnes morum rationes formasque descriptionis licet notare). Dubito tamen, num verbum compositum (paulo insolentius ἀποσημειώσασθαι (de iis adhibitum, qui in commentariis suis quaedam notarent) huic loco recte conveniat. Accedit, quod profecto facilius aliae lectiones, quam vulg. ἀπο τοῦ ἰσοιμενου e vbb. ἀποσημειώσασθαι ἐστὶ oriri potuere. Alio modo locum intellexisse video auctorem glossae adscripti margini codicis, (qui in ed. Reisk. nomine cod. Cas. signatur) quod ita se habet: ἀπο τοῖς ἡσους τοῦ μεγάλου, unde recte colligi potest, eum το ἰσοιμενου ad illud ἐν μέγα ἡσος retulisse, (quippe quod debeat quasi aequari, i. e. per omnem orationem pari modo servari) et sensum fere hoc modo constituisse: apud quem omnes licet morum rationes — ab illa eximia indole pendentes, i. q. ei accommodatas, invenire. Deberent tamen, ut ea ratio cum verbis graecis omnino posset conciliari, plura in textum inseri. Neque video, cur auctor το ἐν μέγα ἡσος h. l. maluerit το ἰσοιμενου appellare, quam suo ipsi proprio vocabulo notare. Unde non dubito, quin emendationem loci et interpretationem multo faciliorem amplectar a Cl. Beckiō mihi suppeditatam, quae huc redit, ut partim post Φαντασίας cum Sylburgio vbb. εὐραὶν ἐστὶ, aut similia excidisse putemus, partim verba: ἀπο τοῦ ἰσοιμενου post ταυτὴ τῇ τεχνῇ inseramus, omnemque ῥησιν: καὶ ταυτὴ — διακρισιν propius referamus ad superiora: τοῦτο καὶ Ὀμηρος πανταχῇ, sublato semicolo post ἰσοιμενου obvio, (τοῦτο καὶ Ὀμηρος πανταχῇ, παρ ὧ καὶ πάντα ἥδη, καὶ πάσας Φαντασίας — καὶ ταυτὴ τῇ τεχνῇ ἀπο τοῦ ἰσοιμενου μεταχειριζόμενος, πρὸς etc.) Lectione loci hoc modo constituta, formulam ἀπο τοῦ ἰσοιμενου adverbii vices obtinere videmus (vd. Vigerus l. l. ed. H. T. II. p. 378.) Dicitur Homerus (ubi alios loquentes inducit) τοῦτο (μέγα ἡσος) ubique pari modo, s. aequaliter tractare, ut supra Demosthenes δι' ὅλου μεγαλεπρεπῆς εἶναι vd.

ριζόμενος, πρὸς τὰς διαφορὰς τῶν ὑποκειμένων προσώπων ποιεῖται τὴν διάκρισιν.

γ'. Ταῦτα μὲν ἐν ᾗδαι πλημμελοῦμεν, (οἱ μὲν) τὰ μὴδὲ ²⁷ ὅλως ζητεῖν· οἱ δὲ τὸ μὴ πάντα εὐρίσκαι· οἱ δὲ τὸ μὴ περὶ τὴν κρῆσιν, πραγματεύεσθαι· οἱ δὲ πλεῖστοι, καὶ σχεδὸν ἅπαντες, καὶ τὸ μὴ πρῶτον καὶ μέγιστον ἡδὸς ὑφίστασθαι, ²⁸ καὶ τὰ ἄλλα ἐκολουθῶς τούτῳ ἐπάγειν.

δ'. Περὶ δὲ γνώμην ²⁹ πρῶτον τὰ μέτρα οὐχ ὀρώμεν· ἀλλ' οἱ μὲν πάντα διὰ βραχέων ἐπιτρέχουσι, ³⁰ δεῖξαντες ἕκαστα τῶν ζητημένων, καὶ παρελθόντες, ³¹ συντομίαν τινὰ τοῦτο νομίζοντες, τὴν ἀπόλειψιν τῆς τῶν πραγμάτων ³² θεωρίας· οἱ δὲ, ὅπως πλεῖστα εἰς ἕκαστον τῶν ὑποκειμένων ζητημάτων ἐροῦσι, ³³ σκοποῦντες, οὐκ αἰδότες, ὅτι τὰ μὲν Φύσει ὁμολογούμενα, καὶ τὰ τοῖς ἡδέσι διγνωσμένα, καὶ τὰ ἡδέσι κεκρυμμένα, βραχείᾳ ἀποφάσει τὴν ἰσχὺν ἔχει· ³⁵ εἰς δὲ

n. 21. Omnis rhesus sententiam versione nostra significavimus. Articulum vero τῇ post ταυτῇ, qui vulgo deest, e cod. Cant. addidi, usu loquendi suadente. — Voc. Φαντασῖαι sign. formas, quibus aliquid in oratione describamus (notiones imaginesque rerum absentium quasi ad sensus adducendo) vd. infra §. 17. (ubi nimius earum usus vituperatur) et Ernestii lex. techn. Græc. rh. sub h. v. Rationem vero, cur h. l. αἱ Φαντασῖαι simul cum ἡδέσι commemoratae fuerint, in eo versari videmus, quod ἡδέσι recte notandis et tractandis homines, qui loquentes agentesque inducantur, vivide depingantur. Latinum interpretem neque huius vocab. vim, neque reliqua recte intellexisse, versio eius declarat, „idem „et Homerus passim præstitit, apud quem et omnes perturbationum et phantasiarum ab æquo et iusto recedentium „species.“

§. 3.

²⁷ το μὴδὲ ὅλως ζητεῖν. Inserendum omnino videtur (nisi scriptorem malis negligentiae accusare) εἰ μὲν ἀντὶ το μὴδὲ etc. cui seqq. οἱ δὲ respondeant, cum antec. ταῦτα — πλημμελοῦμεν non ad primum tantum genus oratorum τῶν ἡδῶν omnino non curantium sed simul ad reliqua omnia pertineant.

²⁸ ἡδὸς ὑφίστασθαι. Quamquam voc. ὑφίστημι in Medio haud raro sign. aliquid in se suscipere (vd. c. 9. §. 13.) neque huic notationi per se spectatae insunt, quae nostro loco omnino repugnent; malim tamen propter §. 2. (ubi de eadem re saepius voc. ὑποτίθεσθαι adhibebatur) Medio ὑφιστ. h. l. eandem innotiendi s. supponendi signif. vindicare, qua activum saepissime dicitur.

§. 4.

²⁹ περὶ δὲ γνώμην etc. Reliqua disputatio docebit, γνῶμας h. l. non tam dici enuntiationes universales, maxime ad Ethicæ spectantes (quo sensu alibi leg. vid. Ernestii lex. techn. Græc. rh. sub h. v.) quam omnino omnes orationis sententias,

masque descriptionis invenire) eodemque tractandi artificio pari modo usus diversitati hominum, de quibus agitur, accommodata morum rationes distinguit.

§. 3. Haec quidem peccata in morum tractatione committimus, dum alii de moribus omnino non cogitant, alii non omnes morum rationes inveniunt, alii in coniungendis iis non elaborant, plurimi vero ne dicam omnes eam indolem, quae prima est et eximia supponere eique accommodatas inducere reliquas morum rationes negligunt,

§. 4. Sententias quod attinet, modum in iis pertractandis tenendum non observamus; alii enim omnia breviter percurrunt, dum singula eorum, de quibus quaeritur, innuunt, et obiter transeunt, rati quippe, cum iusta uti brevitate, qui accuratiorem rerum propositarum meditationem omnino negligat. Alii peccant in eo elaborantes, ut de quavis quaestione proposita
quam

quae ad argumenta rei probandas primasias pertineant, ut c. 11. §. 8. 9. — Cum iis, quae de brevitate et ubertate nimia in iis pertractandis vitanda hac §. praecipiuntur, Cfr. Quintil. institt. oratt. l. 8. c. 3. non longe a fine, l. 4. c. 2. inde a verbis: *brevis erit narratio etc.* Cicero de invent. l. 1. c. 20. de orat. l. 2. c. 30.

30 *δια βραχέων επιτρεχουσι. επιτρεχειν τι* dicuntur, qui nimia brevitate usi (obiter) dicendo aliquid pertractant. Vd. Dionys. Hal. *περι των Σουκρυδιδου ιδιωμάτων* c. 13. p. 839. T. VI. ed. Reisk.

31 *συνομιαν τινα etc. συνομιαν* vocant rhetores eam breviter, quae iure inter virtutes orationis referatur. Vd. Dionys. epist. ad Pompeium de Platone et historicis p. 775. T. VI. ed. Reisk.

32 *της — θεωρίας. θεωριαν* h. l. vocat accuratiorem rerum pertractandarum contemplationem, Vd. Ernesti in lex. saepius laud.

33 *σκοπουντες, ουκ ειδοτες etc.* Ad participium *σκοπουντες* recte intelligendum e superioribus suppleatur necesse est *πλημμελουνσιν*. Malim tamen *σκοπουσιν*, quod respondeat illis: *αλλ' οι μεν παντα δια βραχέων επιτρεχουσι.*

34 *τα μεν φυσει ομολογουμενα. τα ομολογουμενα* dicc. quae ab omnibus conceduntur, extra dubitationem posita, solentque *τοις αμφισβητουμενις* s. *αμφισβητησιμοις* opponi. Vd. c. 11. §. 8.

35 *την ισχυν εχει' εαν δε τις.* Perperam vulgo post *εχει* plene interpungi, recte iam vidit latinus interpres. Res ipsa docet, verba: *εαν δε τις etc.* pariter quam praecedentia pendere ab illis: *ουκ ειδοτες οτι etc.* — Quae minime indigeant multa demonstratione, ea bene monet infirmiora reddi, si ora-

δὲ τις μῆνυν. ψυχρότερα καὶ ἀσθενέστερα αὐτὰ ἐξεργάζε-
ται. περὶ δὲ τὰς τῶν νόμων ἐξετάσεις καὶ τὰς τούτων ἀπο-
δείξεις ἢ πολλὰ πραγματεία ἀναγκαῖα τῷ ῥήτορι, ὅτε πολ-
λάκις ³⁶ ἀγνοούμενά τε βραχέως δεῖ λέγειν, καὶ οἷς δεῖ
μῆκος περιτιθέναι· καίτοι βραχύς ὁ περὶ τούτων λόγος. ³⁸
ὡς τὰ ἰσχυρότατα βραχύτατα λεγέον· τὰ δ' ἀσθενέστατα
ἔσι, καὶ τὰ ἀγχώμαλα ³⁹ τὰ τῆς βοηθείας τοῦ ῥήτορος εἰς
ῥοπήν δαόμενα. ὅλως δ' οὐτε βραχέα, οὔτε πολλὰ, δεῖ
ζητεῖν λέγειν, ἀλλὰ σύμμετρα πανταχοῦ, ζητούντας πρὸς
τῇ συμμετρῷ ⁴⁰ πανταχοῦ καὶ τὴν ἀσφάλειαν· ἐπιθυμία δὲ
τοῦ πολλὰ δοκεῖν εὐρίσκειν καὶ λέγειν, πολλὰ ἐν τοῖς λόγοις
λυμαινόμεθα. ταῦτα μὲν καὶ περὶ τὴν γνώμην ἀμαρτήματα.
εἰ. Ἀτεχνία ⁴¹ δ' ἐν μελέταις αὐτῇ. πρώτη μὲν, γυμ-

tor dicendo producat. Docet quippe experientia facile, fieri
(maxime inter homines minus cultos) ut quis de indubitata
veritate eorum, quae ipsi antea essent persuasissima, ideo
dubius haerere incipiat, quod alium in illis demonstrandis
operose elaborantem videat.

³⁶ ὅτε πολλὰκις ἀγνοούμενα etc. Haud raro, ait, in legum in-
quisitione et demonstratione quaedam minus nota ideoque
intellectu difficiliora obveniunt, quae tamen cum ad rem pro-
bandam minus necessario pertineant, brevius pertractari
oporteat, ne tempus consumatur aliis ad rem probandam pro-
pius spectantibus inpendendum. Quae in re eo maior πραγ-
ματα oratoris requiritur, quo difficilior est, res minus no-
tas breviter quidem sed ita explicare, ut facile ab audientibus
intelligantur.

³⁷ καὶ οἷς δεῖ μῆκος περιτιθέναι = καὶ τοῖς μῆκος περιτιθέναι,
οἷς δεῖ μ. π. — Vocab. περιτιθέναι (de cuius vi tropica alicui
tribuendi quid s. conciliandi supra vidimus c. 2. §. 4. n. 31.)
haec loco ideo apprime convenit, quod sermonis copia res,
in qua explicanda oratio versetur, quasi circumtundatur.

³⁸ ὁ περὶ τούτων λόγος. Seqq. docent, λόγος h. l. non ipsam
orationem significare (quo sensu latinus int. accepit) sed
praecceptum de brevitate et ubertate sermonum necessaria.

³⁹ τὰ ἀγχώμαλα proprie quae fere aequalia sunt, haud dubie eo-
dem modo quo voc. ἀντιστοίχα (c. 9. §. 5. et al.) argu-
menta signif. quibus tam dicenti ipsi quam adversario in
suum commodum uti liceat. Quae si orator ita pertractat,
ut ipsi potius, quam adversario ea favere pateat, veluti mo-
mentum addit, quo altera librae lanx, cui argumenta illa in-
posuerat, inclinetur. Hanc enim loci sententiam prodire vi-
demus, sive ῥοπή vertamus: momentum (ut illa argumenta
αγχώμαλα auxilio artificii oratorii indigere dicantur, quo ip-
sis addatur momentum) sive pro ipsa inclinatione accipiamus,
(indigent auxilio oratoris, ut inclinare possint ac deprimere
landem.)

⁴⁰ πρὸς τὴν συμμετρίαν etc. Oportet, ait, oratorem in argumen-
tis pertractandis ita versari, ut neque iustae proportionis le-

quam plurima proferant, dum non intelligunt, omnia, quae propter ipsam rei naturam ab omnibus concedantur, quae e moribus intelligantur, quae consuetudine fuerint constituta, si paucis declarentur, vim suam servare, contra, si quis dicendo producat, frigidiora reddi et inbecilliora. In ea vero, quae ad leges pertinet, inquisitione et demonstratione permultum operae oratori ponendum, cum haud raro occulta breviter indicari debeant, alia vero, quae pluribus verbis indigeant, uberiori sermone comprehendendi. Licet tamen praecepta huc spectantia his paucis complecti: firmissima argumenta quam brevissime esse pertractanda, infirmissima vero, et, quae ab adversario retorqueri facile possint, indigere omnino oratoris auxilio, quo res quasi inclinetur (s. quo momentum rei addatur.) Omnino autem oratoris est, neque brevitati, neque copiae orationis studere, sed in eo elaborare, ut ubique tantum dicatur, quantum iusta exigit proportio, ac praeterea tuta reddatur oratio. Etenim dum multa invenire ac dicere videri volumus, solemus in orationibus nostris permulta corrumpere. Haec fere sunt, quae ad sententias pertinent, peccata.

§. 5. Artis, (quae ad oeconomiam orat. pertinet) inperitiam his vitiis ostendunt. Primum nuda argumentorum

ges violet, neque sibi et causae suae ipse periculum adferat, firma argumenta nimia ubertate extenuando, infirma obiter transeundo. (De voc. ασφαλεια. vd. c. 8. §. 2. n. 9.) Malui enim voce. *συμμετρα* et *συμμετρια* ad iustam proportionem, quae ex ambitu singularum orationis partium aestumetur, referre, quam cum latino int. magis universam notionem ubique apta et accommodata dicendi substituere, quippe quae sequentibus potius *την ασφαλειαν* inest. Etenim ut tuta evadat oratio, ubique tantum dici debet, quantum argumento in quo orator versetur, et consilio dicentis conveniat.

§. 5.

41 *ατεχνια* — *αυτη*. Miro errore factum, ut in pluribus codd. et edd. vulgg. inde ab Ald. haec verba a reliqua orationis serie plane separata legerentur, et novi capituli, quod a verbis: *πρωτη μιν* etc. inciperat, inscriptionem continerent. Recte viderunt Sylburgius et Hudsonus, minime novi capituli, sed novae huius cap. 10. particulae (§§ 5. 6.) argumentum indicari. Addicere videntur codd. reg. 1. et Colb. qui in margine titulum habent: *περι της εν μελυσταις ατεχνιας*. Cfr. praeterea §. 19. ex. ubi omnia, quae hoc cap. 10. pertractata fuerant, breviter repetuntur: *το δε νυν εχον, τηρηταιον τα εν μελετη πλημμεληματα, εν ησει, εν γνωμη, εν τεχνη, εν λεξει.* —

42 γυμνῇ τῶν κεφαλαιῶν πρότασις πανταχῆ, τὸ μὴ ἐπίστασθαι,
 43 μὴδὲ προδιοικεῖσθαι, ὅπαρ ἐστὶ προσυψῆσαι, ἢ προδιαβα-
 λειν, μὴδὲ 44 τὰς τῶν προτάσεων μεθόδους· αἱ ἐπὶ τριῶν
 σχηματῶν ἀγωνίζονται· 45 ἢ ὡς αἰδότης τῷ λέγοντος τὰ
 μέλλοντα λαχθήσεσθαι ὑπὸ τῷ ἀντιδίκῃ· οἶδα 46 τοῖνυν,
 ὅτι ἐρεῖ· καὶ ἄλλα νῆ Δία ἐρεῖ· ἢ ὡς πυθόμενος· „Πέ-
 πυσμαι 47 τοῖνυν αὐτοῦ ἐρεῖν· Ἀπήγγειλε τοῖνυν τίς μοι·“
 ἢ ὡς σοχαζομένους, ὧν ἐκάστη τῶν προτάσεων κατὰ λόγον
 τέχνης προτείνεται· ὁ δὲ λόγος τῆς τέχνης ἔτω· περὶ
 ὧν θαρρόμεν 49 λῦσιν, ἐρῶμεν, „Εἰδέναι ἐρῶντα τὸν ἀν-
 τίδι-

Quae sequuntur, docent, ἀτεχνίαν sensu quodam angustiori (neque tamen satis accurate constituto) eam appellari artis imperitiam, quae ad omnem orationis oeconomiam pertineat. Similiter auctor cap. II. (§. 9.) τέχνην ab ἡσεί, γνώμῃ, λέξει distinguit, ita tamen, ut non tam ad omnem orat. oeconomiam referat, quam ad artificium oratoris sententiarum rem probantium pertractationi mores apte iungentis.

42 γυμνῇ τῶν κεφαλαιῶν etc. Quoniam κεφαλαια haud raro fontes, s. sedes argumentorum, (quorum usus in orat. fieri possit) loci communes, dicuntur, ut infra §. 15. (vd. Ernesti in lex. laud. sub h. v.) malim tamen h. l. ipsa argumenta, imprimis (quod seq. oratio docet) ea, quibus adversarius uti possit, ab oratore refutanda, intelligere. Eadem dicc. πισταίς §. seq. Quasnam vero sit nuda eorum propositio (vd. de προτάσει c. 8. §. 3. n. 21) e seqq. intelligetur. Ceterum simil. Hermogenes voc. προτάσεως ad eorum potissimum argumentorum propositionem retulit, quae adversarius esset prolaturus. I. 3. περὶ ευρῶσεων capite περὶ κεφαλαιῶν: πρότασις μὲν γὰρ ἐστίν· ἢ ἐπαγγελία τῆς ὑποφορᾶς· ὑποφορὰ δὲ ὁ τοῦ ἐχθροῦ λόγος) add. Quinctil. institt. orat. l. 5. c. 13.

43 τὸ μὴ ἐπίστασθαι etc. Non male quidem legit Wolfius: τῇ μὴ ἐπί. Necessariam tamen lectionis vulg. mutandae causam non video. Nudam κεφαλαιῶν propositionem esse dicit, (in eo versari), quod nesciant dicentes brevius et obscurius quasi praeludendo laudare aliquid aut vituperare, antea quam ad eum locum veniant, ubi laudatio illa aut vituperatio uberius tractanda. Simili sensu προδιοικεῖσθαι supra legéb. c. 9. §. 7. — προσυψῆσαι = antea commendare, laudare. Vd. de voc. συστάσις monita c. 5. §. 2. n. 11. Novitius hand raro oratores forenses ei, cuius causam essent acturi, audientium et iudicum animos, anteaquam ad rem ipsam venirent, conciliare studuisse. — προδιαβαλλειν dicuntur, qui antea suspecta reddunt, et extenuant, quae ad causam adversarii pertineant. Vd. Ernesti in lex. laud. sub h. v. Ita infra §. 13. δεῖ γὰρ ἡ συστήσαι ἢ διαβαλλειν, ἢ προσωπον, ἢ πραγμα.

44 μὴδὲ τὰς τῶν προτ. μεθόδους. Nequeo Sylburgio assentiri vulgarem lect. μὴ in κατὰ mutanti (hoc parum commodo sensu: accommodate diversis, quae adhiberi possint, propositionum forandarum rationibus). Scribendum potius μὴδὲ, ut verba respondeant illis: μὴδὲ προδιοικεῖσθαι — προδιαβαλλειν. Taxan-

torum propositione, qua ubique utuntur, dum ea, quae, priusquam ad rem ipsam veniant, laudare debeant aut vituperare, praeludendo quasi tractare nesciunt, neque diversas propositionum formas perspectas habent. Solent autem illae trium potissimum figurarum usu perfici, ita ut orator simulet, se vel certo scire ea, quae adversarius sit dicturus, (novi sane, eum hoc esse dicturum: profecto hoc dicet) vel audiendo cognovisse (audivi eum dicturum: nunciavit mihi aliquis) vel coniectura assequi. Quarum propositionis formarum quaeque artis praeceptis accommodatae adhibetur. Illa autem artis praecepta huc redeunt; ut, si quae adversarii argumenta nos confutatuuros esse confidamus, scire nos

tur oratores illi propterea, quod partim artificium argumentorum propositioni aliqua praemittendi vel ad laudandam, vel ad reprehensionem pertinentia partim varias dicendi formas, quibus argumenta proferentes uti possint, ignorant.

45 αἱ ἐπὶ τριῶν σχήμ. ἀγωνίζονται. Seqq. docent, illas προτάσεων conformationes propterea σχήματα dici, quod in usu eorum vel simulentur quaedam vel dissimulentur. v. d. c. 8. §. 1. n. 1. Notandum hic vocab ἀγωνίζεσθαι ad singulas orationis partes translatum.

46 οἶδα τοίνυν etc. Vulgo: „οἶδα τοίνυν, ὅτι ἐρεῖ, καὶ ἄλλα νῦν „Δία ἐρεῖ“ hoc sensu, „novi sane, eum hoc esse dicturum, et alia profecto prolaturum (insuper additurum.“ Verum cum scriptoris consilium in eo tantum versaretur, ut futurulam notaret oratoris significaturi, se certo scire, quae adversarius dicturus sit; non video, quid ad hunc locum pertinuerit, oratorem hoc dicentem inducere, se scire, adversarium alia quoque esse prolaturum. Hinc, ne οἶδω ἐνθάδε deret ῥησις: καὶ ἄλλα — ερεῖ ἡμεῖς post καὶ interpungere et ἄλλα in praepos. ἄλλα mutare. Notantur duae formulae, quibus orator certam ipsius persuasionem possit significare. Ita μοκ: πεπεισμαι τοίνυν αὐτὸν ερεῖν. Ἀπήγγειλε τοίνυν τις μοι.

47 πεπεισμαι τοίνυν etc. Recte monuit Sylburgius: sectionem eodd. mss. et edit. Steph. πέπεισμαι praecedenti πεποιημένου et seq. ἀπήγγειλε minime congruere.

48 κατὰ λόγον τεχνῆς προτείνεται. Κατὰ λόγον τεχνῆς = accommodate praeepto artis, ut e seqq. patet: οὗ δὲ λόγος τῆς τεχνῆς οὕτω. Pro πρωτεύεται, quod vulgo editum leg. et sensum minus commodum exhibet (quarum propositionis formarum quaeque primum obtinet locum artis praecepto accommodatae), reponendam putavi eodd. scripturam: προτείνεται.

49 περὶ ὧν θάρρουμεν λῦσιν. Legendum olim cum Sylburgio putaveram λῦσιν (= περὶ ταύτων, α θάρρουμεν λῦσιν ἡμᾶς). Intellexi tamen, vulgarem lect. non inepte defendi posse, cum Graeci interdum form θάρρουν τι de eo uterentur, qui animo conficenti aliquid adgrederentur, agendum tractandumque susciperent. Demosth. orat. Olynth. 3. οὗτος φίλῆτος ἐθάρρουν

τίθικον·“ περί ὧν ἀμφιβολῶς⁵⁰ ἔχομεν καὶ μέσως, „Εἰ-
κάζειν“ προσηγορεύεσθαι· ἃ δ' ἰσχυρὰ ὄντα τῷ ἀντιδίκῳ
ἴσμεν, „Ἰαυτὰ ἀκηκοίνα“ φήσομεν· ἵνα μὴ δοκῶμεν⁵¹
συνειδέναι τὰ ἰσχυρὰ τοῖς ἐναντίοις.

5. Μία τοίνυν αὕτη ἀτεχνία, ὅπερ⁵² ἔφην, ἡ τῶν
προτάσεων γυμνότης· ἦν καὶ τέχνην τινὲς διαιρέσεως νο-
μίζουσιν· ἑτέρα δὲ, ἡ δοκῶσα παρὰ τοῖς πολλοῖς τῆς τά-
ξεως ἀκολοθία.⁵³ τὸ κἄλὸν τῇ προβλήματι, τὴν τάξιν
διδόναι τοῖς καλεμένοις κεφαλαίοις· ἀλλὰ⁵⁴ μὴ ὥσπερ σοι-
χεῖοις χρῆσθαι τοῖς κεφαλαίοις κατὰ τὴν τάξιν ἀπὸ
τῆ α ἕως ω, ἀλλὰ κατὰ τὴν χρείαν τῷ ἀγῶνι διακοσμεῖν
τὰς πίστεις, ἕνι καὶ μετατιθέντα, καὶ τάξιν τὸ συμφέρον
ἡγούμενον, καὶ καθάπερ γραμματικὸν ἄνδρα, ὥσπερ γραμ-
ματα πρὸς τὰ ὀνόματα, ἔτω καὶ τὰ κεφάλαια πρὸς τὰ
πράγ-

τούτους, οὗθ' οὔτοι Φίλιππον i. e. neque Philippus Olynthios,
neque hi Philippum adgredi (bello obducere) audebant, λυ-
σις dic. argumentorum adversarii refutatio. Vd. Ernestius in
lex. laud. sub v. λύνω.

50 περί ὧν ἀμφιβολῶς etc. Antecedd. docent, ἀμφιβολῶς εἶχεν
dici eos, qui minus certo confidunt, se argumentum ab ad-
versario proferendum esse refutatuos.

51 ἵνα μὴ τοῖς ἐναντίοις. Cavendum dicit oratori, ne, dum
significet, se certo scire, argumenta illa (ἰσχυρὰ) ab adver-
sario prolata iri, et audientes et adversarius inde conii-
ciant, sentire illum horum argumentorum gravitatem, ideo-
que et audientibus causa oratoris suspecta reddatur, et ad-
versarii fiducia augeatur.

§. 6.

52 ὅπερ ἔφην. Non male coniecit Sylb. scrib. ὥσπερ ἔφην, quan-
quam negari nequit, Graecos haud raro indefinitius loquentes
Neutro uti, ubi antecedd. aliud genus requirerent.

53 τὸ καλὸν τοῦ προβλήματος etc. προβλημα patet h. l. non tam
dici argumentum oratori propositum, quam ipsam contro-
versiam rhetoricam, declamationem. Vd. Ernesti in lex. l.
sub. h. v.

54 ἀλλὰ μὴ — πρᾶγματα διακοσμεῖν. Vulgaris omnis loci lectio
mendosissima haec est: ἀλλὰ μὴ κατὰ τὴν χρείαν τοῦ ἀγῶνι
διακοσμεῖν τὰς πίστεις, ἕνι καὶ μετατιθέντα, καὶ τάξιν τὸ συμφέ-
ρον ἡγούμενον· ἀλλὰ μὴ ὥσπερ στοιχεῖοις χρῆσθαι τοῖς κεφαλαίοις
κατὰ τὴν τάξιν ἀπὸ τοῦ α ἕως ω, ἀλλὰ καθάπερ γραμματικὸν ἄν-
δρα πρὸς τὴν χρείαν τῶν ἀγῶνων, ὥσπερ γράμματα πρὸς τὸ α
πρὸς τὰ ὀνόματα, οὕτω καὶ τὰ κεφάλαια πρὸς τὰ πρᾶγματα διακοσ-
μεῖν. Ubi 1) non video, quomodo vel Dionysio vel omnino
scriptori sana ratione praedito in mentem venire potuerit, ea
dicere, quae ē vulg. lect. verbis, τὸ καλὸν τοῦ προβλήματος —
ἀλλὰ μὴ κατὰ τὴν χρείαν — πίστεις etc. dici videmus: virtus
quidem s. ornamentum est orationis, ordinem certum capi-
tum constituere, minime vero (sc. καλὸν ἐστὶ), argumenta

nos significemus, eum hoc esse prolaturum; si dubii haereamus, coniectantes potius agamus; si firma argumenta adversario suppetere intelligamus, nos audiendo percepisse dicamus (illum haec prolaturum), ne, quam firma sint, nosse videamur.

§ 4. Primum igitur vitium, quod inperitiam artis, (quae ad oeconomiam orationis pertineat) significet, illam esse vidimus nudam argumentorum propositionem quam nonnulli adeo divisionis artificium opinantur. Alterum vero in illa quae multis probatur, ordinis observatione cernitur. Ornamentum quidem est orationis, ordinem quendam eorum, quae vulgo capita quaestionis vocantur (argumentorum) constituere; modo caveamus, ne capitibus illis velut elementis utamur, ordine procedentes ab α inde usque ad ω , sed, Grammatici instar, iis potius, quae orationis cuiusque con-

iis, quae consilium orationis exigit (τη χρεία του αγνοος) accommodare disponere? Id potius taxari debebat, quod permulti argumentorum dispositionem orationum consilio non accommodarent, sed certum quendam constitutum capitum ordinem ubique tenendum putarent (quasi alphabeticum litterarum ordinem ab α inde usque ad ω persequerentur). Offendit porro a) oratio male nexa nimiumque abundans in verbis: *αλλα καθαπερ γραμματικον — πραγματα διακοσμου.*

Illa enim: *προς το α* (s ut in icodd. pessime leg. *προς τον α*) ante *προς τα ονοματα* sensu carent, haud dubie male repetita e superioribus: *απο του α εως ω*, quod, Sylburgio notante non latuit Wolfium. Item formularum: *προς την χρεian των αγωνων* et *προς τα πραγματα (διακοσμου)* alterutram rectius abesse vix est quod moneam. Delenda haud dubie prior, quae omnem seriem orationis, qua exemplum Grammatici propionitur, male interrumpit. Neque tamen periodum omnem eo plane in integrum restitui putabam, quod deletis hisce repetitionibus et semicolo (post *κεφαλαιois*) vulgo obvio itemque verbis: *αλλα μη κατα την χρεian* mutatis in: *και κατα την χρεian*, in reliquis vulgaris ordo retineretur. Etenim cum rhetor verbis: *το καλον — κεφαλαιois* monuisset, esse quidem aliquem *κεφαλαιων* ordinem virtutis loco habendum, iure meritoque expectat lector, eum confestim additurum esse id, quod ipsi minime *καλον του προβλ.* esse videretur. His rationibus ductus transpositione enunciationum in textum recepta locum ita sanare studui, ut series orationis ea evaderet, quam consilium scriptoris afflagitaret. Primariam lectionis depravatam causam e simili initio priorum enunciationum: *αλλα μη ωπερ στοιχειois*, etc. et: *αλλα κατε την χρεian* etc. petendam videmus.

Sententia verborum: *και ταξιν το συμφερον ηγουμενον* huc reedit: quem ordinem dicentis eiusque causae commodum

πολλάχθ.

πράγματα διακοσμεῖν. ἕτερον ἐκεῖνο, τὸ μηδαμῶς συμπλέ-
 κειν ⁵⁵ τοῖς ἀσθενέσι τὰ ἰσχυρά, ἵνα τῇ τέττων ἰσχυροῦ ἐκεί-
 να ἐπικρύπτηται· ἔτι καὶ ἐκεῖνο, τὸ μηδαμῶς τῶν λόγων ἐκ-
 βολὴν ποιῆσθαι ⁵⁶ μηδαμῶς καιροὺς ὑπερβαίνοντα, εἴτα πάλιν
 ἐπαθόντα· ὅπερ ποιῶσιν οἱ παλαιοί, (οἱ) ἐν ἑτέρων
 καιρῶν ἀγῶσιν, ἑτέρων μνήμας ποιῶντα, τεχνικῶς προδι-
 οικήμενοι τὴν τῶν μελλόντων λεχθῆσεσθαι πίσιν, καὶ παρ-
 ὄντα ὁμοῦ ταῖς ἐκείνων ⁵⁸ συμπλέκοντες πίεσιν. ἔτι καί-
 κειν ἀμάρτημα, τὸ μηδὲν προδιοικεῖσθαι, μηδὲ πρότερον
⁵⁹ ἀποδεικνύου, εἴτ' ἐπιφέρειν· ὅπερ ποιῶσιν οἱ παλαιοί
⁶⁰ πολλὰ, καὶ μάλιστα Δημοσθένους κατὰ μίμησιν ⁶¹ (τῶν)
 Πλάτωνος, εἰδὼς, ὅτι πάνταχθ ⁶² προτεινόμενα τὰς κατα-
 σκευὰς ἀσθενεῖς ἔχει· προκατασκευασθέντα δὲ πιστὰ ἐπε-
 νεχθέντα φαίνεται. τί δεῖ λέγειν, ὅτι τὴν ἀναγκάσιαν ἀκο-
 λεθίαν ἐχ' ὀρώμεν, ἣν Φησι δεῖν Πλάτων προσδεῖναι τοῖς
 λόγοις; ⁶³ οὐ χυδῶν ὡς ἔτυχε βεβλήσθαι τὰ ἐνθυμήματα,
 ἀλλ'

efflagitat, eum optimum censei oportet, etsi ab eo deflectat,
 quo argumenta illa primum sese dicenti offerrent, Similia
 praecepta de collocatione rerum causae utilitati accommodan-
 da vd. in libris rhetorr. ad Herennium l. 3. c. 9. Cic. de orat.
 l. 2. c. 76. — Male τάξιν exh. codd. reg. i. et Colb.

⁵⁵ το μηδαμου συμπλεκειν etc. Imprimis huc pertinent, quae a
 Cicero de orat. l. 2. c. 77. praecipiantur: „ergo ut in ora-
 tore optimus quisque, sic et in oratione firmissimum
 „quodque sit primum; dum illud tamen in utroque teneatur,
 „ut ea, quae excellent, servantur etiam ad perorandum;
 „ei quae erunt mediocria — in mediam partem atque in
 „medium coniciantur.“ add. libri ad Herennium l. 3. c. 9.
 Quintil. institt. orat. l. 5. c. 12.

⁵⁶ ἐκβολὴν ποιῆσθαι etc. ἐκβολή eodem sensu dict. quo Cicero
 in opp. ad Att. l. 7. ep. i. hac voce utitur, ut indicet di-
 gressionem orationis, qua aliquid a praesenti oratione
 alienum interponatur. Vd. Ernesti in lex. laud. sub h. v.
 „καιροὺς ὑπερβαίνοντα.“ Tempus, ad quod pertinet causa,
 „quae nunc agitur, transgreditur, qui causae alio tempore
 actae mentionem iniicit

⁵⁷ οἱ παλαιοὶ (οἱ) ἐν ἐτο. Male vulgo ante εν vel οἱ vel εἰ ex-
 cidit.

⁵⁸ συμπλέκοντες πίεσιν. Edidi, omni orationis structura ef-
 flagitante, συμπλέκοντες pro vulg. συμπλέκονται, aequè vitioso
 quam script. codd. Colb. et Cant. συμπλέκοντα. — Quae nunc
 aguntur (τα παρὸντα) coniungunt oratores illi argumentis,
 quibus alio tempore alias causas his vel similes vel ullo
 modo cognatas probaverint, dum ad illas provocant; adtruen-
 tes hoc artificio fidem iis, quae nunc dicturi sint, haben-
 dam.

⁵⁹ μηδὲ πρότερον ἀποδεικνύου etc. Reprehenduntur ii, qui
 „non utantur artificio rem probandi antequam diserte pro-

consilium desideret, accommodate argumenta disponamus; nonnulla adeo transponentes, ipsorumque causae nostrae commodum verissimam ordinis regulam existimantes, ita ut singula capita rebus tractandis, velut litteras vocabulis accommodate digeramus. Aliud vitium committunt, qui nunquam infirmis argumentis valida adnectunt, quorum robore illorum infirmitas quasi obtegatur; itemque, qui nunquam ab orationis argumento deflectunt, ita ut praesens tempus quasi transgrediantur, tumque ad propositum redeant; quod antiqui oratores facere solent, dum ad tempora diversa ab iis, in quibus oratio versatur, digrediuntur, artificiose fidem iis, quae dicturi sunt, habendam praestruentes, et praesentia argumentis, unde illa probabantur, connectentes. Peccant porro, qui omnino nihil praestruunt, neque, anteaquam diserte proponunt, comprobare student; quo artificio veteres saepenumero usi sunt, imprimis Demosthenes Platone[m] imitatus, quippe qui probe nosset, propositiones simplices ubique adhibitas exiguam habere probandi vim; contra, quae artis ope

antea ponant, et ita audientes, ipsis nesciis, eo ducendi, quo ducere eos voluerint.

60 οἱ παλαιοὶ πολλὰ etc. Haeserunt in vulg. lect. Wolsius et Sylburgius, quorum ille πολλοί, hic vel τὰ πολλὰ, vel πολλὰκις legendum putavit. Verum recte dici potuit πολλὰ πρόκατὰ πολλὰ μέρη (saepenumero) ut apud Aelianum varr. hist. 1, 23. et al.

61 κατὰ μίμησιν τῶν Πλατωνέων. Quanquam vulg. lectio τῶν Πλατωνέων (sc. λέγων ἢ συγγραμμάτων) perse non habet, quo offendant, malim tamen, Sylburgio monente, τὴν Πλατωνέων scribere, quum noster, et supra §. 2. eadem formula usus fuerit, et nostra §. ex. eadem denuo utatur.

62 ὅτι πανταχοῦ προτεινόμενα etc. Voc. πανταχοῦ (quod recte vidit lat. int.) acutius iungendum τῷ προτεινόμενα, non iis quae seqq. τὰς κατασκευὰς ἀσθενεῖς ἔχει. Ambigua sane oratione scriptor usus videtur, nisi sumas, ante πανταχοῦ excidisse articulum τὰ, quem Wolsius minus recte post πανταχοῦ addi voluit. Minime enim dici poterat, ubique infirmam esse confirmationem eorum, quae simpliciter proponantur, nec antea iam fuerint praeparata. Non omnia quippe argumenta tali artificio indigent. Eos tantum rhetor taxandos putat, qui mox probanda nunquam antea praeparant (τε μὴδεν προδιδεικνύσας etc.) Vd. §. 3. in. γυμνὴ τῶν κεφαλαιῶν προτάσις πανταχοῦ. De voc. κατασκευῇ (h. l. confirmatio) vd. Ernesti in lex. laud.

63 ἐν χυδῶν ὡς etc. Innuitur locus Platonis in *Phaedro* obvis p. 308. edit. Heinsdorf. (qui nuper *Phaedrum* cum *Lyside*, *Charmide*, *Hippia* maiori ed. Berolini, 1802. 8.) Ibi So-

ἀλλ' εἶναι τὸν λόγον ὁμοῖα σώματι ἐκ κεφαλῆς ἐπὶ πόδας ἔχοντι τὰ μέρη καὶ τὰ μέλη ἀλλήλοις τε πρέποντα καὶ τῷ ὅλῳ συστήματι τῷ σώματος. τὶτο μὲν παρήμι ⁶⁴ εὐθύνειν, ὅτι ἔοικε ἔσπανιον εἶναι. ὁπότα γὰρ ⁶⁵ καὶ Λυσίαν ἐπὶ τέτῳ ἐλέγχει. πᾶσαν τὴν ἡματέραν ῥητορικὴν ἔειπεν ἐλέγχειν. τὶτο δὲ, τὴν ἐλεγchon ⁶⁶ τὸν τῷ μὴ ἐπίσασθαι τὴν ἀνγκυαίαν ἀπολαθίαν, μόνος Δημοσθένους ἐξέφυγε κατὰ μίμησιν τὴν Πλάτωνος. πῶς καὶ τίνα τρόπον, ἐν τῷ ⁶⁷ περὶ μιμήσεως πειρασόμεθα. τοιαῦτα μὲν καὶ τσαῦτα, καὶ ἔτι πλείω τέτων, τὰ τῆς ἀτεχνίας πλημμελήματα.

Ζ'. Περὶ δὲ τὴν λέξιν συχνὰ τὰ ἀμαρτήματα. οἱ μὲν γὰρ πάνυ εὐτελῶς ⁶⁸ φθέγγονται, καὶ φασι τὸ κατὰ φύσιν δὴ καὶ ⁶⁹ γνώριμον μεταδιώκειν, ἐκ εἰδότες, ⁷⁰ ὅτι ἐν τῷ

crates, quum aliquam Lysiae orationem ideo reprehendisset, quod orator non a iusto quodam exordio esset exorsus, sed sermonem iam finitum quasi a fine repetiisse videretur, haec addit: τί δὲ; τᾶλλα οὐ χυδὴν δοκεῖ βεβλήσθαι τὰ τοῦ λόγου; ἢ φαίνεται τὸ δευτερον εἰρημένον ἐκ τινος ἀνάγκης δευτερον δεῖν τεσθῆναι, ἢ τί ἄλλο τῶν ρηθέντων; Ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔδοξεν ὡς μηδὲν εἶδῃ οὐκ ἀγεννῶς τὸ ἐπιὸν εἰρησθαι τῷ γεγραπτονι. Σὺ δ' ἔχεις τινὰ ἀνάγκην λογογραφικὴν, ἢ ταῦτα ἐκείνος οὕτως ἐφεξῆς παρ' ἄλλα εἴηκε; Respondet Phaedrus: χρηστὸς εἰ, ὅτι μὲς ἡγῆσανδον εἶναι τὰ ἐκείνου οὕτως ἀκριβῶς διιδεῖν. Socrates: ἀλλὰ πόδα γε οἶμά σε φάναι ἂν, δεῖν πάντα λόγον ὥσπερ ζῶον συνεσθάναι, σῶμά τι ἔχοντα αὐτὸν αὐτοῦ, ὥστε μήτε ἀκέφαλον εἶναι μήτε ἄπουν, ἀλλὰ μέσα τε ἔχειν καὶ ἄκρα, πρέποντα ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ γεγραμμένα. (ubi notandum, formulam paulo rariorem ουκ ἀγεννῶς uberius illustratam a Heinsdorfio ad Plat. Charmidem §. 13. p. 71. esse h. l. παραλαβεῖν, tamere, et το εἰπὼν notare, quicquid in buccam venerit.)

Dionysii locum quod attinet, ubi primaria tantum Platonis sententia adfertur, pro vulgari ὡς εἴνυχον cum Sylburgio scribendum putavi ὡς εἴνυχον, quum Graeci, ubi hanc formulam adhibeant, Singulari potius numero uti soleant. Cfr. Vigerus l. 1. ed. H. Vol. I. p. 303. Nolim tamen repugnare, si quis illud εἴνυχον a glossemate profectum existimet, rariori formulae χυδὴν explicandae ab aliena manu addito. — εὐθύνματα h. l. quaevis argumenta complectuntur, ut in indicio de Lysia c. 15. p. 486. T. V. ed. Reisk.

64 τούτο μὲν παρήμι — σπανιον εἶναι. Addidi, re ipsa iubante, voculam εὐ, quae vulgo ante σπανιον male desideratur. Intelligimus enim ex iis, quae confestim adduntur, permultos oratores vitium notatum commisisse.

65 ὁπότα γὰρ καὶ Λυσίαν etc. Dum talem, qualis Lysias fuit, oratorem eximium eo nomine taxat, omnes fere ceteros oratores Graecos (qui palmam illi non eriperent) taxare videtur. ῥητορικὴ hic etiam de ipsa bene dicendi facultate eiusque usu dicitur. Vd. c. 8. § 8. n. 115.

66 τούτο δὲ, τὸν ἐλεγchon etc. In codd. reperta lectio τούτων δὲ

antea probata fuerint, ita produci, ut fide digna videantur. Quid, quod necessarium (argumentorum) ordinem negligimus, quem Plato in orationibus desiderari noluit? Monuit enim, non oportere argumenta temere profici, sed omnem orationem similem evadere corpori, cuius partes omnes membraque a capite ad pedes usque cum sibi invicem, tum omni corporis compagi apte congruant. Quod vitium cum haud raro committatur, nolo pluribus reprehendere. Etenim, dum Plato ipsum Lysiam eo nomine taxat, omnem eloquentiam nostram taxare videtur. Hoc vero crimen ordinis necessarii neglecti solus Demosthenes effugit Platonem imitando. Quod quam ratione instituerit, in libro de imitatione ostendere studebo. Talia solent ac tanta vitia committi, quae artis (oeconomiae) imperitiam prodant.

§. 7. Neque pauca sunt, quae in elocutione peccari soleant. Alii enim, dum admodum exili elocutione utuntur, simplicitati et evidentiae se operam dare adfirmant, ignorantes, in decora elocutione maxime in-

esse

τὸν ἄλγυχον, quam Sylburgius coniectura adsecutus fuerat. Attamen quum scriptor articulum post ἄλγυχον repetierit (τὸν τοῦ μη etc.), id quod maxime tum fieri solet, quando accuratius explicantur, quae antea indefinitius fuerant expressa, servandum puto, quod vulgo editum legitur.

67 ἐν τῷ περὶ μιμήσεως. De libris περὶ μιμήσεως a Dionysio scriptis sed deperditis dictum in prolegomenis. — Post παραιομένα excidisse puto δεικνύναι aut simile verbum.

§. 7.

68 εὐτελὲς φεγγονται. το εὐτελές saepe ad genus dicendi exile, ab omni copia et ornatu oratorio remotissimum transfertur, de quo Hermogenes περὶ ἰδίων l. i. p. 54. ed. Sturmii haec notat: παράκειται γὰρ τῷ σφύδρα σαφεί τὸ εὐτελές, ὃ δὴ καὶ ἐναυτίον ἐστὶ τῷ μεγέθει. Alibi bono sensu de simplicitate orationis dic. in iudicio de Lysia §. 6. p. 464. T. V. ed. Reisk.

69 καὶ γινώριμον μεταδιωκειν. Quum seqq. οὐδὲ τα σαφές, μη τι γὰρ γινώριμον φαίνεται, doceant, το σαφές a τῷ γινώριμῳ gradu differre, non potest posterius nisi ad eam dictionis virtutem referri, qua res vivide depingantur, signis notisque rerum singulis adducendis (α γινώριζεν, indicia certa et signa rei proponere, vd. Stephani Thesaurus linguae Gr. sub h. v.)

70 οὐκ εἰδότες — φαίνεται. Non facile cuiquam arridebit vulgaris lectio et interpunctio: οὐκ εἰδότες, τί ἐν τῷ καλῷ μάλιστα γινώριμον ἐστίν. ἐν δὲ τῷ ἁγοραίῳ — φαίνεται. Etenim partim non tam hoc dici debuit, homines illos, qui exili oratione utantur, ignorare, quidnam γινώριμον in elocutione insit decora s. cur eloc. decora tali virtute gaudeat, quam, omnino ignorare, το καλὸν esse

τῷ καλῷ μάλιστα γινώριμόν ἐστιν· ἐν δὲ τῷ ἀγοραίῳ τῆς λέξεως εἰς τὸ σαφές, μὴ τι γε γινώριμον φαίνεται. τὸ γὰρ ἀγοραῖον ἔτε τὴν δῆλωσιν ἀκριβῆ, ἔτε τὴν φαντασίαν ἐν ἀργῇ παρέχεται. οἱ δὲ ⁷¹ τὸ παρασημον τῆς λέξεως (ἀναγκάζοντα), εἰ περ ⁷² ἀναγκαστηρὸς ὄνομα, ἢ ῥῆμα εἴρηται, τῆτο θηρῶντες, καὶ πανταχῇ φησγόμενοι, ἐπ' ἀρχαιότητι δὴ τινι σεμνυνόμενοι· γελοῖον πεπονθότες, εἰ γε μὴ λογίζονται, ἔτι τὰ βιβλία διὰ τῶν γνωριμωτάτων ⁷⁶ ἀγνύεται, τὰ δ' ἀναγκαστηρῶτα ταῦτα σπάνιά ἐστιν. ἔκκεν ἀρχαίσειν δοκοῖν ὁ τὰ ὀλιγάκις εἰρημένα ἀρχαίοις, λέγων, ἀλλ' ὁ τοῖς αἰεὶ λεγομένοις καὶ πανταχῇ χρώμενος. ἀγνοεῖ δὲ καὶ τὴν χρῆσιν τῶν σπάνιων ὀνομάτων, καὶ ὡς αἰτίας ⁷⁷ ἐστὶ τοῖς βιβλίοις· εἰσι δὲ ⁷⁸ αἱ αἰτίαι αὐτῶν.

ἦ.

τω γινώριμον εὐκρινεστισμῶν (quod aperte exigit oppositio: ἐν δὲ τῷ ἀγοραίῳ -- φαίνεται); partim perperam plene interpungendo post γινώριμον ἐστὶν ὁμοῖα ἐννοια: ἐν δὲ τῷ ἀγοραίῳ -- φαίνεται ab antecedenti nimis separabatur. Unde ὅτι pro τῇ εἰς semicolon post γινώριμον ponendum putavi. — το καλον h. l. eodem sensu dici videtur, quo in libro de compositione vbb. c. II. p. 53. T. V. ed. R. ubi μεγαλεπρεπειαν, βαρος, σεμνολογίαν, αἰσῶμα, πιθανον complectitur. Est elocutio decora et ornata, cui humilis atque agrestis opponitur. το ἀγοραῖον enim τῆς λέξεως appellant orationem, ubi verba malae notae adhibeantur, quae in ore hominum infimae sortis versari soleant. Vd. infra §. II. Ernesti in lex. laud. sub. h. v.

⁷¹ το γὰρ ἀγοραῖον — παρέχεται. De voc. φαντασία supra ad §. 2. n. 26. vidimus. Dicitur ea ἀργαῖα, cum res vivide depingendo ad sensus adducere valeat. Hinc alibi φαντασία permutatur cum vocab. ἐναργεῖα, evidentia quae et ipsa plus involvit, quam sola perspicuitas, δηλώσις ἀκριβῆς, (res accurate quidem sed magis universae enuncians) Vd. iudicium de Lysia, c. 7. p. 465. 66. de Isaeo c. 3. in. p. 584. T. V. ed. Reisk. Quincifl. institt. orr. l. 4. c. 2. Ernesti in lex. laud. sub. v. ἐναργεῖα. Ab utraque vero remotum esse videmus genus dicendi, quo homines inferioris ordinis utantur, quippe qui et negligentiores esse soleant in rebus describendis, et vocabulorum inopia laborare.

⁷² οἱ δὲ — ἀναγκάζονται. Vulgarem lect. οὕτε (haud dubie ex antecedd. enatam cum Sylburgio in αἰ δὲ mutavi, quod illis: οἱ μὲν γὰρ παρὸν etc. responderet. — το παρασημον h. l. (ut bene interpr. Ernestius in lex. technol. Grr rhetor sub v. σημειώδες) nimiam sign. raritatis vetustatisque verborum formularumque adfectionem, metaphora petita a nummis suspectis et a communi usu exemptis, qui notarentur. Eodem sensu ὀνοματα σημειωδὴ dice. in iudicio de Isocrate c. 2. p. 537. T. V. ed. R. Iam quemadmodum Dionysio in iudicio de Thucydide c. 35. p. 899 T. VI. ed. R. σχήματα βεβιασμένα dicuntur figurae contortae et adfectatae (πολύπλοκα καὶ ἀγκυλα) eodemque sensu σχηματισμοὶ βεβιασμένοι lb. c. 42. p. 921. ita possunt το παρασημον τῆς λέξεως recte dici ἀναγκάζειν, qui il-

esse evidentiam, contra in agresti nullam perspicuitatem, nedum evidentiam apparere; quippe quae neque accurate notandis rebus, neque vivida oratione ad sensus adducendis idonea est. Alii verò raritatem vetustatemque vocabulorum adfectant, ita ut, si quando nomen aut verbum ab usu communi remotum prolatum fuerit, id venientur, et ubique proferant, antiquitate quadam superbientes. Quibus omnino ridiculi quid accidit, quum non perpendant, solere libros e maxime notis vocabulis componi, rarius vero obvenire ea, quae ab usu remota fuerint. Minime profecto antiquos imitari videtur, qui vocabula adhibet ab antiquis rarius usurpata, sed, qui ea adhibet, quibus illi semper et ubique usi fuere. Ignorant praeterea rationem usus vocabulorum rariorum causasque, cur libris inserantur, quae huc redeunt.

§. 8-

lam vetustatem adfectent. Nōvimus enim formulam ἀναγκάζειν τι interdum ad eos transferri, qui aliquid faciant, natura ipsa nec suadente nec permittente. vd. Xenoph. memorabb. II, 1, 30. Verum pro passiva forma ἀναγκάζονται malim ἀναγκάζουσιν. Quanquam enim partic. ἀναγκάζοντες propius ad vulg. lect. accederet, tamen h. l. paulo durius videtur, subintelligere ἀμαρτανουσιν.

73 ἀνακχωρικός ονομα i. q. vocabulum obsoletum, quod recessit ab usu communi. Cfr. de his Quinctilianus instit. oratt. l. 8 c. 3 ita praecipiens: „propriis verbis dignitatem „dat antiquitas. Namque et sanctiorem et magis admirabilem „faciunt orationem, quibus non quilibet fuerat usus — „sed utendum modo, nec ex ultimis tenebris repetenda — „quaedam tamen adhuc vetera vetustate ipsa gratius nitent, „quaedam etiam necessario interim sumuntur: enuncupare, „effari, et multa alia etiam audientibus grata inseri possunt, „sed ita demum, si non appareat adfectatio.“ add. Cicero de orat. l. 3. c. 38.

74 τούτοις ζηρωτές i. q. studiose sectantes. Eodem sensu in Dionysii libro περὶ δεινότητος τοῦ Δημοσθένους c. 40. p. 1075. T. VI. ed. Reisk. compositio verborum mollis et scenica dicit. Ζηρωμένη τὴν εὐφωμίαν καὶ τὴν ἡμιελίαν vd. infra §. 10. Ζηρωμένη — ονοματα.

75 Φεγγόμενοι edidi sequutus vestigia cod. reg. l. exhibentis Φεγγόμενος pro vulg. Φειρόμενοι, quod intelligi recte nequit.

76 διὰ τὸν γυναικωτάτων ἀγωνίζεται, γυναικός h. l. non eodem sensu dicitur, quo supra (vd. n. 69.) sed vocabula nota et maxime usitata signif. vd. § 8. Pugnat scriptor contra eos, qui antiquitatem adfectent usu vocabulorum, quae apud ipsos vet. rarius legantur.

77 καὶ αἱ αἰτίαι εἰσι etc. Malim cum Sylburgio εἴσεσι.

78 αἱ αἰτίαι αὐταί. Abest artic. αἱ in Cod. Cant.

η. Πρώτη μὲν ἐκείνη· ἕνεια τῶν ὀνομάτων τοῖς τότε καιροῖς συνηθῆ ἦν καὶ γνώριμα, ὧν νῦν ἡ χρῆσις ἐξερρύηκεν. ἐκείνοι μὲν ἔν ως γνωρίμοις ἐχρῶντο· ἡμεῖς δ' αὖ αὐτὰ εἰκότως ἐκκλίνοιμεν.

Ζ'. Δευτέρᾳ αἰτίᾳ· ἕνεια τῶν πραγμάτων τῷ μὴ πολλᾷ συνηθῆ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ἀήθῃ ⁷⁹ πάντα ἔσχε καὶ τὰ ὀνόματα, οἷον τὸ περὶ τὰς ὀδόντας παῖδος, ὅταν ὑπὸ τινος δριμέος, ἢ σφυγνῆ, μὴ οἷοι τ' ὥσι τέμνειν οἱ ὀδόντες, ὥσπερ ⁸⁰ Φρίττοντες. τῆτο γὰρ σπανίως συμβαίνει· σπανία δὲ ⁸¹ καὶ ἡ χρῆσις τῆ ὀνόματος. ἡμεῖς δ' ἐγκυκλιᾶμεν ⁸² ἀεὶ τὰ τοιαῦτα ὀνόματα.

Ι. Τρίτῃ δ' αἰτία ἐκείνη· ἐνίοτε λέγουσι τὰ σπάνια τῶν ὀνομάτων κατὰ μίμησιν ⁸³ τὴν πρὸς ἑτέρας, κατὰπερ ἐν ἰδέῃ τινὶ ⁸⁴ κωμῳδίας. ἡμεῖς δ' ἔτε καίζοντες, ἔτ' ἀνάγκῃ κατακλειόμενοι, θηρῶμεν τὰ ὀλίγα ταῦτα ὀνόματα, ὁψιμαθία ⁸⁵ καὶ ἀπειροκαλία τοῖς αἰσχίσις τῶν παθῶν πε-
ριτ-

§. 8.

Disputari videmus de eo genere vocabulorum rariorum, quo obsoleta comprehendantur.

§. 9.

⁷⁹ αἰθῇ πάντα etc. πάντα i. q. κατὰ πάντα s. παντως prorens, omnino. Vd. Vigerus l. l. ed. Herm. T. I. p. 135. 36. not. Unde non est, quod necessario cum Sylb scribatur πάντως,

⁸⁰ ὥσπερ Φρίττοντες. Voc. Φρίττειν ad illam dentium aegritudinem translatum haud dubie eam vim obtinuit, qua aequalitati et laevitati opponeretur, et ea notaret quae rigerent et aspera essent. (Ita saepe χαίτη Φρισσοῦσα dic.) Forsan Substantivum inde ductum Φρικῇ s. Φρικία s. Φριξ de dentium rigore adhibitum a nostro innuitur. Usitatus hac in re verbum αἰμῳδία et Substant. αἰμῳδία (vd. Stephanus in Thesouro linguae Gr. sub his vocc.) minus συναργες quam Φρικῇ et Φριττειν.

⁸¹ καὶ ἡ χρῆσις. Male abest καὶ in cod. Cant.

⁸² ἡμεῖς δ' ἐγκυκλιᾶμεν etc. Vocabulum ἐγκυκλιᾶμεν, quod primo obtutu omnino lectorem offendere possit, Sylburgius in ἐκκλινόμεν mutandum existimat, comparans locum supra §. 8. obivium: ἡμεῖς δ' αὖ αὐτὰ εἰκότως ἐκκλίνοιμεν. Addidit versio latini interpretis: eiusmodi sunt nomina nobis devitanda. Dubito tamen, num recte illum l. cum nostro comparaverit. Agebatur ibi de vocabulis obsoletis quae omnino plerumque evitari potius quam studiose quaeri oportet. At, quo iure de vocibus, quae propterea sint rariores, quod res ipsae iis notatae usu rarius veniant, tam universe praecipere poterat: ἡμεῖς δ' ἐκκλινόμεν αὖσι — ὀνόματα? Adhibendae potius, quoties eventum ipsum tali evidentia notari oportet, qualem vocabulo exempli loco allato (Φριττειν) inesse videmus. Quid si vulgaris lectio ἐγκυκλιᾶμεν ita defendatur, ut ei vim tro-

§. 8. Prima haec est, quod nonnulla vocabula, quorum usus nunc evanuerit, priscis illis temporibus familiaria et nota essent. Hinc illi quidem iis, velut notis, recte utebantur; nos vero merito ea vitabimus.

§. 9. Alteram quod attinet, rebus quibusdam prop-
terea omnino inusitata vocabula inposita sunt, quod ipsae hominibus rarius usu veniant. Talis est dentium morbus, qui propter aliquam saporis acrimoniam aut acerbitem cibum secare nequeunt, velut rigentes. Quod cum rarius eveniat, rarior est vocabuli usus. Nos vero eiusmodi vocabula perpetuo quasi spectanda produ-
cimus.

§. 10. Tertia in eo cernitur, quod interdum vo-
cabulis rarioribus utuntur aliorum dicendi rationem imi-
tando expressuri, ut in forma quadam comoediae fieri
solet. Nos vero neque ludentes, neque necessitate
coacti haec pauca vocabula venamur, ita ut seram eru-
ditio-

picam tribuamus? Novimus voc. *ἐκκυκλεῖν* s. (ut rectius
scribitur) *ἐκκυκλεῖν* de usu machinationis illius scenicae ad-
hibitum esse, qua apertis subito aedificii cuiusdam valvis,
remotivae tabulis, in quibus aedificii externa species depicta
cerneretur, res quae intus peractae essent, aut etiamnum ge-
rerentur, provolverentur spectantibus. Vd. Cl. Böttigeri ele-
gant. prolusio Deum ex machina in re scenica vult illustrans,
Vimariae 1803. 4. Unde tropicè poterant *ὀνόματα ἐκκυκλεῖν*
dici, qui eiusmodi Vocabula rariora magisque abscondita
perpetuo sectarentur, et (absque necessitate) quasi spectanda
proferrent. Quo vitio cum magna pars illius aevi oratorum
laboraret, universe dicebat: *ἡμεῖς δ' ἐκκυκλούμεν αἰεὶ τὰ τοιαῦτα*
ὀνόματα, ut §. seq. *ἡμεῖς δ' οὐτε παίζοντες, οὐτ' ἀναγκὴ κατα-*
κλειόμενοι θηρώμεν τὰ ὀλίγα ταῦτα ὀνόματα. Simili formula
usus est infra §. 17. ex. *καὶ οὐδεὶς ἐξώθεν λόγους φαντασίας ἐπι-*
κύκλεισθαι.

§. 10.

83 *μιμήσιν τὴν πρὸς ἑτέρους* = *μιμήσιν ἑτέρων* (imitatio qua no-
strum sermonem ad aliorum dictionem conformamus.)

84 *ἐν ἰδέᾳ τινι* etc. Ita e cod. (qui cod. Cas. in ed. Reisk. no-
tatur) pro vulg. *ἰδίῳ* edidi, usum linguae sequutus. Illustrat-
ur res exemplo veteris comoediae Graecae, quae interdum
homines in vita versantes ita risui exponeret, ut vocabula
minus usitata proferret, quibus illi saepius uti dicerentur.

85 *σφισμαθία* est nimis serum artium litterarumque studium
unde fit, ut et perperam intelligas ea, in quibus discendis
elabores, et perverse iis utaris. Cfr. Theophrasti charact.
c. 27. Simil. A. Gellius in noctibus Atticis. l. 11 c. 7. de iis,
qui verbis nimis obsoletis et insolentibus utantur dicit: „est
„hadeo id vitium plerumque serae eruditionis, quam Graeci

ριπεπτιωότες.⁸⁶ ἔτι κἀκεῖνο πλημμέλημα ἐν τῇ λέξει, τὸ ὑπὸ Φιλοτιμίας πᾶσι χρῆσθαι⁸⁷ τοῖς εἰρημένοις ὀνόμασι πανταχῶ, τὸν καιρὸν μὴ⁸⁸ προστιθέντα· οἷον λέγω ἰσορρῶν π. ὄνομα, διαλεκτικόν,⁸⁹ ποιητικόν, ἐκ τραγωδίας, ἢ κωμῳδίας, φθέγγεσθαι ὄνομα. ἔτι δὲ τῆτο παιδείας μὲν ἴσως ἐνδειξις, χρήσεως δ' ἀπειρία. δεῖ γὰρ διακρίνειν· τίνα διανομὰ τε τῶν ὀνομάτων, τίνα διαλεκτικὰ, καὶ τίνα ἰσορρῶν, καὶ τίνα ποιητικὰ,⁹⁰ ἐκατέρας τῆς ποιήσεως, καὶ ἐπιλέγεσθαι τὰ πολιτικά⁹¹ πανταχοῦθεν· εἰ δὲ μὴ, καὶ γελοῖοι καὶ ἐπιφθονοὶ⁹² φανέμεθα· ἔχ' ὥς ἐκ' ἔτι π. καὶ διαλεκτικόν ὄνομα καὶ ἰσορρῶν⁹³ καὶ (πολιτικόν) ἐν τοῖς (ποιητικοῖς) βιβλίοις, ἀλλ' ἐκτασθαι δεῖ καὶ τὸν καιρὸν τῆς χρήσεως, καὶ τὴν διοίκησιν. ἔτι δὲ ὁ μὲν καιρὸς ἐκεῖνος, ὅταν ἐναργέστερόν τι ὄνομα ἢ ἀπὸ ποιήσεως, ἢ διαλεκτικῆς, ἢ ἰστορικῆς, χρῆσθαι,⁹⁴ (ὥς ὁ ῥήτωρ) πρὸς τὴν ἐνέργειαν. ἢ δὲ διοήσεις ἐκεῖνη, τὸ προσεγγήσασθαι, καὶ τοῖς προταχθεῖ-
σιν,

„οψιμαθίαν appellant: ut, quod nunquam didiceris, diu ignoraveris, cum id scire aliquando coeperis, magnificias, quo in loco cunque et quacunque in re dicere etc. — ἀπειροκαλία 1. p. ignorantia decori. Vd. Gellius loco laud. Xenoph. memorabb. III. 10, 5.

56 τῶν καθὼν περιπεπτιωότες. καθὼν h. l. non animi motus dici sed mala et adversa, quae quis subeat, (ut §. 13. γελοιοτάτων πασχόντες dic.) in promptu est. De formula περιπίπτειν τινι vd. c. 9. §. 5 n. 43.

87 τοῖς εἰρημένοις ὀνόμασι. E versione latini interpretis: laudis nimia cupiditate dictas voces velle usurpare, colligi potest, cum ὀνόματα ad vocabula illa retulisse, de quibus Dionysius inde a §. 8. praeceperit. Verum seqq. docent, rhetorem non amplius de usu illarum vocum rariorem agere, sed novum ab antecedd. diversum vitium notare. τα εἰρημένα ὀνόματα sunt vocabula quae proferri adhiberi soleant a diversi generis scriptoribus (poetis, historicis, Philosophis etc.) Simil. supra §. 7. τα ολιγάνκις εἰρημένα ἀρχαίοις.

88 τὸν καιρὸν μὴ προστιθέντα 1. q. ita ut non addamus, applicemus rationem temporis habendam. Simil. προστιθέναι supra legimus c. 9 §. 1. n. 6.

89 διαλεκτικόν. Διαλεκτικὰ ὀνόματα dicc. vocabula iis usitata, quae colloquuntur et disputant. Vd. Ernesti lex. saepius laud. sub. h. v.

90 ἐκατέρας τῆς ποιήσεως. Vulgo commate post ποιητικὰ posito, parium commode legebatur: ἐκατέρα τῆς ποιήσεως. Notatur hac formula τραγωδία ἐκ κωμῳδία. Vd. supra: οἷον λέγω ἰσορρῶν etc.

91 τα πολιτικά. Quum omnis haec Dionysii disputatio ad commentationes eloquentiae forensis exercendae causa instituta pertineat, intelligo sub ὀνόμασι πολιτικοῖς vocabula,

ditionem et decori ignorantiam prodendo turpissima patiamur. Praeterea in elocutione hoc committimus vitium, quod gloriolae cupidi omnibus, quae occurrant, vocabulis ubique utamur, nulla temporis ratione habita. Usum dico (v. c.) vocabulorum historiarum scriptoribus, disputationibus, poëtis vel tragicis vel comicis familiarium, qui eruditionis quidem est ostenta forma, unus autem, qui fieri debeat, inperitiam prodit. Oportet enim accuratius dispici, quanam vocabula indicibus, quae disputantibus, quae historiarum scriptoribus, quae poëtis (utriusque generis) conveniant, et ubique eligi ea, quae eloquentiae forensi propria sint. Alioquin ridiculi videbimur et invidiae expositi. Quod non ita disputamus, quasi vocabula disputantibus, historiarum scriptoribus, et poëtis accommodata in dictionibus forensibus nunquam locum habeant; sed, quando eiusmodi vocabulis opportune uti liceat, et, quomodo usus eorum recte fieri debeat, teneri volumus. Tempus opportunum quod attinet, si quae vocabula poëtis, disputantibus, historiarum scriptoribus usitata praecipua gau-

quae huic eloquentiae generi praecipue conveniant (vd. Ernesti in lex laud.)

92 και επιφθονοι. Fieri posse existimat, ut eius modi affectata παιδείας ενδειξis dum superbiam prodant, apud quosdam invidiam excitent.

93 Vulgarem lect. και πολιτικον εν τοις ποιητικαίς βιβλίοις si quis defendere velit; omnem sententiarum seriem, pluribus subintelligendis, hoc modo constituat necesse est: „novi quidem, in carminibus etiam interdum locum habere vocabula dialectica, historica, et eloqu. forensi accommodata, idcirco quae similiter oratori usum vocabul. poëticorum aliorumque interdum concedi debere; verum tenere oportet (oratorem) quoniam tempore, et quamvis ratione illa recte adhibeantur.“ Multo tamen facilius et simplicior evadit omnis oratio, si levi mutatione ita scribatur: και ποιητικόν εν τοις πολιτικαίς βιβλίοις.

94 (ως ο ερτωρ) προς την ενεργειαν. Vulgaris lectio ut aliquo modo intelligi possit, subintelligendum post ενεργειαν vb. utitur (quemadmodum orator iis interdum vero utitur ad evidentiam orationi conciliandam). Verum non video, quomodo scriptor, cum antea monuisset, posse adhiberi vocabula poetica, disputantibus, historiis potius accommodata, si modo evidentiam inveniunt, ad eorum ipsorum, quibus haec maxime praeciperentur, oratorum forensium exemplum univ. potuerit provocare? Suspicio vel post ενεργειαν plura excidisse, unde verba: ως ο ερτωρ lucem acciperent, vel lect. vulg. ως ο ερτωρ originem debere glossemati depravato

ἀλλ' εἶναι τὸν λόγον δοκίοντα σώματι ἐκ κεφαλῆς ἐπὶ πόδας ἔχοντι τὰ μέση καὶ τὰ μέλη ἀλλήλοις τε πρέποντα καὶ τῷ ὅλῳ συστήματι τῷ σώματος. τὶτο μὲν παρήμι ⁶⁴ εὐθύνοι, ὅτι ἔοικε ἔσπανιον εἶναι. ὁπότα γὰρ ⁶⁵ καὶ Λυσίαν ἐπὶ τέτῳ ἐλέγχει. πᾶσαν τὴν ἡμετέραν ῥητορικὴν εἰκεν ἐλέγχειν. τὶτο δὲ, τὸν ἐλέγχον ⁶⁶ τὸν τῷ μὴ ἐπίσασθαι τὴν ἀναγκάσαν ἀπολαθῆναι, μόνος Δημοσθένους ἐξέφυγε κατὰ μιμήσειν τὴν Πλάτωνος. πῶς καὶ τίνα τρόπον, ἐν τῷ ⁶⁷ περὶ μιμήσεως πειρασόμεθα. τοιαῦτα μὲν καὶ τοσαῦτα, καὶ ἐτι πλεῖω τέτων, τὰ τῆς ἀτεχνίας πλημμελήματα.

ζ'. Περὶ δὲ τὴν λέξιν συχνὰ τὰ ἀμαρτήματα. οἱ μὲν γὰρ πάνυ εὐτελῶς ⁶⁸ φθέγγονται, καὶ Φασι τὸ κατὰ φύσιν δὴ καὶ ⁶⁹ γνώριμον μεταδιώκειν, ἐκ εἰδότες, ⁷⁰ ὅτι ἐν τῷ

crates, quum aliquam Lysiae orationem ideo reprehendisset, quod orator non a iusto quodam exordio esset exorsus, sed sermonem iam finitum quasi a fine repetiisse videretur, haec addit: τί δὲ; τάλλα οὐ χυδὴν δοκεῖ βεβλήσθαι τὰ τοῦ λόγου; ἢ φαίνεται τὸ δευτερον εἰρημένον ἐκ τινος ἀνάγκης δευτερον δεῖν τεσθῆναι, ἢ τί ἄλλο τῶν ῥηθέντων; Ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔδοξεν ὡς μηδὲν εἰδότε οὐκ ἀγεννῶς τὸ ἐπιὸν εἰρησθαι τῷ γραφοντι. Σὺ δ' ἔχεις τινὰ ἀνάγκην λογογραφικὴν, ἢ ταῦτα ἐκείνος οὕτως ἐφεξῆς παρ' ἄλληλα εἴηκε; Respondet Phaedrus: χρηστὸς εἰ, ὅτι με ἡγῶ ἱκανὸν εἶναι τὰ ἐκείνου οὕτως ἀκριβῶς διιδεῖν. Socrates: ἀλλὰ τόδε γε εἶμαι σε φάναι ἂν, δεῖν πάντα λόγον ὥστερ ζῶον συνεσάναι, σῶμα τι ἔχοντα αὐτὸν αὐτοῦ, ὥστε μήτε ἀκεφάλον εἶναι μήτε ἄπουν, ἀλλὰ μέσα τε ἔχειν καὶ ἄκρα, πρέποντα ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ γεγραμμένα. (ubi notandum, formulam paulo rariorē οὐκ ἀγεννῶς uberius illustratam a Heinsdorfio ad Plat. Charmidem §. 13. p. 71. esse h. l. θαρραλῶς, temere, et τὸ ἐπιὸν notare, quicquid in buccam venerit.)

Dionysii locum quod attinet, ubi primaria tantum Platonis sententia adfertur, pro vulgari ὡς εὐτυχον cum Sylburgio scribendum putavi ὡς εὐτυχε, quum Graeci, ubi hanc formulam adhibeant, Singulari potius numero uti soleant. Cfr. Vigerus l. 1. ed. H. Vol. I. p. 303. Nolim tamen repugnare, si quis illud εὐτυχον e glossemate profectum existimet, rariori formulae χυδὴν explicandae ab aliena manu addito. — εὐθυμήματα h. l. quaevis argumenta complectuntur, ut in iudicio de Lysia c. 15. p. 486. T. V. ed. Reisk.

64 τούτο μὲν παρήμι — σπανιον εἶναι. Addidi, re ipsa iubente, voculam οὐ, quae vulgo ante σπανιον male desideratur. Intelligimus enim ex iis, quae confestim adduntur, per multos oratores vitium notatum commisisse.

65 ὁπότα γὰρ καὶ Λυσίαν etc. Dum talem, qualis Lysias fuit, oratorem eximium eo nomine taxat, omnes fere ceteros oratores Graecos (qui palmam illi non eriperent) taxare videtur. ῥητορικῇ hic etiam de ipsa bene dicendi facultate eiusque usu dicitur. Vd. c. 8. § 8. n. 115.

66 τούτο δὲ, τὸν ἐλέγχον etc. In codd. reperta lectio ταῦτον δὲ

antea probata fuerint, ita produci, ut fide digna videantur. Quid, quod necessarium (argumentorum) ordinem negligimus, quem Plato in orationibus desiderari noluit? Monuit enim, non oportere argumenta temere profici, sed omnem orationem similem evadere corpori, cuius partes omnes membraque a capite ad pedes usque cum sibi invicem, tum omni corporis compagi apte congruant. Quod vitium cum haud raro committatur, nolo pluribus reprehendere. Etenim, dum Plato ipsum Lysiam eo nomine taxat, omnem eloquentiam nostram taxare videtur. Hoc vero crimen ordinis necessarii neglecti solus Demosthenes effugit Platonem imitando. Quod quam ratione instituerit, in libro de imitatione ostendere studebo. Talia solent ac tanta vitia committi, quae artis (oeconomiae) imperitiam prodant.

§. 7. Neque pauca sunt, quae in elocutione peccari soleant. Alii enim, dum admodum exili elocutione utuntur, simplicitati et evidentiæ se operam dare adfirmant, ignorantes, in decora elocutione maxime inesse

τὸν ἄλεγχον, quam Sylburgius coniectura adsecutus fuerat. Attamen quum scriptor articulum post ἄλεγχον repetierit (τὸν τοῦ μη etc.), id quod maxime tum fieri solet, quando accuratius explicantur, quae antea indefinitius fuerant expressa, servandum puto, quod vulgo editum legitur.

67 ἐν τῷ περὶ μίμησεως. De libris περὶ μίμησεως a Dionysio scriptis sed deperditis dictum in prolegomenis. — Post παρὰ σαφὲς excidisse puto δαίμωναι aut simile verbum.

§. 7.

68 εὐτελὲς φεγγονται. το εὐτελὲς saepe ad genus dicendi exile, ab omni copia et ornatu oratorio remotissimum transfertur, de quo Hermogenes περὶ ἰδίων l. i. p. 54. ed. Sturmii haec notat: παράκειται γὰρ τῷ σφύδρα σαφὲς τὸ εὐτελὲς, ὃ δὴ καὶ ἐναντίον ἐστὶ τῷ μεγέθει. Alibi bono sensu de simplicitate orationis dic. in iudicio de Lysia §. 6. p. 464. T. V. ed. Reisk.

69 καὶ γνωριμὸν μεταδιδωκειν. Quum saepe οὐδὲ τα σαφὲς, μη τι γὰρ γνωριμὸν φαίνεται, doceant, το σαφὲς a τῷ γνωριμῷ gradu differre, non potest posterius nisi ad eam dictionis virtutem referri, quae res vivide depingantur, signis notisque rerum singulis adducendis (α γνωρίζειν, indicia certa et signa rei proponere, v. d. Stephani Thesaurus linguae Gr. sub h. v.)

70 οὐκ εἰδότες — φαίνεται. Non facile cuiquam arridebit vulgaris lectio et interpunctio: οὐκ εἰδότες, τί ἐν τῷ καλῷ μάλιστα γνωριμὸν ἐστίν. ἐν δὲ τῷ ἁγῳραίῳ — φαίνεται. Etenim partim non tam hoc dici debuit, homines illos, qui exili oratione utantur, ignorare, quidnam γνωριμὸν in elocutione insit decora s. cur eloc. decora tali virtute gaudeat, quam, omnino ignorare, το καλὸν esse

τῷ καλῷ μάλιστα γινώριμόν ἐστιν· ἐν δὲ τῷ ἀγοραίῳ τῆς λέξεως εἰς τὸ σαφές, μὴ τι γε γινώριμον φαίνεται. τὸ γὰρ ἀγοραῖον ἔτε τὴν δηλωσιν ἀκριβῆ, ἔτε τὴν Φαντασίαν ἐναργῆ παρέχεται. οἱ δὲ ⁷² τὸ παρασημον τῆς λέξεως (ἀναγκάζονται), εἰ περ ⁷³ ἀνακχωρηκός ὄνομα, ἢ ῥῆμα εἰρηται, τῶτο θηρῶντες, καὶ πανταχῶ φθεγγόμενοι, ἐπ' ἀρχαιότητι δὴ τινι σεμνυνόμενι· γελοῖον πεπονθότες, εἰ γε μὴ λογίζονται, ἔτι τὰ βιβλία διὰ τῶν γνωριμωτάτων ⁷⁶ ἀγνύεται, τὰ δ' ἀνακχωρηκὰ ταῦτα σπάνια ἐστίν. ἔκκεν ἀρχαίσειν δοκοίη ὁ τὰ ὀλίγαίς εἰρημέναι ἀρχαίοις, λέγων, ἀλλ' ὁ τοῖς αἰε λεγομένοις καὶ πανταχῶ χρώμενος. ἀγνοῦσι δὲ καὶ τὴν χρῆσιν τῶν σπάνιων ὀνομάτων, καὶ ὥς αἰτίας ⁷⁷ ἐστὶ τοῖς βιβλίοις· εἰσι δὲ ⁷⁸ αἱ αἰτίαι αὐταί.

7.

τῷ γνωριμῷ εὐκρινεσσιμῷ (quod aperte exigit oppositio: ἐν δὲ τῷ ἀγοραίῳ -- φαίνεται); partim perpetam plene interpungendo post γινώριμον ἐστὶν omnis enunciatio: ἐν δὲ τῷ ἀγοραίῳ -- φαίνεται ab antecedenti nimis separabatur. Unde ὅτι pro τί et semicolon post γινώρ. ἐστὶν ponendum putavi. — το καλον h. l. eodem sensu dici videtur, quo in libro de compositione vbb. c. II. p. 53. T. V. ed. R. ubi μεγαλοπρεπείαν, βαρος, σεμνολογίαν, αἰώμα, πίδακον complectitur. Est elocutio decora et ornata, cui humilis atque agrestis opponitur. το ἀγοραίου enim τῆς λέξεως appellant orationem, ubi verba malae notae adhibeantur, quae in ore hominum infimae sortis versari soleant. Vd. infra §. 11. Ernesti in lex. laud. sub. h. v. ⁷¹ το γὰρ ἀγοραῖον — παρέρχεται. De voc. Φαντασία supra ad §. 2. n. 26. vidimus. Dicitur ea παρέρχεται, cum res vivide depingendo ad sensus adducere valeat. Hinc alibi Φαντασία permutatur cum vocab. ἐναργεία, evidentia quae et ipsa plus involvit, quam sola perspicuitas, δηλώσεις ἀκριβῆς, (res accurate quidem sed magis universae enuncians) Vd. iudicium de Lysia, c. 7. p. 465. 66. de Isaco c. 3. in. p. 584. T. V. ed. Reisk. Quincifl. instit. orr. l. 4. c. 2. Ernesti in lex. laud. sub. v. ἐναργεία. Ab utraque vero remotum esse videmus genus dicendi, quo homines inferioris ordinis utantur, quippe qui et negligentiores esse soleant in rebus describendis, et vocabulorum inopia laborare.

⁷² οἱ δὲ — ἀναγκάζονται. Vulgarem lect. οὕτε (haud dubie ex antecedd. enatam cum Sylburgio in οἱ δὲ mutavi, quod illis: οἱ μὲν γὰρ πάντ' etc. responderet. — το παρασημον h. l. (ut bene interpr. Ernestius in lex. technol. Gr. rhetor sub v. σημειώδες) nimiam sign. raritatis vetustatisque verborum formularumque adfectionem, metaphorā petita a nummis suspectis et a communi usu exemptis, qui notarentur. Eodem sensu ὀνόματα σημειώδη dicc. in iudicio de Isocrate c. 2. p. 537. T. V. ed. R. Iam quemadmodum Dionysio in iudicio de Thucydide c. 35. p. 399 T. VI. ed. R. σχήματα βεβιασμένα dicuntur figurae contortae et adfectatae (πολύπλοκα καὶ ἀγκυλα) eodemque ~~καὶ~~ σχηματισμοὶ βεβιασμένοι lb. c. 42. p. 921. ita possunt το παρασημον τῆς λέξεως recte dici ἀναγκάζειν, quia il-

esse evidentiam, contra in agresti nullam perspicuitatem, nedum evidentiam apparere; quippe quae neque accurate notandis rebus, neque vivida oratione ad sensus adducendis idonea est. Alii vero raritatem vetustatemque vocabulorum adfectant, ita ut, si quando nomen aut verbum ab usu communi remotum prolatum fuerit, id venientur, et ubique proferant, antiquitate quadam superbientes. Quibus omnino ridiculi quid accidit, quum non perpendant, solere libros e maxime notis vocabulis componi, rarius vero obvenire ea, quae ab usu remota fuerint. Minime profecto antiquos imitari videtur, qui vocabula adhibet ab antiquis rarius usurpata, sed, qui ea adhibet, quibus illi semper et ubique usi fuere. Ignorant praeterea rationem usus vocabulorum rariorum causasque, cur libris inserantur, quae huc redeunt.

§. 8-

lam vetustatem adfectent. Novimus enim formulam *αναγκάζειν τι* interdum ad eos transferri, qui aliquid faciant, natura ipsa nec suadente nec permittente. vd. Xenoph. memorabb. II, 1, 30. Verum pro passiva forma *αναγκάζονται* malim *αναγκάζουσιν*. Quonquam enim partic. *αναγκάζοντες* propius ad vulg. lect. accederet, tamen h. l. paulo durius videtur, subintelligere *αμαρτανουσιν*.

73 *ανακχωρηκος ονομα* i. q. vocabulum obsoletum, quod recessit ab usu communi. Cfr. de his Quinctilianus instit. orat. l. 8 c. 3 ita praecipiens: „propriis verbis dignitatem „dat antiquitas. Namque et sanctiorem et magis admirabilem „faciunt orationem, quibus non quilibet fuerat usus — „sed utendum modo, nec ex ultimis tenebris repetenda — „quaedam tamen adhuc vetera vetustate ipsa gratius nitent, „quaedam etiam necessario interim sumuntur: enuncupare, „effari, et multa alia etiam audientibus grata inseri possunt, „sed ita demum, si non appareat adfectatio.“ add. Cicero de orat. l. 3. c. 38.

74 *το αυτο θρηωτας* i. q. studiosae sectantes. Eodem sensu in Dionysii libro *περι δεινот. του Δημοσ9.* c. 40. p. 1075 T. VI. ed. Reisk. compositio verborum mollis et scenica dicit. *θρηωμενη την ευφωνιαν και την εμμελειαν* vd. infra §. 10. *θρηωμεν — ονοματα.*

75 *φθγγομενοι* edidi sequutus vestigia cod. reg. l. exhibentis *φθγγόμενοι* pro vulg. *φθγγόμενοι*, quod intelligi recte nequit.

76 *δια των γνωριμωτατων αγωνιζεται. γνωριμος* h. l. non eodem sensu dicitur, quo supra (vd. n. 69.) sed vocabula nota et maxime usitata signif. vd. § 8. Pugnat scriptor contra eos, qui antiquitatem adfectent usu vocabulorum, quae apud ipsos vet. rarius legantur.

77 *καθ' ας αιτιας εστι* etc. Malim cum Sylburgio *ενεστι*.

78 *αι αιτιαι αυται.* Abest artic. *αι* in Cod. Cant.

ή. Πρώτη μὲν ἐκείνη· ἕνα τῶν ὀνομάτων τοῖς τότε καιροῖς συνηθῆ ἦν καὶ γινώριμα, ὧν νῦν ἡ χρῆσις ἐξεβύηκεν. ἐκεῖνοι μὲν ἔν ὡς γνωρίμοις ἐχρῶντο· ἡμεῖς δ' αὖ μὲν αὐτὰ εἰκότως ἐκκλίνοιμεν.

Β'. Δευτέρᾳ αἰτία· ἕνα τῶν πραγμάτων τῷ μὴ πολλᾷ; συνηθῆ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ἀθῆ 79 πάντα ἔσχε καὶ τὰ ὀνόματα, οἷον τὸ περὶ τὰς ὀδόντας πάθος, ὅταν ὑπὸ τινος δριμέος, ἢ σφυγνῆ, μὴ οἷοι τ' ὥσι τέμνειν οἱ ὀδόντες, ὥσπερ 80 Φρίττοντες. τῆτο γὰρ σπανίως συμβαίνει· σπανία δὲ 81 καὶ ἡ χρῆσις τῆ ὀνόματος. ἡμεῖς δ' ἐγκυκλιᾶμεν 82 αὖ τὰ τοιαῦτα ὀνόματα.

Γ. Τρίτῃ δ' αἰτία ἐκείνη· ἐνίοτε λέγεσι τὰ σπάνια τῶν ὀνομάτων κατὰ μίμησιν 83 τὴν πρὸς ἑτέρας, καθάπερ ἐν ἰδέῃ τινὶ 84 κωμῳδίᾳ. ἡμεῖς δ' ἔτε παλζόντες, ἔτ' ἀνάγκη κατακλειόμενοι, θηρῶμεν τὰ ὀλίγα ταῦτα ὀνόματα, ὅψιμαθῆ 85 καὶ ἀπειροκαλῆ· τοῖς αἰσχρίοις τῶν παθῶν πε-
ριπ-

§. 8.

Disputari videmus de eo genere vocabulorum rariorum, quo obsoleta comprehendantur.

§. 9.

79 ἀθῆ πάντα etc. πάντα i. q. κατὰ πάντα s. πάντως prorsus, omnino. Vd. Vigerus l. l. ed. Herm. T. I. p. 135. 36. not. Unde non est, quod necessario cum Sylb. scribatur πάντως,

80 ὥσπερ Φρίττοντες. Voc. Φρίττειν ad illam dentium aegritudinem translatum haud dubie eam vim obtinuit, qua aequalitati et laevitati opponeretur, et ea notaret quae rigerent et aspera essent. (Ita saepe χαῖτη Φρίσσουσα dic.) Forsan Substantivum inde ductum Φρικῆ s. Φρικία s. Φριξ de dentium rigore adhibitum a nostro innuitur. Usitatus hac in re verbum αἰμωδία ex Substant. αἰμωδία (vd. Stephanus in Thesaur. linguae Gr. sub his vocc.) minus ἀναργές quam Φρικῆ et Φρίττειν.

81 καὶ ἡ χρῆσις. Male abest καὶ in cod. Cant.

82 ἡμεῖς δ' ἐγκυκλιᾶμεν etc. Vocabulum ἐγκυκλιᾶμεν, quod primo obtuitu omnino lectorem offendere possit, Sylburgius in ἐκκλινόμεν mutandum existimat, comparans locum supra §. 8. obvium: ἡμεῖς δ' αὖ αὐτὰ εἰκότως ἐκκλίνοιμεν. Addicit versio latini interpretis: eiusmodi sunt nomina nobis devitanda. Dubito tamen, num recte illum l. cum nostro comparaverit. Agebatur ibi de vocabulis obsoletis quae omnino plerumque evitari potius quam studiose quaeri oportet. At, quo iure de vocibus, quae propterea sint rariores, quod res ipsae iis notatae usu rarius veniant, tam universe praecipere poterat: ἡμεῖς δ' ἐκκλινόμεν αἰ — ὀνόματα? Adhibendae potius, quoties eventum ipsum tali evidentia notari oportet, qualem vocabulo exempli loco allato (Φρίττειν) inesse videmus. Quid si vulgaris lectio ἐγκυκλιᾶμεν ita defendatur, ut ei vim tro-

§. 8. Prima haec est, quod nonnulla vocabula, quorum usus nunc evanuerit, priscis illis temporibus familiaria et nota essent. Hinc illi quidem iis, velut notis, recte utebantur; nos vero merito ea vitabimus.

§. 9. Alteram quod attinet, rebus quibusdam propterea omnino inusitata vocabula inposita sunt, quod ipsae hominibus rarius usu veniant. Talis est dentium morbus, qui propter aliquam saporis acrimoniam aut acerbiter cibum secare nequeunt, velut rigentes. Quod cum rarius eveniat, rarior est vocabuli usus. Nos vero eiusmodi vocabula perpetuo quasi spectanda producimus.

§. 10. Tertia in eo cernitur, quod interdum vocabulis rarioribus utuntur aliorum dicendi rationem imitando expressuri, ut in forma quadam comoediae fieri solet. Nos vero neque ludentes, neque necessitate coacti haec pauca vocabula veniamur, ita ut seram eruditio-

picam tribuamus? Novimus voc. *εγκυκλειν* s. (ut rectius scribitur) *εγκυκλειν* de usu machinationis illius scenicae adhibitum esse, qua apertis subito aedificii cuiusdam valvis, remotisve tabulis, in quibus aedificii externa species depicta cerneretur, res quae intus peractae essent, aut etiamnum gererentur, provolverentur spectantibus. Vd. Cl. Böttigeri elegant. prolusio Deum ex machina in res scenicae vet. illustrans, Vimarinae 1803. 4. Unde tropice poterant *ονεματα εγκυκλειν* dici, qui eiusmodi Vocabula rariora magisque abscondita perpetuo sectarentur, et (absque necessitate) quasi spectanda proferrent. Quo vitio cum magna pars illius aevi oratorum laboraret, universe dicebat: *ημεεις δ' εγκυκλουμεν αι τα τοιαυτα ονοματα*, ut §. seq. *ημεεις δ' ουτε παιζοντες, ουτ' αναγκη κατακλεισμενοι θηρωμεν τα ολιγα ταυτα ονοματα*. Simili formula usus est infra §. 17. ex. *και ουδ' εξωθεν λογου φαντασις επικυκλεισθαι*.

§. 10.

83 *μιμησιν την προς ετερους* = *μιμησιν ετερων* (imitatio qua nostrum sermonem ad aliorum dictionem conformamus.)

84 *εν ιδεα τινι* etc. Ita e cod. (qui cod. Cas. in ed. Reisk. notatur) pro vulg. *ιδιω* edidi, usum linguae sequutus. Illustratur res exemplo veteris comoediae Graecae, quae interdum homines in vita versantes ita risui exponeret, ut vocabula minus usitata proferret, quibus illi saepius uti dicerentur.

85 *οψιμαθια* est nimis serum artium littorarumque studium unde fit, ut et perperam intelligas ea, in quibus discendis elabores, et perverse iis utaris. Cfr. Theophrasti charact. c. 27. Simil. A. Gellius in noctibus Atticis. l. 11 c. 7. de iis, qui verbis nimis obsoletis et insolentibus utantur dicit: „est adeo id vitium plerumque sexae eruditionis, quam Graeci

ριπεπτιωότες.⁸⁶ ἔτι κἀκεῖνο πλημμέλημα ἐν τῇ λέξει, τὸ ὑπὸ Φιλοτιμίας πᾶσι χρῆσθαι⁸⁷ τοῖς εἰρημένοις ὀνόμασι πανταχῶς, τὸν καιρὸν μὴ⁸⁸ προστιθέντα· οἷον λέγω ἱσορικὸν π. ὄνομα, διαλεκτικὸν,⁸⁹ ποιητικὸν, ἐκ τραγωδίας, ἢ κωμωδίας, φθέγγεσθαι ὄνομα. ἔτι δὲ τῶτο παιδείας μὲν ἴσως ἐνδειξις, χρήσεως δ' ἀπειρία. δεῖ γὰρ διακρίνειν τίνα δικανικά τε τῶν ὀνομάτων, τίνα διλεκτικά, καὶ τίνα ἱσορικά, καὶ τίνα ποιητικά,⁹⁰ ἐκατέρας τῆς ποιήσεως, καὶ ἐπιλέγεσθαι τὰ πολιτικά⁹¹ πανταχοῦθεν· εἰ δὲ μὴ, καὶ γελοῖοι καὶ ἐπίφθονοι⁹² φανέμεθα· ἔχ' ὡς ἐκ' ἐξί π. καὶ διλεκτικὸν ὄνομα καὶ ἱσορικὸν⁹³ καὶ (πολιτικὸν) ἐν τοῖς (ποιητικοῖς) βιβλίοις, ἀλλ' ἐκτεασθαι δεῖ καὶ τὸν καιρὸν τῆς χρήσεως, καὶ τὴν διοίκησιν. ἔτι δὲ ὁ μὲν καιρὸς ἐκεῖνος, ὅταν ἐναργετέρον τι ὄνομα ἢ ἀπὸ ποιήσεως, ἢ διαλεκτικῆς, ἢ ἱσορικῆς, χρῆσθαι,⁹⁴ (ὡς ὁ ῥήτωρ) πρὸς τὴν ἐνέργειαν. ἢ δὲ διοήσεις ἐκείνη, τὸ προσεγγήσασθαι, καὶ τοῖς προταχθεῖ-

σιν,

„οφισμαθίαν appellant: ut, quod nunquam didiceris, diu ignoraveris, cum id scire aliquando coeperis, magnificias, quo in loco cunque et quacunque in re dicere etc. — ἀπειρεκαλία i. p. ignorantia decori. Vd. Gellius loco laud. Xenoph. memorabb. III. 10, 5.

56 τῶν καθὼν περιπεπτιωότες. καθὼν h. l. non animi motus dici sed mala et adversa, quae quis subeat, (ut §. 13. γελοιοτάτων πασχόντες dic.) in promptu est. De formula περιπίπτειν τινι vd. c. 9. §. 5 n. 48.

87 τοῖς εἰρημένοις ὀνόμασι. E versione latini interpretis: laudis nimia cupiditate dictas voces velle usurpare, colligi potest, cum ὀνόματα ad vocabula illa retulisse, de quibus Dionysius inde a §. 8. praeceperit. Verum seqq. docent, rhetorem non amplius de usu illarum vocum rariorem agere, sed novum ab antecedd. diversum vitium notare. τα εἰρημένα ὀνόματα sunt vocabula quae proferri adhiberi soleant a diversi generis scriptoribus (poëtis, historicis, Philosophis etc.) Simil. supra §. 7. τα ολιγάνεις εἰρημένα ἀρχαίοις.

88 τὸν καιρὸν μὴ προστιθέντα i. q. ita ut non addamus, applicemus rationem temporis habendam. Simil. προστιθέναι supra legimus c. 9 §. 1. n. 6.

89 διαλεκτικόν. Διαλεκτικά ὀνόματα dicc. vocabula iis usitata, quae colloquantur et disputant. Vd. Ernesti lex. saepius laud. sub. h. v.

90 ἐκατέρας τῆς ποιήσεως. Vulgo commate post ποιητικά posito, parum commode legebatur: ἐκάτερα τῆς ποιήσεως. Notatur hac formula τραγωδία ἐκ κωμωδία. Vd. supra: οἷον λέγω ἱσορικόν etc.

91 τα πολιτικά. Quum omnis haec [Dionysii] disputatio ad commentationes eloquentiae forensis exercendae causa inistat pertineat, intelligo sub ὀνόμασι πολιτικῶν vocabula,

ditionem et decori ignorantiam prodendo turpissima patiamur. Praeterea in elocutione hoc committimus vitium, quod gloriolae cupidi omnibus, quae occurrant, vocabulis ubique utamur, nulla temporis ratione habita. Usus dico (v.c.) vocabulorum historiarum scriptoribus, disputationibus, poetis vel tragicis vel comicis familiarium, qui eruditionis quidem est ostentatio, usus autem, qui fieri debeat, inperitiam prodit. Oportet enim accuratius dispici, quatenus vocabula iudiciis, quae disputantibus, quae historiarum scriptoribus, quae poetis (utriusque generis) conveniant, et ubique eligi ea, quae eloquentiae forensi propria sint. Alioquin ridiculi videbimur et invidiae expositi. Quod non ita disputamus, quasi vocabula disputantibus, historiarum scriptoribus, et poetis accommodata in dictionibus forensibus nunquam locum habeant; sed, quando eiusmodi vocabulis opportune uti liceat, et, quomodo usus eorum recte fieri debeat, teneri volumus. Tempus opportunum quod attinet, si quae vocabula poetis, disputantibus, historiarum scriptoribus usitata praecipua gau-

quae huic eloquentiae generi praecipue conveniant (vd. Ernesti in lex laud.)

92 και επιΘρονοι. Fieri posse existimat, ut eius modi affectata παιδείας ενδειξίς dum superbiam prodit, apud quosdam invidiam excitet.

93 Vulgarem lect. και πολιτικόν εν τοις ποιητικαίς βιβλίοις si quis defendere velit; omnem sententiarum seriem, pluribus subintelligendis, hoc modo constituat necesse est: „novi quidem, in carminibus etiam interdum locum habere vocabula dialectica, historica, et eloqui forensi accommodata, idcirco similiter oratori usum vocabul. poeticorum aliorumque interdum concedi debere; verum tenere oportet (oratorem) quoniam tempore, et quoniam ratione illa recte adhibeantur.“ Multo tamen facilius et simplicius evadit omnis oratio, si levi mutatione ita scribatur: και ποιητικόν εν τοις πολιτικαίς βιβλίοις.

94 (ως ο ρητωρ) προς την ενεργειαν. Vulgaris lectio ut aliquo modo intelligi possit, subintelligendum post ενεργειαν vb. utitur (quemadmodum orator iis interdum vere utitur ad evidentiam orationi conciliandam). Verum non video, quomodo scriptor, cum antea monuisset, posse adhiberi vocabula poetica, disputantibus, historiis potius accommodata, si modo evidentiam invent, ad eorum ipsorum, quibus haec maxime praeciperentur, oratorum forensium exemplum universe potuerit provocare? Suspicio vel post ενεργειαν plura excidisse, unde verba: ως ο ρητωρ lucem acciperent, vel lect. vulg. ως ο ρητωρ originem debere glossemati depravato

U

σιν, ⁹⁵ ἢ ἐπιφωτισμένοις, ἵσι γνωρίμοις ἀφανίσαι τὴν καινότη-
τα ⁹⁶ τῆ ὀνόματος, καὶ ὁμολογίᾳ χρῆσθαι, τῇ τὸ ῥῆμα ἐξ
ἄλλης ⁹⁷ ἰδέας λόγων εἶναι. ἱκανὴ γὰρ ὁμολογία καὶ περα-
μυθία τῆς καινότητος. ταῦτα καὶ ἐτι πλείω τέτων κατὰ λέ-
ξιν ἀμαρτάνομεν.

ιδ'. Ἀκόλουθος δὲ τῇ λέξει καὶ ὁ περὶ τῶν σχημάτων
λόγος, ὅτι καὶ ἀπλάως καὶ ἀσχηματίως λέγουσιν, ὥσπερ
καὶ ἀγοραῖως ⁹⁹ τοῖς ὀνομασιν. οἱ δὲ καὶ πανταχόθεν σχή-
ματα συναγοῦσιν, ἀγνοῶντες τὸν καιρὸν αὐτῶν, ὥσπερ καὶ
τῶν ὀνομάτων. τοιαῦτα μὲν τινα κατ' ὅλου λέγειν ἔχομεν, ἐν
ῆθει, ἐν γνώμῃ, ἐν τέχνῃ, ἐν λέξει.

ιβ'. Φέρε δ' ἡ κατὰ μέρος σκεψώμεθα ἀπὸ τῶν ¹⁰⁰ τῆς
ὑποθέσεως σοιχείων τὰ ἐν ἐκάστῳ σοιχείῳ πλημμελήματα.
ἔστι δὲ τὰ τῆς ὑποθέσεως σοιχεῖα τέσσαρα, προοίμιον, διή-
γησις, πίσις, ἐπιλογοί.

ιγ'. Ἄ τοίνυν πλημμελῶμεν ἐν προοιμίῳ μελετῶντες,
ταῦτά ἐστι. πρῶτον ¹⁰¹ μὲν, ὡς εἰδότες τοῖς δικασταῖς διαλε-
γόμεθα προοιμιαζόμενοι, γελοιότατον πάσχοντες· ἐπειδὴ

προ-

τευτω τω ρηματι, quod aliquis verbo: χρῆσθαι superscriberet.
Recte enim deleto commate post χρῆσθαι obvio, ita procedit
oratio: χρῆσθαι (sc. τῷ ὀνοματι) πρὸς τὴν ἐνεργειαν. Ce-
terum Sylburgius ad h. l. haec notavit: „Nota ibidem τὴν
ἐνεργειαν et ἀναργεσίαν. Recte fortasse utrūque, ut in prio-
re loco evidentia. in posteriore significetur efficacia.“ Quam-
nam in his difficultatem quaesiverit, non vidio. ἀναργεσίαν
dic. ὀνομα, quod, cum per se spectatum maiori, quam alia
voca. evidentia gaudeat, adhiberi possit ad evidentiam ora-
tioni conciliandam. Vd. quae supra ad §. 7. n. 70. de voca-
γνωρίμον et ἐνεργεια monuimus.

⁹⁵ προταχθεῖσιν cum Sylburgio, sensu id requirente, edendum
putavi pro vulg. προσαχθεῖσιν.

⁹⁶ τὴν καινότητα τοῦ ὀνόματος. Καινότης h. l. non omnino novata
(antea nunquam adhibita vocabula innuit, sed ea, quae a
praesenti dictionum genere aliena sint. Simil. καινολογία in
iudicio de Lysia c. 3. p. 453. T. V. ed. R. ita dic. ut etiam
ποιήματα ὀνοματα complectatur.

⁹⁷ τοῦ τό — εἶναι. Recepi, dicendi usum sequutus, lectio-
nem codd. reg. i. et Colb. qui tamen male λόγον exhibent.

⁹⁸ παραμυθία τῆς καινότητος. Verissima emendatio Sylburgii
mox codd. auctoritate confirmata καινότητος (pro vulg. καιν-
ότητος.) De παραμυθία vd c. 8. § 13. n. 106.

§. 11

⁹⁹ ὥσπερ καὶ ἀγοραῖως ταῖς ὀνομασίαι. Perperam vulgo comma
post ἀγοραῖως legitur, quasi verba: τοῖς ὀνομασίαι cum illis:
ὅτι καὶ ἀπλάως καὶ ἀσχηματίως iungi debeant. Quam inter-
punctionem secutus latinus int. verba sic reddidit: „quidam
„simplicibus, et sine figuris (rectius: figura destitutis ac
„plane proteritis verbis utuntur.“ Verum si quis cum nostro
loco accuratius conferat sequentia, facile intelliget, Diony-

gaudeant evidētia, uti iis licet ad evidētiam (orationi conciliandam.) Ratio vero, qua uti iis decet, haec est, ut vocabulum antea explicemus, et vel praemittendis vel subiungendis vocabulis notis illius novitatem occultemus, et aperte profiteamur, ex alio scriptorum genere esse depromptum. Sufficit enim eiusmodi confessio studiumque novitatem (vocalulorum) molliendi. Haec vitia itemque alia plura in elocutione committimus.

§. 11. His de elocutione praeceptis coniunctissima sunt, quae de figurarum usu monituri sumus: permultos ab omni omnino figurarum artificio abstinere, eodem modo, quo usu singulorum vocabulorum in dictionem agrestem incident; alios vero undique figuras congerere, dum pariter quam in singulis vocabulis adhibendis temporis opportunitatem ignorent. Haec fere erant, quae de moribus, sententiis, arte (oeconomiae), elocutione universe praecienda haberem.

§. 12. Iam vero accuratius singula veluti orationis elementa (praecipuas partes) persequuti spectabimur, quae in singulis vitia committi soleant. Sunt autem quatuor orationis partes: exordium, narratio confirmatio, peroratio.

§. 13. Quae in prooemiis commentationum peccare solemus, haec sunt. Primum quidem saepe ita praefamur, quasi iudices rem omnem iam perspectam ha-

siunt το απλως και ασχηματισως λεγειν minime ad singula vocabula (ονοματα), de quibus antea praeceperit, retulisse (ut taceam, in uno vocabulo per se spectato το σχημα ne locum quidem posse habere.) Comparat potius rhetor oratores qui nullis omnino figuris utantur, cum iis qui in usu singulorum vocabulorum (εν ταις ονομασι) non recedant a tritissimis et maxime vulgaribus (vd. § 7. in) eodem modo quo mox oratores, qui undique quasi congerant figuras, ita ut, quando et quomodo iis uti deceat, se ignorare prodant, cum iis confert, qui cuiusvis generis vocabula temere adhibeant, nulla temporum ratione habita (§. 10.) — Voc. απλως non differt ab ασχηματισως. Vd. c. 8, §. 2. n. 11.

§. 12.

100 της υποθεσεως στοιχειων (propr. elementa) h. l. praecipuas cuiusvis orationis partes indicare seqq. docent. υποθεσεις de ipsa oratione dic. ut c. 8. §. 1. n. 3. et προβλημα supra §. 6. n. 53.

§. 13.

101 Πρωτον μεν etc. Nescio, quid Sylburgium moverit, ut legendum putaret: Πρωτον μεν, αν ως ειδοσι, τοις δικασταις διαλεγόμεθα.

102 προβάλλομεν πρὸ τῆς μελέτης τὴν ὑπόθεσιν, ἡγόμενοι, καὶ τὸν δικαστὴν, ὥσπερ τὸν ἀκροατὴν, ἐπίσχεσαι τὸ πρόβλημα. δεῖ δ' ἐν τῷ προοίμῳ καὶ 103 παρανοίγειν τὸ πρᾶγμα ἐπὶ κεφαλαίων, προηλθόντα, περὶ ὧν ὁ ἀγὼν γενήσεται. ἔπειτα δὲ νόμον τινὰ προοιμίων ἐποιήσαντο τὰ προοίμια, ἐκ εἰδότες, ὅτι ἐν ἐξαρκείᾳ· πολλάκις δὲ καὶ πλείονων δεῖ. οἱ τοίνυν 104 πολλοὶ προκαταχωρῶνται τοῖς κεφαλαίοις ἐν τοῖς προοίμοις, εἰδὲν νοῶντες, ὅτι τὰ προοίμια δεῖ σύσασιν μὲν εἰναι τῶν κεφ·λαίων, ἐκ ἐστὶ δ' αὐτὰ κεφάλαια. ὅθεν 05 καὶ τῶν ἀντιθίκων ὑπολήψεις ἐν προοίμοις λαμβάνον· ἐτι μέντοι καὶ λοιδορέμεθα πανταχῶς τοῖς ἀντιθίκους προοιμιαζόμενοι· ἐκ εἰδότες, εἰδὲ τοῦτο, ὅτι βῆτωρ λοιδορῶν χρῆται ὡς πῖσι, ἢτοι κατὰ ἡθους, ἢ κατὰ πραγμάτων χρεῖαν ἡμεῖς δὲ πανταχῶς τοῖς ἀντιθίκους προοιμιαζόμενοι λοιδορέμεθα. ἐτι μέντοι 105 ἐν σχήματι τῶν προοιμίων μὲν ἐστὶ, τὰ τρογγύλα καὶ τὰ περιφερῆ λέγειν προοίμια· ἐκ ἴσμεν δὲ, ἐτι καὶ τὰ ἀπο-

102 πειρὴν προβαλλομένη etc. προβάλλειν (unde ductum προβλημα, argumentum orationis) proprie solebat de iis adhiberi, qui ponerent argumentum, de quo aliquis dissereret. vd. Cressollii theatrum rhetorum vet. etc. III, II, p. 212. Reprehenduntur oratores, qui in commentationibus non satis apte et commode prooemio ad animos audientium praeparandos uti discant, neque reputent, ubi verae causae agantur, rationem esse iudicium ceterorumque audientium habendam, quibus causa minime pariter sit perspecta quam oratoribus ante μελέτην argumentum constituentibus et perpendentibus.

103 Καὶ παρανοίγειν etc. παρανοίγειν i. q. alibi παροίγειν, paululum aperire, de quo vd. Bergler ad Alciphronis epistolas l. 3. ep. 30. p. 102. ed. Wagneri. Primaria causae capita orator in prooemio paucis innuere iubetur. De voc. κεφαλαίων vd. supra §. 6. Ipsius praecepti causa cfr. auctor ad Herennium l. 1. c. 4, Cicero de invent. l. 1. c. 16. ex. (dociles auditores faciemus, si aperte et breviter summam causae exponemus.) id. de orat. l. 2. c. 79. in. Quintil. instit. or. l. 4. c. 1. add. Aristotelis rhetor l. 3. c. 14.

104 οἱ τοίνυν πολλοὶ — αὐτὰ κεφάλαια. Quanquam interdum licere putat oratori, ut pluribus quasi prooemiis utatur (cum plura adsint, quae vel refelli antea, vel praeparari debeant), errare tamen eos dicit, qui ubique hanc veluti certam et inviolabilem legem secuti cuius orationi plura prooemia remittenda existiment, ideoque hand raro in prooemia consiciant, quae non possint nisi in ipsa argumentatione recte proferri. vd. Quintil. instit. orr. l. 4. c. 1. „Nec minus evitanda est immmodica eius (prooemii) longitudo, ne in caput excrevisse videatur, et, quo praeparare debet, fatiget.“ — Quod vulgo leg. εἰ (τοίνυν πολλοὶ) non habet; quo referatur. Neque admittendam putavi scripturam cod. Cant. ἐτι, quoniam loco nostro minime (ut infra: ἐτι μέντοι καὶ λοιδορέμεθα

habeant, ita ut in errorem perquam ridiculum incidamus. Existimamus quippe, dum ante elaborationem commentationis argumentum constituimus, idem iudici etiam itemque auditori esse cognitum. Oportet potius dicentem primaria causae capita in prooemio paucis innuere, significantem, quaequam sit oratione tractaturus. Tum (multi usum plurium prooemiorum velut certa quadam prooemiorum lege inperant, nec intelligunt, unum prooemium (universe) sufficere, saepe tamen plura requiri. Unde fit, ut multi primaria causae capita in ipsis iam prooemiis pertractent, nec videant, oportere prooemia commendationem quidem capitum, nec tamen ipsa capita continere. Eadem de causa in prooemiis adversariorum suspensiones occupant. Praeterea ubique, quando praefamur, adversarios probis insectamur, vel hoc ignorantes, oratorem recte quidem probis tanquam argumento uti, sive in morum usu, sive in ipsa rerum tractatione fiat; nos vero (perperam) ubique in prooemiis adversarios probis insectari. Porro una semper eademque prooemiorum forma

etc. et: *ετι μεντοι εν σχημα* etc.) antea dictis novi addatur vitii notatio, sed, quae inde consequi soleant, quod usum plurium prooemiorum velut certa quadam lege imperent, ostendantur. Recte vidit Sylburgius, auctorem ei scripsisse. — In seqq. ουδεν νοουντας c. codd. Colb. et Cant. recepi pro vulg. ουδε ab h. l. alieno. ουδεν — ουκ. Male s'te exhibet cod. reg. i. pro vulg. ετι.

105 ουδεν και etc. Sententia loci: suspensiones, quae de dicentibus eorumque causa ab adversariis possint moveri, illi in ipsis prooemiis tractant (occupant.) Quod Dionysius haud dubie non tam universe improbandum putavit, quam ratione habita eorum, qui ubique id facerent, nec modum tenerent. N. vivimus enim interdum omnino prudentiam oratori subsistere, ut in ipso exordio caveret, ne iudices audientesve existimarent, ipsum inimicitia, partium studio, lucri spe adductum causam suam agere (cuius generis exordia solerent *τα εν προληψεως προοιμια* vocari vd. Hermogenes *περι ευρεσμου* l. i. in. Ernesti lex. laud. sub. v. *υποληψις*.)

106 *ετι μεντοι εν σχημα* — *προοιμια. σχημα* h. l. elocutionis formam significare, seqq. docent. *Προοιμια* enim *στρογγυλα* et *περιφερη* ea dicuntur, quorum elocutio constet diligenter elaborata periodorum structura, quae membrorum concinnitatem habeat, aptamque clausulam, ita ut omnia velut orbe concentricato efferantur. Vd. Ernesti in lex. laud. sub vv. *περιφερης* et *στρογγυλεν*. His opponuntur *τα απεστειμενα*, longius producta. Solet quippe illa, quam antea descripsimus, elocutionis ratio sententiae condensandis celeriterque efferendis

τῷ καλῷ μάλιστα γινώριμόν ἐστιν· ἐν δὲ τῷ ἀγοραίῳ τῆς λέξεως εἰς τὸ σαφές, μὴ τι γε γινώριμον φαίνεται. τὸ γὰρ ἀγοραῖον ἔτε την δήλωσιν ἀκριβῆ, ἔτε την Φαντασίαν ἐν ἀργῇ παρέχεται. οἱ δὲ τὸ παρασημον τῆς λέξεως (ἀναγκάζονται), εἴ πε τι ἀναγκασωρῆκος ὄνομα, ἢ ῥῆμα εἴρηται, τῆτο θηρῶντες, καὶ πανταχῇ φθεγγόμενοι, ἐπ' ἀρχαιότητι δὴ τινι σεμνυνόμεναι· γελοῖον πεπονθότες, εἴ γε μὴ λογίζονται, ἔτι τὰ βιβλία διὰ τῶν γνωριμωτάτων ἄγωνίζεται, τὰ δ' ἀναγκασωρηκότα ταῦτα σπάνιά ἐστιν. ἔκιν ἀρχαίζειν δοκοῖν ὁ τὰ ὀλιγάκις εἰρημένα ἀρχαίοις, λέγων, ἀλλ' ὁ τοῖς αἰε λεγομένοις καὶ πανταχῇ χρώμενος. ἀγνοῖται δὲ καὶ τὴν χρῆσιν τῶν σπάνιων ὀνομάτων, καὶ ὅς αἰτίας ἐς τοῖς βιβλίοις· εἰσι δὲ αἱ αἰτίαι αὐταί.

ἦ.

τω γνωριμω εὐκρινεστισσισσισσ (quod aperte exigit oppositio: ἐν δὲ τῷ ἀγοραίῳ — φαίνεται); partim perperam plene interpungendo post γινώριμον ἐστιν οἰσιν ἐννοια: ἐν δὲ τῷ ἀγοραίῳ — φαίνεται ab antecedenti nimis separabatur. Unde ὅτι pro τὶ et semicolon post γινώρ. ἐστιν ponendum putavi. — το καλον h. l. eodem sensu dici videtur, quo in libro de compositione vbb. c. II. p. 53. T. V. ed. R. ubi μεγαλοπρεπείαν, βαρος, σεμνολογίαν, ἀξίωμα, πιθανον complectitur. Est elocutio decora et ornata, cui humilis atque agrestis opponitur. το ἀγοραῖον enim τῆς λέξεως appellant orationem, ubi verba malae notae adhibeantur, quae in ore hominum infimae sortis versari soleant. Vd. infra §. 11. Ernesti in lex. laud. sub. h. v. 71 το γὰρ ἀγοραῖον — παρῆχεται. De voc. Φαντασία supra ad §. 2. n. 26. vidimus. Dicitur ea παρῆχης, cum res vivide depingendo ad sensus adducere valeat. Hinc alibi Φαντασία permutatur cum vocab. ἐναργεία, evidentia quae et ipsa plus involvit, quam sola perspicuitas, δήλωσις ἀκριβῆς, (res accurate quidem sed magis univertae enuncians) Vd. iudicium de Lysia, c. 7. p. 465. 66. de Isaco c. 3. in. p. 584. T. V. ed. Reisk. Quincifl. institut. orr. l. 4. c. 2. Ernesti in lex. laud. sub. v. ἐναργεία. Ab utraque vero remotum esse videmus genus dicendi, quo homines inferioris ordinis utantur, quippe qui et negligentiores esse soleant in rebus describendis, et vocabulorum inopia laborare.

72 οἱ δὲ — ἀναγκάζονται. Vulgarem lect. οὗτε (haud dubie ex antecedd. enatam cum Sylburgio in οἱ δὲ mutavi, quod illis: οἱ μὲν γὰρ παντ. etc., responderet. — το παρασημον h. l. (ut bene interpr. Ernestius in lex. technol. Grr. rhetor sub v. σημειωδης: nimiam sign. raritatis vetustatisque verborum formularumque adfectionem, metaphora petita a nummis suspectis et a communi usu exemptis, qui notarentur. Eodem sensu ὀνόματα σημειωδῆ dice. in iudicio de Isocrate c. 2. p. 537. T. V. ed. R. Iam quemadmodum Dionysio in iudicio de Thucydide c. 35. p. 399 T. VI. ed. R. σχήματα βεβιασμένα dicuntur figurae contortae et adfectatae (πολύπλοκα καὶ ἀγκυλά) eodemque τῷ σχηματισμοῖ βεβιασμένοι. Ib. c. 42. p. 921. ita possunt το παρασημον τῆς λέξεως recte dici ἀναγκάζειν, quia il-

esse evidentiam, contra in agresti nullam perspicuitatem, nedum evidentiam apparere; quippe quae neque accurate notandis rebus, neque vivida oratione ad sensus adducendis idonea est. Alii verò raritatem vetustatemque vocabulorum adfectant, ita ut, si quando nomen aut verbum ab usu communi remotum prolatum fuerit, id venientur, et ubique proferant, antiquitate quadam superbientes. Quibus omnino ridiculi quid accidit, quum non perpendant, solere libros e maxime notis vocabulis componi, rarius vero obvenire ea, quae ab usu remota fuerint. Minime profecto antiquos imitari videtur, qui vocabula adhibet ab antiquis rarius usurpata, sed, qui ea adhibet, quibus illi semper et ubique usi fuere. Ignorant praeterea rationem usus vocabulorum rariorum causasque, cur libris inserantur, quae huc redeunt.

§. 8-

lam vetustatem adfectent. Novimus enim formulam ἀναγκαζέειν τι interdum ad eos transferri, qui aliquid faciant, natura ipsa nec suadente nec permittente. vd Xenoph. memorabb. II, 1, 30. Verum pro passiva forma ἀναγκαζονται malim ἀναγκαζουσιν. Quanquam enim partic. ἀναγκαζοντες propius ad vulg. lect. accederet, tamen h. l. paulo durius videtur, subintelligere ἀμαρτανουσιν.

73 ἀνασχωρῆκος ὄνομα i. q. vocabulum obsoletum, quod recessit ab usu communi. Cfr de his Quinctilianus instit. orat. l. 8 c. 3 ita praecipiens: „propriis verbis dignitatem „dat antiquitas Namque et sanctiorem et magis admirabilem „faciunt orationem, quibus non quilibet fuerat usus — „sed utendum modo, nec ex ultimis tenebris repetenda — „quaedam tamen adhuc vetera vetustate ipsa gratius nitent, „quaedam etiam necessario interim sumuntur: enuncupare, „effari, et multa alia etiam audientibus grata inseri possunt, „sed ita demum, si non appareat adfectatio.“ add. Cicero de orat. l. 3. c. 38.

74 τούτο θρησκῆς i. q. studiosae sectantes. Eodem sensu in Dionysii libro περὶ δεινότητος τοῦ Δημοσθένους c. 40. p. 1075 T. VI. ad. Reisk. compositio verborum mollis et scenica dicit. θρησκῆς τὴν εὐφωμίαν καὶ τὴν ἐμμελείαν vd. infra §. 10. θρησκῆς — ὀνόματα.

75 θρησκόμενοι edidi sequutus vestigia cod. reg. l. exhibentis θρησκόμενος pro vulg. θρησόμενοι, quod intelligi recte nequit.

76 διὰ τῶν γυναικῶν ἀγωνίζεται. γυναικῶς h. l. non eodem sensu dicitur, quam supra (vd. n. 69.) sed vocabula nota et maxime usitata signif. vd. § 8. Pugnat scriptor contra eos, qui antiquitatem adfectent usu vocabulorum, quae apud ipsos vet. rarius legantur.

77 καὶ ὅς τις αἰτίας ἐστὶ etc. Malim cum Sylburgio ἐνέστι.

78 αἱ αἰτίαι αὐταί. Abest artic. αἱ in Cod. Cant.

η. Πρώτη μὲν ἐκείνη· ἕνια τῶν ὀνομάτων τοῖς τότε παιροῖς συνηθῆ ἦν καὶ γινώριμα, ὧν νῦν ἡ χρῆσις ἐξεβλήθη· ἐκείνοι μὲν ἔν ὡς γνωρίμοις ἐχρῶντο· ἡμεῖς δ' αὖ μὲν εἰκότως ἐκκλίνοιμεν.

ζ'. Δευτέρᾳ αἰτίᾳ· ἕνια τῶν πραγμάτων τῷ μὴ πολλῷ; συνηθῆ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ἀήθῃ ⁷⁹ πάντα ἔσχε καὶ τὰ ὀνόματα, οἷον τὸ περὶ τὰς ὀδόντας πάθος, ὅταν ὑπὸ τινος δριμέος, ἢ σφυγνῆ, μὴ οἷοι τ' ὥσι τέμνειν οἱ ὀδόντες, ὥσπερ ⁸⁰ Φρίττοντες. τῆτο γὰρ σπανίως συμβαίνει· σπανία δὲ ⁸¹ καὶ ἡ χρῆσις τῶ ὀνόματος. ἡμεῖς δ' ἐγκυκλιόμεν ⁸² αὖ τὰ τοιαῦτα ὀνόματα.

ι. Τρίτῃ δ' αἰτία ἐκείνη· ἐνίοτε λέγεσι τὰ σπάνια τῶν ὀνομάτων κατὰ μίμησιν ⁸³ τὴν πρὸς ἑτέρας, καθάπερ ἐν ἰδέῃ τινὶ ⁸⁴ κωμῳδίᾳ. ἡμεῖς δ' ἔτε παίζοντες, ἔτ' ἀνάγκῃ κατακλιόμενοι, θηρῶμεν τὰ ὀλίγα ταῦτα ὀνόματα, ὅψιμαθίᾳ ⁸⁵ καὶ ἀπειροκαλίᾳ τοῖς αἰσχίστοις τῶν παθῶν περι-

§. 8.

Disputari videmus de eo genere vocabulorum rariorum, quo obsoleta comprehendantur.

§. 9.

⁷⁹ αἰθῆ πάντα etc. πάντα i. q. κατὰ πάντα s. παντως prorsus, omnino. Vd. Vigerus l. l. ed. Herm. T. I. p. 135. 36. not. Unde non est, quod necessario cum Sylb scribatur πάντως,

⁸⁰ ὥσπερ Φρίττοντες. Voc. Φρίττειν ad illam dentium aegritudinem translatum haud dubie eam vim obtinuit, qua aequalitati et laevitati opponeretur, et ea notaret quae rigerent et aspera essent. (Ita saepe χαίτη Φρισσοῦσα dic.) Forsan Substantivum inde ductum Φρικὴ s. Φρικία s. Φριξ de dentium rigore adhibitum a nostro innuitur. Usitatus hac in re verbum αἰμωδία ex Substant. αἰμωδία (vd. Stephanus in Thesaurō linguae Gr. sub his vocc.) minus αναργεῖς quam Φρικὴ et Φρίττειν.

⁸¹ καὶ ἡ χρῆσις. Male abest καὶ in cod. Cant.

⁸² ἡμεῖς δ' ἐγκυκλούμεν etc. Vocabulum ἐγκυκλούμεν, quod primo obtuitu omnino lectorem offendere possit, Sylburgius in ἐκκλινόμεν mutandum existimat, comparans locum supra §. 8. obvium: ἡμεῖς δ' αὖ αὐτὰ εἰκότως ἐκκλίνοιμεν. Addicit versio latini interpretis: eiusmodi sunt nomina nobis devitanda. Dubito tamen, num recte illum l. cum nostro comparaverit. Agebatur ibi de vocabulis obsoletis quae omnino plerumque evitari potius quam studiose quaeri oportet. At, quo iure de vocibus, quae propterea sint rariores, quod res ipsae iis notatae usu rarius veniant, tam universe praecipere poterat: ἡμεῖς δ' ἐκκλινόμεν αἰ — ὀνόματα? Adhibendae potius, quoties eventum ipsum tali evidentia notari oportet, qualem vocabulo exempli loco allato (Φρίττειν) inesse videmus. Quid si vulgaris lectio ἐγκυκλούμεν ita defendatur, ut ei vim tro-

§. 8. Prima haec est, quod nonnulla vocabula, quorum usus nunc evanuerit, priscis illis temporibus familiaria et nota essent. Hinc illi quidem iis, velut notis, recte utebantur; nos vero merito ea vitabimus.

§. 9. Alteram quod attinet, rebus quibusdam prop-
terea omnino inusitata vocabula inposita sunt, quod ipsae hominibus rarius usu veniant. Talis est dentium morbus, qui propter aliquam saporis acrimoniam aut acerbitem cibum secare nequeunt, velut rigentes. Quod cum rarius eveniat, rarior est vocabuli usus. Nos vero eiusmodi vocabula perpetuo quasi spectanda produ-
cimus.

§. 10. Tertia in eo cernitur, quod interdum vo-
cabulis rarioribus utuntur aliorum dicendi rationem imi-
tando expressuri, ut in forma quadam comoediae fieri
solet. Nos vero neque ludentes, neque necessitate
coacti haec pauca vocabula venamur, ita ut seram eru-
ditio-

picam tribuamus? Novimus voc. *ἐκκυκλεῖν* s. (ut rectius
scribitur) *ἐκκυκλεῖν* de usu machinationis illius scenicae ad-
hibitum esse, qua apertis subito aedificii cuiusdam valvis,
remotis tabulis, in quibus aedificii externa species depicta
cerneretur, res quae intus peractae essent, aut etianinum ge-
rerentur, provolverentur spectantibus. Vd. Cl. Böttigeri ele-
gant. prolusio Deum ex machina in rescenica veit. illustrans,
Vimariae 1803. 4. Unde tropice poterant *ὄνσματα ἐκκυκλεῖν*
dici, qui eiusmodi Vocabula rariora magisque abscondita
perpetuo sectarentur, et (absque necessitate) quasi spectanda
proferrent. Quo vitio cum magna pars illius aevi oratorum
laboraret, universe dicebat: *ἡμεῖς δ' ἐκκυκλούμεν αἰ τα τοιαυτα*
ὀνόματα, ut §. seq. *ἡμεῖς δ' οὐτε παιζόντες, οὐτ' ἀναγκη κατα-*
κλειόμενοι θηρώμεν τα ὀλίγα ταυτα' ὀνόματα. Simili formula
usus est infra §. 17. *ἐκ. καὶ οὐ δεῖ ἐξωθεν λόγους φαντασίας ἐπι-*
κύκλεισθαι.

§. 10.

83 *μιμησὶν τὴν πρὸς ἑτέρους* = *μιμησὶν ἑτέρων* (imitatio qua no-
strum sermonem ad aliorum dictionem conformamus.)

84 *ἐν ἰδέα τινι* etc. Ita e cod. (qui cod. Cas. in ed. Reisk. no-
tatur) pro vulg. *ἰδίῳ* edidi, usum linguae sequutus. Illustrat-
ur res exemplo veteris comoediae Graecae, quae interdum
homines in vita versantes ita risui exponeret, ut vocabula
minus usitata proferret, quibus illi saepius uti dicerentur.

85 *οψιμαθία* est nimis serum artium litorarumque studium
unde fit, ut et perperam intelligas ea, in quibus discendis
elabores, et perverse iis utaris. Cfr. Theophrasti charact.
c. 27. Simil. A. Gellius in noctibus Atticis. l. 11 c. 7. de iis.
qui verbis nimis obsoletis et insolentibus utantur dicit: „est
„adeo id vitium plerumque sexae eruditionis, quam Graeci

ριπεκτικώτερος.⁸⁶ ἔτι καὶ κεῖνο πλημμέλημα ἐν τῇ λέξει, τὸ ὑπὸ Φιλοτιμίας πᾶσι χρῆσθαι⁸⁷ τοῖς εἰρημένοις ὀνόμασι πανταχῶς, τὸν καιρὸν μὴ⁸⁸ προστιθέντα· οἷον λέγω ἱσορικὸν π. ὄνομα, διαλεκτικὸν,⁸⁹ ποιητικὸν, ἐκ τραγωδίας, ἢ κωμωδίας, φθέγγεσθαι ὄνομα. ἔτι δὲ τῆτο παιδείας μὲν ἴσως ἐνδείξεις, χρήσεως δ' ἀπειρία. δαί γὰρ διακρίνειν τίνα δικανικά τε τῶν ὀνομάτων, τίνα διαλεκτικά, καὶ τίνα ἱσορικά, καὶ τίνα ποιητικά,⁹⁰ ἐκατέρας τῆς ποιήσεως, καὶ ἐπιλέγεσθαι τὰ πολιτικά⁹¹ πανταχοῦθεν· εἰ δὲ μὴ, καὶ γελοῖοι καὶ ἐπιφθόνοι⁹² φανεύματα· ἔχ' ὡς ἐκ' ἐστὶ π. καὶ διαλεκτικὸν ὄνομα καὶ ἱσορικὸν⁹³ καὶ (πολιτικὸν) ἐν τοῖς (ποιητικοῖς) βιβλίοις, ἀλλ' ἐκίεσθαι δεῖ καὶ τὸν καιρὸν τῆς χρήσεως, καὶ τὴν διοίκησιν. ἔτι δὲ ὁ μὲν καιρὸς ἐκεῖνος, ὅταν ἐναργέστερόν τι ὄνομα ἢ ἀπὸ ποιήσεως, ἢ διαλεκτικῆς, ἢ ἱστορικῆς, χρῆσθαι,⁹⁴ (ὡς ὁ ῥήτωρ) πρὸς τὴν ἐνέργειαν. ἢ δὲ διοίκησις ἐκεῖνη, τὸ προσεγγήσασθαι, καὶ τοῖς προταχθεῖσιν,

„οψιμαθίαν appellant: ut, quod nunquam didiceris, diu ignoraveris, cum id scire aliquando coeperis, magnificias, quo in loco eunque et quacunque in re dicere etc. — ἀπειρεκαλία i. p. ignorantia decori. Vd. Gellius loco laud. Xenoph. memorabb. III. 10, 5.

56 τῶν καθὼν περιπεκτικώτερος. παρ' h. l. non animi motus dici sed mala et adversa, quae quis supeat, (ut §. 13. γελοιοτάτων πασχόντες dic.) in proximo est. De formula περιπίπτειν τινι vd. c. 9. §. 5 n. 48.

87 τοῖς εἰρημένοις ὀνόμασι. E versione latini interpretis: laudis nimia cupiditate dictas voces velle usurpare, colligi potest, cum ὀνόματα ad vocabula illa retulisse, de quibus Dionysius inde a §. 8. praeciperit. Verum seqq. docent, rhetoricum non amplius de usu illarum vocum rariorem agere, sed novum ab antecedd. diversum vitium notare. τα εἰρημένα ὀνόματα sunt vocabula quae proferri adhiberi soleant a diversi generis scriptoribus (poetis, historicis, Philosophis etc.) Simil. supra §. 7. τα ὀλίγαν εἰρημένα ἀρχαῖοις.

88 τὸν καιρὸν μὴ προστιθέντα i. q. ita ut non addamus, applicemus rationem temporis habendam. Simil. προστιθέναι supra legimus c. 9 §. 1. n. 6.

89 διαλεκτικόν. Διαλεκτικά ὀνόματα dicc. vocabula iis usitata, qui colloquantur et disputant. Vd. Ernesti lex. saepius laud. sub. h. v.

90 ἐκατέρας τῆς ποιήσεως. Vulgo commate post ποιητικά posito, parum commode legebatur: ἐκατέρα τῆς ποιήσεως. Notatur hac formula τραγωδία ἐκ κωμωδία. Vd. supra: οἷον λέγω ἱσορικόν etc.

91 τα πολιτικά. Quum omnis haec [Dionysii] disputatio ad commentationes eloquentiae forensis exercendae causa instituta pertineat, intelligo sub ὀνόμασι πολιτικαῖς vocabula,

ditionem et decori ignorantiam prodendo turpissima patiamur. Praeterea in elocutione hoc committimus vitium, quod gloriolae cupidi omnibus, quae occurrant, vocabulis ubique utamur, nulla temporis ratione habita. Usus dico (v. c.) vocabulorum historiarum scriptoribus, disputationibus, poetis vel tragicis vel comicis familiarium, qui eruditionis quidem est ostenta fons, usus autem, qui fieri debeat, inperitiam prodit. Oportet enim accuratius dispici, quaeque vocabula iudicis, quae disputantibus, quae historiarum scriptoribus, quae poetis (utriusque generis) conveniant, et ubique eligi ea, quae eloquentiae forensi propria sint. Alioquin ridiculi videbimur et invidiae expositi. Quod non ita disputamus, quasi vocabula disputantibus, historiarum scriptoribus, et poetis accommodata in dictionibus forensibus nunquam locum habeant; sed, quando eiusmodi vocabulis opportune uti liceat, et, quomodo usus eorum recte fieri debeat, teneri volumus. Tempus opportunum quod attinet, si quae vocabula poetis, disputantibus, historiarum scriptoribus usitata praecipue gau-

quae huic eloquentiae generi praecipue conveniant (vd. Ernesti in lex laud.)

92 καὶ ἐπιθρονοί. Fieri posse existimat, ut eius modi affectata παιδείας ἐνδείξις dum superbiam prodant, apud quosdam invidiam excitet.

93 Vulgarem lect. καὶ πολιτικὸν ἐν τοῖς ποιητικαῖς βιβλίοις si quis defendere velit; omnem sententiarum seriem, pluribus subintelligendis, hoc modo constituat necesse est: „novi quidem, „in carminibus etiam interdum locum habere vocabula dia- „lectica, historica, et eloqu. forensi accommodata, ideoque „similiter oratori usum vocab. poeticorum aliorumque in- „terdum concedi debere; verum tenere oportet (oratorem) „quoniam tempore, et quamam ratione illa recte adhibeantur.“ Multo tamen facilius et simplicius evadit omnis oratio, si levi mutatione ita scribatur: καὶ ποιητικὸν ἐν τοῖς πολιτικαῖς βιβλίοις.

94 (ὡς οἱ ῥήτωρ) πρὸς τὴν ἐπεργίαν. Vulgaris lectio ut aliquo modo intelligi possit, subintelligendum post ἐπεργίαν vb. utitur (quemadmodum orator iis interdum vere utitur ad evidentiam orationi conciliandam). Verum non video, quomodo scriptor, cum antea monuisset, posse adhiberi vocabula poetica, disputantibus, historiis potius accommodata, si modo evidentiam inveniunt, ad eorum ipsorum, quibus haec maxime praeciperentur, oratorum forensium exemplum universe potuerit provocare? Suspicio vel post ἐπεργίαν plura excidisse, unde verba: ὡς οἱ ῥήτωρ lucem acciperent, vel lect. vulg. ὡς οἱ ῥήτωρ originem debere glossemati depravato

σιν, ⁹⁵ ἢ ἐπιφαιμένους, ἔστι γνωρίμοις ἀφανίσαι τὴν καινότη-
 τα ⁹⁶ τῷ ὀνόματι, καὶ ὁμολογίᾳ χρῆσθαι, τῇ τὸ ῥῆμα ἐξ
 ἄλλης ⁹⁷ ἰδέας λέγειν εἶναι. ἱκανὴ γὰρ ὁμολογία καὶ παρα-
 μύθια τῆς καινότητος. ταῦτα καὶ ἐτι πλείω τέτων κατὰ λέ-
 ξιν ἀμαρτάνομεν.

ια. Ἀκόλουθος δὲ τῇ λέξει καὶ ὁ περὶ τῶν σχημάτων
 λόγος, ὅτι καὶ ἀπλάτως καὶ ἀσχηματίως λέγουσιν, ὥσπερ
 καὶ ἀγοραίως ⁹⁹ τοῖς ὀνόμασιν. οἱ δὲ καὶ πανταχόθεν σχή-
 ματα συναγοῦσιν, ἀγνοῦντες τὸν καιρὸν αὐτῶν, ὥσπερ καὶ
 τῶν ὀνομάτων. τοιαῦτα μὲν τινα κατ' ὅλου λέγειν ἔχομεν, ἐν
 ἧθει, ἐν γνώμῃ, ἐν τέχνῃ, ἐν λέξει.

ιβ. Φέρε δὴ κατὰ μέρος σκεψώμεθα ἀπὸ τῶν ¹⁰⁰ τῆς
 ὑποθέσεως σοιχαίων τὰ ἐν ἐκάστῳ σοιχείῳ πλημμελήματα·
 ἔστι δὲ τὰ τῆς ὑποθέσεως σοιχεῖα τέσσαρα, προοίμιον, διή-
 γησις, πίσις, ἐπιλογοί.

ιγ. Ἄ τοῖνον πλημμελῶμεν ἐν προοίμῳ μελετῶντες,
 ταῦτά ἐστι πρῶτον ¹⁰¹ μὲν, ὡς εἰδότες τοῖς δικασταῖς δ. λ. ε.
 γόμεθα προοιμιαζόμενοι, γελοιοῦντες πᾶσχοιτες· ἐπειδὴ

προ-

τούτω τῷ ῥήματι, quod aliquis verbo: χρῆσθαι superscriberet.
 Recte enim deleto commate post χρῆσθαι obvio, ita procedit
 oratio: χρῆσθαι (sc. τῷ ὀνόματι) πρὸς τὴν ἐνεργειαν. Ce-
 terum Sylburgius ad h. l. haec notavit: „Nota ibidem τὴν
 „ἐνεργειαν et ἀναργεσίαν. Recte fortasse utriusque ut in prio-
 „re loco evidentia, in posteriore significetur efficacia.“ Quam-
 nam in his difficultatem quaesiverit, non vid. ο. ἀναργεσίαν
 dic. ὄνομα, quod, cum per se spectatum maiori, quam alia
 voce evidentia gaudeat, adhiberi possit ad evidentiam ora-
 tionis conciliandam. Vd. quae supra ad §. 7. n. 70. de voce
 γνωρίμων et ἐνεργεια monuimus.

⁹⁵ περὶ ταχθεῖσιν cum Sylburgio, sensu id requirente, edendum
 putavi pro vulg. πρὸς ταχθεῖσιν.

⁹⁶ τὴν καινότητα τοῦ ὀνόματος. Καινότης h. l. non omnino novitas
 (antea nunquam adhibita vocabula innuit, sed ea, quae a
 praesenti dictionum genere aliena sint. Simil. καινολογία in
 iudicio de Lysia c. 3. p. 458. T. V. ed. R. ita dic. ut etiam
 ποιητικὰ ὀνόματα complectatur.

⁹⁷ τοῦ τό — εἶναι. Recepi, dicendi usum sequutus, lectio-
 nem codd. reg. i. et Colb. qui tamen male λόγον exhibent.

⁹⁸ παραμύθια τῆς καινότητος. Verissima emendatio Sylburgii
 mox codd. auctoritate confirmata καινότητος (pro vulg. καινέ-
 τητος.) De παραμύθια vd c. 8. § 13. n. 206.

§. 11

⁹⁹ ὥσπερ καὶ ἀγοραίως ταῖς ὀνομασίαις. Perperam vulgo comma
 post ἀγοραίως legitur, quasi verba: τοῖς ὀνομασίαις cum illis:
 ὅτι καὶ ἀπλάτως καὶ ἀσχηματίως iungi debeant. Quam inter-
 punctionem secutus latinus int. verba sic reddidit: „quidam
 „simplicibus, et sine figuris (rectius: figura destitutis ac
 „plane prostritis verbis utuntur.“ Verum si quis cum nostro
 loco accuratius conferat sequentia, facile intelliget, Diony-

gaudeant evidentia, uti iis licet ad evidentiam (orationi conciliandam.) Ratio vero, qua uti iis decet, haec est, ut vocabulum antea explicemus, et vel praemittendis vel subiungendis vocabulis notis illius novitatem occultemus, et aperte profiteamur, ex alio scriptorum genere esse depromptum. Sufficit enim eiusmodi confessio studiumque novitatem (vocalorum) molliendi. Haec vitia itemque alia plura in elocutione committimus.

§. 11. His de elocutione praeceptis coniunctissima sunt, quae de figurarum usu monituri sumus: permultos ab omni omnino figurarum artificio abstinere, eodem modo, quo usu singulorum vocabulorum in dictionem agrestem incident; alios vero undique figuras congerere, dum pariter quam in singulis vocabulis adhibendis temporis opportunitatem ignorent. Haec fere erant, quae de moribus, sententiis, arte (oeconomiae), elocutione universe praecipienda haberem.

§. 12. Iam vero accuratius singula veluti orationis elementa (praecipuas partes) persequuti spectabimur, quae in singulis vitia committi soleant. Sunt autem quatuor orationis partes: exordium, narratio confirmatio, peroratio.

§. 13. Quae in prooemiis commentationum peccare solemus, haec sunt. Primum quidem saepe ita praefamur, quasi iudices rem omnem iam perspectam ha-

σινι το απλας; και ασχηματισως λεγειν minime ad singula vocabula (ονοματα), de quibus antea praeceperit, retulisse (ut taceam, in uno vocabulo per se spectato το σχημα ne locum quidem posse habere.) Comparat potius rhetor oratores qui nullis omnino figuris utantur, cum iis qui in usu singulorum vocabulorum (εν τεις ονομασι) non recedant a tritissimis et maxime vulgaribus (vd. §. 7 in, eodem modo quo mox oratores, qui undique quasi congerant figuras, ita ut, quando et quomodo iis uti deceat, se ignorare prodant, cum iis confert, qui cuiusvis generis vocabula temere adhibeant, nulla temporum ratione habita (§. 10.) — Voc. απλας non differt ab ασχηματισως. Vd. c. 8, §. 2. n. 11.

§. 12.

100 της υποθεσεως συζητων (propr. elementa) h. l. praecipuas cuiusvis orationis partes indicare seqq. docent. υποθεσις de ipsa oratione dic. ut c. 8, §. 1. n. 3. et περιβλημα supra §. 6. n. 53.

§. 13.

101 Πρωτον μεν etc. Nescio, quid Sylburgium moverit, ut legendum putaret: Πρωτον μεν, αν ως ειδουσι τοις δικασταις διαλεγόμεθα.

102 προβάλλομεν πρὸ τῆς μελέτης τὴν ὑπόθεσιν, ἡγόμενοι, καὶ τὸν δικαστὴν, ὥσπερ τὸν ἀκροατὴν, ἐπίσχεσαι τὸ πρόβλημα. δεῖ δ' ἐν τῷ προοίμῳ καὶ 103 παρανοίγειν τὸ πρᾶγμα ἐπὶ κεφαλαίων, προδηλῶντα, περὶ ὧν ὁ ἀγὼν γενήσεται. ἔπειτα δὲ νόμον τινὰ προοιμίων ἐποιήσαντο τὰ προοίμια, ἐκ εἰδότες, ὅτι ἐν ἀξιακαῖς· πολλάκις δὲ καὶ πλείονων δεῖ. οἱ τοίνυν 104 πολλοὶ προκαταχρῶνται τοῖς κεφαλαίοις ἐν τοῖς προοίμοις, εἰδὲν νοῶντες, ὅτι τὰ προοίμια δεῖ σύσασιν μὲν εἶναι τῶν κεφ· λαιῶν, ἐκ ἑστὶ δ' αὐτὰ κεφάλαια. ὅθεν 05 καὶ τῶν ἀντιδίκων ὑπολήψεις ἐν προοίμοις λαμβάνουσιν. ἔτι μέντοι καὶ λοιδορέμεθα πανταχῶς τοῖς ἀντιδίκους προοιμιαζόμενοι· ἐκ εἰδότες, εἰδὲς τοῦτο, ὅτι βῆτωρ λοιδορεῖ χρεῖται ὡς πῖσι, ἤτοι κατὰ ἡθους, ἢ κατὰ πραγμάτων χρεῖται ἡμεῖς δὲ πανταχῶς τοῖς ἀντιδίκους προοιμιαζόμενοι λοιδορέμεθα. ἔτι μέντοι 105 ἐν σχήμα τῶν προοιμίων μὲν εἰσι, τὰ προοιμια καὶ τὰ περιφερῆ λέγειν προοίμια· ἐκ ἴσμεν δὲ, ὅτι καὶ τὰ ἀπο-

102 πειδὴ προβαλλομένη etc. προβάλλειν (unde ductum προβλημα, argumentum orationis) proprie solebat de iis adhiberi, qui ponerent argumentum, de quo aliquis disserteret. vd. Cressollii theatrum rhetorum vet. etc. III, II, p. 212. Reprehenduntur oratores, qui in commentationibus non satis apte et commode prooemio ad animos audientium praeeparandos uti discant, neque reputent, ubi verae causae agantur, rationem esse iudicium ceterorumque audientium habendam, quibus causa minime pariter sit perspecta quam oratoribus ante μελέτην argumentum constituentibus et perpendentibus.

103 Καὶ παρανοίγειν etc. παρανοίγειν i. q. alibi παροίγειν, paululum aperire, de quo vd. Bergler ad Alciphronis epistolas l. 3. ep. 30. p. 102. ed. Wagneri. Primaria causae capita orator in prooemio paucis innuere iubetur. De voc. κεφαλαίων vd. supra §. 6. Ipsius praecepti causa cfr. auctor ad Herennium l. 1. c. 4, Cicero de invent. l. 1. c. 16. ex. (dociles auditores faciemus, si aperte et breviter summam causae exponemus.) id. de orat. l. 2. c. 79. in. Quintil. instit. or. l. 4. c. 1. add. Aristotelis rhetor l. 3. c. 14.

104 οἱ τοίνυν πολλοὶ — αὐτὰ κεφάλαια. Quanquam interdum licere putat oratori, ut pluribus quasi prooemiis utatur (cum plura adsint, quae vel refelli antea, vel praeeparari debeant), errare tamen eos dicit, qui ubique hanc veluti certam et inviolabilem legem secuti cuius orationi plura prooemia remittenda existiment, ideoque hand raro in prooemia conficiant, quae non possunt nisi in ipsa argumentatione recte proferri. vd. Quintil. instit. orr. l. 4. c. 1. „Nec minus evitanda est immodica eius (prooemii) longitudo, ne in caput excrevisse videatur, et, quo praeeparare debet, fatigat” — Quod vulgo leg. εἰ (τοίνυν πολλοὶ) non habet, quo referatur. Neque admittendam putavi scripturam cod. Cant. εἶτι, quum loco nostro minime (ut infra: εἶτι μέντοι καὶ λοιδορούμεθα

babeant, ita ut in errorem perquam ridiculum incidamus. Existimamus quippe, dum ante elaborationem commentationis argumentum constituimus, idem iudici etiam itemque auditori esse cognitum. Oportet potius dicentem primaria causae capita in prooemio paucis innuere, significantem, quaequam sit oratione tractaturus. Tum (multi usum plurium prooemiorum velut certa quadam prooemiorum lege inperant, nec intelligunt, unum prooemium (universe) sufficere, saepe tamen plura requiri. Unde fit, ut multi primaria causae capita in ipsis iam prooemiis pertractent, nec videant, oportere prooemia commendationem quidem capitum, nec tamen ipsa capita continere. Eadem de causa in prooemiis adversariorum suspensiones occupant. Praeterea ubique, quando praefamur, adversarios probis insectamur, vel hoc ignorantes, oratorem recte quidem probis tanquam argumento uti, sive in morum usu, sive in ipsa rerum tractatione fiat; nos vero (perperam) ubique in prooemiis adversarios probis insectari. Porro una semper eademque prooemiorum forma

etc. et: *ἐτι μὲντοι ἐν σχήμα* etc.) antea dictis novi addatur vitii notatio, sed, quae inde consequi soleant, quod usum plurium prooemiorum velut certa quadam lege inperant, ostendantur. Recte vidit Sylburgius, auctorem ei scripsisse. — In seqq. *οὐδὲν νοσούντες* c. codd. Colb. et Cant. recepi pro vulg. *οὐδὲ* ab h. l. alieno. *οὐδὲν* = *οὐκ*. Male *ἐτι* exhibet cod. reg. i. pro vulg. *ἐτι*.

105 *οὐδὲν καὶ* etc. Sententia loci: suspensiones, quae de dicentibus eorumque causa ab adversariis possint moveri, illi in ipsis prooemiis tractant (occupant.) Quod Dionysius haud dubie non tam universe improbandum putavit, quam ratione habita eorum, qui ubique id facerent, nec modum tenerent. N. vimus enim interdum omnino prudentiam oratori suscipere, ut in ipso exordio caveret, ne iudices audientesve existimarent, ipsum inimicitia, partium studio, lucri spe adductum causam suam agere (cuius generis exordia solentur *τα σὺ πρόληψως προοίμια* vocari vd. Hermogenes *περὶ εὐρεσιμῶν* l. i. in. Ernesti lex. laud. sub. v. *υποληψίς*.)

106 *ἐτι μὲντοι ἐν σχήμα* — *προοίμια σχήμα* h. l. elocutionis formam significare, seqq. decent. *Προοίμια* enim *στρογγυλά* et *περίφρα* ea dicuntur, quorum elocutio constet diligenter elaborata periodorum structura, quae membrorum concinnitatem habeat, aptamque clausulam, ita ut omnia velut orbe circumsummato efferantur. Vd. Ernesti in lex. laud. sub vv. *περίφρα* et *στρογγυλόν*. His opponuntur *τα απεστραμένα*, longius producta. Solet quippe illa, quam antea descripsimus, elocutionis ratio sententiis condensandis celeriterque efferendis

ἀποτεταμένα ¹⁰⁷ ἐστὶν ὡς ἐν διηγέσει τρώῳ, καὶ ἀπὸ
 παροιμίας πᾶ ἄρχεται τροοίμιον· καὶ παρὰδειγμα πᾶ καὶ εἰ-
 μόνια τροοίμιον ἔχει. πάντων δὲ τῶν τῶν ἀγνοημάτων ¹⁰⁸
 — τὸ μὴ ἐπίσχεσαι, τί τὸ κεφάλαιον ἐστὶ τῆ τροοίμια, καὶ
 τίς ἡ τέχνη ἐστὶ. τὸ δὲ κεφάλαιον τῆ τροοίμια, ¹⁰⁹ δόξα
 προσώπων τε καὶ πραγμάτων· δεῖ γὰρ ἡ συστήται, ἡ διαβ-
 λῶν, ἡ πρόωπον, ἡ πρᾶγμα. καὶ δὲ τέχνη τῆ τροοίμια, προ-
 καὶ διαβλῶν καὶ διοικήσις τῆ πάντων ἀγῶνος. δεῖ γὰρ παρασκευάσθαι τὸν ἀκρο-
 ατὴν ἐν τῇ τροοίμια, ὡς συμφέρει ¹¹⁰ τῷ ῥήτορι (τέτῳ) τὴν
 τῆ πάντων ἀγῶνος ἀκρόατιν ποιήσασθαι. ἐντεῦθεν καὶ τὰ
 μέτρα τῶν τροοίμιων εὐρίσκωμεν, καὶ τὰς διοικήσεις, καὶ
 τὰς πλάσεις, καὶ τὴν ἐρμηνείαν. ταῦτα μὲν ἐστὶ κεφάλαια
 περὶ τῆς ἐν τροοίμοις πλημμελείας.

107. Διηγέταις δὲ οἱ μὲν ἔτω βραχείας ποιοῦνται, ὥς-
 περ ἐ δέον ¹¹¹ μὲνῃ τὴν ὑπόθεσιν· οἱ δὲ ἔτω μακράς,
 ὥς καὶ συμπλέκει καὶ ¹¹² κατασκευάς τινας καὶ αὐξήσεις.
 ἐκότερον δὲ τῶν ἀμάρτημα. τὸ τε γὰρ μὴ σαφῶς διδάσ-
 κειν ἐκ ὧν εἴη διηγέσθαι· τὸ τε ἀπέραντα λέγειν, ἀλλὰ
 μὴ ἐν μέτρῳ τῆς διδασκαλίας τὸ πιθανόν διοικέσθαι, κλέπ-
 τουτα τὴν ἀκρόατιν, ¹¹³ ματαία καὶ ἀκαιρός ἡ τοιαύτη ἀδ-
 λασχία. δεῖ δὲ τὸν ῥήτορα διηγέσθαι μὲν, ὡς διδάσκοντα,

περί-

longe accommodatior esse. Cfr. Quintil. institt. orr. l. 4, c. 1.
 „nec argumentis autem, nec locis, nec narrationi similis esse
 „in prooemio debet oratio: neque tamen deducta semper at-
 „que circumlata (i. q. periodica) sed saepe simplici ac illabo-
 „ratae similis etc. Idem l. 6, c. 4, periodus, ait, apta prooe-
 „miis maiusculis causarum, ubi sollicitudine, commendatione,
 „miseratione res eget.“ Add. Hermogenes 'qui rem accurat-
 „ius definit' l. I. περί ευρεσων cap. ult. περί παντος τροοίμιου:
 „δεῖ δὲ τὸ τροοίμιον ἐν μὲν τοῖς πολιτικοῖς ἡρμηνεύσθαι μακροτεροῖς
 „τοῖς κωλοῖς καὶ σχροῖντεσιν. ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν οὐρανὴν συνεστραμμένοις
 „καὶ ευκαλοῖς μαλ' ὀν.

107. τα ἀποτεταμένα — τρώῳ. Male ἀποτεταγμένα exh. in cod.
 Caut. Fl. cutionem, quae membris brevioribus utatur, nar-
 rationibus esse accommodatissimam praeter alios docet Quinc-
 til. institt. orr. l. 9, c. 4, inde a verbis: membratim plerumque
 narrabimus etc.

108. τῶν ἀγνοημάτων. Recte viderunt Stephanus et Sylburgius,
 deesse hic αἰτίον, aut simile quid.

109. δόξα προσώπων etc. In eo elaborate iubet oratorem, ut
 partim de personis (et de ipso dicente, eoque, cuius causam
 ille agat, et de adversario) partim de rebus ipsis talem exci-
 tet opinionem, qualem utilitas causae maxime exigat. Haec
 enim latiori signif. vocab. δόξα h. l. dici seqq. ostendunt.

110. ὡς συμφέρει τῷ ῥήτορι (τῷ τῷ) etc. Simil. Isocrates in orat.
 περί της κερωνος c. 2. in p. 2, 1 edit. Iamque: ὡς ὁ θεὸς, οὗ ἐξ
 ἰσού τῶν λεγόντων τὴν ἀκρόατιν ποιούμενους ἀλλὰ τοῖς μὲν

ma utimur, qua velut orbe consummato efferantur, neque tenemus, interdum ea locum habere, quae oratione longius protensa gaudeant, qualis narrationi conveniat. Solet etiam subinde prooemium a proverbio initium capere, aut exemplum aliquod imaginemve continere. Causa, cur multi haec omnia ignorent, inde petenda, quod omnino nesciant, quam in re primum prooemii caput versetur, et quam arte pertractari debeat. Primum autem prooemii caput in eo versatur, ut de hominibus rebusque opinio quaedam excitetur. Oportet enim vel hominem, vel rem ipsam commendari, aut in suspicionem adduci. Artificium vero prooemii eo spectat, ut omnis oratio praeparatur. Oportet enim audientis animum in prooemio praeparari, ut eo sensu inbutus dicenti aures praebeat, qui oratori maxime possit prodesse. Inde mensuram prooemii iustam, tractandi artificium, figuras, elocutionem facile invenire licebit. Haec erant, quae de erroribus in prooemio committi solitis praecipue monenda putarem.

§. 4. Narrationes quod attinet, nonnulli ita breves exhibent, quasi orationem minime ulterius produci oporteat, alii contra tam copiosas, ut adeo ex iis, quae ad argumentorum pertractationem et exaggerationem pertineant, nonnulla addant. Utrouque modo peccatur. Etenim narratio, quae perspicuitate caret, nulla omnino est narratio; quae vero terminos nullos habet, neque, dum modum in edocendo auditore servat, hoc agit,

προσέχοντες τὸν νοῦν, τῶν δὲ οὐδὲ τὴν φωνὴν ἀνέχουσιν. — Quid sibi velit voc τούτων post ἔνθεν non video. Scribendum puto οὕτως, commate post ἔνθεν posito.

§. 14.

111 ὡς περ οὐδὲν etc. Narrationem, ait, illi paucissimis pertractant, quasi omnem omnino orationem brevissime pertractandam et quam citissime ad finem perducendam existiment. — Vd. quae de narrat. ab Aristotele rhetor 1.3 c. 16, auctorē ad Herenn. 1.1 c. 8. Cicerone de invent. 1.1 c. 20. Quintiliano instit. orat. 1.4 c. 2. mod. praecipuntur.

112 κατασκευαί — αὐξήσεις. Solebant vet. τὰς αὐξήσεις, exaggerationes ita ab argumentis, πηγαι, rem docendo demonstrantibus distinguere ut eas ad copiosiorē rerum iam demonstratarum pertractationem referrent, quae maxime ad sensum et Phantasiam audientium loqueretur. His iunguntur h. l. κατασκευαί i. e. quaecunque ad argumentationem, confirmationem causae pertinent. Cfr. Ernesti in lex. laud. sub his vv.

113 τὴν ἀρχαίαν i. q. τοὺς ἀνευρετάς. Fallit auditores, quae, dum

παράσθαι δὲ παύειν ἐν τῷ δικάσκειν, τὰ σαφῆ καὶ τὰ
 ἰσχυρά, τὰ τε τῇ ἐξ ἐναντίας, καὶ τὰ αὐτῇ ¹¹⁴ πρὸς τὸ
 συμφέρον μεταχειριζόμενον. ἀμάρτημα ¹¹⁵ δὲ καὶ τὸ παντα-
 χῆ διηγέσθαι, μὴ ἐπιστάμενον, ὅτι ὅλη μὲν ἰδέα συμβε-
 λευτική διηγήσεως εἰ δέεται. Ἰσκι γὰρ οἱ ¹¹⁶ βουλευόμενοι,
 περὶ ὧν σκοπεῖνται, καὶ δέονται μαθεῖν, ὃ πρακτέον εἶναι,
 ἔχοντες βουλευτέον. εἰσι δὲ καὶ δίκαι διηγήσεις ἐν ἔχουσιν
 αὐταὶ ¹¹⁷ δὲ εἰσι καὶ τοῖς δικάζουσιν τὸ πρᾶγμα γνωρίμων
 ἔχουσαι, καὶ τοῖς ἀντιδίκου ὁμοίως ἀμφοτέροις ἐμολογέμα-
 νον. αὐταὶ δὲ εἰσιν αἱ πλείεστε τῶν πραγματικῶν ¹¹⁸ ὑποθέ-
 σεων. (τὸτο ¹¹⁹ δὲ ὑπὸ πραγμάτων εἰσι πολιτικά, ἐν οἷς εἰ
 δεῖ διηγέσθαι.) ἀλλὰ μάταιον τὸ ἀνάλημμα τῶν λόγων, ὅπ-
 τοῖς λέγουσιν ἀμφοτέροις ἢ διήγησις περιττή, ¹²⁰ καὶ πλέον
 ἂν ἐκατέρων, ὅσον ἀριστιῶν ¹²¹ διηγήσεις. γελοῖαι παντά-
 πασι, ὁμολογῶνται γὰρ καὶ ἐν παραβολῇς αἰτήσεις οἷον,
 δύο

quae ipsi faveant, adversarii causam suspectam et infirmam
 reddere possint.

¹¹⁴ καὶ τὰ αὐτοῦ. Ita emendandam putavi vulgarem lect. sensu
 destitutam καὶ τοῦ αὐτοῦ. Opponit rhetor ea quae dicentis causae
 patrocinentur iis, quibus adversarius uti possit, τὰς τοῦ ἐξ
 ἐναντίας (scil. αὐτοῦ, ex adverso quasi stantis = ἀντιδίκου.) Illa
 in antecedd. ἰσχυρά, haec σαφῆ appellaverat! Oportet enim ora-
 torem, ubi in enarrando versatur, partim ex iis, quibus sua
 causa nitatur rationibus, firmissimae quasque, partim ex iis,
 quae ad adversarium pertineant, maxime fuitiles eligere, quo
 facilius audientium animi ipsa narratione illi conciliantur.

¹¹⁵ ἀμάρτημα δε etc. vd. Aristot. 1. 3. c. 16. ex. Cic. de invent.
 1. 1. c. 21. Quintil instit. oratt. 1. 4. c. 2. in.

¹¹⁶ οἱ βουλευόμενοι etc. Ita cum Wolfio edendum putavi pro
 vulg. βουλόμενοι, re ipsa iubente.

¹¹⁷ αὐταὶ δε εἰσι καὶ etc. Defendendam puto vulg. lect. contra
 Sylburgium, qui ita immutari vult: αὐταὶ δε εἰσιν αἱ etc.
 Potest enim h. l. articulus, salva oratione, abesse.

¹¹⁸ τῶν πραγματικῶν ὑποθέσεων. πραγματικαὶ ὑποθέσεις sunt i.
 q. δίκαι causae forenses, quippe in quibus rerum ipsarum
 earumque tractationis potissimum ratio haberi solebat, cum
 orationes generis ἐπιδεικτικοῦ ad oblectationem et admirati-
 onem excitandam praecipue compositae elocutionis ornatum et
 splendorem magis curarent. Voc. πραγματικός (v. c. τοῦτος,
 χαρακτήρ, λόγος) et πραγματικὸν (μέρος s. εἶδος) ad ipsam re-
 rum tractationem aptam referri docuit Ernestina in lex. ae-
 pius laud. sub h. v.

¹¹⁹ (τοῦτο δε ὑπὸ πραγμάτων — διηγέσθαι.) Ingenue fateor, me
 neque sensum huius ῥησιῶς, neque nexum, quo antecedenti-
 bus cohaereat, plane intelligere. Sententia enim commoda
 extricari nequit, nisi το εἶναι ὑπὸ πραγμάτων veritas: subesse
 πραγματικαὶ πολιτικαὶ = ad ea pertinet, (Verum quauquam
 Praepos. ὑπὸ Accusativo iuncta ad potestatem, cui aliquis
 s. aliquid subesse dicatur, interdum refertur, dubito tamen,

agit, ut res probabilis reddatur, decipiens quasi auditorem, inanis est et intempestiva loquacitas. Est enim oratoris, ita quidem narrare, ut docentem agat, sed docendo simul in persuadendis audientibus elaborare, debilia pariter quam firma, et quae ad adversarium pertineant, pariter quam sua argumenta causae utilitati accommodare tractando. Vitium porro committunt, qui ubique narrant, non intelligentes, partim omne genus suasionum narratione minime indigere (cum deliberantes ipsi sciant, quam de re quaerant, neque, quid deliberandum, sed, quid agendum sit, cognoscere cupiant) partim orationes forenses non desiderari, ubi narrationi nullus sit locus. Eas dico, quae in causa versentur et indicibus nota, et ab utroque eorum, qui dicendo contendant, concessa. Tales autem maiorem constituunt partem causarum forensium. (Hoc autem subest rerum politicarum generi, in quibus nulla narratio.) Frusta enim opera dicendo consumitur, ubi uterque dicentium narratione commode potest carere, neque aliquid inde lucratur, quales sunt rerum fortiter gestarum narrationes (ridiculae sane, quum minime in dubium vocentur) et postulationes, quae e comparatione (rerum gestarum) diiudicantur. Ita (c. c.) quan-

num eo sensu recte adhiberi potuerit, quem h. J. res ipsa efflagitet.) Neque patet, quo pertineat voc. *ταυτο*. Quae posterior difficultas eo sane removeri posset, quod omnem hanc *ρητιν* statim post *ομολογουμενον* insereremus (ut *ταυτο* esset *το γνωριμον τοις δικαζουσι και τοις αντιδικαις ομολογουμενον*) ita scribendo: *αυται δε εισιν — ομολογουμενον. ταυτο δε υπο πραγματα — διηγισθαι. τοις αλλοις δε εισιν etc.* Quod si haec admittatur loci emendatio, *πραγματα πολιτικα* non erunt. q. *υποθεσεις πραγματικαι*, causas quaevis forenses, sed eae potissimum, quarum argumenta in res gestas ad omnem civitatem pertinentes ideoque notas neque narratione indigentes incidant (quales illae *κρισιων διηγησεις* et *εκ παραβολης αιτησεις* infra commemoratae.)

120 *και πλεον ουδεν etc.* vd. c. 9. §. 1. n. 2.

121 Vulg. interpunctio et lectio ita se habet; *οιεν κρισιων διηγησεις, γαλοικ παντατασιν. ομολογουνται γαρ και εκ παραβολης αιτησεις etc.* Nentium Plur. *γαλοικ* quanquam Sylburgius ita excusari posse dicit, ut *πραγματα* subintelligatur, malui tamen emendationem facillimam et simplicissimam ab ipso propositam *γαλαικαι* in textum recipere. Altera enim, quam idem commendat, emendatio: *κρισιων διηγησεις, γαλοικ παντατασιν* ideo minus placet, quod mox Pluralis sequitur: *εκ παραβολης αιτησεις*. Interpunctionem autem vulg. (sensu destitutam) ita emendandam curavi (dum comma post *παντατασιν* ponerem et semicolon post vbb. *διηγησεις* et *γαρ*) ut verba: *και*

ρικεπτωκότας.⁸⁶ ἔτι καὶ αὐτὸ πλημμέλημα ἐν τῇ λέξει, τὸ ὑπὸ φιλοτιμίας πᾶσι χρῆσθαι⁸⁷ τοῖς εἰρημένοις ὀνόμασι πανταχῶς, τὸν καιρὸν μὴ⁸⁸ προστιθέντα· οἷον λέγω ἰσορικὸν π. ὄνομα, διαλεκτικὸν,⁸⁹ ποιητικὸν, ἐκ τραγωδίας, ἢ κωμωδίας, φθέγγεσθαι ὄνομα. ἔτι δὲ τῶτο παιδείας μὲν ἴσως ἐνδειξις, χρήσεως δ' ἀπειρία. δεῖ γὰρ διακρίνειν· τίνα δικανικὰ τε τῶν ὀνομάτων, τίνα διαλεκτικὰ, καὶ τίνα ἰσορικὰ, καὶ τίνα ποιητικὰ,⁹⁰ ἐκατέρας τῆς ποιήσεως, καὶ ἐπιλέγεσθαι τὰ πολιτικά⁹¹ πανταχόθεν· εἰ δὲ μὴ, καὶ γελοῖοι καὶ ἐπιφθονοὶ⁹² φανέμεθα· ἔχ' ὥς ἐκ' ἐπι π. καὶ διαλεκτικὸν ὄνομα καὶ ἰσορικὸν⁹³ καὶ (πολιτικὸν) ἐν τοῖς (ποιητικοῖς) βιβλίοις, ἀλλ' ἐπίστασθαι δεῖ καὶ τὸν καιρὸν τῆς χρήσεως, καὶ τὴν διοίκησιν. ἔτι δὲ ὁ μὲν καιρὸς ἐκεῖνος, ὅταν ἐναργέστερόν τι ὄνομα ἢ ἀπὸ ποιήσεως, ἢ διαλεκτικῆς, ἢ ἰστορικῆς, χρῆσθαι,⁹⁴ (ὡς ὁ ῥήτωρ) πρὸς τὴν ἐνέργειαν. ἢ δὲ διοικήσεις ἐκείνη, τὸ προσεγγήσασθαι, καὶ τοῖς προταχθεῖσιν,

„οψιμαθίαν appellant: ut, quod nunquam didiceris, diu ignoraveris, cum id scire aliquando coeperis, magnificias, quo in loco cunque et quacunque in re dicere etc. — ἀπειροκαλία ἱ. p. ignorantia decori. Vd. Gellius loco laud. Xenoph. memorabb. III. 10, 5.

86 τῶν καθῶν περιεπτωκότας. καθῆ h. l. non animi motus dici sed mala et adversa, quae quis supeat, (ut §. 13. γελοιοτάτων πασχόντες dic.) in promptu est. De formula περιπίπτειν τινι vđ. c. 9. §. 5 n. 48.

87 τοῖς εἰρημένοις ὀνόμασι. E versione latini interpretis: laudis nimia cupiditate dictas voces velle usurpare, colligi potest, cum ὀνόματα ad vocabula illa retulisse, de quibus Dionysius inde a §. 8. praeceperit. Verum seqq. docent, rhetoricam non amplius de usu illarum vocum rariorem agere, sed novum ab antecedd. diversum vitium notare. τα εἰρημενα ὀνόματα sunt vocabula quae proferri adhiberi soleant a diversi generis scriptoribus (poetis, historicis, Philosophis etc.) Simil. supra §. 7. τα ὀλιγανίς εἰρημενα ἀρχαίοις.

88 τὸν καιρὸν μὴ προστιθέντα ἱ. q. ita ut non addamus, applicemus rationem temporis habendam. Simil. προστιθέναι supra legimus c. 9 §. 1. n. 6.

89 διαλεκτικόν. Διαλεκτικὰ ὀνόματα dicc. vocabula iis usitata, qui colloquuntur et disputant. Vd. Ernesti lex. saepius laud. sub. h. v.

90 ἐκατέρας τῆς ποιήσεως. Vulgo commate post ποιητικὰ posito, parum commode legebatur: ἐκατέρα τῆς ποιήσεως. Notatur hac formula τραγωδία et κωμωδία. Vd. supra: οἷον λέγω ἰσορικόν etc.

91 τα πολιτικά. Quum omnis haec [Dionysii] disputatio ad commentationes eloquentiae forensis exercendae causa insituitas pertineat, intelligo sub ὀνόμασι πολιτικαῖς vocabula,

ditionem et decori ignorantiam prodendo turpissima patiamur. Praeterea in elocutione hoc committimus vitium, quod gloriolae cupidi omnibus, quae occurrant, vocabulis ubique utamur, nulla temporis ratione habita. Usus dico (v. c.) vocabulorum historiarum scriptoribus, disputationibus, poëtis vel tragicis vel comicis familiarium, qui eruditionis quidem est ostentatio, usus autem, qui fieri debeat, inperitiam prodit. Oportet enim accuratius dispici, quatenus vocabula iudiciis, quae disputantibus, quae historiarum scriptoribus, quae poëtis (utriusque generis) conveniant, et ubique eligi ea, quae eloquentiae forensi propria sint. Alioquin ridiculi videbimur et invidiae expositi. Quod non ita disputamus, quasi vocabula disputantibus, historiarum scriptoribus, et poëtis accommodata in dictionibus forensibus nunquam locum habeant; sed, quando eiusmodi vocabulis opportune uti liceat, et, quomodo usus eorum recte fieri debeat, teneri volumus. Tempus opportunum quod attinet, si quae vocabula poëtis, disputantibus, historiarum scriptoribus usitata praecipua gau-

quae huic eloquentiae generi praecipue conveniant (vd. Ernesti in lex laud.)

92 καὶ ἐπιθρονοί. Fieri posse existimat, ut eius modi affectata παιδείας ἐνδύξῃς dum superbiam prodant, apud quosdam invidiam excitent.

93 Vulgarem lect. καὶ πολιτικὸν ἐν τοῖς ποιητικαῖς βιβλίοις si quis defendere velit; omnem sententiarum seriem, pluribus subintelligendis, hoc modo constituat necesse est: „novi quidem, „in carminibus etiam interdum locum habere vocabula dia- „lectica, historica, et eloqui forensi accommodata, ideoque „similiter oratori usum vocabul. poëticorum aliorumque in- „terdum concedi debere; verum tenere oportet (oratorem) „quoniam tempore, et quatenus ratione illa recte adhibeantur.“ Multo tamen facilius et simplicius evadit omnis oratio, si levi mutatione ita scribatur: καὶ ποιητικὸν ἐν τοῖς πολιτικαῖς βιβλίοις.

94 (ὡς ὁ ῥητωρ) πρὸς τὴν ἐνεργεσίαν. Vulgaris lectio ut aliquo modo intelligi possit, subintelligendum post ἐνεργεσίαν vb. utitur (quemadmodum orator iis interdum vere utitur ad evidentiam orationi conciliandam). Verum non video, quomodo scriptor, cum antea monuisset, posse adhiberi vocabula poëtica, disputantibus, historiis potius accommodata, si modo evidentiam inveniunt, ad eorum ipsorum, quibus haec maxime praeciperentur, oratorum forensium exemplum universe potuerit provocare? Suspicio vel post ἐνεργεσίαν plura excidisse, unde verba: ὡς ὁ ῥητωρ lucem acciperent, vel lect. vulg. ὡς ὁ ῥητωρ originem debere glossemati depravato

U

σιν, ⁹⁵ ἢ ἐπιφαιμένους, ἔσι γνωρίμοις ἀφανίσαι τὴν καινότη-
τα ⁹⁶ τῷ ὀνόματος, καὶ ὁμολογίᾳ χρῆσθαι, τὸ τὸ ῥῆμα ἐξ
ἄλλης ⁹⁷ ἰδέας λόγον εἶναι. ἰκανὴ γὰρ ὁμολογία καὶ παρ-
αμυθία τῆς καινότητος. ταῦτα καὶ ἔτι πλείω τέτων κατὰ λέ-
ξιν ἀμαρτάνομεν.

α. Ἀκόλως δὲ τῇ λέξει καὶ ὁ περὶ τῶν σχημάτων
λόγος, ὅτι καὶ ἀπλάτως καὶ ἀσχηματίως λέγουσιν, ὥσπερ
καὶ ἀγοραίως ⁹⁹ τοῖς ὀνόμασιν. οἱ δὲ καὶ πανταχόθεν σχή-
ματα συναγοῦσιν, ἀγνοῦντες τὸν καιρὸν αὐτῶν, ὥσπερ καὶ
τῶν ὀνομάτων. τοιαῦτα μὲν τινα καθόλου λέγειν ἔχομεν, ἐν
ἡδὲ, ἐν γνώμῃ, ἐν τέχνῃ, ἐν λέξει.

β. Φέρε δὴ κατὰ μέρος σκεψόμεθα ἀπὸ τῶν ¹⁰⁰ τῆς
ὑποθέσεως σοιχαίων τὰ ἐν ἐκάστῳ σοιχαίῳ πλημμελήματα·
ἔσι δὲ τὰ τῆς ὑποθέσεως σοιχαῖα τέσσαρα, προοίμιον, διή-
γησις, πίσις, ἐπιλογοί.

γ. Ἄ τοίνυν πλημμελῶμεν ἐν προοίμῳ μελετῶντες,
ταῦτά ἐσι. πρῶτον ¹⁰¹ μὲν, ὡς εἰδῶσι τοῖς δικασταῖς δια-
γόμεθα προοιμιαζόμενοι, γελοιότατον πάσχοντες· ἐπειδὴ

προ-

τούτω τῷ ῥήματι, quod aliquis verbo: χρῆσθαι superscriberet.
Recte enim deleto commate post χρῆσθαι obvio, ita procedit
oratio: χρῆσθαι (sc. τῷ ὀνόματι) πρὸς τὴν ἐνεργειαν. Ce-
terum Sylburgius ad h. l. h. c. notavit: „Nota ibidem τὴν
ἐνεργειαν et ἀναργεσίαν. Recte fortasse utr. bique. ut in prio-
re loco evidentia, in posteriore significetur efficacia.“ Quam-
nam in his difficultatem quaesiverit, non vid. ο. ἀναργεσίαν
dic. ὄνομα, quod, cum per se spectatum maiori, quam alia
voca. evidentia gaudeat, adhiberi possit ad evidentiam ora-
tioni conciliandam. Vd. quae supra ad §. 7. n. 70. de voca.
γνωρίμοις et ἐνεργείᾳ monuimus.

⁹⁵ περὶ ταχθεῖσιν cum Sylburgio, sensu id requirente, edendum
putavi pro vulg. πρὸς ταχθεῖσιν.

⁹⁶ τὴν καινότητα τοῦ ὀνόματος. Καινότης h. l. non omnino novitas
(antea nunquam adhibita vocabula innuit, sed ea, quae a
praesenti dictionum genere aliena sint. Simil. καινολογία in
iudicio de Lysia c. 3. p. 458. T. V. ed. R. ita dic. ut etiam
ποιητικὰ ὀνόματα complectatur.

⁹⁷ τοῦ τό — εἶναι. Recepi, dicendi usum sequutus, lectio-
nem codd. reg. i. et Colb. qui tamen male λόγον exhibent.

⁹⁸ παραμυθία τῆς καινότητος. Verissima emendatio Sylburgii
mox codd. auctoritate confirmata καινότητος (pro vulg. καινέ-
τητος.) De παραμυθία vd c. 8. §. 13. n. 206.

§. 11

⁹⁹ ὥσπερ καὶ ἀγοραίως ταῖς ὀνομασίαις. Perperam vulgo comma
post ἀγοραίως legitur, quasi verba: τοῖς ὀνομασίαις cum illis:
οἱ καὶ ἀπλάτως καὶ ἀσχηματίως iungi debeant. Quam inter-
punctionem secutus latinus int. verba sic reddidit: „quidam
„simplicibus, et sine figuris (rectius: figura destitutis ac
„plane proteritis verbis utuntur.“ Verum si quis cum nostro
loco accuratius conferat sequentia, facile intelliget, Diony-

gaudeant evidētia, uti iis licet ad evidētiā (orationi conciliandā.) Ratio vero, qua uti iis decet, haec est, ut vocabulum antea explicemus, et vel praemittendis vel subiungendis vocabulis notis illius novitatem occultemus, et aperte profiteamur, ex alio scriptorum genere esse depromptum. Sufficit enim eiusmodi confessio studiumque novitatem (vocabulorum) molliendi. Haec vitia itemque alia plura in elocutione committimus.

§. 11. His de elocutione praeceptis coniunctissima sunt, quae de figurarum usu monituri sumus: permultos ab omni omnino figurarum artificio abstinere, eodem modo, quo usu singulorum vocabulorum in dictionem agrestem incident; alios vero undique figuras congerere, dum pariter quam in singulis vocabulis adhibendis temporis opportunitatem ignorent. Haec fere erant, quae de moribus, sentiētiis, arte (oecōnomiae), elocutione univēse praeciēda haberem.

§. 12. Iam vero accuratius singula veluti orationis elementa (praecipuas partes) persequuti spectabimur, quae in singulis vitia committi soleant. Sunt autem quatuor orationis partes: exordium, narratio confirmatio, peroratio.

§. 13. Quae in procemiis conimentationum *pec-*
care solemus, haec sunt. Primum quidem saepe ita praefamur, quasi iudices rem omnem iam perspectam ha-

siunt το απλως και σχηματισως λεγειν minime ad singula vocabula (ονεματα), de quibus antea praeceperit, retulisse (ut taceam, in uno vocabulo per se spectato το σχημα ne locum quidem posse habere.) Comparat potius rhetor oratores qui nullis omnino figuris utantur, cum iis qui in usu singulorum vocabulorum (εν τεις ονεμασι) non recedant a tritissimis et maxime vulgaribus (vd. §. 7 in) eodem modo quo mox oratores, qui undique quasi congerant figuras, ita ut, quando et quomodo iis uti decet, se ignorare prodant, cum iis confert, qui cuiusvis generis vocabula temere adhibeant, nulla temporum ratione habita (§. 10.) — Voc. απλως non differt ab σχηματισως. Vd. c. 8, §. 2. n. 11.

§. 12.

100 της υποθεσεως συχαιων (propr. elementa) h. l. praecipuas cuiusvis orationis partes indicare seqq. docent. υποθεσις de ipsa oratione dic. ut c. 8. §. 1. n. 3. et προβλημα supra §. 6. n. 53.

§. 13.

101 Πρωτον μεν etc. Nescio, quid Sylburgium moverit, ut legendum putaret: Πρωτον μεν, αν ως ειδωσι τοις δικασαις διαλεγουμεθα.

102 προβάλλομεν πρὸ τῆς μελέτης τὴν ὑπόθεσιν, ἡγόμενοι, καὶ τὸν δικηγόρον, ὥσπερ τὸν ἀκροατὴν, ἐπίσταται τὸ πρόβλημα. δεῖ δ' ἐν τῷ προοίμῳ καὶ 103 παρανοίγειν τὸ πρᾶγμα ἐπὶ κεφαλαίων, προδηλῶντα, περὶ ὧν ὁ ἀγὼν γενήσεται. ἔπειτα δὲ νόμον τινὰ προοίμιον ἐποιήσαντο τὰ προοίμια, ἐκ εἰδότες, ὅτι ἐν ἐξαρκεῖ· πολλάκις δὲ καὶ πλείονων δεῖ. οἱ τοίνυν 104 πολλοὶ προκαταχρῶνται τοῖς κεφαλαίοις ἐν τοῖς προοίμοις, ἔδεν νοῶντες, ὅτι τὰ προοίμια δεῖ σύσασιν μὲν εἶναι τῶν κεφ·λαίων, ἐκ ἑστὶ δ' αὐτὰ κεφάλαια. ὅθεν 105 καὶ τῶν ἀντιδίκων ὑπολήψεις ἐν προοίμοις λαμβάνουσιν. ἔτι μέντοι καὶ λοιδορούμεθα πανταχῇ τοῖς ἀντιδίκους προοιμιάζομενοι· ἐκ εἰδότες, ἔδεν τοῦτο, ὅτι ῥήτωρ λοιδορᾷ χρῆται ὥς πῖσι, ἥτοι κατὰ ἡθους, ἢ κατὰ πραγμάτων χρεῖαν· ἡμεῖς δὲ πανταχῇ τοῖς ἀντιδίκους προοιμιάζομενοι λοιδορούμεθα. ἔτι μέντοι 106 ἐν σχῆμα τῶν προοιμίων μὲν ἐστὶ, τὰ τρογγύλα καὶ τὰ περιφερῆ λέγειν προοίμια· ἐκ ἴσμεν δὲ, ὅτι καὶ τὰ ἀπο-

302 πειδὴ προβαλλομένων etc. προβαλλεῖν (unde ductum προβλημα, argumentum orationis) proprie solebat de iis adhiberi, qui ponerent argumentum, de quo aliquis disserteret. vd. Cressollii theatrum rhetorum vet. etc. III, II, p. 212. Reprehenduntur oratores, qui in commentationibus non satis apte et commode prooemio ad animos audientium praeparandos uti discant, neque reputent, ubi verae causae agantur, rationem esse iudicium ceterorumque audientium habendam, quibus causa minime pariter sit perspecta quam oratoribus ante μελέτην argumentum constituentibus et perpendentibus.

103 Καὶ παρανοίγειν etc. παρανοίγειν i. q. alibi παρνοίγειν, paululum aperire, de quo vd. Bergler ad Alciphronis epistolas l. 3. ep. 30. p. 102. ed. Wagneri. Primaria causae capita orator in prooemio paucis innuere iubetur. De voc. κεφαλαίων vd. supra §. 6. Ipsius praecepti causa cfr. auctor ad Herennium l. 1. c. 4, Cicero de Invent. l. 1. c. 16. ex. (dociles auditores faciemus, si aperte et breviter summam causae exponemus.) id. de orat. l. 2. c. 79. in. Quintil. institt. or. l. 4. c. 1. add. Aristotelis rhetor l. 3. c. 14.

104 οἱ τοίνυν πολλοὶ — αὐτὰ κεφάλαια. Quanquam interdum licere putat oratori, ut pluribus quasi prooemiis utatur (cum plura adsint, quae vel refelli antea, vel praeparari debeant), errare tamen eos dicit, qui ubique hanc veluti certam et inviolabilem legem secuti cuiusvis orationi plura prooemia remittenda existiment, ideoque haud raro in prooemia coniciant, quae non possunt nisi in ipsa argumentatione recte perferri. vd. Quintil. institt. orr. l. 4. c. 1. „Nec minus evitanda est immodica eius (prooemii) longitudo, ne in caput excrevisse videatur, et, quo praeparare debet, fatiget“ — Quod vulgo leg. εἰ (τοίνυν πολλοὶ) non habet; quo referatur. Neque admittendam putavi scripturam cod. Cant. εἴτι, quum loco nostro minime (ut infra: εἴτι μέντοι καὶ λοιδορούμεθα

habeant, ita ut in errorem perquam ridiculum incidant. Existimamus quippe, dum ante elaborationem commentationis argumentum constituimus, idem iudici etiam itemque auditori esse cognitum. Oportet potius dicentem primaria causae capita in prooemio paucis innuere, significantem, quaequam sit oratione tractaturus. Tum (multi usum plurium prooemiorum velut certa quadam prooemiorum lege inperant, nec intelligunt, unum prooemium (universe) sufficere, saepe tamen plura requiri. Unde fit, ut multi primaria causae capita in ipsis iam prooemiis pertractent, nec videant, oportere prooemia commendationem quidem capitum, nec tamen ipsa capita continere. Eadem de causa in prooemiis adversariorum suspensiones occupant. Praeterea ubique, quando praefamur, adversarios probis insectamur, vel hoc ignorantes, oratorem recte quidem probis tanquam argumento uti, sive in morum usu, sive in ipsa rerum tractatione fiat; nos vero (perperam) ubique in prooemiis adversarios probis insectari. Porro una semper eademque prooemiorum forma

etc. et: *ετι μεντοι εν σχημα* etc.) antea dictis novi addatur vitii notatio, sed, quae inde consequi soleant, quod usum plurium prooemiorum velut certa quadam lege inperant, ostendantur. Recte vidit Sylburgius, auctorem *ci* scripsisse. — In seqq. *ουδεν νοουντας* c. codd. Colb. et Cant. recepi pro vulg. *ουδε* ab h. l. alieno. *ουδεν* = *ουκ*. Male *ετι* exhibet cod. reg. i. pro vulg. *ετι*.

105 *εδαν και ετι*. Sententia loci: suspensiones, quae de dicentibus eorumque causa ab adversariis possint moveri, illi in ipsis prooemiis tractant (occupant.) Quod Dionysius haud dubie non tam universe inprobandum putavit, quam ratione habita eorum, qui ubique id facerent, nec modum tenerent. N. vivimus enim interdum omnino prudentiam oratori suscipere, ut in ipso exordio caveret, ne iudices audientesve existimarent, ipsum inimicitia, partium studio, lucri spe adductum causam suam agere (cuius generis exordia solerent *τα εκ προληψως προοιμια* vocari vd. Hermogenes *πρι ευρεσων* l. i. in. Ernesti lex. laud. sub. v. *υποληψις*.)

106 *ετι μεντοι εν σχημα* — *προοιμια*. *σχημα* h. l. elocutionis formam significare, seqq. decent. *Προοιμια* enim *στρεγγυλα* et *περιφερη* ea dicuntur, quorum elocutio constet diligenter elaborata periodorum structura, quae membrorum concinnitatem habeat, aptamque clausulam, ita ut omnia velut orbe concentricato efferantur. Vd. Ernesti in lex. laud. sub vv. *περιφερης* et *στρεγγυλον*. His opponuntur *τα απεταταμενα*, longius producta. Solet quippe illa, quam antea descripsimus, elocutionis ratio sententiae condensandis celeriterque afferendis

ἀποτεταγμένα ¹⁰⁷ ἐξ ἑνὸς ὡς ἐν διηγήσεως τρόπῳ, καὶ ἀπὸ
παροιμιῶν καὶ ἄρχεται προοίμιον· καὶ παρὰδειγμα πρὸς καὶ εἰ-
κόνα προοίμιον ἔχει. πάντων δὲ τῶν τῶν ἀνυπομνήτων ¹⁰⁸
— τὸ μὴ ἐπίσχεσαι, τί τὸ κεφάλαιον ἐστὶ τῶ προοίμῳ, καὶ
¹⁰⁹ τίς ἡ τέχνη ἐστὶ τὸ δὲ κεφάλαιον τῶ προοίμῳ, ¹⁰⁹ δόξα
¹⁰⁹ προσώπων τε καὶ πραγμάτων· δεῖ γὰρ ἢ συζητῆσαι, ἢ διαβα-
λεῖν, ἢ πρόπαιον, ἢ πρᾶγμα. καὶ δὲ τέχνη τῶ προοίμῳ, προ-
καὶ διαβαλεῖν καὶ διοικήσεις τῶ πάντος ἀγῶνος. δεῖ γὰρ παρασκευάζειν τὸν ἀκρο-
ατὴν ἐν τῶ προοίμῳ, ὡς συμφέρει ¹¹⁰ τῷ ῥήτορι (τέτῳ) τὴν
τῶ πάντος ἀγῶνος ἀκρόατιν ποιήσασθαι· ἐντεῦθεν καὶ τὰ
μέτρα τῶν προοιμίων εὐρίσκωμεν, καὶ τὰς διοικήσεις, καὶ
τὰς κλάσεις, καὶ τὴν ἀρμηνείαν. ταῦτα μὲν ἐστὶ κεφάλαια
περὶ τῆς ἐν προοίμῳ πλημμελείας.

ιδ'. Διηγῆται δὲ οἱ μὲν ἔτι βραχείας ποιοῦνται, ὥσ-
περ ἔδον ¹¹¹ μηχανῶν τὴν ὑπόθεσιν· οἱ δὲ ἔτι μακράς,
ὥς καὶ συμπλέκει καὶ ¹¹² κατασκευάζει τινὰς καὶ αὐξήσεις.
ἐκότερον δὲ τῶν ἀμαρτημάτων. τὸ τε γὰρ μὴ σαφῶς διδάσ-
κειν ἐκ ἑνὸς εἴη διηγῆσθαι· τὸ τε ἀπεραντὰ λέγειν, ἀλλὰ
μὴ ἐν μέτρῳ τῆς διδασκαλίας τὸ πιθανὸν διοικῆσθαι, κλέπ-
τουντα τὴν ἀκρόατιν, ¹¹³ ματαία καὶ ἀχαιρός ἢ τοιαύτη ἀδ-
λεσχία. δεῖ δὲ τὸν ῥήτορα διηγῆσθαι μὲν, ὡς διδάσκοντα,

πρὸς

longe accommodatior esse. Cfr. Quintil. instit. orr. l. 4, c. 1.
„nec argumentis autem, nec locis, nec narrationi similis esse
„in proemio debet oratio: neque tamen deducta semper at-
„que circumlata (i. q. periodica) sed saepe simplici ac illabo-
„ratae similis etc. Idem l. 6, c. 4, periodus, ait, apta prooe-
„miis maiorum causarum, ubi sollicitudine, commendatione,
„miseratione res eget.“ Add. Hermogenes „qui rem accura-
„tius definit“ l. I. περι εὐρεσων cap. ult. περι πάντος προοιμίου:
δεῖ δὲ τὸ προοίμιον ἐν μὲν τοῖς πολιτικοῖς ἡρημευθῆναι μακροτέροις
τοῖς κωλοῖς καὶ σχροῖν τεχνέσι. Ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν οὐκ ἐκτετακτοῖς
καὶ ευκωλοῖς μάλλον.

¹⁰⁷ τα ἀποτεταγμένα — τρόπῳ. Male ἀποτεταγμένα exh. in cod.
Caus. Fl. cutionem, quae membris brevioribus utatur, nar-
rationibus esse accommodatissimam praeter alios docet Quinc-
til. instit. orr. l. 9, c. 4, inde a verbis: membrisatim plerumque
narrabimus etc.

¹⁰⁸ τῶν ἀνυπομνήτων. Recte viderunt Stephanus et Sylburgius,
deesse hic αὐτίκιν, aut simile quid.

¹⁰⁹ δόξα προσώπων etc. In eo elaboratē iubet oratorem, ut
partim de personis (et de ipso dicente, eoque, cuius causam
ille agat, et de adversario) partim de rebus ipsis talem exci-
tet opinionem, qualem utilitas causae maxime exigat. Hae
enim latiori signif. vocab. δόξα l. l. dicuntur ostendunt.

¹¹⁰ nec συμφέρει τῷ ῥήτορι (τῷ τῷ) etc. Simil. Isocrates in orat.
περὶ τῆς ἡγεσίας c. 2. in p. 211 edit. Ilangi: ἀρὸς δὲ οὐκ ἐστὶν
ἰσὺ τῶν λεγόντων τὴν ἀκρόατιν ποιοῦν μέν οὐς ἀλλὰ τοῖς μὲν

ma utimur, qua velut orbe consummato efferantur, neque tenemus, interdum ea locum habere, quae oratione longius protensa gaudeant, qualis narrationi conveniat. Solet etiam subinde prooemium a proverbio initium capere, aut exemplum aliquod. imaginemve continere. Causa, cur multi haec omnia ignorent, inde petenda, quod omnino nesciant, quam in re primum prooemii caput versetur, et quam arte pertractari debeat. Primum autem prooemii caput in eo versatur, ut de hominibus rebusque opinio quaedam excitetur. Oportet enim vel hominem, vel rem ipsam commendari, aut in suspicionem adduci. Artificium vero prooemii eo spectat, ut omnis oratio praepararetur. Oportet enim audientis animum in prooemio praeparari, ut eo sensu inbutus dicenti aures praebeat, qui oratori maxime possit prodesse. Inde mensuram prooemii iustam, tractandi artificium, figuras, elocutionem facile invenire licebit. Haec erant, quae de erroribus in prooemio committi solitis praecipue monenda putarem.

§. 4. Narrationes quod attinet, nonnulli ita breves exhibent, quasi orationem minime ulterius produci oporteat, alii contra tam copiosas, ut adeo ex iis, quae ad argumentorum pertractationem et exaggerationem pertineant, nonnulla addant. Utroque modo peccatur. Etenim narratio, quae perspicuitate caret, nulla omnino est narratio; quae vero terminos nullos habet, neque, dum modum in edocendo auditore servat, hoc agit,

προσέχοντας τὸν νοῦν, τῶν δὲ οὐδὲ τὴν φωνὴν ἀνέχοντες. — Quid sibi velit voc τούτῳ post ἔντερι non video. Scribendum puto οὕτω, commate post ἔντερι posito.

§. 14.

111 ὡς περ οὐ δύν etc. Narrationem, ait, illi paucissimis pertractant, quasi omnem omnino orationem brevissime pertractandam et quam citissime ad finem perducendam existiment. — Vd. quae de narrat. ab Aristotele rhetor h. 3 c. 16, auctorē ad Herenn. l. 1 c. 8. Cicerone de invent. l. 1. c. 20. Quintilianiano insittit. oratt. l. 4. c. 2. mod. praecipuntur.

112 κατασκευαί — αὐξήσεις. Solebant ver. τὰς αὐξήσεις, exaggerationes ita ab argumentis, πρὸς, rem docendo demonstrantibus distinguere ut eas ad copiosiorē rerum iam demonstratarum pertractationem referrent, quae maxime ad sensum et Phantasiam audientium loqueretur. His funguntur h. l. κατασκευαί i. e. quaecunque ad argumentationem, confirmationem causae pertinent. Cfr. Ernesti in lex. laud. sub his vv.

113 τὴν ἀκρόασιν i. q. τοὺς ἀκούοντες. Fallit auditores, quae dum

πειρασθαι δὲ πείθειν ἐν τῷ δικάσειν, τὰ σαθρὰ καὶ τὰ
 ἰσχυρὰ, τὰ τε τῇ ἐξ ἐναντίας, καὶ τὰ αὐτῇ ¹¹⁴ πρὸς τὸ
 συμφέρον μεταχειριζόμενον. αἰμαρτημα ¹¹⁵ δὲ καὶ τὸ παντα-
 χῆ διηγέσθαι, μὴ ἐπιστάμενον, ὅτι ὅλη μὲν ἰδέα συμβε-
 λευτικῇ διηγέσεως εἰ δέεται. Ἰσκι γὰρ οἱ ¹¹⁶ βουλευόμενοι,
 περὶ ὧν σκοπῶνται, καὶ δέονται μαθεῖν, ὃ πρακτέον ἐστίν,
 εἰς ὅπερ βουλευτέον. εἰσὶ δὲ καὶ δίκαι διηγήσεις εἰς ἔχαστα
 αὐτὰι ¹¹⁷ δὲ εἰσι καὶ τοῖς δικάζουσι τὸ πρᾶγμα γυνάριον
 ἔχαστα, καὶ τοῖς ἀντιδίκουσι ὁμοίως ἀμφοτέροις ἐμολογέμε-
 νον. αὐταὶ δὲ εἰσιν αἱ κλείες τῶν πραγματικῶν ¹¹⁸ ὑποθέ-
 σεων. (τῶτο ¹¹⁹ δὲ ὑπὸ πραγμάτων ἐστὶ πολιτικά, ἐν οἷς εἰ
 δεῖ διηγέσθαι.) ἀλλὰ μάταιον τὸ ἀνάλωμα τῶν λόγων, ὅπερ
 τοῖς λέγουσιν ἀμφοτέροις ἢ διήγησις περιττῇ, ¹²⁰ καὶ πλέον
 αἰδὲν ἐκατέρων, οἷον ἀριστιῶν ¹²¹ διηγήσεις. γελοῖα παντά-
 πασι, ὁμολογῶνται γὰρ καὶ ἐν παραβολῇς αἰτήσεσι οἷον,
 δύο

quae ipsi faveant, adversarii causam suspectam et infirmam
 reddere possint.

114 καὶ τὰ αὐτοῦ. Ita emendandam putavi vulgarem lect. sensu
 destitutam καὶ τοῦ αὐτοῦ. Opponit rhetor ea quae dicentis causae
 patrocinentur iis, quibus adversarius uti possit, τὰς τοῦ ἐξ
 ἐναντίας (scil. εντος, ex adverso quasi stantis = ἀντιδικου.) Illa
 in antecedd. ἰσχυρὰ, haec σαθρὰ appellaverat! Oportet enim ora-
 torem, ubi in enarrando versatur, partim ex iis, quibus sua
 causa nitatur rationibus, firmissimae quaeque, partim ex iis,
 quae ad adversarium pertineant, maxime fuitiles eligere, quo
 facilius audientium animi ipsa narratione illi conciliantur.

115 αἰμαρτημα δὲ etc. v. d. Aristot. l. 3. c. 16. ex. Cic. de invent.
 l. 1 c. 21. Quintil. instit. orat. l. 4. c. 2. in.

116 οἱ βουλευόμενοι etc. Ita cum Wolfio edendum putavi pro
 vulg. βουλόμενοι, re ipsa iubente.

117 αὐταὶ δὲ εἰσι καὶ etc. Defendendam puto vulg. lect. contra
 Sylburgium, qui ita immutari vult: αὐταὶ δὲ εἰσιν αἱ etc.
 Potest enim h. l. articulus, salva oratione, abesse.

118 τῶν πραγματικῶν ὑποθέσεων. πραγματικαὶ ὑποθέσεις sunt i.
 q. δίκαι causae forenses, quippe in quibus rerum ipsarum
 earumque tractationis potissimum ratio haberi solebat, cum
 orationes generis ἐκιδεικτικου ad oblectationem et admiratio-
 nem excitandam praecipue compositae elocutionis ornatum et
 splendorem magis curarent. Voc. πραγματικός (v. c. τοτός,
 χαρακτήρ, λόγος) et πραγματικόν (μέρος s. εἶδος) ad ipsam re-
 rum tractationem aptam referri docuit Ernestius in lex. sae-
 pius laud. sub h. v.

119 (τοῦτο δὲ ὑπὸ πραγμάτων — διηγέσθαι.) Ingenuè fateor, me
 neque sensum huius ῥησεως, neque nexum, quo antecedenti-
 bus cohaereat, plane intelligere. Sententia enim commoda
 extricari nequit, nisi το εἶναι ὑπὸ πραγμάτων veritas: subesse
 πραγμασι πολιτικαῖς = ad ea pertinere. (Verum quanquam
 Praepos. ὑπὸ Accusativo iuncta ad potestatem, cui aliquis
 s. aliquid subesse dicatur, interdum refertur, dubito tamen,

agit, ut res probabilis reddatur, decipiens quasi auditorem, inanis est et intempestiva loquacitas. Est enim oratoris, ita quidem narrare, ut docentem agat, sed docendo simul in persuadendis audientibus elaborare, debilia pariter quam firma, et quae ad adversarium pertineant, pariter quam sua argumenta causae utilitati accommodate tractando. Vitium porro committunt, qui ubique narrant, non intelligentes, partim omne genus suasionum narratione minime indigere (cum deliberantes ipsi sciant, quam de re quaerant, neque, quid deliberandum, sed, quid agendum sit, cognoscere cupiant) partim orationes forenses non desiderari, ubi narrationi nullus sit locus. Eas dico, quae in causa versentur et indicibus nota, et ab utroque eorum, qui dicendo contendant, concessa. Tales autem maiorem constituunt partem causarum forensium. (Hoc autem subest rerum politicarum generi, in quibus nulla narratio.) Frusta enim opera dicendo consumitur, ubi uterque dicentium narratione commode potest carere, neque aliquid inde lucratur, quales sunt rerum fortiter gestarum narrationes (ridiculae sane, quum minime in dubium vocentur) et postulationes, quae e comparatione (rerum gestarum) diiudicantur. Ita, (c. c.) quan-

num eo sensu recte adhiberi potuerit, quem h. J. res ipsa efflagitet.) Neque patet, quo pertineat voc. *τὸντο*. Quae posterior difficultas eo sane removeri posset, quod omnem hanc *ῥησιν* statim post *ὁμολογουμενον* insereremus (ut *τὸντο* esset *τὸ γνωριζομεναι τοις δικαζουσι καὶ τοις αντιδικοις ὁμολογουμενον*) ita scribendo: *αὗται δὲ εἰσιν — ὁμολογουμενον. τὸντο δὲ ὑπὸ πραγματῶν διηγησθαι τοιαῦτα δὲ εἰσιν* etc. Quod si haec admittatur loci emendatio, *πραγματα πολιτικά* non erunt i. q. *υποθέσεις πραγματικές*, causae quaevis forenses, sed eae potissimum, quarum argumenta in res gestas ad omnem civitatem pertinentes ideoque notas neque narratione indigentes incidant (quales illae *ᾠριζομένων διηγήσεις* et *ἐκ παραβολῆς αἰτήσεις* infra commemoratae.)

120 καὶ πλέον οὐδὲν etc, vd. c. 9. §. 1. n. 2.

121 Vulg. interpunctio et lectio ita se habet; *οἷον ἀριζων διηγήσεις, γὰρ ἐκ παντάπασι. ὁμολογοῦνται γὰρ καὶ ἐκ παραβολῆς αἰτήσεις* etc. Neutrum Plur. *γὰρ* *ἐκ* *παραβολῆς αἰτήσεων* etc. Neutrum Plur. *γὰρ* *ἐκ* *παραβολῆς αἰτήσεων* ita excusari posse dicit, ut *πραγματα* subintelligatur, malui tamen emendationem facillimam et simplicissimam ab ipso propositam *γὰρ* *ἐκ* *παραβολῆς αἰτήσεων* in textum recipere. Altera enim, quam idem commendat, emendatio: *ἀριζων διηγήσεις, γὰρ ἐκ παντάπασι* ideo minus placet, quod mox Pluralis sequitur: *ἐκ παραβολῆς αἰτήσεων*. Interpunctionem autem vulg. (sensu destitutam) ita emendam curavi (dum comma post *παντάπασι* ponerem et semicolon post vbb. *διηγήσεις* et *γὰρ*) ut verba: καὶ

S. CORR.

δύο στρατηγῶν· ὁ μὲν ¹²² τριακοσίς τις ἔλαβεν αἰχμαλώτας· ὁ δὲ τριακοσίς τις ἀνῆρτηκεν· ἀμφισβητῆσι τῆς δωρεᾶς. ἐνταῦθα γὰρ τὸ δηγεῖσθαι ἐδετέρῳ χρήσιμον· ἄλλως ¹²³ τε καὶ τὸ πεπραγμένον πᾶσι γινώριμον.

124 ἰε. Ἐν δὲ τοῖς κεφαλαίοις, πρὸς τῇ ἄλλῃ τῇ εἰρημένῃ ἀτεχνίᾳ, καὶ τόδε τὸ πλημμέλημα, ἀλόγων τινῶν καὶ ἀπρεπῶν καὶ ἀπίθανων κεφαλαίων συνηθαια, οἷς χρῶνται οἱ μελετῶντες, ἐκ ἂν χρησαμένων τῶν ὡς ἀληθῶς ¹²⁵ λεγόντων ἢ καὶ καλῶσι καθολικῶς ¹²⁶ κεφάλαια. ἐν μὲν τῇ συμβουλευτι-

κ αἰτιῶσαι τίς
γὰρ εἶναι οὗ λόγου
128 μὲν τὸ ζητέμενον, καὶ τὸ Πότερον τινας, καὶ τὸ Ἀχριπίσθαι
129 ὅτι δὲ ποτε πῶς ἢ τῶν ζήτησις ἐν τέσσαρσι τοῖς τῆς συμβελῆς κεφαλαίοις,
μον πρὸ εἰρήνης τῷ δικίῳ, τῷ συμφέροντι, τῷ καλῷ, τῇ δυνάμει· ἐν δὲ ταῖς
δι-

ἐκ παραβολῆς αἰτ. arctius iungi possent illis: αἰσιων δηγγ-
σαις — αἰσιων dicuntur fortiter, praeclare gesta, ut apud Lu-
cianum de historia scrib. c. 12 et. al. Quatenam autem sint
ἐκ παραβολῆς αἰτησεις exemplum his subiunctum docebit.

122 ὁ μὲν τριακοσίους, Male in ed. Steph. τριακοσίων.

123 ἄλλως τε καὶ. Ita, loquendi usum sequutus, edidi pro
vulg. ἄλλως δὲ καὶ. Vd. Vigerus l. l. ed. Herm. T. I. p. 377.
378.

§. 15.

124 τῇ εἰρημένῃ ἀτεχνίᾳ. Vd. §. 6. in.

125 τῶν ὡς ἀληθῶς λεγόντων ἀληθῶς λεγεῖν veras causas (in indi-
ciis) dicendo tractare, opponitur ταῖς μελεταῖς, commentatio-
nibus, de quibus supra ad §. 1. dictum. Cfr. Dionysii Hal.
περὶ τῆς λευκτικῆς Δημοσθ. δεινот. c. 32. p. 1056. T. VI. ed. Reisk.
et infra §. 16. ex. — ὡς adverbio ἀληθῶς ita praefigitur, ut
elliptica obtineat oratio (pro: οὕτως λεγόντων, ὡς ἀληθῶς λε-
γοῖεν αὐ, s. ὡς ἀληθῶς λεγόντας ονομαζοῖεν αὐ τις.) vd. Vigerus l.
I. T. II. p. 563.

126 καθολικὰ κεφάλαια dico. sententiae universae, quibus illi
perpetuo, velut argumentis, utantur, mitissime quaerentes,
num illae vel omnino a causa nunc agenda abhorreant, vel
nonnisi limitibus quibusdam circumscriptione ei conveniant.
Simil. λόγοι καθολικοὶ Hermogeni περὶ δεινот, c. 5. loci com-
munes dico.

127 αἰρεῖσθαι. Male cod. Colb. ἐρησθαι

128 ἄλλοι μὲν — ἀχρι πόσου Vera loci lectio in his ita depra-
vata est, ut vix possit certa emendatione in integrum restitui.
Paret tamen ex iis, quae infra de simili exem. lo κεφαλαίων
καθολικῶν disputantur: ἀλλ' εἰ μὲν ζητεῖται etc. scriptorem hos
fere sibi voluisse: ubi in deliberationibus de bello ac pace
disputetur, de eo potius quaeri, num hos potissimum ad
quos orator verba faciat (τινας) bellum paci praeterre deceat,
et de conditionibus, quibus id recte fieri debeat (ἀχρι πόσου);
ita ut orator qui in eiusmodi suasionibus universe enunciet,
non debere bellum paci praeferre, non possit non a re aliena
proferre. Scripsitne ἄλλ' ὅτι μὲν τὸ ζητούμενον, καὶ τὸ etc.
ἀντ' ἄλλα βούλεται μὲν τὸ ζητούμενον? — Partio. μὲν (post κλ-

quando duo duces, quorum alter trecentos hostes cepit, alter totidem interfecit, de praemio contendunt, neutri proderit narratio, inprimis cum res gesta omnibus nota sit.

§. 15. In ipsis vero argumentationis capitibus pertractandis praeter illa supra notata, quibus artis inperitiam produnt, hoc peccatum solet committi, quod ineptis quibusdam, indecoris, minimeque ad persuadendum aptis argumentis adsuescant, quae in commentationibus adhibent, neque facile adhiberent oratores veras causas tractantes. Appellantur illa argumenta communia. Tale est, quod in suasionibus haud raro profertur: non esse bellum paci praeferendum; cum de eo potius quaeratur, num hos vel illos et quousque bellum paci praeferre oporteat? (Quarum rerum quaestio in quatuor illis deliberationum capitibus, iusto, utili, honesto, possibili versatur). Eiusdem est generis, quod in iudicialibus profertur, ei qui fortem se praestiterit tyranno interficiendo, quodcunque expetierit praemium esse concedendum, cum lex ita fieri iubeat. Nonne enim inepta omnino et inpudens talis po-

λοι) non seq. de eodem modo adhibetur, quo infra *ἀλλ' ἐμὲν ζητεῖται* etc. Subintellig. ea orationis pars, ad quam referri possit non expressum *δε*. Vd. docta Hermannii nota ad Vigerum l. l. T. II. p. 537.

129 *ὡν ἡ ζήτησις — τῇ δυνάμει*. Cfr. Aristoteles *rhett.* l. 1. c. 3. *τῶλος δὲ ἐκαστοῖς τούτων* (sc. tribus eloquentiae generibus) *στερον ἐστὶ καὶ τρισὶν οὖσι, τρία. τῷ μὲν συμβουλευόντι, τὸ συμφέρον καὶ βλάβερν, ὁ μὲν γὰρ προτρέπων, ὡς βέλτιον συμβουλεύσει, ὁ δὲ ἀποτρέπων, ὡς χεῖρον ἀποτρέψει. τὰ δὲ ἄλλα πρὸς τούτῳ συμπαραλαμβάνει, ἡ δίκαιον, ἡ ἀδίκον, ἡ καλόν, ἡ αἰσχρὸν.* Add. auctor ad Herennium l. 3. c. 2. sqq. coll. Cic. de invent. l. 2. c. 51. „nam placet in iudiciali genere finem esse aequitatem, „hoc est, partem quandam honestatis. In deliberativo autem „tem Aristoteli placet utilitatem, nobis et honestatem et utilitatem.“ ib. c. 53. „habet igitur (honestas) partes quatuor, prudentiam, iustitiam, fortitudinem, temperantiam“ (unde non erat, quod Dionysius τὸ δίκαιον ἀ τῷ καλῷ separaret.) — *δύναμις* idem est, quod Aristoteli τὸ δυνατόν καὶ ἀδύνατον (quaestio de possibilibus et impossibilibus) *rhett.* l. 2. c. 18. 19 ubi inter τὰ κοινὰ refertur (quaestiones omnibus eloquentiae generibus communes.) Explicat vim vocabuli Quintilianus *institt. oratt.* l. 3. c. 8. „Partes suadendi quidam putaverunt honestum, utile, necessarium. Ego non inveni huius tertiae locum. Quantalibet enim vis ingruat, aliquid fortasse pati necesse est, nihil facere. De faciendo autem deliberatur. — Melius igitur, qui tertiam partem

(Θελίση) Θελήσει. δικανικαῖς. ¹³⁰ τὸ δεῖν τὸν ἡρισευκότα, τὸν ἀνηρηκότα τύραν-
νο·, δωρεὰν λαμβάνειν (ἂν Θελήτῃ) ¹³¹ πᾶσαν· ἐπειδὴ
(δε) ὁ νόμος κελεύει. τῆτο γὰρ πῶς ἢ παντάπασι ἀλογον καὶ
ἀνύσχυτον; ἀλλ' εἰ μὲν ζητεῖται, βέλεται τὸ, εἰ δίκαια
καὶ πρέποντα αὐτῷ αἰτῶντι λαβεῖν, καὶ τοῖς ψηφίζουμένοις
παρασχεῖν. ἔτι κηκεῖνο, ¹³² τὸ μὴ δεῖν τὸν στρατηγὸν τὸν ἀρ-
χοντα, τῶν κατὰ μέρος εὐθύνας ¹³⁵ ὑποσχεῖν. τῆτο γὰρ σα-
φῶς ὁμολογεῖ ἀδικεῖν, τὸ μὴ πάντων ἀξίῳ λόγον ¹³⁶ ὑποσ-
χεῖν.

15. Φάη τις ἂν, ἐκ περιστάς ¹³⁷ ταῦτα λέγεσθαι· ἀλ-
λὰ τὰς πλείους τῶν λόγων ἐκ' αὐτοῖς ἀναλλίσκειν. ἔπειτα εἰ-
δέναι δεῖ καὶ περὶ τῶν ἐκ περιστάς κεφαλαίων, τί τότε ¹³⁸
λεκτικόν εἶναι, ὅταν χρήσιμον; καὶ μὴ πολὺ μᾶλλον βλάβη.
ἔτι κηκεῖνο, τὸ μὴ δεῖν πατρὶ ἀποκηρύττοντι ἀντιλέγειν. τῆ-
το πάντων γελοιοτατῶν, τὸ ἥκοντα εἰς δικαστήριον κατηγορεῖ-
σεντα παῖδος, φάναι μὴ δεῖν ἀπολογεῖσθαι. μέγιστον δὲ καὶ
ἀλογότατον ἐκεῖνο, τὸ μὴ δεῖν ἐξ εἰκότων κατηγορεῖν· τῆτο
γὰρ παντάπασι ¹³⁹ σοχασμὸν ἀναιρεῖ, ὅπερ μέγιστον δικανικῆς
ιδέας μέρος. αἱ γὰρ πλείους δικανικαὶ ἐκ τῶν εἰκότων κρινον-
ται. ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα κεφάλαια, ἐν ταῖς τῶν σοφι-
στῶν,

„dixerunt δυνατεν, quod nostri possibile nominant: quae
„ut dura videatur appellatio, tamen sola est.“

¹³⁰ ἐν δὲ ταῖς δικανικαῖς soll. ἰδίαις, ut §. seq. αἱ γὰρ πλείους δι-
κανικαὶ. ἰδίαι h. l. de singulis oratt. dic. quae uni eidemque
generi (iudiciali) subsint. Add c. 6. §. 1. n. 19.

¹³¹ τὴν Θελήσιν, πασαν. Quod Sylburgius scribendum coniec-
rat (fluctuans tamen inter Θελήσιν et τελέσιν) codd. auctoritate
confirmatum edidi pro vulg. Θελήσιν, suadente ita reliqua
oratione.

¹³² σπειδὴ δε. Bene monuit Sylburgius, voculam δε rectius
abesse.

¹³³ βουλεται το. Perperam codd. τι pro το

¹³⁴ τὸν στρατηγὸν τὸν ἀρχοντα. στρατηγος h. l. nomen est magi-
stratum Rom. qui pacis tempore in provinciis munere levio-
rum causarum diiudicandarum fungerentur. Cfr. Casaubo-
nus ad Athen V. 14. Hinc addidit noster τὸν ἀρχοντα, (ma-
gisstratum), ut pateret, στρατηγος h. l. non signif. exercitus
ducem. Quodsi quis exercitus ducem intelligat, (ut latinus
interpret: non oportere ducem, qui imperet etc.) vocabu-
lum ἀρχοντα tamquam glossema ineptum, expungat necesse
est. Male desiderantur in cod. Cant. verba τὸν στρατηγόν,
quippe quae minime glossematis speciem praese ferunt.

¹³⁵ εὐθύνας. Cfr c. 7. §. 3. n. 30.

¹³⁶ λόγον ὑποσχεῖν. Male λόγον exhibent codd. reg. II. (et
Colb.

postulatio? Quodsi hac de re quaestio movetur. ea hoc sibi vult: num iuste et decore tam expetenti petere, quam suffragia ferentibus concedere illa liceat? Eodem pertinet, si quis contendat, non oportere strategum omnium, quae fecerit, singulorum rationem reddere. Aperte enim se iniustum profitetur, qui non vult omnium, quae fecerit, rationem reddere.

§. 16. Obiicere quis possit, talia ex abundantia proferri. (Solent tamen plures orationes illis proferendis insumi. Tum de capitibus illis, quae ex abundantia addantur, omnino recte teneamus necesse est, quid in his dici debeat, et, quando causae dicentis prosit, nec obsit potius, iis uti. Eiusdem est generis, si quis contendat, patri filium abdicanti non esse contradicendum. Maxime vero ristem movet, si quis filium accusaturus in ius ierit dixeritque, non licere illi, se defendere. Gravissimum denique idemque ineptissimum puto quod a nonnullis profertur, non licere accusandi argumenta e verisimilibus petere; quippe quod omnem omnino statum quaestionis coniecturalem, qui praecipuam constituit orationum forensium speciem

(8.

§. 16.

137 *αὐτὸς περιούσιος ταῦτα* etc. Sensus: dicant forsitan illi, qui eiusmodi *καθαλαίσις* §. 15. allatis utuntur, eiusmodi universe pronuntiata non tam ea mente ab ipsis proferri, quasi in iis cardinem rei versari existiment, quam ex abundantia adiaci (orationis etollendae et amplificandae gratia.) Quam excusandi rationem nihil valere, rhetor inde probat, quod saepius eiusmodi *καθαλαίσις* fere totos sermones inpendant. De ipso voc. *περιούσια* vd. Ernestium in lex. laud.

138 *τί τότε λεκτέον ἐστίν*. Recepi lectionem cod. Colb. *λεκτέον* (quam Hudsonus ex alicuius emendatione profectam dicit, pro vulg. *λεκτέα* quum reliqua: *τί — χρησιμὸν* etc. Singularem Num. requirerent. Item pro vulg. *τότε* (quid tum dici debeat, sc. quando illis *καθ* utamur), quod h. l. otiosum videtur, rectius forsitan scribetur *τότε*.

139 *ἐρησασμὸν ἀναίρει*. Sensus l. ci fere idem manet, sive *ἐρησασμὸν* h. l. significare put- s statum quaestionis civilis coniecturalem (ubi quaeritur et coniici debet, an factum sit, quod factum dicatur, v. c. an caedes vero patrata? vd. Hermogenes in *διαίρεσις ῥασιων* Auctor ad Herennium l. I. c. II, Quintil. institt. orr l. 3. c. 6) sive ipsam coniecturam (ut supra c. 8. §. 15.) Prior interpr. si praeferatur, *δικανικὴ ἰδέα* omnem omnino orationum forensium speciem significabit; sin posterior, singulas oratt. forr.

τῶν ¹⁴⁰ διατριβαῖς εἰδισμένα ἀγωνίζεσθαι, Φευκτά, εἰ μέλ-
λει τις πρὸς ἀλήθειαν ῥητορεύειν. ¹⁴¹

Ἰς. Ταῦτα μὲν ¹⁴² πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ περὶ τῶν
καφάλαων· ἐν οἷς κακίνο ἀμάρτημα, οἱ καλέμεναι ἐκ-
φράσεις, ¹⁴³ πολλὰ καὶ τὸν χεῖμῶνα γράφειν, καὶ λοιμῶς,
καὶ λιμῶς, καὶ παρατάξεις, καὶ αἰρεσίαις. ἔ γάρ ἐν τῷ
ἐπὶ κρίσις ¹⁴⁴ τῆς δίκης, [ἐν τῷ διαγράψαι τὸν χεῖμῶνα]
ἀλλὰ καὶ ταῦτα ματρία ἐπίδειξις καὶ λόγος ἀνάλωμα. ¹⁴⁵
ἐισερχύη δὲ τὸ τοῦ ἀμάρτημα ἐν ταῖς μελέταις, κατὰ ζῆ-
λον γῆς ἱστορίας, καὶ τῶν ποιημάτων. ἀγνοῶμεν γὰρ, ὡς
ἔοικεν, ὅτι ἱστορία μὲν πεζὴ, καὶ ποιητικὴ ἱστορικὴ, ¹⁴⁶ τὰς
ὄψεις τῶν ἀναγκαίων ¹⁴⁷ τοῖς ἀκῆσι παράγωγι. ἀγὼν δὲ
δικανικὸς μεμέτρηται πρὸς τὴν χρεῖαν. καὶ οἱ μὲν ποιηταὶ
καὶ ἱστοικοὶ τὰ συμβεβηκότα τόποις τισὶ καὶ προσώποις ἐκ-
τυπῶσιν, ὡς ἐγένετο. ¹⁴⁸ οἱ δὲ μελετῶντες ῥήτορες, ἐκ
ἔχοντες ὁμολογεμένην, εἰδὲ ἰδίαν, ¹⁴⁹ τὴν τῶν πραγμάτων
ιδεάν,

¹⁴⁰ ἐν ταῖς τῶν σοφιστῶν διατριβαῖς. E cod. reg. I. pro vulgari
σοφῶν edidi σοφιστῶν, quippe quod loco nostro longe aptius
esse putarem quam universa appellatio τῶν σοφῶν. Novimus,
τῶν σοφιστῶν nomine saepissime rhetores venire, vd. Cresol-
lii theatrum rhetorum veterum etc. l. I. c. 1. 2. l. 2. c. 1. In-
tell. sub διατρ. rhetorum conversationes s. scholae, in quibus
illae declamationes (μελίται) solerent perfici. Simil διατρι-
βαι φιλοσοφῶν apud Aeschinem dial. Socr. 3, §. 20 ed. Fisch.

¹⁴¹ πρὸς ἀληθ. ῥητορ. Vd. § 15. n. 125.

§. 17.

¹⁴² ταῦτα μὲν etc. Latet de in seqq. ἐν οἷς κακίνο ἀμάρτημα
(ἐν τοῖς οἷς κακίνο ἀμάρτημα etc.)

¹⁴³ ἐκφράσεις dice. descriptivæ, quibus res vivide depinga-
tur (Schilderungen.) Vd. Ernesti lex. laud. sub. h. V.

¹⁴⁴ κρίσις τῆς δίκης. Non male cod. Cant. ἡ κρίσις.

¹⁴⁵ ἐισερχύη. Recipi hanc codd. lectionem pro vulg. ἐισερχέται.
Reprehenditur vitium, quod iam aliquandiu irroperat.

¹⁴⁶ ποιητικὴ ἱστορικὴ. Ita Sylburgium sequutus edendum putavi,
cum vulgo absque sensu legeretur ἱστορικῆς. Poësis historica,
cum historiae sermone pedestri conscriptae oppositur, com-
prehendit haud dubie carmina, quibus res gestae tractantur
(v. c. epica.)

¹⁴⁷ τὰς ὄψεις τῶν ἀναγκαίων etc. Nequeo latino interpreti ad-
sentiri, haec ita vertenti: „neque patet omnibus, historiam
„pedestrem, et poësin historicam res necessarias auditoribus
ob oculos ponere.“ Novimus enim, neque poëtas historicos,
neque eos, qui inter vet. sermone pedestri usi rerum gestarum
historiam exponerent, in iis tantum substituisse, quae
necessario indicari deberent, sed utriusque dum eiusmodi
ἐκφράσεις adhiberent, latius esse evagatos. Malim ta ἀναγ-
καία eo sensu dictum putare, quo interdum τυχὸι τραγῳδαί
facta tristitia et gravia significant, ita ut scriptor ad exempla
respiciat supra proposita, χεῖμῶνα, λοιμῶς, λιμῶς, παρατάξεις.

(s. omnem omnino coniecturam, quae praecipuum constituit orationum forensium caput) tollit. Plurimae enim causae forenses e verisimilibus diiudicantur. Haec iisque similia argumenta, quibus in rhetorum scholis orationum certamen perfici solet, evitanda, si quis veram causam tractaturus est.

§. 7. Haec addenda putavi iis, quae de argumentationis capitibus pertractandis praecepta sunt. Praeterea in iisdem peccari solet usu descriptionum, quibus saepissime tempestates, pestis, fames, pugnae, strenue gesta depinguntur. Minime enim iudicatio causae a tempestatum descriptione dependet. Inani potius ostentationi talia inserviunt, soletque iis perperam insumi oratio (s. et verba frustra consumunt.) Neque aliunde hoc vitium in declamationes irrepsisse videtur, quam ex historiarum et carminum imitatione. Ignorare enim videmur, historiam quidem oratione pedestri conscriptam, et poësin historicam visiones talium calamitatum audientibus adferre, orationem vero forensi causae necessitati esse accommodandam; itemque poëtas et historiarum scriptores eventa, quae ad loca quae

Sensus: nesciunt illi (non perpendunt) historiam quidem oratione pedestri scriptam et poësin eiusmodi calamitatum species ad audientes adducere, (nec immerita); orationem vero forensi necessitati causae accommodari, ideoque ab omnibus esse abstinendum, quae non proxime ad rem faciant. Vocabulum *οψις* optime exprimi putabam latino: *visio*, quo Quintil. l. 6. c. 2. Graecum *Φαντασία* quod omnino τῷ *οψις* responderet interpretatus est. — Pro τοῖς ἀκροῦσι accuratius dicendum erat: τοῖς ἀναγινωσκουσι (lectoribus.) Utilitur scriptor (cum de orationibus potissimum agat) vocabulo, quod orationibus proprie conveniat.

148 *ως εἰπεται*. Perperam haec a nostro universe de portis pronunciari, vix est, quod iis dicatur, qui noverint, quam parum poëtae hoc nomine digno conveniat, nonnisi hoc agere, ut res gestae fideliter depingantur.

149 *οὐδὲ ἰδίαν — ἰδεῖν*. Oratores, qui commentationibus operam navabant, vel omnino fictas tractabant controversias (veris similes) vel, ubi eas tractabant, quae vero olim in iudicium venerant, tamen fingendo iis haud raro talia addebant, qualia h. l. commemorantur, in quibus describendo exornandis latius possent evagari. Propterea non unam, ab omnibus concessam, certam ideoque illis causis propriam (*ἰδίαν*) horum *πραγματικῶν* speciem (*ἰδεῖν*) an imo tenebant; unde facile fieri poterat, ut is, qui adversarium ageret, cum aliam eorundem *πραγματικῶν* speciem animo concepisset, longe aliter ea describeret. Verum talis exercitatio scholastica et

ιδεάν, αὐτοῖς ἀναπλάττεσι λοιμῶν, καὶ λιμῶν, καὶ χειμῶ-
νων, καὶ πολέμων ὄψεις, ἢ πάντων ἔτω συμβεβηκίτων, ὥς
αὐτοὶ λέγουσιν. ἔξῃσι γὰρ καὶ τῷ ἀντιδίκῳ ἑτέρως αὐτὰ Φρά-
σαι, ἢ ὡς ἂν ὁ ἀντίδικος εἴπῃ. ¹⁵⁰ ὥσπερ ἔν εἶπῃ, καὶ ταῦ-
τα μάταιον μῆκος λόγων. τῆτο δὲ τὸ παῖθῃα ἀνδράων
ἀγνοούντων, ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἐπικairois ¹⁵¹ τῶν ἀγῶνων ἐστὶ
Φαντασία ¹⁵² ἐκείνη ἱκανή, καὶ ἢ δεῖ ἔξωθεν λόγους Φαντα-
σίας ἐπικυκλεῖσθαι. ¹³

1497. ἢ. Περὶ ¹⁵⁴ δὲ ἐπιλόγων ἡγῶνται, τὰς ἐπιλόγους,
ὥσπερ ἐν δειπνῷ, τραγήματα ¹⁵⁵ εἶναι τῶν λόγων, καὶ ὥσ-
περ ἐπιφυλλίδας καὶ σωμύματα. παρ' ὃ καὶ ἐπιφώνμια
¹⁵⁰ καλεῖσι τὰ ἐν ἐπιλόγοις λεγόμενα. ἐκ εἰδότες, ὅτι, ὥσ-
περ τὸ προοίμιον διοικήσις τῷ παντός ἀγῶνος, ἔτω καὶ ὁ ἐπι-
λογὸς βεβαίωσις, ἢ ἐπανάμνησις τῶν προποδοθειμένων
πραγμάτων, ἢ ἐν ἡδῶν ¹⁵⁷ συσάσει παροξυνόντων ἡμῶν, ἢ
οἰκτιζομένων, ἢ καὶ ἄλλα ¹⁵⁸ ὅσα ἡδῇ λόγων διάφορα τῷ
ὑποκειμένῳ ἐκάστοτε ἀγῶνι.

13.

domestica minime prodesse poterat iuvenibus veras causas in
foro olim aeturis, cum eiusmodi oratorum inconstantia ac
varia fingendi studium ab illis omnino abesse deberet.

150 ὥσπερ οὖν εἶπῃ etc. Vulgo: ὥσπερ οὖν καὶ ταῦτα, μάταιον
μῆκος λόγων. Quae cum minime commodam sententiam sup-
peditarent, deleta commate post ταῦτα obvio, addidi εἶπῃ
post οὖν sequutus cod. reg. 1. ubi εἶπῃ leg. Respicit noster
ad illa supra monita: ἀλλὰ καὶ ταῦτα μάταια ἐπιδείξαι. Lati-
nus interpres (cuius haec est versio: „constat ergo, in his,
„quemadmodum in ceteris, supervacuum apparere verborum
„multitudinem“) sic legi voluisse videtur: ὥσπερ οὖν εἶπῃ,
καὶ ταῦτα etc.

151 ἐν τοῖς ἐπικairois τ. ἀγῶνων. τα ἐπικαιρα, quae temporum ra-
tio maxime exigit, necessaria, quae cum ipsa causa ita sunt
coniuncta, ut separari omnino nequeant, opponuntur illis
rerum οἴψεις, de quibus antea dictum. Simil. apud Hermo-
genem περὶ γαστρων p. 46. ed. Sturm. ἐπικαιρα συγλήματα dic.

152 Φαντασία ἐκείνη ἱκανή, = illa, sc. de qua antea dictum,
vivide aliquid depingendi ratio, s. potius idonea eius mate-
ries. Vd. §. 2. n. 26.

153 ἐπικυκλεῖσθαι. Vd. supra §. 9. ex. n. 82.

§. 18.

154 Περὶ δὲ ἐπιλόγων scil. ἵνα λεγόμεν = quod attinet ad epi-
logos. — Male in edd. Ald. et Steph. et cod. Cant. inde ab
his verbis novum incipit caput. Minime enim patet, quo
iure, cum de vitiis exordiorum, narrationum, confirmatio-
num in declamationibus committi solitis uno eodemque ca-
pite praeceptum fuisset, eorum, quae ad ultimam oratio-
nis partem (ἐπιλογία, vd. Ernesii in lex laud. sub. h. v.)
pertinerent, enarratio novo capite comprehendere potuerit.

155 τραγήματα — σωμύματα. Velut bellaria, ait, quae ad
mensam secundam pertineant, τραγήματα (vd. Alciphronis

quaedam hominesque pertineant, talia depingere, qualia vere acciderint, oratores vero in commentationibus elaborantes, quum animo non conceperint formam quandam rerum, (de quibus agitur) inter omnes concessam certamque, pestis, famis, tempestatum, bellorum visiones ungendo illis addere, etsi minime omnia eo modo evenerint, quo illi enarrant. Unde adversario quoque liceat necesse est, eadem alio modo eloqui, quam alter protulerit. Pertinent igitur haec etiam (ut antea momi) ad inutilem verborum frequentiam. Solet autem hominibus id accideret, qui nesciunt, iis, quae a causis omnino separari nequeant, eiusmodi descriptionum sat amplam inesse materiem, neque extrinsecus quasi advolvi debere sermones, qui talem contineant.

§. 18. Perorationes quod attinet, sunt, qui putent, eas orationibus velut bellaria addi (qualia in epulis apponi soleant) racemosque post vindemiam collectos et belle ac facete dicta unde, quae in epilogs proferuntur, epiphonemata appellant, ignorantes. eodem modo, quo prooemium omni orationi praeparandae inserviat, epilogum eiusdem confirmationem, aut omnium, quae hucusque prolata fuerint, commemorationem continere, quae ita perficiatur, ut coniungendis variis animi sensibus nunc iram excitemus, nunc misericordiam commoveamus, nunc aliis animi adfectibus in rem nostram utamur, causae, quae tractetur, utilibus.

§. 19.

epist. l. i. ep. 22. ibique interpr.) et racemos post vindemiam collectos, επιφωλλιδες, addunt illi epilogos suos, cum minime proferant, quae causam adiuvent, sed inani potius loquacitate audientium aures oblectare studeant. Voc. ερωμυλια i. q. belle et facete dicta qualia illi existimant, (quo sensu ερωμυλια legitur apud Aleiphronem epistat 3, 70 et verbum ερωμυλευσθαι, ib. II, 2.) haud dubie h. l. loquacitatem ineptam potissimum innuit. (Ita Hesych. per περικαληματα, nugae, interpr.)

156 επιφωνηματα. Vd. §. 1. n. 10.

157 η εν ηθων συσσει etc. Voc. ηθηph. l. ad singulos animi sensus et adfectus referri (vd. not. ad §. 1. n. 2.) reliqua oratio docet. Iubetur orator in animo audientium varios sensus motus que excitare, qui coniuncti plurimum valeant ad persuasionem facilius excitandam, et quasi aculeos quosdam in animis audientium relinquunt.

158 η και αλλα — αγωνι. Brevior est oratio. Suppl. τουτοις χρωμενων. Similem brevitatē supra c. 6. §. 2. (και ει τι εν

Β'. Ταῦτα, καὶ ὅσα ἐκ τῶν ¹⁵⁹ ῥητῶν, τηρῶμεν ἐν ταῖς μελέταις πλημμελήματα. ἔτι δὲ καὶ τὴν παλαιότητα μὴ ἐν τῇ θέσει ¹⁶⁰ τῶν βιβλίων νομίζωμεν εἶναι, ἀλλ' ἐν τῇ χρήσει ¹⁶¹ τῆς ὁμοιότητος. μίμησις γὰρ ἔστι τῶν διανοημάτων, ἀλλ' ἡ ὁμολογία τῶν καιρῶν, ¹⁶² ἐντεχνος μεταχειρίσεις. καὶ μιμεῖται τὸν Δημοσθένην, ἔχ' ὅτι ¹⁶³ Δημοσθενικῶς· καὶ τὸν Πλάτωνα ὁμοίως, καὶ τὸν Ὀμηρον. καὶ πᾶσα ἡ μίμησις ὧδε ἔχει, τέχνης ζῆλος, καταμαθὰν ἐνδυμνημάτων ¹⁶⁴ ὁμοιότητα. μακρότερος ὁ περὶ μιμήσεως λόγος, ὃν ἀλλαχῇ μεταχειρισμένα. τὸ δὲ νῦν ἔχον, τηρητέον τὰ ἐν μελέτῃ πλημμελήματα, ἐν ᾗθει, ἐν γνώμῃ, ἐν τέχνῃ, ἐν λέξει, κατὰ πάντα μέρη τῆς ὑποθέσεως, κατὰ προσομίον, διηγήσεις, πεισεις, ἐπιλόγας. ταῦτα περὶ τὰ Φανερώτατα· πλεῖον δὲ τὰ ὑπελειπόμενα δεῖξεν ¹⁶⁵ αἱ συναεῖαι.

ΚΕΦ. ια΄.

Περὶ λόγων ἐξετάσεως.

α'. Ο μέγιστος κίνδυνος ἐστὶ καὶ νέω καὶ μὴ νέω περὶ τῶν λόγων κρίσιν. ταῖς γὰρ ἡμετέραις δόξαις δίχρα ἐπιστήμης εἰκὴ καὶ ἐπαινεῖμεν, ἃ ἔτυχεν ἐκείνους, καὶ ψέγομεν. καὶ
δια

αργούς, ἢ ἐν τραῖσιν etc.) et al. invenimus. ἡ δὲ λόγων dicc, sensus, qui oratione possint excitari.)

§. 19.

¹⁵⁹ ἐκ τούτων ῥητῶν. Vd. c. 2. §. 14. in. n. 31.

¹⁶⁰ ἐν τῇ θέσει etc. θέσις h. l. non de quaestionibus universis, quae apud rhetores haud raro finitis opponuntur (vd. c. 2. §. 1. n. 11.) sed latiori sensu de argumentis scriptorum quibus via dic. vd. Ernesti lex. laud. sub. h. v. Imitationem antiquorum scriptorum perperam in eo quaeri ostendit, quod eadem res imitando tractentur,

¹⁶¹ χρήσει τῆς ὁμοιότητος. Quid rhetor h. l. sub usu similitudinis intelligat, docent seqq. ἀλλ' ἡ ὁμολογία τῶν καιρῶν. Etenim quum *καιρος* h. l. haud dubie eodem sensu dicatur, quo in libro de compositione verbb. c. 12. p. 48. T. V. ed. Reisk. i. e. opportunitatem innuat, quae dicenti permittat, suadeatve, ut aliquid vel omnino proferat, vel hoc illo modo tractet; patet, e rhetoris mente omne laude dignum imitandi studium nonnisi ab ipso opportunitatum illarum consensu earumque usu et artificiosa tractatione pendere, ita quidem, ut scriptorem non tam is imitari dici debeat, qui consulto eadem argumenta eligat, aut easdem sententias et argumentationes in medium proferat (minime quaerens, num eae loco ac temporis convenient, an adversentur) quam qui, ubi intellexerit, adesse ipsi satis idoneam opportunitatem rem aliquam eodem modo tractandi et comprobandi, quo alius

§. 19. Haec igitur, et, quaecunque his coniuncta sunt, peccata in declamationibus committi solita caveamus. Neque antiquitatis imitationem in ipso argumenti scripturum delectu potius quam in usu similitudinis inesse putemus. Imitatio enim minime ab usu sententiarum quorundam pendet, sed a consensu opportunitatum, et utraque artificiosa tractatione. Neque Demosthenem aliquis usu formularum Demosthenicarum, neque Platonem, aut Homerum (tali modo) recte imitatur. Omnis omnino imitationis haec debet esse ratio, ut quisque artificium (scriptoris) aemuletur, quando argumentorum similitudinem intellexerit. Verum longior est de imitatione disputatio, quam alio tempore pertractabimus. Quod ad rem praesentem attinet, caveamus vitia illa, quae a declamantibus in morum usum sententiis, argumentationis tractatione, elocutione committuntur, et in omnes orationis partes, prooemium, narrationes, confirmationes, perorationes incidunt. Haec sufficiant de iis monita, quae maxime oculos incurrant; plura, quae restant, in colloquiis familiaribus explicabuntur.

CAPUT XI.

De orationum examine.

§. 1. Gravissimum sane (errandi) periculum iuvenes pariterquam proveciores aetate in orationibus diiudicandis subeunt. Solemus enim, prouti nobis visum fuerit,

scriptor fecerit, ea utatur, illiusque scriptoris artificium imitando exprimat. Unde videmus, την ομοιότητα h. l. idem esse quod μοχ η ομοιογ. α των καιρων et ενθυμηματος ομοιοτης. 162 ενταχνος μεταχειρησις. Vd. nota antec. Ante ενταχνος (quod eodem sensu dic. ut supra p. 9. §. 15. ενταχνος απαιτησις et al.) excidisse puto και.

163 ουχ επι Δημοσθενικως. Taxanda h. l. brevis obscurior, nisi sumas, lectionem esse depravatam et plura textu excidisse. Haud dubie hoc sibi voluit: imitatur quis (i. e. imitari recte dicitur) Demosthenem, non eo, quod formula iisdem et sententiis frequenter utitur.

164 ενθυμηματα h. l. argumenta quaevis dicuntur, ut in iudicio de Lysia c. 15. p. 486. T. V. ed. R.

165 ου αλλαχη μεταχειριουμεθα. Vd. supra §. 6. ex.

166 αι συνουσιαι. Vd. quae in prolegomenis (ubi de cap. 10. disputatum) notata sunt.

διὰ τὸ τοῦ συμβαίνειν ταῦτα καὶ ἐπαινεῖσθαι καὶ ψεῦσθαι. ἔ-
 μόνον ἄλλοτε ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὑπὸ τῶν αὐτῶν
 ποτὲ μὲν ἐπαινεῖσθαι, ποτὲ δὲ ψεῦσθαι, ὡς περὶ γὰρ οἱ ἀπει-
 ροὶ τῷ ἀριθμῷ ἔδεικτο τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγουσιν, ἔτε
 πρὸς ἀλλήλους, ἔτε πρὸς ἄλλους. ἀλλ' ἡ ἀπειρία περιέχει
 τεκμήριον, τὴν ἀσυμφωνίαν. ἔτι γὰρ μάλα καὶ περὶ λόγου
 ἔχομεν οὐ πλείους. ἐδέποτε γὰρ τὰ αὐτὰ ἡμῖν δοκεῖ, ἀλλὰ
 ποτὲ μὲν ἐπαινεῖμεν ταῦτα, αὐτοὶ ποτὲ ἐψεύσομεν, καὶ μὴ εἰ-
 ξάμεν, ³ ἐπαινῶμεν. ψυχαγωγούμεθα ἢ γὰρ τῇ δόξῃ τῶν
 ἀποφαινομένων, ἢ πρὸς τὸ ἀξίωμα τῶν ἐκείνων (ἀποβλέ-
 ποντες) ἐκ οἰκείᾳ κρίσει χρώμενοι, δεῖ δὲ ὡς περὶ πάντας εἶναι
 καὶ εὐθυμνίτην καὶ ² δοκίμιον αἰρετικόν, πρὸς δὲ τὴν ἀποβλέ-
 πων δυνήσασθαι τὴν κρίσιν ποιεῖσθαι, ἢ ἀπὸ πάσῃ, ἢ ἐκ ἐκείνου,
 ὡς ἂν ἐμοὶ δοκεῖ. ⁸ Φράσω πρὸς ὑμᾶς. τέτταρα εἶναι Φησι,
 μὴ ὧν τὴν δοκίμασίαν καὶ τὴν κρίσιν χρᾶναι ποιεῖσθαι τῶν
 λόγων ἀξίῳ. ἐκ δὲ τὰ τέσσαρα ταῦτα, ἡδὸς, γνῶμη, τέχνη,
 λέξις. σκεπτέον ἂν αἰεὶ ἡμῖν, παρὶ ὧν ἡ ἀνέγνωμεν, ἢ ἡκτα-

Cap. XI.

- 1 συμβαίνει ταῦτα. Ita cum Sylburgio scribendum putavi pro
 vulg. ταῦτα, quod scriptoria consilio minus convenit. Con-
 firmatur emendatio iis quae mox seqq. ἀλλὰ καὶ ταῦτα etc.
- 2 ἡ ἀπειρία περιέχει τεκμήριον, τὴν ἀσυμφ. Proprie: ignorantia
 illorum hominum continet ipsa argumentum certissimum
 (scil. unde pateat, ignaros esse disciplinæ, quae ad ryth-
 mos pertineat), inconstantiam s. discrepantiam eorum, quae
 eisdem diversis temporibus de eadem re pronunciant, ἀσυμφω-
 νίαν, vd. supra c. 8. §. 13.) quippe cuius causa est imperitia.
- 3 καὶ αὐ ἐψέξαμεν, ἐπαινοῦμεν. Ne partim antea dicta inepte re-
 petantur, partim sententia antecedentibus opposita decideret-
 tur, sic scribendum puto: καὶ αὐ ἐπαινῶσαμεν, ψεύσομεν.
- 4 ψυχαγωγούμεθα. Res ipsa docet, in explicando voc. ψυχαγ.
 h. l. praecipue alliciendū (ad aliquem perducendū) hōiōtām
 esse tenendām. Ueberis de propria eius vix dix. ad c. 1. §. 1.
 n. 4.
- 5 τῇ δόξῃ τῶν ἀποφαινομένων. Vocabulum ἀποφαινεῖσθαι sūm
 proferre, s. ostendere sententiām (quo sensu apud Xenoph.
 memorabb. l. 4. c. 4. §. c. et al. leg.) h. l. adiunctam habere
 puto notitiām eius, qui sententiām velut certissimam
 ei extra omnem dubitationem positam pronunciet, quod ipsa
 interdum substant. ἀποφασίς certa asseveratio i. q. Macht-
 spruch) adhibetur, et form. ἀποφαστικῶς, s. δι' ἀποφαστικῶν λε-
 γειν, v. c. Hermog. περὶ ιδεῶν l. 2. p. 372. ed. Sturm. Novi-
 mus homin's imperitiores eo, quod alii in quorum auctori-
 tate tuto sibi acquiescere videntur certo quid adhrment, fa-
 cillime adduci (ψυχαγωγείσθαι ad sententiām prolata) appro-
 bandam. Voc. δόξῃ eu sequens αξίωμα num h. l. senten-
 tiam (opinionem) au auctoritatem, dignitatem, fidem τῶν

fuerit, scientia destituti temere et laudare et reprehendere, quaecumque nobis obvenerint. Unde fit, ut haud raro eadem et laudentur et vituperentur, nec solum alio tempore ab aliis, sed ab iisdem adeo hominibus eadem nunc laudentur, nunc reprehendantur. Quemadmodum enim numerorum inperiti neque ipsi inter se neque cum aliis (peritiis) disputantes de iisdem numeris eadem proferunt, sed ipsa inconstantia non possunt non certo comprobare inperitiam; ita profecto idem plurimis accidit, in orationibus diiudicandis. Nunquam enim hac in re eadem nobis videntur, sed modo laudamus, quae alio tempore reprehendimus, modo, quae antea laudavimus, reprehendimus. Ducimur quippe auctoritate hominum, qui placita sua certa proferunt asseveratione, aut in illorum decretis acquiescimus, minime usi proprio iudicio. Oportet autem quasi regulam constitui, et amussim quandam normamque explorationis, quam ante oculos habeamus, ut vel hanc vel illam in partem sententiam ferre possimus. Qua de re quid mihi videatur, vobis exponam. Quatuor potissimum esse arbitror, ad quae dirigi debeat orationum exploratio et iudicatio. Mores dico, sen-

sen-

αποφαινόμενων significant, primo obtuitu omnino dubium possit videri. Etenim, ut de usu Substant. δοξα satis noto taceam, voc. αξιωμα pariter de dignitate et auctoritate hominis cuiusdam dici poterat, (ut supra αξιωσις c. 8. §. 2.) quam de enuntiatio (vd. Ciceronis quaest. Acad. 2, 29. ei. Tuscull. 1, 7.) Putavi tamen, partim verbo; ψυχαγωγούμε. a optime convenire eam του δοξα significationem, qua de auctoritate et dignitate dicatur, (vd. quae antea de vb. αποφαινόμεν. notatae sunt), partim αξιωμα propterea rectius verti: enuntiatio, s. decretum, quod τη οικεια κρίσει opponatur.

6 η προς το αξιωμα — αποβλεποντες etc. Non male cod. Colb. το αξιωμα το ενεικων quod Sylburgius scribendum coniecerat. — Minus arridet vulg. lectio αποβλεποντες. Ipsa enim vocula η arguit, verbis: η προς το — χρωμενοι non ea dici, quae antecedentibus explicandis inseruiant, sed aliam ab illis reversam sententiam proferri. Malim igitur αποβλεπομεν, quod τη ψυχαγωγ. respondeat, ut va. bia η προς το αξιωμα etc. ii notentur, qui non modo facilius ad probandam sententiam adducantur auctoritate eorum, qui proposuerint, sed proprio iudicio omnino non adhibito, in illorum decretis confestim prorsus acquiescant (ad ea sola quasi oculos convertant.)

7 και δοκιμιον. δοκιμιον dic. h. l. id, quo exploratur scriptio (δοκιμαζεται) num talis sit, qualis esse debeat, i. q. antea κατων et εαδμη. Vd. Irmischius ad Herod. 1. 2. c. 10. §. 12. p. 319. (V. II.)

8 Φραδω προς υμας. Perperam in codd, Φραδων.

μὴ ὅπως ἐν ἐπιτυχόμεν, τί ἀφ' αὐτοῦ, ἢ βλάπτει εἰς ἡθός, τί εἰς γνώμην, τί εἰς τέχνην, τί εἰς λ' ξιν, ἔξω τῶν αὐτῶν ἐκείνων ὄροι.

Β'. Τί ποτ' ἐστίν, ὃ λέγω, μαθεῖν χρη. τὸ ἡθός φημι διπλῶν εἶναι, κοινόν τε καὶ ἴδιον. πῇ διορίζω τὸ κοινὸν καὶ τὸ ἴδιον ἀπ' ἀλλήλων, φράσω. κοινόν λέγω, τὸ φιλοσοφίας ἐχόμενον. ἔστι δὲ τὸτο τί; τὸ εἰς ἀρετὴν προτρέπον, καὶ κακίας ἀπαλλάττον. ἴδιον δὲ λέγω, τὸ ῥητορικόν. ἔστι δὲ τὸτο τί; ¹⁰ τὸ πρέποντας καὶ προσήκοντας τὰς λόγους ποιεῖσθαι περὶ τῶν ὁποκειμένων πραγμάτων. τῷ λέγοντι αὐτῷ, καὶ τῷ ἀκούοντι, καὶ περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ πρὸς ὧς ὁ λόγος. ὃ τι ποτ' ἐστίν ὁ ἀγων ¹¹ τοῖς βιβλίοις πᾶσι καὶ τοῖς παλαιοῖς, τί ἐν περὶ τῶν λέγω; τὰ βιβλία μετὰ ἔστι δικαίων ἡθῶν, ἀδίκων, σωφρόνων, ἀκολαστων, ἀνδρείων, δειλῶν, σοφῶν, ἀμαθῶν, πράων, ὀργίλων. ἔξῃς ἐν καταλιπόντας τὰ ὀνόματα, ἐκλαβόντας ἡθῶν, ¹² φιλοσοφῆσαι τὰ τῶν βίβ' πράγματα καὶ τὰ μὲν ἐστὶ μιμησασθαι, τὰ δὲ φυγεῖν. οἶον, εἰ τις λαβὼν παρὰ Οὐκίρου τὸ ἡθός τῷ Ἀλεξάνδρῳ ¹⁴ ἀμνησμένης ξένης οἰκίας, καὶ ἀρπαγὴν ποιησάμενος ἀλλοτρίας γυναικός, μισοῖ μὲν τὸ ἡθός, φυλάττει δὲ καὶ τὴν ψυχὴν, ὡς καὶ τὴν ¹⁵ πατρίδα τῷ κατασπαφεῖσθαι, καὶ τὸν οἶκον ἀνατραπέντα, καὶ μεγίστην τιμωρίαν καὶ παρὰ ἀνθρώπων καὶ ἐκ θεῶν ¹⁶ γενομένην. πάλιν αὖ ἐστὶ πονηρὸν ἡθός τῷ Πανδάρῳ ¹⁷ συγχέοντος τὰς ὁρμὰς. ἡ τιμωρία φαίνεται ἐπαξία

9 ἡ ὁποῖα ἐπιτυχόμεν. Notanda τριπλολογία negligens, quae his vbb. inest.

§. 2.

Ad omnem hanc seq. disputationem de ηθῇ institutam cfr. quae c. 10. §. 1. n. 2, disputata sunt.

¹⁰ ἐστὶ δὲ τοῦτο τί; Abest τι a cod. Cant, cuius libri auctoritatem si sequi velis, interrogationis signo sublato, verba una orationis serie ita legas necesse est: ἐστὶ δὲ τοῦτο το πρέποντας etc. Potest sane vulg. lectio e superioribus ἐστὶ δὲ τοῦτο τί; το εἰς etc. orta videri, quanquam non inepte respondere liceat, frequentes repetitiones ab indole rhetoris nostri minime abhorrere.

¹¹ ἀγων τοῖς βιβλίοις etc. Ante τοῖς βιβλίοις excidisse videntur voculae ὃ ἐν.

¹² φιλοσοφῆσαι. Vd c. 8. §. 10. n. 160.

¹³ ἐστὶ μιμησασθαι. Desideratur ἐστὶ in codd. Colb. et Cant potestque ob antec. ἔξῃς facile abesse.

¹⁴ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Intelligi Paridem Troianum vix est quod moneam.

¹⁵ ὡς καὶ τὴν πατρίδα τοῦτω etc. Praepositionem ὡς haud raro Accusativis Substantivorum et Participiorum absolutis iunctam vim causalem obtinere, exemplis iam probavit Vigerus l. 1. Vol. II. p. 560 ed. H, Ratio adfertur, cur is, qui Pari-

sententias, artificium (argumentationis), elocutionem. Quaerendum igitur de omnibus, quae legerimus, audierimusve, vel in quae ullo alio modo inciderimus; quid illa morum, quid sententiarum, quid artificii, quid elocutionis ratione habita vel utilitatis vel damni adferant. Aliae praeter illas regulae nullae sunt.

§. 2. Quid mihi velim haec praecipiens, accuratius cognosci oportet. Morum rationem duplicem esse statuo, alteram communem (universam), alteram singulis propriam. Utramque quomodo ab altera distinguendam putem, docebo. Communem dico, quae a Philosophia pendeat. Qualisnam est illa? Ea, quae ad virtutem incitat, et a vitiis avocet. Singulis propriam dico eam, quae ad rhetoricen pertineat. Qualis est illa? In eo versatur, quod de rebus propositis ea proferamus, quae bene convenient partim dicenti ipsi, partim audienti, partim iis hominibus, de quibus sermo est, et ad quos verba faciamus; qua quidem ratione in omnibus (antiquorum etiam scriptorum) dictionibus contendere solet. Quid est, quod pluribus de hoc genere dicam? Abundant libri moribus hominum et iustorum et iniustorum, et temperantium, et intemperantium, et fortium et timidorum, et doctorum, et indoctorum, et mitium, et iracundorum. Licet igitur, nominibus relictis, mores ipsos (morum effigiem) inde quasi depraehendentibus de rebus, quae ad vitam agendam pertineant, philosophari, ita ut mores aliorum imitemur, aliorum fugiamus; verbi causa, si quis Alexandri (qui hospitis domum violavit, et alienam uxorem rapuit) morum imagine ex Homero petita, mores illos odio dignos esse intelligat, animumque ipsius custodiendum, cum patria illius (Alexandri) eversa fuerit, domusque perditā, et homines pariter quam Dii gravem

dis ἡθός contemplatus fuerit, cavendum sibi existimare debeat, ne in talia incidat vitia. — Pro vulg. τούτω (Dativo commodi, qui omnino loquendi usu defendi potest, et seqq. καὶ μεγίστην τιμωρίαν — γενομένην bene convenit) cod. Cant. exh. τούτου.

16 καὶ ἐν θανάτῳ. Non offenderet omissa vulgo praepositio ἐν ante θανάτῳ (recte addita in cod. reg. I) si καὶ ante παρα ἀνθρ. abesset.

17 τοῦ πανδαροῦ συγχευτοῦ. Quanquam inter Graecos Troianosque, foedere sancito, et iurciando ab utraque parte in-

τῷ ἁμαρτήματος. Νέστορος καὶ σωφροσύνη Φαίναται· τῷ
εἰς ἀρετὴν συντελεῖ. λέγει καὶ ὁ Ζεὺς περὶ τῷ Ἑκτοροῦ,
εὐσέβειαν αὐτῷ μαρτυρῶν·

¹⁹ Οὐ γάρ μοι ποτε βωμὸς ἰδεῖτο δαιτὸς εἴσης,
Λοιβῆς τε πύσσης τε· τὸ γὰρ λάχουμεν γέρας ἡμεῖς.
καὶ αὐ.²⁰ καταλήπων τὰ ὀνόματα, ἐξετάσης τῶν ἡδῶν τὰς δια-
κρίσεις, ὥσπερ ἐν Θεάτρῳ, (τῷ βίῳ διὰ τῶν βιβλίων πορεύεται.
τῷτο ²¹ καὶ Πλάτων εἶπεν, ὅτι ἡ ποιητικὴ, μυρία τῶν παλαιῶν
ἔργα κοσμεῖται, τὰς ἐπιγινόμενας παιδαυεῖ. ²² παιδεία ἄρα ἐστὶν
ἡ ἐνταυξίς τῶν ἡδῶν. τῷτο καὶ Θεκυδίδης ²³ ἔτις λέγειν,
περὶ ἰσορίας λέγων, ὅτι καὶ ἰσορία φιλοσοφία ἐστὶν ἐκ παρ-
δειγμάτων. ²⁴ „ὅσοι δὲ βεβλήσονται τῶν τε γινόμενων τὸ
σαφές σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὐτοῖς κατὰ τὸ ἀν-
δρῶ-

terposito, de eo conventum fuerat, ut singulari certamine
Menelaum inter et Paridem instituendo omnis controversia
dirimeretur; tamen, cum Venus Paridem a Menelao fere op-
pressum subito abstulisset, Iove et Innone bellum redinte-
grari volentibus, Pandarus Lycius Lycaonis filius a Minerva
persuassus telo vulneravit Menelaum, iusiurandum violans.
Vd Il. I. 4. v. 73. seqq. συγγχειν ὀρκους, confundere s. pertur-
bare = violare, laedere iura et officia iureiurando sancita.
Ita συγγχειν τὰ νομῖμα ap. Herodotum l. 7. p. 564, edit. Wessel.
¹⁸ ἡ τιμωρία φαίνεται. Haud dubie eo respicitur quod Panda-
rus a Diomede interfectus dicatur, Il. l. 5. v. 236. seqq.

¹⁹ οὐ γάρ μοι etc. δαιτὶς εἴση i. q. ἀγαθῇ, εὐδαίμονας sacrae lau-
tae, dapes in Jovis honorem institutae. Vd Heynii observv.
ad Il. l. 1 v. 468. Leguntur verba Il. l. 4 v. 48. 49 ubi Pri-
ami omnisque eius gentis pietas a Iove laudatur.

²⁰ καὶ ἐν καταλήπων — πορεύσει. Pro vulg. ἐξετάσης male in
codd. ἐξετάσεις leg. cum αὐ pro εὐ s. ἢ dictum coniunctivo
modo iungi soleat. — Obscurior autem verborum seqq. vul-
garis lectio et dispositio: ὥσπερ ἐν Θεάτρῳ, τῷ βίῳ δια etc.
Malim, delere commate post Θεάτρῳ ita legere: ὥσπερ ἐν Θε-
άτρῳ τοῦ βίου δια etc. ut sententia prodeat versione nostra ex-
pressa. Nescio quid sibi voluerit latinus interpres: „et no-
mina omittens indolis differentias quaeras, ut in speculan-
do ad vitae mores per libros pervenias.“ Denique pro
vulg. πορεύσει Indicativum modum exhibui, cum Coniunctivi
h. l. nulla esset idonea ratio.

²¹ τοῦτο καὶ Πλάτων εἶπεν etc. Platonis *Ionem* respici putant
interpretes, ubi de poetice agitur.

²² παιδεία — ἡδῶν. Obscurius vertit. lat. interpres: „igitur
„doctrina est morum collectio.“ ἡ ἐνταυξίς h. l. haud dubie li-
brorum lectionem significat, (vd. de ἐντυγχάνειν not. ad c. 9.
§. 8. n. 121.) Genitivum autem τῶν ἡδῶν Substantivo παιδεία
propius coniunga. Vereor enim, ne paulo contortius ἐνταυ-
ξίς τῶν ἡδῶν pro lectione librorum, in quibus τὰ ἡδῆ sibi ex-
pressa, accipiat.

²³ τοῦτο καὶ Θεκυδίδης — παραδειγματῶν, Henricus Stephanus

vem de eo poenam sumserint. Deprehendimus porro inprobos Pandari mores iusiurandum violantis, eidemque irrogatam poenam peccato dignam. Alibi Nestoris sapientiae exstant exempla, quae ad virtutis studium prosunt. Hectoris item pietatem Jupiter his verbis commendat:

„Nunquam enim mihi ara carebat epulis lautis,
libatione et nidore; talem enim honorem nos
sortiti sumus.“

Quodsi, missis nominibus, morum discrimina investigaveris, libros ita persequeris; quasi in theatro quodam vitae veriseris. Hoc sibi voluit Plato, quum diceret, poëticen res a maioribus gestas innumerabiles exornando posteros edocere. Lectio igitur morum est disciplina. Idem Thucydides monuisse videtur, cum historiam quoque diceret Philosophiam esse, quae in exemplis versetur: „quicumque autem et eorum, quae
evenerint, et eorum, quae (uti sunt res humanae)
vel

in notis ad Thucydidis locum mox laud. verba haec modo disponi iubet: τοῦτο καὶ Θουκυδίδης εἰκὴ λαλεῖν περὶ ἱστορίας, οἷ καὶ ἱστορίᾳ φιλοσοφία ἐστὶν ἐκ παραδείγματων λαλῶν. Poterit tamen vulgaris lectio commode teneri, si modo tunc ad illud univ. verse monitum: παιδεία ἀρα — τῶν ἡδυν referatur, latens in iis, quae Thucydides de historia dixerit, et post λαλῶν non (ut vulgo) semicolon; sed commate interpungatur. Simil. supra: τοῦτο καὶ Ἰλλιάτων εἶπεν, οἷ etc. ubi post αὐτὰς subint. λαλῶν.

34. οἷ δὲ βουλήσονται — ως (ἱστορία) τοῦ βίου. Locus Thucydidis, cum per se paulo obscurior, tum apud rhetorē nostrum non satis accurate expressus, exstat l. I. c. 22. ex. p. 18. edit. Duckeri, ubi ita se habet: ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων κατὰ αὐτοὺς, κατὰ τὸ ἀνθρώπειον, τοιούτων (ὄντων) καὶ παραπλησιῶν ἕσθαι; ὠφέλιμα κρίνειν αὐτὰ, ἀρκούντως ἔξει. Recte enim codd. quorundam lectionem ἀνθρώπειον, quae apud nostrum quoque rhetoricem constanter exhibetur, propter loquendi usum Thucydidem alteri ἀνθρώπινον praeferrī iussit Wassius ad h. l. Quod vero post τοιούτων margini edit. Stephan. poster. adscriptum est et a Wassio receptum ὄντων apud nostrum recte deest, cum non habeat, quo commode referatur omnemque orationis structuram turbet. Vd. Henricus Stephanus ad h. l. Sententia loci, ad quam recte intelligendam H. Stephanus in adnotatt. ad scholia graeca Thucyd. p. 597. ed. Duckeri tutiorem viam munivit, quam ab aliis factam vidi, haec est: quicumque autem voluerint et eorum, quae eveniant, et eorum, quae (uti sunt res humanae) vel talia omnino vel similia sint eventura, notitiam veram sibi parare (scil. diiudicando futura e praeteritis), iis profecto sufficiet audi-

ἰσχυρίζομαι, τοιαύτων καὶ παραπλησίον ἔσθθαι, ὠφέλιμα²⁴ χρῆσθαι (ἔν) ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις, καὶ τοῖς παραδείγμασι τῶν ἡρώων, ὡς (ἱστορία τῆ βίβ. ταῦτα μὲν περὶ τῆ ποιῆς ἡθες, ²⁵ κακίας Φυγῇ, καὶ ἀρετῆς κτῆσις.

γ. Περί δὲ τῆ ἰδίας ²⁶ ἡθες, ὁ ῥητορικὸν καλῶμεν, καὶ τρόπον τινὰ ἔτος ὁ λόγος περὶ δικαιέσεως ἐστὶ· περὶ ἧς μηδεὶς γέγραφε, μηδ' εἰρηκέ ποτε. εἰ γὰρ ἀγῶνες εἰσι τῷ ῥητορὶ δύο. ὁ τῆ πράγματος, καὶ ὁ τῆ ἡθες, πρῶτοντος ²⁷ (δὲ) τῆ ἡθες καὶ κυριώτερος, καὶ ὡς εἰπεῖν τῷ ῥητορὶ μόνος ὁ τῆ ἡθες ἀγὼν ἐστὶ. τὸ γὰρ πρᾶγμα οἰκείαν ὕλην ²⁸ εἰς

care, illa (scripta mea) esse utilia. Verba sic strue: σοοι δὲ βουλευονται των τε — σκοπειν, καὶ (scil. τὸ σαφές) των μελλοντων — εσθθαι, ἐκενοις ἀρκουντως ἔξει (ἀρκεσθαι) ὠφέλιμα κρινειν αὐτα. Utilitatem scriptorum suorum a fabulis alienorum opponit aliorum, quibus permulta insunt fabulosa, suavitati, de qua antea dixerat.

De loco rhetoris nostri idem Stephanus in notis haec disseruit: „minime dubium est, quin inter ὠφέλιμα et χρῆσθαι „omissa sint verba, quae hunc Thucydidis sermonem clauderent, et principium alius sermonis Dionysii essent: id „est, eorum, quae de historiae laude adiciebat illi, quae dixerat, et quae Thucydidis testimonio confirmabat. Arbitror autem et inter articulum τοις ac nomen παραδείγμασι „voces aliquot, aut aliquam saltem vocem desiderari, videlicet vel ποιήμασι, vel ποιητῶν βιβλίαις: quum paulo ante „laudem illam poeticam etiam e Platonis sententia, tribuisset. „Credibile est igitur, locum hunc ista vel simili adiectione „posse integrum reddi; ut cum ea ita legatur, ὠφέλιμα κρινειν αὐτὰ ἀρκουντως ἔξει. χρῆσθαι οὖν δὲ ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις „καὶ τοῖς ποιήμασιν, ὡς παραδείγμασι τῶν ἡρώων, (nam vulg. „ἡρώων retineri, posse non videtur) ὡς ἱστορία τοῦ βίου nisi forte „φιλοσοφία potius ex huius sermonis principio huc advocandum aliquis existimat. Verum et de hac movebo, participium „λέγων in illo principio male post ἱστορίας positum videri, et post „παραδειγμάτων esse ponendum. tunc autem post λέγων interpungendum non fuerit.“ Cui quamquam in ea lubenter adsentior, quod vulg. ἡρώων in ἡρώων mutetur, semicolon post ἡρώων positum tollatur, tum post χρῆσθαι inseratur οὖν (nam voc. δὲ s. χρηmente subintelligere licebit, ut o 4. § 2. multisque all. II.) et pro ἱστορία scribatur φιλοσοφία, nisi cum Sylburgio malis καὶ διὰ, (nulla enim apparet idonea ratio defendendae vulgaris lect. et sententiae parum commodae, quae inde prodeat: „utendum igitur historiis antiquis — tanquam historia vitae“); tamen in reliqua vulgarem lect. tueri malim sensumque ita constituere: „utendum igitur historiis antiquis, et (s. scilicet) morum „exemplis (quae illis insunt) tanquam vitae disciplina, quae „doceat, quomodo vita debeat recte institui.“ Poterat rhetor loco Thucydidis allato haec universe monita subiungere, ita ut ad poetarum lectionem supra commemoratam non simul respiceret. Quodsi ita verba interpretaris, nec Sylbur-

„vel talia omnino vel similia sint eventura, notitiam
veram sibi parare voluerint, iis profecto sufficiet indi-
care, illa (scripta mea) esse utilia.“ Utendum igitur
historiis antiquis, morumque exemplis, tanquam vitae
disciplina. Haec de communi illa morum ratione,
quae ad improbitatem evitandam, virtutem expetendam
pertineat, disputata sufficiant.

§. 3. Alteram vero singulis propriam quod attinet,
(quam rhetoricam appellamus), haec etiam disputatio-
nis nostrae pars quodammodo in divisionem incidet
(s. de discrimine quodam ager); qua de re neque di-
cendo neque scribendo quisquam exposuit. Etenim,
quum oratori duplex sit certamen propositum, alte-
rum, quod ad argumentum ipsum, alterum, quod ad
mores pertineat, gravior omnino est et potior (s. magis
propria oratori) et, ut ita dicere liceat, sola ad ora-
torem pertinet illa contentio, quae moribus perficitur.
Nam argumentum quidem dicenti propriam suppeditat
materiam, qua adornari possit oratio; morum vero con-
templatio numero comprehensa distinguere nos docet
mo-

giana emendatio: χρησιόν γοῦν ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις ὡς παρα-
δείγμασι τῶν ἡθῶν, καὶ παιδείᾳ τοῦ βίου necessario admittenda vido-
bitur. Ceterum pro βίου in edit. Steph. vitiose scriptum βία.

25 ταῦτα μὲν — κτήσις. Brevior est et negligentior oratio,
cuius sententia huc redit: haec dicta sufficiant de ἡσεί κενω-
quod eo pertinet, ut vitia nos fugere, virtutem amplecti ius-
beat. Vd. supra: τοῖς ἀρετῇ προτρέπον, καὶ κακίας ἀπαλλοττον.
• §. 3.

26 περὶ δὲ τοῦ ἰδίου ἡθους — εἴ. Sensus: quod autem τα ἡθός
ἰδιον (ρητορικόν) attinet, (vd. c. 10. §. 8.) in hac etiam disputa-
tionis nostrae parte de διαίρεσει quadam (divisione s. discrimi-
nibus) τῶν ἡθῶν agitur. Innuit septem locos, unde peri de-
beant τα ἡθῆ ἰδία. — Voc. καὶ haud dubie eo respicit, quod
in priori etiam §. ubi de ἡσεί κοινῶ disputaretur, de ἡσεί δι-
stinguendis et ex Ethices praecepto diiudicandis sermo fuerit;
καὶ ἀν' ἀποκατάστατον — πορεύσει.

27 πρεσβύτερος (δὲ) τοῦ ἡθους etc. Bene vidit Sylburg, vulgo
ante τοῦ ἡθους male desiderari articulum ὁ. Contra particulam
δὲ quae non habet, quo recte referatur, vel plane delendam
puta vel in τε mutandam. — πρεσβύτερος = potior, gravior.
Vd. c. 8. §. 9. n. 138. Ceterum verba: εἰ γὰρ — τοῦ ἡθους mi-
nime causam et rationem sequentis praecepti continent: πρε-
σβύτερος (δὲ) τοῦ ἡθους etc. sed eodem modo transiui in prior
membro ponitur (v. c. Cic. de orat. I. 1, c. 15. c. 51. in. et al.)

28 ὕλην εἰς χρηστικὴν. De voc. ὕλη (dicendi materies) vd. c. 1.
§. 8. n. 58. et de χρηστικῇ c. 9. §. 15. n. 241.

εἰς χορηγίαν παρέχει· ἡ τῶν ἡθῶν ²⁹ θεωρία, ἀριθμῶν καταληφθεῖσα, διαίρεσιν ἡθῶν παραδίδωσι· συνέλωμεν οὖν (καὶ) τὰ ἡθῆ ἀριθμῶ καταδησόμεθα, ³⁰ ὥστε μὲν ἡμεῖς δύνασθαι διαφύγειν. τὰ τοίνυν ἴδια ³¹ καὶ ῥητορικὰ ἡθῆ τέτοις διαίρεται, κατὰ ἔθνη, γένη, ἡλικίας, προαιρέσεις, τύχας, ἐπιηδυνάσαι· ἐπεὶ ἔτοι τόποι· τὸ γὰρ ἔθνος διπλὸν, ἓκ τε τῆ κοινῆ πάντος καὶ τῆ ἰδίᾳ.

δ. Τί ποτέ ἐσιν, ὃ λέγω, διηγήσομαι. Ζητήτεον ἐστὶ, πότερον Ἑλλήν ὃ λέγων, ἢ βάρβαρος καθόλα. πολλὴ γὰρ διαίρεσις ἐστὶ καὶ διαίρεσις Ἑλληνικῆ ἥθης καὶ βαρβαρικῆ. ἐνρῆσις γὰρ ἀγροικότερα τὰ βαρβαρικὰ ³² ἥθῃ καὶ τραχύτερα πῶς, καὶ ἔχοντά τινα αὐθάδειαν, ³³ ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων ³⁴ τὸν Αἰγύπτιον λέγοντα εἰσάγει· “ὦ Σόλων, Σόλων, Ἕλληνες αἰεὶ παῖδες ἐσέ· μάθημα δ’ ἐδὲν ἔχετε χερσὶν πολιεύειν· ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἡ τροπὴ ³⁵ τῶν ὀνομάτων δηλοῖ τὸ ἴδιον τῶν βαρβάρων. ὥσπερ αἰελεῖ ³⁶ καὶ Ἡρόδοτος περὶ ἡμῶν διαλεγόμενον τὸν Κανθαύλην πρὸς τὸν Γύ-

²⁹ ἡ τῶν ἡθῶν — παραδίδωσι. Quum θεωρία τῶν ἡθῶν ad ἡθῆ recte adhibenda et inter se distinguenda pertineat, facit, ut ipsa dicendi materies, ὡς, apte digeratur.

³⁰ καταδησόμεθα. Vitiose vulgo καταδησόμεθα. Quod in cod. Colb. notante Hudsono ex alicuius emendatione legitur καταδησόμεθα (declarabimus morum rationes, ita ut numero comprehendamus neque linguae satis convenire videtur, neque sequenti διαφύγειν ita commode respondet, ut vulgariis l. — Vulgarem autem verborum dispositionem minus commodam ita immutari velim: συνέλωμεν οὖν τὰ ἡθῆ, καὶ ἀριθμῶν καταδῶσ.

³¹ τὰ τοίνυν ἴδια etc. Similem dividendi rationem sequitur Quintilianus instst. orr. l. 5. c. 10. ubi docet, quomodo argumenta a personis duci possint ac debeant.

§. 4.

³² τὰ βαρβαρικὰ ἡθῆ etc. In vulgari ἡθῇ recte haeserat Sylburgius vel ἡθῇ vel ἡθῶν scribendum existimans. Recepi ἡθῇ e cod. Colb. antecedentibus: πολλὴ γὰρ διαίρεσις etc. optime conveniens.

³³ τινα αὐθαδεῖαν. αὐθαδεῖα dic. arrogantia hominis sibi placentis, alios contemnentis. Vd. Theophrasti charact. c. 15. Casarb. ad h. l.

³⁴ ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων etc. Locus Platonis a nostro non accurate laudatus est. in Timaeo, Vol. IX. edit. Bipont. p. 290. 91. Quum Solon in civitatem Aegypti Saiticam profectus, ut de rebus olim in Aegypto gestis accuratius edoceretur, incolae et sacerdotes in colloquium de illis rebus deduxisset, unus e sacerdotibus Aegyptiis haec ad eum dixisse narratur: “ὦ Σόλων, Σόλων, Ἕλληνες αἰεὶ παῖδες ἐσέ, γέμων δὲ Ἕλλησιν οὐκ ἐσιν. Sequuntur haec: Ἀκούσας οὖν πᾶσι τοῦτο λέγων: Φάναι. Ναιὲς (ἐπὶ τῷ) τὰς ψυχὰς πάντες, οὐδεμίαν γὰρ ἐν αὐταῖς ἔχετε, διὰ ἀρχαίαν ἀνοχὴν, παλαιὰν δόξαν, οὐδὲ μάθημα χρεὶν πολιὸν οὐδὲν.

morum rationes. Comprehendamus igitur illas et numero quasi vinciamus, ne quae forte nos effugiat. Distinguendae autem morum rationes singulis propriae et rhetoricae secundum nationis, familiae aetatis, consiliorum, fortunae, vitae institutorum discrimina. Unde septem oriuntur loci; cum ratio duplex spectari debeat, et communis, et singulis propria.

§. 4. Quo pertineant haec praecepta, clarius eloquar. Primum universe quaeri oportet, num is, qui verba faciat, Graecus sit an Barbarus. Haud parum quippe discriminis Graecorum inter et Barbarorum mores intercedit. Videbis enim Barbarorum mores esse agrestiores, asperiores, necia fastu quodam alienos, qualem Plato Aegyptium ita loquentem inducit: „O Solon, Solon, vos Graeci semper estis pueri; nullam tenetis doctrinam antiquitate canam.“ Ubi ipsa verborum conversio indolem Barbaris propriam significat. Eodem plane modo Herodotus Candaulēm haec ad Gygem dicentem inducit: „aures enim hominibus magis sunt incredulae, quam oculi.“ Ille enim non de ipso auditu et visu haec pronunciavit, sed ad corporis mem-

„O Solon, Solon, Graeci semper pueri estis: senex Graecorum, est nullus. Causam autem, cur hoc diceret, aciscitanti Soloni senem illum respondisse aiebat ipse: iuvenes estis, animis omnes. Nullam enim ex antiqua auditione veterem sapientiam animis habetis, neque disciplinam vetustate canam ullam.“

35 καὶ ἡ τρέπη etc. ἡ τρέπη i. q. alibi τρέψας, conversio verborum, ab iis, quae proprie significant, ad alia, translatorum. Vd. Ernesti in lex. laud. sub. h. v. Locutionem metaphoricam: μαθήματα χροῶν παλίων (doctrina antiquitate cana, i. q. iam pridem perspecta et cognita) rhetor noster (subtilius, opinor, quam verius) duriores existimat, Barbaro magis, quam Graeco homini accommodatam. Dixerim potius, ipsam sententiam egregie convenire loquenti. Novimus, quantum sacerdotes Aegyptii eruditioni suae, inprimis rerum olim in Aegypto gestarum narrationibus, περὶ αἰώνων, earumque antiquitati tribuerint.

36 ὡς περ ἀμύλη καὶ Ἡρόδοτος etc. Exstat Herodoti locus l. i. non longe ab in p. 5. edit. Wesseling. Candaulēs, Sardinum Tyrannus, Gygi, uni e Satellitibus ipsi prae ceteris dilecto uxoris suae formositate his verbis praedicasse dicitur: εὐνοίην σου γὰρ σε δοῦναι τίθεται μοι λέγουσι περὶ τοῦ εἶδός τῆς γυναικός (ὡς γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισιν εἶντα ἀπιστότερα εὐφραλμάτων), ποῖες ὅπως ἐκείνην ζήσεις γυμνήν. „Gyges, non enim puto te mihi fidem habiturum laudanti uxoris formositate, item (siquidem hominibus magis incredulae sunt aures quam oculi), fac illam nudam conspicias.“

5. 10.

παρέχει

δικὰ τὴν συμβαίνειν ταῦτα καὶ ἐπαινέσθαι καὶ ψεῦσθαι. ἔ-
 μένον ἄλλοτε. Ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὑπὸ τῶν αὐτῶν
 ποτὲ μὲν ἐπαινέσθαι, ποτὲ δὲ ψεῦσθαι. ὥσπερ γὰρ οἱ ἀπει-
 ροὶ τῷ ἀριθμῷ ἐδάκτοτε τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγουσι, ἔτε
 πρὸς ἀλλήλους, ἔτε πρὸς ἄλλους. ἀλλ' ἡ ἀπειρία, ἢ παρέχει
 τεκμήριον, τὴν ἀσυμφωνίαν. ἔτσι· ῥαβδαὶ καὶ περὶ λόγου
 ἔχομεν οἱ πλείοσι. ἐδέκτοτε γὰρ τὰ αὐτὰ ἡμῖν δοκαί, ἀλλὰ
 ποτὲ μὲν ἐπαινέμεν ταῦτα, αἰ ποτὲ ἐψεύγομεν, καὶ ὡς ἐψέ-
 ξαμεν,³ ἐπαινέμεν. ψυχαγωγούμεθα + γὰρ τῇ δόξῃ τῶν
 ἀποφαινομένων, ἢ πρὸς τὸ ἀξίωμα τῶν ἐκείνων. (ἀποβλέ-
 ποντες) ἐν οἷσιν κρῖσι χρώμεθα. δοκαί δὲ ὥσπερ μαρτυροῦναι
 καὶ ἐκτεκμηρίων καὶ δοκίμιον αἰριτμένον, πρὸς ὃ τις ἀποβλέ-
 πων δυνήσεται τὴν κρίσιν ποιεῖσθαι, ἢ ἀπὸ τοῦ, ἢ ἐκ ἐκείνου.
 ὡς ἂν ἐμοὶ δοκαί, ⁸ φράσω πρὸς ὑμᾶς. (τέτταρα εἶναι φησι,
 ῥίθ' ὧν τὴν δοκίμιαν καὶ τὴν κρίσιν χρᾶναι ποιεῖσθαι τῶν
 λόγων ἀξιώ. ἔξω δὲ τὰ τέσσαρα ταῦτα, ἡ δὸς, γνῶμη, τέχνη,
 λέξις. σκεπτέον ἂν αἰεὶ ἡμῖν παρὶ αὐτῇ ἢ ἀνέγνωμεν, ἢ ἡμετα-

Cap. XI.

- 1 συμβαίνει ταῦτα. Ita cum Sylburgio scribendum putavi pro
 vulg. ταῦτα, quod scriptoris consilio minus convenit. Con-
 firmatur emendatio iis quae mox seq^r ἀλλὰ καὶ ταῦτα etc.
- 2 ἡ ἀπειρία περιέχει τεκμήριον, τὴν ἀσυμφ. Proprie: ignorantia
 illorum hominum continet ipsa argumentum certissimum
 (scil. unde pateat, ignaros esse disciplinæ, quae ad rhy-
 thmos pertineat), inconstantiam s. discrepantiam eorum, quae
 iidem diversis temporibus de eadem se pronunciant, ἀσυμφω-
 νίαν, vd. supra c. 8. §. 13.) quippe cuius causa est inperitia.
- 3 καὶ αἰψέξαμεν, ἐπαινέμεν. Ne partim antea dicta inapte re-
 petantur, partim sententia antecedentibus opposita desideretur,
 sic scribendum puto: καὶ ὃ ἐπαινέσαμεν, ψεύγομεν.
- 4 ψυχαγωγούμεθα. Res ipsa docet, in explicando voc ψυχ. ay.
 h. l. praecipue allicienti (ad aliquem perducendi) nozione
 esse tenendam. Uberius de propria eius vid. ad c. 1. §. 1.
 n. 4.
- 5 τῇ δόξῃ τῶν ἀποφαινομένων. Vocabulum ἀποφαινομένων, s. sententiam
 proferre, s. ostendere sententiam quo sensu apud Xenoph.
 mem. rabb. l. 4. c. 4. §. c. et al. leg.) h. l. adiuctam habere
 puto notitiam eius, qui sententiam velut certissimam
 ei extra omnem dubitationem positam pronunciet, quod seipsa
 interdum substant. ἀποφασίς certa asseveratio i. q. Macht-
 spruch) adhibetur, et form. ἀποφασιστής, s. δι' ἀποφασίων λέ-
 γων, v. c. Hermog. περὶ ιδεῶν l. 2. p. 372. ed. Sturm. Novi-
 mus homines inperitiores eo, quod alii in quorum auctori-
 tate tuto sibi acquiescere videntur certo quid adhrment, fa-
 cillime adduci (ψυχαγωγέσθαι ad sententiam prolātam appro-
 bandam. Voc. δόξῃ eu sequens αξίωμα num h. l. senten-
 tiam (opinionem) an auctoritatem, dignitatem, famam τῶν

fuerit, scientia destituti temere et laudare et reprehendere, quaecunque nobis obvenerint. Unde fit, ut haud raro eadem et laudentur et vituperentur, nec solum alio tempore ab aliis, sed ab iisdem adeo hominibus eadem nunc laudentur, nunc reprehendantur. Quomodo enim numerorum inperiti neque ipsi inter se neque cum aliis (peritioribus) disputantes de iisdem numeris eadem proferunt, sed ipsa inconstantia non possunt non certo comprobare inperitiam; ita profecto idem plurimis accidit, in orationibus diiudicandis. Nunquam enim hac in re eadem nobis videntur; sed modo laudamus, quae alio tempore reprehendimus, modo, quae antea laudavimus, reprehendimus. Ducimur quippe auctoritate hominum, qui placita sua certa proferunt asseveratione, aut in illorum decretis acquiescimus, minime usi proprio iudicio. Oportet autem quasi regulam constitui, et amussim quandam normamque explorationis, quam ante oculos habeamus, ut vel hanc vel illam in partem sententiam ferre possimus. Qua de re quid mihi videatur, vobis exponam. Quatuor potissimum esse arbitror, ad quae dirigi debeat orationum exploratio et iudicatio. Mores dico,

sen-

αποφαινομένων significant, primo obtuitu omnino dubium possit videri. Etenim, ut de usu Substant. δοξα satis noto taceam, voc. αξιωμα pariter de dignitate et auctoritate hominis cuiusdam dici poterat, (ut supra αξιωσις c. 8. §. 2.) quam de enuntiato (vd. Ciceronis quaest. Acad. 2, 29. ci. Tuscull. 1, 7.) Putavi tamen, partim verbo ψυχᾶγωγουμι. a optimo convenire eam τὸν δοξα significationem, qua de auctoritate et dignitate dicatur, (vd. quae antea de vb. αποφαινομ. notatae sunt), partim αξιωμα propterea rectius verti: enuntiatum, s. decretum, quod τῇ οἰκείᾳ κρίσει opponatur.

6 ἢ πρὸς τὸ αξιωμα — αποβλεπόντες etc. Non male cod. Colb. τὸ αξιωμα τὸ ἐκείνων quod Sylburgius scribendum coniecerat. — Minus arridet vulg. lectio αποβλεπόντες. Ipsa enim vocula ἢ arguit, verbis: ἢ πρὸς τὸ — χρωμένοι non ea dici, quae antecedentibus explicandis inserviant, sed aliam ab illis adversam sententiam proferri. Malim igitur αποβλεπομένη, quod τῇ ψυχᾶγωγ. respondeat, ut verbis ἢ πρὸς τὸ αξιωμα etc. ii notentur, qui non modo facilius ad probandam sententiam adducantur auctoritate eorum, qui proposuerint, sed proprio iudicio omnino non adhibito, in illorum decretis confestim prorsus acquiescant (ad ea sola quasi oculos convertant.)

7 καὶ δοκιμὸν δοκιμὸν dic. h. l. id, quo exploretur scriptio (δοκιμαζεται) num talis sit, qualis esse debeat, i. q. antea καμένων et εἰδμένων. Vd. Irraischius ad Herod. 1. 2. c. 10. §. 12. p. 312. (V. II.)

8 Φράσω πρὸς υμᾶς. Perperam in codd. Φράσω.

μαν ἢ ὅπως ἐτύχουμεν, τί αἰφελᾷ, ἢ βλάπτει εἰς ἦθος, τί εἰς γνώμην, τί εἰς τέχνην, τί εἰς λῆξιν, ἔξω τῶν ἄλλων ὄρει.

Β. Τί ποτ' ἐστίν, ὃ λέγω, μάθειν χρή. τὸ ἦθος Φημι διπλὴν εἶναι, κοινόν τε καὶ ἴδιον. πῇ διορίζω τὸ κοινὸν καὶ τὸ ἴδιον ἀπ' ἀλλήλων, Φράσω. κοινόν λέγω, τὸ φιλοσοφίας ἐχόμενον. ἔστι δὲ τῶτο τί; τὸ εἰς ἀρετὴν προτρέπον, καὶ κακίας ἀπαλλάττον. ἴδιον δὲ λέγω, τὸ ρητορικόν. ἔστι δὲ τῶτο τί; ¹⁰ τὸ κρέποντας καὶ προσήκοντας τὰς λόγους ποιεῖσθαι περὶ τῶν ὁποκειμένων πραγμάτων. τῷ λέγουσι αὐτῷ, καὶ τῷ ἀκούοντι, καὶ περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ πρὸς ἃς ὁ λόγος. ἢ τι ποτὲ ἐστίν ὁ ἀγών ¹¹ τοῖς βιβλίοις πᾶσι καὶ τοῖς παλαιοῖς. τί ἔν περὶ τῶν λέγω; τὰ βιβλία μεσὰ ἔστι δικαίων ἡθῶν, ἀδίκων, σωφρόνων, ἀκολαστων, ἀνδρείων, δειλῶν, σοφῶν, ἀμαθῶν, πρᾶων, ὀργίλων. ἔξῃς ἔν καταλιπόντας τὰ ὀνόματα, ἐκλαβόντας ἡθῆ. ¹² Φιλοσοφῆται τὰ τῷ βίβ πράγματα. καὶ τὰ μὲν ἐστὶ μιμησασθαι, τὰ δὲ Φυγεῖν. οἶον, εἰ τις λαβὼν παρὰ Οὐίρε τοῦ ἦθος τῷ Ἀλεξάνδρῃ ¹⁴ λυμνηκόμενα ξενε οἰκίαν, καὶ ἀρπαγὴν ποιησάμενος ἀλλοτρίας γυναῖκας, μισοῖ μὲν τὸ ἦθος, φυλάττει δὲ καὶ τὴν ψυχὴν. ὡς καὶ τὴν ¹⁵ πατρίδα τῶτω κτασπαφεῖσθαι, καὶ τὸν οἶκον ἀνατραπέντα, καὶ μεγίστην τιμωρίαν καὶ παρὰ ἀνθρώπων καὶ ἐκ Θεῶν ¹⁶ γενομένην. πάλιν αὖ ἐστὶ πονηρὸν ἦθος τῷ Πανδάρῃ ¹⁷ συγχέοντος τὰς ὁρμὰς. ἡ τιμωρία φαίνεται ἐπαξία

τῷ

9 ἢ ὅπως ἐτύχουμεν. Notanda peritologia negligens, quae his vbb. inest.

§. 2.

Ad omnem hanc seq. disputationem de ἡθῆ institutam cfr. quae c. 10. §. 1. n. 2, disputata sunt.

10 ἐστὶ δὲ τῶτο τί; Abest τι a cod. Cant. cuius libri auctoritatem si sequi velis, interrogationis signo sublato, verba una orationis serie ita legas necesse est: ἐστὶ δὲ τῶτο τὸ κρέποντας etc. Potest sane vulg. lectio e superioribus ἐστὶ δὲ τῶτο τί; τὸ εἰς etc. orta videri, quamquam non inepte respondere liceat, frequentes repetitiones ab indole rhetoris nostri minime abhorreret.

11 α ἀγὼν τοῖς βιβλίοις etc. Ante τοῖς βιβλίοις excidisse videntur voculae ὃ ἐν.

12 Φιλοσοφῆσαι. Vd c. 8. §. 10. n. 160.

13 ἐστὶ μιμησασθαι. Désideratur ἐστὶ in codd. Colb. et Cant potestque ob antec. ἔξῃς facile abesse.

14 τοῦ Ἀλεξάνδρου. Intelligi Paridem Troianum vix est quod moneam.

15 ὡς καὶ τὴν πατρίδα τῶτω etc. Praepositionem ὡς haud raro Accusativis Substantivorum et Participiorum absolutis iunctam vim causalem obtinere, exemplis iam probavit Vigerus l. 1. Vol. II. p. 560 ed. H. Ratio adiicitur, cur is, qui Pari-

sententias, artificium (argumentationis), elocutionem. Quaerendum igitur de omnibus, quae légerimus, audierimusve, vel in quae ullo alio modo inciderimus; quid illa morum, quid sententiarum, quid artificii, quid elocutionis ratione habita vel utilitatis vel damni adferant. Aliae praeter illas regulae nullae sunt.

§. 2. Quid mihi velim haec praecipiens, accuratius cognosci oportet. Morum rationem duplicem esse statuo, alteram communem (universam), alteram singulis propriam. Utramque quomodo ab altera distinguendam putem, docebo. Communem dico, quae a Philosophia pendeat. Qualisnam est illa? Ea, quae ad virtutem incitat, et a vitiis avocat. Singulis propriam dico eam, quae ad rhetoricen pertineat. Qualis est illa? In eo versatur, quod de rebus propositis ea proferamus, quae bene convenient partim dicenti ipsi, partim audienti, partim iis hominibus, de quibus sermo est, et ad quos verba faciamus; qua quidem ratione in omnibus (antiquorum etiam scriptorum) dictionibus contendere solet. Quid est, quod pluribus de hoc genere dicam? Abundant libri moribus hominum et iustorum et iniustorum, et temperantium, et intemperantium, et fortium et timidorum, et doctorum, et indoctorum, et mitium, et iracundorum. Licet igitur, nominibus relictis, mores ipsos (morum effigiem) inde quasi de prominentibus de rebus, quae ad vitam agendam pertineant, philosophari, ita ut mores aliorum imitemur, aliorum fugiamus; verbi causa, si quis Alexandri (qui hospitis domum violavit, et alienam uxorem rapuit) morum imagine ex Homero petita, mores illos odio dignos esse intelligat, animumque ipsius custodiendum, cum patria illius (Alexandri) eversa fuerit, domusque perdita, et homines pariter quam Dii gravem

dis ηδός contemplatus fuerit, cavendum sibi existimare debeat, ne in talia incidat vitia. — Pro vulg. τουτω (Dativo commodi, qui omnino loquendi usu defendi potest, et seqq. και μεγαλην τιμωριαν — γενομενην bene convenit) cod. Cant. exh. τουτου.

16 και εκ εσων. Non offenderet omissa vulgo praepositio εκ ante εσων (recte addita in cod. reg. I) si και ante παρα ανδρ. abesset.

17 του πανδαρου συγγεντος. Quanquam inter Graecos Troianosque, foedere sancito, et iurciurando ab utraque parte in-

τῷ ἀμαρτήμακος. Νέτορος περὶ τῷ Φροσύνη Φαίμαται τῷ
εἰς ἀρετὴν συντελεῖ. λέγει περὶ ὁ Ζεὺς περὶ τῷ Ἑκτορος,
εὐσέβειαν αὐτῷ μαρτυρῶν.

19 Οὐ γάρ μοι ποτε βωμὸς ἀδούετο δαιτὸς εἴσης,
Λαίβης τε πύσης τε. τὸ γὰρ λάχουεν γέρας ἡμεῖς.
καὶ ἄν.²⁰ καταλήπων τὰ ὀνόματα, ἐξέτασης τῶν ἡδῶν τὰς δι-
κρίσεις, ὥσπερ ἐν Θεάτρῳ, (τῷ βίῳ διὰ τῶν βιβλίων πορεύσει.
τῷ καὶ Πλάτων εἶπεν, ὅτι ἡ ποιητικὴ, μυρία τῶν παλαιῶν
ἔργα κοσμεῖται, τὰς ἐπιγινόμενας παιδεύει.²¹ παιδεία ἄρα ἐστὶν
ἡ ἐνταυθὶς τῶν ἡδῶν. τῷ καὶ Θεκυδίδης²³ ἔοικε λέγειν,
περὶ ἱστορίας λέγων, ὅτι καὶ ἱστορία φιλοσοφία ἐστὶν ἐκ παρ-
δειγμάτων.²⁴ „ὅσοι δὲ βελήσονται τῶν τε γινόμενων τὸ
σαφές σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὖτις κατὰ τὸ ἀν-
θρώ-

terposito, de eo conventum fuerat, ut singulari certamine
Menelaum inter et Paridem instituendo omnis controversia
dirimeretur; tamen, cum Venus Paridem a Menelao fere op-
pressum subito abstulisset, Iove et Iunone bellum redinte-
grari volentibus, Pandarus Lycius Lycaonis filius a Minerva
persuassus telo vulneravit Menelaum, iusiurandum violans.
Vd. Il. l. 4. v. 73. seqq. συγχέειν ἄρκους, confundere s. pertur-
bare — violare, laedere iura et officia iureiurando sancita.
Ita συγχέειν τὰ νομικά ap. Herodotum l. 7. p. 564; edit. Vessel.
28 ἡ τιμωρία Φανίσται. Haud dubie eo respicitur quod Panda-
rus a Diomede interfectus dicatur, Il. l. 5. v. 236. sqq.

19 ου γαρ μοι etc δαις εἴση i. q. ἀγαθή, εὐδαιμονίας sacrae lau-
dae, dapes in Jovis honorem institutae. Vd. Heynii observn.
ad Il. l. 1 v. 468. Leguntur verba Il. l. 4 v. 48. 49 ubi Pri-
ami omnisque eius gentis pietas a Iove laudatur.

20 καὶ ἄν καταλήπων — πορεύσει. Pro vulg. ἐξέτασης male in
codd. ἐξέτασεις leg. cum ἄν pro εἰν s. ἡν dictum coniunctivo
modo iungi soleat. — Obscurior autem verborum seqq. vul-
garis lectio et dispositio: ὥσπερ ἐν Θεάτρῳ, τῷ βίῳ δια etc.
Malim, delere commate post Θεάτρῳ ita legere: ὥσπερ ἐν Θε-
άτρῳ τῷ βίῳ δια etc. ut sententia prodeat versione nostra ex-
pressa. Nescio quid sibi voluerit latinus interpres: „et no-
mina omittens indolis differentias quaeras, ut in speculan-
do ad vitae mores per libros pervenias.“ Denique pro
vulg. πορεύσει Indicativum modum exhibui, cum Coniunctivi
h. l. nulla esset idonea ratio.

21 τούτῳ καὶ Πλάτων εἶπεν etc. Platonis Iovem respici putant
interpretes, ubi de poetica agitur.

22 παιδεία — ἡδῶν. Obscurius vertit. lat. interpres: „igitur
„doctrina est morum collectio.“ ἡ ἐνταυθὶς h. l. haud dubie li-
brorum lectionem significat, (vd. de ἐντυγχάνειν not. ad c. 9.
§. 8. n. 121.) Genitivum autem τῶν ἡδῶν Substantivo παιδεία
propius coniungat. Vereor enim, ne paulo contortius ἐνταυ-
θὶς τῶν ἡδῶν pro lectione librorum, in quibus τὰ ἡδῶν sint ex-
pressa, accipiat.

23 τούτῳ καὶ Θεκυδίδης — παραδειγματῶν, Henricus Stephanus

vem de eo poenam sumserint. Deprehendimus porro improbos Pandari mores iusiurandum violantis, eidemque irrogatam poenam peccato dignam. Alibi Nestoris sapientiae exstant exempla, quae ad virtutis studium prosunt. Hectoris item pietatem Jupiter his verbis commendat:

„Nunquam enim mihi ara carebat epulis lautis,
libatione et nidore; talem enim honorem nos
„sortiti sumus.“

Quodsi, missis nominibus, morum discrimina investigaveris, libros ita persequeris; quasi in theatro quodam vitae veriseris. Hoc sibi voluit Plato, quum diceret, poëticen res a maioribus gestas innumerabiles exornando posteros edocere. Lectio igitur morum est disciplina. Idem Thucydides monuisse videtur, cum historiam quoque diceret Philosophiam esse, quae in exemplis versetur: „quicumque autem et eorum, quae
„evenerint, et eorum, quae (uti sunt res humanae)
„vel

in notis ad Thucydidis locum mox laud. verba haec modo disponi iubet: *τοῦτο καὶ Θουκυδίδης εἰκὸς λέγειν περὶ ἱστορίας, ὅτι καὶ ἱστορία φιλοσοφία ἐστὶν ἐκ παραδειγμάτων λέγων.* Poterit tamen vulgaris lectio commodè teneri, si modo *τοῦτο* ad illud univèrse monitum: *παίδεια ἀπὸ — τῶν ἡσίων* referatur, latens in iis, quae Thucydides de historia dixerit, et post *λέγων* non (ut vulgo) semicolo; sed commate interpungatur. Similiter supra: *τοῦτο καὶ Ἰλλάτων εἶπεν, ὅτι* etc. ubi post *εἶπεν* subint. *λέγων.*

24. *ὅσοι δὲ βουλήσονται — ως (ἱστορία) τοῦ βίου.* Locum Thucydidis, cum per se paulo obscurior, tum apud rhetoricum nostrum non satis accurate expressus, exstat l. I. c. 22. ex. p. 18. edit. Duckeri, ubi ita se habet: *ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὖτις, κατὰ τὸ ἀνθρώπαιον, τοιούτων (όντων) καὶ παραπλησιῶν ἐσσεῖσθαι; ὥφελιμα κρίνειν αὐτὰ, ἀρκούντως ἔξει.* Recte enim codd. quorundam lectionem *ἀνθρώπαιον*, quae apud nostrum quoque rhetoricum constanter exhibetur, propter loquendi usum Thucydideum alteri *ἀνθρώπαιον* praeferrere iussit Vassius ad h. l. Quod vero post *τοιούτων* margini edit. Stephan. poster. adscriptum est et a Vassio receptum *όντων* apud nostrum recte deest, cum non habeat, quo commodè referatur omnemque orationis structuram turbet. Vd. Henricus Stephanus ad h. l. Sententia loci, ad quam recte intelligendam H. Stephanus in adnotatt. ad scholia graeca Thucyd. p. 577. ed. Duckeri tutiorem viam munivit, quam ab aliis factam vidi, haec est: quicumque autem voluerint et eorum, quae eveniunt, et eorum, quae (uti sunt res humanae) vel talia omnino vel similia sint eventura, notitiam veram sibi parare (scilicet diiudicando futura e praeteritis), iis profecto sufficiet audi-

ἰσχύειν, τοιαύτων καὶ παραπλησίων ἔσθθαι, ὠφέλιμα²⁴ χρῆσθαι (ἔν) ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις, καὶ τοῖς παραδείγμασι τῶν ἡρώων, ὡς (ἱστορία τῆ βίβ. ταῦτα μὲν περὶ τῆ ποιῆς ἡθες, ²⁵ κακίας Φυγῇ, καὶ ἀρετῆς κτῆσις.

γ. Περί δὲ τῆ ἰδίας ²⁶ ἡθες, ὁ ῥητορικὸν καλῶμεν, καὶ τρόπον τινὰ ἕτος ὁ λόγος περὶ διακρίσεως ἐστὶ· περὶ ἧς μηδεὶς γέγραφε, μηδ' εἰρηκέ ποτε. εἰ γὰρ ἀγῶνες εἰσι τῶ ῥητορι δύο. ὁ τῆ πράγματος, καὶ ὁ τῆ ἡθες, πρσβύτερος ²⁷ (δὲ) τῆ ἡθες καὶ κυριώτερος, καὶ ὡς εἰπεῖν τῶ ῥητορι μόνος ὁ τῆ ἡθες ἀγὼν ἐστὶ. τὸ γὰρ πρᾶγμα οἰκίαν ὕλην ²⁸ εἰς

care, illa (scripta mea) esse utilia. Verba sic strue: εἴ σοι δὲ βουλευσονται τῶν τε — σκοπεῖν, καὶ (scil. τὸ σαφές) τῶν μελλόντων — εἴσθθαι, ἐκείνοις ἀρκούντως ἔξει (ἀρμεσθῇ) ὠφέλιμα κρινεῖν αὐτά. Utilitatem scriptorum suorum a fabulis alienorum opponit aliorum, quibus permulta insunt fabulosa, suavitati, de qua antea dixerat.

De loco rhetoris nostri idem Stephanus in notis haec disseruit: „minime dubium est, quin inter ὠφέλιμα et χρῆσθαι „omissa sint verba, quae hunc Thucydidis sermonem clauderent, et principium alius sermonis Dionysii essent: id „est, eorum, quae de historiae laude adiciebat illi, quae dixerat, et quae Thucydidis testimonio confirmabat. Arbitror autem et inter articulum τοῖς ac notam παραδείγμασι „voces aliquot, aut aliquam saltem vocem desiderari, vide „licet vel ποιήμασι, vel ποιητῶν βιβλίαις: quum paulo ante „laudem illam poeticam etiam e Platonis sententia, tribuisset. „Credibile est igitur, locum hunc ista vel simili adiectione „posse integrum reddi; ut cum ea ita legatur, ὠφέλιμα κρινεῖν αὐτὰ ἀρκούντως ἔξει. χρῆσθαι οὖν διὰ ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις „καὶ τοῖς ποιήμασιν, ὡς παραδείγμασι τῶν ἡρώων, (nam vulg. „ἡρώων retineri, posse non videtur) ὡς ἱστορία τοῦ βίου nisi forte „φιλοσοφία potius ex huius sermonis principio huc advocandum aliquis existimat. Verum et de hoc monebo, participium „λέγων in illo principio male post ἱστορίας positum videri, et post „παραδείγματων esse ponendum. tunc autem post λέγων interpungendum non fuerit.“ Cui quanquam in ea lubenter adsentior, quod vulg. ἡρώων in ἡρώων mutetur, semicolon post ἡρώων positum tollatur, tum post χρῆσθαι inseratur οὖν (nam voc. διὰ s. χρῆ mente subintelligere licebit, ut o 4. § 2. multisque all. II.) et pro ἱστορία scribatur φιλοσοφία, nisi cum Sylburgio malis παιδείας, (nulla enim apparet idonea ratio defendendae vulgaris lect. et sententiae parum commodae, quae inde prodcat: „utendum igitur „historiis antiquis — tanquam historia vitae“); tamen in reliquis vulgarem lect. tueri malim, consueque ita constituere: „utendum igitur historiis antiquis, et (s. scilicet) morum „exemplis (quae illis insunt) tanquam vitae disciplina, quae „doceat, quomodo vita debeat recte institui.“ Poterat thetor loco Thucydidis allato haec universe monita subiungere, ita ut ad poetarum lectionem supra commemoratam non simul respiceret. Quodsi ita verba interpreteris, nec Sylbur-

„vel talia quoniam vel similia sint eventura, notitiam
veram sibi parare voluerint, iis profecto sufficiet indi-
care, illa (scripta mea) esse utilia.“ Utendum igitur
historiis antiquis, morumque exemplis, tanquam vitae
disciplina. Haec de communi illa morum ratione,
quae ad improbitatem evitandam, virtutem expetendam
pertineat, disputata sufficiant.

§. 3. Alteram vero singulis propriam quod attinet,
(quam rhetoricam appellamus), haec etiam disputatio-
nis nostrae pars quodammodo in divisionem incidet
(s. de discrimine quodam ager); qua de re neque di-
cendo neque scribendo quisquam exposuit. Etenim,
quum oratori duplex sit certamen propositum, alte-
rum, quod ad argumentum ipsum, alterum, quod ad
mores pertineat, gravior omnino est et potior (s. magis
propria oratori) et, ut ita dicere liceat, sola ad ora-
torem pertinet illa contentio, quae moribus perficitur.
Nam argumentum quidem dicenti propriam suppeditat
materiam, qua adornari possit oratio; morum vero con-
templatio numero comprehensa distinguere nos docet
mo-

giana emendatio: χρησιὸν γοῦν ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις ὡς παρα-
δείγμασι τῶν ἡθῶν, καὶ παιδείᾳ τοῦ βίου necessario admittenda vide-
bitur. Ceterum pro βίου in edit. Steph. vitiose scriptum βία.

25 ταῦτα μὲν — κτῆσις. Brevior est et negligentior oratio,
cuius sententia huc redit: haec dicta sufficiant de ἡσὶ κενῶν,
quod eo pertinet, ut vitia nos fugere, virtutem amplecti ius
beat. Vd. supra: τοῖς ἀρετῇ προτρέπον, καὶ κακίας ἀπαλλάττον.

• §. 3.

26 περὶ δὲ τοῦ ἰδίου ἡθους — εἰς. Sensus: quod autem τὰ ἡθὺς
ἰδίον (ρητορικόν) attinet, (vd. c. 10. §. 8.) in hac etiam disputa-
tionis nostrae parte de διαίρεσι quodam (divisione s. discrimi-
mine) τῶν ἡθῶν agitur. Innuit septem locos, unde peti de-
beant τὰ ἡθὴ ἰδία. — Voc. καὶ haud dubie eo respicit, quod
in priori etiam §. ubi de ἡσὶ νομῶ disputaretur, de ἡσὶ δι-
stinguendis et ex Ethices praecepto diiudicandis sermo fuerit;
καὶ ἀν' ἀπαλλάττων — πορευομένη.

27 πρεσβύτερος (δὲ) τοῦ ἡθους etc. Bene vidit Sylburg, vulgo
ante τοῦ ἡθους male desiderari articulum δ. Con tra particulam
δὲ quae non habet, quo recte referatur, vel plane delendam
pute vel in τε mutandam. — πρεσβύτερος = potior, gravior.
Vd. c. 8. §. 9. n. 138. Ceterum verba: εἰ γὰρ — τοῦ ἡθους mi-
nime causam et rationem sequentis praecepti continent: πρε-
σβύτερος (δὲ) τοῦ ἡθους etc. sed eodem modo transiui inser-
viunt, quo interdum apud Latinos cum s. quoniam in priori
membro ponitur (v. c. Cic. de orat. I. 1. c. 15. c. 51. in. et al.)

28 ὕλην εἰς χηρηγίαν. De voc. ὕλη (dicendi materies) vd. c. 1.
§. 8. n. 58. et de χηρηγίαν c. 9. §. 15. n. 241.

εἰς χορηγίαν παρέχει· ἡ τῶν ἡδῶν ²⁹ θωρία, ἀριθμῶ
καταληφθεῖσα, διαίρεσιν ἡδῶν παραδίδωσι· συνελωμεν οὖν
(καὶ) τὰ ἡδῆ ἀριθμῶ καταδησόμεθα, ³⁰ ὥστε μὴδὲν ἡμᾶς
θύνασθαι διαφύγειν. τὰ τοίνυν ἴδια ³¹ καὶ ῥητορικὰ ἡδῆ
τέτοις διαίρεται, κατὰ ἔθνη, γένη, ἡλικίας, προαιρέσεις,
τύχας, ἐπιτηδεύσεις· ἐπεὶ ἔτοι τόποι· τὸ γὰρ ἔθνος δι-
πλὺν, ἐκ τε τῆ κοινῆ πάντες καὶ τῆ ἰδίας.

δ. Τί ποτέ ἐσιν, ὃ λέγω, διηγήσομαι. Ζητήτεον ἐστὶ,
πότερον Ἑλλήν ὃ λέγων, ἢ βάρβαρος καθόλα. πολλὴ γὰρ
διαίρεσις ἐστὶ καὶ διαίρεσις Ἑλληνικῆ ἡδῆς καὶ βαρβαρικῆ.
ἐνρῆσις γὰρ ἀγροικότερα τὰ βαρβαρικὰ ³² ἡδῆ καὶ τραχύ-
τερα πως, καὶ ἔχοντά τινα αὐθάδειαν, ³³ ὥστε καὶ ὁ
Πλάτων ³⁴ τὸν Αἰγύπτιον λέγοντα εἰσάγει· “ὦ Σόλων,
Σόλων, Ἕλληνες αἰεὶ παῖδες ἐσέ· μάθημα δ’ ἐδὲν ἔχετε
χρῆναι πολιεύειν· ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἡ τροπὴ ³⁵ τῶν ὀνομά-
ται ἡλοῖ· τὸ ἴδιον τῶν βαρβάρων. ὥστε αἰελεῖ ³⁶ καὶ
Ἡρόδοτος πεποιθεὶς διαλεγόμενον τὸν Κανθαλίην πρὸς τὸν
Γύ-

²⁹ ἡ τῶν ἡδῶν — παραδίδωσι. Quum θωρία τῶν ἡδῶν ad ἡδῆ
recte adhibenda et inter se distinguenda pertineat, facit, ut
ipsa dicendi materies, ὡς, apte digeratur.

³⁰ καταδησόμεθα. Vitiose vulgo καταδησόμεθα. Quod in cod.
Colb. notante Hudsono ex alicuius emendatione legitur κατα-
δηλωσόμεθα (declarabimus morum rationes, ita ut numero
comprehendamus neque linguae satis convenire videtur,
neque sequenti διαφύγειν ita commode respondet, ut vulgariis
l. — Vulgarem autem verborum dispositionem minus com-
modam ita immutari velim: συνελωμεν οὖν τα ἡδῆ, καὶ ἀριθμῶ
καταδῶ.

³¹ τα τοίνυν ἴδια etc. Similem dividendi rationem sequitur
Quintilianus instst. orr. l. 5. c. 10. ubi docet, quomodo argu-
menta a personis duci possint ac debeant.

§. 4.

³² τα βαρβαρικὰ ἡδῆ etc. In vulgari ἡδῆ recte haeserat Sylburgius
vel ἡδῆ vel ἡδῆ scribendum existimans. Recepi ἡδῆ o cod. Colb.
antecedentibus: πολλὴ γὰρ διαίρεσις etc. optime conveniens.

³³ τινα αὐθαδεῖαν. αὐθαδεῖα dic. arrogantia hominis sibi placen-
tis, alios contemnentis. Vd. Theophrasti charact. c. 15. Ca-
sarb. ad h. l.

³⁴ ὥστε καὶ ὁ Πλάτων etc. Locus Platonis a nostro non accu-
rate laudatus 102. in Timaeo, Vol. IX. edit. Bipont. p. 290
91. Quum Solon in civitatem Aegypti Saiticam profectus, ut
de rebus olim in Aegypto gestis accuratius edoceret, inco-
las et sacerdotes in colloquium de illis rebus deduxisset, unus
e sacerdotibus Aegyptiis haec ad eum dixisse narratur: “ὦ
Σόλων, Σόλων, Ἕλληνες αἰεὶ παῖδες ἐσέ, γέρον δὲ Ἕλλην οὐκ ἐσιν.
Sequitur haec: “Ακούσας οὖν πῶς τι τοῦτο λέγεις; Φάναι. Ναι ἐστὶ
(εἰπεῖν) τὰς ψυχὰς πάντων, οὐδεμίαν γὰρ ἐν αὐταῖς ἔχειν, δι’ ἀρ-
χαίαν ἀνοχὴν, παλαιὰν δόξαν, οὐδὲ μάθημα χρέναι· πολὺν οὐδὲν.

morum rationes. Comprehendamus igitur illas et numero quasi vinciamus, ne quae forte nos effugiat. Distinguendae autem morum rationes singulis propriae et rhetoricae secundum nationis, familiae, aetatis, consiliorum, fortunae, vitae institutorum discrimina. Unde septem oriuntur loci; cum natio duplex spectari debeat, et communis, et singulis propria.

§. 4. Quo pertineant haec praecepta, clarius eloquar. Primum universe quaeri oportet, num is, qui verba faciat, Graecus sit an Barbarus. Haud parum quippe discriminis Graecorum inter et Barbarorum mores intercedit. Videbis enim Barbarorum mores esse agrestiores, asperiores, nec a fastu quodam alienos, qualem Plato Aegyptium ita loquentem inducit: „O Solon, Solon, vos Graeci semper estis pueri; nullam tenetis doctrinam antiquitate canam.“ Ubi ipsa verborum conversio indolem Barbaris propriam significat. Eodem plane modo Herodotus Candaulem haec ad Gygem dicentem inducit: „aures enim hominibus magis sunt incredulae, quam oculi.“ Ille enim non de ipso auditu et visu haec pronuntiavit, sed ad corporis mem-

„O Solon, Solon, Graeci semper pueri estis: senex Graecorum, est nullus. Causam autem, cur hoc diceret: scite tanti Soloni senem illum respondisse aiebat ipse: iuvenes otiosi, animis omnes. Nullam enim ex antiqua auditione veterem sapientiam animis habetis, neque disciplinam vetustate canam, nullam.“

35 καὶ ἡ τρόπη etc. ἡ τρόπη i. q. alibi τρόπος, conversio verborum, ab iis, quae proprie significant, ad alia, translatorum. Vd. Ernesti in lex. laud. sub. h. v. Locutionem metaphoricam: μαθήματα χρόνῳ παλίων (doctrina antiquitate cana, i. q. iampridem perspecta et cognita) rhetor noster (subtilius, opinor, quam verius) duriores existimat, Barbaro magis, quam Graeco homini accommodatam. Dixerim potius, ipsam sententiam egregie convenire loquenti. Novimus, quantum sacerdotes Aegyptii eruditioni suae, imprimis rerum olim in Aegypto gestarum narrationibus, παλαιῶν λόγων, earumque antiquitati tribuerint.

36 ὥστερ ἀμείλει καὶ Ἡρόδοτος etc. Exstat Herodoti locus l. i. non longe ab in p. 3 edit. Wesseling. Candaules, Sardium Tyrannus, Gygi, uni e Satellitibus ipsi prae ceteris dilecto uxoris suae formositatem his verbis praedicasse dicitur: Ἰβυγγι, οὐ γὰρ σε δοκέω κείσθαι μοι λέγουσι περὶ τοῦ εἶδός τῃς γυναικός (ὥτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισιν εὖτα ἀπριότερα ὀφθαλμῶν), ποῖες ὅπως ἐκείνην φήσας γυνήν. „Gyges. non enim puto te mihi fidem habiturum laudanti uxoris formositatem (siquidem hominibus magis incredulae sunt aures quam oculi), fac illam nudam conspicias.“

Γύγην· Ὡς γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποις εὐτὶς ἀπιστότατος
ὀφθαλμῶν· ἔ γὰρ περὶ ἀκροῆς καὶ ὄψεως διελέχθη, ἀλλ'
ἐπὶ τὰ μέρη τῆς σώματος τὴν γνώμην μετένεγκεν· ὡς 37
καὶ τὸν τρόπον τῆς λέξεως βαρβαρικόν — καὶ 38 ὁ λέγων,
χρῆμα εὐρακέναι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὃ χρώμενοι μαίνον-
ται, τὴν γυμνασίαν τῶν ἀθλούντων λέγων· καὶ μανίας
πόμψ λέγων τὸν οἶνον.

ε. Καὶ ἄλως τί δαὶ ταῦτα ἐπιλέγεσθαι; μετὰ γὰρ τὰ
βιβλία τῶν τοιούτων ἐσίν. ἴδιον ἔν ἐρεῖς 39 τῇ ἔθνης Ἑλ-
ληνικόν. ἢ βάρβαρον τὸ ἦθος. ἀλλὰ θῶμεν εἶναι Ἑλληνι-
κόν, ἢ θῶμεν βάρβαρον, πάλιν 40 κατὰ διαίρεσιν τῶν
ἡθῶν — καὶ δαὶ 41 συναργεῖν ἀμφότερα, καὶ τὸν βάρβα-
ρον καὶ τὸν Ἰρᾶκα τὸν Φονικόν, καὶ τὸν βάρβαρον, καὶ τὸν
Σκυῖθην, τὸν σύντονον. 42 πάλιν Ἑλληνικόν θῶμεν τὸ ἦθος.
δ50

37 ὡς καὶ τὸν τρόπον etc. Mancam esse vulgarem loci lect. iam Sylburgius recte vidit, qui post λέξεως vel ὄντα vel δηλῶσαι addi vult. Putaverim tamen, verbum δηλῶσαι potius aliumve infinitivum reliquae orationi accommodatum excidisse, quam partic. ὄντα, cum praepos. ὡς, ubi pro ἵνα aut ὡς ponatur (quo sensu ut h. l. sumatur, orationis series suadet), plerumque infinitivo iungi soleat, ut supra c. 4. §. 3. ex. et al. Sententia integrā haud dubie haec fuit: ita ut omnem quoque elocutionis rationem Barbaro homini accommodatam exprimeret, s. servaret (scilicet, qui ab Herodoto loquens induceretur). Quanam vero causa ductus rhetor subtilis tropum allatum hominis Barbari indolem prodere putaverit, me non intelligere ingenue fateor.

38 καὶ ὁ λέγων — λέγων τὸν οἶνον. Ad prima huius ῥησιως verba: καὶ ὁ λέγων suppl. δηλοῖ τὸν τρόπον τῆς λέξεως βαρβαρικόν, s. τοῦ ἡθους βαρβ. — Notantur inculti mores et auaritia hominis Barbari, qui institutum Graecum (exercitationes gymnicas, vid. de voc. γυμνασία c. 7. §. 2. ex.) adeo nihili faciat, ut iis utentes insanire dicat. — Vocula ὡς, quae vulgo ante vbb. παρὰ τοῖς Ἕλλησιν additur, commate posito post εὐρακέναι, recte abest in cod. reg. i. Quid enim hoc sibi vult: qui dixerit, se aliquid vidisse (ut apud Graecos), quo utentes insaniant? Immo quae seqq. τὴν γυμνασίαν τῶν ἀθλούντων etc. docent, sermonem, qui notetur, definitius de solis Graecis agere. Neque interpunctio vulgaris: ὃ χρώμενοι μαίνονται, τὴν γυμνασίαν τῶν ἀθλούντων λέγων, καὶ etc. admitti debebat, quum verba: τὴν γυμνασίαν — λέγων, dictum hominis Barbari explicantia, antecedentibus non possent non arctius iungi.

§. 5.

39 ἴδιον οὖν ἐρεῖς etc. Recte iam Sylburgius vidit, perpetam vulgo in εἰς abiisse veram l. ἐρεῖς. Sententia: ponas (ponamus) igitur primum hoc, τὸ ἦθος ἴδιον s. ῥητορικόν, quod per-

membra animi sententiam transtulit, ita ut omnem quoque elocutionis rationem Barbaro homini accommodatam exprimeret. Idem valet de eo, qui dicat, se apud Graecos aliquid vidisse, quo utentes intantiant, intelligentis athletarum exercitationes gymnicas, aut vinum insaniae potum appellet.

§. 5. Sed quid opus est his percensendis? Abundant quippe libri huius rei exemplis. Dixeris igitur, propriam morum rationem, quae ad nationem pertineat, esse vel Hellenicae gentis vel Barbarae indolem. Iam vero si posuerimus, Graecum esse, aut Barbarum hominem, porro videndum de novis morum discriminibus — oportetque utrumque simul agere, et Barbarum et Thracem truculentum, itemque et Barbarum et Scytham vehementem. Ponamus porro, Graecam esse indolem. Sit Graecus, sit communis natis Graecorum. Quodsi Graecus erit Atheniensis, acutus, facetus, doctus; si Graecus ex Ionia, mollis et remissus

{s.

timeat ad εἶδος, esse vel gentis Hellenicae, vel Barbarae indolem (ἡ δὲ ἑλλ. ἢ βαρβ.).

40 κατὰ διαιρέσεις etc. suppl. ζήτησιν. Non sufficit, ait ἡ δὲ τοῦ εἶδους κοινόν (vd. §. 3 ext. notasse, quod vel Hellen. est vel Barb. verum, si intellectum fuerit, pertinere eum, cuius mores significari debeant, vel ad universum εἶδος ἑλλ. vel ad βαρβ. porro accuratius res sunt investiganda secundum discrimina τῶν ἡδυν, quae ad singulas gentes τῶ κοινῷ εἶδει comprehensas pertineant. κατὰ h. l. vñ distribut. obtinet Mira est latini int. versio: „demonstrat itaque, Graecum vel Barbarum, eadem naturae divisione esse.“

41 καὶ δὲ συνεργεῖν ἀμφοτέρω etc. Iubentur ii, qui ἡ δὲ hominis Barbari recte significaturi sint, rem ita instituere, ut duo ἡ δὲ (et κοινόν nationis Barbarae universae et ἰδίον gentis εἶδος βαρβ. comprehensas, ad quam ille pertineat, v. c. Thraciae, aut Scythiae) simul operentur, i. q. sibi invicem coniuncta consilio dicentis accomodate tractentur. Omnis vero oratio h. l. non satis integra videtur. Exciderunt forsitan plura post vbb. κατὰ διαιρέσεις τῶν ἡδυν, quibus haec fere sententia contineretur: quaerendum. s. investigandum (sc. κατὰ διαιρέσεις τ. ἡ.) num, si homo sit Barbarus, vel ad Thraces vel ad Scythas pertineat. Quam suspicionem ad maiorem probabilitatem adducunt seqq. καὶ ἡ ἑλληνικὴ θῶμην — ἑλλ. Ἀθηναίος. — De Plurali ἀμφοτέρω (sc. τὰ ἡ δὲ) vd. c. 9. §. 7. n. 99. ubi simil. κατὰ τὴν diceb.

42 Σκυθὴν τὸν σύντον. Quod vulgo legeb. σύντομον (brevem, concisum) h. l. sensu carere, recte vidit Sylburgius haec notans: „pro σύντομον legendum videtur ὡμὸν vel ἀπότομον. nam Scythas saevos ac crudeles fuisse, satis notum est; σκυθρωπὸν, tetricum, nimis laene videtur.“ Malebam tamen σύντονον (acrem

ἔσται Ἕλλην· ποικίλον 43 τὸ ἔθνος Ἑλλήνων. Ἕλλην Ἀθη-
ναῖος, 44 τορὸς, λάλος, ἀφρός. Ἕλλην Ἰων, ἄβρος, 45
ἀνεκίμενος. Ἕλλην Βοιωτὸς, κρήθης. Ἕλλην Σατταλὸς,
(διπλῶσαι 46 ποικίλος). ἐνταῦθεν καὶ ἄθραποι φιλοσοφῶν-
τες τῆτο 47 καὶ αἰσθανόμενοι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων τὰ
ἔθνη λοιδορίας ποιεῖται. ἐκ ἐχόντων τῶν ἔθνῶν τῆς λοι-
δορίας. ἄλλῃ καὶ τῶν ἐπιπολαζόντων 48 ἡθῶν τοῖς ἔθνεσι
πᾶς βλασφημία λαμβάνονται. ὥς καὶ 49 Δημοκρίτης
(ἐκ εἰσάγει ἰσχυρὸν εἶναι τὸν Ἰρῆνα τῆτον) καὶ ἡ δια-
βολὴ ἐν τῷ τῶν Ἰρῆαν καὶ πῖ δεῖ τὰ ἄλλα λέγειν; καὶ
50 γὰρ ὁ Πλάτων φησὶ παγκάλως, ὅτι κατὰ τῶν τῶ ἔθνῶν

ae vehementem) quod et Scytharum indoli satis convenit, et
ad vulgareni lect. proxime accedit.

43 κοῖνον το ἔθνος Ἑλλήνων. Ut supra §. 4. in. εἴη, ita hoc et. I.
vulgo ἔθνος legebatur, quod utrum in. ἡθῶν an in ἔθνος rec-
tius mutetur, dubius haeret Sylburgius ad h. l. Malim ἔθνος
quum formula κοῖνον ἡθῶν a rhetore nostro potius ad communem
illam inorum rationem e Philosophiae decretis aestumandam
(vd. §. 2.) de qua h. l. minime agitur, referti solet. Vd. infra:
διπλουν δε το ἔθνος — μετα το κοῖνον etc.

44 τορὸς i. q. acutus, perspicax, ut Xenoph. de republ. La-
cedd. c. 2. §. 12. ed. Zeun. et al.

45 ἀνεκίμενος et hominem negligentem, remissum, languidum,
notare potest (ut ορμη. ἀνεκίμενος i. q. inpetus remissus apud
Epictetum enchir. 48. 2.) et eum, cuius vita sit effusa ac
dissoluta (ut infra §. 6.). Utraque notio bene convenit ante-
cedenti βρος.

46 διπλῶσαι ποικίλος. Recte opinor, Sylburgius ita scribi vo-
luit; διπλούς καὶ ποικίλος. Vix enim unquam verbum διπλουν
simplicior hoc sensu dicitur, ut sit fraudulentum sese gerens;
cum saepissime adiect. διπλούς de homine doloso, ac το δι-
πλουν de ipsa fraudulentia adhibeatur. Ita apud Lucianum in
dialogos Βίων πρὸς Τ. I. ed. Reiz. p. 666. διπλούς explicatur:
ἄλλος μὲν ὁ ἐντοθεν φαινόμενος, ἄλλος δὲ ὁ ἐντοθεν εἶναι δοκεῖ.
Respondet τῶ ποικίλος.

47 τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων etc. Non video quid sibi velint
Dativi τῇ φύσει, qui vulgo leguntur. Omnis formula αἰσθα-
νομένοι τὴν φύσιν τῶν πραγμ. explicat quasi antecedens φιλοσο-
φούντες τοῦτο: homines, qui ea de re (scil. de illa morum di-
versitate) philosophantur, dum omnino rerum naturam at-
tente observant, utuntur gentibus (nominibus gentium) tam-
quam conviciis, quibus interdum singulorum hominum mo-
res improbi notentur. Rectius tamen omnia sibi invicem re-
spondebunt, si ordine inverso legantur: ἐντοθεν καὶ ἀνθρω-
ποι αἰσθάνονται τοῦτο καὶ φιλοσοφούντες τὴν φύσιν τῶν πραγ-
μάτων, ut supra §. 2. φιλοσοφῆσαι τὰ του βίου πράγματα.

48 ἐπιπολαζόντων ἡθῶν. Verbum ἐπιπολαζειν, quod proprie est
innatare, in superficie aquarum natare et fluitare, (Xenoph.
Oeconom 16. 14) tum omnino in aliquo loco versari (vd.
Aeliani vv. hist. l. 4. c. 10. et Perizon. ad h. l.) saepe de iis
d.c. quae emineant et facillime conspicua sint (ut Longino περὶ

(s. dissolutus); si Boeotus, simplex; si Thessalus, duplex erit et varius. Inde solent homines, qui hac de re philosophantur, rerumque naturam observant, gentium nominibus velut convicia uti. Quanquam enim ipsis gentium nominibus nulla insunt convicia, tamen ex iis moribus, qui gentibus quasi innatant, probra sumunt. Ita Demosthenes Thracem tanquam inconstantem inducit, et conviciū inde petit, quod ille (Charidemus) sit Thrax. Quid est, quod plura addamus? Ipse enim Plato egregie monuit, coeli plagis morum temperamenta esse accommodata, unde fiat, ut nonnulli homines ad disciplinas percipiendas sint alacriores (ut Graeci), alii ad quæstum (ut Phoenices et Aegyptii) alii ad iram (quales sint Barbarae gentes, quotquot bellis studeant.) Quod non temere disputat. Dicis enim,

νφους c. 41.) Inde alia ducitur notio qua sign. quaecunque in sermone et vita frequententur. Vd. Fischeri index Aeschin. sub h. v. Dicuntur h. l. mores diversi, quibus diversae nationes inter se differant, iis quasi innatare, ideoque facillime esse conspicui.

49 ως και Δημοσθένης — τον Θρακα. Exstat locus in Demosth. orat. adversus Aristocratem, T. I. ed. Reisk. p. 659. ταυτην φυλαξτε την πειν προς τουτον τον Θρακα, και μη βουλησεσθαι διναι, τινα αν ει πασης αρχαις της Θρακης, προς υμας σχοιη γωαμην, Hanc fidem Thraci illi servetis, nec scire cupiatis, qualis futura esset illius erga vos sentiendi ratio, si omni Thraciae inperaret. coll. p. 667. νυν δε γιγνεται χαλιδημα, τω κελιν μεν ουδ ηντιον οκουντι, θρακι δε ανθρωπω, βασιλεω στρατηγοντι και δια της εκεινου βασιλειας πολλου οδικουντι. Charidemo Thraci, Thracum regis duci vel propterea diffidentium dicit, quod ad Thracum gentem pertineat, ideoque homo sit ουκ ισχυρος, non firmus et constans in amicitia ac fide. — In vulgari lect. offendit partim infinitivus ειναι verbo: εισαγει iunctus, partim ipsius, quae e vulg. scriptura prodit, sententiae ratio. Etenim exempli allati consilium non tam in eo versabatur, ut doceretur, Demosthenem illum potissimum Thracem (τουτον), de quo ageretur, Charidemum, tanquam hominem infirmum et inconstantem induxisse, quam, ut omnis omnino Thracum gens a Demosthene eo nomine notata appareret. Malim levi mutatione admissa, (quam versione nostra expressimus) locum ita legere: ως και Δημοσθένης ουκ ισχυρον εισαγει τον Θρακα. και ε διαβολη εν τω ειναι Θρακα τουτον. Singularis τον Θρακα priori loco omnem omnino gentem complectitur, ut supra Ελλην Αθηναίαις, etc.

50 και γαρ ο Πλατων etc. Laudatur locus Platonis de republica l. 4. p. 359. Vol. VI. edit. Bipont. αρ ευν ημιν πολλη αναγκη ομολογειν, οτι τα αυτα εν εκαστω ανειν ημων ειναι τε και ηση, ατρε

Y

δικὰ τῶτο συμβαίνει ταῦτα καὶ ἐπαινέσθαι καὶ ψεῖσθαι· ἔ-
 μένον ἄλλοτε ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὑπὸ τῶν αὐτῶν
 ποτὲ μὲν ἐπαινέσθαι, ποτὲ δὲ ψεῖσθαι, ὥσπερ γὰρ οἱ ἀπει-
 ροὶ τῷ ἀριθμῷ ἐκείνους τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγουσιν, ἔτε
 πρὸς ἀλλήλους, ἔτε πρὸς ἄλλους· ἀλλ' ἡ ἀπειρία περιέχει
 τεκμήριον, τὴν ἀσυμφωνίαν· ἔτσι· ῥησέει καὶ περὶ λόγου
 ἔχομεν οὐ πλείους· ἐδέποτε γὰρ τὰ αὐτὰ ἡμῖν δοκεῖ, ἀλλὰ
 ποτὲ μὲν ἐπικρατέμεν ταῦτα, αἰ ποτὲ σφάλλομεν, καὶ αἰ ἐφ' ἑ-
 ξάμεν,³ ἐπαινέμεν· ψυχᾶγωγόμεθα + γὰρ τῇ δόξῃ τῶν
 ἀποφαινομένων, ἢ πρὸς τὸ ἀξίωμα τιτῶν ἐκείνων (ἀποβλέ-
 ποντες) ἐκ οἷα ἐκ κρίσει χρώμενοι· δοκῇ δὲ ὥσπερ καὶ ὅτι εἶναι
 αἱ ἐκτεκμηρίων καὶ² δοκίμιον αἰρετέμενον, πρὸς δὲ τις ἀποβλέ-
 πων δυνήσεται τὴν κρίσιν ποιεῖσθαι, ἢ ἀπὸ αὐτοῦ, ἢ ἐκ ἐκείνου.
 ὥς ἂν ἐμοὶ δοκεῖ,·⁸ φράσω πρὸς ὑμᾶς. (τέτταρα εἶναι φημι,
 ῥίθ' ὧν τὴν δοκίμιαν καὶ τὴν κρίσιν χαρῆναι ποιεῖσθαι τῶν
 λόγων ἀξίῳ. ἔξω δὲ τὰ τέσσαρα ταῦτα, ἡ δόξα, γνῶμη, τέχνη,
 λέξις· σκεπτόμεν ἂν αἱ ἡμῖν περὶ αὐτῆς ἀνέγνωμεν, ἢ ἡμετα-

Cap. XI.

- 1 συμβαίνει ταῦτα. Ita cum Sylburgio scribendum putavi pro
 vulg. ταῦτα, quod scriptoria consilio minus convenit. Con-
 firmatur emendatio iis quae mox seqq. ἀλλὰ καὶ ταῦτα etc.
- 2 ἡ ἀπειρία περιέχει τεκμήριον, τὴν ἀσυμφ. Proprie: ignorantia
 illorum hominum continet ipsa argumentum certissimum
 (scil. unde pateat, ignaros esse disciplinæ, quae ad ryth-
 mos pertineat), inconstantiam s. discrepantiam eorum, quae
 iidem diversis temporibus de eadem se pronunciant, ἀσυμφ-
 νίαν, vd. supra c. 8. §. 13.) quippe curae causa est inperitia.
- 3 καὶ αἰ ἐφ' ἑξάμεν, ἐπαινέμεν. Ne partim antea dicta inapte re-
 petantur, partim sententia antecedentibus opposita deside-
 retur, sic scribendum puto: καὶ αἰ ἐπαινέσαμεν, ψέγομεν.
- 4 ψυχᾶγωγόμεθα. Res ipsa docet, in explicando voc ψυχᾶγ.
 h. l. praecipue allucienti (ad aliquem perducendi) notionem
 esse tenendam. Uberius de propria eius v. dix. ad c. 1. §. 1.
 n. 4.
- 5 τῇ δόξῃ τῶν ἀποφαινομένων. Vocabulum ἀποφαινομένην sibi
 proferre, s. ostendere sententiam quo sensu apud Xenoph.
 mem. rabb. l. 4. c. 4. §. c. et al. leg.) h. l. adiunctam habere
 puto notionem eius, qui suam sententiam velut certissimam
 ei extra omnem dubitationem positam pronunciet, quod ὁρῶν
 interdum substant. ἀποφασίς certa asseveratio i. q. Machts-
 spruch) adhibetur, et form. ἀποφαστικῶς, s. δι' ἀποφαστικῶν λε-
 γειν, v. c. Hermog. περὶ ιδεῶν l. 2. p. 372. ed. Sturm. Novi-
 mus homines inperitiores eo, quod alii in quorum auctori-
 tate tuto sibi acquiescere videntur certo quid adherent, fa-
 cillime adduci (ψυχᾶγωγέσθαι ad sententiam prolatam appro-
 bandam. Voc. δόξῃ eu sequens αξίωμα num h. l. senten-
 tiam (opinionem) an auctoritatem, dignitatem, factam τῶν

fuerit, scientia destituti temere et laudare et reprehendere, quaecunque nobis obvenerint. Unde fit, ut haud raro eadem et laudentur et vituperentur, nec solum alio tempore ab aliis, sed ab iisdem adeo hominibus eadem nunc laudentur, nunc reprehendantur. Quemadmodum enim numerorum inperiti neque ipsi inter se neque cum aliis (peritioribus) disputantes de iisdem numeris eadem proferunt, sed ipsa inconstantia non possunt non certo comprobare inperitiam; ita profecto idem plurimis accidit, in orationibus diiudicandis. Nunquam enim hac in re eadem nobis videntur; sed modo laudamus, quae alio tempore reprehendimus, modo, quae antea laudavimus, reprehendimus. Ducimur quippe auctoritate hominum, qui placita sua certa proferunt asseveratione, aut in illorum decretis acquiescimus, minime usi proprio iudicio. Oportet autem quasi regulam constitui, et amissim quandam normamque explorationis, quam ante oculos habeamus, ut vel hanc vel illam in partem sententiam ferre possimus. Qua de re quid mihi videatur, vobis exponam. Quatuor potissimum esse arbitror, ad quae dirigi debeat orationum exploratio et iudicatio. Mores dico,

sen-

αποφανόμενων significant, primo obtuitu omnino dubium possit videri. Etenim, ut de usu Substant. δοξα satis noto taceam, voc. αξιωμα pariter de dignitate et auctoritate hominis cuiusdam dici poterat, (ut supra αξιωσεis c. 8. §. 2.) quam de enuntiato (vd. Ciceronis quaest. Acad. 2, 29. ei. Tuscul. 1, 7.) Putavi tamen, partim verbo; ψυχαγωγούμε·a optimo convenire eam του δοξα significationem, qua de auctoritate et dignitate dicatur, vd quae antea de vb. αποφανόμεν. notata sunt, partim αξιωμα propterea rectius verti: enuntiatum, s. de retum, quod τη σινεια κρισει opponatur.

6 η προς το αξιωμα — αποβλεποντες etc. Non male cod. Colb. το αξιωμα το ενεινυν quod Sylburgius scribendum coniecerat. — Minus aridet vulg. lectio αποβλεποντες. Ipsa enim vocula η arguit, verbis: η προς το — χρωμενοι non ea dici, quae antecedentibus explicandis inseriant, sed aliam ab illis adversam sententiam proferri. Malim igitur αποβλεπομεν. quod τη ψυχαγωγ. respondeat, ut va'bia η προς το αξιωμα etc. ii notentur, qui non modo facilius ad probandam sententiam adducantur auctoritate eorum, qui proposuerint, sed proprio iudicio omnino non adhibito, in illorum decretis confestim prorsus acquiescant (ad ea sola quasi oculos convertant.)

7 και δοκιμιον δοκιμιον dic. h. l. id, quo exploretur scriptio (δοκιμαζεται) num talis sit, qualis esse debeat, i. q. antea κανων et σαδμη. Vd. Irrmischius ad Herod. 1. 2. c. 10. §. 12. p. 315. (V. II.)

8 Φρασω προς υμας. Perperam in codd. Φράσω.

μεν ἡ ὁπασάν 9. ἐτύχαμεν, τί αἰφελᾷ, ἡ βλαῖπται εἰς ἡθος, τί εἰς γνώμην, τί εἰς τέχνην, τί εἰς λ. ξιν, ἔξω τῶν αἰ σιν ὄραι.

Β. Τί ποτ' ἐστίν, ὃ λέγω, μαθεῖν χρή. τὸ ἡθος Φημι διπλὴν εἶναι, κοινόν τε καὶ ἴδιον. πῇ διορίζω τὸ κοινὸν καὶ τὸ ἴδιον ἀπ' ἀλλήλων, Φράσω. κοινόν λέγω, τὸ φιλοσοφίας ἐχόμενον. ἔστι δὲ τῶτο τί; τὸ εἰς ἀρετὴν προτρέπον, καὶ κακίας ἀπαλλάττον. ἴδιον δὲ λέγω, τὸ ζητορικόν. ἔστι δὲ τῶτο τί; ¹⁰ τὸ πρέποντας καὶ προσήκοντας τὰς λόγους ποιεῖσθαι περὶ τῶν ὀποκειμένων πραγμάτων. τῷ λέγουσι αὐτῷ, καὶ τῷ ἀκούοντι, καὶ περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ πρὸς ἃς ὁ λόγος. ὃ τι ποτὲ ἐστίν ὁ ἀγών ¹¹ τοῖς βιβλίοις πᾶσι καὶ τοῖς παλαιοῖς. τί ἐν περὶ τῶν λέγω; τὰ βιβλία μεσᾷ ἔστι δικαίων ἡθῶν, ἀδίκων, σαφρόνων, ἀκολασαν, ἀνδρείων, δειλῶν, σοφῶν, ἀμαθῶν, πράων, ὀργίλων. ἔξῃς ἐν καταλιπόντας τὰ ὀνόματα, ἐκλαβόντας ἡθῆ. ¹² φιλοσοφῆται τὰ τῷ βίβ πράγματα. καὶ τὰ μὲν ἐστὶ μιμησασθαι, τὰ δὲ φυγεῖν. οἷον, εἰ τις λαβὼν παρὰ Ὀμήρου τὸ ἡθος τῷ Ἀλεξάνδρῃ ¹⁴ λυμνησμένε ξένε οἰκίαν, καὶ ἀρπαγὴν ποιησάμενε ἀλλοτρίας γυναῖκος, μισοῖ μὲν τὸ ἡθος, φυλάττει δὲ καὶ τὴν ψυχὴν. ὡς καὶ τὴν ¹⁵ πατρίδα τῶτω κατασπαφεῖσθαι, καὶ τὸν οἶκον ἀνατραπέντα, καὶ μεγίστην τιμωρίαν καὶ παρὰ ἀνθρώπων καὶ ἐκ θεῶν ¹⁶ γενομένην. πάλιν αὖ ἐστὶ πονηρὸν ἡθος τῷ Πανδάρῳ ¹⁷ συγχέοντος τὰς ὁρμὰς. ἡ τιμωρία φαίνεται ἐπαξία τῷ

9 ἡ ὁπασάν ετυχαμεν. Notanda peritologia negligens, quae his vbb. incest.

§. 2.

Ad omnem hanc seq. disputationem de ηθαι institutam cfr. quae c. 10. §. 1. n. 2, disputata sunt.

¹⁰ ἐστὶ δὲ τῶτο τί; Abest τι a cod. Cant. cuius libri auctoritatem si sequi velis, interrogationis signo sublato, verba una orationis serie ita legas necesse est: ἐστὶ δὲ τῶτο τὸ πρέποντας etc. Potest sane vulg. lectio e superioribus ἐστὶ δὲ τῶτο τί; τὸ εἰς etc. orta videri, quamquam non inepte respondere liceat, frequentes repetitiones ab indole rhetoris nostri minime abhorrere.

¹¹ α ἀγὼν τοῖς βιβλίοις etc. Ante τοῖς βιβλίοις excidisse videntur voculae ὃ ἐν.

¹² φιλοσοφῆσαι. Vd c. 8. §. 10. n. 160.

¹³ ἐστὶ μιμησασθαι. Desideratur ἐστὶ in codd. Colb. et Cant potestque ob antec. ἔξῃς facile abesse.

¹⁴ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Intelligi Paridem Troianum vix est quod moneam.

¹⁵ ὡς καὶ τὴν πατρίδα τῶτω etc. Praepositionem ὡς haud raro Accusativis Substantivorum et Participiorum absolutis iunctam vim causalem obtinere, exemplis iam probavit Vigerus l. l. Vol. II. p. 560 ed. H. Ratio adiicitur, cur is, qui Pari-

sententias, artificium (argumentationis), elocutionem. Quaerendum igitur de omnibus, quae légerimus, audierimusve, vel in quae ullo alio modo inciderimus; quid illa morum, quid sententiarum, quid artificii, quid elocutionis ratione habita vel utilitatis vel damni adferant. Aliae praeter illas regulae nullae sunt.

§. 2. Quid mihi velim haec praecipiens, accuratius cognosci oportet. Morum rationem duplicem esse statuo, alteram communem (universam), alteram singulis propriam. Utramque quomodo ab altera distinguendam putem, docebo. Communem dico, quae a Philosophia pendeat. Qualisnam est illa? Ea, quae ad virtutem incitat, et a vitiis avocat. Singulis propriam dico eam, quae ad rhetoricen pertineat. Qualis est illa? In eo versatur, quod de rebus propositis ea proferamus, quae bene convenient partim dicenti ipsi, partim audienti, partim iis hominibus, de quibus sermo est, et ad quos verba faciamus; qua quidem ratione in omnibus (antiquorum etiam scriptorum) dictionibus contendere solet. Quid est, quod pluribus de hoc genere dicam? Abundant libri moribus hominum et iustorum et iniustorum, et temperantium, et intemperantium, et fortium et timidorum, et doctorum, et indoctorum, et mitium, et iracundorum. Licet igitur, nominibus relictis, mores ipsos (morum effigiem) inde quasi depraehendentibus de rebus, quae ad vitam agendam pertineant, philosophari, ita ut mores aliorum imitemur, aliorum fugiamus; verbi causa, si quis Alexandri (qui hospitis domum violavit, et alienam uxorem rapuit) morum imagine ex Homero petita, mores illos odio dignos esse intelligat, animumque ipsius custodiendum, cum patria illius (Alexandri) eversa fuerit, domusque perdit, et homines pariter quam Dii gravem

dis ἡδὲ contemplatus fuerit, cavendum sibi existimare debeat, ne in talia incidat vitia. — Pro vulg. τοῦτο (Dativo commodi, qui omnino loquendi usu defendi potest, et seqq. καὶ μεγίστην τιμωρίαν — γενομένην bene convenit) cod. Cant. exh. τοῦτο.

16 καὶ ἐκ τῶν. Non offenderet omissa vulgo praepositio ἐκ ante τῶν (recte addita in cod. reg. 1) si καὶ ante παρὰ αὐτοῦ abesset.

17 τοῦ τανταροῦ συγγεντος. Quanquam inter Graecos Troianosque, foedere sancito, et iurciarando ab utraque parte in-

τῷ ἀμαρτήματός. Νέτορός πε σωφροσύνη φαίνεται. τῷ εἰς ἀρετὴν συντελεῖ. λέγει πε ὁ Ζεὺς περὶ τῷ Ἑκτορός, εὐσέβειαν αὐτῷ μαρτυρῶν.

19 Οὐ γάρ μοι ποτε βωμὸς ἀδούετο δαιτὸς εἴσης, Λοιβῆς τε πύσσης τε. τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς, καὶ αὐτὸ καταλίπων τὰ ὀνόματα, ἐξετάσης τῶν ἡθῶν τὰς διὰ κρίσεις, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ, (τῷ βίῳ διὰ τῶν βιβλίων πορεύσει. τῷ 21 καὶ Πλάτων εἶπεν, ὅτι ἡ ποιητικὴ, μυρία τῶν παλαιῶν ἔργα κομῶντα, τὰς ἐπινοομένους παιδεύει. 22 παιδεία ἄρα ἐστὶν ἡ ἐντευξίς τῶν ἡθῶν. τῷ καὶ Θεκυδίδης 23 ἔοικε λέγειν, περὶ ἰσορίας λέγων, ὅτι καὶ ἰσορία φιλοσοφία ἐστὶν ἐκ παραδειγμάτων. 24 „ὅσοι δὲ βελήσονται τῶν τε γανομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὐδὶς κατὰ τὸ ἀν-
δρῶ-

terposito, de eo conventum fuerat, ut singulari certamine Menelaum inter et Paridem instituendo omnis controversia dirimeretur; tamen, cum Venus Paridem a Menelao fere oppressum subito abstulisset, love et Iunone bellum redintegrari volentibus, Pandarus Lycius Lycaonis filius a Minerva persuasus telo vulneravit Menelaum, iusiurandum violans. Vd. Il. I. 4. v. 73. seqq. συγχεῖν ὅρκους, confundere s. perturbare — violare, laedere iura et officia iureiurando sancita. Ita συγχεῖν τὰ νομῖμα ap. Herodotum I. 7. p. 564. edit. Wessel.

28 ἡ τιμωρία φανταί. Haud dubie eo respicitur quod Pandarus a Diomede interfectus dicatur, Il. I. 5. v. 286. sqq.

19 ου γαρ μοι etc δαις ειση i. q. αγαθη, εσση opulens sacras lautae, dapes in Jovis honorem institutae. Vd. Heynii observ. ad Il. I. 1 v. 468. Leguntur verba Il. I. 4 v. 48. 49 ubi Priami omnisque eius gentis pietas a Iove laudatur.

20 καὶ ἐν καταλίπων — πορεύσει. Pro vulg. ἐξετάσης male in codd. ἐξετάσεις leg. cum ἐν pro ἐν s. ἡν dictum coniunctivo modo iungi soleat. — Obscurior autem verborum seqq. vulgaris lectio et dispositio: ὥσπερ ἐν θεάτρῳ, τῷ βίῳ διὰ etc. Malim, delere commate post θεάτρῳ ita legere: ὥσπερ ἐν θεάτρῳ τοῦ βίου διὰ etc. ut sententia prodeat versione nostra expressa. Nescio quid sibi voluerit latinus interpres: „et nomina omittens indolis differentias quaeras, ut in speculando ad vitae mores per libros pervenias.“ Denique pro vulg. πορεύσει Indicativum modum exhibui, cum Coniunctivi h. l. nulla esset idonea ratio.

31 τοῦτ' καὶ Πλάτων εἶπε etc. Platonis Ionem respici putant interpretes, ubi de poetice agitur.

22 παιδεία — ἡθῶν. Obscurius vertit. lat. interpres: „igitur „doctrina est morum collectio.“ ἡ ἐντευξίς h. l. haud dubie librorum lectionem significat, (vd. de ἐντευχάειν not. ad c. 9. §. 8. n. 121.) Genitivum autem τῶν ἡθῶν Substantivo παιδεία propius coniunga. Vereor enim, ne paulo contortius ἐντευξίς τῶν ἡθῶν pro lectione librorum, in quibus τὰ ἡθῶν sint expressa, accipiat.

23 τοῦτ' καὶ Θεκυδίδης — παραδειγματῶν, Henricus Stephanus

vem de eo poenam sumserint. Deprehendimus porro inprobos Pandari mores iusiurandum violantis, eidemque irrogatam poenam peccato dignam. Alibi Nestoris sapientiae exstant exempla, quae ad virtutis studium prosunt. Hectoris item pietatem Jupiter his verbis commendat:

„Nunquam enim mihi ara carebat epulis lautis,
libatione et nidore; talem enim honorem nos
„sortiti sumus.“

Quodsi, missis nominibus, morum discrimina investigaveris, libros ita persequeris; quasi in theatro quodam vitae veriseris. Hoc sibi voluit Plato, quum diceret, poëticen res a maioribus gestas innumerabiles exornando posteros edocere. Lectio igitur morum est disciplina. Idem Thucydides monuisse videtur, cum historiam quoque diceret Philosophiam esse, quae in exemplis versetur: „quicumque autem et eorum, quae „evenerint, et eorum, quae (uti sunt res humanae) „vel

in notis ad Thucydidis locum mox laud. verba hoc modo disponi iubet: τούτο καὶ Σουκρόδης εἰς αὐτὴν λέγειν περὶ ἱστορίας, οἷα καὶ ἱστορία φιλοσοφία ἐστὶν ἐν παραδείγματι λέγων. Poterit tamen vulgaris lectio commode teneri, si modo τούτο ad illud univ. verse monitum: παιδεία ἀρα — τῶν ἡθῶν referatur, latens in iis, quae Thucydides de historia dixerit, et post λέγων non (ut vulgo) semicolo; sed commate interpungatur. Simil. supra: τούτο καὶ Ἰλλάτων εἶπεν, οἷα etc. ubi post αὐτὰ subint. λέγων.

24 οἷα δὲ βουλήσονται — ως (ἱστορία) τοῦ βίου. Locus Thucydidis, cum per se paulo obscurior, tum apud rhetorē nostrum non satis accurate expressus, exstat l. f. c. 22. ex. p. 18. edit. Duckeri, ubi ita se habet: ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν γεγενημένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αἰεὶς, κατὰ τὸ ἀνθρώπειον, τοιούτων (δυνάμει) καὶ παραπλησίον εἶσθαι; ὡς βάλμα κρῖναι αὐτὰ, ἀρκούντως ἔξει. Recte enim codd. quorundam lectionem ἀνθρώπειον, quae apud nostrum quoque rhetorē constanter exhibetur, propter loquendi usum Thucydidem alteri ἀνθρώπινον praeferrī iussit Wassius ad h. l. Quod vero post τοιούτων margini edit. Stephan. poster. adscriptum est et a Wassio receptum δυνάμει apud nostrum recte deest, cum non habeat, quo commode referatur omnemque orationis structuram turbet. Vd. Henricus Stephanus ad h. l. Sententia loci, ad quam recte intelligendam H. Stephanus in adnotatt. ad scholia graeca Thucyd. p. 537. ed. Duckeri tutiorem viam munivit, quam ab aliis factam vidi, haec est: quicumque autem voluerint et eorum, quae evenierint, et eorum, quae (uti sunt res humanae) vel talia omnino vel similia sint eventura, notitiam veram sibi parare (scil. diiudicando futura e praeteritis), iis profecto sufficiet audi-

θρῶπιον, τοιάτων καὶ παραπλησίον ἔσθθαι, ὠφέλιμα²⁶ χρῆσθαι (ἔν) ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις, καὶ τοῖς παραδείγμασι τῶν ἡθῶν, ὡς (ἱστορία τῆ βίβ. ταῦτα μὲν περὶ τῆ κοινῆς ἡθες, ²⁵ καλῆς Φυγῇ, καὶ ἀρετῆς κτῆσις.

γ'. Περί δὲ τῆ ἰδίας ²⁵ ἡθες, ὁ ῥητορικὸν καλῶμεν, καὶ τρόπον τινὰ ἕτος ὁ λόγος περὶ διακρίσεως ἐστὶ· περὶ ἧς μηδεὶς γέγραφε, μηδ' εἰρηκέ ποτε. εἰ γὰρ ἀγῶνες εἰσι τῷ ῥητορὶ δύο. ὁ τῆ πράγματος, καὶ ὁ τῆ ἡθες, πρεσβύτερος ²⁷ (δὲ) τῆ ἡθες καὶ κυριώτερος, καὶ ὡς εἰπεῖν τῷ ῥητορὶ μόνος ὁ τῆ ἡθες ἀγὼν ἐστὶ. τὸ γὰρ πρᾶγμα οἰκίαν ὕλην ²⁸ εἰς

care, illa (scripta mea) esse utilia. Verba sic strue: σοι δὲ βουλευσονται τῶν τε — σκοπεῖν, καὶ (scil. τὸ σοφές) τῶν μελλόντων — εἰσθθαι, ἐκείνοις ἀρκούντως ἔξει (ἀρκεῖ) ὠφέλιμα κρινεῖν αὐτά. Utilitatem scriptorum suorum a fabulis alienorum opponit aliorum, quibus permulta insint fabulosa, suavitati, de qua antea dixerat.

De loco rhetoris nostri idem Stephanus in notis haec disseruit: „minime dubium est, quin inter ὠφέλιμα et χρῆσθαι „omissa sint verba, quae hunc Thucydidis sermonem clauderent, et principium alius sermonis Dionysii essent: id „est, eorum, quae de historiae laude adiciebat ille, quae dixerat, et quae Thucydidis testimonio confirmabat. Arbitror autem et inter articulum τοῖς ac nomen παραδείγμασι „voces aliquot, aut aliquam saltem vocem desiderari, videscilicet vel ποιήμασι, vel ποιητῶν βιβλίαις, quum paulo ante „laudem illam poeticam etiam e Platonis sententia, tribuisset. „Credibile est igitur, locum hunc ista vel simili adiectione „posse integrum reddi; ut cum ea ita legatur, ὠφέλιμα κρινεῖν αὐτά ἀρκούντως ἔξει. χρῆσθαι οὖν δεῖ ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις „καὶ τοῖς ποιήμασιν, ὡς παραδείγμασι τῶν ἡθῶν, (nam vulg. „ἡθῶν retineri, posse non videtur) ὡς ἱστορία τοῦ βίου nisi forte „φιλοσοφία potius ex huius sermonis principio huc advocandum aliquis existimat. Verum et de hac morebo, participium „λέγων in illo principio male post ἱστορίας positum videri, et post „παραδειγμάτων esse ponendum. tunc autem post λέγων interpungendum non fuerit.“ Cui quanquam in eo lubenter adsentior, quod vulg. εἶθιν ἐνῆθιν mutetur, semicolon post ἡθῶν positum tollatur, tum post χρῆσθαι inseratur οὖν (nam voc. δεῖ s. χρῆ monito subintelligere licebit, ut o 4. § 2. multisque all. II.) et pro ἱστορία scribatur φιλοσοφία, nisi cum Sylburgio malis παιδικῆς, (nulla enim apparet idonea ratio defendendae vulgaris lect. et sententiae parum commodae, quae inde prodeat: „utendum igitur historiis antiquis — tanquam historia vitae“); tamen in reliquis vulgarem lect. tueri malim sensumque ita constituere: „utendum igitur historiis antiquis, et (s. scilicet) morum „exemplis (quae illis insunt) tanquam vitae disciplina, quae „doceat, quomodo vita debeat recte institui.“ Poterat rhetor loco Thucydidi allato haec universa monita subiungere, ita ut ad poetarum lectionem supra commemoratam non simul respiceret. Quodsi ita verba interpreteris, nec Sylbur-

„vel talia omnino vel similia sint eventura, notitiam, veram sibi parare voluerint, iis profecto sufficiet iudicare, illa (scripta mea) esse utilia.“ Utendum igitur historiis antiquis, morumque exemplis, tanquam vitae disciplina. Haec de communi illa morum ratione, quae ad improbitatem evitandam, virtutem expetendam pertineat, disputata sufficiant.

§. 3. Alteram vero singulis propriam quod attinet, (quam rhetoricam appellamus), haec etiam disputationis nostrae pars quodammodo in divisionem incidet (s. de discrimine quodam aget); qua de re neque dicendo neque scribendo quisquam exposuit. Etenim, quum oratori duplex sit certamen propositum, alterum, quod ad argumentum ipsum, alterum, quod ad mores pertineat, gravior omnino est et potior (s. magis propria oratori) et, ut ita dicere liceat, sola ad oratorem pertinet illa contentio, quae moribus perficitur. Nam argumentum quidem dicenti propriam suppeditat materiam, qua adornari possit oratio; morum vero contemplatio numero comprehensa distinguere nos docet mo-

giana emendatio: χρησιὸν γοῦν ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις ὡς παραδείγμασι τῶν ἡθῶν, καὶ παιδείᾳ τοῦ βίου necessario admittenda videbitur. Ceterum pro βίου in edit. Steph. vitiose scriptum βία.

25 ταῦτα μὲν — κτήσις. Brevior est et negligentior oratio, cuius sententia huc redit: haec dicta sufficiant de ἡθῆς κοινῶ, quod eo pertinet, ut vitia nos fugere, virtutem amplecti iubeat. Vd. supra: το εἰς ἀρετὴν προτρέπον, καὶ κακίας ἀπαλλάττον.

• §. 3.

26 περὶ δὲ τοῦ ἰδίου ἡθους — εἰς. Sensus: quod autem τὰ ἡθῶς ἰδίον (ρητορικόν) attinet. (vd. c. 10. §. 8.) in hac etiam disputationis nostrae parte de διαιρέσει quadam (divisione s. discrimine) τῶν ἡθῶν agitur. Innuit septem locos, unde peti debeant τὰ ἡθῆ ἰδία. — Voc. καὶ haud dubie eo respicit, quod in priori etiam §. ubi de ἡθῆς κοινῶ disputaretur, de ἡθῆς δισtinguendis et ex Ethicis praecepto diiudicandis sermo fuerit; καὶ ἀν' ἀκατάπτων — πορευθεῖς.

27 πρεσβύτερος (δὲ) τοῦ ἡθους etc. Bene vidit Sylburg, vulgo ante τοῦ ἡθους male desiderari articulum δέ. Contra particulam δὲ quae non habet, quo recte referatur, vel plane delendam puta vel in τὴ mutandam. — πρεσβύτερος = potior, gravior. Vd. c. 8. §. 9. n. 138. Ceterum verba: εἰ γὰρ — τοῦ ἡθους minime causam et rationem sequentis praecepti continent: πρεσβύτερο? (δὲ) τοῦ ἡθους etc. sed eodem modo transiui in priori membro ponitur (v. c. Cic. de orat. I. 1. c. 15. c. 51. in. et al.)

28 ὕλην εἰς χηρηγίαν. De voc. ὕλη (dicendi materies) vd. c. 1. §. 8. n. 58. et de χηρηγία c. 9. §. 15. n. 241.

εἰς χορηγίαν παρέχει· ἡ τῶν ἡθῶν ²⁹ θεωρία, ἀριθμῶν καταληφθεῖσιν, διαλοσιν ἡθῶν παραδίδωσι· συνελωμένον οὖν (καὶ) τὰ ἡθῆ ἀριθμῶν καταδητόμεθα, ³⁰ ὥςτε μηδὲν ἡμῶς δύνασθαι διαφυγεῖν. τὰ τοῖνυν ἴδια ³¹ καὶ ῥητορικὰ ἡθῆ τέτοις διαίρεται, κατὰ ἔθνη, γένη, ἡλικίας, προαιρέσεις, τύχας, ἐπιτηδεύσεις· ἐπεὶ ἔτοι τόποι· τὸ γὰρ ἔθνος διπλόν, ἐκ τε τῆ κοινῆ παντὸς καὶ τῆ ἰδίης.

δ. Τί ποτέ ἐστιν, ὃ λέγω, διηγῆσομαι. ζητῆτέον ἐστὶ, πότερον Ἑλλήν ὃ λέγων, ἢ βάρβαρος καθόλου. πολλὴ γὰρ διαίρεσις ἐστὶ καὶ διαίρεσις Ἑλληνικῆ ἡθῆς καὶ βαρβαρικῆς. ἐνρητῆς γὰρ ἀγροικότερα τὰ βαρβαρικὰ ³² ἡθῆ καὶ τραχύτερά πως, καὶ ἔχοντά τινα αὐθάδειαν, ³³ ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων ³⁴ τὸν Αἰγύπτιον λέγοντα εἰσάγει· “ὦ Σόλων, Σόλων, Ἕλληνες αἰεὶ παῖδες ἐστέ· μάθημα δ’ ἔδεν ἔχετε χρῆναι πολιεύειν.” ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἡ τροπή ³⁵ τῶν ὀνομάτων δηλοῖ τὸ ἴδιόν τῶν βαρβάρων. ὥσπερ ἀμέλει ³⁶ καὶ Ἡρόδοτος πεποίηκε διαλεγόμενον τὸν Κανδαύλην πρὸς τὸν Γυ-

²⁹ ἡ τῶν ἡθῶν — παραδίδωσι. Quum θεωρία τῶν ἡθῶν ad ἡθῆ recte adhibenda et inter se distinguenda pertineat, facit, ut ipsa dicendi materies, ὡς, apte digeratur.

³⁰ καταδητόμεθα. Vitiose vulgo καταδησόμεθα. Quod in cod. Colb. notante Hudsono ex alicuius emendatione legitur καταδησόμεθα (declarabimus morum rationes, ita ut numero comprehendamus neque linguae satis convenire videtur, neque sequenti διαφυγεῖν ita commode respondet, ut vulgaris l. — Vulgarem autem verborum dispositionem minus commodam ita immutari velim: συνελωμένον οὖν τα ἡθῆ, καὶ ἀριθμῶν καταδῆσ.

³¹ τα τοῖνυν ἴδια etc. Similem dividendi rationem sequitur Quintilianus instst. orr. l. 5. c. 10. ubi docet, quomodo argumenta a personis duci possint ac debeant.

§. 4.

³² τα βαρβαρικὰ ἡθῆ etc. In vulgari ἔθνη recte haeserat Sylburgius vel ἡθῆ vel ἔθνη scribendum existimans. Recopi ἡθῆ e cod. Colb. antecedentibus: πολλὴ γὰρ διαίρεσις etc. optime conveniens.

³³ τινα αὐθαδεῖαν. αὐθαδεῖα dic. arrogantia hominis sibi placentis, alios contemnentis. Vd. Theophrasti charact. c. 15. Cassanb. ad h. l.

³⁴ ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων etc. Locus Platonis a nostro non accurate laudatus leg. in Timaeo, Vol. IX. edit. Bipont. p. 190. 91. Quum Solon in civitatem Aegypti Saiticam profectus, ut de rebus olim in Aegypto gestis accuratius edoceretur, incolas et sacerdotes in colloquium de illis rebus deduxisset, unus e sacerdotibus Aegyptiis haec ad eum dixisse narratur: ὦ Σόλων, Σόλων, Ἕλληνες αἰεὶ παῖδες ἐστέ, γίγνω δὲ Ἑλλήν εὖκ ἐστίν. Sequuntur haec: Ακούσας οὖν πᾶσι τοῦτο λέγων· Οἶμαι. Νεώτερον (ἐπὶ τῷ) τὰς ψυχὰς πάντων, οὐδεμίαν γὰρ ἐν ταῖς αἰσῶν ἔχειν, διὰ ἀρχαίαν ἀνοχὴν, παλαιὰν δόξαν, οὐδὲ μάθημα χρέναι πολιὸν θυεῖν.

morum rationes. Comprebendamur igitur illas et numero quasi vinciamus, ne quae forte nos effugiat. Distinguendae autem morum rationes singulis propriae et rhetoricae secundum nationis, familiae aetatis, consiliorum, fortunae, vitae institutorum discrimina. Unde septem oriuntur loci; cum natio duplex spectari debeat, et communis, et singulis propria.

§. 4. Quo pertineant haec praecepta, clarius eloquar. Primum universe quaeri oportet, num is, qui verba faciat, Graecus sit an Barbarus. Haud parum, quippe discriminis Graecorum inter et Barbarorum mores intercedit. Videbis enim Barbarorum mores esse agrestiores, asperiores, nec a fastu quodam alienos, qualem Plato Aegyptium ita loquentem inducit: „O Solon, Solon, vos Graeci semper estis pueri; nullam tenetis doctrinam antiquitate canam.“ Ubi ipsa verborum conversio indolem Barbaris propriam significat. Eodem plane modo Herodotus Candaulum haec ad Gygem dicentem inducit: „aures enim hominibus magis sunt incredulae, quam oculi.“ Ille enim non de ipso auditu et visu haec pronunciavit, sed ad corporis mem-

„O Solon, Solon, Graeci semper pueri estis: senex Graecorum est nullus. Causam autem, cur hoc diceret, sciscitanti Soloni senem illum respondisse aiebat ipse: iuvenes estis, animis omnes. Nullam enim ex antiqua auditione veterem sapientiam animis habetis, neque disciplinam vetustate canam, nullam.“

35 καὶ ἡ τρέπη etc. ἡ τρέπη i. q. alibi τρέψας, conversio verborum, ab iis, quae proprie significant, ad alia translatorum. Vd. Ernesti in lex. laud. sub. h. v. Locutionem metaphoricam: μαθήματα χρόνῳ παλίων (doctrina antiquitate cana, i. q. iam pridem perspecta et cognita) rhetor noster (subtilius, opinor, quam verius) duriores existimat, Barbaro magis, quam Graeco homini accommodatam. Dixerim potius, ipsam sententiam egregie convenire loquenti. Novimus, quantum sacerdotes Aegyptii eruditioni suae, inprimis rerum olim in Aegypto gestarum narrationibus, παλαιῶν λόγων, eorumque antiquitati tribuerint.

36 ὡς περ ἀμείλει καὶ Ἡρόδοτος etc. Exstat Herodoti locus l. i. non longe ab in p. 3. edit. Wesseling. Candaulus, Sardium Tyrannus, Gygi, uni e Satellitibus ipsi prae ceteris dilecto uxoris suae formositatem his verbis praedicasse dicitur: „Ὁ γὰρ σὺ γὰρ σε δοκέω πείθεσθαι μοι λέγοντι περὶ τοῦ εἶδους τῆς γυναικός (ὥτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισιν ἔντα ἀριστότερα οὐρανῶν), ποῖες ὅπως ἐκείνην σέησαι γυμνήν.“ Gyges, non enim, puto te mihi fidem habiturum laudanti uxoris formositatem (siquidem hominibus magis incredulae sunt aures quam oculi), fac illam nudam conspicias.“

Γύμνη· Ὡς γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισι εὐντα ἀπιστόταρα
ὀφθαλμῶν· εἰ γὰρ περὶ ἀπορίας καὶ ὀψως διελέχθη, ἀλλ'
ἐπὶ τὰ μέρη τῆ σώματος τὴν γνώμην μετένευκεν· ὡς 37
καὶ τὸν τρόπον τῆς λέξεως βαρβαρικόν — καὶ 38 ὁ λέγων,
χρῆμα εὐρακέναι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὃ χρώμενοι μαίνον-
ται, τὴν γυμνασίαν τῶν ἀθλούντων λέγων· καὶ μανίας
πόμψ λέγων τὸν οἶνον.

4. Καὶ ἔτι τὸ δὲ ταῦτα ἐπιλέγεσθαι; μετὰ γὰρ τὰ
βιβλία τῶν τοιούτων ἐσίν. Ἴδιον ἔν ἐρεῖς 39 τῇ ἔθνης Ἑλ-
ληνικόν, ἢ βάρβαρον τὸ ἦθος· ἀλλὰ θῶμεν εἶναι Ἑλληνι-
κόν, ἢ θῶμεν βάρβαρον, καὶ 40 κατὰ διαίρεσιν τῶν
ἡθῶν — καὶ δεῖ 41 συναργεῖν ἀμφότερα, καὶ τὸν βάρβα-
ρον καὶ τὸν Ἰρᾶκα τὸν Φονικόν, καὶ τὸν βάρβαρον, καὶ τὸν
Σκύθην, τὸν σύντονον. 42 καὶ Ἑλληνικόν θῶμεν τὸ ἦθος.
850

37 ὡς καὶ τὸν τρόπον etc. Mancam esse vulgarem loci lect. iam
Sylburgius recte vidit, qui post λέξεως vel ὄντα vel δηλῶσαι
addi vult. Putaverim tamen, verbum δηλῶσαι potius aliumve
infinitivum reliquae orationi accommodatum excidisse, quam
partic. ὄντα, cum praepon. ὡς, ubi pro να ut ὡς ponatur
(quo sensu ut h. l. sumatur, orationis series suadet) plerum-
que infinitivo iungi soleat, ut supra c. 4. §. 3. ex. et al. Sen-
tentia integrā haud dubie haec fuit: ita ut omnem quoque
elocutionis rationem Barbaro homini accommodatam exprime-
ret, s. servaret (scilicet, qui ab Herodoto loquens induceretur).
Quanam vero causa ductus rhetor subtilis tropum allatum
hominis Barbari indolem prodere putaverit, me non intelli-
gere ingenue fateor.

38 καὶ ὁ λέγων — λέγων τὸν οἶνον. Ad prima huius ῥησιως ver-
ba: καὶ ὁ λέγων suppl. δηλοῖ τὸν τρόπον τῆς λέξεως βαρβαρικόν,
s. τοῦ ἠθους βαρβ. — Notantur inculti mores et auaritia homi-
nis Barbari, qui institutum Graecum (exercitationes gymni-
cas, vid. de voc. γυμνασία c. 7. §. 2. ex.) adeo nihili faciat, ut
iis utentes insanire dicat. — Vocula ὡς, quae vulgo ante
vbb. παρὰ τοῖς Ἕλλησιν additur, commate posito post εὐρακε-
ναι, recte abest in cod. reg. i. Quid enim hoc sibi vult:
qui dixerit, se aliquid vidisse (ut apud Graecos), quo utentes
insaniant? Immo quae seqq. τὴν γυμνασίαν τῶν ἀθλούντων etc.
docent, sermonem, qui notetur, definitius de solis Graecis
agere. Neque interpunctio vulgaris: ὃ χρώμενοι μαίνονται,
τὴν γυμνασίαν τῶν ἀθλούντων λέγων, καὶ etc. admitti debebat.
quum verba: τὴν γυμνασίαν — λέγων, dictum hominis Bar-
bari explicatitia, antecedentibus non possent non arctius
iungi.

§. 5.

39 ἴδιον οὖν ἐρεῖς etc. Recte iam Sylburgius vidit, perperam
vulgo in ἐρεῖς abiisse veram l. ἐρεῖς. Sententia: ponas (ponas-
mus) igitur primum hoc, τὸ ἠθος ἴδιον s. ῥητορικόν, quod per-

membra animi sententiam transtulit, ita ut omnem quoque elocutionis rationem Barbaro homini accommodatam exprimeret. Idem valet de eo, qui dicat, se apud Graecos aliquid vidisse, quo utentes insaniant, intelligentis athletarum exercitationes gymnicas, aut vinum insaniae potum apellet.

§. 5. Sed quid opus est his percensendis? Abundant quippe libri huius rei exemplis. Dixeris igitur, propriam morum rationem, quae ad nationem pertineat, esse vel Hellenicae gentis vel Barbarae indolem. Iam vero si posuerimus, Graecum esse, aut Barbarum hominem, porro videndum de novis morum discriminibus — oportetque utrumque simul agere, et Barbarum et Thracem truculentum, itemque et Barbarum et Scytham vehementem. Ponamus porro, Graecam esse indolem. Sit Graecus, sit communis nativus Graecorum. Quodsi Graecus erit Atheniensis, acutus, facetus, doctus; si Graecus ex Ionia, mollis et remissus

(s.

tineat ad *ἄνθρωπος*, esse vel gentis Hellenicae, vel Barbarae indolem (*ἡσος Ἑλλήν. ἢ βαρβ.*)

40 *κατὰ διαιρέσεις* etc. suppl. *ζητήσεων*. Non sufficit, ait *ἡσος* του *ἄνθρωπος* κοινου (vd. §. 3 exi. notasse, quod vel Hellen. ess. vel Barb. verum, si intellectum fuerit, pertinere eum, cuius mores significari debeant, vel ad universum: *ἄνθρωπος* Ἑλλ. vel ad βαρβ. porro accuratius res erit investiganda secundum discrimina των *ἡσων*, quae ad singulas gentes τῶ κοινῷ *ἄνθρωπῳ* comprehensas pertineant. *κατὰ* h. l. vñ distribut. obtinet Mira est latini int. versio: „demum itaque, Graecum vel Barbarum, eadem naturae divisione esse.“

41 *καὶ δὲ συνεργεῖν ἀμφοτέρω* etc. Inbentur ii, qui *ἡσος* hominis Barbari recte significaturi sint, rem ita instituere, ut duo *ἡσος* (et κοινον nationis Barbarae universae et ἰδιον gentis *ἄνθρωπος* βαρβ. comprehensas, ad quam ille pertineat, v. c. Thraciae, aut Scythiae) simul operentur, i. q. sibi invicem coniuncta consilio dicentis accomodate tractentur. Omnis vero oratio h. l. non satis integra videtur. Exciderunt forsitan plura post vbb. *κατὰ διαιρέσεις των ἡσων*, quibus haec fere sententia contineretur: quaerendum. s. investigandum (sc. *κατὰ διαιρέσεις τ. ἡ.*) num, si homo sit Barbarus, vel ad Thracem vel ad Scythas pertineat. Quam suspicionem ad maiorem probabilitatem adducunt seqq. *καλὴν Ἑλληνικὸν θάψεν* — Ἑλλήν *Ἀθηναίος*. — De Plurali *ἀμφοτέρω* (sc. τὰ *ἡσος*) vd. c. 9. §. 7. n. 99. ubi simil. *κατέρω* diceb.

42 *Συμῆντον συντον*. Quod vulgo legab. *σύντομον* (brevem, concisum) h. l. sensu carere, recte vidit Sylburgius haec notans: „pro *συντομον* legendum videtur *ὠμὸν* vel *ἀπότομον*. nam Scythas saevos ac crudeles fuisse, satis notum est; *συνθροπὸν*, tetricum, nimis leme videtur.“ Malebam tamen *συντονον* (*acrem*

ἔσαν Ἕλλην· κεινὸν 43 τὸ ἔθνος Ἑλλήνων. Ἕλλην Ἀθη-
ναῖος, 44 τορὸς, λάλος, σοφός. Ἕλλην Ἴων, ἄβρος, 45
κινεῖμενοι. Ἕλλην Βοιωτὸς, οὐήθης. Ἕλλην Σατταλός,
(διπλαῖσαι 46 ποιήσας). ἐν τούτῳ καὶ ἁθροῦσι φιλοσοφούν-
τας τῶτο 47 καὶ αἰσθανόμενα τῇ φύσιν τῶν πραγμάτων τὰ
ἔθνη λοιδορίας ποιεῖται. ἐκ ἐχόντων τῶν ἔθνῳ, τὰς λοι-
δορίας. ἀλλ' ἡ τῶν ἐπιπολαζόντων 48 ἡδῶν τοῖς ἔθνεσι
πᾶς βλασφημία λαμβάνουται. ὥς καὶ 49 Δημοσθένης
(ἐκ εἰσαγγεῖς ισχυρὸν εἶναι τὸν ὄρκον τῶτον) καὶ ἡ δια-
βολὴ ἐν τῇ τῶν ὄρκων καὶ πῖ δαί τὰ ἄλλα λέγειν; καὶ
50 γὰρ ὁ Πλάτων φησὶ παγκάλως, ὅτι κατὰ τὰς τῶ ἔθνεσιν

ac vehementem) quod et Scytharum indoli satis convenit, et
ad vulgarem lect. proxime accessit.

43 κεινὸν το ἔθνος Ἑλλήνων. Ut supra §. 4. in. εἴη, ita hoc et. l.
vulgo ἔθνος legēbatur, quod utrum in. ηῖος an in εἴνος rec-
tius intetur, dubius haeret Sylburgius ad h. l. Malim εἴνος
quum formula κεινὸν ηῖος a rhetore nostro potius ad communem
illam morum rationem e Philosophiae decretis aestumandam
(vd. §. 2.) de qua h. l. minime agitur, referri solet. Vd. infra:
διπλοῦν δὲ το εἴνος — μετα το κεινὸν οἷδ.

44 τορὸς i. q. acutus, perspicax, ut Xenoph. de republ. La-
cedd. t. 2. §. 1. ed. Zeun. et al.

45 κινεῖμενος et hominem negligentem, remissum, languidum,
notare potest (ut ορμη. κινεῖμενος i. q. inpetus remissus apud
Epictetum enchir. 48. 2.) et enim, cuius vita sit effusa ac
dissoluta (ut infra §. 6.) Utraque notio bene convenit ante-
cedenti αβρός.

46 διπλαῖσαι ποιήσας. Recte opinor, Sylburgius ita scribi vo-
luit; διπλοῦς καὶ ποιήσας. Vix enim unquam verbum διπλοῦν
simpliciter hoc sensu dicitur, ut sit fraudulentum sese gerens;
cum saepissime adiect. διπλοῦς de homine doloso, ac το δι-
πλοῦν de ipsa fraudulentia attribeatur. Ita apud Lucianum in
dialogo Βίων πρὸς Τ. Γ. ed. Reiz. p. 666. διπλοῦς explicatur:
ἄλλος μὲν ὁ ἐκτοθεν φαινόμενος, ἄλλος δὲ ὁ ἐντοθεν εἶναι δοκεῖ.
Respondet τῷ ποιήσας.

47 τῇ φύσιν τῶν πραγμάτων etc. Non video quid sibi velint
Dativi τῇ φύσιν, qui vulgo leguntur. Omnis formula αἰσθα-
νομένοι τῇ φύσιν τῶν πραγμ. explicat quasi antecedens φιλοσο-
φούντες τούτοις: homines, qui ea de re (scil. de illa morum di-
versitate) philosophantur, dum omnino rerum naturam at-
tente observant, utuntur gentibus (nominibus gentium) tam-
quam conviciis, quibus interdum singulorum hominum mo-
res improbi notentur. Rectius tamen omnia sibi invicem re-
spondebunt, si ordine inverso legantur: ἐντοθεν καὶ ἀνθρο-
ποι αἰσθάνονται τούτοις καὶ φιλοσοφούντες τῇ φύσιν τῶν πραγ-
μάτων, ut supra §. 2. φιλοσοφῶνται τὰ τοῦ βίου πράγματα.

48 ἐπιπολαζόντων ἡδῶν. Verbum ἐπιπολαζειν, quod proprie est
innatare, in superficie aquarum natare et fluitare, (Xenoph.
Oeconom. 16. 11) tum omnino: in aliquo loco versari (vd.
Aeliani vv. hist. l. 4. c. 10. et Perizoni. ad h. l.) saepe de iis
dic. quae eminent et facillime conspicua sint (ut Longino περὶ

(s. dissolutus); s; Boeotus, simplex; s; Thessalus, duplex erit et varius. Inde solent homines, qui hac de re philosophantur, rerumque naturam observant, gentium nominibus velut conviciis uti. Quanquam enim ipsis gentium nominibus nulla insunt convicia, tamen ex iis moribus, qui gentibus quasi innatant, probra sumunt. Ita Demosthenes Thracem tanquam inconstantem inducit, et conviciū inde petit, quod ille (Charidemus) sit Thrax. Quid est, quod plura addamus? Ipse enim Plato egregie monuit, coeli plagis morum temperamenta esse accommodata, unde fiat, ut nonnulli homines ad disciplinas percipiendas sint alacriores (ut Graeci), alii ad quæstum (ut Phoenices et Aegyptii) alii ad iram (quales sint Barbarae gentes, quotquot bellis studeant.) Quod non temere disputat. Dicis enim,

υφους c. 41.) Inde alia ducitur notio qua sign. quaecunque in sermone et vita frequententur. Vd. Fischeri index Aeschin. sub h. v. Dicuntur h. l. mores diversi, quibus diversae nationes inter se differant, iis quasi innatare, ideoque facillime esse conspicui.

49 ως και Δημοσθένης — τον Θρανα. Exstat locus in Demosth. orat. adversus Aristocratem, T. I. ed. Reisk p. 659. ταυτην φυλαξτε την τισιν τοις τουτονι τον Θρανα, και μη βουλήσεσθε ιδέναι, τινα αν. ει πασης αρχαις της Θρανης, προς υμας σχοιη γωαμην, Hanc fidem Thraci illi servetis, nec scire cupiatis, qualis futura esset illius erga vos sentiendi ratio, si omni Thraciae inperaret. coll. p. 667. νυν δε γέγραπται χα. ιδήμω, τω κέλλιν μεν ουδ' ηντινον οκουντι, Θρακι δε ανθρωπω, βασιλει ερατηγοουντι και δια της εκεινου βασιλειας πολλου ακοιουντι. Charidemo Thraci, Thracum regis duci vel propterea diffidentum dicit, quod ad Thracum gentem pertineat, ideoque homo sit ουκ ισχυρος, non firmus et constans in amicitia ac fide. — In vulgari lect. offendit partim infinitivus εισαι verbo: εισαγει iunctus, partim ipsius, quae e vulg. scriptura prodit, sententiae ratio. Etenim exempli allati consilium non tam in eo versabatur, ut doceretur, Demosthenem illum potissimum Thracem (τουτον), de quo ageretur, Charidemum, tanquam hominem infirmum et inconstantem induxisse, quam, ut omnis omnino Thracum gens a Demosthene eo nomine notata appareret. Malim levi mutatione admissa, (quam versione nostra expressimus) locum ita legere: ως και Δημοσθένης ουκ ισχυρον εισαγει τον Θρανα. και ε διαβολη εν τω ειναι Θρανα τουτον. Singularis τον Θρανα priori loco omnem omnino gentem complectitur, ut supra Ελλην Αθηναίαις, etc.

50 και γαρ ο Πλάτων etc. Laudatur locus Platonis de republica l. 4. p. 359. Vol. VI. edit. Bipont. αρ ουν ημιν πολλη αναγκη ομολογειν, οτι τα αυτα εν εκαστω ενοςιν ημων ειδη τε και ηση, ατρε

Y

τόπους καὶ τῶν ἡθῶν καὶ κινήσεις· καὶ διὰ τῆτο τινὰς μὲν ἀνθρώπους εἶναι Φησι πρὸς μαθήματα ἐξυτέρως, τὰς περὶ ⁵¹ τὴν Ἑλλάδα· τὰς δὲ πρὸς ἀργυρισμὸν, τὰς περὶ τὴν Φοινίκην καὶ Αἴγυπτον· ἄλλας ⁵² πρὸς θυμὸν, ὅσοι τῶν βαρβαρῶν εἰσι πολέμοις ἀνακαίμενοι· καὶ εἰκότως ταῦτα λέγει· καὶ γὰρ τὰ ἥδη Φησὶν ἐνούσθαι ⁵³ τοῖς τόποις, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπὸ τῶν κατ' ἑνα· καὶ διὰ τῆτο, ὅσα πολιτειῶν εἶδη, τοσαῦτα ἡθῶν εἶδη· ὡς ⁵⁴ τὰς πολιτείας ἀπὸ τῶν ἡθῶν, τὰ τ' ἥδη ἀπὸ τῶν πολιτειῶν γινόμενα· ὁρῶμεν ἔν ἀπὸ ἔθνεος. ⁵⁵ διπλὴν δὲ τὸ ἔθνος. Ἑλλήν ἢ βάρβαρος· μετὰ τὸ ποινὸν ἐρχόμεθα ἐπὶ τὸ ἴδιον. Ἀθηναῖος, ἢ Λακων, ἢ Βοιωτὸς, ἢ Ἴων, ἢ Σκυθῆς, ἢ Θραξ, ἢ Καλτός, ἢ ἀπ' Ἰβηρίας, καὶ Αἰγύπτιος· δεῖ ἐν συναλθεῖν τινι· εἴτα ἀπὸ γένους· τὸ γένος ἐστὶ τὰ τῆς συγγενείας ὀνόματα· πατὴρ βάρβαρος, καὶ βάρβαρος· Κελτός, καὶ βάρβαρος· Σκυθῆς· καὶ πατὴρ Ἑλλήν· καὶ Ἑλλήν, πατὴρ Λακεδαιμόνιος, καὶ (ὁ) ⁵⁶ πατὴρ Ἀθηναῖος.

ε'. Δεῖ προσελθεῖν τέτοις καὶ ἡλικίαν, καὶ τὰ τέσσαρα ἐν γενέσθαι· πατὴρ, βάρβαρος, Σκυθῆς, νέος· καὶ γὰρ τὰ αὐτὰ ἥδη διασώζονται νέοι καὶ πατέρες ὄντες, καὶ πρεσβύτεροι γινόμενοι, ἀλλὰ γίνονται τὰ μὲν τῶν πρεσβυτέρων ἥδη μαλακώτερα, τὰ δὲ τῶν νεωτέρων ἀσμαιώτερα· ὥσταύτως καὶ εἰ ἀδελφὸν λέγοις, καὶ εἰ γυναῖκα λέγοις, καὶ εἰ ἄνδρα, καὶ εἰ υἱόν· ἐνταῦθα τὸ οἰκεῖον ⁵⁷ πάθος τῆς προαιρέσεως ἐξετά-

ἐν τῇ πόλει· οὐ γὰρ που ἰάλλοθεν ἐκείσε' ἀφίεται· γαλοῖον γὰρ ἂν εἴη εἰ τις οἰκείῃ, τὸ θυμοειδὲς μὴ ἐκ τῶν ἰδιωτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγγεγονέναι, οἱ δὲ καὶ ἔχουσι ταύτην τὴν αἰτίαν· οἷον οἱ κατὰ τὴν Θράκην τε καὶ Σκυθικὴν, καὶ σχεδὸν τι κατὰ τὸν ἄνω τόπον· ἢ τὴν Φιλομαθῆς, ὃ δὲ περὶ τὸν παρ' ἡμῖν μάλισ' ἂν τις αἰτιώσασαιτο τόπον ἢ τὸ Φιλοχρημάτων, ὃ περὶ τοὺς τε Φοινίκας εἶναι καὶ τοὺς κατὰ Αἴγυπτον Φαίη τις ἂν εὐχ' ἤμιστα. „Concedamus profecto ne „cesse est, easdem nobis singulis inesse species, eisdemque „mores, qui in civitate reperiantur. Neque enim aliunde „haec in civitatem devenerunt. Ridiculum quippe foret, si „quis iracundam animositatem non a privatis hominibus in „civitatem iuxta esse putaret, in quibus illa solet no- „tari, (quales sunt Thracæ, Scythæ, et fere superiorum re- „gionum incolæ) aut sapientiae studium, (scil. non o priva- „tis hominibus ortum putet) quod iure dici possit nostris „potissimum hominibus inesse aut quæstus cupiditatem, „quæ recte dicatur in Phoeniciis maxime Aegyptiisque de- „prehendi.“

⁵¹ περὶ τὴν Ἑλλάδα. Vulg. πρὸς in Praeposit. περὶ esse mutan-
dam (quæ in Platonis loco laudato et mox apud nostrum
recte legitur) bene vidit Sylburgius ad h. l. Addidit cod.
Cant.

⁵² ἄλλους πρὸς θυμὸν. Recte vidit Sylb. vulg. ἄλλοι nullo
modo ferri posse. At non facilius ferri poterat vulg. περὶ
θυμὸν.

enim, mores per singulos cives terras gentesque irreperere. Propterea tot reperiuntur diversae morum species, quot civitatis formae, quasi civitatis formae a moribus, moresque a civitatis formis oriuntur. Primum igitur in moribus spectandis de natione videamus. Duplex est natio. Vel Graeca est, vel Barbara. Ubi de communi vidimus, ad eam transeamus, quae singulis est propria. Erit vel Atheniensis, vel Lacedaemonius; vel Boeotus, vel Ion, vel Scytha, vel Thrax, vel Celta, vel ex Iberia oriundus, vel Aegyptius. Oportet igitur mores eius, de quo agitur, unius harum gentium indoli congruere. Tum generis ratione habita mores spectandi. Quod genus dicimus, comprehenditur vocabulis, quae cognationem exprimunt. Sic v. c. pater erit Barbarus, Barbarus autem vel Celta vel Scytha; aut Graecus, sin Graecus, vel Lacedaemonius erit pater, vel Atheniensis.

§. 6. His accedere oportet aetatis rationem, ita ut quatuor illa in unum coniungantur. Pater erit, Barbarus, Scytha, iuvenis. Non eandem quippe indolem servant iuvenes, patres, senesque, sed, uti senum placidior, ita iuvenum vividior est indoles. Eadem erit rei ratio, si de fratre, uxore, marito, filio dicas. Hinc propria consiliorum (studiorum) adfectio diiudicatur,

53 *αὐδύεσθαι τοῖς τοκοῖς.* Male in omnibus libris τοὺς τόκους legabatur. At, quod vulgo leg. *αὐδέεσθαι*, recte, opinor, contra Sylburgium, qui *ἐμφύεσθαι* scribi vult, defenditur, cum *αὐδέεσθαι* tibi interdum ea dicantur, quae rem s. hominem subeant, intrent, s. ei adhaerescant (inprimis ubi id clam fiat.) Quo sensu sermones, qui in animos audientium se insinuant, dicc. *αὐδύεσθαι ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκουστών* in Xenoph. Cyropaed. l. 2. c. 1. §. 5. (edit. Lips. 1784.) Unde e vulg. *αὐδύεσθαι* eadem prodit sententia, quam Sylburg. *ἐμφύεσθαι* suppeditat.

54 *ὡς τὰς πολιτείας* cto. Vd. supra §. 2. n. 15.

55 *διπλοῦν δὲ τὸ ἔθνος — βαρβαρὸς.* Quum formula τοῦ ἔθνους διπλοῦν supra §. 3. ex. non ad illud quod gentem Graecam inter et Barbaram intercederet, discrimen transferretur, sed latius pateret, ita ut et κοινὸν ἔθνος et ἰδίον (de quo mox agitur: *μετὰ τὸ κοινὸν* etc.) complecteretur, malebam post ἔθνος ubi vulgo comma legitur, plenius interpungere. Verba *Ἑλλήνῃ ἢ βαρβαρῷ* continent periphrasin τοῦ ἔθνους κοινού.

56 *καὶ (ο) πατὴρ Αἰ.* Recte Sylburgius articulum δ delendum putavit propter antecedd. *πατὴρ Λακεδ.*

§. 6.

57 *τὸ οἰκεῖον παθὸς.* Latinus interpres, qui verba sic reddidit: „hinc et proprii consilii adfectio vehementior expenditur“

παύεται. (δ) 58. Φιλόστοργος; ἀλλὰ τάχος, ἀλλὰ τεκνηρότης, ἀλλὰ Φιλάργυρος, ἀλλὰ ἀνειμένος. 59. ἢ προαιρέτης. 60. συντρέχει παντὶ ἡθελ. εἴτ' ἀπὸ τύχης, εὐ πράττων, κακῶς πράττων. ἔ γάρ ταῦτα ἡθελ ἐστίν, ἀλλὰ ἡ τύχη 61. ρυθμίζει. εἴτα καὶ ἐπιτηδεύσεις. ἐστὶ γὰρ καὶ ἀπὸ ἐπιτηδεύματων. οἱ στρατιῶται ἔχουσιν τι ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς, οἱ ἱατροὶ ἀπὸ τῆς ἱατρικῆς, οἱ ῥήτορες ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς, καὶ οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τῆς γεωργικῆς. εὐρήσεις τὸν ἱατρὸν διαλεγεύμενον λέγοντα, „δὲ τὸτο ἐκκαθάρσαι, ἐπτεμεν αὐτό.“ εὐρήσεις τὸν μυσικὸν λέγοντα, „Παρά 62. μάλος λέγει, καὶ συνάδει τὰ λεγόμενα.“ πρὸς τῷ Πλάτῳ, 63. ὁ Δημόδικος λέγει πρὸς Σακκάτην, „Ἔμοι γάρ, ὦ Σάκρατες, ἢ τέπε τῷ παιδὸς εἴτε Φυτρίαν, εἴτε παιδοποιεῖαν, χρὴ Φάναμ.“ τὸτο δὲ ἔ χρὴ ἡμιρίζειν, ὅτι μεγάλη τῇ Φαλῇ χρῆται ὁ Πλάτων, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Δημοδικὸς ἐργατικὸς 64. καὶ γεωργός. Φωνάς ἀφίηται 65. τῆς τέχνης.

ζ'. Ταῦτα 66. τὰ ἐπτα ἡθελ ἐν γενέσθαι δεῖ. ἥτοις εὐρήσεις κατ' ἐκασον ῥῆμα ὑποθέσεως προβαλλομένης ἡθελ συνά-

το παθος της προαιρέσεως ita intellexisse videtur, ut signif. animi affectus, consiliis cuiusque et studiis coniunctos. Facilius tamen omnem formulam intelligi putaverim, si vocabulo: παθος, latiore illam notionem tribuas qua omnino sit i. q. διαθεσις, accidens, quod Latini interdum adfectionem appellant. Vd. Hippius ad Aristotelem περι νοσμου c. 4. in. p. 88. Rudolph ad Ocellum Lucanum de rerum natura p. 169.

— Male rhetor noster την προαιρέσιν inter τοπους των ηθελ retulit. Consilia quippe et studia non tam definiunt formantque proprios cuiusque hominis mores, (ut reliqua a nostro commemorata) quam ad ea pertinent, quibus mores esse exierant.

58. (α) Φιλοστοργος. Quemadmodum στεργειν saepe est i. q. tenerime et intimo amore rem hominemve complecti. Vd. Epicteti enchirid. c. 3. ubi Schol. στεργόμενα expl. τὰ λίαν αγαπώμενα, ὡς τὰ γνησια γένη) ita Φιλοστοργος die qui propensus est ad intimum amorem, qualis inter coniuges, parentes, liberosque obtinet. Vd. Marcus Anton. I, 9. — Male vulgo ante Φιλοστ. desiderari voc. οὐ recte monuit Sylburg. Nam quae seqq. ἀλλὰ τάχος etc. illam negationem efflagitant.

59. ἀνειμένος. quum τῷ Φιλαργύρῳ proxime iungatur, h. l. non tam negligentem ac remissum, quam dissolutum (Φιλαργύρῳ contrarium) notare videtur.

60. συντρέχει. συντρέχειν τιτι est, ut interdum Lat. concurrere i. q. convenire, accommodatum esse. Vd. Luciani Demomax p. 385. T. II. ed. Reiz.

61. ἡ τύχη ρυθμίζει. ρυθμίζειν h. l. omnino est: in certum ordinem (ρυθμον) cohere, regere, moderari. Sollemnis praecipue erat rhetoribus Graecis huius voc. usus, de quo Vd. Ernesti in lex. laud.

catur. Non propensius (v. c.) erit ad intimum amorem, sed celer, durus, avarus, dissolutus. Consilia (studia solent cuivis indoli esse consentanea. Tum fortunae ratione habita mores spectandi. Vel secunda utitur, vel adversa. Quanquam enim haec (fortunae discrimina non ipsa mores continent; eos tamen moderantur. Idem valet de vitae institutis. Est igitur etiam vitae institutorum ratio habenda. Ita militum mores habent aliquid a se militari, medicorum ab arte medica, oratorum a rhetorica, agricolarum ab agricultura profectum. Invenies medicum ita dicentem: „haec sunt expurganda, haec ressecanda.“ Invenies Musices peritum dicentem: „modos negligis loquendo; non concinunt, quae dicuntur.“ Ita apud Platone[m] Demodicus ad Socratem haec dicit: „mihi enim, o Socrates, haec filii mei, sive plantatio, seu generatio appellanda sit, (facillima existit).“ Quae non ita sunt diindicanda, quasi Plato elocutione magnifica utatur; sed, quia Demodicus operarius erat et agricola, artis suae vocabula profert.

§. 7. Has septem morum rationes in unum coniungi oportet. Ita persequendo singula thematis propositi

62 παρα μέλος λεγεις. μέλος h. l. est modulatio, quae certa vocis intentione et remissione constat, ut apud Dionys. de compos. vbb. c. xi. p. 55. T. V. ed. Reisk.

63 παρα τῷ Πλάτωνι etc. In Platonis Theaet. non longe ab initio (Vbl. II. edit. Bipont. p. 4.) Demodicus inducit homines cum plantis comparans, quarum plantatio sit facilis, cultus varius ac difficilis: καὶ γὰρ ἐμοὶ ἡ τοῦ υἱὸς τοῦ, εἴτε Φυτεῖαν, εἴτε παιδοποιαν δεῖ αὐτὴν ὀνομάζειν, πάντων ῥάσθη γέγονεν ἢ δὲ τροφῇ δυσκόλως τε καὶ αἰ ἐν φόβῳ, περὶ αὐτοῦ διδόντι. Etenim haec filii mei, sive plantatio, sive generatio appellanda sit, omnium facillima existit; educatio autem difficilis, et plena timoris semper, maximum metum ipsius causa subeunti fuit.

64 εργατικός καὶ γεωργός. Cód. Cant. eodem sensu: ἐργαστικός καὶ γεωργικός.

65 Φωνὰς ἀΦησι etc. Φωνὴν ἀΦιέναι respondet latino: vocem emitte (loquendo s. clamando proferre) vd. Eurip. Phoen. v. 1461 ubi Schol. Φωνὴν δὲ ἀΦηεν, αὐτὶ τοῦ ἐξηγεῖσθαι. μέλος δὲ ἀΦηεν ἀπὸ κισθαράς, αὐτὶ τοῦ χημεν.

§. 7.
66 ταῦτα — δεῖ. Sylburgius ad h. l. „legendum videtur, αἰτ, ταῦτα τὰ ἐπὶ τὰ πρὸ τὰ ἡ9η, vel brevius pro ἡ9η substituendum adverbium ἡ9η.“ Minime, τα ἐπὶ τὰ ἡ9η brevius dicuntur morum rationes quae ex illis septem locis cognoscuntur.

συναγωγὰς· πένης καὶ πλεῖστος ἐχθροὶ ἐν πολιτείαις. εὐρή-
σαις ἐν τῷ πένητι ἡθὺς, ἐν τῷ πλεσίῳ ἡθὺς, ἐν τοῖς ἐχθροῖς
ἡθὺς, ἐν τῷ ἐν πολιτείαις ἡθὺς. ἔ γὰρ ἡ αὐτὴ ἐσὶν ἐχθρὰ
ἐξ ἰδιωτικῶν πραγμάτων καὶ ἐκ πολιτικῶν, ἀλλ' ἔχεις τὸ
Φρόνημα ἐκατέρω. ἀξιῶντος διελέγεσθαι τῷ δήμῳ. εἴτ' εἰ πα-
τὴρ ἐσὶν αὐτῶν τις, ἢ ἡ πατὴρ, εἴτα πόλεμος ⁶⁷ κατέλα-
βεν, εἴτα ⁶⁸ μετὰ τὸν πόλεμον ἀριστεία, ἢ πταίσμα· εἴτ'
αἰτήσεις καὶ κρίσεις· εὐρήσεις, ⁶⁹ καὶ ἑκάστον ὄνομα τῆς
πλοκῆς (ἐν) ἐν ταῖς ὑποθέσεσι γένεσιν ἡθὺς ἀναγκαῖα. καὶ
ἄτος ἐσὶν ⁷⁰ ὁ διαιρετικός τῶν ἡθῶν ἀκριβής, ὁ μὴ δὲν ἡθὺς
καταλιπὼν. ἂν γὰρ τὸν μὲν πατέρα δεῖξῃς, τὸν δὲ πολιτικὸν μὴ
δεῖξῃς, ἢ τὸν μὲν πολιτικὸν δεῖξῃς, τὸν δὲ πατέρα μὴ δεῖξῃς· ἢ πα-
λιν, ἂν μὲν τὸν πατέρα δεῖξῃς, τὸν δὲ στρατηγὸν μὴ δεῖξῃς, ἂν τὸν
μὲν ἡριστευκότα δεῖξῃς, τὸν δὲ λιπόντα τὴν τάξιν μὴ δεῖξῃς· ἐν
μὴ δεῖξῃς κατὰ τύχας, καὶ προαιρέσεις, ⁷¹ καὶ γένη, καὶ
ἔθνη, τὰς διαφορὰς τῶν ἡθῶν, καὶ ὅσα ἄλλα ἡρῶμυσαν,

eur. Vd. §. 3. ex. τα τοῖονυ ἰδια καὶ ρητορικὰ ἡθὺς τοῖτοις διαφε-
ραι etc. add. nostram §. non longe a fine: πάντα γὰρ ταῦτα,
ὅσα ἡρῶμυσαν, καλεῖται μὲν ἡθὺς, γίνονται δ' ἡθὺς.

⁶⁷ εἴτα πολέμος κατέλαβεν. Suppl. αὐτῶν. καταλαμβάνει eo sensu
intelligendum puto, quo interdum mala et calamitates ali-
quem καταλαμβάνει (occupare eum, invadere = evenire)
dicuntur. Vd. Irmisch. ad Herod. T. I p. 810. sqq. Latinus
interpres vertit: „hinc bello victus est.” Verum, cum mox
sequantur verba: εἴτα μετὰ τὸν πόλεμον ἀριστεία, ἢ πταίσμα,
non poterat notatio eius qui bello victus decesserit, his ip-
sis praeinitti. Unīverse primum dicitur, quaerendum, num
forsan expeditioni bellicae interesse debuerit.

⁶⁸ εἴτα μετὰ τὸν πόλεμον — πταίσμα. Duplex potest verborum
interpretatio exhiberi, altera, qua vocabulum ἀριστεία pro
Nominativo Plurali Substant. ἀριστείων (praemium fortitudi-
nis bellicae) accipiamus, hoc sensu: nūm post bellum ipsi
contigerint fortitudinis praemia; altera, qua pro Nominati-
vo Singulari (ἀριστεία, fortitudo bellica, aut strenue factum)
sumatur, et praepositioni μετὰ ea vis tribuitur, qua interdum
soleat ad temporis continuationem transferri (vd. Vigerus
l. l. ed. H. T. II. p. 639.) hoc sensu: nūm durante bello, (in
bello) fortitudinem praestiterit. Posteriores rat, ut praes-
tamus, suadent partim oppositum πταίσμα (calamitas bellica),
partim quae infra nostris respondent: ἂν τὸν μὲν ἡρῶμυσεν
τὰ δεῖξῃς, τὸν δὲ λιπόντα τὴν τάξιν μὴ δεῖξῃς.

⁶⁹ εὐρήσεις καὶ ἑκάστον — ἀναγκαῖον. Vulgaris loci lectio in-
telligi nequit. Nolim tamen verissimam putare Sylburgii
emendationem: ἐν ἐν ταῖς ὑποθέσεσι γένος ἡθὺς ἀναγκαῖον.
Quamquam enim recte vidit, ὑποθέσεσι scribendum esse pro
vulg. ἀποθέσεσι, tamen obscurius videtur: ἐν γένος ἡθὺς ἀναγ-
καῖον, cum potius ἐν εἶδος τοῦ ἡθὺς, (ut §. 5.) aut simpl. ἐν
ἡθὺς dici deberet. Malim deletō voc. ἐν ante ἐν ταῖς ὑποθ., sed

alti verba mores, qui coniungi debeant, reperies. Pos-
namus v. c. de duobus hominibus agi, quos reipublicae
administratio sibi invicem inimicos reddiderit, altero
egeno, altero divite. Invenies ibi aliam indolis ratio-
nem, quae ad hominem egenum, aliam, quae ad divi-
tem, aliam, quae ad inimicos, aliam, quae ad inimi-
citiā e reipublicae administratione ortam pertineat.
Inimicitia enim e rebus privatis orta non eadem plane
est, quae e politicis oritur, sed tenere debes mentem
(voluntatem) utrique illorum, tanquam homini, qui
cum populo agere constituerit, propriam. Item, si
alteruter pater fuerit, vel non fuerit, si porro expe-
ditioni bellicae interesse debuerit, si in bello rem for-
titer gesserit, aut victus fuerit, si in lites et iudicia in-
ciderit; poteris ita, persequendo singula vocabula,
quibus significantur, quae thematibus propositis in
unum sunt coniuncta, indolis necessariae originem in-
venire. Itaque, qui hoc modo versatur, nullam
morum rationem omittat, is recte dicitur distinguere
mores. Etenim, si patris quidem indolem significave-
ris, non item viri civilis, aut viri civilis quidem, non
item patris indolem; si porro patris quidem indolem
significaveris, non item militum ducis, aut illius qui-
dem, qui rem fortiter gesserit, non item eius, qui
aciem deseruerit, neque omnino discrimina morum
ostenderis, spectando fortunam, studia (consilia), fa-
mi-

vare vulg. γυναικῶν, sensumque omnis loci ita constituere: per-
sequendo singula vocabula coniunctionis, quae est in the-
matibus propositis, invenies originem indolis necessariae
(quae homini, de quo agitur, conveniat necesse est,) =
omnia videbis, unde indoles illa formetur et constituatur.
πλοκῇ h. l. sign. singula omnia in unum coniuncta, quae ar-
gumentum (πρὸς τὸν σκοπὸν) continet, ut supra c. 8. §. 8. diversa ar-
gumenta, in quibus simul pertractandis Plato in Apologia
Socratis elaboraverit, συμπλοκαὶ dicebantur. Sententia fere e-
adem exprimitur, quam §. 7. in. legimus. Latinus interpres
h. l. quid sibi vellet, ipse nesciisse videtur, cum verba ita
redderet: „in singulis nomen doli reperies, unum genus in-
dolis necessariae in apothesisibus.“

70 καὶ οὗτος ἐστὶν etc. οὗτος ad antecedd. refertur. Intell. is,
qui in diversis morum rationibus spectandis talem diligen-
tiam adhibet, qualis modo exemplis illustrata fuerat.

71 καὶ προαιρέσεις. προαιρέσεις, cum Sylburgio, re ipsa hanc
scripturam efflagitante, edendum putavi pro vulg. προδιαρ-
εῖς.

ἔ πληροῖς τὸ ἥθος. πάντα γὰρ ταῦτα, ὅσα ἡριθμήσαμεν, καλεῖται μὲν ἥθη, γίνεται δ' ἥθος. ἡ γὰρ τέχνη τῆς διαιρέσεως, ὡς Φησιν ὁ Πλάτων, ⁷² διαιρέσεις καὶ συναγωγαί, δεῖξαι, τὰ εἶδη πόσα ἐστὶ καὶ πόσας ἔχει τομὰς, καὶ πάντῃ συναγαγεῖν εἰς ταῦτο. τῆτο γὰρ ἐστὶ διαιρέσεως ⁷³ τέχνη, ἔν πολλὰ, πολλὰ ἔν: ἔχουμεν τὸ ἥθος, ἐρχώμεθα ⁷⁴ ἐπὶ τὴν γνώμην.

ἦ. Ἡ γνώμη τριπλὴν ἐξέτασιν ἔχει, μὴ περιττὰ, ⁷⁵ μήτ' ἁλλεῖποντα, μήτ' ἐναντία. τὰ περιττὰ, Φλυαρία. ⁷⁶ τὰ ἁλλεῖποντα, ἀσθενή. τὰ ἐναντία, κίνδυνος. Ὅμηρος ⁷⁷ ταῦτα ἐπεσημύνατο.

⁷⁸ ὁμοίτης δ' ἔτι μᾶλλον ἀμειβομένης ἐκολοῦα.

τῆς ἀκαίρου περιττότητος ἢ αἰτία. εἰ γὰρ τῇ ὁμοίτῃ τὸ
καρ-

⁷² ὡς Φησιν ὁ Πλάτων etc. In Phaedro p. 313. edit. Heinsdorf. Socrates ad Phaedrum haec dicit: ταῦτων δὲ ἐγὼ γε αὐτὸς τὰ ἀριστῆς, ὡς Φαῖδρος, τῶν διαιρέσεων, καὶ συναγωγῶν, ἵν' οἷός τε ὦ λέγειν τε καὶ φρονεῖν, εἰ γὰρ τινὰ ἄλλον ἡγήσωμαι δυνατόν εἰς ἔν καὶ ἐπὶ πολλὰ πεφυκότα ὁρᾶν, τοῦτον διώκω κατόπισθε μετ' ἱχνίον ὥστε θεοῖο. Alludit ad verba Homericæ Odys. l. 5. v. 193. Illa autem: εἰς ἔν καὶ ἐπὶ πολλὰ πεφυκότα ὁρᾶν (videre, quomodo ad unum referre ideoque coniungere liceat, quae natura sint varia ac multa) lucem lucrantur e verbis supra apud Plat. obviis: εἰς μίαν τε ἰδέαν συναρῶντα ἀγειν τὰ πολλαχῇ διασπαρμένα. Praeterea in Politico etiam et Sophista de διαιρέσει disputatur.

⁷³ διαιρέσεως τέχνη. τέχνη e codd. edidi pro vulg. Genitivo τέχνης. Quem etsi defendere liceat subintelligendo ἔργον, altera tamen lectio scribendi rationi rhetoris nostri accommodatior videtur.

⁷⁴ ἐρχώμεθα. In codd. ἐρχόμεθα.
§. 8.

Cfr. ad omnem hanc disput. c. 10. §. 4.

⁷⁵ μὴ περιττὰ — ἐναντία. Περιττὰ λέγειν dici oratorem, qui addat, quae a re, loco, tempore sint aliena, docet exemplum in seqq. allatum. Alio sensu haud raro ἡ περιττότης et το περιττον ad elocutionem amplam, magnam, ornataque transfertur. Vd. Ernesti in lex. sub v. περιττος. In seqq. vulgo: μὴδὲ λαίποντα, μὴ ἐναντία legeb. At quum ex aliis locis constet, rhetorem nostrum haud raro praecepta proposita eisdem verbis repetere, ac praeterea in codd. legatur μὴ ἁλλεῖποντα, cum Huds. scribendum putavi μήτ' ἁλλεῖποντα, uti mox dic. τὰ ἁλλεῖποντα, ἀσθενή, Cfr. § 8. ex. 9. in. Eadem vero emendatio requirebat, ut seq. μὴ ante ἐναντία et ipsum in μήτ' mutaretur. In vulg. lect. series vocabulorum: μὴ, μὴδὲ, μὴ facile cuicquam displicebit.

⁷⁶ Φλυαρία. Vd. c. 8. § 12. n. 190. Recte poterat Substant. Φλυαρία pro Adiect. Φλύαρα adhiberi, ut mox κίνδυνος pro επικίνδυνος; unde non est, quod cum Sylb. Φλύαρα, aut φλυαρικά scribendum putemus.

miliam, nationem, et, quaecunque alia enumeravimus non explebis, quae ad mores pertinent. Nam haec omnia, quae enumeravimus, vocantur mores (morum rationes) sed (coniuncta) unam indolem constituent. Ars enim dividendi, ut Plato dicit et ad divisiones et ad coniunctiones pertinet, ita ut et significet, quot sint species, quot habeant partes, et singula omnia in unum coniungat. In eo enim versatur ars dividendi, quod ex uno multa fiant, e multis unum. Tenemus iam, quae ad mores pertinent, transeamus ad sententiam.

§. 8. Triplex est sententiae examinandae ratio, ne quae redundant ne deficiant, ne repugnent (consilio dicentis). Quae redundant, nugae sunt; quae deficiunt, infirmam reddunt orationem; contraria periculum adferunt. Indicavit haec vitia Homerus.

„Thersites (ait) solus adhuc blaterans, tumultuabatur.“

His inesse videmus inopportunae redundantiae vituperium

77 ταυτα επεσημηναι. ταυτα patet ad tria illa, quorum rhetor antea mentionem iniecerit, vitia simul referri.

78 Θερσίτης — εκολωα. Laudatur nobilitas de Thersite locus Il. l. 2. v. 212. sqq. de quo inter veteres pariter quam inter recentiores scriptores non uno modo iudicatum novimus — κελφάω est i q. θωρυβω, turbas, s. strepitum excito (vociferando potissimum, more των κολοιων, graculorum). Vd. loca all. ab Heynio in observ. ad h. l. Talem excitabat Thersites αμετροειτης = modum non servans loquendo. Quum reliqui Graeci, qui tentati ab Agamemnone magno tumultu discessum parassent, ab Ulysse eo essent perducti, ut inperum suum cohiberent et ad concionem convenirent, (vd vs. 211.) Thersites tamen solus mentem flectere volebat, sed conviciis petebat Agamemnonem, (v. 225 — 242.) qui Achillem iniuria addicendo multarum calamitatum auctor exstiterit.

79 παρελθς — δημηγορια. Non satis clare significavit rhetor, quatenam duo επι ipsi maxime ad illam περιτροτητα pertinere et risui movendo (ut mox dicit) accommodatissima esse viderentur. Ex iis tamen, quae mox seqq. οτι των λεγομενων etc. colligi potest, respexisse rhetorem ad verba Thersitis v. 219 — 31. η επι και χρυσου επιδουσαι, εν κε τις οϊσει Τρώων ιπποδάμων εξ Ιλίου, υιος αποικα, εν κεν εγω δησας αγαγω, η άλλος Αχαιων; „an adhuc auro indiges, quod quis ex Illo adferat Trojanorum equos domantium pro filio redemptionis pretium, quem ego vincum duxero, vel alius Achivorum?“ Ibi enim partim corporis vires et fortitudinem (αρετην) liactat Thersites (claudus altero pede, humerisque gibbis, v. 217. 18. et inbellis v. 248.) partim probris petit Agamemnonem

παρ' ἄλλῃ δύο ἔπη, Νέστορος γίνεται δημηγορία. τὰ δὲ δύο ἔπη
τίνα ἐσίν, Ὅμηρός τοι λέγει.

80 Ἀλλ' ὃ τι οἱ εἴσαιο γελῶϊον Ἀργείοισιν

ἔμμεναι. —

ὅτι (τῶν λεγομένων) ⁸¹ γελῶϊον (ἐσίν), ἀλαζονευομένου ἐκείνου
ἐπὶ τῇ δυνάμει τῆ σώματος, καὶ τῇ ἀρετῇ, καὶ ὑβρίζοιτος ἐν
τῇ πύρρῃσι τῇ ἀκράτῃ. ταῦτ' ἂν περιέλας, τὰ λοιπὰ ἰσχυ-
ρὰ ἐσὶ. τῆτο ⁸² (καὶ) ἡ Ὅμηρος τέχνη. ἐπειδὴ γὰρ εἴωρα τὸ
στρατοπέδον ἀγανακτῶντας ⁸³ ὑπὲρ Ἀχιλλέως πρὸς Ἀγαμέμ-
νονα, καὶ διὰ τῆτο ἡ προθύμως ἔχοντας συμμαχεῖν, ἀλλ'
ἀπαλλανκτικῶς ⁸⁴ ἐπὶ τῶν πατρίδων, ⁸⁵ ἡθελήσας λύσαι τὰ
ὑπὲρ Ἀχιλλέως δίκαια. ἀνέστησαν ἐν αὐτῷ συνήγορόν, ἐπι-
φθόνον

(υβρίζει) acerbe ei in mentem revocans preces Chrysis sacer-
dotis filiam captam multis muneribus redempturi ab Agamem-
none repudiatas (Il. l. i. in.) quod eventum semina contine-
ret contentionis Agamemnonem inter et Achillem ortae, ma-
lorumque omnium, quae insequerentur. — Ingenue tamen
fateor, me nondum plane perspicere, quo iure orator dixe-
rit, Theristis sermonem, si illa fuerint ommissa, fieri concio-
nem Nestoream, i. e. eam sapientia aequiparare. Longe ma-
giorem profecto et modestiam et fortitudinem spirant Nesto-
ris orationes, quae Il. l. i. v. 337. sqq. et l. 9. v. 53. sqq. le-
guntur. — Vocabulum γίνεται, quod vulgo post Νέστορος
deest, e cod. reg. I. addidi.

80 ἀλλ' ὃ τι οἱ — ἔμμεναι. Verba: Σεριστῆς δ' ἐστὶ — σχολια v. 214.

15. haec excipiunt:

ὅς ῥ' ἔπειτα φρεσὶν ἦσεν ἔκκοσμά τε πολλὰ τε ἦδη,
μαψ ἄταρ οὐ κατὰ κόσμον ἐριζέμεναι βασιλευσίν,
ἀλλ' ὃ τι οἱ εἴσαιο γελῶϊον Ἀργείοισιν
ἔμμεναι.

„Qui dicta animo suo tenebat multa et indecora, ut temere,
neque, prouti deceret, probra faceret regibus, verum, quod-
cumque ei videretur ridiculum Argivis fore.“ In his stru-
ctura verborum (ambigua omnino neque uno modo ab inter-
pretibus instituta, vd. Hesynius in observatt. ad h. l.) maxi-
me probabilis haec videtur, ut iungantur verba: κατὰ κο-
σμον ἐριζέμεναι βασιλευσίν. Nam qui post κόσμον interpungunt
et verba: σχολια ἐριζέμεναι iungunt, hoc premuntur incom-
modo, quod oratio inde evadat languidior: ἔπειτα ἔκκοσμα —
ἦδη — οὐ κατὰ κόσμον. Magis vero contorta est eorum ratio,
qui verba: μαψ ἄταρ — εἴσαιο propius connectunt, ita ut
seorsim addantur haec: γελῶϊον Ἀργείοισιν ἔμμεναι. Ad vbb.
εἰ τι οἱ εἴσαιο (i. q. εἴδομαι) rep. ex antecedd. ἦδη. — γελῶϊον
apud Homerum constanter exh. — Omnis orationis series
docet, τὸ γελῶϊον h. l. ad convicia illa pertinere, quibus
Theristes Agamemnonem acerbe vellet notare simulque risui
Graecorum exponere (qualia legg. v. 236. sqq. τόνδε δ' εἴωμεν
αὐτοῦ ἐν Τροίῃ γέρα πᾶσάμεν, ὅφρα ἰδῆται, ἢ εἰ τι οἱ χ' ἡμῶς
προσαμύνωμεν, ἢ καὶ οὐκί i. o. „domum cum navibus redea-
mus; hunc vero sinamus istic ad Troiam praemia coa-

rium. Quodsi Thersiteae orationis duo versus omiseris, concio evadet Nestorea. Quinam illi sint, Homerus, tibi dicit:

„Verum, quodcunque ei videretur ridiculum fore

„Argivis“

Ridiculi quid inesse dicit sermonibus Thersitis, quippe qui corporis vires et fortitudinem iactet, conviciisque petat (Agamemnonem) immoderata usus in dicendo libertate. Quae si omiseris, reliqua bene se habent. Verum in his versatur artificium Homeri. Etenim quum milites Agamemnoni propter Achillem indignari videret, ideoque a belli societate abhorreere, et in patriam redire cupere, diluere voluit, quae iure meritoque de Achille dici possent. Propterea surgere iussit defensorem Achillis, qui odiosus esset atque ridiculus, ita

„coquere (tenere): ut sciat, num quo modo eum adiuvamus, nec no.“ Minime vero de iis sermo esse potest, quibus discendis Thersites ipse ridiculus fieret (quem sensum rhetor noster verbis Homeri, aptius consilio accommodate tribuit.)

81 οτι των λεγομενων γελοιον εστιν etc. Vulgaris loci lectio quum omnem orationis structuram haud parum turbet, ita scribendum puto: οτι τεις λεγομεναι γελοιον εναστιν etc. scil. λεγει Ομηρος (asna, quem versione expressimus.)

82 τούτο (και) etc. Malim τούτο μη sequutus vestigia Cod. Cant. qui μὴ οὐκ.

83 αγωνικωτατας. Nominis collectivi στρατωιδου Singulari numero iungitur Pluralis αγωνικων, ut supra c. 8. §. 12. (n. 183.) οi μεν ref. ad το πληθος.

84 απαλλαντικως etc. Vd. Hesychius sub. v. απαλλαξω, liberari cupio, quod ab ipso per: απαλλαντικως εχει explicatur. — In formula: οτι των πατριδων Praepos. οτι motum ad locum signif. ita ut latino: venter, respondeat. Vd. Vigerus l. l. Vol. II. p. 616. ed. H.

85 ηδαιμος — δικαια. Liceat in explicando Homeri artificio, quod rhetor noster commendat, Cl. Heynii verbis uti, qui in observ. ad h. l. Vol. IV. p. 234. haec habet: „debuere in „plebe esse multi, qui invitati in concionem retracti Agamen „nomi probra facerent; a multitudine autem ad unum aliquem „res erat ab Homero, tanquam poeta, revocanda, in „quo non quaerendum erat, an ad historiae fidem haec enar „raverit. Optabile sane erat, ut Agamemnoni iniqua in „Achillem statuente iam ab initio ex regibus aliqua aut om „nes, restitissent; ita multae magnaeque calamitates e medio „fuisent sublatae. Attamen metum aut reverentia contacti si „luerant omnes; erumpit in verba unae e plebe ceteris auda „cior; quo minus tamen eius verba vim habeant, facit, quod „auctoritate caret, quod alieno tempore et modo indecero,

Φθονου⁸⁶ (καὶ) γελῶν, ἔν' ἐν τῇ τῷ συνήγορῳ καλῶς ἔφα-
νισθ' τὸ ὕψαιον τῷ πράγματι⁸⁷)

⁸⁷ "Εχθρὸς δ' Ἀχιλλεὺς μάλισ' ἦν, ἡδ' Ὀδυσσεύς.
Ταῦτά γὰρ νεικέσονται τὸτ' αὐτ' Ἀγαμέμνονι δῖῳ
Ὀξέα κεκληγῶς λέγ' οὐκ ἴδμεν. —

τὴν ἐν ἐπὶ τὸ θρασὺ αὐτῷ καὶ ἡ περιττότης⁸⁸ τῷ ἡθρῶς, καὶ ἡ
ἀναιρία τῶν

⁸⁹ — τῶν δ' ἄρ' ἡ χαλκήρεα
Ἐκτάλως κοτεῖται νεικισσθέντ' ἐνὶ θυμῷ.
εἰ μὴ ψαλοῖς⁹⁰ καὶ ἰσχυρὰ τὰ λεγόμενα
ὑπὲρ Ἀχιλλεύως. διὰ τὸ καὶ γέλωτος τοῖς Ἕλλησι γίνεται
καὶ ἐκ τῶ γέλωτος διάλυσις τῆς ἀπαθῆς τῆς εἰρήνης πατρίδας.
ἀπὸ τοῦ ἄναιρας⁹¹ τῆς σπουδασιότητος ἡ μεταβολὴ διὰ τὸ
φανόμενον παρέσχεν εἰρηνοῦσαν τὴν ψυχὴν. ὥς ἡδὴ μετὰ μα-
μα

„inter contumelias regis ea, quae perperam facta erant, im-
probat. Multa in his sunt, et vera vita adumbrata. Est
„porro narratio bene instituta et carmini varietatem adfert.
„Tum ea vim habere debuit ad animos Achivorum a studio
„discedendi avocandos; nam partim risus ex adpectu hominis
„turpis et ab Ulyssae castigati multitudinis animos ab ira re-
„mittebat, et diffundeat; alia e plebe Ulyssae severitas ma-
„tum et reverentiam inireere poterat; statim tamen rei ef-
„ficiendae non in Thersites quaerere, sed in ipsis orationi-
„bus, quae post illam rixam mentibus hominum dudum
„elapsam, habentur, positam censere fas est. — τα δικαι-
„στερ Ἀχιλλεύς = quae iure meritoque de Achille (ab Aga-
„memnone offenso) contra Agamemnonem dici poterant. Cfr. Il. B
l. v. 239-242. ubi Thersites haec profert:

δὺς καὶ νῦν Ἀχιλλῆα, εἰ μὲν ἀμείνονα Φῶτα
ἠτίμησεν. αἰὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπύρρα.
ἀλλὰ μάλ' οὐκ Ἀχιλλεὺς χόλος φρεσὶν, ἀλλὰ μεθήμων;
ἢ γὰρ ἂν, Ἀτρεΐδῃ, νῦν ὕστατα λαβῆσαιο!

„Q. i. (Agam.) etiam nunc Achillem ipso longe fortiorem
„virum, contumelia adficit; ereptum enim habes eius praec-
„mium, quod ipse vi abstulit. Enimvero Achilles non solum
„iratus (animo), sed mitis est; alioquin enim prius, Atridae,
„postremum iniurius fuisses.”

⁸⁶ ἐπιφθονοῦ (καὶ) γελῶν. Excidit vulgo καὶ αὐτοῦ γελῶν.

⁸⁷ ἐχθρῶς — οὐκ ἴδμεν. Pro τὸτ' αὐτ' apud Homerum vulgo:
τὸτ' αὐτ'. Priorem tamen lect. quae praeterea nonnullorum
Homeri codd. auctoritate nititur, Cf. Heynius in observ. v.
ad h. l. recte praefereendam putat, cum partim aurium iudi-
cio magis probetur, partim per se suo usui Homer. conveniat.

⁸⁸ ἡ περιττότης τοῦ ἡθρῶς, i. q. ea indolis ratio, quae facit, ut
dicat τα περιττα. Etsi enim et usus vocabuli ἡθρῶς, et res
ipsa omnino permittit, ut ei h. l. notionem animi adferamus
tribuamus (vd. c. 8. v. 16. n. 264. et c. 10. §. 1. n. 2.) malim ta-
men propterea h. l. ad omnem omnino indelem referre, quod

ita ut defensoris turpitudine causae iustitia occulta-
retur.

„Inimicissimus autem Achilli maxime erat et Ulys-
„si: his enim praecipue conviciari solebat. Tum
„vero Agamemnoni nobili stridule clamans pro-
„bra dicebat.

Quae igitur est audacia eius, quae redundantia indoli
eius conveniens, quae importunitas?

„Huic igitur Achivi vehementer irati erant, et in-
„dignabantur animo.

Nisi ridiculus fuisset dignusque odio, valida omnino
forent de Achille dicta. Propterea risus Graecis com-
movetur, quo studium in patriam redeundi infringitur.
Ille enim turpis habitus causa mutationis exstitit; et,
quae mox evenerunt, pacatus reddidere animos. Unde
praeceptum cognoscimus grave et praeclarum, minime
in copia verborum quaerendam esse virtutem rhetorices.

Quo-

rheter antea omnem Thersitis indolem turpem et ridiculam
(κακίαν) notaverat.

89 τῷ δ' ἄρ' Ἀχαιοί etc. Il. 1. 2. v. 222. 23. De vulg. lect. νεμεσ-
σησέντ' Sylburgius haec notat; „νεμεσσησέντ' ut hoc loco
„scriptum est et in quibusdam Homeri editionibus (Florent.
„et Ald.) formam habet participii dualis, per enallagen usur-
„pati pro plurali νεμεσσηθέντες. Sed verior est scriptura Ro-
„manae editionis νεμεσσησέν τ', per syncopen scilicet pro ἐνε-
„μεσσησέντα τε. Quomodo etiam Scholiastes exponit non per
„participium μεμφομένοι, sed per verbum ἐμέμφοντο.“ add.
Heynius in observat. ad h. l. — Ex ipsa Achivorum in-
dignatione, quam sermones Thersitis commoverant, quae et
qualis fuerit eius περιττοτης, intelligi rhëtor existimat

90 εἰ μὴ γελοιός — Ἀχιλλεύς. Discrepant a vulgari lect. codd.
Colb. et Cant. quorum ille comma post ἢ positum minus
recte post μισούς collocat, hic ita habet: εἰ μὴ γελοιός ἦν οὐ-
τος, καὶ ἄλλος etc.

91 τῆς σκυθρωπότητος — τὴν ψυχὴν. σκυθρωπότης h. l. non tam
vultus, qui tristitiam et indignationem prae se fert, quam
omnem omnino externum Thersitis habitum tetricum tur-
pemque notare videtur, qui Graecis non posset non risum
movere, cum Thersites ea iactitaret, quae miro modo a cor-
poris habitu discrepant. Vd. quae de voc. σκυθρωπότης mon.
Irmisch. ad Herod. 1. 1 c. 6. § 10. p. 203. seq. T. I.

Omnis vero vulg. loci lectio duplici potissimum difficul-
tate laborat. Etenim 1) vocab. μεταβολή (immutatio) cum
propter antecedd. non possit nisi ad animi Graecorum
immutationem referri (διαλυσιν τῆς σπουδῆς τῆς εἰς τὰς πατρι-
δας) non patet, quomodo ipsa mutatio dici poterit τὴν ψυ-
χὴν εἰρηναίαν παρεχέειν. Illa enim μεταβολή in eo ipso cerni-
tur, quod animus Graecorum fuerit pacatus. 2) ex eadem

μανθάνομεν μάλα καὶ λαμπρὸν, μὴ ἐν τῷ πλήθει τῶν 92 λε-
γομένων ἡγεῖσθαι τὴν ἀρετὴν τῆς ῥητορικῆς. τὰ ἑλλείποντα
πῶς; ἔτω πως εἴπε περὶ τῷ Μενελάῳ. 93

Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως· ἐπεὶ ἔ πολύμυθος.
τὸ γὰρ „Παῦρα μὲν“ τοιαῦτόν ἐστιν, ὅσον ἐκ ἐντελῶς 94 τῷ
ἀγῶνι. τὸ δὲ μὴ ἐναντία, 95 ἔπαρ καὶ Ἰσοκράτης ἐπήμυσε, δι-
πανκῆ λόγῳ, ὡς δεῖ ἔχειν, καὶ ἐπιδεικτικῶς διαίρειν λέγων,
ὅτι δεῖ τὸν 96 μὲν ἔχειν ἀσφαλῶς, τὸν δ' ἐπιδεικτικῶς. καὶ
„Ομηρος δ' εἴπε“

— ὁ δ' ἀσφαλῶς ἀγορεύει·

(τῷτο 97 δὲ ἐστὶ τὸ διὰ τῶν ὁμολογημένων, ὁ περὶ τῶν ὁμολο-
γουμένων ἀμφισβητήσιμα λέγων) ἀλλὰ καὶ τῇ ἀποδείξει τῶν
ὁμολογημένων ἀμφισβητῶμενον λύειν δυνάμενος. τῷτο καὶ
Ξενοφῶν καὶ Πλάτων λέγουσι περὶ Σωκράτους, ὅτι διὰ τῶν
ὁμολογημένων ἐπορεύετο, ἐπεὶ διδάσκειν ἐβέλετο. γίνεται
ἐν

vulg. lect. admodum iueommode verba: ἡ μεταβολὴ παρεσχεν —
ψυχὴν pariter cum illis: ἀπὸ ἐκείνης σκυθῶν. quam cum seqq.
διὰ το γενόμενον struantur necesse est. Nā praesidii adfert la-
tini int versio: „ex hoc enim torvo adspecu et immutatione
„per id, quod evenit, pacatum adhibuerint animum““ cu-
ius verba postrema neque per se intelligi recte possunt; ne-
que vulgari lect. conveniunt. Quid, si δια male ex antecedd.
repetitum existimetur, et ita scribatur: ἀπὸ γὰρ ἐκείνης τῆς
σκυθικότητος ἡ μεταβολή (scil: ἐστ). καὶ τὸ γενόμενον παρέσχεν
ἐρηναίαν τὴν ψυχὴν? το γενόμενον Thersitem ab Ulysse casti-
gatum (Il. l. l. v. 265-271.) innuere puto.

92 τῶν λεγομένων. Articulum τῶν qui vulgo ab edd. abest, e
codd. addidi.

93 περὶ τοῦ Μενελάου. — Omnis locus Il. l. 3. v. 212-215 (ubi
Ulysses et Menelaus ad Troianos Helenae causa ablegati ver-
ba ad illos fecisse narrantur) ita se habet:

ἀλλ' ἔτε δὴ μύθους καὶ μῆδεα πᾶσιν ἔφαινον,

ἦτοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,

παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολύμυθος,

ρῦδ' ἀφαιμαρτοσπῆς, εἰ καὶ γάνει ὕστερος ἦεν.

„Sed quum iam verba et consilia omnibus texerent, certe
„quidem Menelaus succincte concionabatur, pauca quidem,
„sed voce admodum clara; quia non multiloquus erat, ne-
„que verbis aberrans, quanquam aetate minor.“ — Form.
ὑφαίνειν μύθους artem signif. qua sermones illos et con-
silia componerent — ἐπιτροχάδην quanquam per se specta-
tum et celeriter et breviter (concise) dicentem Menelaum
possit significare, malim tamen propter seqq. παῦρα μὲν etc.
cum Heynio (vd. eius observ. ad h. l.) posteriori significato
accipere. — λιγέως i. q. voce clara et distincta, ita ut om-
nes intelligerent, ut Il. l. 19. v. 82. 83. — Voc. ἀφαιμαρτο-
σπῆς (qui loquendo non a scopo aberrat) ntrum h. l. ad eum
referas, qui sententiae rei et loco aptas proferat, an ad eum,

Quomodo omittendo peccamus? Haec dieit poeta de Menelao: „Pauca quidem (loquebatur) sed voce admodum clara, quia non multiloquus erat“

Illud enim: „pauca quidem“ id significat, quod non sufficiat ad consummandam orationem. Denique, quod ad contraria evitanda attinet, idem innuimus, quod Isocrates commendavit, ubi de discrimine, quod orationem iudicalem recte conformandam et demonstrativam intercederet, ita disputavit, ut illam diceret tutam et securam, hanc ostentationi accommodatam esse debere. Homerus etiam dixit:

„ille autem secura utitur oratione.“

Talis autem non modo ille est, qui de concessis proferat, quae a dubitatione sint remotae, sed etiam, qui concessa demonstrando dubia valeat diluere. Eodem modo Xenophon et Plato de Socrate perhibent, cum per concessa viam sibi muniisse, ubi alios vellet instituere. Pertinent igitur haec tria ad opportunitatem ora-

qui verbis propriis et accommodatis utatur, an utramque notionem complecti putes, ad sententiam totius loci constituendam parum interest. Vd. Heynius in observ. qui iure meritoque rhetorem nostrum ideo taxavit, quod Homeri verba perperam ita interpretatus fuerit, quasi inesset vituperium oratoria in dicendo necessaria omittentis.

94 οὐκ ἐντελὲς τὸ ἀγωνί suppl. λέγεται. Verbis τὸ ἀγωνί Dativus commodi inest. Sensus: τὸ „παῦρα μὲν“ significat id, quo minime omnia consummentur, quae consilium orationis requirat.

95 τὸ δὲ μὴ ἐναντία scil. τοῦτο s. τοιοῦτον εἶναι. Laudatur haud dubie praeceptum in Isocratis λόγῳ πανηγυρικῷ obvium p. 54. ed. Lang.

96 τὸν μὲν εἶναι etc. Lectio codd. τοὺς μὲν εἶναι ἀσφαλῶς, τοὺς δὲ ἐπὶ δ. antecedd. δικανικοῦ — ἐπιδεκτικῶν minus congruit. — Ἀσφαλεία (de quo voc. vd. c. 5 §. 2. n. 9.) in oratt. iudicialibus ideo praecipue servanda dicebatur, quod partim plures graviioresque difficultates oratorem forensem premerent, quam landationem (et in adversarii maliminibus et in iudicium opinionibus animique motibus sitae), partim, si quid ille protulisset, ipsius consilio minus accommodatum, ita ut causam probare non posset, graviora inde damna exorirentur.

97 (τοῦτο δὲ εἰ τὸ etc. Vulg. loci lectio omnino ita se habet, ut intelligi nequeat, cum neque vbb. τοῦτο δὲ — ἐμολογουμένων cum asequentibus cohaereant, neque pateat, quid sibi velit commemoratio oratoris, qui de concessis et extra dubitationem positis proferat dubia, ἀμφισβητήσιμα, ac praeterea vocc. ἀλλὰ καὶ monstrent, in antecedd. desiderari οὐ μόνον.

παρ' ἄλλ' δύο ἔπη. Νέστορος γίνεται δημηγορία. τὰ δὲ δύο ἔπη
τίνα ἐστίν, "Ομηρὸς τοι λέγει."

80 Ἄλλ' ὃ τι οἱ εἴσαιτο γαλοῖον Ἀργείοισιν

ἔμμεναι. —

ὅτι (τῶν λεγομένων) ⁸¹ γαλοῖον (ἐστίν), ἀλαζονευομένου ἐκείνου
ἐπὶ τῇ δυνάμει τῆ σώματος, καὶ τῇ ἀρετῇ, καὶ ὑβρίζοιτος ἐν
τῇ παύρῃ τῇ ἀκράτῃ. ταῦτ' ἂν περιέλης, τὰ λοιπὰ ἰσχυ-
ρὰ ἐστίν. τῆτο ⁸² (καὶ) ἡ Ὀμήρου τέχνη. ἐπειδὴ γὰρ εἶδρα τὸ
στρατόπεδον ἀγανακτῆντας ⁸³ ὑπὲρ Ἀχιλλέως πρὸς Ἀγαμέμ-
νονα, καὶ διὰ τῆτο ἡ προθύμως ἔχοντας συμμαχεῖν, ἀλλ'
ἀπαλλανκτικῶς ⁸⁴ ἐπὶ τῶν πατρίδων, ⁸⁵ ἡθέλησε λῦσαι τὰ
ὑπὲρ Ἀχιλλέως δίκαια. ἀνέστησαν ἐν αὐτῷ συνήγορόν, ἐπί-
φθόνον

(υβρίζει) acerbe ei in mentem revocans preces Chrysis sacer-
dotis filiam captam multis muneribus redempturi ab Agamem-
none repudiatas (Il. l. i. in.) quod eventum semina contine-
ret contentionis Agamemnonem inter et Achillem ortae, ma-
lorumque omnium, quae insequerentur. — Ingenue tamen
fateor, me nondum plane perspicere, quo iure orator dixe-
rit, Therisit issermonem, si illa fuerint ommissa, fieri concio-
nem Nestoream, i. e. eam sapientia aequiparare. Longe ma-
giorem profecto et modestiam et fortitudinem spirant Nesto-
ris orationes, quae Il. l. 2. v. 337. sqq. et l. 9. v. 53. sqq. le-
guntur. — Vocabulum γίνεται, quod vulgo post Νέστορος
deest, e cod. reg. I. addidi.

80 ἀλλ' ὃ τι οἱ — ἔμμεναι. Verba: Τερσίτης δ' ἐστὶ — σχολια v. 214.

15. haec excipiunt:

ὅς ῥ' ἔπειτα φρεσὶν ἦσαν ἄκοσμά τε πολλὰ τε ἦδη,
μαψ ἄταρ οὐ κατὰ κόσμον ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν,
ἀλλ' ὃ τι οἱ εἴσαιτο γαλοῖον Ἀργείοισιν
ἔμμεναι.

„Qui dicta animo suo tenebat multa et indecora, ut temere,
neque, prouti deceret, probra faceret regibus, verum, quod-
cunque ei videretur ridiculum Argivis fore.“ In his stru-
ctura verborum (ambigua omnino neque uno modo ab inter-
pretibus instituta, vd. Heynius in observatt. ad h. l.) maxi-
me probabilis haec videtur, ut iungantur verba: κατὰ κο-
σμον ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν. Nam qui post κόσμον interpungunt
et verba: ἀνελμα ἐριζέμεναι iungunt, hoc praesuntur incom-
modo, quod oratio inde evadat languidior: ἔπειτα ἄκοσμα —
ἦδη — οὐ κατὰ κόσμον. Magis vero contorta est eorum ratio,
qui verba: μαψ ἄταρ — εἴσαιτο propius connectunt, ita ut
seorsim addantur haec: γαλοῖον Ἀργείοισιν ἔμμεναι. Ad vbb.
ἐστὶ οἱ εἴσαιτο (i. q. εἰδοκί) rep. ex antecedd. ἦδη. — γαλοῖον
apud Homerum constanter exh. — Omnis orationis series
docet, τὰ γαλοῖον h. l. ad convicia illa pertinere, quibus
Thersites Agamemnonem acerbe vellet notare simulque risui
Graecorum exponere (qualia legg. v. 236. sqq. τόνδε δ' εἶωμεν
αὐτοῦ ἐν Τροίῃ γέρα πεισόμεν, ὅφρα ἴδῃται, ἢ εἰ τι οἱ χ' ἡμῖς
προσαμύνωμεν, ἢ καὶ οὐκί' i. e. „domum cum navibus redea-
mus; hunc vero sinamus istic ad Troiam praemia coa-

rium. Quodsi Thersitea orationis duo versus omiseris, concio evadet Nestorea. Quinam illi sint, Homerus tibi dicit:

„Verum, quodcunque ei videretur ridiculum fore
„Argivis“

Ridiculi quid inesse dicit sermonibus Therſitis, quippe qui corporis vires et fortitudinem iactet, conviciisque petat (Agamemnonem) immoderata usus in dicendo libertate. Quae si omiseris; reliqua bene se habent. Verum in his versatur artificium Homeri. Etenim quum milites Agamemnoni propter Achillem indignari videret, ideoque a belli societate abhorreere, et in patriam redire cupere, diluere voluit, quae iure meritoque de Achille dici possent. Propterea surgere iussit defensorem Achillis, qui odiosus esset atque ridiculus, ita

„coquere (tenere); ut sciat, num quo modo eum adin-
„vamus, nec no.“ Minime vero de iis sermo esse potest, nibus disendis Thersites ipse ridiculus fieret (quem sensum rhetor noster verbis Homeri, ipsius consilio accommodare tribuit.)

81 οτι των λεγομενων γελοιον εστιν etc. Vulgaris loci lectio quum omnem orationis structuram haud parum turbet, ita scribendum puto: οτι τοις λεγομενοις γελοιον εναστιν etc. scil. λεγει Ομηρος (Aeneas, quem versione expressimus.)

82 τουτο (και) etc. Malim τουτο μην sequutus vestigia Cod. Cant. qui παντοια.

83 αγανακτουρας. Nominis collectivi στρατωσαν Singulari numero iungitur Pluralis αγανακτ. ut supra c. 8. §. 12. (n. 183.) οι μεν ref. ad το πληθος.

84 απλλακτικως etc. Vd. Hesychius sub. v. απλλακτικω, liberari cupio, quod ab ipso per: απλλακτικως εχων explicatur. — In formula: οτι των πατριδων Praepos. οτι motum ad locum signif. ita ut latino: venisse, respondeat. Vd. Vigerus l. l. Vol. II. p. 616. ed. H.

85 ηδηλας — δικαιο. Licet in explicando Homeri artificio, quod rhetor noster commendat, Cl. Heynii verbis uti, qui in observ. ad h. l. Vol. IV. p. 234. haec habet: „debuere in „plebe esse multi, qui invitati in concionem retracti Agamen „noni probra facerent; a multitudine autem ad unum aliquem „res erat ab Homero, tanquam poeta, revocanda, in „quo non quaerendum erat, an ad historiae fidem haec enar- „raverit. Optabile sane erat, ut Agamemnoni iniqua in „Achillem statuenti iam ab initio ex regibus aliqua aut om- „nes, restitissent; ita multae magnaeque calamitates, e medio „fuissent sublatae. Attamen mota aut reverentia contacti si „luderant omnes; erumpit in verba unus e plebe ceteris auda- „cior; quo minus tamen eius verba vim habeant, facit, quod „auctoritate caret, quod alieno tempore et modo indecero,

Φθονου.⁸⁶ (καὶ) γέλοτον, τὴν αὖτ' ἐπὶ τῇ συνήγορσιν καλῶς ἀφαι-
νισθὲν τὸ ὕψαιον τῆς πράξεως.)

⁸⁷ Ἐχθρὸς δ' Ἀχιλλεὺς μάλισ' ἦν, ἡδ' Ὀδυσσεύς.
Ταῖσι γὰρ νεμεσσηθέντι τὸτ' αὐτ' Ἀγαμέμνονι δῖω

Ὅξ' ἔα κεκληγὼς λέγ' οὐκ ἰδὲα. —
τὴν αὖτ' ἐπὶ τῷ θρασυ αὐτῷ καὶ ἡ περιττότης.⁸⁸ τῇ ἡδ' ἔσ, καὶ ἡ
ἀκαυρία τίς.

⁸⁹ — τῷ δ' ἄρ' ἡ χαλεπότης.
Ἐκτάλως κοτεῖται νεμεσσηθέντ' ἐνὶ θυμῷ.

εἰ μὴ γέλοιος.⁹⁰ καὶ ἄξιος μίσους ἦν, ἰσχυρὰ τὰ λεγόμενα
ὑπὲρ Ἀχιλλεὺς. διὰ τὸτο καὶ γέλωτος τοῖς Ἕλλησι μνεταιρ,
καὶ ἐκ τῆς γέλως διαλύσεως τῆς ἀπαθῆς τῆς εἰρήνης πατρίδας.
ἀπὸ γὰρ ἀνάλυσης.⁹¹ τῆς ἀποθρονώσεως ἢ μεταβολῇ διὰ τὸ
φανερόν. πᾶσι δὲ εἰρήνην αὖτ' ἐπὶ τὴν ψυχὴν. ὥς ἡδ' ἔσ μετὰ μα-
καρ.

„inter contumelias regis ea, quae perperam facta erant, im-
probat. Multa in his sunt, quae vera vita adumbrata. Est
porro narratio bene instituta et carmini varietatem adfert.
Tum ea vim habere debuit ad animos Achivorum a studio
discedendi avocandos; nam partim ritus ex adpectu hominis
turpis et ab Ulysse castigati multitudinis animos ab ira re-
mittebat, et diffundebat; alii e plebe Ulyssis severitas me-
tum et reverentiam inireere poterat; eandem tamen rei ef-
ficiendam non in Thersis quaerere, sed in ipsis orationi-
bus, quae post illam rixam mentibus hominum adudum
elapsam, habentur, positam censere fas est. — τα δὲ καὶ
ὑπὲρ Ἀχιλλεὺς = quae iure meritoque de Achille (ab Aga-
memnone offenso) contra Agamemnonem dici poterant. Cfr. II. E
I. v. 239-242. ubi Thersis haec protest:

δὺς καὶ νῦν Ἀχιλλῆα, εἰ μὲν ἀμείνονα Φῶτα
ἠτίμησεν, ἄλλω γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπύρρος.
ἀλλὰ μάλ' οὐκ Ἀχιλλεὺς χόλος φρεσὶν, ἀλλὰ μεθήμων;
ἢ γὰρ αὖν Ἀτρεΐδῃ, νῦν ὕστατα λυβήσαιο!

Q. i. (Agam.) etiam nunc Achillem ipso longe fortio-
rem, virum, contumelia adficit; creptum enim habes eius praec-
mium, quod ipse vi abstulit. Enimvero Achilles non fovet
iram (animo), sed mitis est; alioquin enim nec, Atridae,
postremum iniurius fuisset.

⁸⁶ ἐπιφθονου (καὶ) γέλοτον. Excidit valgo καὶ αὐτοῖς γέλοτον.

⁸⁷ ἐχθρὸς — οὐκ ἰδὲα. Pro τὸτ' αὐτ' apud Homerum vulgo:
τὸτ' αὐτ'. Priorem tamen lect. quae praeterea nonnullorum
Homeri codd. auctoritate nititur, Cf. Heynius in observ. v.
ad h. l. recte praefereendam putat, cum partim aurium iudi-
cio magis probetur, partim per petuo usu Hom. conveniat.

⁸⁸ ἡ περιττότης τοῦ ἡθους, i. q. ea indolis ratio, quae facit, ut
dicat τα περιττα. Est enim et usus vocabuli ἡθους, et res
ipsa omnino permittit, ut ei h. l. notionem animi adferamus
tribuamus (vd. c. 8. v. 16. n. 264. et c. 10. §. 1. n. 1.) malim ta-
men propterea h. l. ad omnem omnino indolem referre, quod

ita ut defensoris turpitudine tuncque iustitia occulta-
retur.

„Inimicissimus autem Achilli maxime erat et Ulys-
„si: his enim praecipue conviciari solebat. Tum
„vero Agamemnoni nobili stridule clamans pro-
„bra dicebat.

Quae igitur est audacia eius, quae redundancia indoli
eius conveniens, quae importunitas?

„Huic igitur Achivi vehementer irati erant, et in-
„dignabantur animo.

Nisi ridiculus fuisset dignusque odio, valida omnino
forent de Achille dicta. Propterea risus Graecis com-
movetur, quo studium in patriam redeundi infringitur.
Ille enim turpis habitus causa mutationis exstitit; et,
quae mox evenerunt, pacatos reddidere animos. Unde
praeceptum cognoscimus grave et praeclarum, minime
in copia verborum quaerendam esse virtutem rhetorices.

Quo-

„rhetor antea omnem Thersitis indolem turpem et ridiculam
(καίαν) notaverat.

89 τῷ δ' ἂν Ἀχαιοὶ etc. Il. 1. 2. v. 222. 23. De vulg. lect. νεμεσ-
σησέντ' Sylburgius haec notat; „νεμεσσησέντ' ut hoc loco
„scriptum est et in quibusdam Homeri editionibus (Florent.
„et Aldd.) formam habet participii dualis, per enallagen usur-
„pati pro plurali νεμεσσησέντες. Sed verior est scriptura Ro-
„manae editio nis νεμεσσησέν τ', per syncopen scilicet pro ἐνε-
„μεσσησέντα τς. Quomodo etiam Scholiastes exponit non per
„participium μεμφομένοι, sed per verbum ἐμέμφοντο.“ add.
Heynius in observatt. ad h. l. — Ex ipsa Achivorum in-
dignatione, quam sermones Thersitis commoverant, quae et
qualis fuerit eius περιττοτης, intelligi rhētor existimat

90 εἰ μὴ γελοῖος — Ἀχιλλεὺς Discrepant a vulgari lect. codd.
Colb. et Lant. quorum ille comma post ἢ positum minus
recte post μισους collocat, hic ita habet: εἰ μὴ γελοῖος ἦν οὐ-
τος, καὶ ἄλιος etc.

91 τῆς σκυθρωπότητος — τὴν ψυχὴν. σκυθρωπότητος h. l. non tam
vultus, qui tristitiam et indignationem prae se fert, quam
omnem omnino externum Thersitis habitum terribem tur-
pissime notare videtur, qui Graecis non possit non risum
movere, cum Thersites ea iactaret, quae miro modo a cor-
poris habitu discrepant. Vd. quae de voc σκυθρωπος mon.
Irmisch. ad Herod. 1. 1 c. 6. § 10, p. 203. seq. T. I.

Omnis vero vulg. loci lectio duplici potissimum difficul-
tate laborat. Etenim 1) vocab. μεταβολή (immutatio) cum
propter antecedd. non possit nisi ad animi Graecorum
immutationem referri (διαλυσιν τῆς σπουδῆς τῆς εἰς τὰς πατρι-
δας) non patet, quomodo ipsa mutatio dici potuerit τὴν ψυ-
χὴν πικραίνειν παρέχειν. Illa enim μεταβολή in eo ipso cerni-
tur, quod animus Graecorum fuerit pacatus. 2) ex eadem

μανθάνομεν μάλα καὶ λαμπρὸν, μὴ ἐν τῷ πλεῖσται τῶν 92 λε-
γομένων ἡγεῖσθαι τὴν ἀρετὴν τῆς ῥητορικῆς. τὰ ἐλλείποντα
πῶς; ἔτω πως εἶπε περὶ τῆς Μενελάου. 93

Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως· ἐπεὶ ὁ πολύμυθος.
τὸ γὰρ „Παῦρα μὲν“ τοιαῦτόν ἐστιν, ὅσον ἐκ ἐντελῶς 94 τῷ
ἄγωνι. τὸ δὲ μὴ ἐναντία, 95 ὅπου καὶ Ἰσοκράτης ἐπήμεισε, δι-
καικῆ λόγῳ, ὡς δεῖ ἔχειν, καὶ ἐπιδεικτικῆ διαίρεσιν λέγων,
ὅτι δεῖ τὸν 96 μὲν ἔχειν ἀσφαλῶς, τὸν δ' ἐπιδεικτικῶς. καὶ
Ὁμηρος δ' εἶπε·

— ὁ δ' ἀσφαλῶς ἀγορεύει·

(τῷτο 97 δὲ ἐστὶ τὸ διὰ τῶν ὁμολογούμενων, ὁ περὶ τῶν ὁμολο-
γούμενων ἀμφισβητήσιμα λέγων) ἀλλὰ καὶ τῇ ἀποδείξει τῶν
ὁμολογούμενων ἀμφισβητούμενον λύειν δυνάμενος. τῷτο καὶ
Ξενοφῶν καὶ Πλάτων λέγουσι περὶ Σωκράτους, ὅτι διὰ τῶν
ὁμολογούμενων ἐπορεύετο, ἐπεὶ διδάσκειν ἐβέλετο. γίνεται
ἐν

vulg. lect. admodum ineommode verba: ἡ μεταβολὴ παρεσχεν —
ψυχὴν pariter cum illis: ἀπὸ ἐκείνης σκυθῶν. quam cum seqq.
διὰ τὸ γενομένην struantur necesse est. Nā praesidii adfert la-
tini int versio: „ex hoc enim torvo adaspectu et immutatione
„per id, quod evenit, pacatum adhibuerint animum“ cui-
us verba postrema neque per se intelligi recte possunt; ne-
que vulgari lect. conveniunt. Quid, si dia male ex antecedd.
repetitum existimetur, et ita scribatur: ἀπὸ γὰρ ἐκείνης τῆς
σκυθῶνότητος ἡ μεταβολή (scil: εἰς). καὶ τὸ γενομένην παρεσχεν
ἐιρηναίαν τὴν ψυχὴν? το γενομένην Thersitem ab Ulyssae casti-
gatum (Il. l. l. v. 265-271.) innuere puto.

92 τῶν λεγομένων. Articulum τῶν qui vulgo ab edd. abest, o
codd. addidi.

93 περὶ τοῦ Μενελάου. — Omnis locus Il. l. 3. v. 212-215 (ubi
Ulysses et Menelaus ad Troianos Helenae causa ablegati ver-
ba ad illos fecisse narrantur) ita se habet:

ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μῆδαι πᾶσιν ἔφαινον,
ἦτοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολύμυθος,
οὐδ' ἀφαιμαρτοσπῆς, εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν.

„Sed quum iam verba et consilia omnibus texerent, certe
„quidē Menelaus succincte concionabatur, pauca quidem,
„sed voce admodum clara; quia non multiloquus erat, ne-
„que verbis aberrans, quanquam aetate minor.“ — Form.
ὑφαίνειν μύθους artem signif. qua sermones illos et con-
silia componerent — ἐπιτροχάδην quanquam per se specta-
tum et celeriter et breviter (concis-) dicentem Menelaum
possit significare, malim tamen propter seqq. ταῦτα μὲν etc.
cum Heynio (vd. eius observ. ad h. l.) posteriori significata
accipere. — λιγέως i. q. voce clara et distincta, ita ut om-
nes intelligerent, ut Il. l. 19. v. 82. 83. — Voc. ἀφαιμαρτο-
σπῆς (qui loquendo non a scopo aberrat) ntrum h. l. ad eum
referas, qui sententias rei et loco aptas proferat, an ad eum,

Quomodo omittendo peccamus? Haec dicit poeta de Menelao: „Pauca quidem (loquebatur) sed voce admodum clara, quia non multiloquus erat“

Illud enim: „pauca quidem“ id significat, quod non sufficiat ad consummandam orationem. Denique, quod ad contraria evitanda attinet, idem innuimus, quod Isocrates commendavit, ubi de discrimine, quod orationem iudicalem recte conformandam et demonstrativam intercederet, ita disputavit, ut illam diceret tutam et securam, hanc ostentationi accommodatam esse debere. Homerus etiam dixit:

„ille autem secura utitur oratione.“

Talis autem non modo ille est, qui de concessis proferat, quae a dubitatione sint remota, sed etiam, qui concessa demonstrando dubia valeat diluere. Eodem modo Xenophon et Plato de Socrate perhibent, cum per concessa viam sibi muniisse, ubi alios vellet instituere. Pertinent igitur haec tria ad opportunitatem ora-

ora-

qui verbis propriis et accommodatis utatur, an utramque notionem complecti putes, ad sententiam totius loci constituendam parum interest. Vd. Heynius in observ. qui iure meritoque rhetorem nostrum ideo taxavit, quod Homeri verba perperam ita interpretatus fuerit, quasi inesset vituperium oratoria in dicendo necessaria omittentis.

94 οὐκ εὐτελὲς τῷ ἀγωνί suppl. λέγεται. Verbis τῷ ἀγωνί Dativus commodi inest. Sensus: τὸ „παῦρα μὲν“ significat id, quo minime omnia consummentur, quae consilium orationis requirat.

95 τὸ δὲ μὴ ἐναντία scil. τοῦτο ε. τοιούτων εἶναι. Laudatur haud dubie praeceptum in Isocratis λόγῳ παρηγορητικῷ obvium p. 54. ed. Lang.

96 τὸν μὲν εἶναι etc. Lectio codd. τοὺς μὲν εἶναι ἀσφαλῶς, τοὺς δὲ εἶναι. antecedd. δικανικῶν — ἐπιδεικτικῶν minus congruit. — Ἀσφαλεία (de quo voc. vd. c. 8 §. 2. n. 9.) in orat. iudicialibus ideo praecipue servanda dicebatur, quod parim plures gravesque difficultates oratorem forensem premerent, quam laudatorem (et in adversarii moliminibus et in indiduum opinionibus animique motibus sitae), partim, si quid ille protulisset, ipsius consilio minus accommodatum, ita ut causam probare non posset, graviora inde damna exorirentur.

97 (τοῦτο δὲ εἰ το etc. Vulg. loci lectio omnino ita se habet, ut intelligi nequeat, cum neque vbb. τοῦτο δὲ — ἀπολογουμένων cum sequentibus cohaereant, neque pateat, quid sibi velit commemoratio oratoris, qui de concessis et extra dubitationem positis proferat dubia, ἀμφισβήτησιμα, ac praeterea vocc. ἀλλὰ καὶ monstrent, in antecedd. desiderari οὐ μόνον.

ἔν ταῦτα τρία (εὐκαιρως), 98 μὴ περιττὰ, μὴ ἑλλείποντα, μὴ ἐναντία. κάλῃσιν αὐτὰ δυσὶν ὀνόμασιν, μέτρον καὶ ἀσφάλειαν. τὸ γὰρ μὴ περιττὰ, μηδὲ ἑλλείποντα, μέτρα ὀνόμα· τὸ δὲ μὴ ἐναντία, ἀσφαλείας.

§. Τρίτος ἡμῶν 99 σόλος ἐστὶ τῷ λόγῳ ἐπὶ τὴν 100 τέχνην. εἰπομεν 101 γὰρ ἤδη περὶ ἧδὲ καὶ γνώμης· πρῶτον τὴν ὑπόνοιαν, εἰ ἂν τις ἀμφισβητήσῃ, ἐκκαθάρσωμεν. ἡ δ' ὑπόνοις τίς; οἷσθαι ἂν τις εἰπεῖν, 102 — μὴ περιττὰ λέγοι, μήτ' ἑλλείποντα, μήτ' ἐναντία, τεχνίτην αὐτὸν, (ἢ τὸν αὐτὸν) εἶναι. τί ἔν πλεον ἢ τέχνη ἐστὶ τῆς περὶ τὴν γνώμην ἀσφαλῆς πραγματείας; πολὺ τὸ πλεον. ἡ μὲν γὰρ γνώμη τοτῷ πράγματι χρησίμιον ἔχει τὸ εἰς ἀπόδειξιν· ἡ δὲ τέχνη τὸ πιθανόν 103 τοῖς ἀκροῦσιν· ὥσπερ ἐν ἱατρικῇ, εἰ τις τὴν μὲν γνώμην λέγοι, τὸ „Δεῖν τεμεῖν.“ ἢ τὸ „Δεῖν Φαρμακο, ποσὶα χρῆσθαι.“ τὴν δὲ τέχνην λέγοι, τὸ „Κρύψαι τὸν σίδηρον, τὸ Φάρ-

Ita scribendum puto: οὗτος (scil. ο ἀσφαλῆς ἀγορευν) δὲ ἐστὶ οὐ μόνον ἐπεὶ τῶν ὁμολογουμένων οὐκ ἀμφισβητήσιμα λεγν, ἀλλὰ καὶ etc. ἀσφαλῆαν non modo eo pertinere dicit, quod orator de veris et indubitatis certa (οὐκ ἀμφισβητήσιμα) proferat, sed in eo etiam versari, quod certa et indubitata adhibeantur ad refutanda, quae dubia sint. Teneamus modo, de controversiis iudicialibus potissimum agi, quae confirmationi accusationis aut defensionis, iunctam haberent refutationem adversarii. Facile autem poterat e verbis οὐ μόνον errore librariorum in seqq. ταῦτα καὶ — δια τῶν ὁμολογουμένων etc. aberrantium enasci δια τῶν ὁμολογουμένων. — τα ὁμολογουμένα (concessa, indubitata) solent apud rhetores τοῖς ἀμφισβητούμενοις, ε. ἀμφισβητήσιμοις (iis, de quibus disceptatur) opponi. Vd. Gellius in noctt. Att. 17, 5. — Incommoda lectio codd. θυνάμενον.

98 εὐκαιρως. Ita scribi debere pro vulg. ἀκαίρως docent quae seqq. μὴ περιττὰ etc. Eandem lect. secutus lat. interpretes verba sic reddidit: „sunt itaque haec tria opportune.“

§. 9.

99 σόλος ἐστὶ etc. Patet, eam vocab. σόλος signif. qua expeditio nem maritimam ipsam significet h. l. tropice ad disputationem transferri ad alia procedentem.

100 ἐπὶ τὴν τέχνην. Articulum vulgo omissum addidi e codd. reg. I. et Colb.

101 εἰπομεν. Edit Steph. et codd. reg. I. et Colb. male εἰπωμεν exh. Res ipsa docet, de iis agi, quae iam disputata fuerint.

102 οἷσθαι ἂν τις — εἶναι. Patet, neque vulgarem loci lect. sententiam commodam suppeditare, neque praesidii quid adferre codd. scripturam: εἰ τὸν αὐτὸν εἶναι pro η τ. α. εἶναι. Unde locum ita emendandum puto, ut ante μὴ περιττὰ vel ἐς vel ἢ τις inseratur, et in seqq. scribatur: τεχνίτην ἤδη τὸν αὐτὸν εἶναι (eum, qui illa observaverit, ipsum iam esse artificem).

orationis, ne quae redundant, ne deficient, ne contraria proferantur. Comprehende illa duobus vocabulis modi et securitatis. Etenim, quod neque redundant quaedam, neque deficient, modi, quod contraria non proferantur, securitatis vocabulum significat.

§. 9. Tertium, quo oratio nostra tendit, est artificium. De moribus enim et sententiis exposuimus. Primum vero dubitationem, quam aliquis possit movere, tollamus. Qualis est dubitatio? Existimare quis possit, eum, qui neque redundantia dicat, neque omittat necessaria, neque contraria proferat, ipsum iam esse artificem. Quid igitur amplius requiritur artificii praeter illam, quae circa sententias versatur, refractionem securitati inservientem? Amplius profecto. Nam sententia quidem continet id, quod causae prodest, dum ad rem demonstrandam valet; artificium vero id, quo audientes conciliantur. Eadem est rei ratio, quae artis medicae, si quis ibi sententiae nomine appellaverit, quod membrum secari iubeatur, aut pharmaci potio adhiberi; artificium vero, quod ferrum (culter) abscondi, aut pharmacum cibis dulcibus et usitatis involutum suppeditari debere dicatur.

Hoc

203 η δὲ τέχνη το πειθάνον τοῖς ἀκουουσιν. Voc. πειθάνον. quod haud raro omnem omnino persuadendi vim complectitur, sive ea ex argumentis certis, sive ex aliis rebus proficiascatur, (Aristot. rhetor. l. 1. c. 2 ubi ῥητορικὴ esse dicitur δύναμις περὶ πείθον τοῦ θωπεῖν τὸ ἐνδεχόμενον πειθάνον) interdum, ut h. l. angustiori sensu ad eam persuadendi vim transfertur, quam usus τῶν ἡθῶν habeat, quo auditores suaviter adficiantur et dicenti conciliantur (vd. c. 10. §. 1 n. 2.) Ita in Dionysii iudicio de Lysia c. 13. (T. V. edit. Reisk. p. 432.) ad singularem Lysianae elocutionis indolem praeter alia haec refertur: τὸ τοῖς ὑποκειμένοις πρόσωποις καὶ πράγμασι τοὺς πείθοντας ἐφαρμόττει λόγους, ἡ πειθανότης, καὶ ἡ χάρις, καὶ ὅπαντα μετῶν καιρὸς. ibidemque infra eiusdem dictionis indoles his notis describitur: οὕτ' ὥστε ἐν τοῖς ἡθροῖν εἰς πειθάνῃ, οὕτως ἐν τοῖς πειθεῖν ισχυρά. οὐδ' ὥς ἡδύναι καὶ πείσαι καὶ χαρίεντισσασθαι δύναται, οὕτω βιάσασθαι τε καὶ παραναγκάσαι. Eodem sensu nostro loco το πειθάνον tribui τῇ τέχνῃ partim ex iis intelligimus, quae mox seqq. αὐτῇ ἡ τέχνη μετὰ τὴν γνώμην εἰς, πῶς ἐν συναγωγῇ ἡδὸς καὶ τὴν γνώμην τέχνη partim o fine §. 10. αὐτῇ ἡ τέχνη ἡ ἡσασίς ἡθῶν καὶ πραγμάτων. Intell. artificium oratoris argumentationi (quae usu sententiarum efficitur) morum usum et tractationem ita iungentis, ut, quaecunque minus grata possint videri, illo tractandi modo quasi occultentur, ideoque audientes ad sententiam oratoris probandam

Z

Φάρμακον ἐν τοῖς ἡλυπέσι καὶ τοῖς συντρόφοις σπρίσις παρ-
 χεν. αὕτη ἡ τέχνη μετὰ τὴν γνώμην ἐστὶ, πῶς ἂν συνα-
 γάγῃς ἥδος καὶ τὴν γνώμην (τέχνη).

Plura hic desiderantur.

I.
 (πρῶτον) ¹⁰⁵ Ὡς δ' ὅταν ὠδίνουσιν ἔχῃ βέλος ἐξ ὑγυαῖκα
 (δεύτερον)

Δριμύ, τὸ τε προῖετι μογροκοί Εἰλαῖθυσαι.

(τρίτον).

Ἡρῃς θυγατέρας πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσα.
 τέταρτόν ἐστιν, ὃ ἐπ' ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ πρῶτον

Ὡς ὁξεῖ ὀδύναι δύνον μένος Ἀτρεΐδαο.

ἔτω

suaviter et leniter perducantur. Bene res omnis illustratur
 sapientis medici exemplo in seqq. allato.

104 καὶ τὴν γνώμην (τέχνη). Uncinis inclusi ultimum vocabu-
 lum τέχνη, quod propter antecedd. αὕτη ἡ τέχνη h. l. parum
 commode legi videretur.

§. 10.

105 Vulgo nullo sectionis novae signo exhibito haec ita cum
 antecedentibus coniuncta ac disposita leguntur: αὕτη ἡ τέχνη
 μετὰ τὴν γνώμην (τέχνη).

Ὡς δ' ὅταν ὠδίνουσιν ἔχῃ βέλος ἐξ ὑγυαῖκα
 Δριμύ, τὸ τε προῖετι μογροκοί Εἰλαῖθυσαι.
 δεύτερον.

Ἡρῃς θυγατέρας πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσα.
 τρίτον τέταρτόν ἐστιν, οὐ ἐπ' ἀνέρχεται etc.

Haud parum profecto miratus sum, quod nemo interpre-
 tum, comparando argumentum loci proxime seq. cum iis,
 quae hucusque §. 9. disputata fuerint, intellexerit, post τέχ-
 νη plura textu excidisse nonnulli codicum meliorum ope re-
 stituenda. Quaecunque enim ad finem usque huius §. de lo-
 cis ex Homero et Thucydide petitis disseruntur, minime ad
 artificium dicentis, usum τῶν ἡθῶν argumentationi apte iun-
 gentis, sed ad elocutionis virtutes pertinent, unde rhetor ex.
 §. haec subiungit: τούτο το πολλοῦς ἐστὶν εἰπεῖν, itemque §. seq.
 ex. (ubi primaria capita omnis disputationis c. II. compre-
 hensae breviter repetit) praecepta de τέχνῃ proposita ab iis
 distinguit quae ad τὸ πολλοῦς καὶ ποικίλως λεγέειν pertineant:
 εἴτα ἡ τέχνη, ἡ κρασις ἡθῶν καὶ πραγμάτων. εἴτα ἡ λεξις, τὸ
 σαφὺς καὶ καθαρόν, τὸ πολλοῦς καὶ ποικίλως. Pe-
 tierunt haud dubie partim ea, quibus τέχνη illa §. 9. clarius
 explicaretur, partim praecepta de puritate et perspicuitate
 elocutionis examinanda breviter proposita. His rationibus
 motus omnem locum, qui sequitur inde a verbis Homert. a
 sectione 9. seiungendum et ad aliam novam (cuius prior pars
 et ipsa interit) referendum putavi. Neque minus patet,
 quam parum commode in vulg. lect. sese habeat collocatio

Hoc igitur artificium, quod in methodo versatur, quae mores sententiæ iungantur, excipit sententiam.

Plura desiderantur.

§. 10.

(Primum his inest):

„Qualem mulier sentit dolorem, quando parturientem telum acutum tenet (transfixit).“

(Alterum):

„Acerbum, quod partuum praesides, Ilithyiae, immiserunt.“

(Tertium):

„Jovis filiae, amarorum dolorum arbitrae.“

Quartum denique, ubi poeta ad primum redit:

„Tales acuti dolores subierunt robur Atridae.“

Idem

vocabulorum δεύτερον, τρίτον τετάρτον, quibus voces Homericæ οξύ, δριμύ, πικρόν notentur.

Locus Homeri (Il. l. 11 v. 169-272.) qui de Agamemnone agit a Coono vulnerato, propterea laudatur, ut usus vocabulorum: οξύ, δριμύ, πικρόν inserviat exemplo elocutionis, quae unam eandemque notionem diversis exprimat vocabulis. Sententia simplex: quomodo mulier parturiens acutos sentit dolores, a poeta sic effertur: quomodo mulier acutis doloribus comprehenditur, (integra enim versus primi oratio, quae ex apodosi: ως οξύ οδύνας etc. cognoscitur, haec foret: ως δ' οξύαι οδύνας δύνουσι γυναίκα, όταν etc.) quando eam telum acutum acerbumque tenet (quando telo transfixa est) quod partuum praesides, Ilithyiae (Deae, Jovis Junonisque filiae, vd. Hesiodi Theogon. v. 922.) immiserunt, quae dolores acerbos tenent (i. e. in potestate habent s. moderantur, et augendo et levando aut tollendo, quo sensu curandi aliquid εχειν similiter adhib. Od. l. 4. v. 737.) Voc. βλεψ haud raro oīum ad dolores acutos esse translatum docet Hesych. et Suidas sub h. v. — προϊῖσι Ionica forma pro προϊῶσι dic. — μογοδακνός cum Heynio (in obaerv. ad h. l.) et aliis interpr. Ilithyias ideo appellari puto, quod in partu laborant: αι μογουσαι περι τους τοκους.)

Eodem plane modo de loco Homer. disputat Hermogenes περι μεθοδου δεινότητος non longe ab initio, nisi quod ille talem usum vocabulorum unam eandemque rem significantium ad ποικιλίαν referat, neque discrimen constituat inter το πολυλογως et ποικιλως λεγειν a nostro infra indicatum. Verba Hermogenis haec sunt: όταν δε πολλά ονόματα εχει τις ισότιμα και ομοίως εχοντα έναρτην χρησιμον, η ποικιλία αρμοζει. οίον, Ομηρος, „ως δ' όταν οδύνουσαν οδύνας εχουσαι.“ εχομεν οξύ, δριμύ, πικρόν: επι δ' ουκ εχει άλλα ισότιμον, επι το πρώτες επανερχεται: ως οξύαι — Ατρεΐδα,

ἔτω ¹⁰⁶ καὶ Θουκυδίδης. „ἐπὶ δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ μακρό-
 „τατον σκοπεῖντί μοι πισθεῖσαι ξυμβαίνει, ἢ μεγάλα νομίζω
 „γενέσθαι“ ¹⁰⁷ εἴτα τὸ τεκμήριον πόσα ἔχει ὀνόματα; τεκ-
 „μήριον, μαρτύριον, σημεῖον, παραδείγμα. ¹⁰⁸ προβάς ἐρεῖ
 „μαρτύριον δέ. Δῆλκ γὰρ κηθαιρομένης ὑπὸ Ἀθηναίων.“
 „πάλιν προσελθὼν ¹⁰⁹ ἐρεῖ. „καὶ παράδειγμα τόδε τῷ λόγῳ
 „ἢ ἐλάττωσιν ἐστίν.“ καὶ πάλιν προσελθὼν ¹¹⁰ „σημεῖον δέ
 ἐστίν“

296 ουτω καὶ Θουκυδίδης. „καὶ δὲ etc. Integer locus Thucyd. quem
 noster laudat l. i. c. i. p. 2. edit. Ducker. ita se habet: τὰ γὰρ
 πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἐπὶ παλαιότερα, σαφῶς μὲν εὐρεῖν, διὰ χρόνου
 πληθους ἀδύνατον ἦν. ἐν δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦν-
 τί μοι πισθεῖσαι ξυμβαίνει, οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι, οὔτε κατὰ
 τοὺς πολέμους, οὔτε ἐς τὰ ἄλλα. „Nam superiores et his longe
 „antiquiores motus (scil. bello Peloponnesiaco) ob tempo-
 „rum vetustatem plane comperti esse non potuerunt. Verum
 „argumentis ductus, quae mihi remotissimam a nobis anti-
 „quitatem spectanti persuaderentur, eos neque in bellicis,
 „nec in ceteris rebus ad pacem pertinentibus magnos fuisse
 „puto.“

207 εἴτα τὸ τεκμήριον — παράδειγμα. Videmus, noluisse rhe-
 torem nostrum in explicandis locis Thucyd. illud premi di-
 scrimen, quod vocabula allata (maxime in technologia Rhe-
 thorum Graecorum) proprie intercederet. Solebant enim
 σημεῖων nomine latiori sensu omnino eae argumentationes ve-
 nire quae a particulari ad universum, ab universo ad parti-
 culare fierent. Quodsi eae ita erant comparatae, ut res prob-
 anda necessario sequeretur, (ubi argumentatio ex illo Logi-
 corum enunciato duceretur, non posse non genus in omni-
 bus singulis ipsius formis inesse) vocabantur τεκμήρια, argu-
 mentationes necessariae; sin ita procedebant, ut res probanda
 verisimilis tantum reddi posset, (etsi tanquam τεκμήρια pro-
 ferrentur) σημεῖα (sensu angustiori) dicebantur. Cfr. Cl. Vater
 in animadverss. ad Aristot. artem rhet. p. 22. 23. Ernestii
 lex. technol. Gr. rhet. sub vv. τεκμήριον et σημεῖον. Eodem modo
 vocc. μαρτύριον et παράδειγμα a τεκμηρίῳ accuratius distingui
 solebant, cum illud disertum rei cuiusdam testimonium vel
 scripto vel ore traditum, hoc exemplum significaret (quo
 adferendo sententia quaedam non tanquam necessaria adfir-
 maretur, sed ad verisimilitudinem adduceretur). Minime
 vero ad loca e Thucydide allata transferri posse subtilius il-
 lud vocabulorum discrimen, ipsa eorum lectio docebit.

108 προβάς ἐρεῖ. „μαρτύριον δὲ etc. In vulgari, quae apud rhe-
 torem obtinet, lectione: προβάς ἐρεῖ μαρτύριον σημεῖον δέ.“
 Δῆλκ γὰρ εἰς. recte iam Sylburgius haesit, qui haec notat:
 „secundus locus exstat. p. 3. edit. Stephan. (edit. Duker. p. 8.
 „c. 8.) sed in eo pro σημεῖον δὲ legitur μαρτύριον δὲ. atque eam
 „veram esse lectionem, satis indicant Dionysii verba, quae
 „hic praecedunt, πρόβας ἐρεῖ μαρτύριον.“ Haud dubie lectio
 σημεῖον librario debetur in verba mox seqq. aberranti: ση-
 μεῖον δὲ εἰς ταῦτα etc. μαρτύριον vero (quod praecedat) non ad

Idem Thucydides agit. „Argumentis vero (ait) ductus, „quae mihi antiquitatem a nobis remotissimam spec- „tanti persuaderentur, non magnos fuisse arbitror „(illos motus)“ Quot nominius deinde argumentum appellatur? Argumentum, testimonium, signum, exemplum Paulo ulterius progressus addit: „Testi- „monium rei hoc est: quum Delus ab Atheniensibus „lustraretur etc.“ Deinceps dicit: „cuius sententiae „meae hoc non minimum est exemplum (indiciū) „etc.“ Iterum alio loco: „signum rei exhibent Grae- „ciae

rhetoris observationem (ut Sylburg. existimat) sed ad ipsum Thucydidis locum pertinet, unde post *επει* interpungendum putavi. Insularum incolas, ut Cares et Phoenices, praecipue olim latrocinia exercuisse, Thucydides l. l. hoc *μαρτυρεῖ* comprobat, quod, cum Athenienses Delum insulam lustras- sent, et sepulcra sustulissent, permulti Cares una cum ar- mis huic genti propriis fuerint reperti.

109 *καλὴν προσελθὼν εἰσι καὶ παραδείγμα* etc. C. 2. p. 3. edit. Duckeri haec legimus: τὴν γὰρ Ἀττικὴν ἐν τῷ ἐπιπλεῖστον διὰ τὸ λεπτόγεων ἀσασίαςον οὖσαν, ἀνθρώποι ὥκουν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ καὶ πα- ράδειγμα τὸδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχιστον ἐστὶ, διὰ τὰς μετοικίας ἐς τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως ἀνέξασθαι. „Quapropter Atticam propter agri „strenuitatem ut plurimum seditionum immunem iidem ho- „mines semper incoluerunt. Cuius sententiae meae hoc non „minimum est exemplum (indiciū), quod propter assiduas „migrationes Graecia in reliquis partibus non peraeque adaucta „fuerit.“ Monuerat antea, optimos quosque agros frequen- tibus incolarum mutationibus et migrationibus fuisse obno- xios, quum partim opes soli fertilitate admodum auctae in- ter ipsos, incolas seditiones excitarent, partim aliae gentes facile allicerentur ad illarum terrarum incolas vi propellen- dos, eorumque agros fertiles sibi vindicandos. Quodsi idem accidisset Atticae terrae, non potuisset ibi incolarum copia multo magis augeri, quam in aliis omnibus Graeciae parti- bus.

Mira posset h. l. videri formula; *προσελθὼν εἰσι*, cum *ρη- σεις* allata apud Thucydidem antea laudatam praecedat (vd. n. 108.) nisi omnis huius §. lectio satis doceret, Rhetorem no- strum etiam in his laudandis negligentius esse versatum.

110 *σημείον δὲ εἰσι* etc. Omnem Graeciam olim arma gestasse, c. 6 in. (p. 6. edit. Duckeri) his probatur: *σημείον δ' ἐστὶ τὰυτὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ οὕτω νεμόμενα, τῶν ποτὲ καὶ ἐς πάντας ὁμοίων διαιτημάτων.* „Graeciae populi, qui nunc etiam ita vivunt, „indicio sunt, similia instituta olim et apud omnes fuisse.“

Similiter de locis Thucydeis disputatum videmus ab Hermogene in libro supra laud. (n. 105.) ibidem haec no- tante: καὶ ὁ Θουκυδίδης ἐν τῷ προοίμῳ, τεκμήριον, σημεῖον, πα- ράδειγμα, μαρτύριον, καὶ αἰεὶ κύκλον ποιεῖται τῶν ὀνομάτων. „ὅτι δὲ τεκμήριον, ὃν ἐπὶ — συμβαίνει.“ καὶ „μαρτύριον δὲ. Διότι

„ἐστὶ ταῦτα τῆς Ἑλλάδος ἐστὶ ἔγωγε νομόμενα.“ καὶ ὅταν πᾶν εἶπῃ, ἐπὶ τὸ πρῶτον, πάλιν ἐπὶ τὸ δεύτερον· καὶ ὅπως ἢ χρειαί¹¹¹ τὸν ἀριθμὸν ἀνακαλέσεται, τὰτο τὸ πολλοσῶς ἐστὶν εἰπεῖν· ἔπειτα τῶτο τὸ ποικίλως, διαφέρει δὲ τὸ ποικίλως τῷ πολλοσῶς,¹¹² τῷ τῶν ἰδεῶν.

Λύσειον

Κ'. Τῆς λέξεως ἐστὶ διαφορὰ καὶ κρίσις Φαύλων ὀνομάτων· τῶτο¹¹³ δικανικὸν ὄνομα, τῶτο ἱστορικόν, τῶτο διαλεκτικόν, τῶτο κωμικόν. καὶ¹¹⁴ πάλιν μετὰ τὰς ἰδέας, τὰς ἑνόχρας ἐπανελθεῖν· κωμικόν, τῶτ' Ἀριστοφάνειον κωμικόν, τῶτο Κρατίνειον, τῶτ' Εὐπολίδειον, τῶτ' (Εὐριφίδειον),¹¹⁵ τῶτο Μενάνδρου· εἶτα δικανικόν, τῶτο Λυσίου,¹¹⁶ τῶτο Δημοσθενικόν· Αἰσχίνῃ προκωδέεσθον τῶτο ὄνομα, Ἀντιφῶντι τῶτο σύνθητες μᾶλλον· τῶτο τὸ ποικίλως ἐστὶ. αὕτη ἐστὶν ἡ θεωρία, καὶ ἡν ἐξετάζεται¹¹⁷ (ἐν) βιβλίῳ ἀκροάσει πᾶς λόγος, μετὰ ἀσφαλείας πορευομένης τῆς ἐξετάσεως. ζητήσεις γὰρ, τί ὠφέλει, ἢ βλάβη τὰ ἀνεγνωσμένα, ἢ αἰρημένα, ἢ ἠκησμένα, εἰς ἡθός, γνώμην, τέχνην, λέξιν. τὸ ἡθός διπλὸν, κοινὸν καὶ ἰδίον. κοινὸν μὲν, τὸ εἰς ἀρετὴν προτρέπον, καὶ κακίας ἀποτρέπον· ἰδίον δὲ, τὸ προσήκοντα καὶ

γὰρ — Ἀθηναίων.“ καὶ, „σημεῖον δ' ἐστὶ — ἐστὶ εὐτὼ γινόμενα. περὶ „τα Λοκρούς τοὺς Ὀζόλας“ καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς“ καὶ Ἀκαρνανάς.“ καὶ „παράδειγμα τοῦδε — ὁμοίως ἀντιθέσθαι.“ Verba περὶ τοὺς Λοκρούς etc. quae apud nostrum desunt, exstant l. i. Thucyd. c. 5. ex. Quae de causa huius similitudinis Hermogenis inter et rhetoris nostri disput. intercedentiā visa nobis fuerint, in prolegomenis cap. III. exposuimus.

111 καὶ ὅπως = ἀνακαλέσεται. Sensus: omnia illa 4 vocabula denovo saepius proferet, cum alia nom in promptu sint.

112 τοῦ πολλοσῶς. Ita scribendum esse pro vulg. πολλοσῶς τοῦτο vidit Sylb.

τῶ των ἰδεῶν, eo quod formarum est, s. quod ad formas earumque discrimina pertinet. ἰδέαι h. l. et ea λέξεως discrimina complectitur, quae a consilii et argumenti diversitate pendunt, et quae scriptoribus singulis propria esse solent.

§. II.

113 τῶτο δικανικόν etc. Cfr. c. 10. §. 10.

114 καὶ πάλιν — ἐπανελθεῖν. Adsentiri nequeo Sylburgio ita scribendum putanti: μετὰ τὰς ἰδέας ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ἔλθειν. Quum constet, πάλιν ἐπανερχέσθαι τι saepius dici, qui iterum dicendo et disputando aliquid persequantur, (quemadmodum simpl. πτείνειαι et επερχέσθαι τι est: disserendo perillustrare recte poterat formula επανερχέσθαι τοὺς ἄνδρας de illis adhiberi, qui praeter diversitatem elocutionis argumenti diversitati accommodatam porro investigarent varium dicendi usum scriptoribus variis (in singulis illis ἰδέαις eminentibus) proprium. Suppl. dei.

„clae populi, qui nunc etiam ita vivunt.“ Singulis omnibus prolatis, ad primum vocabulum redit, mox ad secundum; omninoque necessitas numerum illum revocabit. Hoc, quidem est multifariam dicere; sequitur elocutionis varietas. Differt autem varietas ab illa multifariam dicentis virtute formarum diversitate.

§. II. Est omnino aliqua dictionis diversitas et humilium vocabulorum iudicatio. Aliud pertinet ad iudicia, aliud ad historias, aliud ad disputationes, aliud ad comoediam. Post illam formarum diversitatem porro scriptores ipsos spectari oportet. Ita e vocabulis comicis aliud erit Aristophani, aliud Cratino; aliud Eupolidi, aliud (Eripho), aliud Menandro proprium; itemque e vocabulis iudicialibus aliud erit Lysiacum, aliud Demosthenicum, aliud Aeschini convenientius, aliud Antiphonti magis familiare. His continetur elocutionis varietas. His diligenter spectandis, ubi scripta recitantur, quivis sermo debet explorari, ita quidem, ut secure procedat exploratio. Quaeres enim, quid morum, sententiae, artificii, elocutionis ratione habita vel prosint, vel noceant lecta, dicta, audita. Morum duplex est ratio, alia communis, alia singulis propria. Communis est, quae ad virtutem incitat et a vitiis avocatur; singulis vero propria in eo versatur, quod sermones proferantur dicenti, audientibus, hominibusque, de quibus agitur, et ad quos oratio con-

115 τούτ' (Εριφίδαιον.) Ita pro vulg. Εὐριπίδαιον edidit aliorum interpretes sequutus. In vulg. lect. recte iam Sylburgius haeserat, ita disserens: „tollendum videtur hoc comminatione, „τὸν Εὐριπίδαιον. Nam Euripidem tragicum fuisse poetam, „non comicum, satis notum est, aut eius loco reponendum, „aliud a comici poetæ nomine deflectum possessivum.“ His addit Hudsonus: „Illud quidem τὸν Εὐριπίδαιον non agnoscunt codd. mss. Minima mutatione (inquit Schottus observat. l. 4. c. 9. p. 139.) legendum Εριφίδαιον, seu Εριφίδαιον. „Fuit enim Eriphus Graecus comicus, cuius laudat Athenaeus „(l. 3. et 4. δαικνοσοφ) Aeolum, Meliboeum, et Poltasten. „Affinia quoque sunt nomina comicorum, Eumius, Euphemus, et Euthycles. Sed Eriphi nomen magis huc quadrare „existimo, nisi malis Εὐριφίδαιον.“

116 Λύσιον. in codd. exh. Λύσιον.

117 (εὐ) βιβλίων etc. Parum commode vulgo abest εὐ.

118 εὐ λέγειν τι. Non male cod. reg. 1. addit τι post τὰ.

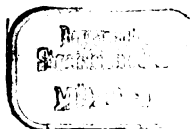
καὶ πρέποντας, τὰς λόγους τῶν λέγοντι ¹¹⁸ καὶ τοῖς ἀνέκδοτοις, καὶ
περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ πρὸς οὓς ὁ λόγος, παρέχεται, ¹¹⁹ γί-
νεται δὲ τὸ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, οἷς εἵπομεν, τοῖς ἑπτὰ. εἴτα
ἡ γνώμη μέτρω καὶ ἀσφαλὲς ἐπὶ τῶν τριῶν ἀριθμῶν. εἴτα
ἡ τέχνη, ἡ κράσις ἡθῶν καὶ πραγμάτων. εἴτα ἡ λέξις, τὸ
σαφὲς καὶ καθαρῶς, ¹²¹ τὸ πολλοῦ καὶ ποικίλως. ὅτος ὁ
περὶ τῶν λόγων ἐξετάσεως λόγος.

convertitur, apti et accommodatī. Effici id potest usu
septem, de quibus diximus, locorum. Tum senten-
tia secundum modum et securitatem examinatur, tri-
bus potissimum spectandis; porro artificium, quod ad
mores rerum tractationi iungendos pertinet; denique
elocutio, quae perspicuitatem, puritatem, et multi-
fariam ac varie dicendi virtutem complectitur. His con-
tinetur disputatio de sermonibus recte examinandis.

119 παρέχεται. Perperam παρέχεται habet cod. Cant.

120 ἐν τοῖς ἀριθμοῖς etc. -Vd. c. 9. §. 15. n. 236.

121 καὶ καθαρῶς. Codd. τὸ καθαρῶς. Quae scripti, si probetur,
commate debet post σαφὲς interpungi. Praeplacet tamen vulg.
lectio, cum res ipsa doceat, recte puritatem eloc. propius
iungi perspicuitati, itemque varietatem τῶν πολλοῦ καὶ ποικίλως λέγειν.

I N D E X

*rerum memorabilium et verborum, inprimis eorum, quae
ad technologiam Graecorum rhetoricam pertinent.*

Conformatus est index ad exemplum indicis Isocratei a V. D. Langio nuperrimae Isocratis editioni subiecti, ita ut vocabula Graecarum litterarum ordinem sequantur, et numeri paginam editionis meae significant. Signo N. indicavi ea, de quibus in commentario dictum.

A.

- ἀγέληδον μιγνυσθαι, p. 26.
 ἀγεσθαι de diebus festis, p. 98. n.
 ἀγοραιοι της λεξως p. 300. n.
 ἀγχωματα (in orat.) p. 290. n.
 ἀγωνες σεφανιται p. 100. n.
 ἀγων de quovis orat. genere p. 108. p. 111. n.
 ἀγων του ρητορος duplex (του πραγματος et του ηθους) p. 254. n.
 ἀγωνια i. q. ἀγων p. 12. n.
 ἀγωνιζεσθαι ad singulas orationis partes translatum, p. 292.
 ἀγωνισης του λογου p. 84. n.
 ἀγωνισια quae ad confirmationes pertinent p. 80. n.
 ἀγωνοθεται athletas cohortati dicuntur p. 84. n.
 ἀδελος (δοξη) fama obscura p. 90.
 ἀδιανοητως p. 271. n.
 Acolus Euripidis p. 246. n.
 Aeschyli sententia laudatur p. 78.
 ἀηθη ονοματα p. 302.
 ἀηλται non ubique diversi ab ἀγωνισiais p. 82.
 ἀηλται Mercurii et Herculis discipuli p. 86. sq. n. dicc. ισοθεις
 p. 106. 7. n. quatenam eorum fuerint praemia et poenae p. 94.
 104. in eorum numerum servi non recepti p. 106. n.
 ἀηλοθεται saepe i. q. ἀγωνοθεται p. 84. n.
 αινετισθαι innuere p. 152.
 κερεις (των σχηματων) p. 194. n.
 κισχροκερδεια p. 104.
 Accusativus Participii sequitur post εω p. 51. n.
 ακμαζειν de aetatis vigore p. 58. n.
 ακολουθια της ταξεως p. 294.
 ακολουθον ειναι τιτι dic. quod aliquem facere deest p. 89. n.
 ακος πονων dic. oliva p. 13.
 ακουειν intelligere p. 115. n.
 ακρασια de intemperantia irae p. 194. n.
 ακροαματα, certamina musica, p. 94. n.
 ακροασιν πταισθαι p. 310. n.
 αληθως λεγειν p. 314. n.
 αμφιβολiai p. 194. n.

- ἀμφιβολῶς εἶναι περὶ τινος, p. 394. n.
 ἀμφιλαφῆς ὁ λόγος p. 44. 46. n.
 ἀμφισβήτησιμα λεγέιν p. 352. n.
 ἀναβαλῆναι p. 20. 21. n.
 (εἰς) ἀναβολὰς p. 184. 85. n.
 ἀναγεῖν de diebus festis p. 97. n.
 ἀναγκαιὰ de calamitatibus p. 318. n.
 ἀναγκάζειν τι facere quid, natura nec suadente, nec permittente, p. 300. n.
 ἀναγορεύεσθαι p. 94. n.
 ἀναιρεῖν refutare, p. 86. n.
 ἀνακχωρηκὸς ὄνομα p. 300. 1. n.
 ἀναλωμα τῶν λόγων p. 312. 318.
 ἀναναζέσθαι p. 32.
 ἀναταθείκως βίον τοῖς λόγοις p. 4.
 ἀναφαίνεσθαι comperiri p. 226.
 ἀναφέρειν de vectigalibus ex aliqua re redeuntibus p. 62. n.
 Ἀναξαγόρας eiusque dogmata commemorantur p. 151. sq. n.
 ἀνδραγαθήμα p. 42.
 ἀνείμενος et de negligente et de dissoluto p. 336. n.
 ἀνεταχθῆς p. 62.
 ἀνεχεσθαι τινος p. 200.
 ἀνῆβαινεῖν p. 32.
 ἀνταγωνίζεσθαι i. q. simpl. αγωνίζεσθαι p. 82.
 ἀντιδοσις p. 248. n.
 ἀντικεισθῆαι p. 86. n.
 ἀντιλαβὴ p. 190. 212.
 ἀντιστάειν p. 86.
 ἀντιστοιχεῖν p. 228. n.
 ἀντιστοιχὰ λεγέιν, p. 234.
 ἀντιστοίχα λεγέιν p. 210.
 ἀντισχηματίζειν, p. 212.
 ἀντισχηματισμὸς p. 260.
 ἀντιτείνεω τῷ παθεῖν p. 76. n.
 ἀντιτεχναζέιν p. 212.
 ἀνωτεροὶ τούτων de tempore p. 6. n.
 ἀξίω (censeo) p. 276. n.
 ἀξίωμα p. 112. n.
 ἀξίωμα de enuntiatio p. 324. n.
 ἀπαγγέλλειν i. q. εὐμηνεῖν p. 62. 80.
 ἀπαθεῖν discrepare p. 48. n.
 ἀπαιτήσις ὀρκίων p. 128.
 ἀπαλλακτικῶς εἶναι ἐπὶ τῶν πατρίδων p. 347. n.
 ἀπεραντα λεγέιν p. 310.
 ἀπαρχει (τόσoutou — ως etc.) tantum abest, ut — ut potius loquar.
 p. 196.
 ἀπλῶς λεγέιν p. 306. n.
 ἀπλῶς παρερχεσθῆαι τι ὀρρον. τῷ παραβαλλέιν p. 10. n.
 ἀπλῶς temere p. 26. 27. n.
 ἀπο cum Genit. sign. id, cuius aliquis peritus sit, p. 36. n.
 ἀπο σεφάνων p. 96.
 ἀπο τρόπου p. 46. n.
 ἀποβλεπεῖν πρὸς τι de iudicante p. 324.
 ἀποδίδειν cedere, p. 98.
 ἀποδείχασθαι, probare, p. 94. 95. n.

- αποδιδουσαι, vendere, p. 134. n.
 αποκηρυττειν p. 316.
 απονεμειν τιτι, de aliquo aliquid praedicare p. 40.
 αποπειραν πειρισθαι p. 170.
 αποπληρουν θυμον p. 222.
 απορειν σταινου p. 12.
 απορηγγυνουαι θυμον p. 210. n.
 αποτειναισθαι λογον προς τινα p. 230.
 αποτεταμενα, protensa, in oratione p. 310 n.
 αποφαινεσθαι de iis, qui strenue se gerunt, p. 100. n. de iis,
 qui sententiam suam velut certam pronunciant p. 324. n.
 αρεισθαι πολειμον p. 140. n.
 αριθμοι i. q. partes p. 268. 69. n.
 αριθμιαι p. 312. n.
 αρμεζειν εις τι p. 92. n.
 αρταν (ηρηνηται εκ τουτων) p. 118. n.
 αρχη de magistratus provincia p. 74. de ipsa persona magistra-
 gerente p. 112.
 αρχην pro εν αρχη p. 270. 71. n.
 Archidami Thucydidei oratio laud. p. 140. n.
 αρχομενος του λογου i. q. εν αρχη λογου p. 146. n.
 ακηματα ητορησις p. 24. n.
 αειβης οδος p. 4.
 ασυμφωνια p. 324. n.
 ασυμφωνως τη γνωμη p. 174.
 ασφαλεια in oratione p. 112. n.
 ατεχνια εν μελεταις p. 290. n.
 ατεχνως absque fraude p. 56. n.
 Ατη p. 64. 65. n.
 Attica laudatur propter antiquitatem et incolas αυτοχθονες p. 70. n.
 De Attica contentio quae fuit inter Minervam atque Neptunum
 p. 12. 13. n.
 αυθαδεια p. 332. n.
 αυξησεις p. 310. 11. n.
 αυτος et αυτος p. 28. 29. n.
 αυτων pro ιαυτων p. 54. n.
 αυτοχθονες p. 70. n.
 αυτοχρημα p. 88.
 αφηγηματικα p. 18. 19. n.
 αφορμη (εις σταινον) p. 42. cfr. p. 92. n.
 Achilles ad insulas beatorum deportatus p. 78. n.

B.]

- βαβυς de artificio p. 262. n.
 βαινουσα απαγγελια αγγυς τινας p. 38. n.
 βαίνειν εκτος ατης p. 64. 65. n.
 βεβαιουσθαι promissa praestare p. 146. 47. n.
 βιβλιον de oratione p. 126. 248.
 βις de iis quae ad vitam agendam pertinent p. 96. n.
 βλασφημεισθαι p. 104.
 βοηθειν dicendo adiuvari p. 220.
 βουδοβια p. 152.
 βουδοβις p. 84. 85. n.
 Byzantium a Deo conditum p. 70. 71. n.

γαμηλίοι θεοί p. 26. n.
 γαμικοί λόγοι p. 46.
 γενεθλίοι θεοί p. 26. n.
 γλυκυτής της λέξεως p. 8. 7. n.
 γνῶμην ποιεῖσθαι p. 156. n.
 γνῶμαι sententiae ad confirmationem pertinentes p. 288. n.
 γνωμολογεῖν p. 232.
 γνωρίζειν de virtute elocutionis, qua res vivide depinguntur,
 p. 298. 99. n. de vocabulis notis p. 300. 301. n.
 γυμνασῖαι de exercitationibus gymnasticis, p. 14. n.
 γυμνασματα ρητορικής p. 24. n.
 γυμνικοί αγῶνες p. 5. n.
 γυμνος de eo, qui simplici orat. utitur, p. 266. n.
 γυμνοτής των προτάσεων p. 292. 94. n.

δακτυλαδεικτεῖσθαι p. 94. n.
 δε abest post μὲν p. 314. 15. n.
 δειγμα παρεχειν της αρετης της αυτου, p. 78. δειγμα εκφερειν περι
 αυτου p. 132. 33. n.
 δεινον της τεχνης p. 134. 35. n.
 Demosthenes oratorum praestantissimus dic. p. 18. n. dictionem
 argumenti naturae et personarum dignitati accommodavit
 p. 18. n. το ηθος observavit p. 284. 85. n. confirmationem
 praeparat p. 296. n. oratio funebris ei tribuitur p. 68. 69. n.
 oratio de corona laud. et examinatur p. 120. sqq. 144. n. or.
 de falsa legatione p. 126. sqq. n. or. περι συμμαχιων p. 138. sqq.
 n. or. contra Aristocratem p. 337. n.
 δευτεραγωνισης p. 132.
 Δημητριακοι καρποι p. 14.
 δημιουργος p. 6. 7. n.
 δημοτερης p. 20.
 δια σπουδης p. 50. n.
 διαγωνιζεσθαι de disputante p. 286. n.
 διαδεχεσθαι λογον τινος p. 178. n.
 διαδοχη των επιγινομενων p. 26. 27. n.
 διαψεις του αγωνος p. 10. 11. n.
 διαψεις de mente p. 22.
 διακεισθαι επι τινι p. 50.
 διακοσμειν πινεις p. 294.
 διαλαμβανειν de animo intelligente p. 121. n.
 διαλεγεσθαι de oratore p. 112.
 διαλεκτικα ονοματα p. 304. n.
 διακονειν γυμνασῖαι, p. 14. n.
 διατιθεναι αγωνα p. 11. n.
 διατιθεσθαι λογον προς τινα p. 122.
 διατριβαι p. 318. n.
 διατυπουν λογω p. 32. 33. n.
 διαφερειν| περι τι p. 36.
 διαφερειν obtinere p. 284. 85. n.
 διαφαιρεσθαι corrumpi p. 102. n.
 διαφοραι, lites, p. 94.
 διδασκαλιαν ποιεῖσθαι p. 148.

διαρχεσθαι περι τινος p. 32. n.
 Dies mensis numinibus sacri, p. 38—40.
 διηλθε δια παντων inter omnia obtinuit p. 26. 27. n.
 διηρημενα p. 16. 17. n.
 δικαιολογεσθαι p. 258. n.
 δικην, instar, p. 26. 27. n.
 διοικησις οικια oratoris p. 136. 37. n.
 Dionysius Halicarnassensis librum de imitat. promittit, p.
 298. 322.
 δίκλους, dolosus, p. 336. n.
 δοκειν, eminere, p. 86.
 δοκιμιον p. 324. 25. n.
 Dodonaea quercus p. 12. 13. n.
 δυναμιν εχειν τινος, locum alicuius rei obtinere, p. 142. 43. n.
 δυσκαταγωνιστος p. 118.
 δωροδοκειν p. 132.

E

εαυτου de persona I. et II. p. 54. n.
 εγγεγραμμενοι πολιται p. 92.
 εγκαλειν εν τινι p. 128.
 εγκυκλιουν ονοματα p. 302. n.
 εγκωμιαστικη ιδεα p. 150.
 ει pro οτι p. 176. n.
 ει δε μη elliptice dic. p. 274. n.
 (προς) εidos τι γραφειν p. 18. n.
 εidos i. q. κεφαλαιον p. 74.
 ειμαρμενη p. 32. n.
 ειθηναια p. 348.
 εισρειν irrepere de vitiis p. 318.
 ει cum Genitivo i. q. propter s. accommodate, p. 242. 43. n.
 εκατεροι p. 228. 29. n.
 εκβολην του λογου ποιεισθαι p. 296. n.
 εκζηλουνειν p. 12. n.
 εκκεισθαι p. 282.
 εκκλινειν p. 302.
 εκλυειν την ορμην p. 138. 139. n.
 εκρειν de iis, quae evanescunt, p. 302.
 εκτυπουν p. 318.
 εκφρασεις p. 318. n.
 ελλειποντα in oratione p. 344.
 εμπιπτειν εις τιμωριας p. 106. εμπιπτειν εις δοξαν p. 120. n.
 εμποδιζειν την ορμην, p. 140. n.
 εν cum Dativo transfertur ad id, in quo pertractando orator
 versetur, p. 42. n. ad causam rei, p. 240. 41. n.
 αναγμαζειν τω βιω p. 78.
 εναντια λεγειν p. 344.
 (ο ες) εναντιας i. q. αντιδικος p. 312. n.
 εναντιωσεις p. 114. 115. n.
 αναργεια p. 300. n.
 ενδεικνυσθαι, praestare, p. 234. n.
 ενδειξις παιδειας p. 304.
 ενδιδοναι του παθους τινι p. 76. n.
 ενδοσιμα p. 192. n.
 ενδυεσθαι τινι p. 339. n.

ἔτω ¹⁰⁶ καὶ Θουκυδίδης. „ἐπὶ δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ μακρό-
 „τατον σκοπεῖντί μοι πισεῦσαι. ξυμβαίνει, ἢ μεγάλα νομίζω
 „γενέσθαι.“ ¹⁰⁷ εἴτα τὸ τεκμήριον πόσα ἔχει ὀνόματα; τεκ-
 „μήριον, μαρτύριον, σημεῖον, παράδειγμα. ¹⁰⁸ προβάς ἐρεῖ
 „μαρτύριον δέ. Δῆλα γὰρ κηθαιρομένης ὑπὸ Ἀθηναίων.“
 „πάλιν προσελθὼν ¹⁰⁹ ἐρεῖ. „καὶ παράδειγμα τόδε τῷ λόγῳ
 „ἐκ ἐλάχιστον ἐστὶ.“ καὶ πάλιν προσελθὼν ¹¹⁰ „σημεῖον δέ
 ἐστὶ

106 οὕτω καὶ Θουκυδίδης, καὶ δε etc. Integer locus Thucyd. querit
 noster laudat l. i. c. i. p. 2. edit. Ducker. ita se habet: τὰ γὰρ
 πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἐπὶ καλαιότερα. σαφῶς μὲν εὐρεῖν, διὰ χρόνου
 πλῆθος ἀδύνατον ἦν. ἐκ δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦν-
 τί μοι πισεῦσαι. ξυμβαίνει, οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι, οὔτε κατὰ
 τοὺς πολέμους, οὔτε ἐς τὰ ἄλλα. „Nam superiores et his longe
 „antiquiores motus (scil. bello Peloponnesiaco) ob tempo-
 „rum vetustatem plane comperti esse non potuerunt. Verum
 „argumentis ductus, quae mihi remotissimam a nobis anti-
 „quitatem spectanti persuaderentur, eos neque in bellicis,
 „nec in ceteris rebus ad pacem pertinentibus magnos fuisse
 „puto.“

107 εἴτα τὸ τεκμήριον — παράδειγμα. Videmus, noluisse rhe-
 torem nostrum in explicandis locis Thucyd. illud premi di-
 scrimen, quod vocabula allata (maxime in technologia Rhe-
 thorum Graecorum) proprie intercederet. Solebant enim
 σημειῶν nomine latiori sensu omnino eae argumentationes ve-
 nire quae a particulari ad universum, ab universo ad parti-
 culare fierent. Quodsi eae ita erant comparatae, ut res prob-
 anda necessario sequeretur, (ubi argumentatio ex illo Logi-
 corum enunciato duceretur, non posse non genus in omni-
 bus singulis ipsius formis inesse) vocabantur τεκμήρια, argu-
 mentationes necessariae; sin ita procedebant, ut res probanda
 verisimilis tantum reddi posset, (etsi tanquam τεκμήρια pro-
 ferrentur) σημεία (sensu angustiori) dicebantur. Cfr. Cl. Vater
 in animadversis. ad Aristot. artem rhet. p. 22. 23. Ernestii
 lex. technol. Gr. rhet. sub νν. τεκμήριον et σημεῖον. Eodem modo
 vocc. μαρτύριον et παράδειγμα a τεκμηρίῳ accuratius distingui
 solebant, cum illud disertum rei cuiusdam testimonium vel
 scripto vel ore traditum, hoc exemplum significaret (quo
 adferendo sententia quaedam non tanquam necessaria affir-
 maretur, sed ad verisimilitudinem adduceretur). Minime
 vero ad loca e Thucydide allata transferri posse subtilius il-
 lud vocabulorum discrimen, ipsa eorum lectio docebit.

108 προβάς ἐρεῖ. „μαρτύριον δέ etc. In vulgari, quae apud rhe-
 torem obtinet, lectione: προβάς ἐρεῖ μαρτύριον. σημεῖον δέ.“
 Δῆλον γὰρ ἐστὶ. recta iam Sylburgius haesit, qui haec notat:
 „secundus locus exstat. p. 3. edit. Stephan. (edit. Duker. p. 8.
 „c. 8.) sed in eo pro σημείον δέ legitur μαρτύριον δέ. atque eam
 „veram esse lectionem, satis indicant Dionysii verba, quae
 „hic praecedunt, προβάς ἐρεῖ μαρτύριον.“ Haud dubie lectio
 σημείον librario debetur in verba mox seqq. aberranti: ση-
 μείον δέ ἐστὶ ταῦτα etc. μαρτύριον vero (quod praecedat) non ad

Idem Thucydides agit. „Argumentis vero (ait) ductus, „quae mihi antiquitatem a nobis remotissimam spec- „tanti persuaderentur, non magnos fuisse arbitror „(illos motus)“ Quot nominius deinde argumentum appellatur? Argumentum, testimonium, signum, exemplum Paulo ulterius progressus addit: „Testi- „monium rei hoc est: quum Delus ab Atheniensibus „lustraretur etc.“ Deinceps dicit: „cuius sententiae „meae hoc non minimum est exemplum (indici- „um)“ Iterum alio loco: „signum rei exhibent Grae- „ciae

rhitoris observationem (ut Sylburg. existimat) sed ad ipsum Thucydidis locum pertinet, unde post *επει* interpungendum putavi. Insularum incolas, ut Cares et Phoenices, praecipue olim latrocinia exercuisse, Thucydides l. l. hoc *μαρτυρεῖν* comprobat, quod, cum Athenienses Delum insulam lustras- sent, et sepulcra sustulissent, per multi Cares una cum ar- mis huius genti propriis fuerint reperti.

109 καὶν προσελθὼν *επει*. καὶ παραδείγμα etc. C. 2. p. 3. edit. Duckeri haec legimus: τὴν γὰρ Ἀττικὴν ἐκ τῶ ἐπιπλεῖστον διὰ τὸ λεπτόγειον ἀσασίαςον οὖσαν, ἀνθρώποι ὥκουν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ, καὶ πα- ράδειγμα τὸδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάττωσεν *επει*, διὰ τὰς μετοικίας ἐς τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως ἀνέστηναι. „Quapropter Atticam propter agrī „tenuitatem ut plurimum seditionum immunem iidem ho- „mines semper incoluerunt. Cuius sententiae meae hoc non „minimum est exemplum (indiciū), quod propter assiduas „migrations Graecia in reliquis partibus non peraeque adaucta „fuerit.“ Monuerat antea, optimos quosque agros frequen- tibus incolarum mutationibus et migrationibus fuisse obno- xios, quum partim opes soli fertilitate admodum auctae in- ter ipsos incolas seditiones excitarent, partim aliae gentes facile allicerentur ad illarum terrarum incolas vi propellen- dos, eorumque agros fertiles sibi vindicandos. Quodsi idem accidisset Atticae terriae, non potuisset ibi incolarum copia multo magis augeri, quam in aliis omnibus Graeciae parti- bus.

Mira posset h. l. videri formula; *προσελθὼν επει*, cum *ρη- τικ* allata apud Thucydidem antea laudatam praecedat (vd. n. 108) nisi omnis huius §. lectio satis doceret. Rhetorem no- strum etiam in his laudandis negligentius esse versatum.

110 σημειὼν δὲ *επει* etc. Omnem Graeciam olim arma gestasse, c. 6 in. (p. 6. edit. Duckeri) his probatur: σημειὼν δ' *επει* ταῦτα τῆς Ἑλλάδος ἐστὶ οὕτω νομόμενα, τῶν ποτὲ καὶ ἐς πάντας ὁμοίων διαιτημάτων. „Graeciae populi, qui nunc etiam ita vivunt, „indicio sunt, similia instituta olim et apud omnes fuisse.“

Similiter de locis Thucydideis disputatum videmus ab Hermogene in libro supra laud. (n. 105.) ibidem haec no- tante: καὶ ὁ Θουκυδίδης ἐν τῷ προοίμῳ. τεκμήριον, σημειὼν, πα- ράδειγμα, μαρτύριον, καὶ αἰεὶ κύκλον ποιεῖται τῶν ὀνομάτων. „ὅτι ἔκ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ — συμβαίνει.“ καὶ. „μαρτύριον δὲ. Δύλον

„ἔτι ταῦτα τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ ἄνω νομόμενα.“ καὶ ὅταν πᾶν εἴπῃ, ἐπὶ τὸ πρῶτον, πάλιν ἐπὶ τὸ δεῦτερον· καὶ ὅλως ἢ χροῖα ¹¹¹ τὸν ἀριθμὸν ἀνακαλέσεται. τῶτο τὸ πολλοσῶς ἐστὶν εἰπεῖν· ἔπεται τέττω τὸ ποικίλως. διαφέρει δὲ τὸ ποικίλως τῷ πολλοσῶς, ¹¹² τῷ τῶν ἰδεῶν.

Κ'. Τῆς λέξεώς ἐστὶ διαφορία καὶ κρίσις Φαύλων ὀνομάτων· τῶτο ¹¹³ δικανικὸν ὄνομα, τῶτο ἱστορικόν, τῶτο διαλεκτικόν, τῶτο κωμικόν. καὶ ¹¹⁴ πάλιν μετὰ τὰς ἰδέας, τὰς ἀνδράς ἐπανελεῖν· κωμικόν, τῶτ' Ἀριστοφάνειον κωμικόν, τῶτο Κρατίνειον, τῶτ' Εὐπολίδειον, τῶτ' (Ἐριφίδειον), ¹¹⁵ τῶτο Μενάνδρε· εἴτα δικανικόν, τῶτο Λύσιον, ¹¹⁶ τῶτο Δημοσθενικόν· Αἰσχίνη προκωδέεσκον τῶτο ὄνομα, Ἀντιφῶντι τῶτο συνηγες μᾶλλον· τῶτο τὸ ποικίλως ἐστὶ. αὕτη ἐστὶν ἡ θεωρία, καὶ ἦν ἐξετάζεται ¹¹⁷ (ἐν) βιβλίων ἀκροάσει πᾶς λόγος, μετὰ ἀσφαλείας πορευομένης τῆς ἐξετάσεως. ζητήσεις γὰρ, τί ὠφέλει, ἢ βλάβη τὰ ἀνεγνωσμένα, ἢ εἰρημένα, ἢ ἠκασμένα, εἰς ἥτος, γνώμην, τέχνην, λέξιν. τὸ ἥτος διπλῆν, κοινὸν καὶ ἰδίον. κοινὸν μὲν, τὸ εἰς ἀρετὴν προτρέπον, καὶ κακίας ἀποτρέπον· ἰδίον δὲ, τὸ προσήκοντα καὶ

γὰρ — Ἀθηναίων· καὶ, „σημεῖον δ' ἐστὶ — ἐπὶ αὐτῷ γινόμενα. περὶ „τὰς Λακρούς τοὺς Ὀζόλας καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς· καὶ Ἀκαρνανάς.“ καὶ „παράδειγμα τοῦδε — ὁμοίως ἀνέφηται.“ Verba περὶ τὰς Λακρούς etc. quae apud nostrum desunt, exstant] l. i. Thucyd. c. 5. ex. Quae de causa huius similitudinis Hermogenis inter et rhetoris nostri disput. intercedentia visa nobis fuerint, in prolegomenis cap. III. exposuimus.

¹¹¹ καὶ ὅλως = ἀνακαλέσεται. Sensus: omnia illa 4 vocabula denuo saepius proferet, cum alia nom in promptu sint.

¹¹² τοῦ πολλοσῶς. Ita scribendum esse pro vulg. πολλοσῶς recte vidit Sylb.

τῶν τῶν ἰδεῶν, eo quod formarum est, s. quod ad formas earumque discrimina pertinet. ἰδεῶν h. l. et ea λέξεως discrimina complectitur, quae a consilii et argumenti diversitate pendunt, et quae scriptoribus singulis propria esse solent.

§. 11.

¹¹³ ταῦτα δικανικόν etc. Cfr. c. 10. §. 10.

¹¹⁴ καὶ πάλιν — ἐπανελεῖν. Adsentiri nequeo Sylburgio ita scribendum putanti: μετὰ τὰς ἰδέας ἐπὶ τοὺς ἀνδράς ἐλεῖν. Quum constet, πάλιν ἐπανερχέσθαι τι saepius dici, qui iterum dicendo et disputando aliquid persequantur, (quemadmodum simpl. εἰπεῖναι et ἐπέρχεσθαι τι est: disserendo perlustrare reo te poterat formula ἐπανερχέσθαι τοὺς ἀνδράς de illis adhiberi, qui praeter diversitatem elocutionis argumenti diversitati accommodatam porro investigarent varium dicendi usum scriptoribus variis (in singulis illis ἰδέαις eminentibus) proprium. Suppl. dei.

„ciae populi, qui nunc etiam ita vivunt.“ Singulis omnibus prolatis, ad primum vocabulum redit, mox ad secundum; omninoque necessitas numerum illum revocabit. Hoc, quidem est multifariam dicere; sequitur elocutionis varietas. Differt autem varietas ab illa multifariam dicentis virtute formarum diversitate.

§. II. Est omnino aliqua dictionis diversitas et humilium vocabulorum indicatio. Aliud pertinet ad iudicia, aliud ad historias, aliud ad disputationes, aliud ad comoediam. Post illam formarum diversitatem porro scriptores ipsos spectari oportet. Ita e vocabulis comicis aliud erit Aristophani, aliud Cratino; aliud Eupolidi, aliud (Eripho), aliud Menandro proprium; itemque e vocabulis iudicialibus aliud erit Ly-
siacum, aliud Demosthenicum, aliud Aeschini convenientius, aliud Antiphonti magis familiare. His continetur elocutionis varietas. His diligenter spectandis, ubi scripta recitantur, quivis sermo debet explorari, ita quidem, ut secure procedat exploratio. Quaeres enim, quid morum, sententiae, artificii, elocutionis ratione habita vel prosint, vel noceant lecta, dicta, audita. Morum duplex est ratio, alta communis, alta singulis propria. Communis est, quae ad virtutem incitat et a vitiis avocatur; singulis vero propria in eo versatur, quod sermones proferantur dicenti, audientibus, hominibusque, de quibus agitur, et ad quos oratio con-

115 τούτ' (Εριφίδειον.) Ita pro vulg. Εὐριπίδειον edidi aliorum interpretes sequutus. In vulg. lect. recte iam Sylburgius haeserat, ita disserens: „tollendum videtur hoc comminationem, „τὸ τοῦ Εὐριπίδειον. Nam Euripidem tragicum fuisse poetam, „non comicum, satis notum est, aut eius loco reponendum „aliud a comici poetæ nomine desilexum possessivum.“ His addit Hudsonus: „Illud quidem τὸ τοῦ Εὐριπίδειον non agnoscunt codd. mss. Minima mutatione (inquit Schottus observat. l. 4. c. 9. p. 139.) legendum Εριφίδειον, sen 'Εριφίδειον. „Fuit enim Eriphus Graecus comicus, cuius laudat Athenaeus „(l. 3. et 4. δεικνύσας) Aeolum, Meliboean, et Pelastan. „Affinia quoque sunt nomina comicorum, Eumius, Euphemus, et Euthycles. Sed Eriphi nomen magis huc quadrare „existimo, nisi malis Εὐθυκλήδαις.“

116 Λύσιον. in codd. exh. Λύσειον.

117 (ἐν) βιβλίῳ etc. Parum commode vulgo abest ἐν.

118 ἐν λέγειν τι. Non male cod. reg. i. addit τι post τὰ.

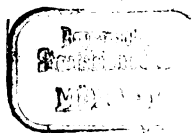
καὶ πρέποντας, τὰς λόγους τῶν λέγοντι ¹¹⁸ καὶ τοῖς ἀκροῦσι, καὶ
 περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ πρὸς οὓς ὁ λόγος, παρέχεται, ¹¹⁹ γί-
 νεται δὲ τὸ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, οἷς εἵπομεν, τοῖς ἑπτὰ. εἴτα
 ἡ γνώμη μέτρω καὶ ἀσφαλείᾳ ἐπὶ τῶν τριῶν ἀριθμῶν· εἴτα
 ἡ τέχνη, ἡ κράσις ἡθῶν καὶ πραγμάτων· εἴτα ἡ λέξις, τὸ
 σαφῶς καὶ καθαρῶς, ¹²¹ τὸ πολλοσῶς καὶ ποικίλως. ἕτος ὁ
 περὶ τῶν λόγων ἐξετάσας λόγος,

convertitur, apti et accommodatī. Effici id potest usu
 septem, de quibus diximus, locorum. Tum senten-
 tia secundum modum et securitatem examinatur, tri-
 bus potissimum spectandis; porro artificium, quod ad
 mores rerum tractationi iungendos pertinet; denique
 elocutio, quae perspicuitatem, puritatem, et multi-
 fariam ac varie dicendi virtutem complectitur. His con-
 tinetur disputatio de sermonibus recte examinandis.

¹¹⁹ παρέχεται. Perperam παρέχεται habet cod. Cant.

¹²⁰ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς etc. -Vd. c. 9. §. 15. n. 236.

¹²¹ καὶ καθαρῶς. Codd. τὸ καθαρῶς. Quae script. si probetur,
 commate debet post σαφῶς interpungi. Praeplacet tamen vulg.
 lectio, cum res ipsa doceat, recte puritatem eloc. propius
 iungi perspicuitati, itemque varietatem τῶ πολλοσῶς λεγαν.

I N D E X

*rerum memorabilium et verborum, imprimis eorum, quae
ad technologiam Graecorum rhetoricam pertinent.*

Conformatus est index ad exemplum indicis Isocratei a V. D.
Langio nuperrimae Isocratis editioni subiecti, ita ut voca-
bula Graecarum litterarum ordinem sequantur, et numeri
paginam editionis meae significant. Signo N. indicavi ea,
de quibus in commentario dictum.

A.

- αγέληδον μίγνυσθαι, p. 26.
 αγεσθαι de diebus festis, p. 98. n.
 αγοραιον της λαξως p. 300. n.
 αγχωμαλα (in orat.) p. 290. n.
 αγωνες σεφανιται p. 100. n.
 αγων de quovis oratt. genere p. 108. p. 111. n.
 αγων του ρητορος duplex (του πραγματος et του ηθους) p. 254. n.
 αγωνια i. q. αγων p. 12. n.
 αγωνιζεσθαι ad singulas orationis partes translatum, p. 292.
 αγωνισης του λογου p. 84. n.
 αγωνισικα quae ad confirmationes pertinent p. 80. n.
 αγωνοσται athletas cohortati dicuntur p. 84. n.
 αδηλος (δοξη) fama obscura p. 90.
 αδιανοητως p. 271. n.
 Aeolus Euripidis p. 246. n.
 Aeschyli sententia laudatur p. 78.
 αηδη ονοματα p. 302.
 αηληται non ubique diversi ab αγωνισταις p. 82.
 αηληται Mercurii et Herculis discipuli p. 86. sq. n. dicc. ισοσας
 p. 106. 7. n. quatenam eorum fuerint praemia et poenae p. 94.
 104. in eorum numerum servi non recepti p. 106. n.
 αηλοσται saepe i. q. αγωνοσται p. 84. n.
 αινιτισθαι innuere p. 152.
 αιρεσις (των σχηματων) p. 194. n.
 αισχροκερδεια p. 104.
 Accusativus Participii sequitur post εω p. 51. n.
 αιμαζειν de aetatis vigore p. 58. n.
 ακολουθια της ταξως p. 294.
 ακολουθον ειναι τιμι dic. quod aliquem facere deest p. 89. n.
 ακος πωνων dic. oliva p. 13.
 ακουειν intelligere p. 115. n.
 ακρασια de intemperantia irae p. 194. n.
 ακροαματα, certamina musica, p. 94. n.
 ακροασιν ποιησθαι p. 310. n.
 αληθως λεγειν p. 314. n.
 αμφιβολiai p. 194. n.

- ἀμφιβολῶς εἶναι περὶ τίνος, p. 294. n.
 ἀμφιλαφῆς ὁ λόγος p. 44. 46. n.
 ἀμφισβητήσιμα λεγείν p. 352. n.
 ἀναβαίνειν p. 20. 21. n.
 (εἰς) ἀναβολὰς p. 184. 85. n.
 ἀναγεῖν de diebus festis p. 97. n.
 ἀναγκαῖα de calamitatibus p. 318. n.
 ἀναγκάζειν τι facere quid, natura nec suadente, nec permittente, p. 300. n.
 ἀναγορεύεσθαι p. 94. n.
 ἀναιρεῖν refutare, p. 86. n.
 ἀναπεχωρηκός ὀνόμα p. 300. 1. n.
 ἀναλωμα τῶν λόγων p. 312. 318.
 ἀναναξέσθαι p. 32.
 ἀναταθρηνῶς βίον τοῖς λόγοις p. 4.
 ἀναφαίνεσθαι comperiri p. 226.
 ἀναφέρειν de vectigalibus ex aliqua re redeuntibus p. 62. n.
 Ἀναξαγόρας eiusque dogmata commemorantur p. 151. sq. n.
 ἀνδραγαθήμα p. 42.
 ἀνήμενος et de negligente et de dissoluto p. 336. n.
 ἀνταχθῆναι p. 62.
 ἀνταξέσθαι τίνος p. 200.
 ἀνῆβασκεῖν p. 32.
 ἀνταγωνίζεσθαι i. q. simpl. ἀγωνίζεσθαι p. 82.
 ἀντιδοσις p. 248. n.
 ἀντικεισθῆναι p. 86. n.
 ἀντίλαβη p. 190. 212.
 ἀντισταεῖν p. 86.
 ἀντιστοιχεῖν p. 228. n.
 ἀντιστοιχεῖν λεγείν, p. 234.
 ἀντιστοίχα λεγείν p. 210.
 ἀντισχηματίζεσθαι, p. 212.
 ἀντισχηματισμός p. 260.
 ἀντισταεῖν τῷ παθεῖν p. 76. n.
 ἀντισταχναζεῖν p. 212.
 ἀνωτεροὶ τούτων de tempore p. 6. n.
 ἀξίω (censeo) p. 276. n.
 ἀξιώσις p. 112. n.
 ἀξίωμα de enuntiato p. 324. n.
 ἀπαγγεῖλαι i. q. ἐρμηνεῖν p. 62. 80.
 ἀπαθεῖν discrepare p. 48. n.
 ἀπαιτήσεις ὀρνῶν p. 128.
 ἀπαλλακτικῶς εἶναι ἐπὶ τῶν πατριδῶν p. 347. n.
 ἀπεραντα λεγείν p. 310.
 ἀπάρχει (ταύτουτον — ὡς etc.) tantum abest, ut — ut potius [ita] p. 196.
 ἀπλῶς λεγείν p. 306. n.
 ἀπλῶς παρερχεσθῆναι τι ὀρρον. τῷ παραβαλεῖν p. 10. n.
 ἀπλῶς temere p. 26. 27. n.
 ἀπὸ cum Genit. sign. id, cuius aliquis peritus sit, p. 36. n.
 ἀπὸ σεφάνων p. 96.
 ἀπὸ τρόπου p. 46. n.
 ἀποβλεπεῖν πρὸς τι de iudicante p. 324.
 ἀποδῆναι cedere, p. 98.
 ἀποδείξεσθαι, probare, p. 94. 95. n.

- αποδιδοςθαι, vendere, p. 134. n.
 αποικησνται p. 316.
 απονεμαιν τινι τι, de aliquo aliquid praedicare p. 40.
 αποπειραν ποιεισθαι p. 170.
 αποπληρουσιν θυμον p. 222.
 απορειν επαινου p. 12.
 απορρηγνυναι θυμον p. 210. n.
 αποτεισεσθαι λογον προς τινα p. 236.
 αποταταμενα, protensa, in oratione p. 310. n.
 αποφαινισθαι de iis, qui strenue se gerunt, p. 100. n. de iis,
 qui sententiam suam velut certam pronunciant p. 324. n.
 αρασθαι πολεμου p. 140. n.
 αρισμοι i. q. partes p. 268. 69. n.
 αρισειαι p. 312. n.
 αρμεζειν εις τι p. 92. n.
 αρταν (ηρτηνται εκ τουτων) p. 118. n.
 αρχη de magistratus provincia p. 74. de ipsa persona magistra-
 gerente p. 112.
 αρχην pro εν αρχη p. 270. 71. n.
 Archidami Thucydidei oratio laud. p. 140. n.
 αρχομενες του λογου i. q. εν αρχη λογου p. 146. n.
 αρχηματα ρητορικης p. 24. n.
 ασιβης οδος p. 4.
 ασυμφωνια p. 324. n.
 ασυμφωνως τη γνωμη p. 174.
 ασφαλεια in oratione p. 112. n.
 ατεχνια εν μελεταις p. 290. n.
 ατεχνως absque fraude p. 56. n.
 Ατη p. 64. 65. n.
 Attica laudatur propter antiquitatem et incolas αυτοχθονες p. 70. n.
 De Attica contentio quae fuit inter Minervam atque Neptunum
 p. 12. 13. n.
 αυθαδεια p. 332. n.
 αυξησεις p. 310. 11. n.
 αυτος et αυτος p. 28. 29. n.
 αυτων προ αυτων p. 54. n.
 αυτοχθονες p. 70. n.
 αυτοχρημα p. 88.
 αφηγηματικα p. 18. 19. n.
 αφορμη (εις σταινου) p. 42. cfr. p. 92. n.
 Achilles ad insulas beatorum deportatus p. 78. n.

H.]

- θαδους de artificio p. 262. n.
 βαινοισα απαγγελια αγγυς τινος p. 38. n.
 βαινειν εκτος ατης p. 64. 65. n.
 βαβαιουσθαι promissa praestare p. 146. 47. n.
 βιβλιον de oratione p. 126. 248.
 βις de iis quae ad vitam agendam pertinent p. 96. n.
 βλασφημεισθαι p. 104.
 βοηθειν dicendo adiuvaro p. 220.
 βουδοβια p. 152.
 βουδοβιας p. 84. 85. n.
 Byzantium a Deo conditum p. 70. 71. n.

P.

γαμηλίοι θεοί p. 26. n.
 γαμικοί λόγοι p. 46.
 γένεθλίοι θεοί p. 26. n.
 γλυκυτής της λέξεως p. 8. γ. n.
 γνωμῶν ποιῆσαι p. 156. n.
 γνωμαὶ sententiae ad confirmationem pertinentes p. 288. n.
 γνωμολογεῖν p. 232.
 γνωρίζεσθαι de virtute elocutionis, qua res vivide depinguntur, p. 298. 99. n. de vocabulis notis p. 300. 301. n.
 γυμνασῖαι de exercitationibus gymnasticis, p. 14. n.
 γυμνασμάτα ρητορικῆς p. 24. n.
 γυμνικοί ἀγῶνες p. 5. n.
 γυμνός de eo, qui simplici orat. utitur, p. 266. n.
 γυμνοτής των προτάσεων p. 292. 94. n.

Δ.

δακτυλαδεικτεῖσθαι p. 94. n.
 δε abest post μέν p. 314. 15. n.
 δειγμα παρέχειν της ἀρετής της αὐτοῦ, p. 78. δειγμα ἐκφέρειν παρ' αὐτοῦ p. 132. 33. n.
 δεινόν της τέχνης p. 134. 35. n.
 Demosthenes oratorum praestantissimus dic. p. 18. n. dictionem argumenti naturae et personarum dignitati accommodavit p. 18. n. το ἥθος observavit p. 284. 85. n. confirmationem praeparat p. 296. n. oratio funebris ei tribuitur p. 68. 69. n. oratio de corona laud. et examinatur p. 120. sqq. 144. n. or. de falsa legatione p. 126. sqq. n. or. περί συμφορῶν p. 138. sqq. n. or. contra Aristocratem p. 337. n.
 δευτεράγωνισης p. 132.
 Δημητριάκοι καρποί p. 14.
 δημιουργός p. 6. 7. n.
 δημοτέρης p. 20.
 δια σπουδῆς p. 50. n.
 διαγωνίζεσθαι de disputante p. 286. n.
 διαδέχεσθαι λόγον τινός p. 178. n.
 διαδοχή των ἐπιγινόμενων p. 26. 27. n.
 διαθesis του ἀγῶνος p. 10. 11. n.
 διαθesis de mente p. 22.
 διακείσθαι ἐπὶ τινί p. 50.
 διακρίνειν κρίσεις p. 294.
 διαλαμβάνειν de animo intelligente p. 121. n.
 διαλεγέσθαι de oratore p. 112.
 διαλεκτικά ὀνόματα p. 304. n.
 διακονεῖν γυμνασῖαι, p. 14. n.
 διατίθεσθαι λόγον πρὸς τινα p. 122.
 διατρίβειν p. 318. n.
 διατυποῦν λόγῳ p. 32. 33. n.
 διαφέρειν| περί τι p. 36.
 διαφέρειν obtinere p. 284. 85. n.
 διαφθείρεσθαι corrumpi p. 102. n.
 διαφοραὶ, lites, p. 94.
 διδασκαλίαν ποιῆσαι p. 148.

- διερχεσθαι περι τινος p. 32. n.
 Dies mensis numinibus sacri, p. 33—40.
 διηλθε δια παντων inter omnia obtinuit p. 26. 27. n.
 διηρημενα p. 16. 17. n.
 δικαιολογεσθαι p. 258. n.
 δικην, instar, p. 26. 27. n.
 διοικησις οικια oratoris p. 136. 37. n.
 Dionysius Halicarnassensis librum de imitat. promittit, p.
 298. 322.
 διπλους, dolosus, p. 336. n.
 δοκειν, eminere, p. 86.
 δοκιμιον p. 324. 25. n.
 Dodonaea quercus p. 12. 13. n.
 δυναμιν εχειν τινος, locum alicuius rei obtinere, p. 142. 43. n.
 δυσκαταγωνιστος p. 118.
 δωροδοκειν p. 132.

E

- εαυτου de persona I. et II. p. 54. n.
 εγγεγραμμενοι πολιται p. 92.
 εγκαλειν εν τινι p. 128.
 εγκυκλιουν ονοματα p. 302. n.
 εγκωμιασικη ιδεα p. 150.
 ει pro οτι p. 176. n.
 ει δε μη elliptice dic. p. 274. n.
 (προς) εidos τι γραφειν p. 18. n.
 εidos i. q. κεφαλαιον p. 74.
 ειμαρμενη p. 32. n.
 ειρηναια p. 348.
 εισρειν irrepere de vitiis p. 318.
 ει cum Genitivo i. q. propter s. accommodate, p. 242. 43. n.
 εκατεροι p. 228. 29. n.
 εκβολην του λογου ποιεσθαι p. 296. n.
 εκθελυνειν p. 12. n.
 εκκεισθαι p. 282.
 εκκλινειν p. 302.
 εκλυειν την ορμην p. 138. 139. n.
 εκρειν de iis, quae evanescunt, p. 302.
 εκτυπουν p. 318.
 εκφρασεις p. 318. n.
 ελλειποντα in oratione p. 344.
 εμπιπτειν εις τιμωριας p. 106. εμπιπτειν εις δεξαν p. 120. n.
 εμποδιζειν την ορμην, p. 140. n.
 εν cum Dativo transfertur ad id, in quo pertractando orator
 versetur, p. 42. n. ad causam rei, p. 240. 41. n.
 αναμαζειν τω βιω p. 78.
 εναντια λεγειν p. 344.
 (ο εξ) εναντιας i. q. αντιδικος p. 312. n.
 εναντιωσεις p. 114. 115. n.
 αναργεια p. 300. n.
 ενδεικνυσθαι, praestare, p. 234. n.
 ενδειξις παιδειας p. 304.
 ενδιδοναι του παθους τινι p. 76. n.
 ενδοσιμα p. 192. n.
 ενδυεσθαι τινι p. 339. n.

- ενθυμηματα quaevis argumenta p. 296. 98. n. p. 322.
 ενταφιος p. 98. n.
 εντεχνος p. 176. n.
 εντευξίς p. 323. n.
 εντυγχάνειν τινι p. 268. n.
 εντυγχάνειν βιβλίοις p. 236. n.
 εξαγειν δογμα p. 152.
 εξαγορεύσις απορητόν λόγον p. 180.
 εξαρταν p. 284.
 εξεργάζεσθαι τέχνην p. 138.
 εξεός p. 46. 47. n.
 επαγγέλλεσθαι τι profiteri quid p. 90. n.
 επαγειν sermonem proferre, p. 16. n.
 επαγασθαι animos conciliare p. 76. n.
 επαγωνίζεσθαι p. 100. n.
 επαδειν p. 48.
 επαιρειν τινα p. 138. n.
 επακολουθουσα ερμηνεία τεις νοημάτων p. 18. n.
 επαναταίγεσθαι p. 178. 179. n.
 επεκδιδασκειν p. 162.
 επι cum Genit. sign. id, quo dictum aliquod pertineat p. 104. n.
 αφ' εαυτων quomodo differat ab αφ' εαυτων p. 30. 31. n. cum
 Dativo p. 38. n. quod attinet ad p. 90. n. cum Accusativo
 consilium sign. p. 90. n. επι βραχυν p. 74. 75. n. επι πλείους
 p. 74. 75. n. επι τέσσετον p. 90. n.
 επιβελος επισημής τινος p. 44. n.
 επιδαψιλευσθαι εν τινι p. 70. 71. n.
 επιδεικνυσθαι p. 216. n.
 επιδεικτικον p. 20. n.
 επιεικεια p. 112. 13. n.
 επιεικεις p. 142.
 επιθαλαμιοι λογοι p. 46. sqq.
 επιθωρειν i. q. θωρειν p. 40. n.
 (τά) επικαιρα p. 320. n.
 οι επικηδείοι p. 70. n.
 επικυκλίσθαι de sermonibus p. 320. n.
 επιπλητταιν τινι p. 180. n.
 επιπολαζειν p. 336. n.
 επιπονον p. 4.
 επιτήϊαζειν p. 142. 43. n.
 επισκοπειν i. q. σκοπειν p. 50.
 επιτασις p. 206. n.
 επιταφιος λογος p. 64. sqq.
 επιταλειν p. 16.
 επιτρεχειν p. 288. 89. n.
 επιτυχοντες p. 88. 89. n.
 επιφημιζειν p. 26. n.
 επιφυλλιδες p. 320.
 επιφωνηματα p. 320.
 επιχωριαζειν p. 54. n.
 επιων (λογος) p. 3.
 επωνυμος p. 6. n.
 ερανος p. 21. 23. n.
 εργαζεσθαι de oratoris artificio p. 112. et al.
 Eniphus Comicus p. 359 n.

- ες' αὖν, quamdiu p. 70. n.
 εὐδιαλυτά, p. 118. 194.
 εὐκταρεῖν τοῦ λόγου, p. 10. n.
 (ἐπὶ τοῖς) εὐκταρωτάρον ἀγασσάμενος, p. 246. 47. n.
 εὐκταρεῖν in oratione, p. 112. n.
 εὐκταρεῖν p. 60.
 εὐκταρεῖν λέγει p. 112. 13. n.
 Euripides Anaxagorae, tum Socratis discipulus p. 150. sqq. n.
 loca eius fabulae: Melanippe sapientis, laud. p. 151. sqq. n.
 ei. Aelius commemoratur, p. 246. n.
 εὐκταρεῖν λέγει p. 114. n.
 εὐκταρεῖν φησὶν ἀγασσάμενος p. 298. 299. n.
 εὐκταρεῖν πόλεμος p. 140. 41. n.
 εὐκταρεῖν τίνα p. 94.
 εὐκταρεῖν τινος de oratore p. 128.
 εὐκταρεῖν p. 60. n.
 εὐκταρεῖν adverbis iunctum periphrasi verborum quorundam incomp
 vit p. 54. 280. 81. n.
 εὐκταρεῖν τινος, rei cuidam esse coniunctum p. 18. 19. n.
 εὐκταρεῖν λέγει μέχρι τούτου p. 230. n.

H

- ἡγεμονία, i. q. ἡγεμονία p. 58. n.
 ἡγεμονία p. 58. 59. n.
 ἡγεμονία quo diverso sensu dicatur p. 192. 193. n. et p. 278. sqq.
 ἡλικία de media aetate p. 78. 79. n.
 ἡλικία, tempora (Zeitumstände, Lebensverhältnisse) p. 66. 67. n.
 ἡμετέρας p. 6. n.
 Herodoti loca laud. p. 8. 9. n. p. 332. 33. n.
 Hesiodi locus p. 6. n.
 Homeri loca laudantur: Iliadis l. 1. v. 39. sqq. p. 266. 67. n.
 l. 1. v. 59. sqq. p. 228. sqq. l. 1. v. 74. sqq. p. 232. 233. n. l. 1.
 v. 112. sqq. p. 188. 89. n. l. 1. v. 173. p. 192. n. l. 1. v. 297.
 p. 220. n. l. 1. v. 364. sqq. p. 264. sqq. n. l. 1. v. 524. sqq.
 p. 188. sqq. n. l. 2. v. 72. p. 170. 71. n. l. 2. v. 73. sqq. p. 188. n.
 l. 2. v. 114. sqq. p. 190. n. l. 2. v. 157. p. 192. n. l. 2. v. 174.
 sqq. ib. l. 2. v. 188. sqq. p. 234. sqq. n. l. 2. v. 203. sqq. p.
 236. sqq. n. l. 2. v. 212. sqq. p. 344. sqq. n. l. 2. v. 222. sq.
 p. 348. 49. n. l. 2. v. 284. sqq. p. 190. l. 2. v. 286. 87. 289.
 90. p. 166. 67. n. l. 2. v. 335. p. 168. l. 2. v. 337. 38. p. 166.
 67. n. l. 2. v. 340. 350. p. 168. n. l. 2. v. 361. 62. p. 170. n.
 l. 2. v. 370. sqq. p. 220. n. l. 2. v. 371. 72. p. 168. 169. n. l. 2.
 v. 375. sqq. p. 220. 21. n. l. 2. v. 377. sqq. p. 172. n. l. 2. v.
 391. sqq. p. 222. n. l. 2. v. 453. sqq. p. 218. 219. n. l. 2. v. 460.
 sqq. p. 268. n. l. 3. v. 212. sqq. p. 350. n. l. 4. v. 48. sqq.
 p. 328. n. l. 4. v. 412. sq. p. 176. n. l. 9. v. 32. p. 172. 173. n.
 p. 174. n. l. 9. v. 40. 41. p. 176. n. l. 9. v. 46. sqq. p. 170.
 77. n. l. 9. v. 53. sqq. p. 180. n. l. 9. v. 104. sqq. p. 184. 85. n.
 l. 9. v. 434. sqq. p. 162. n. l. 9. v. 608. sqq. p. 162. 63. n. l. 9.
 v. 620. sqq. p. 262. sqq. n. l. 11. v. 269. sqq. p. 354. 355. n.
 l. 15. v. 200. sqq. p. 198. sqq. n. l. 19. v. 215. sqq. p. 272. sqq. n.
 l. 19. v. 237. sqq. p. 254. sqq. n. l. 24. v. 128. sqq. p. 200.
 201. n. Odysseae l. 8. v. 173. p. 94. 96. n.
 Hyperides orationum funebrium auctor p. 68. 69. n.
 (τῇ) ἡγεμονίᾳ, p. 100.

- θαρρεῖν τι p. 292. 293. n.
 θραπεία p. 56. n.
 θεσις p. 24. n. p. 322. n.
 θετικῶς p. 44. 45. n.
 θεωρία p. 10. n. p. 288. n.
 θηρία de rerum dicendarum investigatione p. 24. 25. n.
 θηραν τι eodem sensu p. 300. 301. n.
 θήνοι p. 70. n.
 Thucydidis Archidami oratio laud. p. 140. n. eiusdem oratio funebri Periclea p. 68. n. p. 144. sqq. n. locus l. i. c. 22. p. 328. sqq. n. et l. i. c. i. 2. 6. 8. p. 356. 57.
 Thucydidis cuiusdam oratio ad Athletas habita, p. 98. 99. n.
 θυμοειδής p. 44. 45. n.
 θυμός p. 282. 283. n.

I.

- ιδεαί λόγων p. 18.
 ιδεαί πανηγυρικαί p. 198. n.
 ιδεαί της εῤτορικῆς p. 120.
 (απο του) ισουμένου p. 286. 87. n.
 Isocratis elocutio p. 16. sqq. n.
 Ei. liber ad Demonicum scriptus p. 52. n.
 Ei. Panegyricus p. 248. n. p. 351. n. orationes περί αντιδόσεως εἰς πρὸς Φιλίππον p. 248. n.
 ισχυς de argumentis gravissimis p. 150. n.
 Ἰννο ζυγία p. 24. 25. n.

Κ.

- καθάπτεσθαι obscurius notare p. 182. n.
 καθεστηκέναι i. q. εἶναι p. 196. n.
 καθέναι εἰσὶν εἰς τὸν ἀγῶνα p. 84.
 καινοτης vocabulorum p. 306. n.
 καιναι λόγων p. 210.
 (τὸ) καλὸν της λέξεως p. 300. n.
 καλινδεδεσθαι ἐν καινοῖς p. 78. 79. n.
 καλλιφῶνια p. 48.
 καρπουσθαι ἀρετὴν p. 28.
 κατὰ et ἡ κατὰ comparationi inservit, p. 44. n. p. 266. n. Accusativo iunctum argumentum sign. quo quis alium commoveat, p. 102. tempori notando inservit, p. 138. 39. n.
 καταλαμβάνειν de malis p. 342.
 καταλογίζεσθαι p. 164.
 κατατιθεσθαι χάριτας εἰς τινὰ p. 162. n.
 καταφῶρον γίνεσθαι p. 212. n.
 κατοιχομενοί p. 74.
 κεντρον orationis p. 256. 257. n.
 κεφαλαία argumenta primaria p. 114. n. p. 146. et al. κεφαλαία καθολικά p. 314. n.
 κεφαλὴ Φιλῆ i. q. carissime p. 20. n.
 κλεπτεῖν occultare p. 136. 137. n.
 κοινός, qui omnibus prodest, p. 72. 73. n.
 κοινόν, id, quo inclinant animi audientium, p. 114. 115. n.
 κοινόν, quod in dicendo vulgare est et usitatum, p. 116. n.
 κοινοὶ λόγοι opponuntur τοῖς σχήμασι p. 258. 259. n.
 κοίρανεῖν p. 238. n.
 κολοφῶν p. 16. n.

κομίδη p. 22.

(το) κρείττον *et* οι κρείττονες ἢ καὶ ἡμᾶς *de muneribus divinis*
p. 38. 39 n. p. 286.

Critiae sententia de morte, p. 64. n.

κρῆναι p. 106.

κυλινδρῆσθαι ἐν ἥλοις p. 78. 79. n.

Λ.

λαβας αντιλογίᾳς δίδοναι *ἐπεὶ* p. 188. n.

λεγειν εἰς υποθέσιν p. 216.

ληθην ποιῆσθαι τινος p. 94.

λιπαρός p. 46. n.

λογισμός p. 184.

λογος *de aliqua orationis parte* p. 8. n.

λογοὶ ρητορικοὶ p. 210.

(εἰς) λόγον τινος, *alicuius rei ratione habita*, p. 182. n.

λογος *de animi sententia* p. 182. n.

λυεῖν σχῆμα p. 248. n.

Lysias p. 68. 69. n.

Μ.

μαγαλοπρεπεία p. 284. n.

μεγεθος *elocutionis* p. 80.

(τα) μειζονα περὶ τὸν βίον, p. 2. 3. n.

Melanippe p. 152. n.

μελεται, *declamationes* p. 276. sqq. n.

μεν *adhibetur ita, ut pro de alia particula sequatur*, p. 102. 103. n.

(παρά) μέρος λεγειν p. 340. 341. n.

μερὴ τῆς ρητορικῆς p. 142. n.

μετὰ τερπνοῦς *contundatorem ind.* p. 342. n.

μεταβαλλεσθαι *animum immutare* p. 128.

μετατιθεναί *orationis formam immutare*, p. 214. n.

μεταχειρησις p. 48. n.

μεταχειριζεσθαι λόγον p. 48.

μετεναί λόγον τέχνη p. 4. 5. n. μετεναί λόγον ὁδὸ καὶ ἐπιστήμη p. 64.

μη ὅπως — ἀλλὰ καὶ p. 109. n.

μηκυνεῖν τι p. 148. 149. n.

μιμησις πρὸς ἑτερους p. 302. 3. n.

Minerva *dicatur esse uox et logos* p. 88.

μονός *cum Genit. i. q. non adiutus ab aliquo* p. 140. n.

μόνον *subintelligendum*, p. 266. 67. n.

μουσική p. 4. 5. n.

Ν.

Naucrates p. 68. 69. n.

ναυτικώς p. 176. 77. n.

Nicostratus p. 38. n.

Ξ.

Xenophontis simplicitas laudatur p. 38. *eiusd. Cyropaediae* l. 2.

in. et *Anab. Cyri* l. i. c. 3. p. 158. sqq. n. ei. *memorabilia*

Socratis et Agesilaus p. 250. n.

Ο.

ὁδός *subintelligitur* p. 70. n.

ὁδοὶ τῶν ρητορικῶν p. 22.

οικισι qui ad patriam dicentis pertinent p. 146. n.
 εικοθεν, sponte, p. 106. 7. n.
 εικουμένη p. 94.
 ολοθυρμος p. 76.
 ομολογουμενα p. 352.
 ομοτιμοι milites opponuntur τοις δημοτικοις, p. 152. sqq. n.
 ονειδιζειν τινι τι, p. 226. 27. n.
 οξυς ενθυμηθηναι, p. 44.
 οπαδοι Απολλωνος p. 4.
 οπως iungitur et Coniunctivo et Indicativo, p. 52. 53. n.
 οποθεν ορμηθεντες, p. 112.
 ορμη του λογου p. 182. 83. n.
 οφεις παραγειν τοις ακουουσι, p. 318. 319. n.
 οψιμαθια, p. 302. 303. n.

II.

παθος, accidens, p. 339. n.
 παιδης de pueritia p. 32.
 παιδικα, p. 36. 37. n.
 παλαισμα p. 170. n.
 παλιν cum au iungitur, p. 146. n.
 πανηγυρεις p. 1. 2. n.
 πανηγυριζειν p. 92. n.
 πανουργiai, p. 136. 37. n.
 παρα τινι ειρηται, p. 74. n.
 παραβαλλασθαι κινδυνους, p. 84.
 παραβολαι p. 20. n.
 παραιτισθαι, deprecari, p. 12. n.
 παραλαμβάνειν, p. 268. 269. n.
 παραμυθεῖσθαι τι, facere, ut aliquid minus offendat, p. 174. n.
 παραμυθεῖσθαι θυμον, p. 222.
 παραμυθια p. 306. 216.
 παραινειν το πραγμα p. 308.
 (το) παρασημον p. 300. n.
 παρεξισταζειν, p. 146.
 (εν) παρεργω τιθεσθαι, p. 280. 281. n.
 παρελθοντες εις τον ανθρωπινον βιον p. 64.
 παρεσχητο ζητησις p. 168.
 παρισωσεις, p. 16. 17. n.
 Peleus Thetidis connubio immortalitatem adeptus, p. 32. n.
 πειραν διδόναι p. 58. n.
 περιβαλλειν τι p. 224. 225. n.
 περιγιγνεσθαι p. 96.
 περιγινεσθαι απο τινος, p. 102. 103. n.
 περιεχον et περιεχομενον, p. 42. n.
 (εν) περιουσις λεγεσθαι p. 316. 317. n.
 περιπικτειν p. 210. 211. n. p. 304. n.
 περισπουδαςεν ειναι, p. 98.
 περιτιθεναι τινι τι, alicui aliquid conciliare, p. 28. 29. n. p. 290. n.
 περιττα λεγειν, p. 344. n.
 περιττοτης του ηθους, p. 348. n.
 περιφερη προοιμια, p. 308. 309. n.
 πηκτιδες, p. 48.
 πιθανον p. 352. 353. n.
 πιπρασκων αυτον, p. 128. 129. n.

κίτυς, coronae inde confectae in ludis Isthmicis adhibitae,
 p. 14. 15. n.
 πλαγίως, p. 112. 113. n.
 πλασεις p. 258. 259. n.
 Platonis methodus, dogmata proponendi, p. 286. n. quomodo
 ἡθος adhibeat, p. 284. sqq. n. loci laud. de republ. p. 1. sqq. n.
 p. 38. 39. n. p. 337. n. ei. oratio funebris p. 68. 69. 70. Apo-
 logia p. 142. n. Symposium p. 224. sqq. Phaedrus p. 38. 39. n.
 p. 296. 297. n. p. 344. n. Ion p. 328. n. Timaeus p. 332. n.
 Theages p. 340. 341. n.
 πλεον i. q. ωφελιμῶς, p. 196. n.
 πλημμελουμένα, p. 277. 78. n.
 πλησθῆναι de puella vitiatā, p. 248. n.
 ποιεῖσθαι τι παρὰ Φαῦλον p. 50. n.
 ποιεῖσθαι ομολογίαν p. 172. n.
 ποιήσεις ἱστορικῇ, p. 318. n.
 ποικιλῇ λέξις, p. 16.
 ποιότης τοῦ προσώπου, p. 72. et alj
 πολίον χρόνον μαθήματα p. 332. n.
 πολίται τοῦ ἀγωνος, p. 92. n.
 πολιτεύεσθαι κατὰ τινος, p. 128. 129. n.
 πολιτικοὶ λόγοι, p. 144. n.
 πολιτικός ἀνὴρ p. 88. n.
 πολιτικῶς λέγειν, p. 20. n.
 πολλὰ i. q. κατὰ πολλὰ μέρη, p. 1296. 97. n.
 πολλοῶς εἰπεῖν p. 358.
 πορεύεσθαι de dicente p. 120. n.
 πορνοὶ de cinaedīs, p. 104. n.
 πραγματεύεσθαι de oratore, p. 182. et alj.
 πραγματικά υπεθέσεις, p. 312. n.
 πραγματά πολιτικά, p. 312. n.
 πρεσβύτερος, patior, p. 148. n.
 προαγεῖν de oratione, p. 8.
 προαναφώνειν, p. 32.
 προανακρούεσθαι, p. 226. 22.
 προανυεῖν, p. 60. n.
 προβαλλεῖν, p. 308. n.
 προβαλλεσθαι, p. 118. n.
 προβλήμα, ipsa oratio, p. 294. n.
 προδιαβαλλεῖν, p. 292. n.
 προδιοικήσεις τοῦ ἀγωνος, p. 310.
 προεῖσθαι τι, p. 102. n.
 προεξηκότες de magistratibus, p. 120. 131. n.
 πρῆεσθαι, p. 156. 157. n.
 προκαθίστασθαι τὸν λόγον, p. 56. 57. n.
 προκαταμαντεύεσθαι, p. 36.
 προκατασχίζεις, p. 92.
 προκινεῖσθαι de argumento proposito, p. 96.
 προοιμιαζεσθαι, p. 36.
 πρεπετῶς, p. 270. n.
 πρὸς i. q. cum, p. 14. n.
 προσάπτειν τι κατὰ πρόσωπον τι, p. 102. 103. n.
 προσβίβαζειν p. 40. n.
 προσβήκη de eo, qui auxilium fert, p. 276. n.
 προσκρούματα, p. 194. n.

προσκερσεύειν τινα, p. 239. n.
 προσοικειῦσθαι, p. 94.
 προσεντα, p. 6. 7. n.
 προσπιπτειν, p. 282. n.
 προστιθεσθαι τινα κλησιν, p. 196. 197. n.
 προστυγχάνειν, p. 282.
 προσυχεσθαι, p. 292. n.
 προσφορά τοις υποκειμένοις, p. 282.
 πρόσχημα, p. 124. 125.
 προσωπον de initio, p. 6. 7. n.
 προτάσις de propositione argumentorum et de ipsis argumentis,
 p. 116. 117. et p. 292.
 προταίνειν de oratore proponente quid s. aperte proferente, p.
 186. 87. n. p. 126. 27. n. i. q. specie ostendere, p. 114. n.
 προφασίς, p. 128.
 προχαιρίζεσθαι p. 54. 55. n.
 πρυτανεύειν την εἰρήνην, p. 16. n.
 τυσοί p. 6. n.

R.

ρητορικὴ de ipsa facultate bene dicendi eiusque usu, p. 142. n.
 ρίπτειν dicendo aliquid prolicere, p. 220. n.
 ρυθμίζειν p. 340. n.

Σ.

Sapphonis carmina epithalamia, p. 48. n.
 σοι abundat p. 210. 211. n.
 Sol (Ἥλιος) i. q. Ἀπολλων p. 6. n.
 σοφισταί dicc. rhetores p. 318. n.
 (δια) σπουδῆς p. 50. n.
 σοίχεια υποθέσεως, p. 306. 307. n.
 σολος του λογον, p. 352. n.
 σοχασμος p. 190. n. p. 316. 317. n.
 σρεφομενα in oratione, p. 118. n. p. 188.
 στρογγυλα προσημια, p. 308. 309. n.
 στρωμνυματα, p. 320. n.
 συγγραμματα p. 196. n. p. 258. n.
 συγγραφειν p. 22. 23. n.
 συγκριδεις p. 20. n.
 συγχειν ορκους, p. 328. n.
 συμμετρεισθαι τινα, p. 80. n.
 συμμοριαί, p. 138. n.
 συμμετρία in oratione, p. 299. n.
 συμπανηγυριζειν, p. 30.
 σκηπτικτειν p. 78.
 συμπλέκειν υποθέσεις, p. 144. et al.
 συμπεπλεγμενοι αγωνας, p. 142.
 συμπλοκή, p. 130. n.
 συμπληρουν de dicente, p. 8.
 συμφθερεσθαι, evenire, p. 78. n.
 συναγειν πανηγυρεις, p. 4.
 συναγορευειν, p. 38. n. 284. n.
 συναγωνιζεσθαι, p. 14.
 συναδειν, p. 174. 75. n.
 συνελοντι ειπειν, p. 70. n.

συνεπισπασθαι τινα, p. 134. 35. n.
 συνεχειν, p. 208. n.
 συνειναι εις γαμον, p. 48.
 συνοικιζειν, p. 246.
 συντακναι εις τι, p. 349.
 συνταλεια, p. 41. n.
 συντομία in oratione, p. 288. 289. n.
 συντρεχειν = congruere, p. 24. n.
 συζασις, p. 54.
 συνεσραμμένη απαγγελία, p. 62. 63. n.
 σχημα, p. 108—112. n.
 σχηματιζειν, figurae operis aliquid significare, p. 220. n.
 σωμα dic. ταφος et desumptivum, p. 78. 79. n.
 σπηρια de valetudine, p. 90. n.

T.

ταξις in oratione, p. 294.
 ταττειν εαυτον εις τινα ταξιν, p. 139. 131. n.
 τακμηριον, p. 356. n.
 (οι εν) τελει γαγοντας, p. 52. 53. n.
 τελειν εις ταυτον, p. 36. n.
 ταχναζειν, p. 120. n.
 ταχνικος λογος, p. 122.
 τεχνη in oratione κατ' εφεχην ita dicta, p. 352. 353. n.
 τιθασθαι εν παρεργω, p. 280. 281. n.
 τορος, p. 336. n.
 τραφηματα λεγων, p. 350. n.
 τρεπεισθαι επι τι, p. 102. n.
 τροπαια ανατιθηναι, p. 12. n.
 τροπη, p. 332. 333. n.
 τροπος de specie orationum, p. 110. 118.
 (απο) τροπου, p. 14. 15. n.
 τρυφαν, p. 202. n.

T.

υγιες, verum, sincerum, p. 134. n.
 υλη, dicendi materies, p. 18. 19. n.
 υμναιολοι, p. 20. 21. n.
 υμνοι de hominum laudatione, p. 48. 49. n.
 υπαγειν εις δικην, p. 142. n.
 υπαλλαγη προσωπων in oratione, p. 234. n.
 υπερβολην ουκ εχειν, p. 102. n.
 υπεροριστοι, p. 30. 31. n.
 υπερευθυνον εαυτον καταστησαι, p. 90. 91. n.
 υπο de cantore, qui sonos instrumentorum musicae, sequitur,
 p. 48. 49. n.
 υπο i. q. δια, p. 54. n.
 υποβαλλειν, p. 232.
 υποθεσις de ipsa oratione, p. 120. 111. n.
 κατ' υπονοιαν λεγειν, p. 196. n.
 υποκιπτειν, p. 114.
 υποσπασθαι της παρερησις, p. 114. n.
 υφισασθαι, p. 288. n.
 υφηγησις, p. 258. n.

Φ.

Φαντασίαι p. 286. n.
 Φεραίν, dicendo adferre, p. 182. 183. n.
 Φερεσθαι dic. λόγος υπό λυπής, p. 214.
 Φεύγειν cum turpitudinis nota adhiberi dic. p. 192. n.
 Φεγγεσθαι p. 12.
 Φιλανθρωπία, p. 238. n.
 Φιλανθρωπώς, p. 60. 61. n.
 Φιλόλογος, p. 58. 59. n.
 Φιλονεικούντι, p. 120. 121. n.
 Φιλοπροσηγορία, p. 52. 53. n.
 Φιλοσοφείν τι, p. 326. n.
 Φιλοσοργός, p. 340. n.
 Φιλοτιμία, p. 14. 15. n. p. 16. n.
 Φιλοτιμῶμαι, p. 16. n.
 Φλυαρία, p. 168. 169. n.
 Φοιττεῖν p. 302. n.
 Φυλάττεσθαι τι, evitare, p. 264. n.
 Φωνῶναι ηθικῶς, p. 282. n.
 Φωνῆν αφίστασθαι, p. 341. n.

Χ.

Χερηγία, p. 270. n. p. 330.
 Χερός sensu latiori, p. 18. n.
 το χρεών, p. 70.
 Χρησθαι πραγματι τὸν aliquo modo tractare, p. 182. 183. n.
 Χρησθαι μετρίως εὐτυχία, p. 176. n.
 Χρησός, p. 130. n.
 Χρυσός de eo, quod maxime prodesset, p. 304. 305. n.
 Χρῶμα, p. 111. n.

Ψ.

Ψυχαγωγείσθαι, p. 4. n. et p. 324. n.

Ω.

ως i. q. πρὸς, p. 134.
 ως pro ως, p. 52. n.
 ως in elliptica orat. p. 314. n.
 ως accusativis absolutis iunctum vim causalem obtinet, p. 326. n.

1. περὶ τῶν παχυγυρῶν. 1.
2. μέθοδος γαμηλίων. ρ. 20.
3. μέθοδος γενεθλιακῶν. ρ. 38.
4. μέθοδος ἐπιθαλαμίων. ρ. 46.
- 5.) μέθοδος προσφωνηματικῶν. ρ. 52.
- * 6.) μέθοδος ἐπιφασίων. ρ. 64.
- * 7.) προτρεπτικὸς ἀθληταῖς. ρ. 82.
- D. 8. περὶ ἐσχηματισμένων πρῶτον. ρ. 108.
- = 9. περὶ ἐσχηματισμένων δεύτερον. ρ. 194.
- D. 10. περὶ τῶν ἐν μελέταις πλημμελεσμένων. ρ. 276.
(περὶ τῆς ἐν μελέταις ἀτεχνίας. ρ. 290.)
- = 11. περὶ λόγων ἐξετάσεως. ρ. 322.

Σαρρειν τι p. 292. 293. n.

Σεραπεια p. 56. n.

Σεσις p. 24. n. p. 322. n.

Σετικως p. 44. 45. n.

Σεωρια p. 10. n. p. 288. n.

Σηρια de rerum dicendarum investigatione p. 24. 25. n.

Σηραν τι eodem sensu p. 300. 301. n.

Σηρηνοι p. 70. n.

Thucydidis Archidami oratio laud. p. 140. n. eiusdem oratio funebri Periclea p. 68. n. p. 144. sqq. n. locus l. i. c. 22. p. 328. sqq. n. et l. i. c. i. 2. 6. 8. p. 356. 57.

Thucydidis cuiusdam oratio ad Athletas habita, p. 98. 99. n.

Συμοειδης p. 44. 45. n.

Συμος p. 282. 283. n.

I.

ιδεαι λογωγ p. 18.

ιδεαι πανηγυρικαι p. 198. n.

ιδεαι της εητορικης p. 120.

(απο του) ισουμινου p. 286. 87. n.

Isocratis elocutio p. 16. sqq. n.

Ei. liber ad Demonicum scriptus p. 52. n.

Ei. Panegyricus p. 248. n. p. 351. n. orationes περι αντιδωσας ες προς Φιλιππον p. 248. n.

ισχυς de argumentis gravissimis p. 150. n.

Ικνο ζυγια p. 24. 25. n.

Κ.

καθαπτεσθαι obscurius notare p. 182. n.

καθεξηκεναι i. q. ειναι p. 196. n.

καθινειν εαυτον εις τον αγωνα p. 84.

καινοτης vocabulorum p. 306. n.

κακιαι λογων p. 210.

(το) καλον της λεξεως p. 300. n.

καλινδειςθαι εν ναοις p. 78. 79. n.

καλλιφωνα p. 48.

καρπουσθαι αρετην p. 28.

κατα et η κατα comparationi inservit, p. 44. n. p. 266. n. Accusativo iunctum argumentum sign. quo quis alium commoveat, p. 102. tempori notando inservit, p. 138. 39. n.

καταλαμβανειν de malis p. 342.

καταλογιζεσθαι p. 164.

κατατιθεσθαι χαριτας εις τινα p. 162. n.

καταφωρον γινεσθαι p. 212. n.

κατοιχομενοι p. 74.

κεντρον orationis p. 256. 257. n.

κεφαλαια argumenta primaria p. 114. n. p. 146. et al. κεφαλαια

καθολικα p. 314. n.

κεφαλη φιλη i. q. carissime p. 20. n.

κλειπτειν occultare p. 136. 137. n.

κοινος, qui omnibus prodest, p. 72. 73. n.

κοινων, id, quo inclinant animi audientium, p. 114. 115. n.

κοινων, quod in dicendo vulgare est et usitatum, p. 116. n.

κοινοι λογοι opponuntur τοις σχημασι p. 258. 259. n.

κοιρανειν p. 238. n.

κολοφων p. 16. n.

κομιδή p. 22.

(το) κρείττον ἐπὶ τοῖς ἀρεττοῦσι ἢ καὶ ἡμᾶς de nūminibus divinis.

p. 38. 39 n. p. 286.

Critiae sententia de morte, p. 64. n.

προτείσθαι p. 106.

κυλινδεῖσθαι ἐν ἅλοις p. 78. 79. n.

Δ.

λαβας ἀντιλογίᾳ δίδοναι καὶ p. 188. n.

λεγειν εἰς ὑποθέσιν p. 216.

λήξην ποιέσθαι τινος p. 94.

λίπαρος p. 46. n.

λογισμός p. 184.

λογος de aliqua orationis parte p. 8. n.

λογοὶ ῥητορικοὶ p. 210.

(εἰς) λόγον τινος, alicuius rei ratione habita, p. 162. n.

λογος de animi sententia p. 162. n.

λυεῖν σχῆμα p. 248. n.

Lysias p. 68. 69. n.

Μ.

μαγαλοπρεπεία p. 284. n.

μεγας elocutionis p. 80.

(τα) μειζονα περι τον θιον, p. 2. 3. n.

Melanippe p. 152. n.

μελεται, declamationes p. 276. sqq. n.

μεν adhibetur ita, ut pro de alia particula sequatur, p. 102. 103. n.

(ταρα) μελος λεγειν p. 340. 341. n.

μερη της ῥητορικης p. 142. n.

μετα temporis contindationem ind. p. 342. n.

μεταβαλλεσθαι animum immutare p. 128.

μετατιθεναι orationis formam immutare, p. 214. n.

μεταχειρησις p. 48. n.

μεταχειριζεσθαι λογον p. 48.

μετιναι λογον τεχνη p. 4. 5. n. μετιναι λογον οδω και επισημη p. 64.

μη οπως — αλλα και p. 109. n.

μηκυειν τι p. 148. 149. n.

μιμησις προς ετερους p. 302. 3. n.

Minerva dicitur esse vovs et λογος p. 88.

μονος cum Genit. i. q. Non adiutus ab aliquo p. 146. n.

μονον subintelligendum, p. 266. 67. n.

μουσική p. 4. 5. n.

Ν.

Naucrates p. 68. 69. n.

νεανικως p. 176. 77. n.

Nicostratus p. 38. n.

Ξ.

Xenophontis simplicitas laudatur p. 38. eiusd. Cyropaedias l. 2.

in. et Anab. Cyri l. i. c. 3. p. 158. sqq. n. ei. memorabilia

Socratis et Agesilaus p. 250. n.

Ο.

οδος subintelligitur p. 70. n.

οδους των ῥητορικων p. 22.

οικαιει qui ad patriam dicentis pertinent p. 146. n.
 οικοθεν, sponte, p. 106. 7. n.
 οίκουμένη p. 94.
 ολοφύρεμος p. 76.
 ομολογούμενα p. 352.
 ομοτιμοί milites opponuntur τοις δημότοις, p. 158. sqq. n.
 οναδίζειν τιτι, p. 226. 27. n.
 οξυς ενθυμηθηναι, p. 44.
 οπαδοι Απολλωνος p. 4.
 οπως iungitur et Coniunctivo et Indicativo, p. 52. 53. n.
 οποθεν ορμηθηντες, p. 112.
 ορμη του λογου p. 182. 83. n.
 οφεις παραγειν τοις ακουουσι, p. 318. 319. n.
 οψιμαδια, p. 302. 303. n.

Π.

παθος, accidens, p. 339. n.
 παδες de pueritia p. 32.
 παιδικα, p. 36. 37. n.
 παλαισμα p. 170. n.
 παλιν cum au iungitur, p. 146. n.
 πανηγυρεις p. 1. 2. n.
 πανηγυριζειν p. 92. n.
 πανουργiai, p. 136. 37. n.
 παρα τιτι ειρηται, p. 74. n.
 παραβαλλασθαι κινδυνους, p. 84.
 παραβελαι p. 20. n.
 παραιτισθαι, deprecari, p. 12. n.
 παραλαμβάνειν, p. 268. 269. n.
 παραμυθεῖσθαι τι, facere, ut aliquid minus offendant, p. 174. n.
 παραμυθεῖσθαι θυμον, p. 222.
 παραμυδια p. 306. 216.
 παρανοειγειν το τραγημα p. 308.
 (τε) παρασημον p. 300. n.
 παριξισταζην, p. 146.
 (εν) παρεργω τιθεσθαι, p. 280. 281. n.
 παρελθοντες εις τον ανθρωπινον βιον p. 64.
 παρειαχτο ζητησις p. 168.
 παρισωσις, p. 16. 17. n.
 Peleus Thetidis connubio immortalitatem adeptus, p. 32. n.
 πειραν διδεναι p. 58. n.
 περιβαλλειν τι p. 224. 225. n.
 περιγιγνεσθαι p. 90.
 περιγινεσθαι απο τινος, p. 102. 103. n.
 περιεχον εις περιεχομενον, p. 42. n.
 (εν) περιουσις λεγεσθαι p. 316. 317. n.
 περιπιπτειν p. 210. 211. n. p. 304. n.
 περισπουδαςον ειναι, p. 98.
 περιτιθεναι τιτι, alicui aliquid conciliare, p. 28. 29. n. p. 290. n.
 περιττα λεγειν, p. 344. n.
 περιττοτης του ηθους, p. 348. n.
 περιφερη προοιμια, p. 308. 309. n.
 πηκτιδες, p. 48.
 πιθανον p. 352. 353. n.
 πιπρασκειν αυτον, p. 128. 129. n.

πίτυς, coronae inde confectae in ludis Isthmicis adhibitae,
p. 14. 15. n.

πλαγίως, p. 112. 113. n.

πλασις p. 258. 259. n.

Platonis methodus, dogmata proponendi, p. 286. n. quomodo
ηθος adhibeat, p. 284. sqq. n. locus laud. de republ. p. 1. sqq. n.
p. 38. 39. n. p. 337. n. ei. oratio funebris p. 68. 69. 70. Apo-
logia p. 142. n. Symposium p. 224. sqq. Phaedrus p. 38. 39. n.
p. 296. 297. n. p. 344. n. Ion p. 328. n. Timaeus p. 332. n.
Theages p. 340. 341. n.

πλεον i. q. ωφέλημα, p. 196. n.

πλημμελουμένα, p. 277. 78. n.

πλησθῆναι de puella vitata, p. 248. n.

ποιεῖσθαι τί κἄρα Φαῦλον p. 50. n.

ποιεῖσθαι ομολογίαν p. 172. n.

ποιήσας ἱστορίῃ, p. 318. n.

ποιικὴ λέξις, p. 16.

ποιότης τοῦ προσώπου, p. 72. et alj

πολιον χρόνῳ μαθήμα p. 332. n.

πολιται τοῦ ἀγῶνος, p. 92. n.

πολιτεύεσθαι κατὰ τινος, p. 128. 129. n.

πολιτικοὶ λόγοι, p. 144. n.

πολιτικός ἀνὴρ p. 88. n.

πολιτικῶς λαλεῖν, p. 20. n.

πολλὰ i. q. κατὰ πολλὰ μέρος, p. 296. 97. n.

πολλοῦς εἶπειν p. 358.

πορεύεσθαι de dicente p. 120. n.

πορνοὶ de cinaedīs, p. 104. n.

πραγματεύεσθαι de oratore, p. 172. et alj.

πραγματικαὶ υποθέσεις, p. 312. n.

πραγματα πολιτικά, p. 312. n.

πρεσβύτερος, prior, p. 148. n.

προαγεῖν de oratione, p. 8.

προαναφώνεω, p. 32.

προανακρούεσθαι, p. 226. 22.

προανυεῖν, p. 60. n.

προβαλλεῖν, p. 308. n.

προβαλλεῖσθαι, p. 118. n.

προβλημα, ipsa oratio, p. 294. n.

προδιαβαλλεῖν, p. 292. n.

προδιοικήσεις τοῦ ἀγῶνος, p. 310.

προεῖσθαι τί, p. 102. n.

προεξηγοῦντες de magistratibus, p. 180. 181. n.

προεῖσθαι, p. 156. 157. n.

προκαθίστασθαι τὸν λόγον, p. 56. 57. n.

προκαταμαντεύεσθαι, p. 36.

προκατασάσις, p. 92.

προκίεσθαι de argumento proposito, p. 96.

προκίμαζεσθαι, p. 86.

προκίτως, p. 270. n.

πρὸς i. q. cum, p. 14. n.

προσάπτειν τί κατὰ πρόσωπον τί, p. 102. 103. n.

προσβιβάζειν p. 40. n.

προσθῆκη de eo, qui auxilium fert, p. 276. n.

προσπνεύματα, p. 194. n.

προσκρούειν τινα, p. 239. n.
 προσοικειῖν ὄντας, p. 94.
 προσεντα, p. 6. 7. n.
 προσπιπτειν, p. 282. n.
 προστιθεῖναι τινα κλησιν, p. 196. 197. n.
 προστυγχάνειν, p. 282.
 προσυζησαι, p. 192. n.
 προσφωρα τοις υποκειμενοις, p. 283.
 πρόσχημα, p. 124. 125.
 προσωπον de initio, p. 6. 7. n.
 προτασις de propositione argumentorum et de ipsis argumentis,
 p. 116. 117. et p. 292.
 προτανειν de oratore proponente quid s. aperte proferente, p.
 186. 87. n. p. 126. 27. n. i. q. specie ostendere, p. 114. n.
 προφασις, p. 128.
 προχειρίζεσθαι p. 54. 55. n.
 πρωτανευειν την ειρηνην, p. 16. n.
 τυθοι p. 6. n.

P.

ρητορικη de ipsa facultate bene dicendi eiusque usu, p. 142. n.
 ρηττειν dicendo aliquid prædicere, p. 220. n.
 ρυθμίζειν p. 340. n.

Σ.

Sapphonis carmina epithalamia, p. 48. n.
 σοι abundat p. 210. 211. n.
 Sol (Ηλιος) i. q. Απολλων p. 6. n.
 σοφισται dicc. rhetores p. 318. n.
 (δια) σπουδης p. 50. n.
 σοιχθεια υποθεσεως, p. 306. 307. n.
 σολος του λογον, p. 352. n.
 σοχασμος p. 190. n. p. 316. 317. n.
 σεφομενα in oratione, p. 118. n. p. 188.
 σρογγυλα προοιμια, p. 308. 309. n.
 σωμυλματα, p. 320. n.
 συγγραμματα p. 196. n. p. 258. n.
 συγγραφειν p. 22. 23. n.
 συγκριδις p. 20. n.
 συγχειν ορκους, p. 328. n.
 συμετρεισθαι τινα, p. 80. n.
 συμμοριαι, p. 138. n.
 συμεμετρια in oratione, p. 299. n.
 συμπανηγυριζειν, p. 30.
 συμπιπτειν p. 78.
 συμπλεκειν υποθεσεις, p. 144. et al.
 συμπεπλεγμενοι αγωνες, p. 142.
 συμπλοκη, p. 130. n.
 συμπληρουν de dicente, p. 8.
 συμφερεσθαι, evenire, p. 78. n.
 συναγειν πανηγυρεις, p. 4.
 συναγορευειν, p. 138. n. 284. n.
 συναγωνιζεσθαι, p. 14.
 συναδειν, p. 174. 75. n.
 συνελοντι ειπειν, p. 70. n.

συνεπισπασθαι τινα, p. 134. 35. n.
 συνεχειν, p. 208. n.
 συνιεναι εις γαμον, p. 48.
 συνοικιζειν, p. 246.
 συντακνειν εις τι, p. 349.
 συνταλβια, p. 4. n.
 συντομία in oratione, p. 288. 289. n.
 συντρεχειν = congruere, p. 24. n.
 συζασις, p. 54.
 συνεσφραμμενη απαγγελια, p. 62. 63. n.
 σχημα, p. 108—112. n.
 σχηματιζειν, figuræ ore aliquid significare, p. 224. n.
 σωμα dic. ταφος et δεσμωτηριον, p. 78. 79. n.
 σπηρια de valetudine, p. 90. n.

T.

ταξις in oratione, p. 294.
 τατειν εαυτον εις τινα ταξιν, p. 130. 131. n.
 τεκμηριον, p. 356. n.
 (οι εν) τελει γεγονοτες, p. 52. 53. n.
 τελειν εις ταυτον, p. 36. n.
 τεχνασειν, p. 120. n.
 τεχνικος λογος p. 122.
 τεχνη in oratione κατ' εχονην ita dicta, p. 352. 353. n.
 τιθασθαι εν παρεργω, p. 280. 281. n.
 τορος, p. 336. n.
 τραφηματα λεγων, p. 340. n.
 τρεπεσθαι επι τι, p. 102. n.
 τροπαια ανατιθεναι, p. 12. n.
 τροπη, p. 332. 333. n.
 τροπος de specie orationum, p. 110. 112.
 (απο) τροπου, p. 14. 15. n.
 τρυφαν, p. 202. n.

T.

υγιες, verum, sincerum, p. 134. n.
 υλη, dicendi materies, p. 18. 19. n.
 υμναισιν, p. 20. 21. n.
 υμνοι de hominum laudatione, p. 48. 49. n.
 υπαγειν εις δικην, p. 142. n.
 υπαλλαγη προσωπων in oratione, p. 234. n.
 υπερβολην ουκ εχειν p. 102. n.
 υπερουσι, p. 30. 31. n.
 υπευθυνον εαυτον καταστησαι, p. 90. 91. n.
 υπο de cantore, qui sonos instrumentorum musicae, sequitur,
 p. 48. 49. n.
 υπο i. q. δια, p. 54. n.
 υποβαλλειν, p. 232.
 υποθεσις de ipsa oratione, p. 120. 111. n.
 κατ' υπονοιαν λεγειν, p. 196. n.
 υποκιπτειν p. 114.
 υποσπασθαι της παρερησις p. 114. n.
 υφισσασθαι p. 288. n.
 υφηγησις p. 258. n.

Φ.

Φαντασμαι p. 286. n.
 Φερεται, dicendo adferre, p. 182. 183. n.
 Φερεται dic. λογος υπο λυπης, p. 214.
 Φευγειν cum turpitudinis nota adhiberi dic. p. 192. n.
 Φθγγεσθαι p. 12.
 Φιλανθρωπια, p. 238. n.
 Φιλανθρωπως, p. 60. 61. n.
 Φιλολογος, p. 58. 59. n.
 Φιλονικουντε, p. 120. 121. n.
 Φιλοπροσηγορια, p. 52. 53. n.
 Φιλοσοφειν τι, p. 326. n.
 Φιλοσοργος, p. 340. n.
 Φιλοτιμια, p. 14. 15. n. p. 16. n.
 Φιλοτιμοι, p. 16. n.
 Φλυαρια, p. 168. 169. n.
 Φριτταιν p. 302. n.
 Φυλαττεσθαι τι, evitare, p. 264. n.
 Φωναι ηθικαι, p. 282. n.
 Φωνην αφισναι, p. 341. n.

Χ.

Χερηγια, p. 270. n. p. 330.
 Χορος sensu latiori, p. 18. n.
 το χρεων, p. 70.
 Χρησθαι πραγματι rem aliquo modo tractare, p. 182. 183. n.
 Χρησθαι μετριως ευτυχια, p. 176. n.
 Χρησος, p. 130. n.
 Χρυσος de eo, quod maxime prodesset, p. 204. 205. n.
 Χρωμα, p. 111. n.

Ψ.

Ψυχαγωγισθαι, p. 4. n. et p. 324. n.

Ω.

ως i. q. προς, p. 134.
 ως pro ως, p. 52. n.
 ως in elliptica orat. p. 314. n.
 ως accusativis absolutis iunctum vim causalem obtinet, p. 326. n.

1. περὶ τῶν πανηγυρικῶν. 1.
2. μέθοδος γαμηλίων. ρ. 20.
3. μέθοδος γενεθλιακῶν. ρ. 38.
4. μέθοδος ἐπιθαλαμίων. ρ. 46.
5. μέθοδος προσφωνηματικῶν. ρ. 52.
- x 6. μέθοδος ἐπιφάσιων. ρ. 64.
- x 7. προτρεπτικὸς ἀθληταῖς. ρ. 82.
- D. 8. περὶ ἐ σχηματισμένων πρῶτον. ρ. 108.
- = 9. περὶ ἐ σχηματισμένων δεύτερον. ρ. 194.
- D. 10. περὶ τῶν ἐν μελέταις πλημμελεμένων. ρ. 276.
(περὶ τῆς ἐν μελέταις ἀτεχνίας. ρ. 290.)
- = 11. περὶ λόγων ἐξετάσεως. ρ. 322.

